

„Un roman magnific."
Gérard Depardieu

JIM FERGUS

O mie de femei albe

ebook
HUMANITAS fiction

JIM FERGUS
ONE THOUSAND WHITE WOMEN: THE JOURNALS OF MAY DODD
Copyright © 1998 by Jim Fergus
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2017, pentru prezenta versiune românească (ediţia digitală)

ISBN: 978-606-779-290-4 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021.311.23.30

JIM
FERGUS

O mie de femei albe

Jurnalul lui May Dott

Traducere din engleză și note de
IULIA VLADIMIROV

Pentru Dillon

Mulţumiri

Cu riscul de a risipi orice urmă de romantism, carierele scriitorilor, în general, şi ale romancierilor, cu precădere, ar putea fi pe drept cuvânt asemuite cu împingerea unor bolovani uriaşi pe coasta unui deal. Uneori, scriitorul are nevoie de puţin ajutor şi, dacă se întâmplă să fie nespus de norocos, la momentul potrivit îi ies în cale oameni care nu doar îl încurajează, ci pun şi umărul ca să-l ajute să urnească bolovanul. Eu am avut parte de un astfel de noroc şi le sunt recunoscător multor oameni – prieteni, membri ai familiei şi colegi – pentru publicarea acestei cărţi. Aşadar, le mulţumesc din tot sufletul şi cu toată recunoştinţa celor ce urmează:

Barney Donnelley, ale cărui încredere şi generozitate m-au determinat să ajung scriitor. Agentului meu literar, Al Zuckermann, un profesionist desăvârşit, a cărui intuiţie sigură a ales această poveste dintre multe altele. Editoarei mele, Jennifer Enderlin, pentru entuziasmul cu care a susţinut acest proiect, pentru munca neobosită, buna dispoziţie şi impecabila ei conduită redacţională. Lui Laton McCartney, pentru toţi anii în care m-a sprijinit prin sfaturi înţelepte şi un optimism fără margini. Lui Jon Williams, a cărui contribuţie timpurie la mişcarea bolovanului în cauză m-a încurajat să continui să public. Lui Bob Wallace, care mi-a oferit şansa de a lucra ca jurnalist, în urmă cu aproape douăzeci de ani, şi care a intervenit din nou, în chip neaşteptat, în cariera mea, din poziţia de redactor-şef, exact atunci când era nevoie să-şi exprime părerea cu privire la acest „prim“ roman al meu, scris atât de târziu. Lui Bonny Hawley şi Douglas Tate, pentru observaţiile nepreţuite şi lămuririle cu privire la nume, locuri şi caractere tipic britanice. Lui Laurie Morrow, pentru viziunea feminină distinctă asupra atracţiei în dragoste. Reverendului Roland W. Hoverstock, pentru informaţiile esenţiale referitoare la Biserica Episcopaliană şi la ceremoniile religioase din preajma anului 1875. Surorii Thérèse de la Valdène, pentru înlesnirea momentelor de plăcută tihnă la Dogwood Farms şi lui Guy de la Valdène, pentru cinele sale minunate şi susţinerea arătată la nevoie. Şi, în cele din urmă, îi mulţumesc lui Dillon pentru că a îndeplinit cu graţie, în ultimii

cincisprezece ani, rolul, prea puţin răsplătit, de soţie de scriitor.

Autorul le mulţumeşte tuturor celor enumeraţi mai sus pentru ajutorul acordat la realizarea romanului de faţă, dar îşi asumă întreaga responsabilitate cu privire la posibilele sale neajunsuri.

Femeile-o iubesc că e femeie
Mult mai de preţ ca un bărbat; bărbaţii
Că-ntre femei e cea mai rară.

William Shakespeare,
Poveste de iarnă, actul V, scena 1[1]

1. Traducere de Dan Grigorescu, în Shakespeare, *Opere complete*, vol. 8, Editura Univers, Bucureşti, 1990, p. 309.

Nota autorului

Această carte este în totalitate o ficţiune, în ciuda strădaniei de a convinge cititorul de contrariu. Cu toate acestea, sămânţa care s-a transformat în roman a prins rădăcini în imaginaţia autorului graţie unui eveniment istoric real. În 1854, în cadrul unei conferinţe de pace susţinute la Fortul Laramie[2], un important şef de trib al indienilor Cheyenne din partea de nord a ţării a cerut reprezentanţilor armatei Statelor Unite să le dăruiască o mie de femei albe, care urmau să devină soţiile tinerilor săi războinici. Având în vedere faptul că orânduirea indienilor Cheyenne este de tip matriarhal, iar nou-născuţii aparţin tribului din care face parte mama, aceasta li s-a părut cea mai potrivită cale de a pătrunde în lumea omului alb, o înspăimântătoare lume nouă ce se închidea în faţa amerindienilor, chiar şi în 1854. Nici nu ar mai fi nevoie să spun că cererea lor nu a fost bine primită de autorităţile albilor; conferinţa de pace s-a încheiat brusc, indienii s-au întors acasă, iar femeile albe nu au mai ajuns niciodată la ei. În romanul de faţă însă, sosirea lor se produce.

2. Fortificaţie a armatei americane, cu important rol comercial şi militar, aflată la graniţa dintre teritoriile locuite de populaţia albă şi cea băştinaşă.

Lucrarea cuprinde, totodată, şi alte referiri la o serie de evenimente istorice, dar rămâne, în totalitate, o operă de ficţiune. De asemenea, sunt folosite nume aparţinând unor personaje istorice reale, însă eroii romanului reprezintă exclusiv plăsmuiri ale imaginaţiei. Lucrarea este, în toate privinţele, rodul închipuirii creatoare. Numele, personajele, locurile, datele, descrierile de ordin geografic sunt fie rezultatul imaginaţiei autorului, fie sunt folosite în sens fictiv. Orice asemănare cu persoane reale, care trăiesc sau au murit, cu evenimente ori locuri reale, este pur întâmplătoare.

În sfârşit, în ciuda efortului de a reda cât mai corect limba indienilor Cheyenne, în mod inevitabil se vor fi strecurat unele cuvinte ortografiate ori traduse greşit. Pentru aceste erori, autorul cere anticipat scuze tuturor indienilor

Cheyenne.

Introducere
de J. Will Dodd

În vremea copilăriei mele petrecute la Chicago, obişnuiam să-l sperii pe fratele meu mai mic, Jimmy, căruia i se făcea frică noaptea când îi spuneam poveşti despre străbunica noastră, May Dodd, care trăise într-un azil de nebuni şi evadase de acolo ca să trăiască împreună cu indienii (cel puţin acestea erau ofertantele elemente, deşi cam neclare şi puţin explorate, ale unei legende secrete de familie).

Locuiam pe Lake Shore Drive, iar familia noastră era încă destul de bogată pe vremea aceea, moştenitoare a banilor „vechi“ – o avere şi o dinastie create de stră-străbunicul, J. Hamilton Dodd, care în tinereţea sa, pe la mijlocul secolului al XIX-lea, s-a apucat să are întinsele prerii din Vestul Mijlociu, în apropiere de Chicago, ca să cultive cereale pe unul dintre cele mai fertile terenuri agricole din lume. „Papá“, cum îi spun şi astăzi urmaşii săi, a fost unul dintre cei dintâi membri fondatori ai Bursei de Mărfuri din Chicago. Le-a fost prieten, camarad, partener de afaceri sau rival, în funcţie de situaţie, tuturor antreprenorilor importanţi din înfloritoarea metropolă a Vestului Mijlociu, printre care Cyrus McCormick, inventatorul secerătorii mecanice, Philip Armour şi Gustavus Swift, renumiţii procesatori de carne de porc şi vită, ori fraţii Charles şi Nathan Mears, negustorii de cherestea care au cumpărat şi au defrişat cu forţe proprii bătrânele şi uriaşele păduri de pin alb din Michigan.

Nimeni nu prea vorbea în familia noastră despre străbunica May Dodd. În rândul celor bogaţi, nebunia străbunilor a reprezentat întotdeauna o sursă de stânjeneală profundă. Chiar şi acum, după multe generaţii, când dinamicele gene de industriaş hrăpăreţ s-au domolit prin căsătorii aranjate, printr-un trai lipsit de griji în cluburile sportive exclusiviste, prin accesul la şcoli private şi universităţi de renume, nimeni din clasa noastră socială nu recunoaşte cu uşurinţă că se trage dintr-o femeie nebună. În istoria oficială a familiei, minuţios cosmetizată, May Dodd rămâne mai degrabă o notă de subsol: „Născută la 23 martie 1850… cea de a doua fiică a lui J. Hamilton şi Hortense Dodd. Internată

la vârsta de douăzeci şi trei de ani din pricina unei afecţiuni nervoase. A murit în spital, la 17 februarie 1876." Cam asta ar fi tot.

Însă nici măcar tăcerea ce învăluie marile averi – fără de rival în această lume –, nici iscusinţa nemaipomenită a celor bogaţi de a-şi ascunde secretele întunecate n-au putut înăbuşi cu desăvârşire zvonurile şoptite, transmise din generaţie în generaţie, potrivit cărora May Dodd ar fi murit în circumstanţe oarecum misterioase – nu în spital, potrivit datelor oficiale, ci undeva în Vestul Sălbatic. Aceasta era povestea care îmi stârnea imaginaţia, ceea ce era valabil şi pentru fratele meu Jimmy.

Când am ajuns student, tatăl nostru risipise aproape întreaga avere a familiei, care oricum se diminuase considerabil după câteva generaţii de moştenitori mai degrabă leneşi sau pierde-vară, cum spun, de obicei, oamenii. Tata a terminat toţi banii după o serie de investiţii proaste în proprietăţi cu specific antreprenorial din Chicago, într-un moment când piaţa se prăbuşea, după care a reuşit să lichideze un cont de economii şi să bea puţinul care ar fi trebuit să asigure studiile universitare ale băieţilor lui. Poate şi din acest motiv, Jimmy a fost recrutat – lucru tare neobişnuit în clasa noastră socială – şi trimis în Vietnam, unde a murit după ce a călcat pe o mină de teren, într-un lan de orez din delta fluviului Mekong. În mai puţin de şase luni, a murit şi tata, din cauza băuturii.

Eu am fost mai norocos decât fratele meu şi am reuşit să rămân la facultate, am tras un loz câştigător şi m-am ales cu o diplomă în jurnalism, graţie căreia am ajuns, în cele din urmă, redactor-şef al unei reviste din oraş, *Chitown*.

În timp ce mă documentam pentru un articol despre vechi moştenitori ai familiilor de vază din Chicago, am dat din nou peste numele lui May Dodd. Mi-am amintit de poveştile pe care i le spuneam lui Jimmy şi m-am întrebat unde am auzit spunându-se prima oară că plecase „în Vest, ca să trăiască cu indienii", expresie ce devenise în familia noastră un fel de eufemism pentru nebunie.

Am început să scotocesc prin arhiva familiei, la început fără prea mare atenţie, iar apoi cu interes crescând şi, poate, chiar obsesiv. O scrisoare ce părea să fi fost scrisă de May Dodd de la azil, pentru copiii ei, Hortense şi William, care erau foarte mici atunci când a fost internată, se păstrase. Sursă a vechilor presupuneri auzite în familie, dar şi indicator cert al stării de nebunie ce o definea, de fapt, pe May, scrisoarea aceasta a reprezentat pentru mine începutul

unei lungi şi ciudate călătorii.

Mi-am luat concediu de la revistă ca să mă pot dedica în totalitate descoperirii drumului întortocheat al vieţii lui May Dodd. Cercetările întreprinse m-au adus, în cele din urmă, în rezervaţia de indieni de pe Tongue River, din partea de sud-est a statului Montana. Aici, având asupra mea scrisoarea din arhivele familiei, ca dovadă a descendenţei mele, am primit acceptul de a vedea jurnalele ce urmează, care, de altfel, au şi rămas în rezervaţie, căci reprezentau un bun sacru al tribului de mai bine de o sută de ani. Nici nu ar mai fi nevoie să adaug că povestea cuprinsă aici, referitoare la planul secret al guvernului Statelor Unite, incluzând un experiment social, a rămas unul dintre cele mai bine păstrate secrete din istoria Vestului.

Prologul premergător jurnalelor prezintă pe scurt evenimentele istorice care au condus la conturarea poveştii lui May Dodd şi a fost scris pornind de la o serie de surse, inclusiv articole din ziarele vremii, şi anume *Congressional Record* sau *Annual Report to the Commissioner of Indian Affairs,* corespondenţa din dosarele Secretariatului General al Armatei de la Arhivele Naţionale din Washington D.C., precum şi diverse materiale existente la Biblioteca Newberry din Chicago. Punctul de vedere al indienilor cu privire la vizita căpeteniei Micul Lup la Washington, în 1874, şi întreaga desfăşurare a evenimentelor ce au urmat sunt redate potrivit istoriei orale a indienilor Cheyenne din nord, la care am avut acces graţie lui Harold-Prune-Sălbatice din Lame Elk, Montana, în octombrie 1996.

PROLOG

În septembrie 1874, căpetenia Cheyenne Micul Lup Iarbă-de-Leac a străbătut ţara până în Washington D.C., împreună cu o delegaţie formată din membri ai tribului său, cu scopul declarat de a încheia o pace durabilă cu albii. După ce petrecuse, înaintea călătoriei, câteva săptămâni fumând şi discutând calm diverse planuri de pace cu Sfatul tribului, format din patruzeci şi patru de căpetenii, Micul Lup a venit în capitală cu o idee oarecum neobişnuită (deşi, din punctul de vedere al indienilor Cheyenne, perfect raţională), menită să ofere un viitor sigur şi prosper poporului său greu încercat.

Marea căpetenie indiană a fost primită la Washington cu toată pompa şi onorurile acordate unui şef de stat aflat în vizită într-o ţară străină. În cadrul unei ceremonii oficiale desfăşurate în clădirea Capitoliului, în prezenţa preşedintelui Ulysses S. Grant şi a membrilor unei comisii a Congresului, numită special pentru această ocazie, Micul Lup a primit din partea preşedintelui Medalia Păcii – un medalion mare din argint, bogat ornamentat –, pe care căpetenia a purtat-o mai târziu, fără ironie intenţionată, lucru complet străin indienilor Cheyenne, într-o bătălie împotriva armatei Statelor Unite, în ultimele lor zile de rezistenţă deznădăjduită în calitate de popor liber. Profilul preşedintelui Grant apărea pe una dintre feţele medaliei, iar de jur împrejur stăteau scrise cuvintele: SĂ FIE PACE LIBERTATE DREPTATE ŞI EGALITATE; cealaltă parte înfăţişa o Biblie deschisă, aşezată peste o greblă, un plug, un topor şi felurite alte unelte agricole, alături de cuvintele: PE PĂMÂNT PACE BUNĂVOINŢĂ ÎNTRE OAMENI 1874.

La acest moment istoric au mai luat parte soţia preşedintelui, Julia, care şi-a implorat soţul să îi îngăduie prezenţa pentru a-i putea vedea pe indieni în toată splendoarea sălbatică a costumelor tradiţionale, şi câţiva reprezentanţi ai jurnaliştilor acreditaţi la Washington, aflaţi în graţiile preşedintelui. Evenimentul s-a petrecut la 18 septembrie 1874.

Vechile fotografii ale acelei adunări, realizate cu dagherotipul, îi înfăţişează pe indienii Cheyenne îmbrăcaţi în cele mai frumoase costume de ceremonie –

mocasini bogat împodobiţi cu mărgele, jambiere din piele de care atârnau dinţi zornăitori de elan, haine de luptă din piele de căprioară, decorate la cusături cu scalpuri ale duşmanilor şi minuţios ornamentate cu mărgele şi ghimpi vopsiţi de porc spinos. În plete purtau monede bătute din argint, iar în cosiţe, fire de alamă şi fâşii din blană de vidră. Locuitorii din Washington nu mai văzuseră nicicând aşa ceva.

Deşi avea mai mult de cincizeci de ani la vremea aceea, Micul Lup arăta cu cel puţin zece ani mai tânăr. Era subţire, dar viguros, cu nas acvilin şi nări deschise, pomeţi înalţi, îmbujoraţi şi o piele strălucitoare, de culoarea bronzului, purtând urmele adânci ale unei epidemii de variolă ce devastase tribul indienilor Cheyenne în 1865. Nu era un om masiv, însă avea o ţinută impunătoare – îşi ţinea capul sus, iar chipul purta o expresie înnăscută de insolenţă şi cruzime. Atitudinea lui avea să fie considerată mai târziu, în articolele din presă, drept „arogantă“ şi „impertinentă“.

Odată ce a început să-şi prezinte punctul de vedere, cu ajutorul unui interpret pe nume Amos Chapman, din Fort Supply, Texas, Micul Lup a trecut direct la subiect.

— Potrivit tradiţiei indienilor Cheyenne, toţi copiii care vin pe lume aparţin tribului mamei lor, a început el, adresându-se preşedintelui Statelor Unite, chiar dacă nu privea direct în ochii lui Grant, fiindcă, în neamul său, acest obicei era socotit nepotrivit. Tatăl meu era indian Arapaho, iar mama era din tribul Cheyenne, aşa că am fost crescut de familia mamei şi sunt indian Cheyenne. Am fost însă mereu bine primit şi în rândurile tribului Arapaho, şi le-am cunoscut astfel felul de trai. Noi credem că acesta este un lucru bun.

În acest moment al discursului, Micul Lup ar fi tras un fum din pipă, oferindu-le celor prezenţi ocazia de a cântări cele spuse până atunci. În orice caz, cu obişnuita lipsă de bună-cuviinţă a omului alb, Marele Părinte Alb trecuse cu vederea pregătirea unei pipe pentru această întrunire importantă.

Căpetenia a continuat:

— Poporul (Indienii Cheyenne îşi spuneau, pur şi simplu, *Tsitsistas*, „Poporul“) reprezintă un trib mic, mai mic chiar decât cel al indienilor Sioux ori Arapaho. Nu am fost niciodată mulţi, pentru că înţelegem că pământul poate purta doar un anumit număr de oameni, aşa cum poate purta doar un anumit număr de urşi, lupi, elani, antilope şi restul animalelor. Dacă unele vieţuitoare se înmulţesc prea mult, atunci încep să flămânzească, până ajung din nou la

numărul potrivit. Noi alegem mai degrabă să fim puţini şi să avem ce mânca decât să fim mulţi şi să flămânzim. Din cauza bolii pe care ne-aţi adus-o (Micul Lup îşi atinse obrazul plin de cicatrici) şi din cauza războiului pe care l-aţi pornit împotriva noastră (atunci îşi atinse pieptul, căci fusese rănit de multe ori în luptă), acum suntem şi mai puţini. În scurt timp, Poporul va dispărea cu totul, aşa cum au început să dispară bizonii. Eu sunt căpetenia Iarbă-de-Leac. Datoria mea este să am grijă ca Poporul meu să supravieţuiască. Pentru a face acest lucru, trebuie să pătrundem în lumea omului alb, iar copiii noştri trebuie să devină membri ai tribului vostru. De aceea îi cerem Marelui Părinte să ne dăruiască o mie de femei albe drept soţii, ca să ne înveţe pe noi şi pe copiii noştri ce fel de trai va trebui să ducem atunci când bizonii nu vor mai fi.

În acel moment s-a observat în sală o tresărire generală, completată de câteva strigăte de uimire. Întreruperea unei persoane în timp ce vorbeşte, cu excepţia unui uşor murmur aprobator, reprezenta pentru indienii Cheyenne o încălcare gravă a normelor de politeţe, iar răbufnirea celor prezenţi l-a mâniat pe Micul Lup. Căpetenia avea însă cunoştinţă de faptul că oamenii albi nu ştiau să se poarte, aşa încât nu s-a arătat foarte mirat. Cu toate acestea, s-a oprit un moment aşteptând ca mulţimea să se liniştească şi toţi cei prezenţi să-i sesizeze nemulţumirea.

— Astfel, a continuat Micul Lup, războinicii noştri vor planta seminţele tribului Cheyenne în pântecele femeilor albe. Seminţele noastre vor încolţi şi vor creşte înlăuntrul lor, iar următoarea generaţie de copii Cheyenne se va naşte în tribul vostru, cu toate privilegiile ce decurg din această situaţie.

Exact în acel moment al discursului ţinut de Micul Lup, soţia preşedintelui Grant, Julia, a leşinat şi şi-a pierdut cunoştinţa, alunecând din scaunul în care stătea cu un geamăt lung şi gâlgâitor precum răsuflarea înecată a unei bivoliţe împuşcate în plămâni. (În ziua aceea era neobişnuit de cald în sala respectivă, iar Julia Dent Grant avea să susţină în memoriile ei că temperatura ridicată a făcut-o să leşine, nu dezgustul de ordin moral la gândul împerecherii sălbaticilor cu fete albe.)

În timp ce câţiva dintre cei prezenţi au sărit în ajutorul primei doamne, preşedintele, roşu la faţă, s-a ridicat nesigur în picioare. Micul Lup şi-a dat seama că Grant băuse şi, evaluând solemnitatea ocaziei, căpetenia ajunse la concluzia că acest fapt constituia o încălcare gravă a etichetei.

— În schimbul celor o mie de femei albe, a continuat Micul Lup,

acoperind cu vocea lui aspră şi puternică zgomotul crescând (chiar dacă, în acel moment, interpretul Chapman vorbea în şoaptă), vă vom oferi o mie de cai: cinci sute sălbatici şi cinci sute gata îmblânziţi. Atunci, Micul Lup a ridicat mâna ca şi când le-ar fi acordat binecuvântarea papală, încheindu-şi discursul într-o notă deosebit de impunătoare şi demnă. De-acum înainte, sângele celor două popoare va fi unit pe vecie.

În sală se dezlănţuise însă un vacarm nemaipomenit, aşa încât ultimele cuvinte ale marii căpetenii au rămas, probabil, fără ecou. Senatorii urlau şi loveau cu pumnii în masă.

— Arestaţi-i pe păgâni! a strigat cineva, iar şirul de soldaţi ce împresura încăperea s-a aşezat în formaţie, cu baionetele pregătite.

Drept răspuns, căpeteniile Cheyenne s-au ridicat toate deodată, scoţând instinctiv cuţitele şi formând un cerc, umăr lângă umăr, aşa cum un stol de pitpalaci îşi face culcuş noaptea ca să se apere de prădători.

Preşedintele Grant stătea şi el în picioare, clătinându-se uşor, cu faţa stacojie, arătând cu degetul către Micul Lup şi răcnind cu voce de tunet:

— Scandalos! Scandalos!

Micul Lup auzise că preşedintele era un mare luptător şi un om foarte respectat de vrăjmaşii săi. Totuşi, căpetenia Iarbă-de- Leac nu dorea să fie arătat cu degetul în această manieră insolentă, şi, dacă ar fi avut biciul la el, l-ar fi trântit în genunchi pe Marele Părinte pentru această purtare, indiferent dacă ar fi fost beat sau nu. Micul Lup nu era deloc bine văzut printre oamenii lui din cauza firii sale – greu de stârnit, însă feroce la mânie.

Într-un târziu, ordinea a fost restabilită. Indienii au pus cuţitele la loc, iar gărzile au condus iute delegaţia oaspeţilor afară din încăpere, fără alte incidente, cu marea căpetenie păşind mândră în fruntea lor.

În seara aceea, uşile au fost încuiate peste tot în Washington, storurile au fost trase, iar soţiilor şi fiicelor li s-a interzis să iasă afară, căci zvonul blasfematoarei propuneri a indienilor Cheyenne străbătuse întreaga capitală. Titlurile ziarelor de a doua zi au înteţit flacăra temerilor rasiste şi a isteriei cetăţeneşti: „Sălbaticii cer ca femeile albe să devină sclavele lor conjugale!“, sau „Mirese albe pentru diavolii roşii!“, sau „Grant face schimb cu indienii: fete albe pentru cai sălbatici!“. În atmosfera de atunci, devenită cel mai negru coşmar al oricărui bărbat american din secolul al XIX-lea, puţinii cetăţeni care s-au aventurat totuşi să iasă cu femei la braţ în zilele ce au urmat aruncau furiş câte o

privire peste umăr, pândind neliniştiţi posibila apariţie a hoardelor de piei-roşii călare, fiindcă în sinea lor se temeau că ar fi putut năvăli în oraş, urlând precum spiritele morţii în timp ce ar fi luat scalpuri dintr-o singură tăietură, cu o strălucitoare lamă de cuţit, ca să ducă apoi cu ei femeile plânse şi să umple pământul de metişi.

Răspunsul oficial în privinţa neobişnuitei oferte de pace înaintate de Micul Lup a fost prompt; proclamaţiile Congresului erau dominate de tonul unei serioase ofense morale, în timp ce executivul s-a grăbit să asigure populaţia îngrijorată că *nu*, femeile albe nu vor fi, în mod sigur, folosite în schimbul propus de păgâni, şi că *da*, armata Statelor Unite va lua de urgenţă măsuri, astfel încât virtutea spiţei femeieşti să fie bine păzită în America.

Două zile mai târziu, Micul Lup şi apropiaţii săi au fost încărcaţi într-un vagon pentru vite şi escortaţi, sub pază armată, în afara capitalei ţării. Zvonul privitor la iniţiativa de pace a indienilor se răspândise graţie telegrafului, iar unii cetăţeni furioşi, cu pancarte acuzatoare, au apărut de-a lungul drumului în grupuri dezordonate, gata de linşaj, batjocorindu-i când treceau pe lângă ei şi asaltând vagonul cu fructe stricate şi epitete rasiste.

În vremea când indienii Cheyenne din nord erau batjocoriţi de pe platformele de cale ferată de-a lungul Vestului Mijlociu, un alt fenomen naţional, cu mult mai interesant, dobândea concomitent amploare. Femeile din întinsul ţării răspundeau cererii în căsătorie a indienilor; telegrafiau şi trimiteau scrisori la Casa Albă, oferindu-se să participe la schimbul de mirese. Nu erau toate nişte smintite şi păreau să acopere un segment larg la nivel socio-economic şi rasial; de la fete singure, care lucrau în oraşele mari şi doreau să-şi condimenteze traiul anost cu ceva aventură, la foste sclave, recent eliberate, care sperau să scape de munca înrobitoare ce le era rezervată lucrând prin filaturi, ateliere, unde se muncea mult şi se câştiga puţin, sau în fabricile nou industrializatei Americi, până la tinere rămase văduve în urma Războiului Civil. Acum ştim că administraţia preşedintelui Grant nu le-a ignorat cererile.

Departe de ochii lumii şi după ce agitaţia stârnită s-a mai domolit, preşedintele şi consilierii săi s-au văzut nevoiţi să admită faptul că ineditul plan de asimilare a indienilor Cheyenne, aşa cum îl prezentase Micul Lup, ar fi avut oarecare potenţial de punere în practică. Dat fiind că propria viziune asupra politicii de pace cu indienii era deja funcţională, lăsând administrarea rezervaţiilor în seama Bisericii Americane, Grant s-a arătat dispus să ia în

considerare orice soluţie paşnică de rezolvare a situaţiei destul de tensionate din Marile Câmpii, căci starea de lucruri existentă împiedica dezvoltarea economică şi provoca încă destule înfruntări cu vărsare de sânge locuitorilor de la frontieră.

Aşa s-a născut programul „Mirese pentru indieni“ sau MPI, potrivit acronimului secret vehiculat între apropiaţii preşedintelui. În afară de îmbunarea sălbaticilor graţie acestui generos dar compus din mirese, conducerea ţării socotea că „onorabila femeie americană“, îndeplinindu-şi menirea alături de reprezentanţii bisericii, ar fi putut exercita o influenţă pozitivă asupra indienilor Cheyenne în direcţia educării şi aducerii lor de la primitivism la civilizaţie.

Unii membri ai cabinetului prezidenţial au susţinut în continuare planul iniţial referitor la rezolvarea „problemei indienilor“, şi toţi cei implicaţi ştiau că în cazul oricărui trib refractar urma să fie aplicată „soluţia finală“ a nimicirii prin forţă armată.

În aceste condiţii, dacă genocidul unei întregi rase de americani nativi era privit de mulţi dintre ei ca fiind satisfăcător din perspectivă morală şi oportun din punct de vedere politic, chiar şi cei mai progresişti membri ai cabinetului erau conştienţi că ideea unor femei albe care să trăiască laolaltă cu sălbaticii ar fi fost imposibil de acceptat de către poporul american. Drept urmare, după o serie de întruniri strict secrete la cel mai înalt nivel, conducerea statului a hotărât, potrivit unor străvechi cutume, să rezolve singură problema, pregătind în culise propria operaţiune matrimonială.

Apropiaţii lui Grant şi-au liniştit conştiinţa de oameni politici odată ce au stabilit că toate femeile implicate în acest experiment îndrăzneţ urmau să fie alese pe bază de voluntariat – în fapt, o condiţionare nu cu mult diferită de cea a mireselor care trimiteau scrisori –, având însă legitimitatea morală conferită de oblăduirea bisericească. Teoria oficială susţinea că, în situaţia în care aceste femei devotate societăţii şi dispuse să-şi asume o seamă de riscuri alegeau să se stabilească în Vest şi să trăiască cu indienii din proprie iniţiativă şi, mai ales, dacă în cursul acestui proces, indienii Cheyenne ar fi renunţat la apucăturile războinice, atunci toată lumea ar fi avut de câştigat; un exemplu jeffersonian desăvârşit de guvernare care unge rotiţele altruismului social şi al iniţiativei individuale.

Şi, dacă programul „Mirese pentru indieni“ avea un călcâi al lui Ahile, conducerea ştia că acesta consta în planul de a suplimenta un număr probabil insuficient de voluntare prin recrutarea femeilor din temniţe, penitenciare,

închisori ale datornicilor şi spitale de psihiatrie, oferindu-le graţierea sau eliberarea necondiţionată, în funcţie de situaţie, celor care erau de acord să se înscrie în program. Un aspect pe care guvernanţii reuşiseră, în cele din urmă, să-l înveţe din întrevederile cu nativii, a fost faptul că erau un popor care se aştepta ca tratatele să fie respectate întocmai. Atunci când tribul Cheyenne negocia o mie de mirese, avea în vedere fix acel număr, fiind, în schimb, pregătit să ofere exact o mie de cai, pentru a-şi onora partea sa de înţelegere. Orice neconcordanţă legată de numere ar fi reprezentat un mobil suficient de puternic pentru ca indienii să pornească din nou la război. Guvernul ţinea să se asigure că lucrurile nu aveau să se petreacă astfel, chiar dacă programul presupunea eliberarea timpurie a câţiva hoţi de buzunare sau a unor persoane cu unele deficienţe mintale.

Prima garnitură de tren încărcată cu femei albe care se îndreptau spre Marile Câmpii din nord şi o viaţă nouă în calitate de mirese ale indienilor Cheyenne a părăsit Washingtonul în mare taină, târziu în noapte, în primăvara ce a urmat, pe la începutul lunii martie 1875. Totul se întâmpla la aproximativ şase luni după ce căpetenia Micul Lup făcuse şocanta propunere adresată preşedintelui Grant. Câteva săptămâni după aceea, au continuat să plece trenuri şi din staţiile de la New York, Boston, Philadelphia şi Chicago.

La data de 23 martie 1875, o tânără femeie pe nume May Dodd, în vârstă de douăzeci şi cinci de ani, fostă pacientă a azilului de nebuni Lake Forest, un aşezământ privat aflat la treizeci de mile[3] nord de Chicago, a urcat la Union Station în trenul Union Pacific, împreună cu alte patruzeci şi şapte de voluntare şi persoane recrutate din zona oraşului Chicago, urmând să ajungă la tabăra militară Robinson din Nebraska.

3. Milă, unitate de măsură pentru distanţă echivalentă cu 1 609,3 m.

[NOTĂ: Jurnalul care urmează este în mare parte needitat, şi, cu excepţia unor mici corecturi legate de ortografie şi punctuaţie, a fost reprodus exact aşa cum l-a scris autoarea, May Dodd. În paginile lui se regăsesc câteva scrisori adresate membrilor familiei şi prietenilor. Cum nu există nici un element care să indice expedierea vreuneia dintre ele, epistolele par să-i fi slujit autoarei

mai degrabă drept mijloc de a „vorbi“ cu persoanele menţionate în caietele sale. Este posibil, totodată, ca May să fi păstrat corespondenţa, aşa cum mărturiseşte şi în ceea ce priveşte jurnalul, pentru a putea fi citită mai târziu de familia sa, în eventualitatea în care nu ar fi supravieţuit experimentului. Scrisorile sunt redate, de asemenea, în aceeaşi ordine şi formă în care au fost incluse în caietele autoarei.]

PRIMUL CAIET
Un tren cu destinaţia gloriei

La drept vorbind, după felul în care am fost tratată de aşa-numiţii oameni „civilizaţi“ din viaţa mea, abia aştept să locuiesc printre sălbatici.

(Din jurnalul lui May Dodd)

[NOTĂ: Fragmentul de mai jos, nedatat, apare pe prima pagină a primului caiet din jurnalul ţinut de May Dodd.]

Las aceste însemnări copiilor mei iubiţi, Hortense şi William, în eventualitatea că nu o vor mai vedea niciodată pe draga lor mamă, ca să poată afla, într-o bună zi, adevărul despre nedreapta mea încarcerare şi evadarea mea din iad într-o lume necunoscută, despre care voi încerca să scriu în cele ce urmează…

23 martie 1875

Astăzi este ziua mea şi am primit cel mai grozav dar dintre toate: libertatea. Mâzgălesc aceste biete rânduri în trenul Union Pacific pe ruta spre vest, care a plecat din Union Station Chicago dimineaţă, la ora 6:35, cu destinaţia Nebraska. Ni s-a spus că va urma o călătorie de paisprezece zile, cu numeroase opriri şi o schimbare de tren la Omaha. Chiar dacă n-ar fi trebuit să aflăm locul unde aveam să ajungem, am înţeles din discuţiile purtate de escortele noastre militare (care subestimează acuitatea auditivă a femeilor) că vom fi duse mai întâi la Fortul Sidney cu trenul, iar de acolo transportate cu un convoi de căruţe acoperite până la Fortul Laramie, în Wyoming, şi mai departe în tabăra militară Robinson, din Nebraska.

Cât de ciudată e viaţa! Cine s-ar fi gândit că voi urca în acest tren, aventurându-mă într-o călătorie aşa de lungă şi lăsând oraşul în urma mea. Mi-am ales un loc astfel încât să pot vedea ultimele vagoane şi să mai arunc o privire spre Chicago, cu stratul lui de fum gros şi negru de cărbune ce se ridică în fiecare zi peste ţărmul lacului Michigan precum o umbrelă uriaşă; iată, pentru ultima oară, oraşul aglomerat şi murdar ce se pierde în goana trenului. Cât de tare mi-au lipsit agitaţia şi zgomotul metropolei, după tăcuta şi întunecata mea internare! Acum mă simt ca un personaj dintr-o piesă de teatru, ruptă de lumea reală, jucând un rol cumplit, încă nescris. Cât de mult îi invidiez pe oamenii pe care îi zăresc pe fereastra vagonului, văzând cum se grăbesc să înceapă munca grea de fiecare zi, în timp ce noi suntem purtate departe, prizoniere ale destinului într-o imensă pustietate…

Iată, trecem pe lângă noile barăci ce înconjoară oraşul, apărute peste tot

după marele incendiu din ’71. Semănând mai degrabă cu nişte bucăţi de cherestea îngrămădite laolaltă, se clatină în vânt precum casele din cărţi de joc, formând un fel de gard prăpădit în jurul oraşului, ca într-o încercare de a cuprinde cumva metropola în expansiune. Copii mizerabili, pe jumătate dezbrăcaţi, se joacă în curţi pline de noroi şi ne privesc cu ochi pustii când trecem pe acolo, ca şi când noi, ori poate ei, am fi creaturi din altă lume. Ce dor îmi e de iubiţii mei copii! Ce n-aş da să-i mai văd o dată şi să-i ţin în braţe… Îmi lipesc mâna de geam ca să-i fac semn unui copilaş care îmi aminteşte puţin de scumpul meu William, dar părul bietei făpturi e blond şi unsuros, iar buclele murdare îi încadrează chipul stropit de noroi. Are însă ochi nespus de albaştri şi ridică mâna lui mică, încercând să-mi răspundă la salut când ajungem în apropiere… Aş putea să spun, mai degrabă, la semnul de bun-rămas… Privesc încă copilul care se pierde în zare şi colibele de la periferie rămase în urmă, în vreme ce soarele dimineţii se ridică deasupra oraşului din ce în ce mai îndepărtat; conturul locurilor ştiute începe să dispară. Mă uit înapoi cât pot de mult şi abia atunci găsesc curajul de a-mi schimba locul, lăsând deoparte trecutul învolburat şi negru, ca să-mi întorc faţa spre un viitor înspăimântător şi nesigur. Simt că mi se taie răsuflarea la vederea imensităţii ce se deschide înaintea ochilor, cu priveliştea de nedescris a preriei în vastitatea şi singurătatea ei. Slăbită şi tulburată în faţa pustiului, simt că aerul îmi fuge ameţitor de repede din plămâni, de parcă aş fi căzut de pe marginea lumii şi m-aş afunda cu întreg trupul în vid. Şi poate că aşa e… poate că sunt…

Dar Doamne-Dumnezeule, iartă-mă, n-am să mă mai plâng niciodată, o să-mi amintesc mereu ce bine e să fii liber, cum m-am rugat pentru momentul ăsta în fiecare zi a vieţii mele, şi iată că rugăciunile mi-au fost ascultate! Spaima din inima mea cu privire la tot ce mă aşteaptă îşi pierde puterea înaintea perspectivei de a-mi petrece restul vieţii ca „locatar“ al acelei odioase „închisori“ – căci era mai degrabă vorba de o închisoare decât de un spital, iar noi eram mai degrabă deţinuţi decât pacienţi. „Tratamentul medical“ însemna să fim ţinuţi captivi în spatele unor gratii de fier, precum animalele de la grădina zoologică, neluaţi în seamă de doctorii nepăsători, torturaţi, insultaţi şi hărţuiţi de infirmieri plini de sadism.

Iată şi definiţia mea referitoare la AZILUL DE NEBUNI: Un loc unde nebunii sunt fabricaţi.

— Ce caut eu aici? l-am întrebat pe doctorul Kaiser prima oară când a venit să mă vadă, la două săptămâni după ce am fost „internată“.

— E consecinţa comportamentului dumneavoastră libertin, fireşte, a răspuns, ca şi când ar fi fost sincer mirat că îndrăznesc să pun o astfel de întrebare.

— Dar sunt îndrăgostită! am protestat, şi apoi i-am povestit despre Harry Ames. Familia mea m-a adus aici pentru că am plecat de acasă şi am ales să trăiesc, fără să fiu căsătorită, cu un bărbat pe care ei îl consideră inferior statutului meu social. Nici mai mult, nici mai puţin. Fiindcă n-au reuşit să mă convingă să-l părăsesc, m-au smuls de lângă el şi de lângă copii. Nu vă daţi seama, domnule doctor, că nu sunt mai nebună decât dumneavoastră?

Atunci doctorul a ridicat din sprâncene şi a mâzgălit ceva în carneţelul lui, dând din cap cu aerul enervant al ipocriziei.

— Aha, mi-a spus, înţeleg. Credeţi că vă aflaţi aici deoarece aţi fost victima unui complot de familie.

După aceea s-a ridicat şi a plecat, iar eu nu l-am mai văzut vreme de aproape şase luni. În acest interval, am fost supusă unor „tratamente“ cumplite, la recomandarea bunului doctor, cu scopul de a mă vindeca de „boală“. Acestea constau în injecţii zilnice cu apă clocotită în vagin – menite, bineînţeles, să-mi domolească apetitul sexual exagerat. Totodată, am fost forţată să stau în pat săptămâni la rând; mi s-a interzis să vorbesc cu ceilalţi pacienţi, să citesc, să scriu scrisori ori să îmi ocup timpul cu alte activităţi. Surorile medicale şi infirmierii nu-mi vorbeau, ca şi când n-aş fi existat. Am fost silită să îndur şi umilinţa de a folosi o ploscă, deşi nu aveam nici o problemă de ordin fiziologic. Dacă mă opuneam sau dacă mă dădeam jos din aşternut şi eram descoperită, mă legau de pat pentru tot restul zilei şi al nopţii.

În timpul acestei perioade de izolare pot să spun că mi-am pierdut cu adevărat minţile. Ca şi când tortura de fiecare zi nu era de-ajuns, singurătatea desăvârşită şi lipsa de activitate făceau ca totul să devină de nesuportat. Tânjeam după aer proaspăt şi mişcare, voiam să mă plimb pe malul lacului Michigan, ca odinioară… Cu riscul de a fi văzută, mă ridicam din pat înainte de ivirea zorilor şi mă urcam pe un scaun din cameră, încercând să zăresc câte ceva printre gratiile de fier ce acopereau mica fereastră umbrită – poate o rază de soare ori un petec verde de iarbă. Îmi plângeam soarta cu lacrimi amare, dar încercam mereu să mă înfrânez şi să le alung. Învăţasem că personalul nu trebuia să mă vadă plângând,

căci altfel, în afară de diagnosticul absurd al medicului, legat de libertinaj, s-ar fi spus că sufăr şi de isterie ori melancolie… ceea ce ar fi însemnat o serie de torturi suplimentare.

Daţi-mi voie să lămuresc aici, o dată pentru totdeauna, adevăratele motive ale întemniţării mele.

Acum patru ani m-am îndrăgostit de un bărbat pe nume Harry Ames. Harry era cu câţiva ani mai mare ca mine şi lucra ca supraveghetor la depozitul de cereale al tatălui meu. Ne-am întâlnit în casa părinţilor mei, unde Harry venea adesea ca să discute cu tata chestiuni de afaceri. Harry era un bărbat deosebit de atrăgător, poate puţin necizelat, cu braţe viguroase şi puternice, degajând o încredere în sine specifică oamenilor care fac muncă fizică. Nu semăna deloc cu băieţii plictisitori, de condiţie bună, singurii acceptaţi în cercul social al fetelor cu zestre drept companioni la ceaiuri şi cotilion. Ce-i drept, farmecul lui Harry m-a cucerit imediat… şi, dintr-una într-alta… ei bine, după standardele unora s-ar fi putut spune că eram libertină.

Nu mi-e ruşine să spun că întotdeauna am fost o femeie capabilă de pasiuni puternice, cu predispoziţie spre apropierea fizică. Nu tăgăduiesc nici un moment. M-am maturizat devreme şi îi cam intimidam pe tinerii stingheri din sfera socială restrânsă a familiei mele.

Harry era diferit. Era un bărbat adevărat şi mă simţeam atrasă de el ca fluturele de lampă. Am început să ne vedem pe ascuns. Ştiam amândoi că tata n-ar fi aprobat niciodată relaţia noastră, iar Harry se temea la fel de mult ca mine să nu fim descoperiţi, fiindcă ştia că îşi va pierde slujba. Cu toate astea, n-am putut să rezistăm atracţiei dintre noi şi să stăm departe unul de altul.

De prima dată când m-am culcat cu Henry, am rămas însărcinată cu fiica mea Hortense. Vă spun drept, am simţit-o luând fiinţă în pântecul meu în timp ce făceam dragoste. Trebuie să recunosc că Harry s-a purtat ca un gentleman, asumându-şi întreaga responsabilitate. A vrut să se căsătorească cu mine, dar l-am refuzat categoric pentru că, deşi îl iubeam, şi îl iubesc încă, sunt o femeie independentă (nonconformistă, ar spune unii). Nu eram pregătită pentru căsătorie, însă nici nu am vrut să renunţ la copilul meu, aşa încât, fără alte explicaţii, am plecat din casa părinţilor şi m-am mutat cu iubitul meu într-o căsuţă sărăcăcioasă de pe malul râului Chicago, unde am dus, pentru o vreme, un trai simplu şi fericit.

Fireşte, nu a trecut mult până ce tata a aflat de trădarea angajatului său şi l-a

dat afară. Harry a găsit însă de lucru la unul dintre concurenţii lui şi eu am reuşit, de asemenea, să-mi găsesc o slujbă. Lucram într-o fabrică de procesare a cărnii puilor de prerie pentru pieţele din Chicago. Era o muncă mizerabilă şi obositoare, pentru care educaţia mea aleasă nu mă pregătise deloc. În acelaşi timp, şi poate din acelaşi motiv, odată ajunsă în lumea reală, trăiam un ciudat sentiment de eliberare, încercând să mă descurc prin forţele proprii.

Am născut-o pe Hortense şi aproape imediat am rămas din nou însărcinată cu fiul meu William… scumpul meu Willie. Am încercat să păstrez legătura cu părinţii; voiam să-şi cunoască nepoţii şi să nu mă judece prea aspru pentru că am ales un alt drum. Mama devenea însă mai degrabă isterică când doream să o vizitez (şi poate că ea ar fi trebuit internată, nu eu), iar tata rămânea de neclintit şi refuza să mă vadă chiar şi atunci când mergeam eu la ei. În cele din urmă, am renunţat să mai merg acasă şi am păstrat oarecum legătura cu familia prin sora mea mai mare, care era măritată şi se numea tot Hortense.

Când s-a născut Willie, apăruseră deja probleme între mine şi Harry. Mă întreb acum dacă nu cumva oamenii tatei reuşiseră să-l influenţeze, căci mi se părea că se schimbase peste noapte, devenind rece şi distant. A început să bea şi să lipsească nopţile, iar când se întorcea acasă simţeam mirosul altor femei. Mi-a sfâşiat inima, pentru că încă îl iubeam. Cu toate astea, eram mai mult decât mulţumită ca nu mă căsătorisem cu el.

Într-una din nopţile când Harry era plecat, au apărut ticăloşii trimişi de tata. Au năvălit în casă la miezul nopţii, însoţiţi de o infirmieră care mi-a înhăţat copiii şi a dispărut cu ei, în timp ce bărbaţii mă ţineau imobilizată. M-am luptat din toate puterile – am ţipat, am lovit, am muşcat, am zgâriat, însă nu mi-a slujit la nimic. Nu mi-am mai văzut copiii din noaptea aceea sumbră.

Am fost dusă direct la azilul de nebuni, unde am rămas ţintuită la pat în camera mea întunecată, zile, săptămâni şi luni în şir, fără nimic altceva de făcut decât să îndur tortura rutinei şi a gândurilor nestăvilite legate de copiii mei. Nu aveam nici o îndoială că locuiau împreună cu mama şi tata. Nu ştiam ce se întâmplase cu Harry şi mă bântuiau tot felul de idei… (Harry, dragul meu Harry, dragostea vieţii mele, tată al copiilor mei, ai fost cumpărat de părintele meu cu aur ca să mă laşi pradă bandiţilor pe care i-a trimis în miez de noapte? Ţi-ai vândut oare şi copiii? Sau te-a ucis, pur şi simplu? Poate că n-am să aflu niciodată adevărul…)

Şi când mă gândesc că întreaga nenorocire mi s-a tras de la delictul iubirii

pentru un om de rând; inima mea frântă, tortura şi toate pedepsele, pentru că am ales să vă aduc pe lume, dragii mei copii; disperarea neagră şi fără speranţă, pentru că am ales o viaţă în afara tiparelor…

Ei, dar cu siguranţă nimic din ce mi s-a întâmplat până în acest moment nu ar putea fi considerat un act de nonconformism, ţinând cont de locul unde merg acum. Drept urmare, am să descriu cu exactitate evenimentele care au condus la prezenţa mea în acest tren. Cu două săptămâni în urmă, un bărbat şi o femeie au venit la azil, în camera de zi a doamnelor. Având în vedere specificul „afecţiunii“ mele – şi anume, „perversiunea morală“ –, aşa cum figura în actele de internare (o ruşine şi o minciună, şi mă întreb câte alte femei vor fi fost închise astfel, fără vreun motiv real), mă număram printre pacienţii izolaţi pe criterii de gen, având interdicţie să mă apropii de membrii sexului opus – probabil de teamă că aş putea încerca să mă culc cu ei. Dumnezeule mare! Pe de altă parte, diagnosticul meu le părea anumitor angajaţi de sex masculin ai azilului o invitaţie deschisă la vizite în camera mea, la miez de noapte. De câte ori nu m-am trezit, aproape sufocându-mă, sub greutatea unui infirmier nespus de greţos, pe nume Franz, un neamţ gras şi împuţit, mătăhălos şi transpirat… Dumnezeu să mă ierte că am vrut să-l omor.

Bărbatul şi femeia ne măsurau din priviri de parcă am fi fost nişte vite scoase la licitaţie, iar apoi au ales şase ori şapte dintre noi ca să-i însoţească într-o cameră privată a personalului. În mod evident, din grupul acesta lipseau femeile mai în vârstă şi cele suferind de boli grele şi fără speranţă, care se legănau în scaune şi gemeau ore în şir, se tânguiau întruna ori purtau discuţii zgomotoase cu demonii lor. Aceste biete bolnave au fost trecute cu vederea, iar nebunii ceva mai „prezentabili“ au fost aleşi în vederea audienţei cu vizitatorii noştri.

După ce ne-am retras în camera privată a personalului, domnul acela, pe nume Benton, ne-a explicat că urma să susţină o serie de interviuri pentru a selecta potenţiali recruţi în vederea unui program guvernamental ce îi viza şi pe indienii din câmpiile de vest. Femeia, pe care ne-a prezentat-o drept sora Crowley, a efectuat, cu acordul nostru, controlul medical al celor de faţă. Dacă, în urma interviului şi a examinării medicale am fi fost considerate candidate potrivite pentru program, aveam şansa de a fi scoase de îndată din spital. Ei, aşa da! Evident, perspectiva mi-a surâs. Mai rămânea însă ca familia să-şi dea acordul, iar eu ştiam că nu am prea multe şanse să-l obţin.

Cu toate acestea, m-am oferit să cooperez. Oricum, un interviu şi un examen fizic păreau acceptabile în comparaţie cu orele nesfârşite de monotonie agonizantă, petrecute şezând ori întinsă în pat, fără să fac nimic altceva decât să mă las bântuită de gândurile mele negre despre nedreptatea internării şi cumplita pierdere a copiilor, despre situaţia lipsită de speranţă în care mă aflam şi teribila anticipare a următorului „tratament".

„Aveam vreun motiv să cred că n-aş fi fertilă?" a sunat prima întrebare adresată de sora Crowley, la începutul examinării. Trebuie să spun că m-a luat prin surprindere, însă am răspuns prompt, hotărâtă să trec testul, indiferent de urmări. „*Au contraire!* ", am zis eu şi i-am povestit despre cei doi copii minunaţi pe care îi născusem fără să fiu căsătorită, un fiu şi o fiică, şi care fuseseră smulşi atât de nemilos de la pieptul mamei lor.

— Sunt atât de fertilă, am spus, încât era destul ca iubitul meu domn, Harry Ames, să mă privească doar cu anume predispoziţie romantică, ca să-mi iasă copiii din pântec precum seminţele ce se varsă dintr-un sac cu grâne!

(Trebuie să spun şi ce nu ar fi de spus: singurul motiv pentru care nu am rămas însărcinată cu dezgustătorul infirmier Franz, monstrul care mă vizita noaptea, este faptul că dobitocul acela jalnic îşi împrăştia scârboasele secreţii peste aşternuturi, după ce stătea călare pe mine, gemând şi tânguindu-se amarnic în zbuciumarea lui precipitată.)

M-am temut atunci că am mers poate prea departe cu entuziasmul, dorindu-mi să o impresionez pe sora Crowley cu fertilitatea mea, căci avea acea expresie obosită şi plină de circumspecţie ce îmi devenise deja extrem de familiară şi pe care o afişează, de obicei, oamenii când este vorba de nebuni (sau presupuşi nebuni), de parcă bolile lor ar fi contagioase.

Se pare însă că am trecut de această primă examinare, fiindcă a urmat interviul cu domnul Benton în persoană, care mi-a pus, la rândul său, tot felul de întrebări, din calea-afară de ciudate: Ştiam să gătesc la foc în aer liber? Îmi plăcea să stau în natură? Îmi plăcea să dorm afară noaptea? Ce părere aveam despre sălbaticii din vest?

— Sălbaticii din vest? l-am întrerupt eu. Având în vedere că n-am mai întâlnit sălbatici din vest până acum, domnule, nici n-am avut cum să-mi formez vreo părere.

În cele din urmă, domnul Benton a ajuns şi la problema pentru care venise.

— Aţi fi de acord să faceţi un mare sacrificiu personal pentru a vă servi

ţara? m-a întrebat.

— Bineînţeles, am răspuns pe loc.

— Aţi accepta o căsătorie aranjată, cu un sălbatic din vest, în vederea procreării?

— Ha! am exclamat, nespus de mirată. Cum vine asta? am întrebat apoi, mai degrabă curioasă decât ofensată. Şi pentru ce?

— Este vorba de asigurarea unei păci durabile în regiunea Marilor Câmpii, a răspuns domnul Benton. În felul acesta, putem înlesni călătoriile curajoşilor care doresc să se stabilească acolo, eliminând pericolul obişnuitelor atacuri ale acestor barbari însetaţi de sânge.

— Înţeleg, am spus, chiar dacă nu înţelegeam pe deplin.

— Totodată, potrivit convenţiei în cauză, a adăugat domnul Benton, preşedintele îşi va arăta eterna recunoştinţă în ceea ce vă priveşte, dispunând de îndată plecarea dumneavoastră din această instituţie.

— Da? Am să pot pleca de aici? am întrebat, încercând să-mi ascund emoţia din glas.

— Acest lucru este absolut sigur, spuse el, în condiţiile în care tutorele dumneavoastră legal, dacă există, va fi de acord să semneze formularele de aprobare prevăzute.

Mă gândeam deja la o soluţie pentru a depăşi acest ultim, dar crucial obstacol aflat în calea libertăţii mele, aşa că am răspuns din nou, fără o clipă de şovăială. M-am ridicat şi am făcut o reverenţă adâncă, cu genunchii tremurând din cauza lunilor de izolare şi repaus, dar şi a emoţiei copleşitoare la gândul posibilei eliberări:

— Aş fi profund onorată, domnule, să îndeplinesc această nobilă îndatorire în folosul ţării mele, am spus, şi să-mi aduc modesta contribuţie în slujba preşedintelui Statelor Unite.

Adevărul este că m-aş fi înscris bucuroasă şi pentru o excursie în iad, numai ca să scap de la azilul de nebuni… şi, cine ştie, poate tocmai asta am făcut…

În ce priveşte delicata problemă a obţinerii acordului părinţilor, daţi-mi voie să spun de la bun început că, deşi am fost acuzată de nebunie şi desfrâu, de prostie nu am fost bănuită niciodată.

Medicul-şef al spitalului, şi anume bizarul meu diagnostician, doctorul Sidney Kaiser, avea drept sarcină să înştiinţeze familiile pacienţilor eligibili

pentru programul MPI (sau „Mirese pentru indieni“, după cum ne-a explicat domnul Benton), să le invite la spital ca să fie informate cu privire la proiect şi să semneze actele necesare ieşirii. După îndeplinirea formalităţilor, pacienţii erau liberi să se implice în program, în măsura în care doreau. Într-un an şi jumătate de internare forţată, bunul meu doctor m-a văzut, aşa cum poate am mai spus, doar de două ori. Oricum, în urma încercărilor repetate, însă neizbutite, de a obţine o întrevedere, am ajuns să o cunosc mai bine pe asistenta lui, Martha Atwood, o femeie nemaipomenită, care mi-a arătat compasiune şi mi-a devenit apropiată. Martha a fost singura mea prietenă şi confidentă în locul acela nenorocit. Fără grija şi vizitele ei, ori fără micile acte de bunătate pe care le-a revărsat asupra mea, nu ştiu cum aş fi supravieţuit.

Odată ce am ajuns să ne cunoaştem, Martha a căpătat convingerea fermă că locul meu nu era la azil, că nu eram mai nebună decât ea şi că, la fel ca alte femei de acolo, fusesem internată abuziv de familia mea. Când a apărut ocazia potrivită de a „evada“, s-a oferit să mă ajute la îndeplinirea planului riscant la care mă gândisem. Mai întâi, „a luat cu împrumut“ o scrisoare a tatălui meu din dosarul aflat în cabinetul doctorului Kaiser şi a făcut o copie după antet. Am compus împreună o scrisoare destinată medicului respectiv, ca şi când ar fi fost scrisă de tata, în care explicam că este plecat într-o călătorie de afaceri şi nu va putea lua parte la întâlnirea ce urma să aibă loc la spital. Doctorul Kaiser nu avea motive de bănuială; ştia că tatăl meu era preşedintele Societăţii de Căi Ferate ce lega oraşul Chicago de nord-vestul ţării, în folosul căreia inventase şi construise un întreg complex de depozite pentru cereale, cel mai mare şi mai modern dintre depozitele de acest fel din oraş, după cum ne spunea tot timpul. Munca lui presupunea numeroase călătorii, iar când eram copil, îl vedeam foarte rar. În scrisoarea falsificată pe care o adresasem doctorului Kaiser, Martha şi cu mine, sau, mai bine spus, „tata“ îi scria medicului că familia fusese contactată de curând chiar de către reprezentanţii guvernului cu privire la participarea mea în programul MPI, iar agentul Benton îi garantase personal că voi fi în siguranţă pe durata întregii şederi în regiunea locuită de indieni. Cum Martha fusese de faţă la toate probele pe care le presupunea interviul, ştiam că trecusem cu bine de toate examinările şi fusesem declarată o candidată de prima mână pentru acest program; desigur, faptul în sine nu reprezenta o mare realizare în ce mă priveşte, dat fiind că principalele criterii de selecţie fuseseră capacitatea şi vârsta corespunzătoare procreării, completate de o sănătate mintală care asigura

funcţionalitatea subiectului. În aceste condiţii, cred că aş putea să afirm cu toată convingerea că administraţia centrală era interesată nu atât de succesul acestor uniuni matrimoniale, cât era de atingerea numărului de mirese stabilit, lucru pe care tata, în calitatea sa de om de afaceri cu mult simţ practic, ar fi putut să-l aprecieze.

Aşadar, în scrisoarea noastră, tata îşi dădea cu dragă inimă binecuvântarea în vederea participării mele (şi aici cred că am scris: „la acest inovator şi nobil plan de asimilare a păgânilor“). Ştiu că tata i-a privit mereu pe sălbaticii din vest mai mult ca pe o piedică în calea dezvoltării agriculturii americane, fiindcă nu suporta ideea că toată câmpia aceea fertilă nu era folosită, când ar fi putut fi exploatată aşa cum scrie la carte, iar depozitele lui s-ar fi umplut de grâne. Adevărul este că tata nutreşte un adânc dispreţ faţă de pieile-roşii, din simplul motiv că nu se pricep la afaceri, un neajuns care pentru el reprezintă un defect major. La nenumăratele petreceri organizate de el şi de mama, îi plăcea grozav să se mândrească cu propria avere şi cu averea la fel de substanţială a invitaţilor săi, închinând paharul pentru Şoimul-Negru, căpetenia indienilor Sauk, care spusese cândva că „pământul nu poate fi vândut. Nimic nu e de vânzare, cu excepţia lucrurilor pe care poţi să le iei cu tine“ , idee pe care tata o găsea extrem de stranie şi de amuzantă.

Totodată, trebuie să recunosc faptul că, undeva în adâncul sufletului, tata se poate să se fi bucurat de şansa de a scăpa de mine, de ruşinea pe care comportamentul şi „condiţia“ mea o aduseseră asupra familiei. Şi dacă ar fi să spun tot adevărul, atunci aflaţi că tata e un snob desăvârşit. În cercul său de prieteni şi parteneri de afaceri, ruşinea de a avea o fiică nebună, sau, şi mai rău, desfrânată, trebuie să fi fost tare greu de suportat.

Scrisoarea continua în stilul său încâlcit, dar bombastic – la fel cum s-ar fi exprimat dacă mi-ar fi acordat permisiunea de a merge la pension (a fost aproape diabolic de simplu să-i imit felul de a scrie, poate şi din cauză că ne curge acelaşi sânge prin vene) –, manifestându-şi convingerea că „aerul proaspăt din vest, traiul sănătos al nativilor într-un cadru natural fermecător şi atractivul schimb cultural ar putea fi tot ce are nevoie biata mea fiică, atât de tulburată acum, pentru a-şi linişti cugetul zbuciumat“ . Nu e uimitor faptul că unui tată i se cere permisiunea (şi el este de acord!) ca fata lui să se culce cu sălbaticii?

Alături de scrisoare am pus şi actele de ieşire din spital, semnate, iar Martha le-a trimis doctorului Kaiser prin curier special (în ansamblu, un

pacheţel îngrijit şi pe deplin convingător).

Desigur că, odată ce rolul ei în această înşelăciune ar fi fost descoperit, lucru de care nu ne îndoiam, Martha ştia că ar fi urmat concedierea şi poate chiar urmărirea penală. Aşa se face că buna şi curajoasa mea prietenă, lipsită de copii şi de iubire (fără să fie, la drept vorbind, nici prea atrăgătoare) şi având în faţă, după toate probabilităţile, o viaţă de celibat şi singurătate, s-a înscris şi ea în programul MPI, iar acum stă lângă mine în tren… aşa încât nu pornesc chiar singură în această incredibilă aventură a vieţii mele.

24 martie 1875

Aş minţi dacă aş spune că nu am emoţii în legătură cu noua viaţă care ne aşteaptă. Domnul Benton ne-a dat asigurări că, potrivit înţelegerii, avem obligaţia de a le dărui doar un singur copil soţilor noştri indieni, după care putem pleca sau rămâne acolo, în funcţie de situaţie. În cazul în care nu reuşim să rămânem însărcinate, avem datoria de a rămâne alături de soţii noştri doi ani încheiaţi, iar apoi suntem libere să facem ce dorim… sau, cel puţin, să ne adresăm autorităţilor. Nu mi-a scăpat faptul că proaspeţii noştri soţi ar putea avea planuri diferite legate de această convenţie. În ansamblu, mi se pare totuşi că preţul evadării din iadul acela numit azil e mai degrabă mic în comparaţie cu perspectiva, foarte probabilă, de a fi rămas închisă acolo câte zile aş mai fi avut. E drept însă că, odată începută călătoria, având în faţă un viitor atât de incert şi neguros, ar fi fost imposibil să nu am îndoieli. Şi iată cum – ironia sorţii –, pentru a scăpa de la azilul de nebuni, am fost nevoită să iau cea mai nebunească decizie a vieţii mele.

Cred însă că biata Martha, cu desăvârşire inocentă, abia aşteaptă să experimenteze tot ce va urma; încântată de noile oportunităţi matrimoniale, pare să fi înflorit dintr-odată! Chiar adineauri m-a întrebat, cu glasul întretăiat, dacă aş putea să-i dau unele sfaturi în chestiunea plăcerilor carnale! (Se pare că, din cauza motivului oficial al internării mele, toţi cei care aveau legătură cu instituţia respectivă – inclusiv unica mea prietenă – trăiau cu impresia că sunt vreo autoritate în domeniu.)

— Şi despre ce fel de sfaturi e vorba, prietenă dragă? am întrebat-o.

Martha se arătă grozav de stânjenită, coborî şi mai mult glasul, se aplecă în faţă şi începu să-mi şoptească:

— Ei, bine… sfaturi despre… despre cum să faci un bărbat fericit… adică despre cum să satisfaci poftele carnale ale unui bărbat.

Încântătoarea ei naivitate m-a făcut să izbucnesc în râs. Martha speră să împlinească dorinţele trupeşti ale sălbaticului ei!

— Mai întâi, hai să presupunem, am răspuns, că băştinaşii au nevoi fizice asemănătoare cu ale bărbaţilor din nobila noastră rasă. Şi nici nu prea avem motive de îndoială, nu-i aşa? Iar dacă toţi bărbaţii au într-adevăr preferinţe similare în ce priveşte trupul, dar şi sufletul, atunci pot să-ţi spun, din experienţa mea restrânsă, că cea mai bună cale de a-i face fericiţi – dacă într-adevăr asta îţi doreşti – e să-i serveşti fără zăbavă, să le găteşti, să te culci cu ei oricând şi oriunde îţi cer, dar să nu faci tu primul pas niciodată, să nu te arăţi îndrăzneaţă ori să ai vreo iniţiativă; lucrul ăsta pare să-i sperie pe bărbaţi, deşi majoritatea sunt doar nişte băieţei care se pretind bărbaţi. Şi, poate cel mai important aspect, aşa cum mulţi bărbaţi se tem de femeile care spun ce vor în aşternut, tot aşa le resping şi pe cele care spun ce gândesc, indiferent de natura ori de subiectul discuţiei. Toate lucrurile astea le-am învăţat de la domnul Harry Ames. Aşa încât îţi recomand să fii imediat de acord cu tot ce va spune noul tău soţ… A, da, şi încă ceva! Lasă-l să creadă că este foarte bine înzestrat, mai ales dacă situaţia e cu totul alta.

— Şi cum am să-mi dau seama dacă e înzestrat sau nu? m-a întrebat inocenta mea Martha.

— Draga mea, i-am răspuns, ştii diferenţa dintre, să zicem, un cârnat şi un cârnăcior? Dintre un *cornichon* şi un castravete? Dintre un creion şi un brad?

Martha s-a făcut roşie ca focul, a dus mâna la gură şi a început să chicotească fără să se mai poată opri. Am râs şi eu împreună cu ea; atunci mi-am dat seama că era prima dată când râdeam, după foarte mult timp… E minunat să poţi să râzi din nou.

27 martie 1875

Scumpa mea soră Hortense,

Probabil ai aflat deja vestea plecării mele neaşteptate din Chicago. Singura mea părere de rău este că n-am putut fi de faţă când familia a fost informată asupra condiţiilor în care am reuşit să „evadez“ din „închisoarea“ unde aţi aranjat de comun acord să mă închideţi. Aş fi vrut să văd, mai ales, cum a

reacţionat tata când a auzit că urmează să devin mireasă – da, aşa e, o să mă mărit şi o să mă împerechez negreşit cu un sălbatic autentic din neamul indienilor Cheyenne! Ha! Şi fiindcă tot vorbim de perversiune morală, parcă îl aud pe tata izbucnind: „Dumnezeule, e nebună cu adevărat!“ Ce n-aş da să-i pot vedea faţa!

Acuma, sincer, n-ai bănuit niciodată că sora ta mai mică, mai aparte de felul ei, va porni cândva într-o astfel de aventură, că va fi autoarea unei fapte de-a dreptul memorabile? Imaginează-ţi, dacă poţi, că mă aflu într-un tren huruitor ce se îndreaptă spre vest, către pustiul de necuprins de la frontieră. Poţi să-ţi închipui două vieţi mai diferite decât ale noastre? Tu, în sfera tihnită (deşi cumplit de plictisitoare) a burgheziei din Chicago, căsătorită cu palidul bancher Walter Woods, alături de liota de odrasle gălbejite – oare câţi or mai fi acum, că am pierdut şirul: patru, cinci, şase monstruleţi? –, fără formă şi culoare, ca aluatul de pâine nefrământat.

Iartă-mă, surioara mea, dacă ţi-am dat impresia că am ceva cu tine. Numai că acum pot şi eu, în sfârşit – în deplină libertate, fără ca cineva să mă critice şi fără să mă tem de alte acuzaţii –, să dau glas mâniei îndreptate împotriva membrilor propriei mele familii, care s-au purtat atât de josnic; pot să spun ce gândesc fără grija permanentă că nu fac altceva decât să-mi probez nebunia şi fără pericolul iminent al pierderii copiilor pentru totdeauna – toate au venit şi s-au dus, iar eu nu mai am nimic de pierdut. În sfârşit sunt liberă la trup, minte şi suflet… sau, în fine, atât cât se poate, pentru cineva care şi-a plătit eliberarea cu propriul pântec…

Ajunge însă cu toate astea… Acum trebuie să-ţi povestesc puţin despre aventura mea, despre lunga călătorie ce o avem de făcut şi despre minunatul ţinut prin care trecem. Trebuie să-ţi povestesc despre toate lucrurile care mă fascinează, chiar dacă sunt legate de singurătate şi pustiire… Cum tu nu prea ai ieşit din Chicago, nici nu cred că ai putea să ţi le imaginezi. Oraşul îşi lărgeşte periferia; totul se reconstruieşte iute peste cenuşa cumplitului incendiu, iar metropola pare acum un organism viu înaintând către prerie (Mai este oare cazul să ne mirăm că sălbaticii se revoltă atunci când sunt împinşi şi mai departe spre vest?). N-ai putea să-ţi închipui aglomeraţia, mulţimea de oameni ori animaţia din zonă, mai ales că locul acela era o pajişte sălbatică pe vremea când noi eram copii. Trenul a trecut prin regiunea noului ocol de vite, foarte aproape de locul unde am stat împreună cu Harry. (N-ai venit niciodată să ne vezi, nu-i aşa,

Hortense? Oare de ce nu mă mir?) Acolo, furnalele aruncau în aer nori de fum în toate culorile curcubeului – albastru, portocaliu, roşu –, care se întrepătrundeau în văzduh precum vopselele în ulei amestecate pe o paletă. Era frumos într-un fel tare neobişnuit, iar peisajul semăna mai degrabă cu pictura unui zeu nebun. Am trecut şi de abator, unde strigătele de spaimă ale necuvântătoarelor se pot auzi în ciuda huruitului asurzitor al trenului, iar duhoarea ameţitoare care umple vagonul are iz de sirop rânced. În cele din urmă, am lăsat în urmă vălul de fum ce acoperă oraşul, ieşind parcă dintr-o ceaţă deasă spre o privelişte de ţară, cu terenuri bine arate şi brazde de pământ negru şi bogat, săpate proaspăt, unde mult- iubitele culturi de grâne ale tatei începeau să prindă contur.

Trebuie să-ţi spun că, deşi tata susţinea adesea contrariul, veritabila frumuseţe a preriei nu stă în simetria desăvârşită a ogoarelor, ci se vede mai ales acolo unde terenurile agricole se termină şi începe cu adevărat câmpia – o mare de iarbă neatinsă, unduindu-se ca o fiinţă vie până la orizont. Am văzut astăzi pui de prerie, câteva cârduri din sutele ori miile care trăiesc acolo, depărtându-se în grupuri mari de calea ferată pe măsură ce ne apropiam. Nu puteam decât să-mi închipui foşnetul aripilor dincolo de zgomotul roţilor de tren. A fost nemaipomenit să îi văd zburând, după anul petrecut în fabrica mizerabilă unde le procesam carnea şi unde am crezut că n-am să mai pot privi vreodată o pasăre. Ştiu că tu şi restul familiei n-aţi înţeles niciodată de ce am ales o muncă atât de înjositoare ori traiul în afara căsătoriei cu un bărbat mult sub condiţia mea socială, lucruri pe care voi le-aţi considerat a fi primele manifestări făţişe ale nebuniei mele. Dar vezi tu, Hortense, tocmai educaţia restrictivă a părinţilor m-a îndemnat să caut altceva în lumea largă. M-aş fi sufocat sau, poate, aş fi murit pur şi simplu de plictiseală dacă aş mai fi rămas în casa aceea întunecată şi tristă; în ciuda faptului că munca în fabrică a fost într-adevăr dezgustătoare, n-am să regret nici un moment că am lucrat acolo. Am învăţat enorm de la bărbaţii şi femeile alături de care trudeam; am aflat cum trăia şi restul lumii, adică familiile mai puţin norocoase decât a noastră, care reprezintă, fără îndoială, marea majoritate a oamenilor. Toate astea, dragă soră, sunt lucruri ce îţi vor rămâne străine, iar sufletul îţi va fi, aşadar, puţin mai sărac.

Să nu înţelegi cumva că te-aş îndemna să-ţi iei o slujbă într-o fabrică de păsări! Doamne-Dumnezeule, n-am să uit vreodată duhoarea locului; mi se pare că şi acum, când îmi apropii mâinile de faţă, pielea îmi miroase oribil a sânge de pui, pene şi organe… Cred că n-am să mai mănânc carne de pasăre câte zile

voi mai trăi! După ce am văzut însă creaturile astea sălbatice zburând înaintea trenului precum scânteile care se ivesc la mişcarea roţilor pe şine, trebuie să spun că interesul meu faţă de ele a renăscut într-o anumită măsură. Sunt aşa de frumoase când bat aerul cu aripile la asfinţit, încât apropierea lor mai întrerupe obositoarea monotonie a drumului. Aş fi vrut să-i arăt această desfăşurare de aripi şi prietenei mele Martha, care stă lângă mine, însă a adormit buştean, iar capul i se loveşte uşor de fereastra vagonului.

Iată însă că am avut parte şi de o întâlnire amuzantă. În timp ce priveam păsările zburând departe de linia de cale ferată, o femeie înaltă, colţuroasă şi extrem de palidă, cu un păr nisipiu tuns scurt sub şapca de tweed englezesc, venea în grabă pe culoarul vagonului nostru, aplecându-se ca să se uite la păsări de la fiecare geam în parte şi mutându-se dintr-un loc în altul. Purta un costum bărbătesc cu pantaloni bufanţi, prinşi sub genunchi, dintr-un material irlandez rezistent la zgârieturi, care, alături de şapca şi părul ei scurt, o făcea să semene mai degrabă cu un reprezentant al sexului opus. Îmbrăcămintea masculină a femeii includea totodată o jiletcă, ciorapi şi pantofi Oxford; ţinea în mână un bloc pentru desen asemănător cu al artiştilor.

— Scuzaţi-mă, vă rog! se adresa ea fiecărui ocupant al banchetei în dreptul căreia se apleca ca să poată privi mai bine pe fereastră. Vorbea cu un inconfundabil accent britanic. Vă rog să mă scuzaţi! O, Doamne! exclamă ea şi ridică din sprâncene, manifestându-şi deopotrivă surpriza şi încântarea. Extraordinar! Magnific! Superb!

Până când a ajuns englezoaica pe locul liber de lângă mine, puii de prerie îşi întinseseră aripile şi se pierduseră la orizont, aşa că s-a prăbuşit pe scaun cu toată greutatea, fără nici un pic de grijă.

— Pui de prerie de dimensiuni mai mari, a explicat. Adică *Tympanuchus cupido*, pasăre din familia galinacee, cunoscută drept pui de prerie. E prima dată când îi văd în libertate, deşi am întâlnit, desigur, câteva exemplare. Bineînţeles că am studiat-o amănunţit şi pe verişoara lor din est, găinuşa de stepă, în timpul călătoriilor mele prin Noua Anglie. Numele provine de la cuvintele greceşti *tympananon*, adică „tambur“ şi *echein*, a avea o tobă, care se referă atât la esofagul rotunjit de ambele părţi ale gâtului, care la mascul se umflă în perioada împerecherii, cât şi la zgomotele scoase în aceeaşi împrejurare, asemănătoare unor lovituri de tobă. Au mai fost numiţi şi după „micul purtător de arc legat la ochi“, fiul zeiţei Venus, însă trebuie să precizez că nu are nici o legătură cu

erotismul, ci cu faptul că penele sale lungi, drepte şi ţepene se ridică ca nişte aripi mici şi rotunjite deasupra capului masculului înaintea împerecherii, motiv pentru care au fost comparate cu aripile lui Cupidon.

Femeia s-a întors brusc, ca şi când atunci m-ar fi văzut pentru prima oară, păstrând aceeaşi expresie de surpriză perpetuă întipărită pe chipul ei spălăcit de englezoaică: sprâncenele ridicate şi un zâmbet de încântare agăţat de buze, ca şi când lumea întreagă ar fi fost nu doar minunată, ci de-a dreptul uimitoare. Am îndrăgit-o imediat.

— Nu vă supăraţi că am sporovăit atâta, nu? Eu sunt Helen Elizabeth Flight, s-a prezentat, întinzându-mi mâna cu o hotărâre demnă de un bărbat. Îmi cunoaşteţi poate lucrarea… Cartea mea, *Păsările din Anglia*, este la a treia ediţie, tipărirea fiind asigurată de buna mea amică şi colaboratoare, doamna Ann Hall of Sunderland. Din păcate, doamna Hall era foarte bolnavă şi nu m-a putut însoţi atunci când am pornit spre America în vederea colectării de exemplare şi a realizării schiţelor pentru următorul nostru volum, *Păsările din America*, care nu e, desigur, totuna cu seria omonimă a lui Monsieur Audubon, un artist demn de toată atenţia, însă cam fantezist, după gustul meu. Mi s-a părut întotdeauna că păsările desenate de el stau oarecum sub semnul… imprevizibilului, ca şi cum puţin i-ar păsa de acurateţea biologică. Nu credeţi?

Mi-am dat seama că întrebarea nu era chiar retorică şi tocmai în momentul în care mă pregăteam să-i răspund, domnişoara Flight m-a interpelat din nou:

— Dumneavoastră însă cine sunteţi? rosti ea, privindu-mă cu sprâncenele încă ridicate în semn de mirare, de parcă identitatea mea nu era doar o chestiune de extremă urgenţă, ci şi o sursă de neprevăzut.

— May Dodd, am răspuns.

— A! May Dodd! Exact, spuse ea. De altfel, păreţi o fată tare drăguţă şi încântătoare. Pielea dumneavoastră albă mă face să bănuiesc că aţi putea fi de origine engleză.

— De fapt, scoţiană, am răspuns, însă eu sunt pe de-a-ntregul americancă. M-am născut şi am crescut în Chicago, am adăugat cu oarecare nostalgie.

— Şi vreţi să-mi spuneţi că o fiinţă aşa delicată a fost de acord să trăiască cu sălbaticii? m-a întrebat domnişoara Flight.

— Păi, a fost, de ce să nu fie, am zis. Şi dumneavoastră?

— Tare mi-e că nu o să-mi mai ajungă fondurile pentru cercetare, îmi explică domnişoara Flight, cu o uşoară grimasă care trăda neplăcerea provocată

de subiect. Finanţatorii mei n-au mai vrut să-mi plătească şederea în America, aşa că asta mi s-a părut ocazia perfectă de a studia viaţa păsărilor din preriile de vest, fără costuri suplimentare. O aventură teribil de provocatoare, nu credeţi?

— Da, am aprobat-o râzând, teribilă, cu siguranţă.

— Trebuie însă să vă spun un mic secret, mi s-a confesat, privind împrejur ca să se asigure că nu ne auzea nimeni. Nu pot face copii; sunt sterilă! Am avut o infecţie în copilărie. Sprâncenele i se ridicară iar de încântare. L-am minţit pe examinator ca să fiu primită în program. Şi-acum, o să vă rog să mă scuzaţi, domnişoară Dodd, a spus, trecând pe neaşteptate la tonul formal. Trebuie să fac repede nişte schiţe şi să-mi notez impresiile asupra superbului pui de prerie cât am încă imaginea lui proaspătă în minte. Sper ca la următoarea oprire a trenului să pot coborî ca să împuşc câţiva pentru studiu. Mi-am luat şi puşca, confecţionată special pentru această călătorie de compania Featherstone, Elder & Story din localitatea Newcastle upon Tyne. Vă interesează poate armele de foc? În acest caz, mi-ar face plăcere să v-o arăt. Înainte ca finanţatorii mei să aibă probleme băneşti şi să mă lase de izbelişte pe continentul ăsta mare, au comandat puşca special pentru mine, în vederea călătoriei în America. Sunt tare mândră de ea. Şi-acum, vă rog mult să mă scuzaţi. Sunt grozav de încântată că v-am întâlnit. E minunat că aţi venit cu noi! Trebuie să stăm de vorbă mai pe îndelete. Am sentimentul că vom fi prietene la cataramă! Ştiţi, aveţi cei mai frumoşi ochi albaştri, de culoarea penajului mierlei albastre din est. O să-i iau drept model atunci când o să-mi pregătesc vopselele ca să pictez specia respectivă, dacă nu vă deranjează. Şi sunt extrem de interesată să-mi mai spuneţi ce credeţi despre lucrarea lui Monsieur Audubon.

Acestea fiind zise, englezoaica cea smucită plecă de îndată.

Fiindcă tot am ajuns la acest subiect, iar Martha s-a dovedit până acum o companie extrem de anostă, îţi voi prezenta, sora mea dragă, pe câţiva dintre ceilalţi călători, singurii care mai însufleţesc puţin atmosfera pe parcursul acestui drum lung, drept şi monoton pe calea ferată, printr-un ţinut impresionant graţie vastităţii şi întinderilor sale pustii, dar, fără îndoială, deloc spectaculos. Abia am avut vreme să fac cunoştinţă cu toate femeile, însă ţelul şi destinaţia noastră comună par să fi încurajat o anumită apropiere – poveştile personale şi detaliile intime sunt împărtăşite fără să mai treacă obişnuita perioadă de tatonare, când toată lumea se arată apăsător de rezervată ori neîncrezătoare. Aceste femei – sau mai degrabă fete – sunt toate de pe lângă Chicago ori din alte părţi ale Vestului

Mijlociu şi au lăsat în urmă istorii diverse. Unele par să fi fugit de sărăcie sau de legături amoroase nefericite, ori, aşa cum este cazul meu, de „condiţii de trai" neplăcute. Ha! De la azilul meu nu mai este decât o fată, însă în grupul nostru mai sunt câteva care au venit din alte aşezăminte de acest fel din preajma oraşului. Unele sunt chiar mult mai excentrice decât mine, deşi şederea la azil mi-a demonstrat că aproape fiecare persoană internată acolo simţea alinare la gândul existenţei unui confrate în stare mai gravă. Pe una dintre aceste femei o cheamă Ada Ware, se îmbracă numai în negru, poartă vălul văduviei şi are tot timpul cearcăne adânci de suferinţă în jurul ochilor. Ar fi ceva să o văd zâmbind sau afişând orice altă expresie. Lumea îi spune „Ada cea Neagră".

Ţi-o aminteşti probabil pe Martha, pe care ai cunoscut-o când ai venit să mă vizitezi la azil, o singură şi ultimă dată. E o fată tare bună, numai cu vreo doi ani mai mică decât mine, chiar dacă pare încă şi mai tânără, însă deloc atrăgătoare. Îi sunt îndatorată pe vecie, căci sprijinul ei nepreţuit mi-a redat libertatea.

Aşa cum am pomenit mai devreme, de procesul selecţiei a mai trecut o fată din spitalul unde eram internată; o serie de paciente au refuzat oferta domnului Benton. La vremea respectivă, mi s-a părut de necrezut faptul că au putut renunţa la şansa de a scăpa din locul acela înspăimântător, doar pentru că nu acceptau ideea relaţiei conjugale cu un sălbatic. Poate că o să ajung să regret ce spun acum, dar ce ar putea fi mai rău decât întemniţarea într-un infern întunecat şi rece pentru tot restul vieţii?

Pe tânăra fată o cheamă Sara Johnstone. E o fiinţă drăgălaşă şi timidă, abia trecută de pubertate. Biata de ea nu are deloc darul vorbirii, şi când spun asta nu mă refer la faptul că e mai tăcută de felul ei, ci la faptul că nu poate sau nu vrea să rostească vreun cuvânt. La azil, din motive independente de mine, ne-am văzut tare rar, aşa că nu ni s-a oferit ocazia să ne cunoaştem mai bine. Bănuiesc însă că lucrurile se vor schimba, fiindcă pare să se fi ataşat de mine şi de Martha. În tren, stă pe locul din faţa noastră şi se apleacă adesea, cu lacrimi în ochi, ca să îmi prindă mâna şi să o strângă puternic. Nu ştiu nimic despre ea şi nu cunosc motivul pentru care a fost internată de la bun început. Nu are familie, iar Martha susţine că era acolo cu mult înainte să vin eu, cam de la vârsta copilăriei. N-am aflat nici cine îi plătea cheltuielile, dar ştim amândouă că azilul ăla nenorocit nu era câtuşi de puţin o instituţie de binefacere. Martha mi-a dat de înţeles că însuşi doctorul Kaiser, directorul spitalului, a înscris-o pe biata fată în program ca să

scape de ea; tata i-ar spune „măsură de tăiere a costurilor"; potrivit Marthei, fata era tratată la spital mai degrabă ca o „rudă săracă". Mai mult decât atât, în ciuda faptului că era complicat să discutăm problema în vreme ce biata fată stătea chiar în faţa noastră, Martha a sugerat că tânăra ar avea o legătură de rudenie cu bunul doctor. Să fi fost posibil, ne-am gândit noi, ca ea să reprezinte rezultatul unei legături amoroase cu vreo fostă pacientă? Deşi nu poţi să nu te întrebi ce fel de om şi-ar trimite propria fiică să trăiască printre sălbatici… Oricare ar fi situaţia acestui copil, acceptarea ei în program mi se pare un lucru îngrijorător. Este extrem de fragilă şi de îngrozită de tot ce o înconjoară, şi, evident, complet nepregătită pentru misiunea grea care o aşteaptă. De altfel, cum să fi fost pregătită pentru experienţele din lumea reală, când a crescut doar între pereţi de cărămidă cu ferestre zăbrelite? Sunt sigură, că, la fel ca Martha, fata nu a avut vreo experienţă intimă, cu excepţia cazului în care Franz, dezgustătorul monstru al nopţii, ar fi vizitat-o la căderea întunericului… Eu sper însă din toată inima, pentru binele ei, că asta nu s-a întâmplat. În orice caz, am de gând să veghez asupra copilei şi să o protejez de rău, atât cât îmi va sta în putere. În chip bizar, mi se pare că tocmai tinereţea şi neliniştea ei îmi dau mai multă forţă şi curaj.

O, dar iată-le venind pe surorile Kelly din cartierul irlandez al oraşului Chicago, Margaret şi Susan, care înaintează pe culoar, foarte sigure pe ele – două fetişcane gemene, cu păr roşu şi pistrui, camarade de nedespărţit, unite ca borfaşii în şleahtă, ceea ce, în cazul lor, nu este doar o simplă expresie. Fetele astea două fură tot ce le iese în cale; ochii lor vicleni, de un verde deschis, nu ratează nimic –, îmi strâng poşeta la piept pentru mai multă siguranţă.

Una din ele (deocamdată nu pot să le deosebesc) se strecoară pe locul de lângă mine.

— May, ai la tine ceva tutun? rosti ea pe un ton conspirativ, ca şi când ne-am cunoaşte de când lumea, chiar dacă abia ne-am văzut. Mi-i poftă să-mi fac o ţigară.

— Îmi pare rău, dar nu fumez, i-am răspuns.

— De, mi-era mai simplu să fumez la închisoare, decât mi-i în afurisitu' ăsta de tren, spuse ea. Ce zici, Meggie?

— Asta-i sigur, Susie, a aprobat-o Meggie.

— Fetelor, vă supăraţi dacă vă întreb pentru ce stăteaţi la închisoare? m-am interesat eu. Am înclinat apoi caietul către ele. Îi scriu surorii mele o scrisoare.

— Da' de unde, nu ne deranjează nici atâtica, drăguţă, a spus Meggie, sprijinindu-se de scaunul din faţa mea. Prostituţie şi furt calificat; condamnări de câte zece ani în Penitenciarul de Stat din Illinois.

Vorbise cu satisfacţie în glas, ca şi când ar fi fost un motiv de mare mândrie, iar în timp ce notez se apleacă spre mine, ca să fie sigură că scriu toate detaliile corect.

— Aşa, vezi, nu uita de furtu' calificat, repetă ea, arătând caietul cu degetul.

— Că bine zici, Meggie, adăugă Susan, clătinând încântată din cap. Şi nu ne-ar fi prins, dacă nu se-ntâmpla ca domnu' de l-am buzunărit în Lincoln Park să fi fost tocma' jude municipal. Ehe, depravatu' ăla bătrân a încercat să se culce cu noi. „Gemene!“ a zis el, „două jumătăţi de chiflă pe lângă cârnatu' meu“, asta voia. Ia d-aici, milogule! L-am pocnit fiecare peste capu' lui afurisit cu două bucăţi de cărămidă, de-o parte şi de alta, zău c-aşa am făcut! Cât ai clipi, i-am şi luat ceasu' de buzunar şi portofelu', şi ne-am zis aşa, prosteşte, că mare noroc a dat peste noi c-avea la el atâta bănet. Să tot fi fost mita pe-o săptămână a-nălţimii sale, judele!

— Asta îi sigur, Susie, şi totu' se termina aici, a întrerupt-o Margaret, de nu erau afurisiţii de bani. Judele s-a dus întins la bunu' lui amic, comisaru'-şef, ş-a-nceput o vânătoare de oameni ce nu s-a văzut în Chicago, ca să le-aducă pe netrebnicele surori Kelly la judecată!

— Pe toţi sfinţii, ăsta-i adevăru'-adevărat, Meggie, a spus Susan dând din cap. Poate-ai citit despre noi la gazetă, domnişorică, zise ea către mine. Noi două am fost vestite ceva timp. După un proces scurt, pe care avocatu' din oficiu adus în apărarea noastră l-a petrecut moţăind – şi ăsta, alt pervers bătrân –, ne-au condamnat la zece ani de temniţă. Zău, zece ani că n-am dat onoarea pentr-un jude bătrân şi libidinos, cu buzunaru' plin cu bani de mită, poţi să crezi, domnişorică?

— Şi părinţii voştri? am întrebat. Unde sunt?

— Habar n-am, drăguţo, a spus Margaret. Ne-au lăsat, să ştii. Pe treptele bisericii ne-au lăsat, şi eram mici de tot. Aşa-i, Susie? Am crescut la orfelinatu' irlandez din oraş, da' nu prea ne-a plăcut acolo. Şi trăim după capu' nostru de când am şters-o din locu' ăla, să fi avut vreo zece ani.

Margaret s-a îndreptat apoi de mijloc, cercetându-i pe ceilalţi călători cu priviri rapace. Ochii i s-au oprit asupra unei femei care stătea de cealaltă parte a

culoarului, pe nume Daisy Lovelace. Am vorbit cu ea doar în treacăt, dar ştiu că vine din Sud şi are înfăţişarea aceea de om de condiţie bună, rămas fără avere. Ţine în poală un pudel bătrân, alb-cenuşiu. Blana câinelui e pătată cu roşu la fund, pe bot şi în jurul ochilor inflamaţi şi apoşi.

— Nu-i avea ceva tutun la mata, domnişorico? a întrebat-o Margaret.

— Îmi pare rău, n-am, a răspuns femeia, cu glas uşor tărăgănat şi nu foarte prietenos.

— Ce căţel drăguţ aveţi, spuse Margaret, strecurându-se pe scaunul de lângă ea. Cum îi ziceţi, de nu vă supăraţi?

Tactica de învăluire a gemenelor este evidentă; pe Margaret n-o interesa în mod sigur câinele femeii.

Fără să o bage în seamă, Daisy Lovelace şi-a lăsat câinele jos, la picioare.

— Acuma mergi să faci piiipi, Feeern Loueeese, a murmurat ea, cu voce îndesată ca melasa. Haaai mergi, iubiire, mergi să faci piiipi pentru mama.

Prăpădita creatură păşi clătinându-se stângaci pe culoar, amuşinând şi pufnind, iar în cele din urmă ridică piciorul ca să facă pipi lângă un scaun liber.

— Fern Louise, carevasăzică? Nu-i aşa că-i un nume grozav, Susie?

— Drăguţel foc, Meggie, a zis Susan. Un căţeluş drăguţel foc.

Fără se le dea atenţie, femeia a scos un flacon argintiu din geantă şi a băut o înghiţitură, gest care a atras imediat atenţia gemenelor.

— Nu cumva ai whisky acolo, domnişorică? a vrut să ştie Margaret.

— Nu, nu-i whisky, a răspuns femeia cu răceală. E doctoria mea pentru neeervi, la recomandarea doctorului, şi *nu*, nu-ţi dau să guşti din ea.

Şi uite-aşa şi-au găsit gemenele naşul!

Iat-o şi pe prietena mea, Gretchen Fathauer, dând din coate şi balansându-şi braţele ca să-şi facă loc pe culoar, în timp ce cânta cu voce tare o melodie populară elveţiană. Gretchen ne înveseleşte întotdeauna. Are o inimă mare şi un suflet cald; e o fată solidă, gălăgioasă, voinică şi roşie în obraji – o înfăţişare ce te face să crezi că ar putea să aducă pe lume de una singură toţi copiii de care au nevoie indienii.

Cunoaştem de-acum povestea lui Gretchen aşa cum ne ştim propriile istorii de viaţă. Provine dintr-o familie de emigranţi elveţieni care s-au stabilit în câmpia mai înaltă din vestul oraşului Chicago, ca să cultive grâu, pe când Gretchen era o copilă. Ferma familiei n-a rezistat însă foarte mult după câteva

recolte slabe în urma iernilor grele, ori din cauza mălurei şi a insectelor, aşa încât tânăra Gretchen a fost nevoită să plece de-acasă şi să caute de lucru la oraş. A găsit o slujbă de servitoare la familia McCormick… da, întocmai, bunul prieten al tatei, Cyrus McCormick, cel care a inventat secerătoarea… Nu-i aşa, Hortense, că e ciudat când te gândeşti că probabil am fost în vizită la familia McCormick, pe vremea când eram domnişoare, poate chiar în perioada în care Gretchen era angajată acolo… Sigur însă că pe atunci nici nu ne-am fi uitat la masiva cameristă elveţiană.

Gretchen îşi dorea foarte mult o familie şi, într-o bună zi, a răspuns unui anunţ din *Tribune*, în care se cereau mirese „prin poştă" pentru coloniştii din vest. A expediat scrisoarea, iar câteva luni mai târziu a fost anunţată că fusese „repartizată" unui fermier din Oklahoma. Logodnicul urma să o aştepte la gara din St. Louis, într-o zi stabilită de comun acord, ca să o conducă la noua ei casă. Gretchen a plecat de la familia McCormick, şi, două săptămâni mai târziu, urca în trenul spre St. Louis. Din păcate, în ciuda inimii ei de aur, Gretchen e cât se poate de neatrăgătoare… Ei bine, trebuie să mărturisesc că e ceva mai rău de atât, în aşa măsură încât una dintre membrele mai puţin amabile ale expediţiei noastre a numit-o pe biata fată „Domnişoara Faţă de Cartof"… Totuşi, chiar şi doamnele mai îngăduitoare sunt nevoite să admită că fizionomia ei aduce, din nefericire, cu un tubercul.

Ei bine, logodnicul a privit-o o singură dată, apoi s-a scuzat spunând că merge să-şi ia lucrurile, însă Gretchen nu l-a mai văzut pe mişelul acela niciodată. Acum povesteşte întreaga istorie cu mult haz, dar întâmplarea a zdruncinat-o serios. Renunţase la tot şi s-a trezit părăsită în gară, într-un oraş necunoscut, doar cu o valiză, câteva obiecte personale şi economiile modeste obţinute din slujba anterioară. N-ar fi putut îndura umilinţa întoarcerii la Chicago ca să ceară familiei McCormick să o reprimească în serviciu. Dată fiind ruşinea respingerii căsătoriei, nici revenirea la familia ei nu reprezenta o variantă acceptabilă. Gretchen era însă hotărâtă să aibă un soţ şi copii, într-un fel sau altul. Şedea pe o bancă în gară, plângându-şi soarta, când un domn s-a apropiat de ea. I-a dat un petec de hârtie pe care erau tipărite următoarele:

Dacă sunteţi o femeie tânără, sănătoasă, aveţi vârsta potrivită procreării şi doriţi căsătorie, călătorii exotice şi aventură, veniţi la adresa de mai jos la ora 9:00 fix,

joi dimineaţa, în a douăsprezecea zi a lunii februarie, anul Domnului 1875.

Gretchen râde în hohote când spune povestea şi ne explică cu accentul ei puternic:

— *Ja*, să ştiţi, am gândit la acest tânăr că trebuie să fie un trimis de la Dumnezeu, aşa am gândit. Şi când merg la locul acela şi ei întreabă la mine dacă vreau să iau un indian Cheyenne de bărbat şi să fac la el copii, eu atunci zic: „Bine, eu cred că la sălbatici nu ne aleg ca la fermier, *ja*? Vreau, de ce să nu vreau? La bărbatul meu cel nou fac copii mari şi puternici. *Ja*, hrănesc la toţi copiii de alăptat, *ja*?“ Gretchen se bate apoi cu mâinile peste pieptul ei voluminos şi râde cu poftă.

Nu ne rămâne decât să râdem şi noi împreună cu ea.

Văzând că nu reuşesc să fisureze indiferenţa oţelită a femeii din Sud, surorile Kelly s-au mutat în vagonul următor ca să-şi încerce norocul. Pe mine mă duc cu gândul la două vulpi roşii ce dau târcoale pe o pajişte, în căutarea unei eventuale prăzi.

Chiar în momentele astea, în timp ce scriu, Phemie, noua mea prietenă, s-a aşezat lângă mine. Pe numele ei întreg Euphemia Washington, Phemie este o fată de culoare, impunătoare şi înaltă, care a ajuns la Chicago după ce a părăsit Canada. Suntem cam de aceeaşi vârstă, dar ea nu trece niciodată neobservată, dând impresia unei uşoare agresivităţi. Are aproape doi metri înălţime, o piele frumoasă şi strălucitoare, de culoarea mahonului, un nas delicat cu nările deschise ameninţător şi buze groase de negresă. Sunt convinsă, sora mea dragă, că tu şi întreaga familie veţi considera de-a dreptul scandaloasă vestea amiciţiei mele cu negrii. În trenul acesta însă suntem cu toţii egali, sau cel puţin aşa stau lucrurile în mintea mea egalitaristă.

— Îi scriu surorii mele, i-am zis. Îi povestesc cum au ajuns unele dintre fete în acest tren. Spune-mi şi despre tine, Phemie, ca să-i pot trimite cât mai multe detalii.

La auzul vorbelor mele, fata chicoti în chip plăcut şi cald, ca şi când râsetele ar fi venit de undeva din adâncul pieptului.

— May, eşti prima persoană care mă întreabă asta, mi-a mărturisit ea. Şi de ce-ar fi sora ta interesată de o negresă? Sunt în acest tren oameni pe care îi

deranjează vizibil prezenţa mea.

Phemie vorbeşte foarte corect şi are cea mai plăcută şi melodioasă voce pe care am auzit-o vreodată – adâncă şi plină –, aşa încât felul ei de a vorbi seamănă mai degrabă cu o poezie ori cu un cântec.

Drept să-ţi spun, atunci mi-am dat seama, soră dragă, că pe tine nu te-ar interesa prea tare povestea de viaţă a negresei. Bineînţeles, nu am pomenit nimic faţă de Phemie.

— Cum ai ajuns în Canada, Phemie? am întrebat-o.

Ea chicoti din nou.

— Bine, May, dar nu arăt eu ca şi când m-aş fi născut în Canada?

— Arăţi ca şi când ai veni din Africa, Phemie, i-am răspuns fără ocolişuri. Arăţi ca o prinţesă africană!

— Mama mea provine din tribul Ashanti, a zis Phemie. Sunt cei mai mari războinici din Africa, a adăugat. Într-una din zile, pe când era o copilă, strângea lemne de foc împreună cu mama ei şi alte femei. A rămas în urmă şi s-a oprit să se odihnească. Nu era îngrijorată, fiindcă ştia că mama se va întoarce după ea. În timp ce stătea acolo, sprijinită de un copac, a adormit. Când s-a trezit, era înconjurată de bărbaţi din alt trib, care vorbeau o limbă necunoscută. Era doar o copilă şi s-a speriat foarte tare.

Au luat-o cu ei într-un loc straniu, unde au ţinut-o în lanţuri. În cele din urmă, a fost dusă în cala unei nave, împreună cu alte câteva sute de persoane. A călătorit multe săptămâni pe mare. Nu-şi dădea seama ce i se întâmplă şi încă mai credea că mama va veni după ea. A sperat asta tot timpul şi speranţa a ţinut-o în viaţă.

În cele din urmă, vasul a acostat într-un oraş cum mama mea nu mai văzuse şi nici nu îşi imaginase vreodată. Mulţi pasageri muriseră pe drum, însă ea a supravieţuit. În oraş, a fost vândută la licitaţie unui alb, un comerciant de bumbac care deţinea vapoare pentru transportul mărfurilor în portul Apalachicola din Florida.

Primul stăpân al mamei s-a purtat tare bine cu ea, a continuat Phemie. A luat-o la el acasă, unde s-a îngrijit de treburi gospodăreşti, dar a avut parte şi de oarecare educaţie. A învăţat să scrie şi să citească, lucru nemaiîntâlnit în rândul sclavilor. Când a crescut şi a ajuns femeie, stăpânul a chemat-o în odaia lui.

Din această uniune m-am născut eu, a spus Phemie. Am crescut acolo, iar la bucătărie luam lecţii de la profesorul particular al copiilor lui „adevăraţi“,

adică albi. În cele din urmă, stăpâna casei a descoperit identitatea tatălui meu – e posibil să fi observat unele asemănări între copilul negresei de la bucătărie şi propriii ei copii. Într-o noapte – nu împlinisem încă şapte ani – au venit doi bărbaţi, negustori de sclavi, şi m-au luat cu ei, tot aşa cum fusese luată şi mama de lângă familie. A plâns, i-a implorat şi s-a împotrivit, însă au lovit-o şi au trântit-o la pământ. Atunci am văzut-o ultima oară, cazută la pământ fără cunoştinţă, cu faţa plină de lovituri şi sângerând…

La aceste vorbe, Phemie a făcut o pauză şi a privit afară, pe fereastra vagonului, în vreme ce lacrimile îi străluceau în colţul ochilor.

— Am fost vândută proprietarului unei plantaţii de lângă Savannah, în Georgia, a continuat ea. Era un om rău, cumplit de rău. Obişnuia să bea, iar faţă de sclavi se purta cu o cruzime teribilă. Chiar din prima zi când am ajuns acolo a pus să-mi fie însemnate pe spate iniţialele lui, cu fierul roşu… Îşi marca iniţialele în carnea tuturor sclavilor ca să îi poată găsi uşor, dacă s-ar fi întâmplat să fugă. Eram doar o copilă, aveam opt ani, însă după numai o săptămână stăpânul a dat dispoziţie să fiu trimisă noaptea în camera lui. Nu mai e nevoie să spun ce s-a întâmplat acolo… Mi-a făcut foarte mult rău…

Aşa au trecut câţiva ani, a mai spus ea cu voce şoptită. Apoi, într-o bună zi, un biolog canadian a venit să vadă plantaţia. Chiar dacă, oficial, afirmase că studia flora şi fauna din zonă, era, de fapt, un partizan al aboliţionismului, care urmărea să le facă cunoscută sclavilor existenţa unei căi ferate subterane. Avea asupra lui scrisori de recomandare excelente şi a fost bine primit, în necunoştinţă de cauză, de toţi proprietarii. Dat fiind că aveam ceva educaţie şi pentru că fusesem întotdeauna atrasă de sălbăticie, într-un fel sau altul, stăpânul m-a însărcinat să-l însoţesc pe biolog în plimbările pe care le făcea zilnic în căutare de exemplare pentru studiu. În cele câteva zile ale şederii sale, omul mi-a vorbit adesea despre Canada şi mi-a spus că acolo bărbaţii, femeile şi copiii erau cu toţii egali şi liberi; nici un om nu avea drept de proprietate asupra altui om. Biologul mă simpatiza şi i s-a făcut milă de mine. Mi-a zis că eram prea mică să încerc să fug de una singură, dar că i-aş putea încuraja în privinţa asta pe cei mai mari decât mine, ca să putem pleca împreună. Mi-a arătat hărţi cu cele mai bune trasee spre nord şi mi-a dat numele unor oameni care ne-ar fi putut ajuta la nevoie.

Am vorbit cu unii dintre sclavi, însă erau mult prea îngroziţi ca să încerce aşa ceva. Văzuseră ce le făcea stăpânul fugarilor, atunci când erau prinşi.

Cam la o săptămână după plecarea canadianului, într-o noapte când m-am întors plângând de durere din camera stăpânului în dormitoarele sclavilor, mi-am făcut o boccea din câteva haine şi puţina hrană pe care am putut s-o găsesc şi am plecat singură. Nu-mi mai păsa dacă muream încercând să scap. Moartea părea o binecuvântare în comparaţie cu viaţa de acolo.

Eram tânără şi puternică, a spus Phemie, iar în nopţile ce au urmat am alergat prin pădure, am trecut prin mlaştini şi stufăriş. Nu m-am oprit deloc. Uneori auzeam în spate ogarii lătrând, însă biologul mă învăţase să trec prin apele râurilor şi ale iazurilor, ca să-mi piardă urma. Am fugit întruna.

Am mers spre nord timp de mai multe săptămâni; înaintam noaptea, iar ziua mă ascundeam în crânguri. Mâncam ce găseam prin pădure ori pe câmp, rădăcini şi plante sălbatice, iar uneori ceva fructe sau legume furate din ferme ori de prin grădini. Mi-era foame şi de multe ori nici nu ştiam pe unde sunt, însă urmăream mereu Steaua Nordului şi căutam bornele despre care îmi povestise biologul. Am vrut adesea să merg în oraşele pe lângă care treceam, ca să cer ceva de mâncare, dar mă temeam. Iniţialele stăpânului îmi erau încă întipărite pe spate, iar dacă mă prindeau, i-aş fi fost înapoiată şi pedepsită crunt.

În săptămânile acelea petrecute de una singură în sălbăticie, am început să-mi aduc aminte poveştile spuse de mama despre oamenii tribului ei, despre bărbaţii care vânau şi despre femeile ce adunau roadele pământului. N-aş fi supravieţuit călătoriei mele spre tărâmul libertăţii, dacă mama nu mi-ar fi povestit atâtea despre ţinuturile sălbatice. Cunoştinţele bunicii, pe care mi le transmisese şi mie, mi-au salvat viaţa. Era ca şi cum, după atâţia ani, mama mamei mele s-ar fi întors după mine, aşa cum crezuse întotdeauna mama mea că se va întâmpla şi cu ea.

A durat câteva luni până am reuşit să trec graniţa în Canada, a continuat Phemie. I-am căutat pe oamenii despre care îmi vorbise biologul şi, în cele din urmă, am fost primită în familia unui doctor. Toţi s-au purtat bine cu mine şi am putut să-mi continui şcoala. Am locuit cu doctorul şi familia lui timp de aproape zece ani; am lucrat pentru ei şi am primit un salariu decent pentru munca mea.

Într-o zi, am văzut în ziar un mic anunţ, prin care se căutau femei tinere, necăsătorite, de orice rasă, religie sau culoare a pielii, în vederea participării la un important program de voluntariat desfăşurat la graniţa americană. Am răspuns şi eu acelui anunţ, aşa că… iată-mă aici.

— Dacă erai mulţumită în casa doctorului din Canada, am întrebat-o, de ce-ai vrut să pleci de acolo ca să începi aventura asta nebunească?

— Erau oameni cumsecade, a spus Phemie. Ţineam la ei şi le voi fi mereu recunoscătoare. Însă, vezi tu, May, eram totuşi o servitoare. Mă plăteau pentru munca mea, e drept, dar eram doar servitoarea albilor, şi atât. Îmi doream mai mult; visam să fiu o femeie liberă, cu adevărat liberă, pe picioarele mele şi fără obligaţii faţă de alţii. În privinţa asta, am o datorie faţă de mama şi de neamul meu. Probabil că ţie, ca femeie albă, îţi e mai greu să înţelegi.

Am mângâiat-o uşor pe mână.

— Ai fi surprinsă să afli, am zis eu, cât de bine înţeleg dorul tău de libertate.

Atunci s-a întâmplat un lucru urât, care ne-a stricat buna-dispoziţie. Eu stăteam alături de Phemie; femeia din Sud, Daisy Lovelace, aflată de cealaltă parte a culoarului, şi-a aşezat pudelul bătrân, mic şi prăpădit pe locul liber de lângă ea, vorbindu-i aşa de tare, încât ne-a atras privirile.

— Feeern Loueeese, spuse ea, dac-ar fi să alegi între a fi negreeesă şi a fi moaartă, ce-ai alege?

La auzul acestor vorbe, micul câine se clătină, îndreptându-şi picioarele, iar apoi se rostogoli pe spate, cu lăbuţele îndoite şi ţepene în sus. Domnişoara Lovelace a izbucnit în hohote de râs pline de răutate.

— Ticăloasă femeie, am şoptit. Să nu-i dai atenţie, Phemie.

— Bineînţeles că nu-i dau, a răspuns Phemie liniştită. E beată, săraca, şi te rog să mă crezi, May, mi-au trecut pe la urechi vorbe mult mai grele. Sunt convinsă că acest mic spectacol de salon îi distra grozav pe prietenii ei latifundiari. Acum a ajuns în grupul ăsta pestriţ şi simte nevoia să-şi impună superioritatea măcar în faţa negresei. Nu cred însă c-ar trebui să ne grăbim s-o judecăm.

Am aţipit, lăsându-mi capul pe umărul lui Phemie, dar am fost trezită cu brutalitate de vocea ascuţită a unei femei înfiorătoare, pe nume Narcissa White, membră a Bisericii Episcopaliene, care s-a înscris în program sub oblăduirea Societăţii Misionare a Bisericii Americane. Domnişoara White înainta zgomotos pe culoar, împărţind texte religioase.

— „Voi, cei care mergeţi în sălbăticie fără de credinţă, veţi pieri“, a spus Domnul nostru Isus Christos. Cam aşa suna parte din predica ei, completată de

alte aiureli, care nu făceau decât să neliniştească pe toată lumea, mai ales că unele femei păreau deja destul de agitate, aducând cu vitele ce urmează să intre în abator.

Tare mi-e teamă că între noi două s-a instaurat rapid o antipatie reciprocă, drept care bănuiesc că ne vom afla mereu de părţi diferite ale baricadei. Este cumplit de obositoare şi ne plictiseşte până în rărunchi cu pioşenia ei făţişă şi declamaţiile evanghelice. După cum bine ştii, Hortense, treburile bisericeşti nu m-au interesat niciodată prea mult. Posibil ca ipocrizia tatălui nostru, care, în ciuda funcţiei sale de prezbiter, a rămas unul dintre oamenii cei mai lipsiţi de Dumnezeu pe care îi cunosc, să aibă oarecare legătură cu cinismul meu faţă de orice formă organizată de religie.

Femeia ne-a adus deja la cunoştinţă că nu intenţionează să aibă vreun copil cu soţul ei indian ori să întreţină măcar relaţii conjugale. Ne-a încredinţat că s-a înscris în acest program doar pentru a se putea dărui cu toată fiinţa Domnului Isus, spre a salva astfel sufletul logodnicului ei păgân, arătându-i „căile lui Christos şi mijloacele de netăgăduit ale izbăvirii“, după cum ne-a înştiinţat, plină de evlavie. Bineînţeles, dorea să distribuie textele religioase şi în rândul sălbaticilor, şi nu a părut deloc descurajată când i-am pus în vedere faptul că, după toate probabilităţile, nu vor putea să le citească. Poate că e o blasfemie ce am de gând să scriu aici, dar eu cred că Dumnezeul nostru creştin, reprezentat de oameni precum domnişoara White, o să le fie de prea puţin folos păgânilor…

O să-ţi scriu din nou cât de curând, sora mea dragă…

31 martie 1875

Am traversat fluviul Missouri acum trei zile şi am petrecut o noapte într-o pensiune din Omaha. Escorta noastră militară, sau „gărzile“, cum le spun eu, se poartă cu noi ca şi când am fi prizoniere, nu voluntare în slujba guvernului. Ne tratează cu dispreţ şi batjocură, îngăduindu-şi o familiaritate forţată, ceea ce înseamnă că ştiu câte ceva despre târgul faustic pe care l-am încheiat cu stăpânirea. N-am avut voie să ne plimbăm prin Omaha şi nici măcar să ieşim din pensiune, poate de teamă că ne-am putea răzgândi şi am încerca să fugim.

În dimineaţa următoare ne-am suit în alt tren, care de două zile străbate o zonă de relief stâncos de-a lungul lui Platte River. De fapt, nu e cine ştie ce râu, ci mai degrabă un curs larg, molcom şi bogat de ape.

Am trecut prin mica aşezare din Grand Island, unde ne-am aprovizionat, însă nu am avut voie să coborâm din vagoane, şi am pornit din nou spre vest prin satul North Platte, plin de noroaie, unde, de asemenea, ni s-a interzis coborârea în staţie, fie şi ca să ne dezmorţim puţin picioarele. Ieri, în zori, am avut însă parte de un spectacol deosebit; pe râu erau mii sau poate să fi fost chiar milioane de cocori. Ca la un semn, probabil speriaţi de trecerea trenului, şi-au luat zborul dintr-odată, ridicându-se de pe apă ca o singură fiinţă, precum o uriaşă foaie de hârtie luată de vânt. Domnişoara Flight, ornitologul nostru britanic, era fascinată de-a dreptul, fără a-şi pierde însă şi graiul, de uimire.

— Magnific! a exclamat, lăsându-şi uşor palmele peste pieptul lat. Cu adevărat magnific!

În momentul acela, m-am gândit că o să-i sară sprâncenele drept în vârful capului.

— O capodoperă, s-a minunat ea. O capodoperă lăsată de Dumnezeu!

La început, mi s-a părut ciudată observaţia ei, dar în curând mi-am dat seama câtă dreptate avea. Păsările făceau un zgomot pe care îl puteam auzi dincolo de şuierul locomotivei. Un milion de perechi de aripi – imaginaţi-vă numai! – ca sunetul tunetului rostogolindu-se ori ca apele unei cascade, la care se adăugau, în răstimpuri, strigătele stranii, nelumeşti ale cocorilor, bătăile grele, dar elegante de aripi, trupurile mari ce făceau ca zborul să pară miraculos, cu picioarele atârnându-le ciudat, precum cozile unui zmeu tras de copii. O capodoperă lăsată de Dumnezeu… Poate că după lunga şi spartana mea izolare între patru pereţi şi o uşă ferecată, o astfel de privelişte a libertăţii şi fertilităţii pare încă şi mai frumoasă. Ah, în dimineaţa asta, pământul a devenit parcă un loc cu adevărat minunat, unde merită să fii viu şi liber! S-ar putea să-mi placă traiul în sălbăticie…

Nu-mi dau seama, deocamdată, cum este de fapt ţinutul prin care trecem. În comparaţie cu Illinois, întinsele prerii din jur par mai aride, mai puţin mănoase, iar cele câteva ferme pe care le vedem în câmpia de lângă râu arată tare sărăcăcios, năpădite parcă de nămol şi mai degrabă neexploatate. Oamenii care muncesc pământul au ochii înfundaţi în orbite şi chipul deznădăjduit, ca şi când ar fi renunţat deja la orice vis de izbândă ori prosperitate. Am trecut pe lângă un biet ţăran, care încerca zadarnic să are un teren inundat cu o pereche de boi. Era, evident, o întreprindere lipsită de orice speranţă, căci boii intraseră până la piept

în noroi, aşa că bărbatul s-a lăsat şi el jos, la un moment dat, sprijinindu-şi resemnat capul pe braţe, ca şi când ar fi vrut să plângă.

Bănuiesc că terenurile mai înalte sunt mai potrivite pentru creşterea vitelor decât sunt regiunile joase şi mâloase pentru agricultură. Într-adevăr, cu cât înaintăm mai mult spre vest, cu atât vedem mai multe bovine, o varietate distinctă de ceea ce ştiam că există în Illinois, cu picioare mai lungi, mai zvelte şi mai nărăvaşe, având coarne lungi, frumos arcuite. Ieri am asistat la un spectacol impresionant – o cireadă ce părea să cuprindă câteva mii de vite era mânată peste râu de „cowboy“. Mecanicul chiar a oprit trenul, de teama unei eventuale ciocniri cu animalele, iar noi am avut astfel ocazia de a urmări întreaga operaţiune. Citisem, bineînţeles, despre cowboy în ziare şi văzusem desene artistice care îi reprezentau, însă acum pot vedea cu ochii mei că sunt la fel de interesanţi şi dinamici în carne şi oase. Martha s-a făcut roşie ca focul când i-a zărit – aşa se întâmplă de fiecare dată când este emoţionată –, dar evenimentul în sine a fost, într-adevăr, emoţionant. Bărbaţii care mânau vitele scoteau un şuierat scurt, tulburător, rotindu-şi voioşi pălăriile în aer. Întreaga scenă îmi părea mai degrabă încărcată de acţiune şi romantism, privind cireada ce trecea zgomotos râul, la îndemnul acestor călăreţi plini de viaţă. Unul dintre soldaţi ne-a spus că vin din Texas şi se îndreaptă spre Montana, unde creşterea vitelor începea să capete amploare. Cine ştie, poate că şi noi, în calitate de „neveste ale indienilor“, vom ajunge să vedem ţinutul acela; am fost avertizate că sălbaticii sunt un popor nomad, iar strămutările dese şi neaşteptate nu ar trebui să ne ia prin surprindere.

3 aprilie 1875

Astăzi trenul s-a oprit vreme de câteva ore, iar o parte dintre bărbaţi şi-au îngăduit să facă puţin „sport“, adică să împuşte câteva zeci de bizoni de la ferestrele trenului. Nu reuşesc să-mi dau seama unde anume se încadrează noţiunea de „sport“ în tot acest măcel, căci bizonii par să fie încrezători şi proşti precum vacile de lăptărie. Bietele dobitoace fără minte rătăcesc prin preajmă, lăsându-se doborâte una câte una, ca ţintele unui concurs de bâlci, în timp ce bărbaţii din tren, inclusiv o parte din escorta noastră armată, se poartă asemenea unor copii nebunatici: strigă, urlă şi se felicită pentru iscusinţa cu care mânuiesc puşca. Majoritatea femeilor nu spun nimic, ţinându-şi batistele la nas, în vreme

ce vagoanele sunt invadate de mirosul înţepător al prafului de puşcă. Spectacolul mi se pare grotesc şi de o risipă cumplită, căci animalele sunt lăsate acolo unde cad; unele nici nu mor pe loc, dar au răni adânci şi scot mugete sfâşietoare. O parte din bovine au pe lângă ele viţei abia născuţi, dar şi aceştia sunt lichidaţi cu mare veselie de trăgătorii noştri. Am observat încă de ieri că ţinutul prin care trecem este plin de oase şi carcase în diferite stadii de putrefacţie, iar aerul poartă duhoarea pătrunzătoare a cărnii în descompunere. Ceva atât de respingător şi de contrar legilor naturii nu se poate să-i fie pe plac Domnului sau oricui altcuiva. Nu pot să nu mă gândesc, încă o dată, ce creatură nesăbuită şi primitivă e omul. Mai există vreo fiinţă, pe acest pământ, care ucide doar din plăcere?

Iată că, în cele din urmă, pornim din nou la drum, cu setea de sânge a bărbaţilor neîndoielnic satisfăcută…

8 aprilie 1875 – Fortul Sidney, Nebraska

Am ajuns la prima destinaţie stabilită şi suntem găzduite în casele ofiţerilor până la sosirea unui alt mijloc de transport, pentru următoarea parte a călătoriei. Nu voi sta împreună cu Martha, ci singură, în familia locotenentului James. Soţia sa, Abigail, este distantă şi scumpă la vorbă; pare să fi adoptat aceeaşi atitudine superioară pe care a manifestat-o toată lumea faţă de femeile înscrise în program, încă de la începutul călătoriei. Potrivit versiunii „oficiale“, noi mergem printre păgâni în calitate de misionare, însă toţi par să cunoască adevăratul scop al expediţiei noastre şi să ne trateze, în consecinţă, cu dispreţ. Poate că dau dovadă de naivitate când spun că mă aşteptam la altceva (cine ştie, măcar dramul de respect cuvenit unor voluntari implicaţi într-un important experiment social şi politic). Evident, oamenii mici la suflet, precum soţia locotenentului, trebuie să găsească pe cineva la care să poată privi de sus, aşa că ne-au distribuit în rol de târfe.

La scurt timp după sosirea noastră, stăpâna casei a bătut la uşa camerei mele, iar când am răspuns, a refuzat să intre; mi-a cerut în schimb, pe un ton plin de aroganţă, să nu vorbesc la masă, în prezenţa copiilor ei, despre misiunea la care luam parte.

— De vreme ce misiunea noastră este secretă, am zis, nici nu intenţionam să fac aşa ceva. Pot să vă întreb, doamnă, de ce mi-aţi adresat o astfel de rugăminte?

— Copiii i-au văzut pe sălbaticii beţi şi decăzuţi care vin în fort, îmi răspunse femeia. Sunt nişte oameni mizerabili pe care nu i-aş invita la mine acasă şi, cu atât mai puţin, nu i-aş primi la masa mea. Nici copiilor nu o să le dau voie să se apropie de odraslele lor. Am primit ordin de la comandantul fortului să vă găzduim şi să vă hrănim, fără să avem vreun cuvânt de spus, iar situaţia de faţă nu reflectă poziţia noastră morală în ce vă priveşte. Nu vreau să-mi fie pervertiţi copiii de vreo aluzie la acest subiect ruşinos. Am vorbit suficient de limpede?

— Desigur, am răspuns. Aş mai adăuga doar că prefer să mor de foame decât să stau cu dumneavoastră la masă.

Mi-am petrecut în cameră puţinul timp cât am rămas în casa doamnei James. Nu am mâncat nimic. Într-o dimineaţă, devreme, am ieşit puţin să mă plimb prin împrejurimi, dar chiar şi atunci am fost urmărită cu privirea de un grup de soldaţi şi de nişte tâlhari cu înfăţişare sălbatică, îmbrăcaţi în haine din piele de căprioară, care obişnuiau să vină în fort. Vorbele lor dezmăţate m-au obligat, cu toată părerea de rău, să renunţ până şi la mica bucurie a unei plimbări. Misiunea noastră pare să fie secretul cel mai prost păstrat de la frontieră şi, totodată, o sursă de ameninţare şi de groază pentru toţi cei care îl află. Lucrul acesta însă are prea puţină importanţă în ce mă priveşte; sunt mai degrabă obişnuită să trec de convenţii şi drumuri bătute… evident, cam prea des… La drept vorbind, după felul în care am fost tratată de aşa-numiţii oameni „civilizaţi" din viaţa mea, abia aştept să locuiesc printre sălbatici. Încă mai sper ca măcar ei să ne preţuiască.

11 aprilie 1875

Am pornit din nou la drum, cu un tren militar, înspre Fortul Laramie. O parte dintre femei au rămas însă la Sidney. Probabil s-au răzgândit, dat fiind că ne apropiem de capătul drumului, sau poate că familiile ofiţerilor la care au stat le-au convins să renunţe la acest program „imoral".

Totuşi, este la fel de posibil – şi cel mai probabil, de altfel – să fi fost neplăcut impresionate de priveliştea demnă de milă oferită de bieţii sălbatici ce locuiesc în apropierea fortului. Trebuie să recunosc că formează cea mai respingătoare adunătură de beţivi şi cerşetori pe care am văzut-o vreodată. Dezgustător de murdari, îmbrăcaţi în zdrenţe, se prăbuşesc în colbul drumului şi

adorm în propria lor mizerie. Dumnezeule mare, dacă mi-ar spune cineva că unul dintre nefericiţii ăştia va fi viitorul meu soţ, m-aş răzgândi şi eu. Închipuiţi-vă doar în ce hal trebuie să miroasă!

Pe timpul şederii în Fortul Sidney, prietena mea Phemie a fost găzduită de fierar şi soţia lui, amândoi negri. Multe dintre femei au refuzat să stea împreună cu Phemie pe timpul călătoriei, pentru că era negresă. De vreme ce am plecat toate ca să trăim şi să procreăm împreună cu păgâni de altă rasă şi cu o piele mai închisă la culoare, asemenea diferenţieri subtile devin, din punctul meu de vedere, lipsite de orice rost; fac chiar prinsoare că îşi vor pierde treptat importanţa odată ce vom ajunge în mijlocul sălbaticilor. Mai mult, am bănuiala că Phemie va fi văzută, din ce în ce mai clar, ca una dintre noi… ca o femeie albă, vreau să spun.

Fierarul şi soţia lui au fost tare binevoitori faţă de ea şi i-au dăruit haine de folosinţă pentru restul călătoriei. I-au spus că indienii „liberi“ alături de care urma să trăim nu semănau deloc cu sălbaticii care „staţionau“ în fort, iar cei din neamul Cheyenne erau apreciaţi, numărându-se printre cei mai curaţi şi mai arătoşi bărbaţi din variatele triburi de la şes; femeile lor erau considerate a fi cele mai virtuoase. Am fost toate grozav de uşurate la aflarea acestor veşti.

Trenul care a venit acum pare să fi fost construit după model spartan, dacă mă uit la băncile simple din lemn; totul arată ca şi când urmează să fim dezobişnuite treptat de binefacerile civilizaţiei. Martha devine din ce în ce mai neliniştită, iar Sara, biata copilă care nu vorbeşte, e aşa de speriată, încât şi-a ros degetul de-a binelea… Chiar şi Gretchen cea mereu veselă şi gălăgioasă a căzut pe gânduri şi pare cuprinsă de teamă. De altfel, toate celelalte femei îşi trădează, într-un fel sau altul, neliniştea. Daisy Lovelace bea tăcută, pe furiş, din „doctoria“ păstrată în flacon, strângând la piept pudelul bătrân şi alb. Domnişoara Flight păstrează aceeaşi perpetuă expresie de uimire, la care se adaugă acum o undă de spaimă. Femeia în negru, Ada Ware, extrem de tăcută din fire, seamănă, mai mult ca oricând, cu un înger al morţii. Şi surorile Kelly par să-şi fi pierdut, în mare parte, obrăznicia de copii ai străzilor în faţa preriei nesfârşite şi pustii. Gemenele au renunţat să mai dea târcoale prin tren. S-au aşezat una în faţa celeilalte, precum imaginile într-o oglindă, şi privesc liniştite pe geam. Spre marea noastră mulţumire, Narcissa White, evanghelista, care ţine de obicei predici sonore, e pierdută acum în rugăciuni silenţioase şi fierbinţi.

Doar Phemie, Dumnezeu s-o binecuvânteze, a rămas, ca întotdeauna, calmă

şi netulburată, cu capul sus şi un uşor zâmbet pe buze. Cred că necazurile şi suferinţele de până acum îi dau o tărie aproape de neclintit. Phemie reprezintă un exemplu de admirat.

Şi iată că adineauri tocmai a făcut un lucru extraordinar. Eram toate într-o stare de spirit foarte proastă, epuizate după un drum lung, abătute şi înspăimântate de tot ce avea să urmeze; călătoream în tăcere, cu ochii aţintiţi pe fereastră, fără să zărim nimic altceva în afară de cea mai dezolantă privelişte cu putinţă – un ţinut sterp, pietros, unde nu creşte nici un copac –, în fapt, o întindere absolut uniformă, ce ne sporeşte neliniştea şi pare să anticipeze înfiorătoarea lume nouă spre care ne lăsăm purtate. Exact în acele momente, Phemie a început să cânte, cu vocea ei joasă şi caldă, un cântec al sclavilor negri despre calea ferată subterană:

Trenul acesta se-ndreaptă spre glorie, da, trenul acesta.
Trenul acesta se-ndreaptă spre glorie, da, trenul acesta.
Trenul acesta se-ndreaptă spre glorie,
Urcaţi şi vă spuneţi povestea
Trenul acesta se-ndreaptă spre glorie, da, trenul acesta.

Toţi ochii erau aţintiţi asupra ei şi câteva femei zâmbiră timid, ascultându-i vrăjite cântecul.

Trenul acesta nu-i deloc încărcat, da, trenul acesta,
Trenul acesta nu-i deloc încărcat, da, trenul acesta,
Trenul acesta nu-i deloc încărcat,
Transportul de noapte îl ia doar cu el,
Trenul acesta nu-i deloc încărcat, da, trenul acesta…

Durerea demnă şi gravă din glasul ei minunat ne-a dat curaj, iar când Phemie a reluat primul vers: „Trenul acesta se-ndreaptă spre glorie, da, trenul acesta“ … am început şi eu să cânt împreună cu ea… „Trenul acesta se-ndreaptă spre glorie, da, trenul acesta…“ Ni s-au alăturat şi alte femei: „Trenul acesta se-ndreaptă spre glorie / Urcaţi şi vă spuneţi povestea“ … În scurt timp, aproape toate femeile – chiar şi „Ada cea Neagră“ – cântau refrenul plin de ritm şi bucurie, „Trenul acesta se-ndreaptă spre glorie, da, trenul acesta…“ Da,

glorie… cât de frumos sună…

AL DOILEA CAIET
Trecerea spre sălbăticie

Precum izbânda, poate fi şi pacea
Câmd amândoi vrăjmaşii sunt înfrânţi
Dar nu-i nici unul păgubit.

William Shakespeare,
Henric al IV-lea, Partea a doua,
actul IV, scena 2[4]

4. Traducere de Leon D. Leviţchi, în Shakespeare, *Opere complete*, vol. 4, Editura Univers, Bucureşti, 1985, p. 181.

(Din jurnalul lui May Dodd)

13 aprilie 1875

Iată că am ajuns, în sfârşit, la Fortul Laramie, un loc plin de praf şi uitat de Dumnezeu, dacă aşa ceva există. Îmi pare că au trecut o sută de ani de când am lăsat în urmă vegetaţia luxuriantă – prin comparaţie – a preriilor de lângă Chicago, ca să ajung într-un adevărat deşert, numai pietre şi colb. Doamne-Dumnezeule!

Am fost cazate în barăci şi dormim în paturi de campanie din lemn, cât se poate de primitive şi lipsite de confort… şi totuşi, n-ar trebui să vorbesc aşa deocamdată. Cine ştie cât de aspră va deveni viaţa noastră în săptămânile ce vor urma? Ni s-a spus că aici ne vom odihni o săptămână, după care vom fi escortate către nord de un detaşament al armatei americane, până la tabăra militară Robinson, unde ne vom întâlni, în cele din urmă, cu soţii indieni. Există momente când am convingerea că sunt nebună de-a binelea, laolaltă cu celelalte femei. Ar trebui să fii complet nebun ca să vii de bunăvoie într-un asemenea loc, nu-i aşa? Şi, pe deasupra, să fii de acord să trăieşti cu sălbaticii ori să te şi măriţi cu vreun păgân… Doamne, Harry, de ce i-ai lăsat să mă ducă cu ei…

13 aprilie 1875

Dragul meu Harry,

Ai aflat poate deja că am plecat din Chicago şi că m-am mutat în vest. Sau poate, cine ştie, nu eşti la curent cu noutăţile… Poate că eşti mort, din cauza netrebnicilor trimişi de tata… Of, Harry, am încercat să nu mă gândesc la tine şi la dragii noştri copii. Ai renunţat oare la noi toţi, Harry, pentru câţiva bănuţi? Te-am iubit mult şi mă chinuie faptul că nu găsesc răspuns la întrebările astea. Erai oare cu altă femeie în noaptea când am dispărut din viaţa ta, beat şi fără să ne bănuieşti nenorocirea? Aş vrea să cred mai degrabă că aşa a fost decât să-mi închipui că te-ai înţeles cu tata. N-am fost eu iubita ta credincioasă şi mama copiilor tăi? N-am fost oare fericiţi, pentru o vreme? Nu ne-am iubit noi copiii? Câţi bani ţi-a dat, Harry? Care-a fost preţul familiei tale?

Îmi pare rău… sunt convinsă că te-am acuzat pe nedrept… poate n-am să ştiu niciodată adevărul… Of, Harry, scumpul meu, dragostea mea, ne-au luat copiii… Doamne, îmi lipsesc aşa de mult, iar noaptea mi se face un dor

cumplit; mă trezesc brusc, căci chipurile lor dragi îmi apar în vis. Rămân trează, întrebându-mă ce mai fac ori dacă îşi mai amintesc de biata lor mamă, care îi iubeşte atât… Tare-aş vrea să mai aflu măcar câte ceva despre ei. Tu i-ai văzut? Nu, sigur că nu. Tata nu ţi-ar îngădui niciodată; el nu acceptă nici măcar faptul că un om de condiţie modestă, cum eşti tu, ar putea fi părintele nepoţilor lui. O să fie răsfăţaţi şi o să aibă parte de tot ce e mai bun, cum s-a întâmplat şi cu mine; o să ajungă nişte mici monştri antipatici care îi vor privi de sus pe cei ca tine, Harry. E ciudat, nu-i aşa, cât de iute se schimbă viaţa omului; copiii ne-au fost luaţi în toiul nopţii, eu am fost închisă într-un azil de nebuni, iar tu… Numai Dumnezeu ştie ce s-a ales de tine, Harry. Te-au ucis ori te-au plătit? Ai murit sau ne-ai vândut celui care a dat mai mult? Ar trebui să te urăsc ori să te jelesc? Nici nu mai pot să mă gândesc la tine, Harry, fără să ştiu… Acum nu-mi rămâne decât să sper că, într-o bună zi, mă voi întoarce la Chicago, după ce misiunea mea aici se va fi încheiat, că voi reveni acasă alături de copiii mei, şi-acolo te voi găsi, iar în privirea ta voi căuta adevărul.

Aşa cum stau lucrurile, Harry, faptul că nu ne-am căsătorit e o mare uşurare, căci i-am fost deja promisă altuia. Da, îmi închipui că nu te aşteptai. În ciuda obiecţiilor mele de principiu în ce priveşte instituţia căsătoriei, am încheiat un târg ciudat ca să-mi câştig libertatea. Mai mult, chiar dacă nu cunosc deocamdată numele norocosului domn, ştiu totuşi că e un indian din tribul Cheyenne. Da, pot să-ţi mărturisesc acest lucru, căci este vorba de o scrisoare pe care, şi dacă aş şti unde să ţi-o trimit, n-aş avea voie să o expediez. Întreaga operaţiune trebuia să rămână un mare secret, deşi, în fapt, nu prea e… S-ar putea să ţi se pară un lucru nebunesc, dar am simţit că am datoria să-ţi scriu şi să-ţi dau veştile… chiar dacă nu pot să-ţi trimit scrisoarea.

Odată ce mi-am împlinit această obligaţie, rămân, dacă nu altceva, măcar iubita mamă a copiilor tăi,

May

17 aprilie 1875

După o săptămână petrecută în Fortul Laramie, de-abia aştept să plecăm. Plictiseala de-aici e de neînchipuit. Suntem ţinute mai mult înăuntru, ca nişte prizoniere, în barăci; ni se acordă permisiunea de a ne plimba prin împrejurimi, după-amiaza, nu mai mult de o oră, şi însoţite întotdeauna de soldaţi. Poate se

tem că ne vom apropia de indienii de acolo şi ne vom schimba planurile de viitor. Trebuie să spun că sunt cu toţii la fel de prăpădiţi ca şi cei de la Sidney; o adunătură mai jalnică şi mai mizerabilă decât ce-am văzut aici nu cred să mai existe pe pământ. Ni s-a spus că provin din triburile Sioux, Arapaho şi Crow. Bărbaţii nu fac altceva decât să bea, să joace jocuri de noroc, să cerşească şi să-şi dea la schimb, pentru o gură de whisky, nevestele şi fiicele în zdrenţe, fie soldaţilor, fie metişilor ori altor bandiţi din rasa albă, care se strâng în jurul fortului. Tot ce se întâmplă e dezgustător şi patetic deopotrivă; majoritatea femeilor sunt prea bete ca să se opună şi, oricum, cuvântul lor nici nu ar conta prea mult la încheierea acestor tranzacţii josnice.

Nu trebuie să uităm, totuşi, că indienii din fort nu seamănă deloc cu cei pe care urmează să-i întâlnim. Continui, cel puţin, să susţin această versiune, pentru binele Sarei, o copilă, şi al prietenei mele Martha. Aşa cum îi spuneam Marthei, chiar şi în situaţia neplăcută în care soţul ei ar da-o la schimb pentru o sticlă de whisky, ar avea din nou ocazia să fie o femeie liberă, fără obligaţii, şi să fie reprimită în neamul ei. Dar, of, uitasem că inima ei îşi doreşte acum cu ardoare să găsească dragostea adevărată printre sălbatici, aşa că încercarea mea de a o linişti prezentându-i posibilul sfârşit al acestei uniuni a avut un efect contrar celui dorit.

Singurele momente plăcute din timpul şederii, extrem de monotone, de altfel, din Fortul Laramie se desfăşurau în timpul meselor luate împreună, în sala unde mâncau de obicei ofiţerii. Presupun că am fost izolate de populaţia civilă a fortului din motive de siguranţă, însă o parte dintre ofiţeri, alături de soţiile lor, puteau lua masa cu noi. Din nou, motivul „oficial“ al prezenţei noastre acolo făcea referire la activitatea de „misionariat“ pe care ar fi urmat să o îndeplinim printre sălbatici.

Astăzi am avut ocazia de a sta la masa căpitanului John G. Bourke, în grija căruia a fost repartizat grupul nostru, în ultima parte a călătoriei. Căpitanul este chiar aghiotantul generalului George Crook, renumit adversar al indienilor, care îngenunchease de curând barbarul trib al apaşilor din Arizona. Unele dintre doamnele de faţă citiseră despre faptele de arme ale generalului în presa din Chicago. Pentru mine însă, la azil, ziarele deveniseră un lux inaccesibil…

Sunt tare plăcut impresionată de căpitanul Bourke. Este un adevărat gentleman şi ne tratează, în sfârşit, cu respectul şi amabilitatea cuvenite. Căpitanul nu este căsătorit, dar se spune că ar fi logodit cu fata comandantului

bazei militare, o fată drăguţă, însă cam ştearsă, pe nume Lydia Bradley, care stătea la masă în dreapta lui şi încerca să-i capteze atenţia angajându-se în cea mai insipidă conversaţie ce se poate închipui. În ciuda faptului că el i-a răspuns mereu cu toată bunăvoinţa, era evident că îl plictisea grozav.

Căpitanul Burke era mult mai interesat de grupul nostru şi ne-a întrebat o serie de lucruri pline de relevanţă, dar într-o manieră foarte delicată; cunoaşte, desigur, adevăratul scop al misiunii noastre, fără a lăsa însă impresia că îl aprobă. Pentru că a petrecut mult timp printre băştinaşi în vremea cât a fost delegat în Arizona, căpitanul se mândreşte cu faptul că a ajuns un fel de etnograf amator şi pare să fie destul de bine informat cu privire la modul de viaţă al sălbaticilor.

Nu ştiu cât contează, dar am să spun că, după cum observ, căpitanului îi cam plac femeile. Mărturisesc că e un bărbat tare chipeş, cu ţinută impunătoare de militar, bine legat. Are părul închis la culoare, crescut puţin peste guler, poartă mustaţă şi are ochi căprui, adânci şi expresivi, cu o anume sclipire ştrengărească, ca şi când ar găsi mereu un motiv de amuzament. E drept că privirea lui aduce mai degrabă cu a unui poet decât cu a unui soldat, iar ochii îi sunt umbriţi, în chip romantic, aş spune, de sprâncene destul de groase. Este, fără îndoială, un bărbat extrem de inteligent şi sensibil.

M-am bucurat şi mi-a făcut plăcere să văd cum căpitanul discută cu mine mai mult decât cu oricare dintre femeile de la masă. Acest fapt a fost remarcat şi de logodnica lui, care n-a ştiut altceva, biata de ea, decât să-şi continue sporovăiala fără noimă.

— John, dragule, îl întrerupse ea, tocmai în momentul când el povestea ceva interesant cu privire la ceremoniile religioase ale sălbaticilor din Arizona. Sunt sigură că doamnele ar prefera să discute la masă subiecte mai rafinate. Spre exemplu, ai omis să mă complimentezi cu privire la pălăria mea cea nouă, care tocmai a sosit de la St. Louis şi este ultima modă la New York.

Căpitanul a privit-o cu un aer distrat, uşor amuzat.

— Pălăria ta, Lydia? a întrebat el. Şi ce legătură are pălăria ta cu dansul şamanic al indienilor Chiricahuas?

Încercarea ei de a îndrepta conversaţia asupra pălăriei a fost respinsă prompt, iar biata fată s-a înroşit, jenată.

— A, desigur, nici o legătură, dragul meu, a spus ea. M-am gândit doar că doamnele ar putea fi mai interesate de moda de la New York, într-o conversaţie

purtată la cină, decât de subiectul plictisitor, la drept vorbind, al superstiţiilor sălbaticilor. Nu credeţi, domnişoară Dodd? m-a întrebat ea.

Nu m-am putut abţine să nu râd, întrucâtva uimită.

— Fără îndoială, domnişoară Bradley, pălăria dumneavoastră e cu adevărat minunată, am răspuns. Spuneţi-mi, domnule căpitan, credeţi că noi, femeile de aici, am reuşi să le insuflăm sălbaticilor la care vom ajunge abilitatea de a aprecia cum se cuvine moda de la New York?

Căpitanul mi-a zâmbit şi a dat din cap, curtenitor.

— Doamnă, recunosc că aţi îmbinat foarte inspirat subiectul pălăriilor pentru femei cu cel referitor la obiceiurile sălbaticilor, a zis, în timp ce ochii îi scânteiau înviorați. Fie ca munca de misionariat ce vă aşteaptă să se desfăşoare la fel de lin.

— Domnule căpitan, mi se pare mie, ori sunteţi puţin sceptic? l-am întrebat. Chiar nu credeţi că am fi în stare să le explicăm sălbaticilor care sunt beneficiile culturii şi civilizaţiei noastre?

Căpitanul a trecut atunci la un ton mai serios.

— Ce vă pot spune din experienţa mea, doamnă, a zis el, este că amerindienii nu pot, prin felul lor de a fi, să ne înţeleagă cultura, tot aşa cum nici noi nu le putem înţelege pe deplin obiceiurile.

— De aceea a fost iniţiată misiunea noastră, am spus, apropiindu-mă de „secretul“ pe care îl cunoşteam amândoi. Pentru a aduce armonie şi înţelegere între rase şi pentru a realiza împletirea generaţiilor viitoare într-un singur popor.

— A, desigur, o idee nobilă, doamnă, a răspuns căpitanul, dând din cap în semn de înţelegere deplină a tot ce spusesem, dar – şi sper să mă iertaţi dacă mă exprim prea direct – sunt doar vorbe aruncate în vânt. Riscul pe care ni-l asumăm atunci când intervenim asupra separaţiei naturale a raselor, aşa cum le-a lăsat Dumnezeu, nu va fi apariţia unui neam armonios, ci, dimpotrivă, a unui popor dezrădăcinat, confuz, şi a unei generaţii fără identitate ori scop, nici peşte, nici pasăre, nici indiană, nici caucaziană.

— O perspectivă deloc încurajatoare, domnule căpitan, pentru o posibilă viitoare mamă a unor copii aparţinând acelei generaţii. Şi chiar nu credeţi în influenţa noastră benefică, oricât de neînsemnată, asupra acestor nefericiţi?

Căpitanul a roşit jenat la auzul îndrăzneţei mele afirmaţii, în timp ce domnişoara Bradley părea derutată de întorsătura pe care o luase discuţia.

— Din nefericire, domnişoară Dodd, din câte mi-am putut da eu seama

până acum, a zis el, în ciuda celor trei sute de ani în care au avut contact cu civilizaţia, nativii nu au preluat nimic de la noi, cu excepţia viciilor.

— Cu alte cuvinte, am continuat eu, vreţi să spuneţi că, în opinia dumneavoastră avizată, misiunea noastră în mijlocul lor nu are nici un rost.

Căpitanul s-a uitat la mine cu ochii săi pătrunzători şi expresivi, iar cuta dintre sprâncene i s-a adâncit. Mi s-a părut atunci că văd în privirea lui ceva mai presus de îngrijorare; mi-a răspuns cu voce joasă, iar cuvintele rostite mi-au îngheţat sângele în vine.

— Pentru un ofiţer, domnişoară Dodd, contestarea ordinelor comandantului său reprezintă un act de trădare.

Peste masă s-a lăsat deodată tăcerea, întreruptă, în cele din urmă, spre uşurarea tuturor, de Helen Flight.

— Domnişoară Bradley, a spus ea, ştiaţi că penele prinse de pălăria dumneavoastră sunt specifice perioadei când egreta de zăpadă depune ouă?

— Nu, chiar nu ştiam, a răspuns domnişoara Bradley, care părea că se liniştise, mulţumită totodată de revenirea discuţiei la subiectul pălăriei sale. Nu-i aşa că e fascinant?

— Da, zise Helen. De fapt, e mai curând o afacere cât se poate de neplăcută, la care am fost martoră primăvara trecută, când mergeam prin mlaştinile din Florida ca să studiez păsările de apă din Everglades pentru cartea mea, *Păsările din America*. Aşa cum bine aţi spus, pălăria tivită cu pene pe care o purtaţi este ultima modă la New York în această perioadă. Producătorii de pălării din metropolă au încheiat o înţelegere cu indienii Seminole care locuiesc în Everglades, în vederea furnizării de pene pentru negoţul lor. Din păcate, exemplarele adulte capătă penajul minunat care vă împodobeşte pălăria doar în sezonul cuibăritului. Indienii au născocit o metodă ingenioasă de a prinde în plasă păsările în perioada cât stau pe ouă, de lângă care nu prea îşi îngăduie să plece, căci instinctul le îndeamnă să-şi protejeze puii. Bineînţeles, indienii trebuie să ucidă păsările mature ca să le smulgă cele câteva *aigrettes* sau pene nupţiale, aşa cum li se mai spune. Au fost distruse astfel colonii întregi, iar puii rămaşi singuri mor de foame în cuiburi.

Pe domnişoara Flight o trecură fiorii.

— Păcat… Vacarmul unei colonii de păsări în care puii îşi cheamă părinţii e cum nu se poate mai dezagreabil, a spus ea. Se aude la mile depărtare, chiar şi dincolo de mlaştină.

Biata domnişoară Bradley se făcu lividă la auzul acestor explicaţii şi duse mâna tremurândă la pălăria cea nouă. M-am temut ca nu cumva sărmana fată să izbucnească în lacrimi.

— John, a spus ea, sfârşită, te rog să mă însoţeşti până acasă. Nu prea mă simt bine.

— O, Doamne, am zis ceva ce nu trebuia? a întrebat Helen, iar sprâncenele i s-au ridicat în aşteptare. Vreau să spun că îmi pare teribil de rău dacă v-am supărat, domnişoară Bradley.

Eram nerăbdătoare să-i vorbesc căpitanului Bourke mai pe îndelete şi între patru ochi cu privire la dezacordul său evident legat de misiunea noastră printre sălbatici, aşa că, după cină, l-am găsit şezând singur pe un scaun de pe veranda sălii unde luam masa, fumând un trabuc. Adevărul gol-goluţ este că sunt complet fermecată de căpitan, iar atracţia aceasta ar putea să ducă, fără îndoială, la dezastru… însă cine se poate împotrivi unui flirt inocent?

Cred că l-am speriat pe căpitan, căci a sărit de-a dreptul în picioare când m-am apropiat.

— Domnişoară Dodd, a spus el, înclinându-se politicos.

— Bună seara, domnule căpitan, am răspuns. Sper că domnişoara Bradley se simte mai bine. Cred că observaţiile făcute de Helen au necăjit-o.

Căpitanul a dat din mână cu indiferenţă.

— Mă tem că pe domnişoara Bradley o deranjează multe lucruri legate de traiul în apropierea frontierei, a zis el, cu o sclipire jucăuşă în ochi. Anul trecut a fost trimisă aici de la New York, unde a stat, cea mai mare parte a timpului, cu mama ei. Acum descoperă că forturile armatei nu se potrivesc deloc cu rafinatele sensibilităţi ale tinerelor domnişoare.

— Dar poate se potrivesc cu fetele necioplite şi viguroase din Vestul Mijlociu, am glumit eu.

— Eu aş zice că nu se potrivesc femeilor în general, a răspuns căpitanul, încruntându-se gânditor.

— Spuneţi-mi, domnule căpitan, am întrebat atunci, dacă viaţa în fort este prea grea pentru o femeie, cât de mult se va înăspri viaţa noastră printre sălbatici?

— Aşa cum poate bănuiţi, domnişoară Dodd, am fost amănunţit informat de superiorii mei cu privire la misiunea dumneavoastră, a zis el. După cum am

dat de înţeles în timpul discuţiei de la masă, aş prefera să nu-mi exprim opinia.

— Dar v-aţi exprimat-o deja, domnule căpitan, l-am contrazis eu. Oricum ar fi însă, nu vă cer părerea. Vă rog doar, în calitate de cunoscător al culturii păgânilor, să-mi daţi câteva detalii cu privire la ce ne aşteaptă în viitor.

— Ar trebui să înţeleg de aici, a spus căpitanul, cu vocea încărcată de furie, că reprezentanţii guvernului nu au oferit tuturor doamnelor informaţiile necesare atunci când v-au recrutat în vederea acestei misiuni?

— Au pomenit ceva legat de faptul că ar trebui să fim pregătite pentru traiul în cort, am răspuns, cu o uşoară undă de ironie.

— Traiul în cort… a murmurat căpitanul. …Nebunie, întregul proiect e nebunie curată.

— Să fie aceasta o părere personală sau profesională, domnule căpitan? am întrebat, încercând să glumesc. Însuşi preşedintele Ulysses S. Grant ne-a trimis în această nobilă misiune, pe care dumneavoastră o numiţi nebunie. Poate aceasta ar fi trădarea la care vă refereaţi.

Atunci căpitanul s-a întors, cu mâinile încrucişate la spate, ţinând încă între degete trabucul fumegând. Profilul său impresionant, cu nasul lung şi drept, se contura distinct în fundal; părul aproape negru, ondulat, cobora peste guler. Deşi nu era deloc momentul potrivit pentru astfel de observaţii, mărturisesc că nu am putut să nu remarc, încă o dată, cât de bine arăta căpitanul, cu umerii săi laţi, cu şoldurile înguste şi ţinuta impunătoare… Pantalonii uniformei îi subliniau trupul cum nu se putea mai bine… Privindu-l, am simţit o tresărire care semăna mai degrabă cu… dorinţa, senzaţie pe care am pus-o în seama faptului că, de peste un an de zile, am fost închisă într-o instituţie unde am fost lipsită de compania bărbaţilor, lăsându-i la o parte pe cei care ne supuneau la chinuri înfiorătoare.

Căpitanul Bourke s-a întors şi m-a privit cu ochi pătrunzători, iar sângele mi s-a ridicat tot în obraji.

— Da, a spus el încuviinţând din cap, oamenii preşedintelui, de acolo din Washington, v-au trimis aici şi v-au făcut să acceptaţi căsătoria cu barbarii în cadrul unui experiment politic strigător la cer. Vorbiţi de traiul în cort? Pot să vă asigur, domnişoară Dodd, că aceasta va fi cea mai neînsemnată dintre grijile dumneavoastră. Desigur, cei de la Washington nu au nici cea mai vagă idee asupra greutăţilor ce vă aşteaptă şi probabil nici nu le pasă. Ca de obicei, nu s-au obosit să ne întrebe şi pe noi, cei care ştim cum stau lucrurile. Ordinele

noastre constau în escortarea dumneavoastră în condiţii de siguranţă până la întâlnirea cu noii soţi ori, mai degrabă, până la predarea în punctul final, exact ca bunurile de consum. Să fii dat la schimb pentru cai! Ce ruşine! a exclamat căpitanul, a cărui mânie îl făcuse să ridice tonul. Să le fie ruşine! E o nenorocire în ochii lui Dumnezeu.

— Cai? am întrebat eu cu voce slabă.

— Poate au omis să vă spună că sălbaticii au oferit cai în schimbul mireselor albe, m-a lămurit căpitanul.

Mi-am revenit repede.

— Poate ar trebui să ne simţim flatate, am zis. Am înţeles că indienii îşi preţuiesc caii în mod deosebit. Mai mult decât atât, aşa cum vă amintiţi şi dumneavoastră, domnule căpitan, nu ne-a forţat nimeni să participăm în acest program. Noi suntem voluntare. Dacă există ceva ruşinos în misiunea asta, atunci e şi vina noastră, a celor care am acceptat de bunăvoie.

Căpitanul m-a privit întrebător, ca şi când ar fi încercat să descopere un posibil motiv care să-l ajute să înţeleagă ceea ce tocmai spusesem. Sprâncenele lui dese s-au coborât ca umbra unui nor deasupra ochilor.

— V-am urmărit la masă în seara asta, domnişoară Dodd, a zis el încet.

— V-am remarcat privirea, domnule căpitan, am răspuns, simţind cum mi se înroşesc iarăşi obrajii şi… mă trec toţi fiorii.

— Încercam să-mi dau seama ce anume a determinat o tânără încântătoare ca dumneavoastră să ia parte la un proiect atât de nepotrivit şi într-o companie aşa de pestriţă, a continuat el. Unele voluntare… ei bine, mi-ar fi mai uşor să-mi închipui de ce s-au înscris unele dintre ele, de la bun început. Prietena dumitale britanică, domnişoara Flight, spre exemplu, nutreşte un interes profesional de necontestat legat de observarea preriilor. Cele două surori irlandeze, gemenele Kelly, seamănă de la o poştă cu două hoţomance, şi sunt gata să pun rămăşag că aveau probleme cu poliţia din Chicago. În ceea ce-o priveşte pe nemţoaica cea masivă, ei bine, aş spune că perspectivele matrimonale cu bărbaţii din rasa ei sunt oarecum restrânse…

— Asta-i tare urât din partea dumneavoastră, domnule căpitan, am izbucnit eu. Mă dezamăgiţi. Credeam că un gentleman nu face astfel de comentarii. Adevărul este că nici una dintre noi nu este mai bună decât cealaltă. Am acceptat toate acest program, fiecare cu motivul ei, fără ca justificarea uneia să fie superioară alteia. Şi nici măcar nu este problema dumneavoastră.

Căpitanul şi-a îndreptat spatele şi a lovit din călcâie cu precizie militărească. Şi-a înclinat apoi capul, făcând o scurtă plecăciune.

— Aveţi dreptate, doamnă, a zis el. Vă rog să mă scuzaţi. Nu am intenţionat să vă insult tovarăşele de drum. Am vrut doar să spun că o tânără drăguţă, inteligentă, spirituală şi, evident, educată, aşa cum sunteţi dumneavoastră, nu se potriveşte deloc cu portretul unor infractoare, al unor inimi rănite sau al unor femei cu tulburări mintale, aşa cum ne-au informat reprezentanţii guvernului că vor fi voluntarele implicate în acest experiment bizar.

— Înţeleg, am zis eu, pufnind în râs. Aşa a fost etichetat, carevasăzică, micul nostru grup; nici nu mă mir că am fost tratate cu dispreţ de toţi cei pe care i-am întâlnit până acum. Aţi avea conştiinţa împăcată, domnule căpitan, dacă aţi şti că escortaţi în sălbăticie doar netrebnici şi nenorociţi?

— Nu, absolut deloc, a răspuns căpitanul. Nici nu am vrut să spun aşa ceva.

Căpitanul Bourke a făcut apoi un lucru ciudat. M-a luat de braţ, strângându-mă uşor, dar ferm. Gestul trăda apartenenţă şi intimitate, ca atingerea unui iubit, şi am simţit din nou pulsul dorinţei. Căpitanul a venit mai aproape, ţinându-mă în continuare de mână, iar eu am inspirat parfumul difuz de tutun şi mirosul lui puternic de bărbat.

— Încă mai puteţi renunţa, doamnă, mi-a spus el.

L-am privit în ochi şi, ca într-un fel de transă ori ca şi când aş fi fost paralizată de atingerea lui, am crezut, prosteşte, că este vorba de avansuri amoroase.

— De ce-aş face asta, domnule căpitan? am zis în şoaptă. Cum v-aş putea refuza?

Atunci veni rândul căpitanului să râdă, dându-mi iute drumul şi retrăgându-se, jenat, în mod evident, de această neînţelegere… dacă neînţelegere a fost.

— Iertaţi-mă, domnişoară Dodd, a spus el. Am vrut… am vrut doar să ştiţi că încă mai puteţi renunţa la programul „Mirese pentru indieni".

Cred că mă făcusem tare roşie la faţă. M-am scuzat şi m-am întors de îndată la tovarăşele mele.

18 aprilie 1875

Ieri am observat imediat, la masă, absenţa căpitanului Bourke şi a logodnicei sale, domnişoara Bradley… Bănuiesc că au cinat separat, poate chiar în apartamentul căpitanului… Ah! Îmi dau seama acum că notiţele din jurnal, ca de altfel şi visurile mele romantice complet nepotrivite din ultimele douăzeci şi patru de ore încep să semene cu cele ale unei şcolăriţe îndrăgostite. Îmi este aproape imposibil să mi-l scot pe bunul căpitan din minte. Cred că am înnebunit!… Sunt logodită cu un bărbat pe care nu îl cunosc şi atrasă de unul pe care nu îl pot avea. Doamne-Dumnezeule! Poate că familia mea avea dreptate când m-a internat în azil pentru desfrânare…

19 aprilie 1875

Dragă Hortense,

Este foarte târziu în noapte şi îţi scriu la lumina palidă a unei lumânări, dintr-o baracă spartană a armatei de la Fortul Laramie. Nu pot să dorm. În seara asta s-a întâmplat ceva tare ciudat, dar nu pot să le povestesc nimic însoţitoarelor mele. Ard însă de nerăbdare să vorbesc cu cineva, aşa că îţi voi scrie ţie, dragă soră… Îmi amintesc că pe vremea când eram copile şi încă ne înţelegeam bine, veneam la tine în cameră noaptea târziu, mă strecuram în pat, chicoteam împreună şi ne spuneam cele mai ascunse secrete… Cât îmi lipseşti, dragă Hortense… Mi-e dor de noi, aşa cum eram odinioară… Îţi mai aduci aminte?

Acuma lasă-mă să-ţi spun secretul. În seara asta, la cină, am stat din nou, şi nu cred să fi fost doar o întâmplare, la masa căpitanului John G. Bourke, care a fost desemnat să ne escorteze până în zona locuită de indieni. Mâine este stabilită plecarea spre tabăra militară Robinson, în Nebraska, unde ne vom întâlni noii soţi.

Chiar dacă are numai 27 de ani, căpitanul Bourke este un ofiţer de vază şi erou de război, căci a obţinut Medalia de Onoare în urma sângeroasei bătălii de la Stones River[5], în Tennessee. Provine dintr-o familie cumsecade din clasa de mijloc, stabilită în Philadelphia, este un om educat şi un gentleman desăvârşit. Totodată, îmi pare un bărbat extrem de spiritual, cu un simţ al umorului mai degrabă caustic, şi chipeş, aşa cum nu vezi prea des; brunet cu ochi căprui, ageri şi pătrunzători, care privesc parcă direct în inima mea. Este cum nu se poate mai

tulburător.

5. Bătălie desfăşurată în timpul Războiului Civil American (1861–1865) şi încheiată cu victoria armatei unioniste.

În situaţia în care ne aflăm, ai putea crede că nu prea avem ocazia de a ne amuza ori de a flirta, căci semănăm mai curând cu o turmă de miei care merg la tăiere, însă lucrurile nu stau chiar aşa. Vremea cinei ne oferă cu precădere prilejul de a trece peste plictiseala şi lipsa de activitate din fort, şi, drept urmare, ca orice grup de femei necăsătorite, ne întrecem să câştigăm atenţia căpitanului. Desigur, toate sunt verzi de invidie, pentru că el are ochi doar pentru mine.

Atracţia noastră reciprocă şi, evident, complet nevinovată, dar şi obiceiul de a ne tachina cu zâmbetul pe buze au fost neîndoielnic remarcate de domnişoara Lydia Bradley, drăguţa, însă apatica fiică a comandantului bazei militare, care e logodnica căpitanului şi urmează să-i devină soţie vara aceasta. Fata îşi urmăreşte logodnicul cu ochi de vultur (ceea ce aş face şi eu, în locul ei) şi nu pierde nici o ocazie de a-i îndrepta atenţia în alte direcţii.

Pentru a-şi atinge scopul, domnişoara Bradley a adoptat o tactică neînchipuit de transparentă, în slujba căreia depune eforturi considerabile, dorind să mă prezinte mereu într-o lumină nefavorabilă în faţa căpitanului. Din nefericire pentru ea, nu e o fată grozav de inteligentă, iar încercările de până acum au fost lipsite de orice sorţi de izbândă.

De pildă, în seara aceasta la masă, m-a întrebat următoarele:

— Spuneţi-mi, domnişoară Dodd, în calitate de misionară aflată sub tutela bisericii, aţi putea să mă lămuriţi cărui cult îi aparţineţi?

Aha, deci prima ei mişcare vizează expunerea mea ca membră a Bisericii Protestante în faţa căpitanului, care este, aşa cum ne-a înştiinţat cu puţin timp în urmă, catolic, educat în copilărie sub influenţa iezuiţilor.

— De fapt, domnişoară Bradley, nu sunt membră a corpului de misionari, i-am explicat eu, şi nici nu aparţin unui cult anume. Ca să fiu sinceră, sunt mai curând agnostică atunci când vine vorba despre religie în formă organizată.

Am învăţat că cea mai bună şi, cu siguranţă, cea mai simplă modalitate de apărare a credinţei cuiva (ori a lipsei acesteia) este adevărul. Chiar dacă speram ca această informaţie să nu îl întoarcă pe bunul căpitan împotriva mea, ştiam, tot din experienţă, că romano-catolicii îi preferă adesea pe cei care nu aparţin unei

confesiuni anume, înaintea celor care au un alt crez.

— A, da? s-a mirat fata, lăsând impresia unei uşoare şovăieli. Eu credeam că, pentru a pleca printre sălbatici în calitate de misionar, apartenenţa la un anume cult este obligatorie.

Din nou, direcţia în care domnişoara Bradley încerca, cu nespusă stângăcie, să îndrepte conversaţia, era mai mult decât evidentă. Sunt convinsă că discreţia şi simţul datoriei, ce îl caracterizau pe căpitan, l-au împiedicat să discute cu logodnica sa chestiuni profesionale, dar era foarte clar că fata se lămurise asupra adevăratului scop al misiunii noastre.

— Eu cred că totul depinde, am răspuns liniştită, de natura contribuţiei fiecăruia, domnişoară Bradley. Bineînţeles, nu am căderea să prezint detalii cu privire la munca ce ne aşteaptă printre sălbatici, însă ar fi de-ajuns dacă aş spune că suntem… spre exemplu, ambasadori ai păcii.

— Înţeleg, zise fata, vădit dezamăgită că nu reuşise să mă facă să mă jenez în vreun fel de statutul meu de femeie lipsită de moralitate, care merge să se împerecheze cu sălbaticii.

După ce am petrecut mai bine de un an într-un azil de nebuni pentru un „păcat“ asemănător, nu mă las uşor intimidată de curiozităţile, atât de transparente, ale unei fete prostuţe precum domnişoara Bradley.

— Ambasadori ai păcii… repetă ea, încercând să imprime vocii o undă de sarcasm.

— Chiar aşa, am zis, şi am citat:

Femeile-o iubesc că e femeie
Mult mai de preţ ca un bărbat; bărbaţii
Că-ntre femei e cea mai rară.

Aşa grăit-a marele Shakespeare.

— *Henric al IV-lea*, Partea a doua, actul IV, scena 2! a izbucnit căpitanul, afişând un zâmbet larg. Apoi a citat, la rândul său:

Aflat-ai
Că mă cucerisei pe deplin
Şi c-a mea sabie, slăbită de iubirea-mi,
Îi va urma de-ndată.

— *Antoniu şi Cleopatra*, actul III, scena 11, am spus, la fel de încântată.

— Minunat! zise căpitanul. Sunteţi o ucenică a Bardului, domnişoară Dodd!

Am râs din toată inima.

— Şi dumneavoastră, domnule!

Biata domnişoară Bradley, după ce ne-a condus, fără să vrea, precum caii spre apă, către un alt subiect de interes comun, şedea tăcută şi îngândurată, în vreme ce noi începusem o discuţie înflăcărată despre marele Shakespeare, la care ni s-a alăturat cu entuziasm şi domnişoara Flight. Căpitanul este ager la minte şi foarte citit; într-un cuvânt, un companion extrem de fermecător la cină, aşa că seara a fost tare veselă, fără ca cineva să mai amintească de soarta ce ne aştepta atât de curând…

Da, da, Hortense, ştiu că nu eşti de acord. Sunt pe deplin conştientă că nu e momentul potrivit pentru o legătură romantică, mai ales că atât eu, cât şi căpitanul Bourke avem, cum să le spun, alte „angajamente". Pe de altă parte, poate că e tocmai vremea potrivită pentru un astfel de flirt inocent (căci nu poate fi ceva mai mult). După chinul cumplit de la azil, unde mă aşteptam să mor întinsă într-o cameră întunecată, complet lipsită de lumina soarelui, nu-ţi poţi imagina cât de plăcut este să te afli în compania unui ofiţer fermecător, care mă găseşte… atrăgătoare. Tu nu ai de unde să ştii asta, draga mea, însă adesea dragostea interzisă e cea mai dulce dintre toate… A, da, parcă te şi aud: „Doamne-Dumnezeule, acum vorbeşte despre dragoste!"

După masa de seară, biata domnişoară Bradley a fost cam „indispusă"; este a doua oară când i se face rău, după ce a cinat împreună cu grupul nostru. Căpitanul susţine că, pur şi simplu, are o fire prea delicată pentru traiul de la frontieră, dar după cum noi, femeile, ştim prea bine, o pretinsă stare de rău reprezintă ultimul refugiu al unei persoane lipsite de imaginaţie.

Eram deja pe verandă, aşteptându-l. Căpitanul Bourke s-a întors ca să-şi fumeze ţigara de foi, aşa cum obişnuia, după ce a condus-o pe domnişoara Bradley acasă. Era o minunată seară de primăvară, caldă şi blândă. Zilele deveniseră mai lungi, iar amurgul abia începuse să coboare peste întregul ţinut; dealurile plate şi stâncoase, cu pantele lor abrupte, din locul acesta îndepărtat, îşi pierduseră parcă profilul colţuros, conturându-se plăcut la orizont. Cerul era încă luminat deasupra colinelor din vest, unde apusese soarele. Priveam cum lumina zilei se stinge încet, când se apropie căpitanul.

— Vreţi să facem o plimbare prin împrejurimi, domnişoară Dodd? m-a întrebat, venind lângă mine, în aşa fel încât braţul lui îl atinse uşor pe al meu.

Era ca şi când pielea lui s-ar fi lipit de a mea, iar genunchii începuseră să-mi tremure.

— Aş fi încântată, domnule căpitan, am răspuns, fără să mă îndepărtez de el… Adevărul e că nici nu eram în stare. Nu credeţi că logodnica dumneavoastră se va supăra, am adăugat oarecum în glumă, dacă vă petreceţi timpul cu altă femeie?

— În mod sigur nu se va supăra, a zis căpitanul. De altfel, domnişoară Dodd, sunt convins că vi se pare cam prostuţă.

— Nu, nu mi se pare prostuţă, am răspuns. E chiar încântătoare; poate doar puţin cam imatură pentru anii ei… cam necoaptă, aş spune.

— Presupun însă că nu e cu mult mai tânără decât dumneavoastră, doamnă, a zis el.

— A, aveţi grijă, domnule căpitan! Vârsta unei femei reprezintă un subiect delicat. În orice caz, sunt bătrână pentru anii mei. La fel ca dumneavoastră, de altfel.

— În ce fel bătrână, domnişoară Dodd? întrebă el.

— În ce priveşte experienţa de viaţă, domnule căpitan Bourke, i-am explicat. Poate că dumneavoastră şi cu mine ştim să îl preţuim mai bine pe marele Shakespeare pentru că ni s-au întâmplat suficient de multe ca să putem înţelege adevărul şi înţelepciunea cuvintelor sale.

— În cazul meu, războiul a fost un profesor sever al adevărului, dacă nu şi al înţelepciunii, a mărturisit căpitanul. Dar cum se face, doamnă, că o tânără femeie cu educaţie aleasă ştie atât de multe despre viaţă?

— Domnule căpitan, aşa cum se prezintă lucrurile, nu ne cunoaştem de suficient timp pentru ca povestea mea să conteze în vreun fel, am spus.

— Pentru mine contează deja, domnişoară Dodd, a insistat el. Sunt însă convins că v-aţi dat seama.

Priveam încă spre linia orizontului, dar simţeam ochii căprui ai căpitanului urmărindu-mi chipul şi căldura braţului său lângă al meu. Respiram greu, ca şi când nu aş fi avut destul aer.

— Este târziu, domnule căpitan, am şoptit. Poate ar fi mai bine să lăsăm plimbarea pe altă dată.

Când ni s-au despărţit braţele, mi s-a părut că în locul în care se atinseseră

mi se rupsese carnea de pe oase.

Se stinge lumânarea, dragă Hortense, trebuie să las condeiul deoparte…

Rămân a ta soră iubitoare,

May

20 aprilie 1875

În sfârşit, am pornit la drum; călătorim în căruţe acoperite, trase de catâri, escortate de un grup de călăreţi extrem de agili, în fruntea cărora se află căpitanul John G. Bourke, în ţinuta sa impunătoare de ofiţer, pe o iapă albă cu pasul iute. Decizia conducătorilor armatei de a ne lăsa în grija unui renumit luptător împotriva indienilor, aşa cum este căpitanul, reprezintă, cred, dovada faptului că siguranţa noastră constituie un obiectiv de importanţă maximă pentru autorităţi.

O parte dintre locuitorii fortului s-au adunat ca să vadă convoiul ieşind pe poartă, inclusiv tânăra şi drăguţa logodnică a căpitanului, Lydia Bradley, îmbrăcată într-o minunată rochie de primăvară, de un roz pal, şi purtând o bonetă asortată (de această dată, fără pene). Fata zâmbeşte şi flutură o batistă albă spre căpitan, când trece prin dreptul ei. El îşi înclină galant pălăria către logodnică. Îi invidiez nespus şi, mai cu seamă, viaţa pe care o vor duce împreună. Cât de ştearsă mă face ea să mă simt acum…

Trecem dincolo de porţi, ieşim din fort şi ne îndreptăm spre întinsa prerie. Drumul este deja foarte prost, nu pare să fie mai mult decât brazdele lăsate de roţi, care dispar în scurt timp cu totul. Călătoria e anevoioasă, căruţa, tare inconfortabilă, cu bănci cumplit de incomode. Suntem îmbrâncite mereu, uneori aşa de rău, încât ni se pare că dinţii ne zdrăngănesc de-a dreptul prin cap. Colbul se strecoară printre scândurile de lemn din podeaua căruţei şi înăuntru se strâng tot timpul nori de praf. Biata Martha strănută de când am plecat. Cum mai avem vreo două săptămâni de mers, mă tem că va avea parte de o călătorie lungă şi extrem de neplăcută.

21 aprilie 1875

Este o zi foarte frumoasă de primăvară, fapt care ne animă puţin starea de spirit pe parcursul acestui drum obositor. Spre surprinderea unor doamne din

grupul nostru, m-am hotărât să urc pe capră alături de vizitiu, un tânăr pe nume Jimmy, cu vorba bolovănoasă. Prefer să stau la aer decât să mă înec cu praful din căruţă şi, de asemenea, să pot vedea mai bine regiunea prin care trecem, bucurându-mă în acelaşi timp de vremea plăcută.

În afară de faptul că pot observa în voie tot ce ne înconjoară, stând alături de Jimmy, am ocazia să mai învăţ câte ceva despre ţinutul acesta complet necunoscut. Chiar dacă e un băiat necizelat, ştie destul de multe cu privire la subiectul care mă interesează. De altfel, bănuiesc că, în sinea lui, îi face plăcere compania unei femei.

Dacă în prima zi a călătoriei am văzut doar întinderi netede, monotone şi fără prea multă vegetaţie, astăzi avem parte de o privelişte mai variată, cu dealuri care se unduiesc uşor, întretăiate de râuri şi pâraie.

A fost o primăvară ploioasă şi iarba e verde ca în povestirile mamei despre Scoţia, de pe vremea când era o copilă; florile sălbatice de prerie încep să se deschidă, păsările cântă pretutindeni, iar trilurile ciocârliei par pline de bucurie, ca şi când ne-ar anunţa venirea. În orice ochi de apă sau câmpie inundată sunt mii de raţe şi gâşte. Helen Flight e teribil de încântată de abundenţa păsărilor şi îl roagă din când în când pe căpitan să oprească convoiul, ca să poată împuşca câte un exemplar din rândul bietelor creaturi. Odată ucis, îl desenează mai întâi, iar apoi îl jupoaie cu îndemânare şi îl păstrează ca specimen pentru lucrarea ei.

Căpitanul, bun vânător, de altfel, admiră aşa de tare iscusinţa domnişoarei Flight în mânuirea puştii, încât nu pomeneşte nimic de întârzierile cauzate de numeroasele noastre opriri. Jimmy, noul meu prieten care mână catârii, este la fel de încântat de abilităţile vânătoreşti ale tovarăşei noastre, drept care foloseşte orice ocazie de a opri căruţa, atunci când apar păsări în raza noastră vizuală, astfel încât domnişoara Flight să-şi poată exersa în voie talentul de trăgător.

De obicei, sare jos din căruţă cu siguranţa unui bărbat, foarte serioasă, ţine picioarele bine înfipte în pământ, uşor depărtate, cu vârfurile puţin într-o parte, timp în care încarcă puşca. Chiar dacă vremea e din ce în ce mai caldă, domnişoara Flight încă mai poartă costumul cu pantaloni bufanţi, prinşi sub genunchi, iar privită din spate seamănă mai mult cu un bărbat decât cu o femeie. Dintr-o cutie pe care o ţine în haină, toarnă praf de puşcă în cilindrul armei şi îl împinge înăuntru cu o bucată de bumbac tăiată dintr-un jupon mai vechi. Adaugă apoi o măsură de praf fin şi o bucată de carton, pentru a împiedica încărcătura să iasă din ţeava puştii. Spre lauda sa, domnişoara Flight împuşcă

păsările doar în aripă; spune că ar fi un gest „nesportiv“ să facă altfel.

În felul acesta, nu numai că reuşeşte să colecţioneze exemplarele care o interesează, dar ne şi umple cămara cu tot felul de păsări, de uscat ori de apă, atunci când le întâlneşte în drumul nostru, prin desişuri de pruni sau prin bălţile rămase după revărsarea apelor de primăvară. Printre ele se numără raţele, gâştele, potârnichile, becaţinele şi ploierii, hrană fără îndoială bine-venită în completarea raţiilor stabilite de armată.

La numai două zile distanţă de Fortul Laramie, am văzut căprioare, elani, antilope şi o mică cireadă de bizoni păscând. De vreme ce căpitanul nu le permite soldaţilor să vâneze prea departe de convoiul nostru, dată fiind posibilitatea unui atac al indienilor, nu cred că o să ducem lipsă de carne proaspătă.

Din cauza inundaţiilor de primăvară, încercăm să mergem prin zonele mai înalte, însă uneori suntem obligaţi să coborâm în văi şi să trecem prin vaduri de râuri şi pâraie. Catârilor le vine tare greu, pentru că nu le place să meargă prin noroiul gros ori mai ales să-şi ude picioarele.

— Nimic nu-i mai rău pentru un catâr bătrân, mă informează Jimmy, decât să-şi bage afurisitele de picioare în apă. Aicea se deosebesc de cai. Îs al naibii de mofturoşi când vine vorba de apă. Altfel, poţi să-mi dai oricând un catâr bătrân în locul unui cal. *Oricând*.

Jimmy e un băiat ciudat şi cam necioplit, însă pare să aibă suflet bun.

Traversarea acestor porţiuni cu ape joase reprezintă, pentru toată lumea, o confruntare cu noroiul şi umezeala. Astăzi a trebuit să ne dăm jos de câteva ori, pentru a uşura încărcătura căruţelor, să ne ridicăm poalele rochiilor şi să trecem singure prin vaduri, udându-ne de-a binelea pe picioare.

Totuşi, văile râurilor îmi par cea mai încântătoare privelişte, pentru că totul e viu aici, iar vieţuitoarele se află în trecere ori vin spre apă, după ce au străbătut întinderi uriaşe şi pustii de câmpuri aride.

Noaptea poposim cât mai aproape de apă, însă acolo unde pământul e uscat. Catârilor li se pune o piedică la picioare ori sunt priponiţi în iarba luncii, deja plină de sevă, cu fire verzi şi fragede. E tare plăcut. Mă gândesc că într-o zi mi-ar plăcea să trăiesc într-un astfel de loc… poate cândva mă voi întoarce acasă după copiii mei dragi şi vom veni aici împreună… vom trăi într-o căsuţă de pe malul unui pârâu, lângă o pajişte, înconjuraţi de o pădurice de plopi… ah, visurile astea dulci mă ţin în viaţă…

În schimb, în scurt timp, o să fiu nevoită să trăiesc într-un cort! Imaginaţi-vă! O să stau în aer liber, ca un nomad ori ca un ţigan! Iată în ce aventură uimitoare am pornit!

Spre marea mea dezamăgire, căpitanul Bourke abia m-a privit şi mi-a vorbit foarte rar de când am plecat din Fortul Laramie. Cred că mă evită în mod intenţionat. Poate că acum se află, oficial, „în exerciţiul funcţiunii“, iar comportamentul rezervat, de militar, pare să fi înlocuit complet fermecătoarea sa purtare de om de societate. Mărturisesc că o preferam pe cea din urmă.

În seara aceasta la cină, în cortul pe care militarii continuă să-l numească „popotă“, conversaţia s-a îndreptat încă şi mai apăsat asupra indienilor Cheyenne. Căpitanul a recunoscut, cu o anumită reţinere, că acest trib reprezintă o rasă superioară între ceilalţi amerindieni; că sunt un neam de oameni frumoşi, mândri şi liberi, ce au rămas mai degrabă retraşi, atât cât a fost posibil în vremurile din urmă, ocolind misionarii, trimişii guvernamentali şi comerţul cu albii într-o măsură mai mare decât orice alt trib. Acest fel de a fi, susţinea căpitanul, le-a permis să rămână mai „integri“, în comparaţie cu ceilalţi.

— Mi se pare că nu v-aţi ales bine cuvintele, domnule căpitan, a obiectat Narcissa White, reprezentanta oficială a bisericii din mijlocul nostru, fiindcă aşa se înţelege că apropierea de civilizaţia creştină este principala cauză a coruperii sălbaticilor, şi nu scara pe care ar putea urca, ieşind astfel din mlaştina păgânismului.

— Eu mă consider un om credincios, domnişoară White, i-a răspuns căpitanul. În acelaşi timp însă, sunt şi militar. Istoria ne învaţă că, în vederea extinderii nobilelor graniţe ale civilizaţiei creştine, barbarii trebuie mai întâi învinşi pe deplin, pe câmpul de luptă. Când vorbeam de lipsa lor de integritate, mă refeream la obiceiul de a le face pieilor-roşii daruri, adică raţii şi bunuri ce nu sunt obţinute cu sudoarea frunţii. În felul acesta, guvernul nostru nu a realizat nimic altceva decât să-i încurajeze, exact ca pe căţeii ce primesc resturi de la masă, să cerşească mai multe daruri, raţii şi acte de caritate.

— Şi mirese, am spus eu dintr-odată, amuzată. Daţi-le afurisiţilor de păgâni o mie de femei albe şi în curând o să mai vrea o mie!

— Deşi bănuiesc că râdeţi de mine, domnişoară Dodd, a zis căpitanul cu o scânteiere glumeaţă în ochi, lucrurile stau exact cum spuneţi. Asemenea daruri bine intenţionate îi vor determina să fie mai îndrăzneţi în privinţa viitoarelor cerinţe. Sălbaticii nu se vor lăsa convinşi de beneficiile civilizaţiei decât în

momentul în care vor fi supuşi, înainte de toate, de o forţă superioară.

— Şi nu este acesta motivul pentru care guvernul ne trimite în mijlocul lor? am întrebat, afişând o cutezanţă nu tocmai convingătoare.

— *Ja*, May, şi eu cred la fel, interveni Gretchen Fathauer. Zic că la ei nu s-a văzut vreo forţă superioară, până ei văzut la noi!

Am râs cu toţii. Ce altceva ne rămânea de făcut?

22 aprilie 1875

În seara asta, după cină, vizitiul nostru, Jimmy, a venit la cortul unde, în spaţiul strâmt pe care îl avem la dispoziţie, stau împreună cu Phemie, Martha, Gretchen şi copila Sara. Jimmy m-a rugat să ies puţin afară ca să îmi spună ceva, după care m-a înştiinţat asupra dorinţei căpitanului de a mă întâlni în cortul său. Nu rămâne prea mult loc pentru intimitate în tabăra noastră, după zile întregi de mers, şi trebuie să recunosc că cererea m-a neliniştit, ţinând cont mai ales de comportamentul distant al căpitanului din ultima vreme. Flăcăul m-a condus într-acolo… E un băiat aşa de ciudat… n-aş putea spune însă în ce fel anume.

Căpitanul m-a întâmpinat în faţa cortului său; părea sincer bucuros că venisem.

— Sper că nu îmi veţi considera invitaţia prea îndrăzneaţă, domnişoară Dodd, a început el, însă a sta într-un bivuac, pe câmp, la vreme de seară, poate fi un lucru cum nu se poate mai plictisitor, mai ales pentru un vechi militar ca mine, care şi-a petrecut astfel o mulţime de timp. Iau întotdeauna în expediţii un volum Shakespeare de mare preţ pentru mine din care îmi face plăcere să citesc noaptea. M-am gândit că în seara aceasta aţi accepta poate să-mi ţineţi companie; este mult mai captivant când îl citeşti cu voce tare alături de o persoană la fel de entuziastă.

— Vă mulţumesc, domnule căpitan, mi-ar plăcea tare mult, am răspuns eu. Să o invităm şi pe domnişoara Flight să ni se alăture, ca să avem un al treilea cititor?

Îi întinsesem căpitanului această capcană neînsemnată doar pentru a-i observa reacţia. Trebuie să recunosc că mi-a făcut plăcere să-i văd neputinţa de a-şi ascunde unda dezamăgirii ce îi apăsa parcă sprâncenele. Şi-a revenit însă repede şi s-a comportat ca un gentleman desăvârşit, cum se întâmpla de obicei.

— Bineînţeles, domnişoară Dodd… bineînţeles, e o idee minunată. Vă rog să o chemaţi pe domnişoara Flight să ni se alăture. Doriţi să îl trimit pe Jimmy să o aducă aici?

Apoi ochii ni s-au întâlnit şi ne-am uitat o vreme unul la altul, iar jocul aparenţelor de până atunci s-a topit în căldura privirii noastre precum hârtia de pergament ţinută deasupra unei flăcări de lumânare.

— Se prea poate, John, am spus eu încet. Îmi dai voie să-ţi spun John? Se prea poate, John, să ne simţim mult mai bine dacă rămânem numai noi doi în seara asta.

— Da, May, a şoptit el, şi eu mă gândeam la acelaşi lucru. Deşi n-aş vrea să te expun în vreun fel unor eventuale acuzaţii de indecenţă.

— Ah, da, acuzaţiile de indecenţă, am zis eu. Cu siguranţă, Narcissa White, femeia aceea copleşitor de pioasă, şi-a trimis deja spionii peste tot. Nu-i scapă nimic şi nu ratează nici o ocazie ca să se amestece în treburile celorlalţi. Dar sinceră să fiu, dragă domnule căpitan, acuzaţiile de indecenţă nu deţin, în acest moment, un loc de frunte pe lista preocupărilor mele imediate.

Aşa că am intrat în cortul lui John Bourke, un eveniment care, aşa cum am bănuit amândoi, a generat un scandal de oarece proporţii printre tovarăşii de călătorie, chiar dacă seara a stat sub semnul unei desăvârşite… ei bine, ar trebui să spun aproape desăvârşite… inocenţe, căci fiecare din noi doi este conştient de sentimentele celuilalt, iar a ne petrece timpul împreună, în acest fel, este ca şi când am sufla peste tăciunii unei legături imposibile. A fost o seară în care am citit Shakespeare; nici mai mult, nici mai puţin. Adevărul este că între noi doi nu s-a petrecut nimic, în afară de manifestarea unei atracţii reciproce, însă nemărturisite, suspendată parcă în spaţiul ce ne despărţea precum o pânză de păianjen care ne lega destinele. Poate că de vină e întâlnirea noastră în aceste împrejurări bizare ori faptul că nu putem aparţine unul altuia, însă niciodată în viaţa mea nu m-am mai simţit aşa de tulburată ca acum…

Câteva ore mai târziu, când m-am întors în cort, Martha era încă trează în patul ei de campanie, aşezat lângă al meu.

— Doamne-Dumnezeule, May, ai înnebunit de tot? mi-a şoptit, în vreme ce eu mă strecuram sub pătură.

Am zâmbit, mi-am apropiat capul de al ei şi am citat, tot în şoaptă:

— „Dragostea-i sminteală curată; îndrăgostiţii, ascultă-mă pe mine, ar trebui, întocmai ca nebunii, să fie ferecaţi într-o chilie-ntunecoasă şi plesniţi cu

biciul“[6], *Cum vă place*, actul III, scena 2. Poate că din cauza asta, Martha, de fiecare dată când mă îndrăgostesc, sunt acuzată de nebunie.

6. Traducere de Virgil Teodorescu, în Shakespeare, *Opere complete*, vol. 5, *Cum vă place*, actul III, scena 2, Editura Univers, Bucureşti, 1986, p. 164.

— Dragoste? Doamne, May, spuse Martha, nu se poate! Omul ăsta e logodit; şi tu la fel. N-o să fie niciodată nimic.

— Ştiu, Martha, am răspuns, ştiu că n-o să fie nimic. Mă joc doar. „Ei, da, noi care iubim cu-adevărat facem câte o trăsnaie că nici nu-i dă prin cap.“[7] Aşa cum bănuieşti, în seara asta ne-am amuzat citind din *Cum vă place*.

7. *Ibid*., actul II, scena 4, p. 143.

— N-ai să ne părăseşti, May, nu-i aşa? m-a întrebat Martha cu un tremur în glas. Nu-i aşa că n-ai să mă laşi singură în mâinile sălbaticilor, ca să fugi cu el?

— Sigur că nu, draga mea, am asigurat-o eu. Toţi pentru unul şi unul pentru toţi. Nu aşa am hotărât?

— Dacă nu era vorba de tine, May, eu n-aş fi venit, zise biata, timida mea Martha, şi mi-am dat seama că nu mai avea mult până să izbucnească în plâns. Te rog să nu mă laşi. Mi-e tare frică, mai ales de când am observat cum vă uitaţi unul la altul. Toată lumea a văzut; toţi vorbesc despre asta.

M-am întins şi i-am cuprins mâna.

— Toţi pentru unul şi unul pentru toţi, am mai spus eu încă o dată. N-am să te părăsesc niciodată, Martha, îţi jur. Niciodată.

23 aprilie 1875

Aşa cum am bănuit, femeia cu numele de White răspândise deja o serie de minciuni referitoare la aşa-zisa „întâlnire“ secretă cu John Bourke. Eforturile ei sunt sprijinite şi de sudista noastră, Daisy Lovelace, ce pare să se fi împrietenit, în mod surprinzător, cu domnişoara White, poate şi din cauză că nici una din ele nu este privită cu simpatie de cei din jur. Ce ar mai putea schimba părerea lor despre mine? Bârfa plină de răutate pe care o răspândesc e hrănită de invidie

prostească, aşa că nu am să-i acord nici un fel de atenţie.

De asemenea, toată lumea a observat că, atât domnişoara White, cât şi domnişoara Lovelace, încearcă, ori de câte ori au prilejul, să intre în graţiile căpitanului, fără să realizeze, se pare, că el, în calitate de adept convins al Bisericii Catolice, nu îi simpatizează pe protestanţi în general. În acelaşi timp, având în vedere experienţa de militar în rândurile Armatei Unioniste, nu manifestă afinităţi nici faţă de sudişti.

În fapt, suntem mai degrabă martorii unui spectacol jalnic, atunci când o ascultăm pe sărmana domnişoară Lovelace încercând să-l impresioneze pe căpitan la masa de seară, cu poveşti despre „tăticul“ ei şi plantaţia pe care o deţineau, dincolo de cei două sute de „negrotei“. Astfel de informaţii nu puteau face altceva decât să sporească dezaprobarea căpitanului. Într-o seară, la cină, a întrebat-o politicos ce s-a ales de plantaţia tatălui ei.

— Ei, tăticul a pierdut tot în timpul războooiului, siigur că da, spuse ea. Afurisiţii de yankei au ars casa din temelii şi i-au lăsat liberi pe negrotei. Tăticul nu şi-a revenit niciodată din şocul ăsta. S-a apucat de băut şi a murit trist şi ruinat.

— Îmi pare foarte rău să aud aşa ceva, doamnă, a zis căpitanul, înclinându-şi capul cu amabilitate, fără a renunţa însă la obişnuita scânteie de amuzament din privire. Şi a luptat tatăl dumneavoastră în marele război? a întrebat-o el.

— Nu, siiigur că nu, a spus femeia aceea îngrozitoare, strângându-l la piept pe Fern Louise, pudelul ei bătrân şi bolnav.

Îi dă voie creaturii aceleia prăpădite să stea la ea în poală în timpul meselor, agitându-se în preajma ei ca un copil şi hrănind-o cu bucăţele de mâncare din propria farfurie.

— Tăticul meeeu a simţit că priiima lui datooorie era să stea acasă şi să-şi apere familia şi proprietatea de cumplitele violuri şi tâlhării pentru care yankeii deveniseră atât de cunoscuţi. Aşa că tăticul a trimis doi dintre cei mai buni negri pe care-i avea ca să lupte în locul lui. Sigur că s-au dus fuguţa în tabăra cealaltă, cum ar face orice negrotei, dacă ar avea ocazia.

Un schimb de priviri furişe avu loc între mine şi căpitan; puteam deja să ne înţelegem fără cuvinte, iar în acel moment ne gândeam amândoi că poate nici Bardul însuşi n-ar fi reuşit să imagineze un sfârşit mai nimerit pentru tatăl pierdut, dar mult-iubit al acestei femei.

24 aprilie 1875

Am intrat deja pe teritoriul locuit de indieni şi ni s-a interzis să ne îndepărtăm de convoi fără escortă. Ni s-a spus că luna trecută, locotenentul Levi Robinson, care a dat numele taberei militare unde urmează să ajungem, a fost atacat şi ucis de indieni Sioux potrivnici, din rezervaţia Red Cloud aflată în apropiere, în vreme ce însoţea, pe aceeaşi rută, un tren încărcat cu lemn dinspre Fortul Laramie. De bună seamă, această ştire ne-a fost ascunsă până în acest moment ca să nu stârnească panică în grupul nostru. Astfel se explică, totodată, consistenta noastră escortă armată şi desemnarea căpitanului Bourke în fruntea ei.

Vecinătatea pericolului ne-a făcut să înţelegem, dintr-odată, realitatea palpabilă a misiunii, ca şi când până atunci nu am fi fost pe deplin conştiente de specificul destinaţiei noastre; ori poate am refuzat să ne gândim serios la ce ne aşteaptă. Bănuiesc, de asemenea, că acesta ar putea fi şi motivul care a determinat purtarea vizibil reţinută a căpitanului Bourke după plecarea din Fortul Laramie. Ne continuăm, aşadar, drumul, spre grabnica întâlnire cu soarta ce ne este hărăzită…

25 aprilie 1875

Am făcut o descoperire extraordinară. Astăzi după-amiază am mers într-un pâlc de sălcii ca să îmi rezolv necesităţile şi acolo am dat peste vizitiul nostru, „Jimmy“, care făcea acelaşi lucru. Mi-am dat seama, evident, că „el“ este o „ea“; exact aşa, nu e vorba de un tânăr, ci de o tânără! Observasem eu ceva aparte la el… adică la ea… de la bun început. Numele ei adevărat, după cum mi-a mărturisit, este Gertie, dar la frontieră e cunoscută drept „Dirty Gertie“. Auzisem tot felul de poveşti despre escapadele ei, prin forturile şi locurile de aprovizionare pe unde am trecut. A lucrat într-un bar, s-a apucat de jocuri de noroc, apoi s-a transformat în pistolar, iar acum în vizitiu; este cea mai aspră şi excentrică femeie pe care am întâlnit-o, fără să fie însă periculoasă, din câte văd, ci mai curând necizelată. M-a rugat stăruitor să nu îi divulg secretul, căci ceilalţi vizitii nu ştiu cine este cu adevărat şi ar putea să-şi piardă slujba, dacă înşelăciunea ar fi descoperită.

— Încerc şi eu să mă descurc, drăguţo, m-a lămurit ea. Nu-i om în ţara asta

să aibă căruţe pentru transport şi să angajeze o fată care să-i mâne catârii, mai ales când fetei i se spune Dirty Gertie[8]. Şi-am aflat acu' ceva timp că, dacă toată lumea ştie că-s băiat, mulţi bărbaţi nu mai încearcă să se strecoare noaptea-ntreagă în sacu' meu de dormit, iar la ăia care încearcă le vin de hac tovarăşii lor. De, o fată poate să ţipe cât vrea; singuru' lucru dup-aia e că are de-a face cu încă şi mai mulţi. Dacă ştiu că eşti băiat şi încearcă unu' să-ţi intre-n nădragi, au grijă ceilalţi să-l aranjeze pe nenorocit. Bărbaţii-s creaturi ciudate, drăguţo, asta-i sigur.

8. Gertie cea Rea.

Chiar dacă îmi venea cam greu să-mi închipui un şir de bărbaţi încolonaţi în faţa sacului de dormit al lui Dirty Gertie, acum îmi place şi mai mult să merg pe capră alături de „Jimmy", fiindcă îi cunosc secretul. N-am mai spus nimănui adevărul, nici măcar căpitanului, deşi bănuiesc că ştie deja despre ce este vorba.

5 mai 1875

Tabăra militară Robinson nu e altceva decât un spaţiu unde au fost montate mai multe corturi. Suntem cazate în aceste adăposturi încăpătoare, destinate unui număr mare de persoane, şi dormim în paturi de campanie, din lemn acoperit cu pânză, la care se adaugă păturile aspre de lână din dotarea armatei, ce nu mai reprezintă de mult o noutate. Şi aici s-au luat măsuri importante pentru protecţia noastră; există paznici peste tot, la orice oră, aşa încât avem parte de mai puţină intimitate ca niciodată.

În această primăvară a fost multă frământare printre indienii din rezervaţie. În aceeaşi zi de februarie când a fost ucis bietul locotenent Robinson, reprezentantul guvernamental din zonă, un bărbat pe nume Appleton, a fost omorât la Red Cloud, iar paisprezece catâri au fost furaţi din grajdul furnizorului de animale al administraţiei. Chiar şi indienii Cheyenne au luat parte la agresiuni, alături de tribul Sioux. Se pare că am sosit într-o perioadă de instabilitate, dar, cine ştie, poate se va dovedi potrivită. Căpitanul Bourke este din ce în ce mai îngrijorat cu privire la binele nostru. În curând vom avea pe deplin ocazia de a proba ideea potrivit căreia femeile pot exercita o influenţă

civilizatoare asupra unor păgâni imprevizibili.

După abandonurile din timpul călătoriei, micul nostru grup numără mai puţin de patruzeci de persoane. Am fost înştiinţate că reprezentăm prima tranşă a „plăţii“ promise sălbaticilor – prin urmare, suntem cu adevărat pioniere în cadrul acestui experiment ciudat. Se zvoneşte că în curând vor sosi şi alte femei, căci mai sunt grupuri care au pornit spre diverse forturi din regiune. Pentru că suntem primele, vom fi „date la schimb“ unei colectivităţi de vază a tribului Cheyenne, şi anume, celei în care trăieşte căpetenia Micul Lup. Apropo de cunoştinţele etnografice ale căpitanului, mai aflăm că indienii Cheyenne vieţuiesc în grupuri mici, ce se întrunesc în anumite momente din an, în chip oarecum asemănător marilor stoluri de gâşte migratoare. Din acest motiv, formalităţile schimbului în desfăşurare sunt mai degrabă complicate, pentru că acest popor nomad urmează cirezile de bizoni peste tot, în lunile de primăvară, vară şi toamnă, iar apoi se opreşte, mai mult sau mai puţin timp, formând sate pentru iernat de-a lungul unei importante ape curgătoare. Pentru început, vom merge într-una din aceste tabere de iarnă, fără să cunoaştem cu exactitate locul, însă căpitanul ne-a avertizat că va trebui să fim pregătite de plecare tot timpul. Pentru femeile care s-au obişnuit cu un trai în mare parte sedentar, această veste e cu atât mai stranie şi mai înspăimântătoare. Acum mă întreb dacă ar fi putut, într-adevăr, să ne pregătească cineva pentru grozăviile ce vor veni. Poate căpitanul are dreptate, şi-atunci ce facem noi e curată nebunie. Slavă cerului că Phemie şi Helen Flight sunt împreună cu noi; la fel şi Gretchen. Buna lor cunoaştere a naturii sălbatice ne va fi tuturor de mare folos în această aventură, căci multe femei din program sunt „fete de oraş“, care ştiu puţine lucruri legate de viaţa sub cerul liber. Acum încep să înţeleg de ce domnul Benton, oficialul trimis să ne recruteze, ne-a întrebat dacă ne place să dormim în cort peste noapte… iar asta va fi cea mai neînsemnată dintre grijile noastre, aşa cum a remarcat căpitanul…

6 mai 1875

Doamne-Dumnezeule, astăzi i-am văzut! E vorba de poporul nostru adoptiv. O parte din ei au venit călare să ne inspecteze, de parcă am fi bunuri de consum… ei bine, de fapt, chiar asta suntem. Pot să spun că au reuşit să-mi taie răsuflarea. Am numărat cincizeci şi trei de persoane în grupul care se apropia,

deşi iniţiativa mea semăna mai degrabă cu încercarea de a număra boabele de nisip risipite de vânt – erau toţi bărbaţi, călare, înaintând ca şi când ar fi fost prelungiri ale cailor şi stârnind în mişcare vârtejuri de colb, ca o singură fiinţă, în vreme ce îşi mânau bidiviii într-o parte sau alta, cu multă agerime. Paznicii noştri se alarmaseră şi stăteau cu armele pregătite, în jurul corturilor unde ne aflam, deşi în scurtă vreme toată lumea s-a convins că indienii veniseră doar să verifice bunurile.

Sunt uşurată să constat că nu seamănă deloc cu nenorociţii aceia jalnici din preajma forturilor. Sunt o rasă de oameni supli şi viguroşi, cu feţe întunecate şi piele maronie precum castanele, oase mici şi muşchi puternici, bine conturaţi. Au o flexibilitate aparte în mişcări, precum animalele, şi chipuri pe care se citeşte o anumită nobleţe. Prima mea impresie este că ei sunt oarecum mai aproape de împărăţia animalelor decât suntem noi de caucazieni. Când spun acest lucru, nu intenţionez să-i jignesc în vreun fel; vreau doar să subliniez că par mult mai „naturali“ decât noi, desăvârşit contopiţi cu mediul. Eu îmi imaginasem că sunt mai masivi şi oarecum mai greoi, aşa cum îi desenau artiştii prin reviste, fără să mă gândesc deloc la nişte fiinţe atât de zvelte, asemănătoare elfilor[9].

9. În mitologia popoarelor germanice, elful este o fiinţă supranaturală care simbolizează forţele naturii.

N-aş vrea să se înţeleagă însă că sălbaticii nu ar fi impunători. Mare parte dintre vizitatorii noştri aveau feţele acoperite cu desene ciudate şi erau splendid înveşmântaţi cu jambiere şi cămăşi din piele, împodobite în tot felul. Alţii aveau piepturile goale, picioarele descoperite şi trunchiurile pictate în chip nemaivăzut. Unii dintre ei purtau pene şi ornamente somptuoase pe cap; aveau, de asemenea, suliţe sclipitor decorate, care străluceau în lumina soarelui. Purtau mărgele şi monede bătute din argint în părul împletit, coliere din oase şi dinţi de animal, nasturi de alamă şi clopoţei din argint, drept care fastuoasa lor apariţie a fost însoţită de uşoare clinchete şi zornăieli care ne-au dat impresia că aparţineau, cu atât mai mult, unei lumi complet diferite.

S-au dovedit a fi călăreţi nemaipomeniţi, capabili să-şi strunească poneii mici şi iuţi cu remarcabilă iscusinţă; caii erau şi ei uimitor pictaţi cu tot felul de modele, iar coamele şi cozile împodobite cu pene şi mărgele, bucăţi din blana

animalelor, fire de cupru şi alamă, butoni şi monede.

Unii dintre sălbatici aproape că nu aveau asupra lor decât pânza din jurul şalelor – o piesă de îmbrăcăminte mai curând indecentă, care nu prea lăsa loc imaginaţiei, aşa că o parte dintre tinerele noastre domnişoare au întors capul cu sfială. Nu şi eu, căci pudoarea nu m-a caracterizat vreodată. Într-adevăr, printre multele sentimente contradictorii pe care le-am trăit când am privit întâia oară aceste creaturi năucitoare – cal şi călăreţ – recunosc că se numără şi o bizară, înspăimântătoare senzaţie de exaltare.

Cel care părea a fi conducătorul grupului de indieni, un bărbat mândru şi arătos, s-a înţeles iute prin limbajul semnelor cu sergentul răspunzător de asigurarea pazei. Ni s-a recomandat să învăţăm limbajul semnelor cât se poate de repede, aşa că ne-au fost distribuite foi volante, pregătite de locotenentul W.P. Clarke, conţinând prezentarea gesturilor uzuale. Căpitanul Bourke, bun cunoscător, ne-a învăţat câteva noţiuni elementare. Am încercat împreună, în glumă, să jucăm un fragment din *Romeo şi Julieta* în limbajul semnelor, şi n-a ieşit tocmai rău, aş spune, mai ales că am râs copios, lucru care mi se pare mai preţios ca oricând, acum, la apropierea destinaţiei finale.

După ce am ascultat felul în care vorbesc indienii din preajma forturilor, dar şi cercetaşii nativi aflaţi în slujba armatei, nu prea reuşesc să înţeleg cum o să învăţăm vreodată limba acestor oameni. Sună teribil de primitiv, ca o mormăială guturală; în mod sigur, o limbă fără rădăcini latineşti… Am putea la fel de bine să învăţăm graiul coioţilor sau al cocorilor, aşa de mult se deosebeşte de limba pe care o vorbim.

Unele dintre femeile din grup se încumetaseră să-i privească cu sfială din spatele fâşiei de cort de la intrare, în timp ce indienii se mişcau dintr-o parte în alta, scoţând înfiorătoarele sunete specifice limbii lor. Cele mai curajoase au ieşit chiar în faţa corturilor ca să-i vadă mai bine pe noii pretendenţi. Pot să vă asigur că am trăit clipe ciudate, căci femeile se strânseseră mănunchiuri, cu ochii aţintiţi asupra sălbaticilor călare, ambele tabere cercetându-se precum haitele de câini ce adulmecă vântul.

Biata Martha se făcuse roşie toată şi amuţise complet la vederea indienilor.

Helen Flight, englezoaica noastră, cu sprâncenele ridicate, ca de obicei, în semn de mare mirare, găsise, cum era de aşteptat, câte ceva de spus.

— O, Doamne! Pestriţă adunare, nu credeţi? Vreau să spun că indienii pe care i-am văzut în treacăt prin mlaştinile din Florida erau mai tot timpul

acoperiţi cu un noroi maroniu cât se poate de respingător, din cauza mulţimii ţânţarilor. Însă băieţii ăştia sunt visul oricărui artist!

— Sau cel mai urâăât coşmaaaar al unei feete, replică Daisy Lovelace, care neîndoielnic băuse şi strângea la piept micul şi bătrânul pudel francez, mijindu-şi ochii cu pleoapele aproape căzute. Păi, au pielea la fel de închiiiisă ca negroteii, Feeern Loueeese. N-ar muri tăticul dac-ar şti că fetiţa lui se mărită cu un afurisit de negrotei indian?

Obraznicele gemene Kelly nu erau deloc intimidate de înfăţişarea sălbaticilor, făcându-şi loc în fruntea grupului nostru ca să-i poată privi mai de aproape. Dinspre partea lor, indienii se arătau fascinaţi de cele două gemene roşcate, căci mormăiau şi le aruncau priviri furişe. Sălbaticii au un fel tare straniu de a se uita la o persoană, fără să lase impresia că fac acest lucru. Este greu de explicat, însă ei nu ne fixau cu privirea aşa cum ar fi făcut un bărbat alb, ci păreau să ne studieze mai curând cu coada ochiului.

— Ia fii atentă, Meggie, spuse Susan. Vezi cum l-am fermecat pe cel de colo? Frumuşelu' călare pe poneiu' alb cu pete! Pe cuvânt dacă nu mă place! Acestea fiind zise, fata noastră îşi ridică rochia, fără pic de ruşine, dezgolindu-şi un picior înaintea tânărului: Ia de te uită, drăguţă, a mai spus, râzând gros. Nu ţi-i plăcea să-ţi laşi suliţa pe terenu' ăsta preaminunat?

Gestul ei îndrăzneţ păru să-l nelinişteasca grozav pe bietul om, care începu să-şi mâne calul în cercuri strânse.

— Ah, obraznică mai eşti, Susie, pe cuvânt! zise sora ei, Margaret. Hee, l-ai şi făcut pe prăpădit să se-nvârtă-n cerc! Da'-i sigur că te place.

Masivă precum o casă, Gretchen Fathauer stătea cu mâinile înfipte în şoldurile largi şi cu ochii întredeschişi din cauza soarelui puternic. În cele din urmă, şi-a ridicat pumnul în aer, l-a agitat ca şi când ar fi vrut să le atragă atenţia, iar apoi a strigat:

— Ei! Voi, bărbaţii de acolo! Eu bună femeie sunt! Eu la voi soţie bună sunt. Pe urmă se bătu cu mâinile peste piept. La mine nu fată frumuşică, da' copii mari, puternici fac la voi! Apoi râse, mugind ca o vacă.

Phemie, liniştită ca întotdeauna, chicoti cu bunăvoinţă şi clătină din cap, arătându-se destul de încântată de ceea ce vedea. Şi pielea ei neagră provocase, după toate probabilităţile, oarecare agitaţie printre sălbatici, căci erau câţiva care îi dădeau târcoale, scoţând nişte sunete ce indicau că ar fi vorbit între ei, după care îşi atingeau feţele, de parcă ar fi discutat despre culoarea pielii tinerei. Apoi,

cineva a strigat înspre grupul lor şi imediat un negru indian uriaş a venit în frunte, aşezându-se înaintea lui Phemie. Vreau să spun că purta aceeaşi îmbrăcăminte ca sălbaticii, dar era, în mod evident, un bărbat cu pielea neagră, şi încă unul aşa de mare, încât, văzându-l pe micul cal indian, aveai impresia că luase poneiul unui copil.

— Măi, să fie, a exclamat Phemie, chicotind, şi eu care credeam că le-am văzut pe toate; ia te uită la el… Cum de eşti îmbrăcat ca un indian, negrule?

Bărbatul cu pielea neagră nu părea să ştie însă mai multă engleză decât sălbaticii, drept care a mormăit ceva de neînţeles în limba lor.

Pe urmă, între păgâni a izbucnit o discuţie aprinsă; au început să strige unii la alţii. Scena îmi amintea întru câtva de atmosfera licitaţiilor ţinute la oborul de vite din Chicago. Cred că bărbaţii din faţa noastră îşi exprimau, de fapt, preferinţele! Nu ne arătau cu degetul, dar ne studiau cu atenţie şi apoi strigau. Nu ne mai rămânea decât să ne închipuim ce vorbeau. „Eu o iau pe cea cu părul blond! Eu o iau pe roşcată. Eu o vreau pe cea mare! Eu pe femeia cu pielea neagră. Eu o aleg pe cea în rochie albastră! Eu o iau pe femeia cu puiul de câine alb!“ Dacă nu s-ar fi petrecut toate ca într-un vis, poate că ne-am fi simţit jignite de îndrăzneala lor. Lucrurile fuseseră însă clare de la bun început şi niciodată mai evidente ca în momentele acestea; urma să pătrundem într-o lume nouă, iar civilizaţia pe care o cunoscuserăm până atunci dispărea încet sub noi, ca şi cum am fi stat peste o imensă gură de scurgere.

Am privit în jur, încercând să-mi dau seama dacă era cineva care mă revendica, când am întâlnit privirea celui ce sosise în fruntea grupului de indieni, iar acum şedea călare pe poneiul său, cu desăvârşire nemişcat şi calm. Avea o suliţă şi un scut minuţios decorat şi purta pe cap o splendidă podoabă din pene de vultur, care se continua pe spate şi cobora peste crupa calului. Picioarele poneiului său negru erau pictate cu linii albe în zigzag, asemănătoare fulgerelor, dar el nu purta nici un desen cu vopsea pe chip. Arăta ceva mai în vârstă decât majoritatea celor prezenţi, deşi ar fi mai corect să spun că părea doar ceva mai în vârstă, dat fiind că transmitea o stare de linişte şi încredere ce indica maturitatea. Avea pielea închisă la culoare şi trăsături frumoase, cu o anume undă de cruzime în jurul maxilarelor. Nu striga, cum făceau ceilalţi; stătea doar călare, precum o statuie. Deodată ridică suliţa, cu vârful uşor îndreptat înspre mine, într-un gest imperios, de rege care ia ceva ce îi aparţine, ca şi când aş fi fost a lui de drept, potrivit obiceiului feudal; atunci am ştiut, fără nici o urmă de

îndoială, că acest bărbat, în fapt căpetenia grupului de indieni, mă alesese să-i fiu mireasă. Am înclinat capul… nu atât în faţa viitorului meu soţ, ci mai mult în semn de resemnare sau de acceptare tacită a teribilei convenţii pe care o încheiasem. Mărturisesc că atunci mi-am făcut, ca femeie, un calcul simplu, folosindu-mi simţul practic elementar, şi m-am gândit că aş fi putut ajunge mult mai rău.

Exact în momentul acela am privit în cealaltă parte a taberei, la grupul de soldaţi călare ce urmăreau de la distanţă bizarele mişcări ale indienilor, aşezaţi în formaţie, însă trădând o stare de nelinişte. Încercau să-şi strunească caii agitaţi, care pufneau şi nechezau, se cabrau ori răscoleau pământul cu picioarele; mirosurile necunoscute şi vederea poneilor sălbatici lăsau în aer amprenta unei anume acidităţi, dar şi a pericolului. Acolo, în fruntea batalionului său, rămânând drept în şa, în vreme ce bidiviul său alb alunecase uşor într-o parte, căpitanul John Bourke mă privea cu nespusă tristeţe.

La fel de neaşteptat precum veniseră, şi parcă la un semn numai de ei ştiut, sălbaticii şi-au întors caii, toţi în acelaşi timp, asemenea unui stol de păsări negre ridicându-se de la pământ, şi au pornit în galop, la fel ca la sosire…

7 mai 1875

În această dimineaţă, colonelul Bradley, comandantul bazei militare, a venit să ne vadă, însoţit de căpitanul Bourke, cu scopul de a ne explica procedura „transferului“ nostru iminent. Cât de puţin romantism încape în acest cuvânt! Operaţiunea urmează să fie îndeplinită a doua zi, la primele ore. Indienii vor veni după noi puţin după revărsatul zorilor. Suntem sfătuite să ne luăm bagaje cât mai mici cu putinţă, deoarece sălbaticii nu cunosc utilitatea cuferelor şi nici nu le pot transporta. Aşa cum a observat cu ironie căpitanul, nu descoperiseră încă roata.

După ce i-am văzut pe băştinaşi ieri, am convingerea că mai multe femei din grupul nostru îşi vor fi schimbat planurile în al doisprezecelea ceas. O biată fată care, la fel ca mine, a fost recrutată dintr-o instituţie din Chicago unde fusese internată pentru „slăbiciune a nervilor“, pare să fi suferit o cădere psihică, căci plânge cu sughiţuri şi vorbeşte fără noimă. A fost dusă într-un cort ce funcţionează pe post de spital. Presupun că un astfel de comportament era totuşi de aşteptat din partea unei persoane care venise, până la urmă, dintr-un azil. Fără

îndoială, aici nu este loc pentru cei cu nervii slabi. Alte câteva femei au plecat în mijlocul nopţii, dar soldaţii le-au adus înapoi azi-dimineaţă; fuseseră găsite de iscoadele indienilor cutreierând dealurile, năucite şi aproape leşinate, întrucât noaptea este încă destul de frig. Nu ştiu ce se va întâmpla mai departe cu ele. În ceea ce mă priveşte, cred că am încheiat o înţelegere, iar acum suntem nevoite să ne-o asumăm. Dumnezeu ştie că fiecare dintre noi a avut şi remuşcări, la un moment dat…

Da, mâine vin să ne ia… Doamne-Dumnezeule… ce-am făcut?

Un post-scriptum la însemnările acestei zile: În seara asta, târziu, „Jimmy“ a venit din nou să mă caute şi m-a rugat să ies afară.

— Căpitanu’ te aşteaptă la el în cort, drăguţă, mi-a spus Gertie. Îţi zic de pe-acum că e într-o stare groaznică.

Observasem mai devreme, la întrunirea desfăşurată în prezenţa colonelului Smith, atitudinea tăcută şi preocupată a căpitanului, însă nu l-am văzut niciodată aşa de neliniştit ca atunci când am ajuns în cortul său. Stătea pe scaun, cu un pahar şi o sticlă de whisky înaintea lui, iar la venirea mea s-a ridicat în picioare şi a început să măsoare podeaua precum un leu furios în cuşcă.

— Ştii de ce te-am chemat? m-a întrebat, fără nici o urmă din politeţea lui obişnuită.

— Bănuiesc că nu vrei să citim din Shakespeare, am răspuns.

— Poţi să râzi de mine cât doreşti, May, a izbucnit el furios, pentru că eşti o fată mândră şi nesăbuită. Acesta însă nu-i un joc. Nu mai eşti un actor într-o farsă.

— Nu-mi plac cuvintele tale, John, am spus. Nimeni nu ştie asta mai bine ca mine. Permite-mi să reformulez răspunsul la întrebare: Bănuiesc că m-ai chemat aici ca să mă rogi să nu iau parte la transferul de mâine.

El s-a oprit atunci şi s-a întors către mine.

— Să te rog? a strigat. Să te rog? Nu, doamnă, nu ca să te rog, ci ca să-ţi interzic! Nu trebuie să mergi până la capăt în toată nebunia asta. Nu-ţi dau voie.

Mărturisesc că am râs atunci, văzând neliniştea căpitanului… dar în ce mă priveşte nu era vorba decât de falsa cutezanţă a unei femei disperate. Dacă ar fi să spun întregul adevăr, şi mie îmi cam pierise curajul necesar aventurii; eram aproape paralizată de frică şi îngrijorare când mă gândeam la noi toate. După ce i-am văzut pe sălbatici în carne şi oase, starea noastră de spirit s-a înrăutăţit

vizibil. Nu puteam însă să-i las pe ceilalţi, ori pe căpitan să vadă că mi-am pierdut încrederea şi dârzenia.

— Dragul meu căpitan, am răspuns. Dă-mi voie să-ţi reamintesc că nu sunt unul dintre soldaţii tăi şi că nu ai căderea să-mi interzici nimic. În orice caz, ordinele care ne privesc vin de la o instanţă superioară.

Căpitanul a clătinat din cap în semn de îndoială; mânia însă i se mai domolise.

— Mai poţi încă să glumeşti, May? m-a întrebat cu glas blând, din care răzbătea nedumerirea.

— Tu chiar crezi, John, că glumesc cu inima uşoară? am spus. Crezi că râd de tine? Crezi că iau totul ca pe un joc ori că mă socot un actor pe o scenă? Nu-ţi dai seama că râd ca să nu încep să plâng? Am citat: „Şi demnă-atunci durerea o să-mi fie".

— „De-i suferinţa demnă, pe cel ce suferă îl întăreşte"[10], a completat el versul.

[10]. William Shakespeare, *Regele Ioan*, actul III, scena 1.

Apoi se lăsă în genunchi lângă mine.

— Ascultă-mă, May, a spus, luându-mi mâinile într-ale lui şi strângându-le puternic. Nu poţi să-ţi imaginezi cât de greu îţi va fi. Nu vei putea îndura viaţa pe care o duc aceşti oameni, n-ai cum s-o înduri. E ca şi când ai trăi cu o haită de lupi sau într-un bârlog de urşi, aşa de tare se deosebesc de noi. Trebuie să mă crezi când îţi spun toate astea. Sălbaticii nu reprezintă doar o rasă diferită de a noastră; ei sunt o specie diferită.

— Nu sunt şi ei tot oameni, John? am întrebat. N-am putea spera măcar să găsim o punte de înţelegere, ca bărbaţi şi femei ce trăiesc laolaltă?

— Ei se află încă undeva în Epoca de Piatră, May, a mai spus căpitanul; sunt nişte păgâni care n-au trecut dincolo de regnul animal, n-au fost şlefuiţi de frumuseţea şi nobleţea civilizaţiei. Nu au altă religie în afara superstiţiei, nici artă în afară de figurinele simpliste scrijelite pe stâncă ori altă muzică în afară de sunetul tobei. Nu citesc şi nu scriu. Te întreb acum: au sălbaticii un Shakespeare? Un Mozart? Un Platon? Sunt o rasă de oameni sălbatici şi nepăsători. Istoria le e scrisă cu sânge, în secole de barbarie neîntreruptă, tâlhării şi măceluri, crimă şi degenerare. Ascultă-mă, May, ei nu gândesc la fel ca noi,

nu trăiesc la fel ca noi…

Aici ezită şi păru că îşi caută cuvintele.

— Nu iubesc… la fel ca noi.

Răsuflarea mi s-a oprit în gât de teamă şi nelinişte la auzul grozăviilor din cuvintele căpitanului.

— Iubire? am întrebat, mai aproape ca niciodată să mă prăbuşesc cu totul. Spune-mi, John, cum adică nu iubesc la fel ca noi?

În momentul acela, n-a mai putut decât să dea din cap şi să-şi ferească privirea.

— Sunt ca animalele… a murmurat în cele din urmă. Fac dragoste ca animalele.

— Doamne-Dumnezeule, John, am spus încet, cuprinsă parcă de cea mai adâncă disperare din câte cunoscusem până atunci… sau cel puţin, aşa mi-am îngăduit să cred, preţ de câteva clipe.

Mi-am amintit apoi deznădejdea legată de evadarea mea şi-am reuşit să las în urmă abisul propriei mele laşităţi.

— Te întrebai mai demult de ce am fost de acord să iau parte la acest experiment, iar acum trebuie să-ţi spun, căpitane. Poate că aşa ai să te linişteşti. Am fost recrutată de reprezentanţii guvernului dintr-un azil de nebuni. Aveam de ales între varianta, foarte probabilă, de a-mi petrece restul zilelor închisă în locul acela sau de a merge să trăiesc printre sălbatici. Tu ce-ai fi ales, John, în condiţiile date?

— Nu eşti mai nebună decât mine, May, a protestat căpitanul. Şi care era boala de care sufereai, dacă nu sunt prea indiscret?

— Dragostea, am răspuns. Eram îndrăgostită de un bărbat pe care familia mea îl considera nepotrivit. Am făcut copii cu el fără să fiu căsătorită.

Nu mi-a scăpat unda dezamăgirii ce i-a brăzdat chipul în acel moment; vestea „păcatului“ meu adusese desigur atingere moralităţii sale, în calitate de bun catolic. A încetat să mă privească, oarecum încurcat.

— Oamenii nu sunt internaţi la azilul de nebuni pentru astfel de greşeli, a zis el într-un târziu.

— Greşeli, John? am întrebat, mirată. Dragostea nu-i o greşeală. Copiii mei dragi, pe care mă rog în fiecare noapte să-i pot revedea când această aventură va lua sfârşit, n-au fost greşeli.

— Şi ce diagnostic oficial au stabilit medicii pentru boala ta, ca să te poată

interna? m-a întrebat.

— Perversiune morală, am răspuns fără ocolişuri. Familia mea îi spunea promiscuitate.

Căpitanul a dat drumul mâinii mele şi s-a ridicat în picioare. Nu se uita deloc la mine, iar chipul îi trăda o nelinişte adâncă. Ştiam la ce se gândeşte.

— John, am spus eu, nu simt nevoia să mă apăr din nou împotriva acestor minciuni ori să-mi justific purtarea din prezent sau din trecut. Noi doi suntem prieteni, nu-i aşa? Cred că am devenit, în scurt timp, prieteni apropiaţi. Dacă nu mă înşală intuiţia, în alte împrejurări, puteam fi mai mult de-atât. Poate că sunt o femeie pasională, dar nu sunt o desfrânată. Nu am fost până acum decât cu un singur bărbat; este tatăl copiilor mei, Harry Ames.

— Aş putea interveni pe lângă autorităţi în favoarea ta, May, m-a întrerupt căpitanul, întorcându-se spre mine. Poate aş reuşi chiar să obţin excluderea ta din program.

— Chiar dacă ai reuşi, am zis, n-ai să-mi poţi opri familia să mă trimită din nou în locul acela înfiorător. Aşa cum tu îmi spui că nu-mi pot închipui viaţa printre sălbatici, nici tu nu-ţi poţi închipui ce viaţă am dus acolo; timpul se scurgea mereu la fel – un şir nesfârşit de zile fără soare şi fără speranţă. Orice s-ar întâmpla în lumea asta nouă în care vom intra, nimic nu poate fi mai rău decât lâncezeala şi monotonia traiului la azil. Nu mă mai întorc acolo niciodată, John. Mai bine mor.

Atunci m-am oprit şi m-am apropiat de el. L-am cuprins cu braţele şi mi-am lăsat capul pe pieptul lui; îi auzeam inima bătând în acea îmbrăţişare.

— Poate că mă urăşti acum, John, când ştii tot adevărul. Poate crezi că merit să fiu trimisă printre sălbatici.

Căpitanul m-a luat în braţele sale, iar în acel moment, şi pentru prima dată după foarte multă vreme, m-am simţit în deplină siguranţă, ca şi când aş fi găsit la pieptul lui, în sfârşit, un sanctuar departe de tumultul şi durerea pe care le trăisem. I-am simţit mirosul puternic de bărbat, ca al pădurii toamna, şi muşchii spatelui şi ai braţelor, ca şi când ar fi fost pereţii trainici ai unei case bine construite. Bătaia ritmică a inimii lui lângă pieptul meu părea pulsul pământului însuşi. Tare-aş fi vrut, m-am gândit atunci, să pot rămâne acolo pentru totdeauna, în raiul plin de siguranţă al îmbrăţişării acestui bărbat bun.

— Trebuie să ştii că te iubesc, May, mi-a mărturisit. N-aş putea niciodată să te urăsc ori să te judec. Dacă aş avea puterea să opresc nebunia asta, aş face-o.

Aş face orice să te salvez.

— Eşti logodit şi urmează să te căsătoreşti cu altcineva, John, i-am răspuns. Mă aflu, de altfel, în aceeaşi situaţie. Chiar dacă aş avea nevoie să fiu salvată, e prea târziu.

Acum am ajuns la concluzia că, până la urmă, poate John Bourke avea nevoie să fie salvat din preajma mea, de nevoia mea teribilă şi de dorinţa de a dispărea înlăuntrul lui, iar el înlăuntrul meu, într-o singură fiinţă, indivizibilă. Căci cine şi-ar putea pierde mai repede şi mai dureros starea de graţie, supunându-şi sufletul acestei splendide agonii, decât un băiat de origine irlandeză, catolic şi crescut de iezuiţi? Decât un soldat onorabil, logodit cu altă femeie? Ce dragoste-i mai dulce decât cea care nu poate fi?

Când John Bourke m-a sărutat, i-am simţit uşoara dulceaţă de whisky pe buze şi profunda reţinere de natură morală predându-se în faţa nevoii mele de el, care era mai puternică. Am simţit cum ne pierdem amândoi şi l-am ţinut strâns, aşa cum ţii la viaţă, de parcă doar atingerea trupurilor noastre m-ar fi putut opri în locul şi momentul acela, ori de parcă contopirea cărnii noastre, mistuitoare şi deplină, m-ar fi ancorat cu adevărat în această lume, singura pe care o cunoşteam.

— Îmi arăţi acum, John, i-am şoptit printre buze, dragul meu John, îmi arăţi acum, l-am implorat, cum face dragoste un bărbat civilizat?

8 mai 1875

Dragul meu Harry,

Trebuie să încerc să-ţi scriu, în seara asta, cea mai plăcută şi mai plină de nimicuri scrisoare posibilă, căci dacă sunt şanse să înnebunesc complet vreodată, atunci sunt convinsă că mi se va întâmpla în noaptea asta ciudată, prima petrecută în ţinuturile locuite de indieni. Dacă îţi scriu şi-mi închipui că tu chiar ai să-mi citeşti scrisoarea, poate că am să pot să mă mai prefac, fie şi pentru o clipă, că totul e bine, că visez şi că mă voi trezi în braţele tale, în casa noastră, alături de copiii care dorm lângă noi… totul o să fie bine… da… totul o să fie bine…

Am să fiu nevasta unei căpetenii. Da, aşa-i, conducătorul sălbaticilor m-a ales să-i fiu mireasă. De vreme ce rangul său echivalează cu unul regesc, bănuiesc că voi fi un fel de regină… Ha! Şi ce-ai spune, Harry, dacă ai şti unde

m-a adus viaţa trăită cu tine? Sunt soţia unei căpetenii, regina indienilor Cheyenne, viitoarea mamă a odraslelor sălbatice de prim rang…

Numele bărbatului este Micul Lup; se bucură de mare recunoaştere printre indienii din Marile Câmpii şi a fost personal în audienţă la însuşi preşedintele Ulysses S. Grant, în Washington, D.C. Chiar şi căpitanul meu recunoaşte că este un om renumit pentru calităţile sale de războinic neînfricat şi un bun conducător al poporului său. Trebuie să mărturisesc că, prin comparaţie cu ceilalţi sălbatici, nu este tocmai neatrăgător. Nu pot să-mi dau seama câţi ani are. Cu siguranţă nu e tânăr, poate ceva mai în vârstă decât mine, dar nu e nici bătrân… cred că are în jur de 40 de ani. Arată însă foarte bine, plin de vigoare, cu ochi întunecaţi, aproape negri, şi trăsături puternice, amintind parcă de alura unui lup. Cu toate acestea, mi-a lăsat impresia unui om blând, cu vorba caldă şi plăcută, astfel încât până şi înfiorătoarea limbă a indienilor pare ceva mai acceptabilă.

Au venit devreme azi-dimineaţă, Harry; mânau o mulţime de cai – o secvenţă cu adevărat memorabilă – şi scoteau nişte chiuituri ciudate, asemănătoare cu ale animalelor, adică exact tipul de sunete la care s-ar aştepta cineva din partea unui sălbatic. Caii au fost dirijaţi spre ţarcul din tabără, unde au fost număraţi de revizor.

Ei bine, am, desigur, sentimente amestecate în legătură cu faptul că am fost schimbată pe un cal… deşi cred că aş putea să mă simt oarecum împăcată, de vreme ce armăsarul pe care Micul Lup l-a predat comandantului bazei militare în locul meu era, fără îndoială, unul dintre cei mai frumoşi… şi nu spun că m-aş pricepe cumva la evaluarea cailor, dar aşa mi-a zis noul meu prieten, „Jimmy", vizitiul.

Poate ar trebui să mă simt, aşadar, mângâiată la gândul că am fost tranzacţionată în schimbul unui minunat specimen cabalin… Sună mai bine acum?

Buna mea prietenă Martha urmează să se mărite cu un individ înspăimântător, botezat, pe drept cuvânt, Plete-Încurcate, al cărui păr nepieptănat, în completă dezordine, îl face să arate precum unul dintre cei mai mari nebuni de la azil. În orice caz, şi el se numără, din câte observ, printre războinicii de frunte.

Într-una dintre cele mai stranii secvenţe ale acestei situaţii bizare, curajoasa noastră negresă, Phemie, a fost aleasă de un bărbat negru crescut printre

sălbatici. Chiar acesta e şi numele său: Bărbatul-Negru. Translatorul din tabără, pe care îl cheamă Bruyere, un metis pe jumătate francez, pe jumătate indian Sioux, ne-a povestit că viitorul soţ al lui Phemie a fost capturat dintr-un convoi de căruţe cu sclavi negri care fugiseră, pe când era de-o şchioapă. A fost crescut de tribul Cheyenne şi are acelaşi statut ca oricare dintre indieni, ca şi cum s-ar fi născut acolo. Nu vorbeşte englezeşte şi este considerat egalul lor în toate privinţele. Poate că, din acest punct de vedere, sălbaticii sunt mai civilizaţi decât noi. E un bărbat chipeş, binişor mai înalt decât ceilalţi, probabil la vreo şase picioare[11] înălţime, din câte îmi dau seama, dar trebuie să spun că pare o pereche potrivită pentru Phemie… iartă-mă, Harry, dacă ţi se pare că vorbesc fără cap şi fără coadă… oboseala şi spaima pot avea acest efect asupra unei fete… nu încerc decât să aduc puţină rânduială şi să clarific unele lucruri, în situaţia asta disperată…

11. Picior, unitate de măsură echivalentă cu 30,48 cm.

Helen Elizabeth Flight, artista noastră locală, a fost aleasă de un renumit războinic Cheyenne, pe care îl cheamă Mistreţul.

— Sper să-mi păstrez numele prin care am devenit cunoscută, ne-a zis ea, cu un extraordinar simţ al umorului. Vreau să spun că Helen Mistreţ nu sună prea bine, nu credeţi?

Totuşi, oricât de neatrăgător i-ar fi numele, domnul Mistreţ este un bărbat arătos, mai înalt şi mai lat în umeri decât marea majoritate.

Drăgălaşa de Sara va deveni soţia unui tânăr zvelt, cunoscut drept Lupul-Galben, ce pare să fie la vârsta adolescenţei. Trebuie să spun încă o dată că indienii par să fi făcut alegeri înţelepte, căci băiatul se arată timid şi dă dovadă de o dragoste sinceră faţă de fată – abia dacă-şi poate lua ochii de la ea. Poate că el va reuşi acolo unde noi am dat greş şi o va scoate pe Sara din lumea ei tăcută şi plină de spaime.

Căpitanul Bourke ne-a informat că, în rândul sălbaticilor, nebunia este considerată un dar al zeilor, drept care nebunii sunt trataţi cu mare respect, ba chiar cu veneraţie. O parte a grupului nostru are, aşadar, toate şansele de a se bucura de stima gazdelor, incluzând, de ce nu, şi posibilitatea idolatrizării. De altfel, a avut loc o întrecere animată între mai mulţi sălbatici care o doreau cu toţii pe sărmana Ada Ware de soţie. Fostă pacientă în azil şi suferindă de

melancolie, Ada nu ar fi trecut vreodată drept „o partidă bună“ în faţa bărbaţilor din societatea noastră. Potrivit translatorului nostru, Bruyere, sălbaticii cred că e un fel de sfântă din cauza veşmintelor ei negre. Au aflat suficient din feluritele religii ale lumii civilizate cât să facă un talmeş-balmeş.

Geamantanele noastre au reprezentat un motiv de mare veselie pentru indieni. Cei cu mai puţin simţ al măsurii le-au apucat de mânere şi s-au dat în spectacol, purtându-le dintr-un loc într-altul, spre amuzamentul compatrioţilor la fel de neghiobi, sfârşind prin a se tăvăli pe jos de râs. Oamenii ăştia sunt precum nişte copii neascultători! Am fost mulţumită să văd că logodnicul meu nu a luat parte la această stupidă manifestare, ci a urmărit totul cu severitate.

Biata Daisy Lovelace a fost protagonista unei scene teribile, alături de bărbatul care o alesese să-i fie mireasă. Odată ce omul începuse să-i adune lucrurile personale, a încercat să-l ia şi pe Fern Louise, mult-iubitul pudel de companie. Daisy, care părea să-şi fi luat „medicamentul“, a strâns micul câine la piept şi i-a spus:

— Nuuu, nici măcar n-ai să-l atingi pe Feeern Louuuise. Niciodaaată. Auuzi? Niciodaată n-ai să pui mâna pe drăguţul meu câine.

Bărbatul a încercat însă din nou şi, iute ca o pisică, a apucat mica făptură din braţele lui Daisy, a ridicat-o de ceafă şi a făcut un adevărat spectacol din a o arăta celorlalţi, care se adunaseră şi râdeau, văzând cum se zbătea în aer bietul animal. Mărturisesc că domnişoara Lovelace nu mi-e foarte dragă, şi cu atât mai puţin pudelul ei prăpădit, dar nu-mi place să văd animale suferind, aşa încât, atunci când Daisy a încercat să-l ia înapoi, i-am sărit în ajutor.

— Dă-i câinele înapoi! i-am cerut eu sălbaticului.

Bărbatul a părut că înţelege ce doresc; a ridicat doar din umeri şi a lăsat sărmana creatură să cadă în praf, cu aceeaşi lejeritate pe care ar fi avut-o debarasându-se de un gunoi oarecare. Micul câine s-a făcut, în cădere, una cu pământul, dar şi-a revenit repede şi a început să alerge de jur împrejur, în cerc, fapt ce a avut darul de a stârni mai abitir veselia sălbaticilor. Ca şi când ar fi fost împinsă de o forţă centrifugă, Fern Louise a ţâşnit dintr-odată din cercul ei, în linie dreaptă, direct spre sălbaticul care se purtase aşa de urât, şi s-a agăţat de piciorul lui, mârâind întărâtată şi scuturându-şi capul precum un mic demon al iadului. Sălbaticul începuse să sară dintr-un loc într-altul, tare caraghios, şi să strige de durere, încercând, fără succes, să scape de micul şi tenacele pudel, spre veselia sporită a celorlalţi.

— Ţine-te bine, Feeern Louueeesse! a strigat triumfătoare Daisy Lovelace. Aşa, drăguuuţo, ţine-te de negru! Învaţă-l, scuuumpo, pe afurisitul de păgân să stea deoparte!

În cele din urmă, obosit după atâta efort, micul câine i-a dat drumul sălbaticului şi s-a îndreptat repejor spre stăpâna lui, gâfâind şi lăsând să-i curgă din gură o spumă roz-sângerie. Indianul se prăbuşise între timp la pământ, ţinându-şi strâns piciorul rănit, în vreme ce scotea nişte urlete jalnice, fără a stârni însă compasiunea celorlalţi tovarăşi, cărora necazul său li s-a părut nespus de comic. E adevărat că, din fericire, incidentul ne-a binedispus pe toţi, iar pudelul Fern Louise ne-a câştigat incontestabil preţuirea.

Fiindcă schimbul de cai nu fusese decât o formalitate pentru autorităţi, armata ne-a înzestrat, pe fiecare dintre noi, cu câte un armăsar american zdravăn, ca să putem ajunge în ţinutul indienilor; am primit, de asemenea, şei potrivite, de care ne-am prins genţile şi câteva mici articole de întreţinere, după cum ni s-a îngăduit. Dându-şi seama de greutăţile pe care le vom întâmpina mergând călare pe o distanţă atât de mare şi, mai ales, îmbrăcate în rochii, soldaţii ne-au oferit cu generozitate, acelora dintre noi care am acceptat, pantaloni special croiţi (însă în mare grabă) pentru călăreţi. Să spunem că, în ce priveşte potrivirea hainelor, unele dintre participante au fost mai norocoase decât altele. În orice caz, femeile din grupul nostru care au refuzat să poarte pantaloni, şi-au regretat momentul de vanitate de îndată ce am pornit la drum. Cât despre sălbatici, s-au arătat la fel de neliniştiţi de pantalonii noştri, pe cât fuseseră de amuzaţi la vederea geamantanelor, adoptând o mormăială dezaprobatoare. Dat fiind că nici ei nu poartă pantaloni, este lesne de presupus că nu mai văzuseră femei îmbrăcate astfel.

Mi-am luat preţioasele caiete, împreună cu o rezervă consistentă de creioane groase, dăruite de căpitanul Bourke, care a avut înţelepciunea de a anticipa faptul că cerneala va fi un bun greu de obţinut în locul unde mergem. De asemenea, mi-a împrumutat şi îndrăgitul său volum de Shakespeare, ca să îl duc cu mine în pustietate. Ştiind ce înseamnă pentru el, nu îl puteam accepta, însă căpitanul a insistat. Am plâns împreună, Harry, am plâns şi ne-am ţinut în braţe, îndureraţi la gândul despărţirii, un lux de care tu şi cu mine nu am avut parte.

Da, acesta-i ultimul lucru pe care ţi-l mărturisesc, Harry, prima mea dragoste, tată al copiilor mei, oriunde te-ai afla şi orice s-ar fi ales de tine… ţie, omul căruia i-am rămas fidelă, până noaptea trecută… Da, căpitanul şi cu mine

ne-am lăsat duşi de valul pasiunii, căzând pradă emoţiilor noastre puternice… nu ne-am putut opri, şi nici n-am vrut să mă opresc… am o predispoziţie ciudată, Harry, de a mă îndrăgosti de bărbaţi nepotriviţi – un şef de echipă, într-o fabrică, un căpitan aflat în slujba armatei, catolic şi logodit, iar acum căpetenia unui trib de păgâni. Doamne-Dumnezeule, poate chiar sunt nebună…

Încercând să amâne inevitabilul în al doisprezecelea ceas, un comitet format în grabă din femeile participante la program a mers la colonelul Bradley ca să vadă dacă am mai putea rămâne încă o noapte în tabără. Toată lumea era teribil de agitată şi m-am temut atunci de o dezertare în masă. Colonelul, în schimb, i-a transmis cererea noastră căpeteniei Micul Lup, astfel încât problema a fost dezbătută de acesta din urmă, alături de alţi conducători indieni. Într-un târziu, marea căpetenie s-a întors ca să ne anunţe hotărârea lor: caii fuseseră predaţi conform învoielii, motiv pentru care nu ne mai rămânea decât să-i însoţim. Era încă suficient timp ca să ajungem pe lumină în tabăra lor, iar indienii nu vedeau nici o pricină de amânare a plecării într-o altă zi. Colonelul Bradley ne-a explicat că, în situaţia în care ne-ar mai fi reţinut, decizia sa putea fi interpretată de tribul Cheyenne drept o tentativă de încălcare a înţelegerii încheiate. În acest caz, lucrurile ar fi putut lua o întorsătură neplăcută. Dat fiind că scopul acestei îndrăzneţe aventuri urmăreşte tocmai evitarea unor conflicte suplimentare cu sălbaticii, colonelul a fost nevoit să refuze, cu părere de rău, cererea noastră de a mai petrece încă o noapte în sânul civilizaţiei. Ei, dar, până la urmă, noi am fost de acord să venim, nu-i aşa?

În ultimul moment, ni s-a alăturat reverendul Hare, un misionar episcopalian corpolent, care a ajuns de-abia ieri de la Fortul Fetterman, pentru a ne însoţi în sălbăticie. Este un individ cu înfăţişare ciudată; cântăreşte, din câte se pare, nu mai puţin de trei sute cincizeci de livre[12] şi are o chelie ce aduce cu o bilă de biliard. În veşmântul său clerical de culoare albă, reverendul seamănă grozav cu un sugar uriaş, înfăşat în scutece. A sosit călare pe un imens catâr alb, care gemea, pe drept cuvânt, sub greutatea misionarului.

12. Livră, unitate de măsură pentru greutăţi echivalentă cu 0,450 kg.

Căpitanului Bourke nu-i mai rămăsese decât să scuture din cap la venirea feţei bisericeşti şi să bombăne ceva pe sub mustaţă despre „protestanţii ăştia bine hrăniţi“. Căpitanul este evident la curent cu activităţile evanghelice ale

reverendului printre sălbatici şi s-a plâns, între patru ochi, că Planul de Pace cu Indienii, iniţiat de preşedinte, cuprinde toate cultele religioase, care se sfădesc pentru sufletele păgânilor precum câinii pentru un os acoperit de carne. Prin urmare, reverendul, o „robă albă“, aşa cum le spun indienii episcopalienilor, a fost trimis ca să aducă tribul Cheyenne de partea acestei confesiuni, împiedicând astfel câştigarea sufletelor respective de către „robele negre“, după cum sunt cunoscuţi romano-catolicii. Una dintre primele declaraţii ale masivului reverend în faţa colonelului Bradley şi a căpitanului Bourke făcea referire la faptul că, din perspectiva bisericii sale, era de preferat ca sălbaticii să rămână păgâni decât să devină catolici, observaţie care, vă rog să mă credeţi, n-a fost deloc pe placul căpitanului meu.

Dincolo de toate acestea, am fost înştiinţate că reverendul Hare şi-a desfăşurat activitatea printre indieni vreme de ceva ani, ajungând un fel de lingvist; vorbeşte fluent mai multe limbi ale nativilor din zonă, inclusiv pe cea a tribului Cheyenne. Rolul său, aşadar, va fi să îndeplinească atât funcţia de translator, cât şi pe cea de îndrumător spiritual al bizarei noastre adunări de miei pregătiţi pentru tăiere.

În această stare de spirit, am părăsit călare tabăra militară Robinson, împreună cu viitorii noştri soţi. Unele femei boceau de parcă luau parte la o procesiune funerară, şi nu la un marş de nuntă. În ceea ce mă priveşte, am încercat să-mi păstrez cumpătul; în ciuda dezaprobării căpitanului Bourke, am jurat să iau partea bună a lucrurilor în această aventură şi să mă gândesc, în primul rând, că situaţia de faţă este trecătoare. Suntem nişte soldaţi în misiune, care îşi servesc patria şi au măcar şansa de a spera la ziua când s-ar putea întoarce acasă. Cel mai aproape de inima mea, dragă Harry, păstrez amintirea iubiţilor noştri copii şi visul reîntoarcerii alături de ei, ce îmi va rămâne mereu în suflet; acest vis mă va ajuta să trăiesc şi să fiu puternică. Am încercat, de la bun început, să le îmbărbătez şi pe celelalte femei, aducându-le aceeaşi consolare – într-o bună zi, ne vom întoarce în sânul civilizaţiei şi vom fi, în sfârşit, libere.

Am plecat mândră alături de logodnicul meu, în fruntea convoiului, înclinând uşor capul spre căpitanul Bourke, pe al cărui chip se putea lesne citi tulburarea produsă de eveniment. Am ridicat puţin mâna către el, în semn de bun-rămas, dar am văzut că îşi aţintise ochii negri în pământ şi nu se uita deloc la mine. Să fi fost ruşine în privirea sa abătută? Era oare autoflagelarea unui catolic? Era vorba de faptul că, în unicul nostru moment de pasiune, îşi trădase

credinţa, logodnica, datoria de militar? Poate am observat chiar o licărire de uşurare, căci fiinţa desfrânată ce l-a dus în ispită, instrumentul diavolului însuşi, era trimisă departe, ca să trăiască cu sălbaticii – cuvenita pedeapsă a unui Dumnezeu răzbunător pentru dulcile noastre păcate din timpul nopţii. Da, am întrezărit toate astea în privirea lui plecată. De fapt, Harry, asta e soarta femeii pe pământ: ispăşirea păcatelor bărbatului poate fi obţinută doar în urma exilării ei.

Nu mi-am plecat însă capul. Vreau, cu orice preţ, să-mi păstrez demnitatea în această viaţă nouă şi ciudată, iar dacă voi fi soţia unei căpetenii, îmi voi îndeplini menirea cu cea mai deplină bună-cuviinţă. De aceea, înaintea plecării, i-am oferit prietenei mele Martha şi acelor femei care păreau extrem de înspăimântate acelaşi sfat pe care îl primisem de la prietenul meu vizitiu, Jimmy – adică Dirty Gertie –, care cunoştea bine traiul printre păgâni: „Să ţii capul sus, drăguţă, şi să nu plângi niciodată de faţă cu ei". Bineînţeles că pentru unele dintre noi sfatul era mai greu de pus în practică decât pentru altele. Eu am decis să nu-mi arăt slăbiciunea niciodată, să fiu mereu puternică, şi fermă, şi sinceră, să nu las pe nimeni să-mi vadă frica ori şovăiala, indiferent cât de înspăimântată şi nesigură aş fi fost pe dinăuntru. Nu ştiu cum altfel aş putea supravieţui acestui calvar.

În scurtă vreme, majoritatea femeilor au părut să se resemneze în faţa destinului. Plânsetele s-au mai potolit, lăsând loc câte unui scâncet înăbuşit. Vorbeam foarte puţin între noi. Eram ca nişte copii rămaşi fără grai şi năuciţi de teamă, care se lăsau conduşi cu blândeţe către sălbăticie.

Şi ce straniu alai alcătuiam, mergând călare într-un şir lung şi domol – aproape o sută de persoane, indienii şi miresele lor –, căci ne deplasam şerpuit şi dezordonat, în comparaţie cu felul organizat de mai înainte, când eram sub escortă militară. Lui Dumnezeu, în cazul în care ne veghează, îi vom fi părut o colonie de furnici ce trec peste dealuri. Urcam pantele spre pădurile de pini, iar la coborâre treceam prin albiile râurilor, pline cu tot felul de plante. Caii străbăteau vaduri unde apele crescuseră după ploile de primăvară, iar undele repezi şi mâloase ne atingeau scările şeilor. Eu am un cal murg voinic, căruia i-am pus numele Soldat, după căpitanul meu. E un animal liniştit, cu pasul sigur, care îşi face atent drum printre desişuri şi trunchiuri răsturnate de copaci, pornind apoi într-un trap lin în sus, pe coastele stâncoase, ca să ajungă pe culmea dealului, unde drumul e mai uşor.

Era o dimineaţă minunată de primăvară. Ne simţeam mângâiate de

frumuseţea ei şi de faptul că, indiferent cât de străin şi nesigur ne-ar fi fost viitorul, trăiam încă sub acelaşi cer, acelaşi soare strălucea încă deasupra, iar Dumnezeul nostru, aşa cum şi-l închipuia fiecare, ne veghea încă de sus…

Mirosul slab, dulce înţepător, al focului de lemne ne-a vestit apropierea taberei indienilor cu mult înainte de a ajunge acolo. La puţină vreme, am putut vedea cum fumul devine un abur uşor care se ridică spre cer, delimitându-le astfel aşezarea. Un grup de băieţei ne-au ieşit în întâmpinare. Scoteau sunete ascuţite şi un fel de gângurit ciudat, în semn de mirare. Unii dintre copiii cei mai mici călăreau nişte câini uriaşi, cu picioare foarte lungi, aşa cum n-am mai văzut vreodată; animalele păreau fioroase, aveau blana mare şi neîngrijită şi semănau mai degrabă cu poneii de Shetland decât cu rasa canină. Câinii aceştia erau împodobiţi cu pene şi mărgele, clopoţei şi mici ornamente, dar purtau şi desene din vopsea care să-i facă să semene cu poneii folosiţi în luptă de bărbaţi. Acum simţeam, mai intens ca niciodată, că intram într-o altă lume, cu propriile rase de indivizi şi de vieţuitoare… şi chiar aşa era… o lume de basm ce trăieşte în umbra universului nostru sau poate că, dimpotrivă, universul nostru trăieşte în umbra ei… Cine poate şti? Câţiva dintre băieţii mai îndrăzneţi au venit în fugă ca să ne atingă pe furiş tălpile, după care au şters-o, ţipând ascuţit precum veveriţele.

Gloata copiilor alerga înainte ca să ne anunţe sosirea în tabără. După un timp, am putut auzi zarva de acolo, glasuri ridicate şi câini care lătrau; erau zgomotele stridente ale satului, iar nouă ne păreau tare străine şi, trebuie să mărturisesc, înspăimântătoare.

Când am intrat în tabără, s-au adunat în jurul nostru grupuri de femei curioase, copii şi bătrâni. Corturile lor – care poartă numele de *tipi* – par a fi aşezate oarecum circular: patru sau cinci dintre ele formează un semicerc, care, la rândul său, alcătuieşte un cerc mai larg. Era un loc gălăgios şi plin de culoare, o sărbătoare pentru ochi, însă aşa de ciudat, că nu reuşeam să ne obişnuim, ţinând cont şi de faptul că eram în continuare buimăcite de mulţimea de oameni care se apropiau de noi, bolborosind în limba lor bizară; toţi încercau să ne atingă uşor picioarele şi tălpile. Am mers călare de-a lungul întregii aşezări, ca şi când am fi defilat în faţa localnicilor; la capăt ne-am întors şi am pornit-o înapoi. Păgânii strigau şi chiuiau aşa de tare, peste tot era aşa un zgomot şi o învălmăşeală, încât simţeam cum începe să mi se învârtă capul, fără să-mi mai dau seama ce se întâmpla cu mine. La scurtă vreme, am fost despărţite şi le-am auzit pe unele

femei strigând, deznădăjduite şi tulburate. Am încercat să strig şi eu către ele, dar cuvintele mi s-au topit în toată zarva aceea. N-am mai văzut-o nici pe sărmana Martha, căci familiile sălbaticilor ne revendicau şi ne absorbeau, una câte una, în sânul lor. Capul mi se rotea şi totul era un amestec confuz de mişcare, sunete şi culori neobişnuite… nu mai înţelegeam ce se petrece.

Îţi scriu acum, dragul meu Harry, nu din spaţiul sigur al unui cort al armatei, ci dintr-un *tipi* al unui luptător Cheyenne, în lumina slabă a asfinţitului şi a scânteierii ultimilor tăciuni rămaşi de la focul aprins în mijlocul adăpostului. Da, trăiesc ca într-un vis ciudat o viaţă ce nu poate fi aievea şi nu îşi are locul în lumea noastră; e o închipuire pe care, probabil, doar nebunii o înţeleg.

Acum stau în cortul acesta primitiv, lângă focul aproape stins, înconjurată de sălbatici morocănoşi, aşezaţi pe vine, iar realitatea situaţiei în care ne aflăm devine, în cele din urmă, de neocolit. Când am plecat din tabăra militară Robinson, azi după-amiază, m-am gândit, pentru prima dată, că aş putea să şi mor aici, în imensa pustietate a preriei, în mijlocul acestor oameni bizari, de la capătul pământului… nişte indivizi care arată precum trolii[13] din poveşti, nu ca fiinţele omeneşti, aşa cum le ştiam eu; sunt creaturi de pe un alt tărâm, mai vechi. John Bourke avea dreptate. Când privesc de jur împrejur în acest *tipi*, chiar şi pereţii fostei mele camere de la azil, cu spaţiul sufocant de strâmt dintre ei, îmi apar brusc în amintire, aducându-mi oarece alinare şi senzaţia familiarităţii… o cameră pătrată, solidă, cu patru pereţi… dar nu, mai bine alung gândurile astea. Trăiesc într-o lume nouă, într-un ţinut nou, cu oameni noi. Curaj!

13. În mitologia scandinavă, trolul este un personaj fantastic care trăieşte în munţi sau în păduri, întrupând forţele distructive ale naturii.

Adio, Harry, oriunde te-ai afla… niciodată n-am observat mai desluşit că acea parte a existenţei mele în care ai fost prezent s-a sfârşit pentru totdeauna… Şi dacă aş fi pe Lună, tot nu m-aş simţi atât de departe de tine… Cât de ciudat este să vezi viaţa unui om, nu în capitole, ca pe o carte, ci în volume complete, separate şi distincte. Cu această stare de spirit, mâine voi începe un nou caiet. Cartea următoare se va intitula *Viaţa mea ca nevastă de indian*. N-am să-ţi mai scriu vreodată, Harry… căci tu eşti mort pentru mine acum, aşa cum sunt şi eu

pentru tine. Şi te-am iubit cândva…

AL TREILEA CAIET
Viaţa mea ca nevastă de indian

Apoi am căzut într-un somn adânc şi am avut cel mai ciudat vis… cel puţin, aşa mi s-a părut… Trebuie să fi visat, căci soţul meu se afla în cort împreună cu mine, şi încă dansa încetişor, fără zgomot, iar tălpile îmbrăcate în mocasini se ridicau şi coborau graţios, în deplină linişte; el se învârtea uşor în jurul focului şi dansa ca un spirit pe lângă mine, în locul unde dormeam. Eram aţâţată, simţeam furnicături în stomac, fiorul senzualităţii între picioare şi eterna putere a dorinţei, când s-a înfăţişat înaintea mea.

(Din jurnalul lui May Dodd)

12 mai 1875

Doamne-Dumnezeule! Au trecut patru zile de când sunt aici. N-am avut timp să scriu în jurnal, sunt istovită, aproape nebună din cauza înstrăinării, a lipsei de somn şi de intimitate. Mă tem că John Bourke avea dreptate; întregul experiment este necugetat, totul reprezintă o greşeală teribilă. E ca şi când te-ai muta într-un bârlog, împreună cu o haită de câini sălbatici.

Înainte de orice, ideea de a împărţi un cort cu viitorul soţ, celelalte două neveste ale sale, o femeie bătrână, o tânără, un tânăr şi un copil mi s-a părut complet perversă! Da, aşa multe persoane trăiesc sub acoperişul nostru. Şi-atunci, cum se desfăşoară, s-ar putea întreba cineva, relaţiile conjugale? Intimitatea, atâta câtă este, se obţine graţie faptului că nimeni nu se uită vreodată la cel de alături şi nici nu îi vorbeşte. Sentimentul pe care îl trăieşti e cum nu se poate mai bizar, de parcă ai fi invizibil. N-aş putea să descriu mirosul atâtor trupuri înghesuite într-un spaţiu aşa de strâmt.

Sunt ajutată de „a doua“ soţie a căpeteniei, o tânără drăguţă, nu cu mult mai mare ca mine, care se numeşte, potrivit reverendului Hare, Pană-pe-Cap. Aşa cum am amintit, Micul Lup pare să aibă încă două soţii, dar cea în vârstă îndeplineşte doar rolul de ajutor în gospodărie – găteşte, face curăţenie şi este nevoită să observe măcar prezenţa mea în aşezarea aceea. Numele ei este Cea Liniştită, căci nu vorbeşte aproape deloc. Chiar dacă îşi vede de treabă de parcă n-aş exista, instinctul îmi spune că ura ei faţă de mine este aşa de ascuţită, încât am mereu impresia că ţine o lamă de cuţit la gâtul meu. Drept urmare, am avut acelaşi coşmar în fiecare noapte, din ziua când am ajuns aici. În visul meu mă trezesc, iar femeia stă aplecată peste mine, aşezată pe vine, ca un personaj grotesc, cu un cuţit lângă gât. Încerc să strig, dar nu pot, pentru că, dacă m-aş mişca, lama mi-ar intra în piele. Din visul ăsta mă trezesc mereu respirând greu, ca şi când n-aş avea aer şi m-aş îneca. Trebuie să fiu atentă cu ea…

Femeile din grupul nostru au fost puse imediat la treabă, începând să facă cele mai înjositoare munci din tabără. Suntem ca nişte copii ce primesc lecţii de la mamele lor indiene, şi ceva mai mult decât sclavii, dacă ar fi să spun întreg adevărul. Înţelegerea noastră era să îi învăţăm obiceiurile lumii civilizate, şi nu să ne transformăm în animale de povară, însă, aşa cum a remarcat Helen Flight, manierele la masă nu-şi au rostul într-un loc fără mese. Într-adevăr, se pare că femeile păgâne profită din plin de situaţia noastră, în calitate de nou-venite, supunându-ne la cele mai grele munci. În zori, cărăm apă de la pârâu, adunăm

lemne de foc pentru masa de dimineaţă, iar după-amiezile ni le petrecem desţelenind câmpul. Doamne, ce corvoadă! Doar Phemie pare să fi scăpat de treburile zilnice – nu ştiu încă cum a reuşit, căci nu prea am mai văzut-o. Tabăra e mare şi întinsă, iar noi muncim aşa de mult, că nu ne mai rămâne decât să mâncăm o bucăţică sau două de carne fiartă, dezgustătoare, direct din oală, şi să ne prăbuşim, la sfârşitul zilei, în locurile unde dormim. În ceea ce mă priveşte, voi coopera cu gazdele noastre o vreme, dar nu îmi doresc câtuşi de puţin să fiu transformată într-o sclavă ori o servitoare; câteva dintre noi ne-am plâns deja reverendului Hare cu privire la acest tratament.

Cât depre sălbatici, bărbaţii par să petreacă un timp nedefinit stând în preajma adăpostului, fumând şi pălăvrăgind între ei, aşa încât mă gândesc că, poate, cine ştie, culturile noastre s-ar putea să nu fie chiar atât de diferite: femeile fac şi aici toată munca grea, iar bărbaţii stau de vorbă.

14 mai 1875

Ni s-a spus că sălbaticii plănuiesc un fel de ceremonie de nuntă în grup, ce presupune ceva mai mult decât o petrecere aranjată dinainte şi un dans, însă pregătirile au fost îngreunate de intervenţia reverendului Hare, care se simte obligat să organizeze o ceremonie religioasă creştină. Că tot a venit vorba despre el, deşi ne-ar fi, într-adevăr, de mare folos dacă ar fi dispus să ne mai traducă câte ceva şi să ne ajute să ne acomodăm cu noua şi ciudata noastră viaţă, reverendul se dovedeşte a fi unul dintre cei mai nepăsători oameni pe care i-am întâlnit vreodată. Şi-a petrecut cea mai mare parte a primelor zile lenevind, ca o mică zeitate, peste piei de bizon, în cortul pe care îl împarte cu unul dintre şamanii tribului Cheyenne, un individ pe nume Femeia-Câine… cu altă ocazie, voi încerca să lămuresc originea bizară a acestui apelativ. S-au întâmplat aşa de multe, simţurile noastre au fost asaltate neîncetat de tot felul de incidente şi privelişti neobişnuite, şi sunt tot timpul atât de istovită, încât nu ştiu cum am să reuşesc să-mi întipăresc în minte, aşa cum se cuvine, experienţa asta…

În orice caz, reverendul a învolburat apele şi mai tare. Potrivit înţelegerii iniţiale, avem posibilitatea de a „divorţa“ de „soţii“ noştri indieni după doi ani. Evident, anumite culte ce participă la acest program sub tutela Societăţii Misionare a Bisericii nu îngăduie divorţul, fapt ce reprezintă oarecum o problemă, dacă ne vom căsători în cadrul unei ceremonii religioase creştine. Ce

prostie! Mi se pare că ar fi mai bine pentru toţi cei implicaţi dacă am urma obiceiul păgân al uniunii (până la urmă, „când eşti la Roma…“[14]), fiindcă astfel nu am mai avea obligaţii de natură legală sau religioasă. Totuşi, până la clarificarea acestor detalii, nu sunt permise deloc relaţiile conjugale. Eu, de pildă, m-aş ocupa mai degrabă de rezolvarea problemei în sine.

14. „Când eşti la Roma, poartă-te ca romanii“ (proverb).

Trebuie să adaug că aproape mi l-am scos pe John Bourke din minte şi sunt pregătită să-i fiu o soţie devotată căpeteniei mele. Lucrurile astea sunt mai uşor de spus decât de făcut, dar îmi este foarte limpede că, dacă vreau să-mi păstrez echilibrul psihic, nu mai e cazul să mă gândesc la ce ar fi putut fi… dacă aş face aşa ceva, aş înnebuni de-a binelea. Aceasta este o lecţie pe care am învăţat-o bine la azil – să trăiesc fiecare zi aşa cum vine, una câte una, şi să nu mă opresc prea mult nici asupra regretelor din trecut, nici asupra grijilor legate de viitor, căci amândouă sunt dincolo de puterea mea de control. Lecţia de mai sus se poate aplica, la fel de bine, şi traiului printre barbari, fiindcă am sentimentul desluşit de a fi pătruns într-un alt fel de azil, care le depăşeşte în sminteală pe toate celelalte.

Să mai spun câteva cuvinte despre obiceiurile zilnice: dimineaţa, bărbaţii se strâng la pârâu ca să înoate împreună. Femeile par să nu urmeze acest ritual cotidian, dar merg uneori la pârâu după-amiaza, ca să se spele cu un fel de cârpă, ceea ce nu este nici pe de departe satisfăcător, după o zi de muncă neînchipuit de mizerabilă. Mie îmi place să fac baie zilnic; e un obicei care mi-a lipsit mai mult decât orice altceva la azil şi pe parcursul lungii noastre călătorii. Aşa se face că, în cea de-a treia dimineaţă, mi-am urmat căpetenia la ieşirea din cort. Până acum, nu mi-a acordat prea multă atenţie; abia dacă mi-a vorbit ori mi-a aruncat vreo privire, ca să nu mai vorbesc de lipsa unor eventuale avansuri amoroase.

Am adus cu mine, printre lucrurile puţine şi sărăcăcioase pe care le aveam, vechiul costum de baie purtat într-o existenţă trecută, în ieşirile de duminică cu Harry, pe ţărmul lacului Michigan. Se afla într-un cufăr, printre alte obiecte ţinute la azil, iar faptul că l-am luat cu mine aici a fost un gest mai curând sentimental. Oricum, aveam încă de atunci o imagine difuză asupra scăldatului în sălbăticie. Nu ştiam care erau regulile de igienă personală ale sălbaticilor, dar

bănuiam că totul se va rezuma la ceva foarte simplu, precum o baie în pârâu, şi nu-mi doream deloc să apar în faţa tuturor în costumul Evei. Când am văzut că bărbaţii înotau în fiecare dimineaţă, în timp ce femeile cărau apă şi lemne, făceau focul şi pregăteau prima masă a zilei, am hotărât că prefer, fără urmă de îndoială, să-i însoţesc pe bărbaţi la pârâu. E adevărat că eram tânără, dar înotam destul de bine şi, după ce am fost închisă, mi-au lipsit nespus aceste momente de destindere.

Aşadar, azi m-am trezit în zori şi mi-am îmbrăcat costumul de baie pe sub pieile de bizon. (Trebuie să spun că, în ciuda lipsei de intimitate, patul compus din crengi de pin, piei de bizon şi pleduri tradiţionale nu este tocmai lipsit de confort.) Atunci când şeful de trib s-a strecurat afară pentru baia de dimineaţă, l-am urmat până la râu. Ceilalţi bărbaţi se adunaseră lângă un ochi de apă format de un dig construit de castori, pălăvrăgind precum şcolarii şi trăgând puternic aer în piept înainte de a se arunca în apa teribil de rece (aşa cum aveam să descopăr foarte curând!). Când am venit aproape de ei prima dată, au scos cu toţii un fel de murmur dezaprobator (sau mai degrabă un fel de mormăială). Apoi, unul dintre ei a făcut o anume observaţie – acum sunt sigură că era vorba despre costumul meu de baie – şi au început cu toţii să râdă în hohote, într-un chip cât se poate de neplăcut, iar pe urmă s-au apucat cu mâinile de şale şi s-au rostogolit pe jos ca proştii. Numai Micul Lup şi-a păstrat, în calitate de căpetenie, stăpânirea de sine.

Grosolănia bărbaţilor m-a înfuriat, şi, mărturisesc, mi-a rănit orgoliul. Am avut mereu convingerea că silueta mea este pusă în valoare cel mai bine de costumul de baie. Pe de altă parte, nici nu sunt obişnuită să fiu luată în derâdere. Sunt sigură că am roşit toată şi a trebuit să mă lupt cu lacrimile stârnite de ruşine şi furie. Totuşi, nu am vrut să mă las învinsă de prostia lor. Mi-am făcut în schimb curaj şi am mers până la capătul unui buştean suspendat deasupra heleşteului format de castori şi am executat cel mai graţios plonjon de care eram în stare spre străfundurile sale reci, rugându-mă, în sinea mea, să fie suficient de adânc! Când am atins apa, am crezut că o să mi se oprească inima din cauza şocului! Am coborât mult spre fund, iar când am ieşit la suprafaţă, bărbaţii se opriseră din râs şi stăteau laolaltă, privindu-mă cu oarecare admiraţie.

Astăzi după-amiază am aflat, graţie reverendului Hare, că numele indian pe care l-am primit este *Mesoke,* adică „Rândunică“, un nume mai degrabă încântător, aş spune eu; simt că am avut mare noroc în privinţa asta. Spre

exemplu, reverendul mi-a spus că uriaşa şi prietenoasa noastră Gretchen a primit un nume ce nu poate fi pronunţat, pe care el îl traduce drept Vorbeşte- cu- Glas-Tare – cuvinte ce reprezintă, presupun, o variaţie a bine-cunoscutei expresii, ceva mai vulgare, „gură bogată". Ei, dar ce să-i faci, sunt oameni care iau lucrurile exact aşa cum sunt…

După săritura mea, ce m-a înviorat în chip tare plăcut când m-am obişnuit cu apa nespus de rece, bărbaţii păreau dintr-odată că se feresc să intre în iaz… poate că nu erau de acord să înoate împreună cu o femeie. Unul câte unul, s-au îndreptat către o altă parte a pârâului; numai Micul Lup a rămas să mă privească. Bănuiesc că încălcasem vreun cod caraghios al comportamentului păgânilor, încercând să înot împreună cu bărbaţii. Ce absurd! Asta îmi aminteşte mai curând de convenţionalul club al bărbaţilor din Chicago, căruia îi aparţine şi tata… Ei bine, cu acest gând în minte, voi boteza locul respectiv Clubul de Îmbăiere al Sălbaticilor!

În cele din urmă, Micul Lup a intrat în apă. Purta doar o bucată de material în partea din faţă – un articol de îmbrăcăminte indecent, dacă am putea spune aşa, poate ceva mai mult decât o fâşie de piele prinsă de un şnur înnodat lejer la mijloc. Abia dacă îi acoperă…

Daţi-mi voie să vi-l descriu. Este un om zvelt, cu oase mici şi muşchi supli, ochi negri şi piele închisă, foarte netedă şi lipsită de riduri, în fapt, culoarea aramei bine lustruite. Are pometţi tare înalţi, ce par mai degrabă de origine asiatică, poate chiar mongolă, iar părul este cu desăvârşire negru, strălucitor precum penele unui corb. Îmi pare chiar arătos, în felul său „aparte"; cred că este un bărbat de o mare demnitate şi ţinută. Găsesc totuşi că are trăsături puţin prea aspre. De fapt, în timp ce înainta prin apă, mi-am spus aşa: „Aş vrea să văd zâmbetul logodnicului meu măcar o dată." Şi, surpriză, exact în acel moment, ca şi cum mi-ar fi putut citi gândurile, mi s-a părut că observ umbra unui zâmbet pe chipul său, deşi bănuiesc că putea fi, la fel de bine, o grimasă involuntară la atingerea apei reci.

Micul Lup s-a scufundat în apă strălucitor şi graţios, precum o vidră de râu, a ieşit apoi la suprafaţă şi s-a scuturat uşor ca un câine, după care a părăsit iazul fără să mai privească deloc spre mine. Sinceră să fiu, am fost puţin dezamăgită, căci părea ocazia perfectă de a ne cunoaşte mai bine, departe de ceilalţi, de care suntem mereu aşa de aproape, în tabără. Nu spun că aşteptam sau că aş fi încurajat unele avansuri romantice în apele cumplit de reci ale heleşteului, dar ar

fi fost frumos dacă şeful tribului mi-ar fi adresat câteva cuvinte.

15 mai 1875

Ne-am hotărât să ţinem întruniri zilnice, în grupuri mici, răspândite în toată tabăra. Scopul lor este să ne împărtăşim experienţele şi, sperăm noi, să ne ajutăm una pe cealaltă în procesul de tranziţie spre viaţa în sălbăticie. Întrunirile acestea ar fi trebuit organizate de reverendul Hare, dar, aşa cum am amintit, Corpolenţa Sa pare să se fi stabilit definitiv în adăpostul pe care îl împarte cu şamanul numit Femeia-Câine. Daţi-mi voie să explic… Femeia-Câine este cunoscută nu doar pentru darul de a se transforma într-un exemplar al rasei canine, dar reprezintă, totodată, ceea ce indienii Cheyenne numesc *he'emnane'e*, adică jumătate bărbat/jumătate femeie. Nu ştiu dacă profetul este un individ care se îmbracă, pur şi simplu, în rochie, sau dacă este chiar hermafrodit şi are, prin urmare, organe de reproducere aparţinând ambelor sexe. Oricum, o creatură atât de bizară nu am mai întâlnit vreodată. În rochia lui/ei din piele de căprioară, cu un şal în culori aprinse şi jambiere, el/ea seamănă extrem de bine cu o femeie, chiar dacă nu cu una deosebit de atrăgătoare. Faptul acesta este cum nu se poate mai derutant şi ne întăreşte ideea că participăm la un experiment declanşat de intrarea într-o altă lume, populată de o specie diferită de fiinţe omeneşti. Din nou, îmi aduc aminte de cuvintele lui John Bourke, purtătoare ale aceluiaşi mesaj.

Creatura aceasta, Femeia-Câine, pare să se bucure de un respect profund din partea indienilor Cheyenne şi a fost aleasă să-i fie gazdă reverendului Hare. Cei doi oameni dedicaţi credinţei, unul sălbatic şi altul civilizat, unul grozav de gras şi celălalt aranjat ca o femeie formează, pe drept cuvânt, un cuplu ciudat! Şi ei ţin în cort o femeie bătrână – Cea-care-Doarme-cu-Femeia-Câine, potrivit traducerii reverendului Hare, fapt care încurcă lucrurile şi mai tare. Femeia locuieşte în *tipi* şi are grijă de ei doi; bănuiesc că e un fel de servitor permanent.

Reverendul ştie suficient de multe despre traiul în mijlocul triburilor de indieni din Vestul Mijlociu ca să nu fie deranjat de lipsa anumitor facilităţi şi pare să se fi instalat destul de confortabil aici. Deşi ne-am fi aşteptat ca, din uriaş cum era, să piardă destul de iute o parte din kilogramele adunate, reverendul reuşeşte să îşi procure mereu felurite delicatese, căci a făcut în aşa fel încât hrana să-i fie adusă de femeile indiene din tabără. Acestea sosesc în faţa cortului său în

şir neîntrerupt, pe toată durata zilei, aducând diverse feluri de mâncare, pe care i le înfăţişează cu solemnitatea prezentării ofrandelor destinate unui idol. Nu pot să nu mă gândesc că reverendul profită, în oarecare măsură, de calitatea sa de om al bisericii.

Bine că, cel puţin, se descurcă în limba indienilor, lucru pentru care îi suntem recunoscătoare. Neputinţa de a le înţelege graiul se dovedeşte o piedică evidentă în ce priveşte acomodarea noastră aici. Mă străduiesc să învăţ cât mai repede limbajul semnelor, din care am deprins câteva gesturi folositoare.

În ciuda bunelor noastre intenţii de a ne întâlni zilnic, constrângerile şi greutăţile traiului de aici încep deja să-şi spună cuvântul. După doar câteva zile, am simţit că legăturile comunităţii noastre slăbesc. Aşa cum am mai spus, de multe ori, la sfârşitul unei zile de muncă, suntem prea obosite ca să ne mai întâlnim, iar întinderea mare a taberei nu ne ajută deloc să ţinem legătura una cu cealaltă ori să primim şi să transmitem veşti. Tot ce pot să fac este să găsesc câteva minute în care să fiu alături de cei mai apropiaţi prieteni. Indienii au în tabără un crainic, un bătrân care face înconjurul întregii aşezări în fiecare dimineaţă, anunţând „noutăţile“ şi „activităţile“ din ziua respectivă, iar eu am propus să facem la fel pentru femeile noastre.

Mărturisesc că am fost deopotrivă uimită şi încântată când, în cele din urmă, am văzut-o pe Euphemia la întâlnirea noastră de ieri. Aşa cum am amintit, nu am zărit-o alături de celelalte femei, luând parte la treburile zilnice. Acum păşea ca o prinţesă; renunţase deja la veşmintele lumii civilizate în favoarea portului indian – o rochie din piele de căprioară, cusută cu fibră de tendon, mocasini şi jambiere. Trebuie să recunosc, costumul îi venea tare bine; era cu adevărat uluitoare.

Câteva femei s-au adunat în jurul ei ca să-i admire îmbrăcămintea. M-am îndreptat iute spre ea şi i-am strâns mâinile.

— Am fost aşa de îngrijorată pentru tine, Phemie, i-am spus. Am crezut că poate eşti bolnavă. Cum de nu te-am văzut lucrând cu celelalte femei?

Phemie râse deschis, din toată inima, aşa cum îi era felul.

— O, May, mi-a mărturisit, n-am venit aici ca să mă transform în sclavă din nou. Cândva, am lăsat în urmă viaţa aceea, şi-atunci mi-am promis mie însămi că n-am să mai trudesc vreodată pentru altcineva. Sunt o femeie liberă. De acum înainte îmi aleg munca.

— Şi cum ai reuşit să faci asta? am întrebat-o. În tot timpul ăsta, noi,

celelalte, am dus la bun sfârşit treburile gospodăreşti.

— Cu un simplu refuz, o declaraţie a libertăţii mele de a alege, a spus simplu Phemie. Am hotărât că vreau să fiu vânător, nu cultivator, motiv pentru care i-am explicat soţului că energia mea va fi canalizată în această direcţie. Ce-ar putea să-mi facă? Să mă arunce în lanţuri? Să mă biciuiască? Să încerce numai. Voi trăi toată viaţa cu cicatricile de pe spate, lăsate de bici, şi cu semnul lăsat de fierul înroşit, şi-o să-mi amintesc traiul de sclavă printre tirani, dar n-o să mai îngădui ca aşa ceva să se repete.

— Bravo ţie, Phemie! i-am spus. Trebuie să te dăm drept exemplu la întrunirea noastră de astăzi.

— Să-ţi mai arăt ceva, May, zise Phemie, ridicându-şi rochia de piele până la talie şi lăsând să se vadă că purta o centură de castitate Cheyenne.

Femeile alături de care locuiam în cort ne arătaseră aceste echipamente înfiorătoare din prima zi în care am ajuns acolo. Se pare că toate tinerele fete din trib le poartă. Este vorba de o funie subţire, prinsă în jurul mijlocului şi înnodată în faţă, cu două capete ce coboară între coapse; fiecare parte e înfăşurată pe coapsă până aproape de genunchi. Desigur că unele dintre femeile mai ruşinoase (vă jur că unele din ele sunt aşa de sensibile, că nu înţeleg ce le-a venit să se înscrie în program!) au rămas cu răsuflarea tăiată, luând totul ca pe un atentat la pudoare. Phemie însă nu le-a dat atenţie.

— Nimeni nu-mi face vizite fără cheie, spuse cu vocea ei melodioasă şi râse. Aş fi vrut să am un astfel de dispozitiv pe vremea când eram sclavă. Au fost multe nopţi petrecute după voia stăpânului, când negresa de faţă n-a închis deloc ochii. Acum însă sunt singura responsabilă pentru această parte a vieţii mele.

— Doamne-Dumnezeule, Phemie, tu chiar porţi obiectul acela înfiorător! Bătrâna care stă în cort cu noi a încercat să mă convingă să-l folosesc, dar am refuzat. Pare tare incomod.

— Dar nu te-a forţat, nu-i aşa? a remarcat Phemie. Vezi tu, May, ei sunt totuşi un popor democratic. Cât despre comoditate, cu siguranţă nu e mai puţin confortabil decât corsetele pe care multe dintre voi le purtaţi atât de strâns în jurul taliei, în fiecare zi.

— Dar noi suntem aici ca să procreăm, Phemie, i-am amintit eu, nu ca să ne apărăm castitatea.

— Da, însă alegerea momentului îmi va aparţine, a spus Phemie.

Trebuie să mărturisesc că, în ciuda relatărilor uzuale din ziare şi reviste despre sălbaticii cei imorali, nestăpâniţi şi nesăţioşi, comunitatea lor nu prea lasă impresia că ar fi dirijată de plăcerile carnale. Din câte am văzut la întrunirea de astăzi, nici una dintre celelalte femei nu fusese abordată de viitorul soţ. În aceste condiţii, centura de castitate pare mai curând inutilă…

— Că bine zici, May, mă aprobă obraznica de Meggie Kelly, referindu-se la acest subiect. Eu am făcut tot ce-am putut ca să-ncarc arma flăcăului meu, da' el nu vrea deloc. Şi-i ruşinos tare, ca un iepuraş.

Printr-o misterioasă, dar perfectă simetrie, gemenele au primit drept pereche, în vederea căsătoriei, doi gemeni păgâni. Priviţi laolaltă, cei patru arată ca o bizară imagine în oglindă. Sălbaticii cred că gemenii le aduc noroc, motiv pentru care se bucură de un statut oarecum special. Evident, surorile Kelly nu s-au grăbit deloc să-şi lumineze gazdele cu privire la această superstiţie, căci preocuparea lor principală pare a fi plimbatul prin tabără alături de cei doi logodnici gemeni, în aşa fel încât ceilalţi să-i poată admira.

Câteva dintre noi au râs după ce a vorbit Meggie, dar reverendul ne-a potolit cu severitate.

— Ţin să vă reamintesc, doamnelor, că nu sunteţi căsătorite în ochii Domnului, ne-a spus el. Căderea în păcat este interzisă până în momentul când are loc uniunea religioasă.

— Da, poate în ochii Dumnezeului tău, onorabile, zise Susie Kelly, da' mata eşti un afurisit de protestant! Pentru noi nu înseamnă nimic, afară de cazu' în care un preot adevărat, romano- catolic, ţine slujba. Ş-atunci, eu şi Meggie n-am mai putea decât să rămânem aci, în sălbăticie, măritate până la capătu' zilelor noastre, ca să creştem o droaie de păgâni. Da' noi pentru doi ani am făcut contractu' ş-atât. Şi-apoi, mai avem ceva treburi importante prin Chicago, aşa-i, Meggie?

— Bine-ai grăit, Susie, încuviinţă Meggie, da' lasă-l pe ereticu' ăsta bătrân şi gras să ne căsătorească în biserica necuratului. Cum spuseşi, nu ne leagă în nici un fel, suntem două catolice adevărate.

Atunci a venit rândul reverendului să se înroşească şi să înceapă să se bâlbâie.

— Nu accept să mi se vorbească aşa, domnişoară. Vă cer să mă respectaţi. Este vorba despre Biserica Episcopaliană, singura credinţă adevărată, veritabila casă a Domnului, care a primit din partea guvernului însărcinarea de a salva

sufletele păgânilor!

— Atunci tare-i păcat, părinte, zău aşa, de sufletele păgânilor, spuse Meggie, netulburată de furia reverendului. Doar toată lumea ştie că protestaţii nimeresc direct în iad!

— Blasfemie! a strigat reverendul, roşu la faţă, arătând spre gemene ca şi când ar fi fost o singură persoană. Blasfemie! O progenitură a Satanei!

Atunci mi-am dat seama că sarcina creştinării sălbaticilor va fi complicată, dat fiind că nici noi nu cădeam de acord cu privire la existenţa unui Dumnezeu comun.

— Sunt de aceeaşi părere cu Susan şi Margaret, am spus eu. Ceremonia nunţii este doar o formalitate şi n-ar trebui să ne lege în vreun fel pe nici una din noi. De fapt, am fost trimise aici ca să le facem copii sălbaticilor, şi cu cât ne vom îndeplini mai repede partea noastră din înţelegere, cu atât vom putea pleca mai degrabă acasă, dacă asta ne dorim. Eu zic să trecem la fapte.

— Şi cu ce autoritate v-aţi asumat, domnişoară Dodd, diriguirea morală a grupului nostru? m-a întrebat Narcissa White, care nu prea scăpa nici o ocazie de a-mi submina efortul menţinerii solidarităţii printre femeile din program. Sunt convinsă că gelozia ei, în ce mă priveşte, are legătură şi cu faptul că şeful tribului, Micul Lup, m-a ales pe mine să-i fiu mireasă, în vreme ce domnişoara White a fost revendicată de un bărbat pe nume Picioare-de- Curcan, un tânăr subţire şi lung, căruia i se potriveşte perfect apelativul, şi nu îndeplineşte nici un rol marcant în colectivitatea lor.

— N-am nici o autoritate, am răspuns, surprinsă de atacul ei. Încerc doar să-mi aduc contribuţia la îndeplinirea grabnică a misiunii noastre aici.

— Contribuţia ta, draga mea, a spus ea pe un ton plin de evlavie, nu presupune să le oferi celorlalte femei sfaturi asupra problemelor de conduită morală ori a sfinţeniei atribuite uniunii prin căsătorie. Este răspunderea mea, în calitate de împuternicit oficial al Societăţii Misionare a Bisericii Americane, şi a reverendului Hare, ca reprezentant spiritual al Comisiei Episcopaliene pentru Indieni, să luăm hotărâri în toate situaţiile de natură spirituală. Cu toate acestea, nu se îndoieşte nimeni, a adăugat ea pe un ton vădit insinuator, că ai mai multă experienţă în chestiunile carnale.

Odată cu ultimele ei cuvinte, se auziră râsete înfundate peste tot. Aflaseră cu toţii motivul internării mele la azil; numai acuzaţia de promiscuitate este suficient de grea ca să distrugă reputaţia unei femei, mai ales în mijlocul altor

femei. Este posibil, de asemenea, ca eu şi căpitanul Bourke să fi fost spionaţi în momentele noastre de pasiune…

— În calitate de mamă a doi copii, am răspuns eu, cred, într-adevăr, că am mai multă experienţă în aceste chestiuni decât un preot gras şi o domnişoară bătrână, plină de zel, deşi nu mă consider expertă în domeniu.

La această replică, susţinătoarele mele au râs cu poftă.

— Cred că unele dintre noi n-au înţeles, am continuat, că misiunea noastră aici urma să se desfăşoare sub oblăduirea bisericii. Noi credeam că prima autoritate faţă de care avem obligaţii este guvernul Statelor Unite, care ne-a angajat să facem copii cu sălbaticii.

— Într-o anumită măsură, este adevărat, a spus domnişoara White. Guvernul însă şi-a declinat răspunderea în ceea ce-i priveşte pe indieni, lăsând-o în seama bisericii şi a Societăţii Misionare. Noi suntem autoritatea care contează aici.

— Ia mai lasă-ne, miloagă ce eşti, o repezi Susie. Pe-aici nu-i nici o autoritate.

Am privit spre reverend, care se întorsese la blidul cu mâncare, iar ofensa adusă credinţei sale scăzuse în intensitate graţie bucăţilor de carne pe care le ducea la gură cu degetele, precum un fel de împărat al pustietăţii.

Şi-a şters apoi buzele unsuroase cu dosul palmei şi a zâmbit, întruchipând bunăvoinţa părintească.

— Scumpele mele doamne, a reluat el împăciuitor, Biserica Episcopaliană a fost însărcinată să se îngrijească de sufletele păgânilor şi să vegheze ca ei să vieţuiască în rezervaţie sub aripa protectoare a Domnului.

— Indienii Cheyenne nu trăiesc în rezervaţie, am remarcat eu.

— Dar vor trăi în curând, răspunse el. Facem demersuri în această direcţie. Adevărata noastră lucrare va începe după aceea.

— Nouă ni s-a spus că scopul venirii în tribul Cheyenne este să dăm naştere unor copii, pentru a-i asimila pe sălbatici, am zis eu.

— Da, şi asta, a consimţit reverendul, dând din umeri. Ideea vine de la Washington. Apoi copiii din trib, inclusiv ai voştri, vor fi trimişi, la o vârstă cât se poate de fragedă, la şcoli cu internate aflate sub patronatul bisericii; acum ne ocupăm de identificarea acestora pe cuprinsul regiunii. Acţiunea face parte din Planul de Pace cu Indienii, iniţiat de preşedinte. În acest fel, influenţa cea mai puternică asupra copiilor, cât sunt încă mici, va fi exercitată de oameni albi,

civilizaţi şi buni creştini – ca să fiu mai exact, *protestanţi*. Biserica şi statul nutresc speranţa că, dată fiind originea pe jumătate caucaziană, copiii voştri vor avea un ascendent clar de natură spirituală şi intelectuală asupra păgânilor neaoşi, iar sălbaticii vor urma, în linişte şi pace, această generaţie nouă, superioară, în sânul civilizaţiei, urmând adevărata cale a mântuirii creştine. Eu sunt aici doar ca să vă ofer îndrumare spirituală.

La aceste cuvinte, imensul reverend îşi înclină din nou capul, uşor, ca un împărat; chelia lui captă lumina dimineţii şi străluci precum o bucată de şuncă unsuroasă.

— Surorile Kelly şi cu mine am propus doar să trecem la fapte, am repetat.

— În calitate de creştini, a zis Narcissa White, unii dintre noi ar prefera poate o cale mai înaltă spre care să-i îndrume pe sălbatici, ridicându-i deasupra umilei lor sorţi.

— Viitorul tău soţ a dat un cal pentru tine, la fel ca toţi ceilalţi, am subliniat eu.

— N-am nici cea mai mică intenţie să-mi întinez castitatea din pricina unui păgân, pentru un cal, a răspuns ea. Vreau să-mi învăţ soţul că adevăratul drum spre mântuirea creştină se află la un nivel superior.

— De, că mare cucoană mai eşti, Narcissa! zise Meggie Kelly. Da' bietu' domn Picioare- de-Curcan o să aibă o surpriză tare urâtă în noaptea nunţii, când o-ncerca să-şi înfingă pintenii în locu' ăla stâncos!

— Tu ce spui, Phemie? am întrebat.

Phemie chicoti din nou. O invidiez sincer pentru calmul ei; nimic nu pare să o deranjeze.

— Când voi fi pregătită, May, mi-a răspuns. Dacă o să-mi placă noul meu soţ şi dacă o să simt că va fi un tată bun pentru copiii mei, atunci da, o să-mi scot centura de castitate. Cu toate acestea, pentru că bărbatul meu e şi păgân, şi negru, îmi va fi greu să dau naştere unui copil superior, pe jumătate caucazian, care, aşa cum menţiona venerabilul, să reprezinte idealul bisericii şi al guvernului.

— Lasă, Phemie, că nici copii protestanţi n-o să facem, o asigură Susie Kelly. Poţi să fii sigură de asta. Aşa-i, Meggie?

18 mai 1875

Phemie avea dreptate când spunea că sălbaticii sunt un popor democratic; urmându-i exemplul, am început să fac paşi timizi în vederea eliberării de îndatoririle gospodăreşti. Când cineva îşi pune în valoare un talent, lucru acesta îi aduce foloase, chiar dacă talentul respectiv este apreciat ca atare doar de sălbatici. Aşa se întâmplă cu netrebnicele astea două, surorile Kelly, care sunt în mare parte scutite de munca fizică pentru bunul motiv că sunt gemene! În chip asemănător, păgânii se arată fascinaţi de caietul meu şi poate că vor atribui vreo însuşire supranaturală obiceiului de a face însemnări, fapt ce se poate dovedi util în ce mă priveşte. Cu toate acestea, n-am să mă sustrag de la muncă, pentru că ar fi nedrept faţă de celelalte femei şi de tovarăşele mele din cort să nu duc la îndeplinire partea ce-mi revine.

Mai am ceva de spus şi despre sălbatici: sunt un popor nespus de îngăduitor, şi, chiar dacă unele tradiţii şi obiceiuri de-ale noastre par să îi amuze copios, nu le condamnă şi nici nu le interzic. Până acum s-au arătat doar curioşi, dar fără să renunţe la buna- cuviinţă. Copiii, mai cu seamă, sunt fascinaţi de prezenţa noastră şi se opresc mereu, indiferent ce fac, ca să se uite la noi, atunci când ne aflăm prin preajmă, cu ochi rotunzi şi neîncrezători, ca în faţa unor creaturi negrăit de bizare – ceea ce presupun că şi suntem! Uneori se apropie cu sfială şi ne ating rochiile, pentru ca apoi să o ia la fugă chicotind! De multe ori ne urmăresc de la oarecare distanţă, precum o haită de câini înfometaţi. Am adus cu mine bomboane luate de la magazinul din Fortul Laramie şi ţin adesea câteva prin buzunare, ca să le pot da copiilor. Sunt mici şi drăgălaşi, cafenii şi plini de energie. Par mai maturi, mai sănătoşi şi mai binecrescuţi pentru vârsta lor decât copiii de origine caucaziană de o seamă cu ei. Sunt prea ruşinoşi ca să ne vorbească; iau bomboanele cu multă solemnitate şi pleacă în fugă, scoţând iute nişte sunete ascuţite ca ale coţofenelor. Cred că ei ar putea fi puntea noastră de legătură spre modul de viaţă al sălbaticilor, dar şi a lor către lumea noastră, căci toţi copiii sunt buni, nu-i aşa? În cele din urmă, copiii sunt tot copii şi nici nu mai contează cărei rase sau culturi îi aparţin, pentru că ei fac parte, în primul rând, din rasa şi cultura copiilor. De-abia aştept să învăţ limba asta complicată ca să pot vorbi cu micuţii elfi sălbatici. Cât de mult îmi place să-i privesc! Îmi aduc în suflet o mare bucurie, amestecată cu tristeţe, când îi văd prinşi în jocurile lor copilăreşti prin tabără. Atunci, nu pot să nu mă gândesc la pruncii mei dragi… la cât de mult aş vrea să-i ţin în braţe… şi la faptul că încep să-mi doresc să dau naştere unui astfel de păgân mititel!

Fiindcă a venit vorba de copii, am încercat, atât cât am putut, să veghez asupra tinerei Sara. S-a întâmplat un lucru cu adevărat nemaipomenit. Am auzit-o pe fată vorbind, doar câteva cuvinte, dar nu în engleză, ci în limba indienilor – asta ar fi o variantă, deşi e posibil să fie şi vorbe fără sens, căci nici eu, nici Martha nu am reuşit să înţelegem ceva. Tânărul ei logodnic, Lupul-Galben, pare să o înţeleagă pe deplin, aşa încât nu pot decât să presupun că o învaţă limba lui, deşi eu nu reuşesc deocamdată să o conving să rostească măcar un cuvânt în engleză. Nu-i aşa că e ciudat? Şi minunat, totodată… Poate că, până la urmă, iubirea înfloreşte chiar şi printre sălbatici.

Cât despre Martha, pare să aibă unele probleme de adaptare la viaţa în pustietate. Inevitabil, aşteptările înalte privind povestea de iubire cu războinicul ei aprig, dar nepieptănat, domnul Plete Încurcate, s-au transformat, într-o anume măsură, în dezamăgire.

— Pare un om de treabă, May, mi-a mărturisit ieri-dimineaţă, în timp ce smulgeam rădăcini împreună cu celelalte femei. Îmi doresc însă nespus de mult să fie mai îngrijit.

După aceste cuvinte, se opri din lucru.

— Mă întreb dacă atunci când o să fiu căsătorită, o să mi se spună doamna Plete-Încurcate… Ştii ce nume mi-au dat sălbaticii, nu-i aşa? Reverendul Hare mi l-a tradus adineauri. Îmi spun Femeia-care-Cade, pentru că sunt împiedicată.

Păgânii par să-şi îndrepte atenţia asupra unor elemente distincte de natură fizică atunci când aleg numele, iar biata Martha este, ce-i drept, cam stângace, dat fiind că se poticneşte şi cade mereu.

— Asta se întâmplă, Martha, pentru că nu vrei să renunţi la pantofii tăi cu toc înalt şi încheiaţi cu nasturi, am lămurit-o eu. Pentru aleile din Chicago erau buni, dar sunt complet nepotriviţi pentru mersul prin ţărâna asta cu dâmburi. Şi cu siguranţă n-au fost făcuţi ca să-i porţi la munca câmpului. Uită-te la ei cum arată!

— Da, bineînţeles, May, ai dreptate, a spus Martha. I-am stricat de tot… dar… dar…Vedeam cum sărmana de ea era aproape gata să cedeze. Îmi amintesc de casă, continuă Martha. Apoi a început să plângă cu suspine adânci, cutremurătoare: îmi pare rău, May, a hohotit ea, sunt pur şi simplu obosită… Mi-e dor de casă. Nu vreau să mi se spună Femeia-care-Cade, ori doamna Plete-Încurcate. Vreau să merg acasă.

— Draga mea, am zis eu, încercând să-i alin tristeţea, ce vrei tu nu se poate

acum, dar ai putea să-l înveţi pe viitorul tău soţ să-şi pieptene părul. Iar dacă nu eşti mulţumită de noul tău nume indian, o să ne străduim să-l schimbăm.

— Şi cum o să facem asta? m-a întrebat Martha, în vreme ce-şi ştergea nasul cu o batistă, domolindu-şi suspinele.

— Mie mi se pare că indienii schimbă mereu numele, potrivit fanteziei ori capriciilor de moment. Uite, poate fi de ajuns să întreprinzi o activitate sau alta, să îţi faci vreun nou obicei ori să porţi un anume articol de îmbrăcăminte – de pildă, să-ţi prinzi una din eşarfe pe cap. Fără îndoială că atunci o să-ţi spună Femeia- care-Poartă-Eşarfă-pe-Cap.

— Şi de ce, Doamne iartă-mă, mi-aş dori să mă cheme aşa? mă întrebă Martha, mai curând iritată.

Mă tem că sentimentul general de însingurare şi dorul de casă pe care îl resimţim toate, împreună cu munca istovitoare şi multele nopţi nedormite au făcut ca starea de spirit a fiecăreia dintre noi să fie uşor excentrică.

— Am dat doar un exemplu, Martha, am răspuns eu. Spune-mi, ce nume ţi-ar plăcea să primeşti?

— Unul mai romantic, cum e numele tău, de pildă, Rândunică – *Mesoke*. Este încântător în ambele limbi. Sau uite, cum e cazul celei pe care o numesc Femeia-care-Merge-contra-Vântului. Sunt nume cu adevărat fermecătoare, nu ca al meu: Femeia-care- Cade.

— Păi, atunci, o să trebuiască să ne gândim la ceva care să-ţi placă şi, totodată, să ţi se potrivească… Of, Doamne, munca asta e chiar mizerabilă, nu crezi? am spus eu, oprindu-mă din lucru şi aruncând cât colo mica unealtă improvizată, asemănătoare hârleţului, pe care sălbaticii au construit-o din lemn şi piatră anume pentru operaţiunea respectivă.

— Îmi nenoroceşte unghiile; uite cum s-au rupt şi cât pământ e sub ele. Dacă aş fi ştiut că o să lucrăm câmpul cu mâinile, aş fi luat cu mine o pereche potrivită de mănuşi şi un hârleţ. O să-mi spună în curând Femeia-care-Are-Nevoie-de-Manichiură.

— Cine stabileşte numele astea? m-a întrebat Martha, deloc amuzată de încercarea mea de a glumi ori de modul meu de gândire, care includea, iată, şi problema în cauză. Şi cum se face că lumea începe să le folosească?

— Din câte îmi dau seama, numele sunt legate de cele mai banale întâmplări, am răspuns eu. Cineva te vede cum te împiedici şi cazi, spre exemplu, cu pantofii ăia cu tocuri înalte şi nasturi pe care te încăpăţânezi să-i

porţi. Data viitoare când numele tău se iveşte într-o discuţie, o să se spună: „Ei, o ştii pe cea care… adică pe femeia care cade?“

— De ce nu mă strigă pe numele meu creştinesc, de botez – Martha?

— Dacă n-ai observat până acum, dragă prietenă, am zis eu, nu ne aflăm printre creştini. Hai mai bine să ne punem mintea la contribuţie şi să ne gândim la un nume potrivit pentru tine, iar apoi o să facem în aşa fel, încât să-i determinăm pe toţi să-l folosească.

— Dar nici măcar nu putem să vorbim în limba lor, a spus Martha. E-n zadar.

Atunci m-am temut că o să înceapă să plângă din nou.

— N-are nici o importanţă, am încurajat-o eu. Învăţăm limbajul semnelor şi putem beneficia oricând de ajutorul reverendului Hare (presupunând, bineînţeles, că îl vom convinge să îşi ridice uriaşul posterior episcopalian de pe pieile de bizon). În orice caz, aşa cum ţi-am mai spus, am impresia că numele astea apar mai degrabă în urma unor acţiuni sau pornesc de la trăsături fizice.

Ne-am gândit o vreme la ce aveam de făcut, în timp ce continuam să smulgem rădăcinile alea nenorocite. În cele din urmă, mi-a venit o idee.

— Ce-ai zice dacă te-ar chema Femeia-care-Sare-peste-Foc? Mie mi se pare oarecum misterios… romantic.

Martha s-a înseninat vizibil.

— A, da! Îmi place tare mult. Femeia-care-Sare-peste-Foc! Şi cred că ştiu ce ai de gând să-mi propui.

— Întocmai, am spus. De acum înainte, de fiecare dată când te vei afla în preajma vreunui foc ce mocneşte pe lângă adăposturi, sau, de ce nu, chiar în cortul domnului Plete-Încurcate, sari peste el, pur şi simplu. Aşa vei dobândi în mod sigur un nou nume. Căci ce altceva ar putea ieşi de pe urma unei astfel de întreprinderi?

Ei da, numai că planul nostru ce părea bine pus la punct s-a finalizat în chip nefericit; Martha nu are aptitudini atletice, lucru pe care ar fi trebuit să îl iau în calcul. A încercat să sară peste primul foc pe care l-a văzut după ce ne-am despărţit, de faţă cu mai mulţi păgâni, dar, poate şi pentru că purta încă pantofii aceia înalţi, îngrozitori, s-a împiedicat şi a căzut direct peste rămăşiţele focului, trezindu-se deodată acoperită din cap până în picioare cu funingine neagră şi uleioasă. Indienii au, într-adevăr, o stranie abilitate în ce priveşte alegerea numelor, iar astăzi-dimineaţă, potrivit reverendului, biata Martha era desemnată

în două feluri: Femeia-care-Cade-în-Foc şi, încă şi mai puţin atrăgător, Femeia-cu-Chip-de-Cenuşă. Tare mi-e că nu o să se obişnuiască vreodată cu ideea… Ce noroc am avut că am făcut saltul acela surprinzător în iazul castorilor…

19 mai 1875

Draga mea soră Hortense,

Mi se pare că nu ţi-am mai scris de o lună întreagă – cu siguranţă, cea mai bizară din viaţa mea! Ce multe am să-ţi povestesc! Mai întâi de toate însă, ce face dragul de Walter? Şi copiii? Tata şi mama? Dă-mi de veste, te rog… of, dacă ai putea… şi dacă aş putea afla câte ceva despre copilaşii mei…

Bineînţeles, serviciile poştale lasă de dorit în zona de frontieră, dar ai putea încerca să-mi trimiţi scrisorile pe adresa: soţia Micului Lup, regina sălbaticilor, sau, mai puţin formal, pentru Rândunica, aflată în grija naţiei Cheyenne, Undeva în Mijlocul Pustietăţii, Nebraska, Statele Unite… da, aşa o să ajungă foarte repede… Ah!… dacă…

Ca să fiu sinceră, nici nu ştiu unde ne aflăm de fapt. Negreşit, într-o altă lume… Uneori încerc să vă văd pe toţi cu ochii minţii la Chicago, instalaţi confortabil în sânul civilizaţiei, stând împreună în salonul mamei la vremea ceaiului, de pildă… Trebuie să-mi concentrez însă toată atenţia ca să evoc aceast tablou, iar închipuirea mă trădează, tot aşa cum nici tu nu ţi-ai putea imagina viaţa pe care o duc aici… nici în cele mai neobişnuite vise, draga mea soră… şi nici măcar în cele mai negre coşmaruri nu ţi-ai putea reprezenta acest sat indian, aceşti oameni, această privelişte.

Dă-mi voie să-ţi prezint pe scurt desfăşurarea zilnică a traiului în tabără, printre sălbatici. Micul Lup are trei consoarte – da, trei: cea bătrână, cea tânără, şi, mai nou, cea caucaziană – deşi, să spun drept, suntem doar logodite, iar căpetenia este, din câte observ, ceea ce Harry ar fi numit cu siguranţă „o piele-roşie a naibii de norocoasă“. Locuim toate în acelaşi *tipi*, o căsuţă, aşa cum o numesc pompos revistele, fără să aibă însă vreo legătură cu o căsuţă, aşa cum era cea de vânătoare a tatălui nostru, de pe lac. De fapt, este vorba despre un cort mare şi rotund, de aproximativ cincisprezece picioare în diametru – fără îndoială, ai văzut desene ale artiştilor reprezentând aceste aşezări primitive –, făcut din piei de bizon şi pictat cu modele naive, specifice băştinaşilor. Pe jos nu e decât pământ, iar în mijloc se află o zonă circulară unde se face focul. „Paturile“

noastre, dacă le putem numi astfel, sunt piei de animale întinse peste frunze şi crengi de copac. Fiecare dintre ele are şi câte o spetează de lemn pentru a putea sta şi sprijinit, după voie… Seamănă întru câtva cu un divan. Trebuie să recunosc, totuşi, că acest ansamblu nu este tocmai lipsit de confort, odată ce te obişnuieşti să trăieşti fără mobilier şi să dormi pe jos.

Poate am uitat să-ţi spun că în cort mai stau, în afară de noi, cele trei femei, şi conducătorul tribului, încă o tânără fată, numită Cea-care-Merge-Frumos, pesemne fata căpeteniei din prima căsătorie, un tânăr care are grijă de cai şi pare să fie orfan şi o babă cu înfăţişare leită vrăjitoarei din coşmarurile copilăriei. Are un nas mare şi încovoiat şi îndeplineşte funcţia de administrator şi diriguitor al vieţii în cort. Stă de pază înăuntru, în partea stângă a intrării, agitând o măciucă mare de lemn la cea mai mică încălcare a unei mulţimi de „reguli şi regulamente" complicate, specifice pentru *tipi*, pe care nu le ştiu deocamdată foarte bine.

Şi, în cele din urmă, din familia noastră mare şi fericită mai face parte şi un copil mic, odrasla celei de-a doua soţii, Pană- pe-Cap. Pruncul este atât de liniştit, încât mi-am dat seama de existenţa lui abia după câteva zile petrecute în cort. Copiii indienilor nu plâng aşa ca ai noştri; e un fapt nemaipomenit, căci sunt mai mult ca puii de căprioară – nu scot un sunet ce ar putea să-i dea de gol. Totodată, mă gândesc că poate mama lui, mânată de instinctul matern al protecţiei, l-a ţinut dinadins departe de mine în primele zile ale şederii aici… Of, Hortense, când am văzut copilul, sau, mai bine spus, când Pană-pe-Cap mi l-a arătat, în cele din urmă, am simţit o durere în inimă, o dulce-amăruie tresărire – de bucurie la vederea pruncului şi de dor pentru scumpii mei copii… ce desluşit mi-a adus aminte de ei, de chipurile lor zâmbitoare şi palide… oare o să-i mai văd vreodată?

Ţâncul m-a îndrăgit de îndată; aşa cum bine ştii, întotdeauna mi-au plăcut copiii. Ei da, recunosc, e o realitate care vizează atât faptul de a le da naştere, cât şi acela de a-i îngriji… A zâmbit către mine ca un îngeraş, cafeniu precum o castană, cu ochi strălucitori ca bănuţii din cupru. Când Pană-pe-Cap a observat simpatia vădită dintre mine şi fiul ei, a devenit dintr-odată mult mai apropiată. S-a liniştit şi mi-a zâmbit cu timiditate, iar de atunci e chiar prietenoasă, prima mea prietenă de până acum din rândul indienilor! Cu toate că, vrând-nevrând, capacitatea noastră de comunicare e deocamdată limitată din cauza barierei de limbă. Pană-pe-Cap mă ajută considerabil cu limbajul semnelor şi, chiar dacă fac

eforturi să pricep câte ceva din graiul lor, nu cred că voi reuşi vreodată să îl vorbesc. E o limbă ce pare adesea lipsită de vocale, o limbă formată mai degrabă din sunete teribil de barbare decât din cuvinte; şuierături, mormăieli şi ţipete – zgomote neobişnuite ce par să vină de pe o planetă mai veche şi mai înapoiată decât cea unde locuim noi două. Dar poate ar fi mai bine să mă refer aici doar la tine…

Am descoperit de curând că unii dintre sălbatici au ceva cunoştinţe – extrem de puţine – de limbă engleză, însă un număr mai însemnat din rândurile lor par să vorbească mulţumitor un fel de franceză hibridă, pe care au învăţat-o cu nişte ani în urmă de la vechii negustori sau vânători francezi, care întindeau capcane pentru a vinde apoi blana animalelor. Limba lor a devenit un fel de dialect, foarte greu de înţeles pentru noi, dar fără îndoială ceva mai inteligibil decât graiul nativ. Ce mult mi-aş dori să-i poţi auzi vorbind cu accent, sora mea dragă! Prima oară când barbarismele astea mi-au atacat urechile, nici măcar nu mi-am dat seama că este vorba de limba franceză, deşi suna, ce-i drept, oarecum familiar. Din fericire, avem cu noi şi o franţuzoaică, o fată tare drăguţă, cu părul negru, pe care o cheamă Marie Blanche de Bretonne. Copila se afla într-o călătorie prin America cu părinţii, când aceştia au fost ucişi de hoţi, în chip tragic, chiar în frumosul nostru oraş, Chicago. Din câte văd, nimeni nu mai e în siguranţă pe lumea asta. Aflată în stare de şoc, îndoliată, biata fată, singură într-un oraş necunoscut, rătăcită la mii de mile depărtare de casă, s-a înscris în program. La fel ca multe femei din micul nostru grup, mă tem că acum îşi doreşte să fi luat altă hotărâre… În orice caz, datorită lui Marie Blanche am descoperit că indienii Cheyenne pot vorbi în franceză, dacă putem spune aşa. Serios, Hortense, franceza lor ar fi de ajuns ca să o facă pe profesoara noastră din copilărie, Madame Bouvier, să se răsucească în mormânt. Mai ţii minte ce mult ţinea la pronunţie? Cum ne lovea peste încheieturile degetelor cu varga când greşeam şi spunea: „Este iincorrrect, mademoiselle…“ Ei, dar mă abat de la subiect, *n'est-ce pas*? Trebuie să las trecutul în urmă; amintirile sunt însă atât de vii când îţi scriu, de parcă viaţa mea cea nouă nu e decât un vis, iar tu, aflată în lumea reală, încerci să mă aduci înapoi… e prea târziu, din păcate, prea târziu… ce bine ar fi fost să fie altfel…

Aşa cum îţi poţi închipui, a locui în casa (mi-e teamă că acest cuvânt nu redă cum se cuvine ciudatele reguli de trai de aici) altei femei – în cazul de faţă, a două femei – în calitate de a treia viitoare nevastă a soţului lor nu reprezintă o

situaţie de invidiat. Cea Liniştită, soţia mai vârstnică, a fost mult mai distantă în ce mă priveşte decât tânăra Pană-pe-Cap. În unele nopţi stau trează în pat (aşa cum este el), speriată de moarte că o să-mi taie gâtul cu un cuţit dacă cutez să adorm…

Contextul în sine este neplăcut, ca să mă exprim aşa. De fapt, cuvântul „neplăcut“ nici nu reflectă pe de-a-ntregul situaţia. Da, pentru că noi provenim din medii atât de diferite… Doamne, vorbesc exact ca mama, când ne ţinea discursuri, cu ani în urmă, fiindcă ne jucam cu odraslele servitorilor… Încep să înţeleg că experienţa de faţă presupune un vocabular cu totul nou. Dacă aş încerca să ţi-o explic, ar fi ca şi când m-aş strădui să le descriu sălbaticilor lumea lui Shakespeare… Nu există cuvinte, graiul se pierde… John Bourke avea dreptate…

Ei bine, aş putea să-mi mai dau silinţa încă o dată. Prin urmare, locuim într-un cort – de ce să ne mai formalizăm, un cort făcut din piei de animale – trei neveste, o fată, o babă, un copil mic şi un tânăr orfan, care pare să fi fost adoptat de familia căpeteniei. El se îngrijeşte de numărul mare de cai ai şefului de trib şi uneori le mai ajută pe femei la treburi. Cu noi stă, desigur, şi acest bărbat, Micul Lup, un remarcabil conducător pentru poporul său.

Cortul este destul de spaţios, atât cât poate fi un cort; trebuie să recunosc asta. Am propriul meu colţişor încântător (dacă se poate vorbi despre colţuri într-un cort rotund), unde dorm pe un pat din ramuri de pin, piei de animale şi pleduri tradiţionale. Mirosurile din „casa“ noastră sunt de nedescris, un cuvânt pe care, iată, descopăr că îl folosesc adesea în tentativele mele de a transcrie mici scene din viaţă pe hârtie. E vorba de mirosul trupurilor omeneşti, al pământului de sub noi, al pieilor de animale folosite ca aşternuturi, al fumului venind de la foc… Mai mult, dacă nevestele gătesc (ceea ce par să facă tot timpul, fiindcă sălbaticii nu dau semne că ar urma obiceiul micului dejun, al prânzului ori al cinei la anumite ore, aşa cum facem noi, ci mănâncă mai curând atunci când li se face foame, astfel încât hrana trebuie să fie mereu pregătită), în cort miroase şi a mâncare caldă. Uneori, aromele felurilor gătite sunt chiar îmbietoare; alteori însă, duhoarea care se ridică din cratiţă este atât de respingătoare, încât nu pot să o mai suport, simt că mi se face rău şi trebuie să-mi fac drum afară pentru o gură de aer proaspăt, ştiind că în ziua aceea voi rămâne flămândă. După cum îţi aduci aminte, Hortense, am fost întotdeauna interesată de arta culinară ca de o modalitate plăcută de petrecere a timpului, dar nu mi-am oferit deocamdată

serviciile în „bucătărie“, aşa cum este ea (încă un exemplu excelent de nepotrivire lingvistică), şi nici nu am fost rugată să ajut la pregătirea mesei. În orice caz, dacă voi locui în continuare lângă aceşti oameni, sunt pe deplin hotărâtă să folosesc cuptorul… adică focul de lemne… Poate am să le gătesc camarazilor din cort o mică delicatesă franţuzească, să spunem, un minunat *coq au vin*… mâncarea preferată a lui Harry… chiar dacă, bineînţeles, prima întrebare care îmi vine în minte e de unde aş putea să fac rost de o sticlă de vin roşu bun, franţuzesc… sau, în orice caz, de o sticlă de vin… Ah!… Dar iată că m-am lăsat din nou purtată de gânduri legate de viaţa mea din trecut, care fac ca noul trai să pară mult mai sărăcăcios, mai complicat, şi chiar… insuportabil.

Şi acum, sora mea dragă, să privim partea bună a lucrurilor. S-a stabilit, în cele din urmă, că urmează să ne căsătorim toate mâine-seară, într-o ceremonie de grup. Reverendul Hare, un misionar episcopalian uriaş, care a venit împreună cu noi în sălbăticie, va ţine slujba religioasă creştină. Ei, dacă ai fi fost aici în calitate de domnişoară de onoare! Da, îmi place mult să-mi închipui familia adunată laolaltă, locuind în… cortul pentru oaspeţi! Tata, cu buzele strânse, îngrozit, iar mama plângând şi leşinând, pe rând, copleşită de oroare la vederea sălbaticilor. Ei, dar i-am fi dat cu săruri pe la nas la fiecare sfert de oră! Doamne, ce distractiv ar fi fost! Eu, care am avut dintotdeauna un talent deosebit când venea vorba să-mi şochez familia, m-am întrecut pe mine însămi de data asta, nu crezi?

Din câte am înţeles, nunta asta colectivă constituie un eveniment fără precedent, care nu se încadrează cu uşurinţă în vreuna din ceremoniile practicate de indienii Cheyenne. Pentru sălbatici, schimbul de cai şi o sărbătoare cu dansuri reprezintă toate elementele necesare încheierii unei căsătorii, care nu este altceva decât o simplă înţelegere între cele două părţi (la fel cum am făcut eu şi Harry, când ne-am început viaţa împreună). Având în vedere faptul că nu am vreo preferinţă pentru un cult religios anume şi fiindcă, aşa cum ştii, nu mă interesează foarte tare instituţia căsătoriei, o astfel de convenţie mi se pare cât se poate de potrivită.

Cu toate acestea, includerea ritualurilor creştine de nuntă în sărbătoarea ce va avea loc a complicat foarte mult lucrurile, atât printre femeile din grupul nostru, cât şi printre indieni. Sălbaticii nu pot să ajungă la un acord nici măcar cu privire la cele mai neînsemnate aspecte, decât după ore întregi de chibzuire extrem de atentă. Acum, după multe discuţii şi pipe fumate împreună cu

venerabilul Hare (din acest punct de vedere, observ că bărbaţii se aseamănă, indiferent de rasă), cele două părţi par să fi ajuns, în cele din urmă, la un compromis.

Tot astfel, păgânii ţin extrem de mult la respectarea regulilor de conduită; unele dintre obiceiurile lor sunt atât de bizare, încât o eventuală descriere devine aproape imposibilă. Rar se întâmplă să treacă o zi fără să încalc vreun straniu tabu cultural. De pildă, se pare că, atunci când stă jos în adăpost, o domnişoară indigenă binecrescută trebuie să se aşeze cu vârfurile picioarelor spre dreapta, cu excepţia unui anumit grup de păgâni, în care au fost incluse şi unele femei din program; aşezările lor sunt rânduite ceva mai departe de tabăra principală, şi aici se ştie că femeile stau cu vârfurile picioarelor îndreptate spre stânga. Ei bine, habar nu am cum şi de ce au apărut, din capul locului, asemenea rânduieli absurde, dar sălbaticii le tratează cu deplină seriozitate. Căpitanul meu spunea că totul se datorează naturii lor profund superstiţioase. În prima zi petrecută aici, mi-am azvârlit imediat picioarele în direcţia greşită şi, dintr-odată, femeile din cort au izbucnit într-un cotcodăcit dezaprobator pe mai multe voci, însoţit de o vizibilă stare de nelinişte. Baba a îndrăznit chiar să-şi agite băţul înspre mine, smucindu-se ca o găină nebună. Bineînţeles, nu dau nici cea mai mică atenţie poziţiei picioarelor mele şi am de gând să stau în continuare în cort cu vârfurile întoarse în orice direcţie voi pofti, fără să ţin cont de agitaţia intensă pe care atitudinea mea o provoacă, din câte văd, colocatarelor. Aşadar, Hortense, la fel ca în „vechea“ mea viaţă, sunt deja o muscă în ciorba societăţii păgâne, clatin barca convenţiilor şi trec mai degrabă drept o fiinţă revoltătoare… lucru ce pare să fie misiunea mea în viaţă indiferent de cultura în care trăiesc, nu crezi?

Ei, dar am avut parte şi de o surpriză tare plăcută. Celelalte neveste mi-au cusut cea mai frumoasă rochie de mireasă pe care am văzut-o vreodată. Este făcută din piele de antilopă – neînchipuit de fină – , cusută cu fibră de tendon, bogat decorată cu mărgele şi ghimpi de porc spinos şi vopsită cu esenţă obţinută din rădăcini, în felurite forme şi culori. Am fost nespus de uimită – şi adânc impresionată – atunci când mi-au arătat-o, căci este fără îndoială rezultatul a sute de ore de muncă asiduă, greu de imaginat, şi pare să indice faptul că m-au acceptat în familia lor (într-o manieră extrem de elegantă, aş putea adăuga). Din câte am înţeles, obiceiul este ca familia miresei să pregătească o rochie lucrată cu migală, dar cum nici una din noi nu are familia alături, alte femei din trib au luat asupra lor sarcina de a ne înveşmânta aşa cum se cuvine pentru acest

eveniment. Prin urmare, toate celelalte femei din grupul nostru au primit, de asemenea, rochii de mireasă – lucrate, în majoritatea cazurilor, de surorile şi mamele logodnicilor. Cu siguranţă, sunt subiectivă în această privinţă, însă din câte rochii am văzut până acum, a mea este de departe cea mai frumoasă şi mai minuţios împodobită. Poate că realizarea veşmântului s-a bucurat de o atenţie deosebită şi datorită faptului că urmează să mă căsătoresc cu marea căpetenie… Chiar şi Cea Liniştită, aşa ursuză şi retrasă cum este, a luat parte la crearea rochiei, ceea ce nu înseamnă că atitudinea ei a devenit mai prietenoasă în ce mă priveşte.

După cum îţi poţi închipui, eu şi marea majoritate a femeilor albe am respins categoric ideea de a renunţa la îmbrăcămintea noastră în favoarea straielor păgâne. Hainele şi cele câteva obiecte personale pe care le-am adus cu noi în pustietatea asta reprezintă ultima noastră legătură cu lumea civilizată, aşa încât avem o reţinere firească atunci când vine vorba să ne despărţim de ele. Ne este teamă că, odată ce adoptăm portul sălbaticilor, devenim şi noi, inevitabil, nişte sălbatice (nu doar neveste de pagâni, ci păgâne de-a dreptul). Iar aici, mă-nţelegi, există o diferenţă notabilă… Unele femei din grup sunt aşa de hotărâte să-şi păstreze îmbrăcămintea şi obiceiurile, indiferent cât de nepotrivite s-ar dovedi, încât pot fi zărite uneori plimbându-se prin tabără – mici grupuri de doamne mergând la pas, sporovăind şi răsucindu-şi umbrelele de soare, ca şi când ar face înconjurul unei grădini, încercând cu disperare să uite de situaţia în care ne aflăm. Cred că sunt mai curând smintite – unele chiar de-a binelea –, şi, chiar dacă am decis să renunţ la astfel de tentative de a recrea civilizaţia în mijlocul sălbăticiei, trebuie să recunosc că nu m-am împăcat totuşi cu ideea de a purta doar piei de animale.

Din fericire, indienii Cheyenne sunt şi negustori, nu doar vânători, iar unele dintre straiele lor nu sunt aşa diferite de ale noastre. De pildă, au stofe, pături şi nasturi, dar şi alte articole din lumea de unde venim noi. E drept că o parte din bărbaţi se îmbracă destul de caraghios, preluând unele elemente din îmbrăcămintea omului alb. Aşa se face că poartă uniforme modificate ale armatei americane şi pălării, toate deformate şi decupate în partea de sus, cu pene de vultur înfipte înăuntru. Indienii care se înfăţişează astfel înveşmântaţi dau impresia unor copii jucându-se în diverse costumaţii; seamănă mai mult cu nişte clovni de carnaval decât cu soldaţii, căci hainele lor nu sunt decât un hibrid bizar al celor două culturi…

Sunt încântată să pot spune că logodnicul meu se îmbracă foarte simplu, în costum tradiţional indian. Singurul obiect din lumea albilor, pe care îl poartă în jurul gâtului, este o medalie a păcii, mare, din argint, ce i-a fost dăruită de însuşi preşedintele Grant.

Ei, dar m-am îndepărtat iarăşi de subiect… unde rămăsesem? A, da, cu excepţia domnişoarei White şi a câtorva din adeptele ei mai fervente, ne vom căsători în rochii de nuntă specifice indienilor Cheyenne. Vom fi îmbrăcate, înaintea petrecerii, de „mamele“ şi „surorile“ noastre din trib, sau mai bine zis dezbrăcate, pur şi simplu, de hainele noastre din lumea civilizată şi înveşmântate precum sălbaticii. Momentul acesta, Hortense, e greu de povestit şi sunt sigură că ţie îţi este şi mai greu să înţelegi, dar perspectivele se arată… deopotrivă înspăimântătoare şi dătătoare de putere.

Pentru că nu vreau să te ţin fără rost cu sufletul la gură, o să continui scrisoarea după ce mă voi vedea, oficial, mireasă… acum sunt tare multe de făcut.

21 mai 1875

Doamne-Dumnezeule, Hortense, am atâtea să-ţi spun… De-abia acum mă trezesc, la două zile după eveniment… Nu mă simt în apele mele şi mi-e teamă că nu voi mai fi niciodată ca înainte. Mi-au dat droguri, simţurile mi-au fost copleşite, fiinţa mi-a fost dezvelită până la miezul ei barbar… până la inima ei sălbatică… De unde să încep?

Muzica… o aud încă în minte, ritmul ei îmi bate prin tot corpul… dansatori răsucindu-se în lumina flăcărilor… coioţi pe culmi ori creste de dealuri, începându-şi cântarea în faţa lunii…

22 mai 1875

Iartă-mă, sora mea dragă, însă am căzut într-un somn adânc după vorbăria fără şir de dinainte… Cred că am dormit toată ziua şi toată noaptea şi m-am trezit într-o stare mai bună, simţindu-mă mai puternică, cu un copil care creşte înlăuntrul meu… Este oare posibil? Sau poate am visat…

Da, noaptea nunţii îmi este acum mai viu întipărită în minte… Lasă-mă să-

ţi povestesc: pe cer era lună plină (a răsărit cu puţin timp înainte să apună soarele şi a apus numai după ce soarele s-a ridicat din nou). Luna a străbătut văzduhul întreaga noapte, învăluindu-i pe dansatori într-o strălucire nelumească, prelungindu-le umbra peste câmpii, de parcă ar fi dansat pământul întreg… Toţi care dansau erau luminaţi de lună.

Ne-am petrecut aproape toată ziua nunţii în adăposturile noastre, unde femeile ne-au înveşmântat. Aveam ornamente şi totemuri prinse în păr şi pe haine, iar chipurile ne erau pictate cu desene ciudate, aşa încât abia ne mai puteam recunoaşte una pe alta, în lumina limpede a lunii… Poate că aşa trebuia să fie, poate că feţele noastre desenate ţineau loc de măşti, îngăduindu-ne tuturor, oameni sălbatici şi civilizaţi laolaltă, să ducem la îndeplinire aceste ritualuri păgâne, fără să fim recunoscuţi. E adevărat că, după câteva zile (sau cel puţin atâta cred să fi trecut, căci am pierdut noţiunea timpului), noi, femeile „civilizate", abia dacă mai îndrăzneam să ne privim în ochi, din cauza nebuniei ce ne subjugase pe fiecare.

Bărbaţii numai ce se întorseseră victorioşi de la o vânătoare de bizoni – ce nerozie din partea mea să nu mă gândesc deloc că indienii aşteptaseră momentul acesta prielnic înainte de a stabili celebrarea nunţii; fără recompensa vânătorii, sărbătoarea ar fi fost, într-adevăr, săracă. Evident, am tot atâtea de învăţat despre viaţa trăită cu ceea ce se găseşte la îndemână, cât au şi ei despre binefacerile civilizaţiei.

În ziua aceea s-au ţinut petreceri de sine stătătoare în fiecare cort din tabără, ca într-un fel de sărbătoare mare, obştească, în continuă mişcare. Era foarte multă mâncare peste tot, şi, surprinzător, în mare parte comestibilă. Prima soţie, Cea Liniştită, este renumită în trib pentru talentul ei la gătit, iar cu această ocazie s-a întrecut pe sine. A fript coastele fragede şi ficatul de bizon pe cărbuni, a fiert limba şi, din alt vas, ne-a servit o tocană de carne şi napii sălbatici, prezentaţi sub numele lor franţuzesc, *pommes blanches*. Au mai fost şi alte rădăcinoase, împreună cu diferite verdeţuri de primăvară a căror denumire nu o cunosc, însă toate au avut un gust destul de interesant. Noi, „miresele", nu am avut voie să ridicăm nici măcar un deget. Până şi mâncarea ne-a fost tăiată în bucăţele, fiind hrănite cu mâna de ajutoarele noastre din rândul indienilor, de parcă ar fi încercat astfel să ne cruţe puterile… Acum înţeleg de ce.

A existat un fel anume despre care trebuie să vă povestesc şi pe care majoritatea femeilor, inclusiv eu, nu am putut să-l înghiţim. A fost de-a dreptul

îngrozitor! Câine fiert! Da, da, căţel sugrumat! Trece drept o delicatesă nemaipomenită, păstrată pentru ocazii speciale, aşa cum este nunta noastră. Prietena mea, Pană-pe-Cap, care a secondat-o pe femeia mai vârstnică ca un fel de *sous chef*, a îndeplinit înfiorătoarea sarcină de a suci gâtul căţeluşului chiar înainte de a-l găti. Şi-a folosit doar mâinile ca să rezolve problema, nimic altceva, de parcă ar fi stors o cârpă de bucătărie. Dumnezeule! Când am încercat să intervin şi să salvez mica creatură din ghearele morţii, a râs şi s-a tras la o parte menţinând strânsoarea, până ce căţelul nu s-a mai zbătut, rămânând moale şi nemişcat. Apoi a fost opărit în apă clocotită, părul i-a fost smuls şi măruntaiele scoase. A urmat frigerea animalului, şi toţi cei prezenţi nu mai conteneau să laude calitatea preparatului, scoţând sunete de „ooh“ şi „aah“, pline de satisfacţie, şi plescăind din buze. N-am fost în stare să gust din carnea câinelui; chiar şi mirosul său, în vreme ce era gătit, mi-a făcut rău.

La noi în *tipi* erau înghesuiţi exact doisprezece oameni şi mulţi fuseseră aleşi, cu siguranţă, datorită faptului că erau nevoiaşi. Tu nu ştii prea multe despre lucrurile astea, Hortense, fiindcă ai fost ocrotită şi privilegiată toată viaţa. Sărăcia este însă universală şi trece dincolo de cultură. La fel ca în societatea noastră, şi printre sălbatici sunt bogaţi şi săraci, adică oameni care au noroc la vânătoare, reuşesc să asigure familiei cele necesare şi trăiesc în corturi bine garnisite cu piei de animale şi pleduri şi au numeroşi cai, alături de oameni care au puţin şi depind de mărinimia vecinilor. Nu am mai văzut niciodată un popor mai generos şi mai altruist. Bănuiesc că prăpădiţii care au venit în adăpostul nostru în noaptea aceea (Ei, vezi? Am căpătat deja o atitudine de proprietar faţă de locul unde stau!) făceau parte din familiile bărbaţilor ucişi în luptă sau poate erau rudele unora dintre bieţii nenorociţi pe care i-am zărit în forturi – beţivii şi cerşetorii care îşi părăsiseră nevestele şi copiii… Nu-ţi rămâne decât să te minunezi văzând ce efect avem asupra acestor oameni şi măsura în care vieţile şi felul lor de trai se destramă în prezenţa noastră; se lasă „corupţi“, aşa cum s-a exprimat căpitanul.

Aceasta pare să fie una dintre îndatoririle principale ale soţului meu… cât de ciudat sună… soţul meu, Micul Lup… să aibă grijă de oamenii sărmani din trib, în calitate de mare căpetenie. Unele femei au adus cu ele la petrecere copii de vârste diferite, care au stat cuminţi undeva în spatele cortului, primind în tăcere hrana distribuită de mame.

După ce au mâncat cu toţii, copiii mai mici, sătui, au adormit pe pleduri,

iar bărbaţii şi-au trecut unul altuia o pipă şi au spus poveşti, pe care eu, desigur, nu le-am putut înţelege, dar pe care copiii mai mari le-au ascultat fermecaţi. Mărturisesc că limbajul lor nu mi se mai pare atât de respingător, poate şi datorită mâncării, căldurii din cort sau murmurului şoptit al vocilor bărbăteşti. Are un anumit ritm şi o cadenţă care, deşi barbare, parcă nu-mi mai zgârie totuşi urechile. Intram într-un fel de transă, o stare ce semăna cu somnul, dar nu era somn; pluteam ca într-un vis ori ca şi când aş fi luat droguri.

Apoi, ca la un semn nevăzut, toată lumea a început să iasă din adăposturi spre a se aduna în mijlocul cercului format strategic de corturi… presupun că este un fel de piaţă centrală, ca la noi în oraş, dar e desigur rotundă, şi nu pătrată, cum mai sunt piaţetele. Totul e rotund în lumea asta nouă şi bizară… Muzicienii (Ei bine, trebuie să folosesc termenul cu largheţe, căci le-ar fi aproape imposibil să treacă drept Orchestra Filarmonicii din Chicago!), cântăreţii şi dansatorii au început, de asemenea, să se strângă laolaltă. Femeile din program s-au adunat în grupuri mici ca să-şi admire reciproc „rochiile de nuntă“, minunându-se pe rând de feţele pictate şi de costumele neobişnuite ale celorlalte. Prietena mea Martha a fost aranjată în aşa fel încât să aducă cu un bursuc – stranie asemuire –, având chipul pictat cu negru şi o dungă albă peste frunte şi nas. Nu ştiu dacă există un scop, dar sălbaticii atribuie un înţeles oricărui lucru. În ceea ce mă priveşte, jumătate de faţă era desenată în negru, cu stele albe ce formau constelaţii pe obraji şi cu luna plină pe frunte, iar cealaltă parte era toată albă, cu un râu albastru unduindu-se dintr-un capăt în celălalt.

— Eşti ziua şi noaptea, a observat Martha pe un ton ciudat, minunându-se, căci şi ea părea cuprinsă de toropeală, ca sub puterea unui drog. Eşti cerul şi pământul!

— Aşa-i, iar noi, o pereche de vulpiţe, Meggie! a spus încântată Susan, cealaltă jumătate din tandemul surorilor Kelly.

Bineînţeles, cele două gemene irlandeze roşcate erau, nici mai mult, nici mai puţin, identice, împodobite cu câte un cap de vulpe adevărat prins în păr şi cozi de vulpe agăţate la spate. O asemănare stranie, dar, cunoscând întru câtva firea vicleană a fetelor, ideea păgânilor mi s-a părut de-a dreptul genială.

Cred însă că cea mai uluitoare dintre toate a fost Phemie, negresa. De sus până jos, trupul îi fusese pictat în alb, cu dungi roşii, strălucitoare, pe braţe, în jurul gâtului şi al ochilor, iar buzele pline de africană, date cu roşu aprins; până şi părul fusese vopsit cu roşu-sângeriu. Dumnezeule, arăta magnific… o zeiţă

într-un vis al sălbăticiei.

Atunci a apărut profetul căruia i se spunea Femeia-Câine şi ucenicul acestuia, Fata-Punte, tot un *he'emnane'e*, aşa cum sunt numite aceste fiinţe pe jumătate bărbaţi, pe jumătate femei. Două creaturi mai bizare nici c-am mai văzut vreodată! Tânărul discipol, Fata-Punte, vorbeşte cu glas domol şi pe ton înalt, ca femeile, dar este, în mod evident, un băiat tânăr. Bărbatul mai vârstnic e şi el efeminat, atât în ce priveşte vocea, cât şi gesturile. Ei, dar am mai văzut oameni care le semănau, pe străzile din Chicago – băieţii Nancy, aşa le spunea tata.

Cei doi începuseră să aranjeze dansatorii, activitate îndeplinită cu mare gravitate şi iscusinţă. Se spune că aceşti bărbaţi/femei au un talent aparte când vine vorba de aflarea perechii potrivite. Tinerii îi caută adesea, iar sfaturile lor în probleme de suflet sunt foarte preţuite, de vreme ce ştiu totul despre ambele sexe.

În cele din urmă, a început şi muzica – o întreagă orchestră de sălbatici! Cântăreţi la flaut, toboşari, muzicanţi care agitau tigve de dovleci… o simfonie barbară, desigur, din care a ieşit o melodie la fel de barbară… însă cu o forţă ritmică nemaipomenită. Apoi, soliştii au dat glas celui mai straniu cântec pe care l-am auzit vreodată, notele mai înalte ale femeilor plutind uşor peste vocile mai groase ale bărbaţilor, într-un ritm neobosit, pulsatoriu, reluat mereu, precum valurile spărgându-se într-un iaz… Mi-a dat fiori pe şira spinării. Cadenţa aceasta împreună cu muzica neobişnuită au făcut ca unele femei să-şi piardă cunoştinţa şi să fie ajutate să-şi vină în fire lângă foc, un rug uriaş aşezat în mijlocul cercului, din care flăcările şi scânteile săreau în văzduhul nopţii, atingând parcă cerurile…

Te încredinţez, sora mea dragă, că nici măcar azilul de nebuni în dezordine completă n-ar sluji prea mult cuiva la anticiparea acestui bizar spectacol…

Femeia-Câine anunţa feluritele dansuri, dojenindu-i uneori fără asprime pe tinerii cărora nu le ieşeau paşii aşa cum ar fi trebuit. Mi-am adus acum aminte de bătrâna domnişoară Williams de la şcoala noastră de dans din Chicago. O mai ştii, Hortense, nu-i aşa? Vezi tu, mă agăţ încă de amintiri, ca să mă întorc în timp şi să nu-mi pierd cu desăvârşire minţile în faţa acestui asalt asupra simţurilor…

Copiii stăteau mai departe, în spatele adulţilor şi în afara cercului, privind totul fermecaţi şi ţinând ritmul prin mişcări ale mâinilor şi picioarelor.

Chipurile le străluceau în lumina lunii, iar scânteierile focului se răsfrângeau în ochii lor de culoarea ardeziei, aducând un tremur auriu peste părul negru şi lucios.

Atunci, imensul reverend Hare, strălucitor în veşmântul său clerical de culoare albă, şi-a făcut grandioasa intrare. Ţinea Biblia ridicată, ca să o poată vedea toată lumea. Chiar dacă sălbaticii nu pot citi, ştiu că acea carte conţine un text sacru şi, pentru că sunt un popor care acordă mare importanţă totemurilor, mulţi dintre cei prezenţi s-au înghesuit în jurul lui, încercând să o atingă. Reverendul ne-a chemat, şi mirii au început să apară din umbra de dincolo de foc, dar păreau că trec mai degrabă prin flăcări, precum fantomele. Nici astăzi nu sunt convinsă că nu am fost drogate în timpul petrecerii, căci toate am remarcat mai târziu senzaţiile ireale pe care le-am trăit.

Dacă noi, miresele, ne-am socotit bogat împodobite pentru această ocazie, mirii erau pictaţi şi aranjaţi în chip şi mai neobişnuit. O parte dintre ei deveniseră greu de recunoscut şi multe femei au fost nevoite să aibă pur şi simplu încredere că bărbatul aflat alături era, într-adevăr, logodnicul lor. Eu nu m-am înşelat asupra identităţii căpeteniei, care purta pe cap un ornament cu coarne de bizon pe ambele părţi şi pene negre de corb ce-i înconjurau capul, încadrate circular cu pene de vultur, revărsându-se toate pe spate precum o coadă. Purta mocasini noi, imaculaţi, decoraţi cu mărgele, şi o cămaşă delicată din piele de căprioară, măiestrit tivită cu ceva ce nu putea fi, acum îmi dau seama, decât păr omenesc. Peste umeri avea o piele de bizon care fusese vopsită cu roşu şi ornamentată cu tot felul de modele complicate. Într-o mână ţinea o hârâitoare roşie, pe care o mişca uşor în ritmul muzicii, iar în cealaltă, o lance încadrată de o blană moale. Reprezenta o întruchipare a splendorii sălbatice, şi, în starea în care mă aflam, m-am simţit, în mod bizar, mândră că stau lângă el. Ei, dar oare nu aşa ar trebui să se simtă o fată în ziua nunţii?

Cu muzica auzindu-se în fundal, în timp ce dansatorii îşi făceau în continuare numărul, reverendul Hare a început să citească jurămintele creştine specifice ceremonialului nunţii. Orice s-ar spune despre omul acesta, are totuşi o voce sonoră şi impunătoare, care s-a auzit clar, dincolo de fondul muzical:

Dragii noştri, ne-am adunat aici, în faţa Domnului şi a acestei adunări, ca să-i unim pe aceşti bărbaţi cu aceste femei, în taina sfântă a căsătoriei…

Reverendul repeta apoi fiecare frază în limba indienilor Cheyenne.

În locul acesta sfânt, perechile de faţă vin spre a fi unite. Dacă cineva cunoaşte vreun motiv întemeiat pentru care cei prezenţi nu se pot căsători, să vorbească acum ori să păstreze pe veci tăcerea…

A apărut pe neaşteptate în tabără, chiar în acel moment, căpitanul John G. Bourke, călare pe calul său mare şi alb, ca să mă răpească în timpul procesiunii şi să mă ia departe, într-o căsuţă aşezată într-un crâng de plopi, pe un colţ de pajişte din apropierea unui pârâu, într-un refugiu plin de siguranţă, unde aveam să-i reîntâlnesc pe scumpii mei copii şi să fac alţii cu fermecătorul căpitan, ducând o viaţă de soţie adevărată, potrivit obiceiului creştin, şi de mamă devotată? Nu, din păcate, n-a apărut… M-am rugat cu ardoare ca tocmai în acest moment al ceremoniei să vină căpitanul meu şi să mă salveze?… Da… mărturisesc că m-am rugat… Dumnezeu să-mi ajute.

O iei pe femeia aceasta să-ţi fie soţie credincioasă şi să trăiţi împreună potrivit voinţei

Domnului, în sfânta legătură a căsătoriei? Ai s-o iubeşti, ai s-o îngrijeşti, ai s-o respecţi şi ai să rămâi alături de ea, la bine şi la rău, şi, lăsându-i deoparte pe toţi ceilalţi, ai să stai mereu lângă ea, pentru tot restul vieţii?

Când reverendul a rostit traducerea ultimei părţi, toţi mirii au scos un fel de *huing!*, un sunet straniu precum o adiere nelumească străbătând întreaga adunare.

Îl iei pe bărbatul aceasta să-ţi fie soţ credincios şi să trăiţi împreună potrivit voinţei

Domnului, în sfânta legătură a căsătoriei? Ai să i te supui, ai să-l slujeşti, ai să-l iubeşti, ai să-l respecţi şi ai să rămâi alături de el, la bine şi la rău, şi, lăsându-i deoparte pe toţi ceilalţi, ai să stai mereu lângă el, pentru tot restul vieţii?

A urmat o pauză lungă înainte ca printre noi să se audă câteva „da-uri“ răzleţe, unele mai curând murmurate, remarcabile tocmai prin deplina lor lipsă de convingere. Mai ştiu, totodată, că o parte dintre femei nu au răspuns deloc la întrebare, ci au lăsat-o suspendată într-un spaţiu nedefinit, ca pe o ultimă scăpare…

Iar cei pe care i-a unit Dumnezeu, nici un om să nu-i poată despărţi. De vreme ce aceşti bărbaţi şi aceste femei au consimţit la sfânta căsătorie şi au mărturisit astfel în faţa Domnului şi a celor prezenţi, şi-au promis şi au jurat să fie credincioşi unul altuia, iar apoi au recunoscut aceasta dându-şi mâinile, îi declar soţ şi soţie, în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh… Amin.

Astfel s-a făptuit totul… O tăcere împietrită s-a lăsat peste grupul nostru de femei, căci însemnătatea acestui eveniment crucial se făcea deja simţită. Mirii, aparent mai puţin impresionaţi de noul lor statut matrimonial, s-au contopit din nou cu întunericul de unde veniseră, spre a se alătura dansatorilor. Între timp, noi, miresele, ne-am strâns laolaltă în grupuri mici, cu minţile oarecum tulburi, ca să ne felicităm ori să ne consolăm una pe cealaltă, în funcţie de situaţie, dată fiind noua noastră condiţie de femei căsătorite. Unele au plâns, însă nu cred că au vărsat lacrimi de bucurie. Ne întrebam toate ce avea să urmeze…

— Părinte, în ochii lui Dumnezeu suntem cu adevărat măritate? l-a întrebat pe reverend femeia aceea stranie, „Ada cea Neagră“ Ware. Chiar şi la nunta ei, tot în doliu era îmbrăcată, fără să-i lipsească vălul negru. Aşa este?

Ne adunaserăm toate acolo, sperând, cred eu, că reverendul cel uriaş ne-ar putea elibera cugetele spunându-ne că nu, întreagul ceremonial fusese doar o prefăcătorie, iar noi nu eram cu adevărat soţiile acestor creaturi ciudate…

— M-am măritat cu un afurisit de negrotei? a întrebat Daisy Lovelace, care refuzase, de asemenea, îmbrăcămintea oferită de gazdele noastre şi purta, în schimb, o minunată rochie de mireasă din dantelă albă, pe care o luase cu ea special pentru această ocazie. Femeia şi-a scos atunci flaconul argintiu de sub rochie şi a luat o înghiţitură zdravănă.

— Rochia de mireasă este într-adevăr minunată, domnişoară Lovelace, a spus admirativ Martha, care părea să fi rămas într-un fel de transă.

— I-a aparţinut maaamei mele dragi, care nu se mai află printre noi, a explicat femeia. Eu ar fi trebuit să port rochia când aveam să mă căsătoresc cu

domnul Wesley Chestnut din Albany, Georgia. Apoi, tăticul a pierdut totul în războooi, iar domnul Chestnut s-a răzgândit pe neaşteptate, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. De-ar putea maaama şi tăticul să-şi vadă acum fetiţa, a adăugat ea, căsătorindu-se religios cu un domn care poartă un nume aşa nefericit precum Piciooor-Însângeraaat. (Numele care îi definea soţul fusese ales, de fapt, în urma intervenţiei micului ei câine curajos, Fern Louise.) Doaaamne!

Femeia a început apoi să râdă, iar eu am simţit dintr-odată că încep să o simpatizez. Am înţeles atunci pe deplin şi pentru prima dată motivul care a determinat-o să se înscrie în program. Îşi pierduse averea, fusese părăsită de un nenorocit în faţa altarului şi probabil că nici nu mai era aşa de tânără cum susţinea. În ciuda prejudecăţilor ei vădite, am început să văd în domnişoara Lovelace o fiinţă oarecum apropiată, numai şi pentru simplul fapt, înduioşător, de altfel, că luase cu ea în această aventură rochia de mireasă a mamei sale. Lucrul acesta însemna că, dincolo de cinismul pe care îl afişa, nu renunţase încă la visuri şi speranţe. M-am pomenit râzând împreună cu ea de absurditatea deplină a situaţiei. În scurt timp râdeam toate, privindu-ne una pe alta, unele dintre noi deghizate precum demonii iadului şi măritate acum cu barbarii. Am râs până ne-au dat lacrimile, care s-au scurs pe chipurile vopsite în feluri atât de stranii. Da, fusesem, cu siguranţă, drogate…

După ce am obosit râzând, iar bizara realitate ce ne înconjura şi-a făcut din nou drum spre minţile noastre confuze, ne-am şters lacrimile şi ne-am adunat în mici grupuri, îngrămădindu-ne laolaltă ca pentru a ne apăra, cum fac găinile zăpăcite (şi, sinceră să fiu, nici nu eram departe, cu feţele astfel pictate şi cu rochiile acelea bogat colorate).

Ne era ruşine să începem şi noi să dansăm, dar, fidelă firii sale, curajoasa noastră Phemie a fost cea care a făcut primul pas.

— Trebuie să le arăt cum dansează un membru al tribului Ashanti, ne-a spus, cu vocea ei clară. Aşa cum m-a învăţat mama.

Preţ de o clipă, toţi dansatorii Cheyenne s-au oprit ca să o urmărească pe îndrăzneaţa şi temerara noastră negresă, care îşi ocupa locul alături de ei. Eram tare mândre de ea. Avea un stil de dans diferit de al indienilor… de fapt, era chiar o dansatoare mai bună, căci pasul îi era unduitor şi graţios, iar picioarele lungi i se zăreau din când în când pe sub rochie. Phemie se înălţa şi se răsucea în ritmul pulsatoriu al muzicii, atentă să urmeze întocmai paşii, potrivit indicaţiilor severei Femei-Câine, care nu îngăduia schimbări neautorizate. Un

murmur general de încuviinţare veni dinspre indienii ce o priveau. După aceea, mi se pare că dansul a devenit mai liber şi mai antrenant.

— Ei, uite că negresa asta mare dansează bine de tot, a spus Daisy Lovelace. Tăticul, Domnul să-l aibă în pază, a fost mereu de părere că ei au ritmul în sânge. Vrea cineeeva o înghiţitură din doctoria mea? a întrebat, întinzând flaconul.

— Sigur, o să iau eu puţintel, a spus Meggie Kelly. Îmi dă drumul la picioare, asta face.

A luat flaconul de la Daisy şi a tras iute o înghiţitură zdravănă, cu o uşoară grimasă, trecându-l apoi surorii sale.

— Susie, să ştii că nu-i whisky irlandez, da' în condiţiile astea merge.

Pe urmă, s-au contopit şi surorile Kelly cu dansatorii (nici nu mai era de găsit altundeva o pereche de gemene mai neînfricate). Şi-au ridicat fustele şi au jucat pe muzica aceea un fel de dans irlandez, săltăreţ, care a făcut-o pe bătrâna Femeie-Câine să se îmbolnăvească de grijă, căci paşii nu erau deloc cei potriviţi!

— *Ja*, la naiba, cred că merg acolo la ei, ne-a dat de ştire scumpa şi simpla noastră Gretchen, încurajată de îndrăzneala gemenelor. Am văzut la ei şi zic la mine că acuma ştiu paşii.

Gretchen era şi ea vopsită în tonuri închise, pământii, înfăşurată într-o piele de bizon rară, de culoare galbenă, decorată cu modele primitive. E drept că aşa aducea tare bine cu o bivoliţă imensă. Între timp, se prinsese şi ea în joc, Domnul s-o binecuvânteze. „*Ja!*“, striga cu obişnuita ei vervă; „*Ja!*“, şi făcea paşii având alura unui autentic dansator slav de polcă, cu o lipsă de graţie tipică bovinelor, aducând momentului o notă umoristică în plus. O parte dintre noi chicoteam văzând-o şi ne acopeream gura cu mâinile. Chiar şi unii dansatori şi spectatori băştinaşi au râs din toată inima, urmărindu-i strădania. Sălbaticilor nu le lipseşte simţul umorului şi nimic nu îi distrează mai tare decât priveliştea oferită de cineva care se dă în spectacol.

— Minunat! Un dans grozav de reuşit! a zis Helen Flight, cu sprâncenele ridicate în semn de necontenită încântare. Helen, pe care indienii o botezaseră Femeia-care-Pictează-Păsări, sau, mai simplu, Femeia-Pasăre, era gătită foarte inspirat, ca să semene cu o găinuşă de prerie, având pene prinse cu iscusinţă peste şoldurile înguste şi posterior. Din păcate, eu n-am avut niciodată un asemenea talent. Vreau să spun că scumpa mea amică, doamna Ann Hall, nu-mi îngăduia deloc să dansez la baluri. Îi dădeam impresia că încercam să-i conduc

pe bărbaţi şi aveam „un pas teribil de apăsat". Tare mi-e că exact aşa s-a exprimat.

Domnişoara Flight reuşise deja să-i contrarieze întru câtva pe indigeni din cauza obiceiului de a fuma pipă, lucru care, la fel ca scăldatul de dimineaţă, reprezintă una dintre activităţile rezervate de păgâni bărbaţilor. Mai mult, fumatul pipei la ei presupune un ritual complicat şi o anume rigurozitate. Helen, în schimb, este dispusă să-şi aprindă pipa în orice moment şi în orice situaţie, provocându-le sălbaticilor o stare de nelinişte încă şi mai mare decât atunci când stau eu în *tipi* cu vârfurile picioarelor întoarse în direcţia greşită. Cu toate acestea, graţie remarcabilelor sale aptitudini artistice, pe care păgânii le preţuiesc în mod deosebit, au hotărât să fie oarecum mai toleranţi în ce priveşte obiceiul ei de a fuma. (Un ghid referitor la regulile de etichetă ale băştinaşilor ne-ar prinde tare bine tuturor.)

Narcissa White s-a apropiat atunci de noi, lăsând impresia unei desăvârşite pioşenii creştine. Neîndoielnic, convingerile sale religioase nu îi permiteau să danseze.

— E distracţia diavolului, a obiectat ea, şiretlicul lui nenorocit, prin care stârneşte pasiuni şi subjugă raţiunea.

— Slaaavă Cerului, a spus Daisy Lovelace. Ce-am putea face aici cu raţiunea, Narcissa?

Nici domnişoara White nu fusese de acord să îmbrace portul păgân. Purta încă pantofii ei cu toc, încheiaţi cu nasturi, şi rochia de misionară, cu guler înalt.

— Cum am putea spera să creştinăm aceste biete fiinţe, a întrebat, dacă ne afundăm noi însene în starea lor degradantă?

— Narcissa, am spus eu delicat, încearcă măcar o dată să renunţi la predică şi să te bucuri de petrecerea noastră de nuntă. Uite, până şi reverendul ia parte la serbare.

E adevărat că el se instalase confortabil lângă foc, pe un morman din piei de bizon, înconjurat de câţiva dintre profeţii tribului, mâncând, cum îi era obiceiul, şi flecărind voios împreună cu omologii săi păgâni.

— Chiar aşa, May! a zis Helen Flight. O să avem, sunt sigură, destule ocazii să-i învăţăm pe sălbatici rosturile civilizaţiei. Acum însă spun şi eu: „Când eşti la Roma…" Prin urmare, în ciuda faptului că sunt grea de picior, o să fac şi eu o încercare, doamnelor, dacă nu vă e cu supărare. Am urmărit cu

atenţie potârnichea atunci când se pregăteşte de împerechere, aşa că pasul ăsta îl ştiu.

Acestea fiind zise, Helen s-a şi prins în joc. „O, Doamne!“, am auzit-o strigând încântată în vreme ce se contopea cu indigenii care dansau, atrasă încet în mijlocul lor, sub lumina lunii, până când nu i-am mai putut vedea decât mâinile, pe care le flutura veselă deasupra capului.

— Domnul să vă ajute pe toţi, a şoptit Narcissa White, cu voce joasă.

— Doooamne, Narcissa, a spus Daisy Lovelace, lungind ca de obicei vocalele. Ia nu mai fi aşa înţepată! E noaptea nunţii noastre, toate ar trebui să petrecem. Bea şi tu puţin, nu vrei?

Daisy i-a întins flaconul, lăsând impresia că era deja beată.

— Ne vom căi mâine, după o noapte de amooor pasional cu indienii noştri negri, a continuat ea, pentru că am eu o bănuială întunecaaată că mâine o să avem mare nevoie de iertarea diviiină… Şi ce mama naibii, cred că am să fac şi eu câţiva paşi pe ringul de dans. O să-mi închipui că iau parte la balul de primăvară al debutantelor de la plantaţia Mariposa. Acolo mi-am făcut intrarea în societate şi am dansat tot timpul, în cea mai minunată noapte a vieţii mele. Wesley Chestnut spunea că sunt cea mai frumoasă fată de la bal… iar după aceea m-a sărutat pentru prima dată, afară, pe verandă… Şi-atunci, biata Daisy s-a înclinat uşor, întinzând braţele, ca şi când s-ar fi alăturat unui partener invizibil, iar apoi a zis cu voce catifelată, desprinsă parcă dintr-un vis: Vă mulţumesc, bunule domn, sigur, dansez cu plăcere. Şi a început să se mişte pe muzica aceea, în tempoul unui vals domol, făcând piruete printre dansatori, până s-a pierdut dintr-odată în mijlocul lor.

Prin urmare, una câte una, fiecare dintre noi s-a prins în joc, încercând să păstreze o parte din preţioasele amintiri ale trecutului, chiar dacă nu era vorba decât de paşii unui dans bine cunoscut sau de o legătură, oricât de subţire, care ne-ar fi împiedicat să ne prăbuşim cu totul în prăpastia sălbăticiei ce ni se căsca sub picioare.

Nu-mi imaginez cum vom fi arătat, răsucindu-ne nebuneşte în lumina lunii pline… vals, gigă, polcă şi un cancan plin de viaţă din partea micii şi drăguţei noastre franţuzoaice, Marie Blanche. De fapt, nu conta ce dansăm, căci toţi paşii erau până la urmă la fel, mai repede şi încă mai repede, un delir de culoare, mişcare şi sunete. Toţi dansatorii semănau cu nişte păsări pregătite de împerechere, cu penele ridicate şi zbârlite. Cocoşii aveau pieptul umflat, găinile

ţineau spatele arcuit pe jumătate, sondând tensiunea dintre ei; dansam înainte şi înapoi, şi în cerc, iar şi iar. Muzica dădea la iveală puternica şi neobosita bătaie de aripi a potârnichilor, suprapusă pulsaţiei ritmice a inimii ţinutului, iar în cântec se auzeau tunetul, vântul şi ploaia… Acesta era dansul pământului. Zeii ce ne priveau trebuie să fi fost încântaţi de opera lor.

Muzica şi cântecul umpleau aerul fierbinte al nopţii, iar adierea vântului le răspândea peste câmpii, aşa încât până şi animalele adunate pe dealurile din jur să poată privi şi asculta (coioţii şi lupii duseră cântecul mai departe). Spre linia orizontului luminat de lună se zăreau desluşit siluete de urşi, antilope şi elani. Copiii priveau din spatele tăciunilor mocnind, vrăjiţi şi uşor speriaţi de intensitatea clipelor de nebunie ai căror martori erau, iar bătrânii se uitau şi ei, dând din cap unul către celălalt, aprobator.

Noi dansam şi dansam. Oamenii priveau. Animalele priveau. Zeii priveau.

Unii dansatori au jucat toată noaptea, căci muzica nu s-a oprit deloc, până când primele raze ale dimineţii au întâlnit luna ce apunea. Mare parte dintre noi fuseserăm însă revendicate mai devreme de familiile noilor noştri soţi. Acestea ne-au înconjurat la un moment dat, în linişte şi fără să scoată vreun cuvânt, iar noi le-am urmat, blânde precum mieii, în vreme ce ne conduceau înapoi în corturi.

Un nou *tipi* fusese ridicat chiar în afara cercului de adăposturi ale familiilor păstorite de Micul Lup. Am fost dusă acolo şi, la intrare, mi s-a dat de înţeles să mă aşez pe o pătură tradiţională plăcută la atingere, întinsă pe pământ. Apoi, câţiva dintre membrii familiei, între care şi celelalte două soţii ale căpeteniei, dar şi două verişoare tinere, împreună cu fiica şefului de trib, Cea-care-Merge-Frumos, au apucat colţurile pledului şi m-au ridicat în tăcere, purtându-mă astfel înăuntru (semăna cu obiceiul trecerii peste prag, aşa cum îl ştim noi, însă faptul era îndeplinit de femeile din familia mirelui, nu de mire în persoană). Am fost aşezată în adăpostul cel nou, lângă un foc mic care ardea în centru. Pereţii din piei de bizon fuseseră argăsiţi de curând şi erau albi precum hârtia de pergament, plăcut decoraţi cu tot felul de reprezentări primitive. Unele redau scene de vânătoare, altele, secvenţe de război; o parte erau cu bărbaţi şi femei în momente intime, viaţa de familie, copii, câini şi alte desene pe care nu le-am putut înţelege, dar e posibil să fi fost chiar imagini ale zeilor păgâni.

După ce a ieşit toată lumea, am răsuflat tare uşurată. Aveam, în sfârşit,

intimitate. Nici nu pot să spun cât de mult am sperat că aceasta va fi noua mea casă. Mi-am dat seama că, din momentul sosirii aici, era prima dată când mă găseam complet singură, lucru ce mi s-a părut un lux neînchipuit. Istovită, m-am întins peste pledul moale, lângă focul molcom, ascultând ritmul viu al muzicii…

Apoi am căzut într-un somn adânc şi am avut cel mai ciudat vis… cel puţin, aşa mi s-a părut, ca un vis… Trebuie să fi visat, căci soţul meu se afla în cort împreună cu mine şi încă dansa încetişor, fără zgomot, iar tălpile îmbrăcate în mocasini se ridicau şi coborau graţios, în deplină linişte. El se învârtea uşor în jurul focului, agitând hârâitoarea din dovleac, care nu scotea însă nici un sunet, şi dansa ca un spirit pe lângă mine, în locul unde dormeam. Eram aţâţată, simţeam furnicături în stomac, fiorul senzualităţii între coapse şi eterna putere a dorinţei, când s-a înfăţişat înaintea mea. Am visat că i-am văzut bărbăţia crescând în spatele pânzei din faţă precum un şarpe, în vreme ce dansa. Eu m-am aşezat pe burtă, respirând greu, lipită de pătură, cu senzaţia că aveam să explodez acolo. Am încercat să mă apropii de el, dar s-a îndepărtat şi a trecut în spatele meu. În vis, simţeam cum îmi mângâia posteriorul acum gol ca şi când ar fi folosit pene, stârnindu-mă şi atingându-mă iar, aşa încât eram mai excitată decât înainte. Apoi, cum stăteam întinsă cu faţa în jos, mi-am ridicat posteriorul spre el, oferindu-mă. Atingerile i s-au înteţit, iar eu m-am coborât ca să mă lipesc din nou de pătură, încercând să potolesc o dorinţă dureroasă. El dansa în continuare, uşor şi fără zgomot, în spatele meu, ridicându-se şi coborând de pe vârfuri pe călcâi. Am simţit, în vis, un tumult care-mi venea din gât, ca şi când dintr-un sunet s-ar fi ivit alt sunet. Era ceva ce nu mai auzisem vreodată şi mi-am ridicat din nou posteriorul, mai sus, cu o mişcare domoală, circulară, aparţinând naturii înseşi. Atingerea penelor a venit din nou, devenind, în cele din urmă, o foarte difuză atingere a cărnii, o muşcătură uşoară a gâtului, şarpele cald şi uscat coborându-se peste posterior, rămânând delicat între picioare, cu pulsul său propriu ca o bătaie de inimă, dându-le la o parte, deschizându-mă şi pătrunzându-mă uşor şi fără durere. S-a retras şi m-a pătruns din nou, iar apoi s-a retras iar, aşa încât, într-un final, m-am aruncat în spate înspre el ca şi când aş fi vrut să-l prind o dată pentru totdeauna şi să-l ţin înăuntru. Apoi m-a pătruns din nou, profund, desăvârşit, iar sunetul acela ciudat mi-a ieşit iar din gât. Corpul îmi tremura, scuturat de convulsii, se ridica şi, în visul meu, nu mai eram o fiinţă umană, cu o conştiinţă distinctă, ci făceam parte din ceva mai vechi şi mai

primitiv, mai adevărat… Ca animalele, spusese Bourke… despre asta era vorba… ca animalele…

Aici s-a sfârşit şi visul. Nu-mi mai amintesc nimic până în momentul când m-am trezit singură, în zorii zilei, tot cu faţa în jos, peste pled, încă îmbrăcată în rochia mea de nuntă din piele de căprioară. Ştiu că nu putea fi decât un vis, o închipuire erotică aşa cum nu am mai avut vreodată, dar ştiu, în acelaşi timp, că un copil creşte acum înlăuntrul meu, ca prin farmec…

Ei bine, Hortense, ce altceva ar mai fi de spus despre noaptea aceea? Mi-aş dori să poţi citi aceste rânduri… Cum te-ar mai şoca amănuntele erotice din noaptea nunţii mele! Mă amuz când mi te imaginez analizându-mi descrierea la o ceaşcă de ceai, după ce l-ai trimis pe Walter la bancă şi pe copii la şcoală! Dacă ai cunoaşte hăul spre care m-au îndreptat demersurile familiei, sunt sigură că, în cele din urmă, sărmanul Harry Ames ar putea părea un partener nu tocmai nepotrivit pentru surioara ta. De-ai şti cel puţin că învinuirile tale m-au condus spre o lume mai nebună decât ţi-ai putea imagina vreodată…

Transmite toate cele bune mamei şi tatei, spune-le că le voi scrie curând. Şi sărută-i, din partea mea, pe copilaşii mei dragi… Spune-le că nu trece nici o zi, nici o clipă, fără ca ei să fie în inima şi gândurile mele… şi că, în curând, o să mai aibă încă un frate sau o soră, iar într-o bună zi vom fi din nou împreună…

Rămân a ta soră iubitoare,
May

AL PATRULEA CAIET
Diavolul Whisky

Dacă există un iad pe pământ, departe, în tabără… în noaptea aceea a fost ca şi când i-aş fi străbătut cotloanele. Câţiva dansatori încă se împleticeau pe lângă focurile mocnind. Unii căzuseră, într-o îngrămădeală de trupuri, lângă jăratic. Alţii se chinuiau să se ridice în picioare, în timp ce o parte din ei zăceau pe pământ, zvârcolindu-se. O mulţime de sălbatici beţi… mă îmbrânceau când încercam să-mi fac loc printre ei. Cupluri goale se împreunau pe jos, ca animalele. Păşeam peste ei, îi dădeam deoparte pe cei care veneau spre mine şi, când era nevoie, îmi făceam drum învârtind bâta. Era ca şi când lumea toată căzuse în dizgraţie, iar noi fuseserăm abandonaţi aici, să fim martorii deplinei sale ruine.

(Din jurnalul lui May Dodd)

23 mai 1875

Am atâtea de povestit… Ieri, soţul meu… cât de bizar sună… soţul meu, Micul Lup, a venit la adăpostul ridicat cu prilejul nunţii, călare şi ţinând de căpăstru calul meu, care avea şaua pusă. Aducea cu el încă doi cai pentru transport, iar unul dintre ei purta aşa-numita „parfleche", adică versiunea indigenă a valizei, un fel de servietă cu acoperitoare, făcută din piele zdravănă de bizon, neargăsită, în care se ţin obiecte de gospodărie, ustensile pentru gătit sau alimente. În cortul căpeteniei se găsesc mai multe genţi de acest fel, toate minuţios pictate. Este, neîndoielnic, un om „bogat" între ai lui, căci adăpostul „nostru" este mai mare şi mai bine înzestrat decât al multor nativi din tabără, aşa cum se cuvine unui şef de trib. Şi căpitanul Bourke ne explicase că, printre păgâni, persoana care dispune de cei mai mulţi cai este, prin definiţie, cea mai „bogată", în parte şi pentru simplul motiv că un număr mare de cai asigură transportarea mai multor bunuri şi a unui cort mai încăpător dintr-un loc într-altul. Presupun că până şi tata ar aprecia simplitatea acestor principii economice păgâne.

Folosind limbajul gesturilor, Micul Lup, al cărui chip cafeniu precum coaja de nucă era mai puţin sever decât de obicei, mi-a dat de înţeles că trebuie să-mi adun câteva lucruri, căci urma să plecăm împreună.

— În luna de miere, te pomeneşti? am întrebat eu râzând, chiar dacă el nu avea cum să mă înţeleagă.

Am strâns în grabă câteva obiecte de îmbrăcăminte şi de toaletă într-un săculeţ din piele de cerb, decorat cu mărgele, ce fusese lăsat, împreună cu alte lucruri, în cortul nupţial. Pot doar să bănuiesc că erau daruri din partea familiei Micului Lup, căci acolo se mai afla o garderobă feminină completă, specifică indienilor Cheyenne, compusă dintr-o pereche de mocasini din piele de căprioară, bogat împodobiţi cu mărgele, catifelaţi ca untul, precum şi o pereche de jambiere care veneau perfect peste mocasini şi se prindeau cu o cureluşă sub genunchi (asemănătoare, de altfel, jartierei). Rochia era făcută tot din piele de animal, la fel de moale, cusută cu fibră rezistentă de tendon şi ornată mai degrabă simplu şi elegant, cu mărgele şi nasturi de alamă. Avea un uşor miros de fum, deloc neplăcut, căci a fost afumată peste cărbuni din lemn de pin în timpul argăsirii. Câtă vreme ne-am făcut ucenicia, le-am văzut pe femeile indienilor pregătind aceste piese de îmbrăcăminte, în diverse etape. Sunt nespus de iscusite în felurite meşteşuguri, pe care se aşteaptă, desigur, să le deprindem

şi noi. De fapt, una dintre doamnele ceva mai norocoase din grupul nostru, Jeanette Parker, fusese de meserie cusătoreasă în Chicago înainte de a fi internată la azilul local de nebuni pentru uciderea soţului său în timp ce dormea, cu un ac pe care îl folosea la cusutul pieilor. Nu ştiu dacă este nebună sau nu (şi nici nu îmi pasă), căci am impresia că mitocanul îşi merita mai degrabă soarta. Jeanette le-a uimit pe femeile din trib cu talentul ei la cusut şi chiar le-a învăţat tipuri de cusături pe care nu le cunoşteau; drept urmare, este tare preţuită în rândurile lor.

Graţie faptului că este croită după modelul unui halat, iar mânecile sunt deschise, aducând în această privinţă cu o capă, noua mea rochie tradiţională este neînchipuit de confortabilă, la fel cum sunt jambierele şi mocasinii, creând impresia unui al doilea rând de piele, mai larg, ce se aşază aproape senzual peste primul. Un veşmânt atât de practic face ca îmbrăcămintea şi încălţămintea noastră să pară extrem de incomode. Sunt aproape gata să renunţ complet la cele din urmă. Până şi pantalonii noştri de călărie, după modelul celor purtaţi de cavalerie, par, prin comparaţie, tare inconfortabili.

Ei, dar mă îndepărtez de subiect. Am strâns în grabă câteva lucruri, am urcat pe calul meu, Soldat, şi am plecat împreună cu proaspătul meu soţ.

Celelalte neveste ne urmăreau plecând, iar Cea Liniştită stătea în faţa cortului său, mereu pregătită să-şi facă datoria, dar fără să mă privească. Zilele din urmă, petrecute în adăpostul meu, au reprezentat o binemeritată pauză (pentru toţi cei implicaţi, desigur). Mi-e greu să-i reproşez acestei femei resentimentele faţă de mine şi nu-mi rămâne decât să-mi închipui cum aş reacţiona eu dacă aş fi în situaţia ei. Am aflat că cea de-a doua soţie, mai tânără, anume prietena mea Pană-pe-Cap, este sora celei vârstnice, un fapt obişnuit printre indienii Cheyenne, gândit pentru a domoli tensiunile dintre neveste. Totodată, trebuie spus că nu toţi indienii acestui trib sunt poligami… Au o cultură complicată şi avem multe de învăţat unii de la alţii.

Când treceam călare prin tabără, prietena mea Martha a ieşit din cortul ei, arătând într-adevăr ca o mireasă emoţionată. Nu o mai văzusem din noaptea nunţii, însă, judecând după strălucirea chipului, bănuiam că nu fusese dezamăgită.

— May, mi-a zis, în vreme ce alerga pe lângă calul meu ca să ţină pasul, trebuie să vorbim. Voiam să vin astăzi pe la tine. Unde mergi?

— Nu prea ştiu nici eu, Martha, i-am spus. Aşa cum vezi, nu sunt decât o soţie ascultătoare care-şi urmează soţul. Dacă nu mă înşel, plecăm în luna de

miere!

— În luna de miere? Şi când te întorci? m-a întrebat agitată. Ce-o să mă fac fără tine?

— Nu ştiu, draga mea, i-am răspuns, dar ai să te descurci. Ţi-a mers destul de bine în ultimele zile şi fără mine, nu-i aşa? Sunt sigură că n-o să lipsim mult timp.

— May, trebuie să te întreb, a zis Martha, iar obrajii i s-au înroşit din nou. Cum a fost… cum…

Am râs.

— Noaptea nunţii?

— Da! Cum a fost? A fost ciudată? A fost nemaipomenită?

— A fost ca un vis, i-am răspuns. Nici nu sunt sigură că s-a întâmplat cu adevărat.

— Da! a spus Martha. Exact aşa a fost şi a mea – ca un vis. Ne-au dat oare droguri, May? Eu sunt sigură că mi-au dat droguri. Am visat doar sau chiar s-a întâmplat ceva?

— Cum te-ai simţit în dimineaţa următoare? am întrebat-o.

— Istovită, a răspuns Martha. Istovită, dar mulţumită… şi am simţit… am simţit…

Atunci se îmbujoră mai tare, mai ales că se străduia să ţină pasul cu noi.

— Durere? am terminat eu propoziţia în locul ei. Ai văzut şi sânge, Martha?

— Da, a răspus. Ştii că eram virgină.

— În acest caz, îndrăznesc să presupun c-a fost mai mult decât un vis, am zis eu.

— Crezi că se poate, May, să fi fost, în acelaşi timp, un vis, dar să se fi întâmplat şi în realitate? a întrebat Martha.

— Da, i-am spus eu. Cred c-ai găsit expresia potrivită. La fel ca toată aventura asta, a fost un vis care s-a transformat totuşi în realitate.

Ne aflam deja la marginea satului, iar Martha, nevrând să meargă mai departe, s-a oprit şi a adăugat:

— Încă ceva, May. I-ai văzut faţa, ai… ai… priveai chipul soţului tău în momentele acelea?

Am râs.

— Nu, eram ca rândunelele la care ne uitam astă-primăvară, Martha; aveam

coada ridicată în aer.

— Da! a strigat Martha, făcându-mi semn cu mâna în timp ce ne depărtam călare, da, chiar aşa a fost! Rămas-bun, May, prietena mea dragă. Să nu stai prea mult timp plecată; avem nevoie de tine aici.

— O să-ţi fie bine, Martha, am strigat către ea. O să-ţi fie bine. Sunt sigură că n-o să lipsim mult. Ce aventură, nu-i aşa?

Martha flutură din mână.

— Da, ce aventură! a strigat şi ea înapoi.

Apoi am pornit la drum, iar preria ne-a înghiţit în imensitatea ei. Nu eram deloc înspăimântată la gândul că plecam de lângă ceilalţi. Mă simţeam apărată şi în deplină siguranţă alături de soţul meu. Era o splendidă dimineaţă de vară, iar preria îşi deschidea bobocii. Flori sălbatice de toate felurile acopereau câmpiile unduitoare, iarba era strălucitor de verde, înclinându-se uşurel la adierea delicată a vântului, ciocârliile cântau, iar în sălciile şi plopii de lângă râu, diferite păsări îşi începeau cântecul de dimineaţă.

Cum satul se pierdea deja în urma noastră, m-am ridicat în scăriţa de la şa ca să mai privesc o dată înapoi. Am văzut fumul de la focurile de dimineaţă şerpuind deasupra corturilor, oamenii care se mişcau încoace şi încolo, preocupaţi de primele griji ale zilei; câinii lătrau, iar băieţii mânau caii spre pajişte. Se auzeau râsete îndepărtate şi zgomotul difuz al vieţii şi am avut, dintr-odată, sentimentul intens al legăturii cu locul acela, în fapt, căminul meu. A fost prima oară când am înţeles lucrurile astfel. Totul se petrecea ca şi când fusesem nevoită să plec şi să privesc în urmă, descoperind astfel o perspectivă nouă, aşa cum cineva îşi mută privirea şi apoi revine asupra unui tablou, spre a-i reconfirma frumuseţea. Când am făcut acest lucru, m-a învăluit, pentru prima dată, un puternic simţământ de pace şi mulţumire. Mi-am spus atunci: „Sunt extraordinar de norocoasă“.

Da, dincolo de greutăţile şi ciudăţenia sălbăticiei, noua noastră lume părea negrăit de dulce în dimineaţa aceea. Mă minunam în faţa iscusinţei şi a perfecţiunii felului în care oamenii de aici s-au apropiat de pământ şi de traiul în natură; par să facă parte din întinderea preriei asemenea ierbii de primăvară. Nu poţi să nu simţi că aparţin acestui loc, ca un fragment pe deplin contopit cu tabloul întreg…

În primul sfert de ceas, Micul Lup a mers înainte, la distanţă destul de mare de mine, ducând de căpăstru cei doi cai pentru transportul lucrurilor

noastre. Nu vorbea şi nici măcar nu se uita în urmă să vadă dacă vin. În cele din urmă, mi-am îmboldit calul, lovind din călcâie, şi am pornit în galop uşor. (Nicicând nu am fost mai recunoscătoare pentru lecţiile de călărie pe care mama ne obliga să le luăm în copilărie! Mă simt în largul meu acum, când merg călare, o abilitate ce-mi va fi, fără îndoială, de mare folos aici.) Am ajuns alături de el. Părea surprins, poate şi supărat întru câtva, ca şi când aş fi încălcat încă o regulă a etichetei păgâne.

— Sunt o femeie americană modernă, i-am zis, potrivind pasul calului meu cu al lui, şi nu am de gând să merg cu douăzeci de paşi în urma ta toată ziua.

Ştiam că Micul Lup nu poate să înţeleagă ce spun, însă am gesticulat arătând spre caii noştri, ca să indic poziţia lor unul lângă altul, iar apoi am făcut semne spre noi doi şi am zâmbit. Căpetenia a părut să ţină seama de cele arătate, pe urmă a dat din cap ca şi când ar fi înţeles şi mi-a zâmbit la rândul său. Da, iată că reuşisem să comunicăm cu adevărat! Am fost tare încântată.

Cred acum că a pregătit această ieşire ca să ne cunoaştem mai bine şi, poate, ca să-mi arate o mică parte din ţinutul unde trăieşte el. La începutul după-amiezii de ieri am făcut popas într-o pădurice de plopi, de-a lungul unui pârâu al cărui nume nu îl cunosc. Căpetenia a adus o mică bucată de piele pe care am legat-o drept acoperiş, între ramuri de salcie, ca să ne apere de ploaie, deşi vremea a rămas senină şi caldă. Dedesubt am făcut paturi din iarbă, învelite cu piei de bizon. După ce ne-am aranjat adăpostul, eu am strâns lemne pentru foc de pe malul pârâului, fericită că pot atinge din nou pământul, după o zi petrecută călare.

Micul Lup avea un sac nu prea mare din piele neargăsită, ce conţinea amnar, cremene şi o bucată de bălegar de bizon, din care a rupt o parte şi a fărâmiţat-o pentru a aprinde focul. Mi s-a părut grozav de ingenios faptul că putea să aprindă focul atât de repede, punând deasupra iarbă şi crengi; în scurt timp, aveam o adevărată vâlvătaie, tocmai bună ca să gătim şi să ne încălzim peste noapte.

La cină am fript potârnichi cu coada subţire, pe care căpetenia le doborâse cu arcul în timpul zilei, mergând călare, iar ele căzuseră una după alta dinaintea noastră. Până şi tata ar fi fost impresionat de iscusinţa sa de ţintaş. De-abia aştept să-i povestesc lui Helen Flight. Vă jur, un bărbat (sau o femeie) cu o armă de foc nu s-ar fi mişcat mai iute ori mai eficient.

Păsările au fost de-a dreptul delicioase. Le-am umplut cu ceapă sălbatică

fragedă şi ierburi pe care le adunasem în timpul idilicei noastre călătorii prin prerie. Mulţumită educaţiei oferite de „mamele“ noastre indiene, ajunsesem destul de pricepută la recunoaşterea unora dintre plantele comestibile.

A fost prima dată când eram cu adevărat singuri, şi cred că, la început, ne sfiam puţin amândoi. Oricum, într-un târziu, am descoperit un mijloc de a-mi depăşi frustrarea aproape permanentă provocată de încercările de a mă face înţeleasă, predându-mă, pur şi simplu. Acum flecăresc întruna alături de Micul Lup, spunând orice prostie îmi trece prin cap, căci dacă tot nu mă înţelege, mai contează oare ce spun? Cred că i-am povestit întreaga mea viaţă astă-noapte – i-am vorbit despre Harry, despre copiii noştri şi despre viaţa la azil; i-am vorbit de tata, de mama şi de sora mea, Hortense. I-am vorbit despre căpitanul Bourke. I-am spus totul şi am trăit cel mai bizar sentiment de eliberare, după ce mi-am descărcat sufletul. Micul Lup m-a ascultat răbdător sau, cel puţin, mi-a lăsat impresia că mă ascultă. Deşi nu putea să-mi înţeleagă vorbele, mă privea ca şi când ar fi înţeles. Mai încuviinţa din cap câteodată, şi, într-un târziu, chiar mi-a răspuns, vorbindu-mi blând în limba lui, cu toate că, evident, habar nu am ce mi-a povestit. Am stat aşa lângă foc jumătate din noapte, discutând, eu în engleză, el în limba lui (cu mult mai multă cumpătare în ce-l priveşte, căci e departe de ceea ce s-ar putea numi un om guraliv). Sunt convinsă că şi el mi-a împărtăşit lucruri importante din viaţa lui, dat fiind că uneori vorbea cu multă însufleţire. Eu ascultam cu atenţie, încercând să desluşesc unele cuvinte şi să dau un sens lucrurilor pe care le spunea, dar am avut impresia că l-am înţeles mai bine când i-am lăsat cuvintele să curgă liber spre mine şi n-am mai căutat să le descifrez. În felul acesta, am creat o legătură aparte; cred că amândoi am povestit ce aveam în inimă şi poate că inimile dacă nu şi minţile, s-au înţeles una pe cealaltă.

Astăzi de dimineaţă, căpetenia a plecat devreme să vâneze, iar eu profit de ocazie şi-mi notez cele petrecute în jurnal. Este un început de zi minunat şi păsările cântă cu voioşie în crângul de plopi. Sunt foarte confortabil învelită în pielea mea de bizon, iar când soarele se mai ridică puţin pe cer şi aerul se încălzeşte o să merg pe malul pârâului să fac o baie…

Doamne-Dumnezeule, am avut parte de o întâlnire înfricoşătoare. Mâna îmi tremură aşa de tare când îmi aduc aminte, că abia mai pot să ţin creionul. La scurt timp după ce am făcut însemnările de mai sus, am mers la pârâu. Am fost

încântată să descopăr acolo un iaz unde ajungeau apele unui izvor termal. Aburul se ridica la suprafaţă, iar când am încercat apa cu degetul de la picior, era caldă şi nespus de plăcută. Probabil că soţul meu a ales acest loc de popas datorită apropierii de izvorul termal.

Mi-am scos hainele, aşa cum fac mereu de când merg la scăldat (am lăsat deoparte, în bună parte, pretenţia la pudoare, căci goliciunea este ceva natural printre sălbatici). Am intrat înăuntru, bucurându-mă din plin de apa caldă şi mătăsoasă, cu un uşor miros de sulf, dar la temperatura ideală. Pluteam pe spate, într-o stare de relaxare desăvârşită.

Dintr-odată, am avut sentimentul tulburător că nu eram singură, că eram privită. Stăteam nemişcată în apă, iar inima începuse să-mi bată cu putere, stârnită de primii fiori de frică, la fel de puternici ca spaima în sine. În cele din urmă, m-am ridicat, acoperindu-mi pieptul, şi am privit iute în jur. Atunci l-am văzut. Ghemuit şi nemişcat ca un animal, pe mal se afla un bărbat, dacă îi pot spune aşa. Era una dintre cele mai înfiorătoare creaturi pe care am văzut-o vreodată. Avea părul lung şi încâlcit, atârnându-i până aproape de pământ, în locul unde stătea, şi trăsături îngroşate, întunecate, că nici nu mai semăna cu un om, ci cu un mistreţ.

Făptura aceea era goală, cu excepţia pânzei de pe şale. Pielea îi era înnegrită de noroi şi era… era într-o stare de excitaţie pe care bucata de material nu izbutea să o ascundă. Când a văzut că îl zărisem, mi-a zâmbit, arătându-şi dinţii smoliţi precum colţii ce-i are câinele diavolului însuşi. Apoi şi-a apucat organul şi a dat din cap spre mine cu o familiaritate dezgustătoare. Am intrat înapoi în apă ca să mă acopăr, în vreme ce bărbatul stătea în picioare, în aceeaşi poziţie, iar gândurile îi erau cât se poate de clare. Am fost şocată să îl aud vorbind nu în limba sălbaticilor, ci în franceză.

— *Salope,* zise el cu voce joasă, *je vais t'enculer a sec!*

Nu o să… nu pot să traduc ce a spus, din cauză că e, pur şi simplu, degradant.

Între timp, mizerabilul intrase în apă şi venea spre mine, ţinându-şi încă bărbăţia ca pe un teribil instrument al violenţei. Inima mi se ridicase în gât, nu mă puteam mişca şi trupul îmi îngheţase de spaimă.

— Te rog, nu, am şoptit. Te rog, nu-mi face rău.

Niciodată în viaţa mea nu m-am simţit mai singură sau mai speriată. Am început să dau cu disperare din mâini şi din picioare ca să mă depărtez de el,

până am ajuns la malul opus al iazului. M-am lipit de un bolovan mare, fără să mai am unde să mă duc, în timp ce creatura aceea venea tot mai aproape. Puteam deja să-i simt mirosul, chiar şi dincolo de emanaţiile minerale ale apei; simţeam aerul mizeriei şi miasma răului asupra lui… Mi-a vorbit din nou, în cuvinte cum nu se poate mai vulgare, care m-au făcut să simt cum fierea mi se ridică în gât; eram convinsă că urma să mi se facă rău. Tocmai în momentul când nenorocitul ajunsese foarte aproape, am auzit glasul soţului meu. Slavă Cerului! Mi-am ridicat privirea şi l-am văzut pe Micul Lup stând pe mal, cu biciul de călărie înfăşurat în mână. I-a vorbit cu o voce calmă şi liniştită şi, cu toate că nu ştiu ce i-a spus, am simţit din tonul său că îl cunoştea pe acest bărbat. I s-a adresat nemernicului cu fermitate, dar fără urmă de ranchiună în glas.

Individul a răspuns în limba indienilor Cheyenne şi părea să-i vorbească respectuos căpeteniei, aproape cu supunere, ieşind încet din iaz. Deodată însă s-a oprit, ca şi când şi-ar fi adus aminte ceva, şi s-a întors spre mine, arătându-şi din nou dinţii înnegriţi, într-un rânjet sălbatic. De data asta mi-a şoptit într-o engleză guturală, dar surprinzător de fluentă:

— Sunt Jules Seminole, mi-a zis, iar vocea lui mi-a dat fiori de groază. O să ne mai vedem noi. Şi am să-ţi fac tot ce ţi-am promis.

Apoi a ieşit din apă fără să mai privească înapoi.

Mai târziu, am încercat să-l întreb pe Micul Lup cine era această oribilă creatură. „*Sas-sis-e-tas*“, mi-a zis el, sau cam aşa ceva, adică cuvântul prin care indienii Cheyenne se referă la ei ca popor. Pe urmă a făcut mişcări repetate, directe, cu arătătorul drept de-a curmezişul celui stâng, anume semnul prin care îşi afirmă identitatea.

— Cheyenne? am întrebat în engleză. Cum se poate?

Bănuiesc că Micul Lup mi-a înţeles mirarea din voce, căci şi-a aşezat mâna în mijlocul pieptului şi a mişcat-o de-a curmezişul părţii stângi, spunând din nou cuvântul *Sas-sis-e-tas,* după care a dus-o de-a curmezişul părţii drepte şi a rostit: „*ve'ho'e*“, adică cuvântul folosit de indienii Cheyenne pentru omul alb.

— E metis, aşadar, am ghicit eu.

— *O'xeve'ho'e,* a răspuns căpetenia.

26 mai 1875

Am rămas mai multe zile în locul unde poposisem. După înspăimântătoarea mea întâlnire cu metisul Jules Seminole, mi-am dorit cu ardoare să mergem în altă parte sau chiar să ne întoarcem în tabără, dar nu s-a întâmplat aşa. Chiar dacă frica nu mai este atât de puternică, ameninţarea lui mă urmăreşte în continuare, motiv pentru care stau mereu lângă soţul meu. Când merge la vânătoare, îl însoţesc. Dacă merge la pârâu, îl urmez şi acolo. Nu am fost niciodată o fire deosebit de sfioasă, însă în momentul de faţă, cel puţin, mă simt în siguranţă numai alături de Micul Lup. Prezenţa mea permanentă nu pare să-l deranjeze şi, cu cât petrecem mai mult timp împreună, cu atât apropierea dintre noi devine mai intensă. Este un om blând, atent şi foarte răbdător în ce mă priveşte.

Expediţiile Micului Lup la vânătoare au fost încununate de succes. Am ucis, am pregătit şi am mâncat antilopă, elan, căprioară şi vânat de dimensiuni mai mici, dar variat, între care potârnichi, raţe şi iepuri (traiul sălbaticilor pare să fie uneori îndestulat, alteori sărac, însă atunci când hrana abundă, mănâncă pe măsură). Am gătit totul la foc, în aer liber. Într-una din genţile pe care le-am luat cu noi sunt câteva ustensile moderne de bucătărie, obţinute la schimb în prăvăliile omului alb, iar cu ajutorul lor încerc să pregătesc ceva mai interesant decât meniul obişnuit, alcătuit din carne fiartă. În afară de ceapa sălbatică şi frunzele de păpădie culese de pe pajişte, am găsit zbârciogi printre copacii de pe malul râului. Cunosc ciupercile astea din Illinois, unde apăreau din belşug primăvara. Obişnuiam să le culeg împreună cu mama şi Hortense.

Carnea rămasă a fost atârnată în păduricea de plopi, la distanţă considerabilă de locul unde ne aflam noi, în cazul în care urşii sau alte animale sălbatice i-ar fi simţit mirosul. În afară de îndatoririle privitoare la gătit, am fost ocupată cu deprinderea operaţiunilor mai delicate legate de jupuirea pieilor, scoaterea organelor sau tăierea unui animal. Această îndeletnicire cade aici tot în sarcina femeilor, iar căpetenia m-a învăţat o serie de tehnici care m-au ajutat să devin, dacă nu extrem de pricepută, măcar eficientă. Din fericire, cum tata era şi el vânător, am crescut văzând animale sălbatice doborâte, aşa încât nu sunt deloc sensibilă când vine vorba de sânge şi resturi de carne. Există în grupul nostru şi femei, inclusiv biata mea prietenă Martha, care vor întâmpina greutăţi considerabile în adaptarea la această muncă.

Viaţa sălbaticilor, aşa cum o văd eu, şi mai ales viaţa unei femei care trăieşte printre ei, presupune efort fizic aproape permanent; pentru relaxare

rămâne puţin timp. Nici excursia noastră din ultimele zile nu a fost ceea ce majoritatea femeilor albe ar numi o lună de miere ideală! Cu toate astea, a reprezentat o experienţă folositoare şi plină de învăţăminte.

Niciodată nu am fost mai recunoscătoare pentru baia de la sfârşitul unei zile de trudă, mai ales că aveam apă termală. Nu numai că reuşesc astfel să spăl sângele animalelor sălbatice, de care sunt mânjită, fără exagerare, până la coate, dar pot să curăţ şi afurisita de vopsea, plină de grăsime, întinsă pe piele. Ca multe alte femei din grup cu pielea deschisă la culoare, am fost obligată să folosesc acest amestec ca să mă protejez de soarele torid al preriei. E drept că mulţi sălbatici întrebuinţează vopseaua din acelaşi motiv; aşa am aflat, într-un târziu, originea termenului de „piele- roşie". Amestecul este obţinut punând laolaltă o argilă de culoare roşu-maronie, foarte răspândită în acest ţinut, cu grăsime sau osânză. Miroase oribil şi te face să te simţi cu adevărat mizerabil.

Alteori, se întâmplă ca vopseaua să fie făcută din argilă albă, aşa încât cel care o poartă se aseamănă oarecum cu o fantomă. Nimeni nu arată mai înspăimântător decât Phemie, dată cu amestecul alb, pe care îl preferă, chiar dacă pielea ei închisă la culoare nu are nevoie de o cantitate atât de mare ca a noastră, pentru a se apăra de soarele dogoritor. Descendenţa mea scoţiană şi tenul deschis reprezintă un dezavantaj evident în sălbăticia lipsită de umbră, numai soare şi cer, lucru valabil şi pentru Helen Flight, gemenele Kelly şi aproape toate celelalte femei care se trag din „lumea veche". Slavă Cerului pentru vopsea şi pentru crângul unde am poposit.

De obicei, Micul Lup face baie dimineaţa, când îl însoţesc şi eu. După-amiază, el rămâne pe mal şi mă priveşte în timp ce mă scald din nou, păzindu-mă, cred, de eventuale avansuri ale nemernicului de Jules Seminole, care se furişează încă în coşmarurile mele.

Apa caldă are temperatura ideală, la fel ca apa pentru baie încălzită pe sobă, acasă; e nemaipomenită. Astăzi după-amiază am înotat până în mijlocul iazului, ca să plutesc acolo câteva minute, aşa cum m-am deprins. M-am întors şi l-am chemat pe Micul Lup, ca de obicei, făcând semnul pentru înot, în speranţa că îl voi convinge să intre în apă şi încercând să descopăr la el o latură ceva mai ludică. Tare mi-e că soţul meu este, dacă nu tocmai o persoană posacă, atunci, cu siguranţă, una serioasă, foarte puţin dispusă să-şi arate buna-dispoziţie. Poate că este doar un fel de a fi legat de vârsta şi de rolul său în trib. Am luat cu mine în călătorie foaia pregătită de locotenentul Clark, cu limbajul indian al semnelor,

care, în ciuda faptului că nu e completă, ne-a prins extrem de bine. Seara, lângă foc, exersăm limbajul gesturilor, iar căpetenia a dovedit multă răbdare faţă de încercările mele. Mai mult, s-a străduit să mă înveţe câteva cuvinte în limba lui. Merge destul de greu, şi, pe de altă parte, mie îmi place să pălăvrăgesc în engleză ca să mă pot elibera de frustrarea faptului că nu pot vorbi cu el fluent. Da, sigur, mi-am dat şi eu seama că oricine stă să asculte turuiala mea nesfârşită trebuie să fie un om cu adevărat răbdător!

Bineînţeles, pentru că nu poate citi, Micul Lup nu are cum să înţeleagă esenţa unei cărţi, dar o priveşte cu admiraţie, o atinge şi o întoarce în mâini de parcă ar avea puteri magice – şi, într-un fel, probabil că are. Suntem în stare să întreţinem o comunicare elementară (chiar dacă, fără urmă de îndoială, nu am putea traduce versurile Bardului în limbajul semnelor, aşa cum încercam, în glumă, alături de căpitanul Bourke!).

În cele din urmă, după rugăminţi repetate din partea mea, Micul Lup a intrat în apă; este un bărbat cu trup bine legat. Oricum, pentru că indienii înoată precum câinii, într-un fel tare primitiv, m-am hotărât atunci, pe loc, să-l învăţ câteva stiluri de înot. Mai întâi i-am arătat craul, pe care, graţie staturii sale atletice, l-a deprins repede. Apoi am continuat cu stilul bras. Ne-am amuzat teribil şi, în scurt timp, râdeam ca nişte… ei, bine, ca doi îndrăgostiţi în luna de miere! Am simţit că „am spart gheaţa“.

Într-un impuls de moment, mi-am prins braţele în jurul gâtului său şi mi-am încolăcit picioarele în jurul mijlocului. Mi s-a părut atunci grozav de surprins, oarecum neliniştit. Nu ştiu dacă se temea că aş fi putut să-l trag sub apă sau dacă credea, pur şi simplu, că este necuviincios pentru o femeie să fie atât de directă, de vreme ce a încercat să se desprindă de mine.

— Nu-ţi fie teamă, i-am spus în engleză, îmbrăţişându-l mai strâns, mă joc doar.

Adevărul este că, deşi pornisem această încleştare într-o simplă joacă, am descoperit că îmi plăcea să-l ating. Am simţit cum pielea lui netedă şi caldă mă stârnea, fără putinţă de tăgadă. Îi pipăiam cu mâinile muşchii mici şi tari de pe umeri şi braţe, iar cu tălpile îi cercetam rezistenţa picioarelor. M-am trezit că mă lipisem şi mai strâns de el. Ar trebui să adaug că nu a mai existat nici un fel de apropiere fizică între noi de la noaptea de vis a nunţii.

— Ah, am şoptit atunci, nu am vrut să…

Căpetenia părea să răspundă îmbrăţişării mele; simţeam cum tensiunea şi

reţinerea lui dispar treptat. Pentru o clipă am plutit împreună în apa caldă a izvorului, care ne ţinea la suprafaţă, iar eu îmi prinsesem uşor picioarele în jurul mijlocului său. Pe urmă am început să-l sărut delicat pe gât, pe faţă şi pe buze (sălbaticii nu sunt pricepuţi în arta sărutului şi aveam senzaţia că sărutam un copil, dar în scurt timp mi-a răspuns şi el la fel).

— Nu-i aşa că e bine? am şoptit. Nu-i aşa că e plăcut, că e pur şi simplu minunat?

Acuma urmează o chestiune jenantă şi nu ştiu un alt fel de a o aborda decât direct. Aşa cum a dat de înţeles John Bourke, indienii Cheyenne nu au încurajat, până acum, relaţiile cu albii sau cu misionarii şi, cu toate că au făcut negoţ împreună şi le cunosc, într-o anumită măsură, obiceiurile, totul s-a petrecut, cel puţin în cazul Micului Lup, fără să aibă şi experienţa intimităţii. Ceea ce ştiu sălbaticii cu privire la raporturile sexuale dintre un bărbat şi o femeie au învăţat observând natura, potrivit formulării lui John Bourke, adică privind animalele acuplându-se… drept care fac dragoste… ca animalele…

Cu toate că nu sunt nici pe departe o autoritate în domeniu, aşa cum mă prezentase Narcissa White, nu mi-e ruşine să recunosc că Harry Ames şi cu mine am avut parte de o viaţă erotică dinamică sau că sunt o femeie capabilă de pasiuni puternice. Bărbaţii se laudă cu astfel de trăiri; femeile sunt trimise, în schimb, la azilul de nebuni. Dacă socot singurul meu episod intim alături de căpitan şi propria „noapte a nunţii", iată că am avut, în scurta mea viaţă, trei amanţi. Mă face lucrul acesta o păcătoasă? Poate… Eu nu mă simt aşa… O prostituată? Nu cred. Sunt oare nebună? Nici pomeneală.

Pluteam împreună cu soţul meu, înlănţuiţi, în apă, cu braţele mele prinse de gâtul lui şi cu picioarele în jurul mijlocului său. Trupurile noastre alunecau uşor unul pe lângă altul, plăcut şi familiar, iar apa aceea cu sulf rămânea, uleioasă şi caldă, pe pielea noastră. Nu fuseserăm trimise acolo ca să-i deprindem pe sălbatici cu felul nostru de viaţă? Oare chemările cărnii nu intrau la socoteală? Dacă şeful de trib mă putea învăţa tehnici mai complexe de înlăturare a cărnii de pe pielea unui animal, de ce nu i-aş dezvălui, la rândul meu, câteva secrete ale cărnii omeneşti? (mi se pare că s-ar crea un schimb echitabil între cele două lumi).

Mi-am coborât mâna pe spatele lui, spre posterior, care era neted şi ferm, tare ca o piatră de râu, şi am început să-l mângâi de jur împrejur, cum stătea acolo, în uleioasele ape minerale, suplu ca un armăsar şi alunecos ca un şarpe.

— Atinge-mă şi tu, i-am şoptit, chiar dacă, fireşte, n-avea cum să mă înţeleagă.

I-am luat mâna şi i-am aşezat-o între trupurile noastre, purtând-o apoi peste pântec şi peste sâni. Are mâini foarte delicate, puternice, dar în acelaşi timp aproape feminine, cu o atingere blândă, aşa cum nu am mai cunoscut vreodată. L-am sărutat din nou şi, de astă dată, m-a sărutat înapoi, şi l-am ajutat din nou cu mâna, ghidându-l, potrivindu-mi şoldurile lângă ale lui, picioarele în jurul mijlocului, iar căldura izvorului mă pătrunse, aducând în mine ardoare şi lumină…

28 mai 1875

În dimineaţa aceasta, în vreme ce aştern pe hârtie rândurile de faţă, ne pregătim de plecare. Bănuiesc că ne întoarcem în sat, căci Micul Lup încarcă pe caii pentru transport toată carnea şi pieile pe care le-am strâns şi pregătit în cele câteva zile petrecute aici. În afară de înspăimântătoarea mea întâlnire cu individul numit Jules Seminole, pe care, slavă Domnului, nu l-am mai văzut de atunci, a fost o călătorie frumoasă, şi îmi pare rău că se sfârşeşte. Cred că Micul Lup şi cu mine am făcut paşi importanţi în stabilirea unei legături între culturile noastre, iar constatarea nu reprezintă doar un eufemism mascat, deşi… este şi asta. Sunt foarte optimistă, şi acum, mai mult ca niciodată, am convingerea că există şanse reale ca proiectul să aibă succes. Poate că oamenii preşedintelui Grant au avut dreptate, iar forţa pură a feminităţii americane va aduce, într-un final, cele două lumi împreună. Soţul meu şi cu mine am învăţat nu doar să comunicăm la nivel elementar, dar am ajuns să simţim un anumit respect şi o afecţiune sinceră unul faţă de celălalt. Căpetenia va reprezenta adevărata mea deschidere spre viaţa sălbaticilor, căci în el se regăsesc toate calităţile pe care oamenii aceştia simpli le preţuiesc atât de mult – curaj, demnitate, bunăvoinţă, altruism –, şi încă o latură, întrezărită doar, însă cred că i-aş putea spune cruzime. Micul Lup întruchipează prototipul conducătorului autentic în orice cultură şi sunt convinsă că până şi John Bourke ar avea faţă de el un respect amestecat cu o anumită reţinere, după cum ar simţi şi căpetenia faţă de Bourke. Mi se pare că ei doi au destul de multe în comun. Căpitan şi căpetenie… păgân şi catolic… soldat şi luptător… legaţi acum unul de altul prin dragostea unei femei.

Şi totuşi, în ciuda bunelor mele intenţii, nu pot pretinde că am pentru

Micul Lup aceleaşi sentimente ca pentru John Bourke, alături de care am trăit o pasiune aşa cum n-am mai cunoscut vreodată, o iubire ce îmbina raţiunea şi simţirea – trup, minte şi suflet… Doamne, simt că am trăit trei vieţi până acum, prin cele trei iubiri – prima, Harry Ames, o dragoste fizică ca o scânteie, stinsă de întunecimea cămăruţei de azil şi reaprinsă de neverosimila lumină a unei noi iubiri, ca o stea căzătoare. Da, pentru că Harry Ames a fost scânteia luminoasă, dar răzleaţă, a feminităţii mele, iar apoi John Bourke a fost steaua mea căzătoare, arzând cu strălucire şi putere. Iar bărbatul acesta, Micul Lup, este focul căminului meu, oferindu-mi căldură şi siguranţă… este soţul meu. Îi voi fi soţie bună şi credincioasă şi îi voi dărui copii.

Împreună cu Micul Lup am pornit călare înapoi spre tabăra noastră de lângă Powder River, aceasta fiind ultima noastră dimineaţă aici. Am încercat să aflu direcţia de mers cu ajutorul unei busole şi a unei hărţi a armatei pe care mi-a dăruit-o căpitanul Bourke înainte de plecare (nu ştiu cât de exactă este harta şi nu am deloc talent de cartograf, însă ştiu, cel puţin, principalele cursuri de apă). Căpetenia şi cu mine mergeam acum alături – în calitate de egali, aşa cum e firesc –, iar eu sporovăiam întruna; fie observam câte ceva, fie îi arătam păsări, animale şi plante, fără să mă opresc din vorbă, aşa cum mi-e felul.

Uneori, şeful de trib îmi răspundea, spunându-mi denumirile acelor lucruri; alteori, bănuiesc că vorbea doar pentru el, aşa cum m-am deprins. Cred că încep, în cele din urmă, să înţeleg câte ceva din limba lor, chiar dacă nu am curaj încă să rostesc cuvinte.

Pe măsură ce ne apropiam, venind dinspre preria uriaşă şi tăcută, satul mi-a părut dintr-odată, după aceste câteva zile petrecute în linişte, un adevărat oraş, vibrând de energia şi mişcarea oamenilor. Un întreg sat, cu totul nou, apăruse pe celălalt mal al râului, în zilele cât am fost plecaţi; aproape o sută de corturi noi fuseseră ridicate de atunci.

Câinii din tabără au ieşit să ne latre când ne-am apropiat, iar apoi să ne miroasă şi să ne muşte uşor de călcâie, fără să ne rănească, în vreme ce străbăteam aşezarea. Grupuri de copii mici ne urmau încântaţi; i-am recunoscut pe câţiva dintre spiriduşii cei mărunţi şi m-am bucurat să-i văd din nou. Cât de mult îmi plac copiii! Cât de mult mi-aş dori să mai am şi eu unul!

O parte dintre doamnele noastre mi-au ieşit în întâmpinare lângă adăposturile lor, pe măsură ce înaintam. M-am amuzat observând că, în doar

câteva zile cât fusesem plecată, devenise din ce în ce mai greu să le deosebeşti pe unele dintre miresele „noastre“ de localnice. De la ceremonia nunţii, o bună parte adoptaseră portul sălbaticilor, iar câteva dintre femeile tribului Cheyenne purtau veşmintele „civilizate“ dăruite de femeile din program.

Gretchen, îmbrăcată într-o rochie din piele de cerb, ducea o căldare de apă în cortul ei. S-a oprit să mă întâmpine şi să admire caii împovăraţi de vânat.

— *Ja*, bun bărbat ai la tine, May! a zis ea. Eu abia conving la derbedeu' meu să iasă din cort, a adăugat, însă în voce i se simţea o afecţiune sinceră. Tot ce vrea la mine netrebnicu' ăsta mare este să se „lupte“ pe pieile de bivol. *Ja*, ştii ce vreau să spun, aşa-i, May? Afurisitul ăsta de sălbatic nu mai satură deloc! Vin eu mai târziu să văd la tine, *ja*? Trebuie vorbit la tine.

Am trecut apoi pe lângă aşezarea reverendului Hare şi a Femeii-Câine, având astfel ocazia să îl văd pe acesta din urmă ieşind din *tipi* înveşmântat într-o rochie a uneia dintre femeile albe. Este un om cumsecade, ceva mai în vârstă, şi nu m-am putut abţine să nu pufnesc mirată în râs, la vederea lui. Ha! Femeia-Câine m-a fixat cu privirea, trăgând de corset, care părea să îl incomodeze într-o anumită măsură. Mi-am dus mâna la gură.

— *Je suis désolée*, m-am scuzat, dat fiind că şamanul hermafrodit ştia puţin franţuzeşte. *Alors vous êtes très belle!* Sunteţi cum nu se poate mai frumoasă!

Cuvintele acestea au avut, din câte se pare, darul de a-i aduce oarecare alinare şi, într-adevăr, el/ea s-a arătat mai degrabă mândră de noua ţinută.

— *Dites-moi, où est le grand lapin blanc?*[15] am întrebat. Onorabile, am strigat, dacă eşti înăuntru, trebuie să-ţi ajuţi colega de cameră să-şi aranjeze rochia cea nouă.

15. „Spuneţi-mi, unde este marele iepure alb?“, în fr., în orig.

— Dumneata eşti, domnişoară Dodd? s-a auzit din cort glasul solemn şi puternic al reverendului. Dă-mi voie să-ţi reamintesc că săptămâna aceasta ai lipsit din nou de la slujba de duminică. Acum vin jumătate dintre oamenii din tabără. O să-i transformăm până la urmă pe păgâni în creştini!

— Felicitări, onorabile! am răspuns, dar ai face bine să te grăbeşti, înainte să ne transforme ei în păgâni. Eu mă gândeam să mă convertesc la religia Marelui Leac[16]. Începe să mă atragă din ce în ce mai mult.

16. Referire la practicile şamanice, foarte răspândite în rândul amerindienilor.

Reverendul şi-a scos atunci capul chel, rozaliu precum un nou-născut, prin deschizătura cortului şi a clipit în lumina soarelui.

— Domnişoară Dodd, eşti o tânără fără Dumnezeu, m-a dojenit el.

Apoi i-a vorbit Femeii-Câine în limba indienilor Cheyenne, iar aceasta i-a răspuns.

— Onorabile, roag-o pe Femeia-Câine să-ţi spună noul nume în limba indienilor, pe care l-am inventat împreună cu şeful de trib, i-am mai strigat pe un ton ştrengăresc, în vreme ce ne îndepărtam. S-a întâmplat, aşa cum se întâmplă lucrurile astea, foarte natural, în timpul călătoriei noastre, pe când încercam să-i explic soţului meu, prin limbajul semnelor, înţelesul literal al numelui dumitale creştin.

Reverendul i s-a adresat din nou Femeii-Câine, care i-a şi răspuns. În felul acesta, reverendul Hare a auzit întâia oară noul său nume indian, care, îndrăznesc să prezic, se va răspândi în sat precum focul în prerie.

— Eşti o tânără fără Dumnezeu, May Dodd! a strigat *Ma'vohkoohe ohvo'omaestse* – Marele Iepure Alb – în vreme ce noi ne continuam drumul prin tabără.

— O tânără fără Dumnezeu! O să mă rog pentru sufletul tău! Ca şi pentru cel al prietenei tale artiste, Helen Flight. Te îndemn să mergi să o vezi fără întârziere, căci, în lipsa ta, s-a transformat în discipolul Satanei şi îi ademeneşte pe sălbatici cu talentul ei devastator de a vrăji, de a fermeca şi a se deda magiei!

Atunci am început să mă întreb dacă nu cumva bătuse prea mult soarele peste creştetul chel al reverendului.

Am fost tare dezamăgită când am descoperit că adăpostul din noaptea nunţii dispăruse în lipsa noastră, iar lucrurile îmi fuseseră mutate din nou în cortul „familiei". Asta însemna că luna de miere se sfârşise cu adevărat. După ce m-am obişnuit cu intimitatea cortului meu, îmi vine tare greu să stau iarăşi laolaltă cu toţi ceilalţi.

Aşa cum bănuiam, Martha a fost prima care a venit să mă vadă, sosind la scurt timp după ce făcusem această nefericită descoperire. Era plină de emoţie, de întrebări şi de veşti.

— Slavă Cerului că te-ai întors cu bine! a zis dintr-o suflare.

Micul-Îngrijitor-de-Cai a apărut în acel moment, fidel numelui său, ca să-mi ia bidiviul. E un băieţel drăguţ, cafeniu şi subţire ca un elf. L-am mângâiat pe cap, iar el mi-a zâmbit larg şi drăgăstos.

— Am aşa de multe să-ţi spun, May, dar mai întâi vreau să-mi povesteşti despre luna ta de miere. Cum te-ai simţit? Pe unde-ai umblat? A fost totul cât se poate de romantic?

— Păi, să vedem… am reflectat eu. Am mers cu trenul, la clasa I, în oraş, unde am stat în apartamentul nupţial de la cel mai bun hotel… toate mesele ne-au fost aduse în cameră şi am făcut dragoste pe un pat de puf…

— Of, nu mă mai tachina, May! interveni Martha, chicotind. Spune-mi drept, unde aţi fost?

— Ne-am plimbat prin ţinuturile astea, Martha, i-am răspuns. Ne-am oprit câteva zile într-o pădurice de plopi, de-a lungul unui pârâu, şi ne-am scăldat într-un iaz unde se revărsau apele unui izvor termal… acolo am făcut dragoste cu pasiune…

— Vorbeşti serios? m-a întrerupt Martha. Chiar aşa? Nu-mi dau seama niciodată când mă tachinezi, May.

— Spune-mi ce mai e nou prin tabără, draga mea. Ale cui sunt aşezările de pe malul celălalt al râului?

— Ale indienilor Cheyenne din sud, a zis Martha, „rudele“ noastre care au venit în vizită din Oklahoma.

— Da, asta ar explica apariţia nenorocitului de Jules Seminole, am spus eu, după care i-am povestit întâmplarea.

— Cei din sud i-au făcut pe bărbaţii noştri să se înfoaie şi să umble ţanţoşi precum cocoşii, a adăugat Martha. În curând vor pleca la război împotriva indienilor Crow, duşmanii lor. Au chemat-o pe Helen Flight să le picteze păsări pe trupuri şi pe cai, câtă vreme se pregătesc de luptă. Femeia a ajuns un fel de „leac suprem“, o adevărată *artiste* a locului.

— A, deci la asta se referea onorabilul, am zis eu.

Ne-am hotărât să mergem de îndată la adăpostul ei, unde am găsit-o pe artistă aşezată pe un scăunel, în soare, pictând un pescăruş pe pieptul unui tânăr. Pasărea era minunat redată, chiar în momentul scufundării în apă. Alături de Helen, stătea pe pământ, cu picioarele încrucişate şi urmărindu-i munca, un individ mai vârstnic cu cosiţe lungi, albe şi o piele brună, brăzdată de riduri, aducând cu o piele de şa, veche şi crăpată.

Lui Helen i s-a luminat chipul la sosirea noastră, s-a oprit din lucru şi şi-a scos pipa din gură.

— Bine ai venit acasă, May! a spus ea, plină de entuziasm. Ţi-am simţit lipsa. Doamne, ce bucuroasă sunt că aţi venit amândouă! Vă rog, staţi jos. Trebuie să-mi ţineţi de urât în timp ce lucrez… toată ziua am pictat. Se pare că am fost „descoperită" de sălbatici! Abia pot să fac faţă cererilor. Vai, vă rog să mă scuzaţi că nu am făcut prezentările aşa cum se cuvine. Doamnelor, aţi avut plăcerea de a-l cunoaşte pe doctorul Taur-Alb, renumitul şaman?

— Mă tem că nu, am răspuns. Vă rog să nu vă ridicaţi, domnule, am glumit eu.

Bătrânul era cum nu se poate mai sobru, deloc impresionabil şi aproape ţâfnos. Atât el, cât şi tânărul îşi luaseră o expresie teribil de gravă şi abia dacă ne priveau.

Helen şi-a vârât iute între buze pipa ei scurtă, din piatră, frumos gravată, şi a apucat din nou pensula. Îşi făcuse o paletă tare ingenioasă dintr-un scut de piele neargăsită, care se uscase şi se întărise precum lemnul. Acolo îşi amesteca ea culorile, dintr-o mulţime de prafuri şi emulsii obţinute prin măcinarea unor pietre de culori diferite, ţărână, ierburi, boabe de fructe, diverse argile şi oase de animale, potrivit unor străvechi reţete păgâne, faţă de care domnişoara Flight n-a pregetat să-şi arate entuziasmul, căci îi ofereau aproape toată gama de culori posibile.

— Asemănarea e uimitoare, Helen, i-am spus cu toată admiraţia.

Până şi Audubon ar fi fost invidios, căci pescăruşul lui Helen era o operă de artă. Culorile strălucitoare licăreau pe pielea netedă şi cafenie a băiatului, ca şi când pasărea ar fi fost vie.

— Da, mulţumesc, a zis Helen, cu pipa între dinţi. Noaptea trecută, tânărul Vârtej-Umblător a avut un vis. Se făcea că era lovit de gloanţe în luptă, dar carnea i se închidea în jurul urmelor de glonţ, iar el rămânea nevătămat. Băiatul n-a mai fost niciodată la război, aşa că e neliniştit cu privire la viitorul lui. Drept care, astăzi de dimineaţă, a mers întins la şaman, doctorul Taur-Alb, ca să-i povestească visul, dat fiind că interpretarea viselor reprezintă o îndeletnicire de prim rang a şamanilor.

În momentul acela, atât eu, cât şi Martha ne-am uitat din nou spre Taur-Alb, care privea neclintit şi aproape sever, în vreme ce domnişoara Flight picta pieptul tânărului.

— Doctorul Taur-Alb, a continuat Helen, i-a spus tânărului că scopul visului era acela de a-i face cunoscut faptul că pescăruşul era animalul său „tămăduitor"; atunci când pasărea se scufundă, suprafaţa apei se închide în urma ei, tot aşa cum, în visul băiatului, rănile din carne se închideau după ce intrau gloanţele. O idee grozav de inspirată, nu credeţi? Aşadar, imaginea pe care o pictez acum pe pieptul băiatului are menirea de a-l apăra de rău. Bineînţeles, a adăugat Helen, oprindu-se din lucru şi scoţându-şi pipa din gură, cu sprâncenele ridicate într-un fel de uimire amestecată cu ironie, nu garantez că desenele mele au însuşiri magice!

— Asta sper şi eu, am zis. E doar o superstiţie, Helen. Şi nu-l va ajuta cu nimic în faţa gloanţelor adevărate.

— Aşa mă gândeam şi eu, May, aprobă Helen. Nu sunt decât un artist care execută o lucrare. Garanţiile referitoare la puterile magice ţin direct de domeniul doctorului Taur-Alb, aici de faţă.

Exact în acel moment, ca la un semn, bătrânul şaman începu o psalmodiere, cu voce joasă şi ritmică.

— Ei, vezi! a zis Helen, încântată. În vreme ce vorbim, colaboratorul meu revarsă asupra pescăruşului un supliment de însuşiri supranaturale.

De cortul lui Helen atârnau nenumărate piei de păsări din toate speciile posibile; strânsese singură multe dintre ele în drumul nostru până aici, iar altele îi fuseseră aduse de sălbatici drept modele, pentru respectarea asemănării cu păsările pe care este „angajată" să le picteze pe trupurile lor, ca şi pe cele ale poneilor pregătiţi de război. Pe pământ, în jurul aşezării sale, se aflau grămezi de daruri cu care păgânii o copleşiseră în semn de recunoştinţă pentru serviciile oferite – obiecte de îmbrăcăminte minunat brodate, piei de animale, o varietate de pipe de „leac", bijuterii, frâie împletite pentru cai şi şei.

— Vă rog, doamnelor, să luaţi oricare dintre lucrurile de aici, dacă credeţi că v-ar prinde bine, ne-a îndemnat Helen. Nici nu mai ştiu unde să le pun. Am acum o jumătate de duzină de cai, pe care i-am dăruit soţului meu, domnul Mistreţ. Am devenit, dintr-odată, o femeie cu situaţie. Trebuie să spun că există o teribilă ironie a sorţii în faptul că am fost nevoită să vin în mijlocul pustietăţii pentru a dobândi câştiguri materiale în calitate de artist. Ei, dar iată că soseşte şi următoarea mea comandă, a zis Helen, căci un alt tânăr se apropia, pe un cal încărcat cu piei. Pun rămăşag că vrea tot un cocor, ne-a anunţat ea. Este dintotdeauna pasărea preferată a sălbaticilor. Faptul acesta are o semnificaţie

aparte, dat fiind că, de-a lungul istoriei, multe alte culturi, la est sau la vest, primitive ori civilizate, au atribuit calităţi aparte nobilului cocor. În cazul de faţă, pasărea este preţuită în mod deosebit pentru curajul său; chiar şi atunci când este rănită şi nu poate zbura, rămâne în picioare şi luptă eroic. Drept urmare, odată ce poartă astfel de imagini pe piept, luptătorii au credinţa că însuşirile respective vor trece asupra lor.

— Bine, Helen, dar nu eşti totuşi îngrijorată, am întrebat-o, că, dincolo de atribuirea puterilor magice, de care se ocupă bunul doctor, ţi-ar putea cere socoteală atunci când arta nu-i va scoate la liman, ceea ce, inevitabil, se va întâmpla?

— Da, numai că Arta scoate la liman pe toată lumea, a răspuns Helen veselă. Magia şi „leacurile" pot să dea greş; Arta, niciodată. Mai mult decât atât, a adăugat, trăgând din pipă îndelung, meditativ aproape, e posibil ca un luptător care crede în „tămăduire" chiar să aibă parte de ea. E o idee fascinantă, nu? De fapt, e o noţiune ce stă la baza religiei păgâne.

— Şi poate şi a religiei noastre, am remarcat eu, căci vorbeşti de-acum despre credinţă, Helen.

— Întocmai! îmi întări Helen spusele, cu aceeaşi bună-dispoziţie. Adică, credinţa în puterea Domnului, în puterea Artei, în puterea vracilor şi a animalelor salvatoare – toate astea sunt, până la urmă, unul şi acelaşi lucru, nu-i aşa, May?

— Helen, desenele tale sunt splendide, am spus, însă dacă aş face prinsoare aş înclina spre puterea gloanţelor.

— Ah, voi, cei fără de credinţă, m-a dojenit Helen cu voce subţire.

— Asta spune reverendul despre amândouă, Helen, i-am răspuns.

— Exact, a confirmat ea. Episcopalianul mă acuză că încurajez venerarea unor idoli falşi. I-am explicat că nu sunt decât un biet artist care încearcă să se descurce în viaţă.

— Prin susţinerea unui nivel superior de receptare a artei în rândul păgânilor, am adăugat.

— Chiar aşa, aprobă Helen. Arta reprezintă un element fundamental al civilizaţiei. Şi, în orice caz, ce-ar putea fi fals la un pescăruş? Ia să vedem, îi zise ea băiatului şi se opri din lucru, analizând desenul, după care făcu semn c-a terminat. E gata. Acum, fii băiat bun şi şterge-o de-aici. Ăsta o să se descurce bine în luptă, a adăugat ea cu satisfacţie.

— Vai de mine, artistul începe să şi creadă în propriile prevestiri! am tachinat-o eu.

Helen mi-a zâmbit, fără să-şi scoată pipa din gură, şi a privit în jos, spre vârstnicul şaman, Taur-Alb, care părea să fi aţipit la soare.

— Trezeşte-te, şarlatan bătrân! Uite că a venit următorul pacient.

1 iunie 1875

Odată cu sosirea oaspeţilor din sud, peste tot în tabără au avut loc, în ultimele zile, o mulţime de activităţi, iar atmosfera de sărbătoare aminteşte de o reuniune extinsă de familie sau de un bâlci.

Mi-am petrecut timpul vizitându-mi o parte dintre prietene şi privind variatele competiţii de îndemânare care au loc pretutindeni, între diferite grupuri şi comunităţi de războinici. Printre acestea se numără probe de călărie, demonstraţii de tras la ţintă cu arcul şi săgeata, cu puşca şi cu suliţa, concursuri de alergat şi altele asemenea. Aproape toată lumea din tabără vine, fie ca să privească, fie să participe.

Aşa cum ne prevenise Bourke, sălbaticii sunt mari amatori de jocuri de noroc, aşa că stabilirea pariurilor reprezintă o activitate foarte dinamică, ce se desfăşoară ori de câte ori apare vreo ocazie. Înainte de a ajunge în tabăra noastră, indienii din sud făcuseră schimb de bunuri la o prăvălie din pustietate, aşa că au adus cu ei o mulţime de produse din lumea civilizată – pături, unelte, cuţite, mărgele şi gablonţuri –, pe care le folosesc când ţin pariuri la jocurile de noroc sau la întreceri de tot felul.

N-am fost deloc surprinsă să le regăsesc în centrul acţiunii pe cele două păcătoase, gemenele Kelly. Nu pot să nu le admir îndrăzneala, însă adevărul este că sunt o pereche de netrebnice! Sălbaticii le-au numit *Hestahkha'e* (Femeia-Geamănă), ca şi când ar fi una singură, căci este nespus de greu să le deosebeşti. (Martha mi-a spus că în tabără circulă un zvon scandalos, potrivit căruia cele două ar fi schimbat soţii în noaptea nunţii.)

Fetele par să se fi impus în calitate de organizatoare profesionale de pariuri şi să fi făcut o mică avere compusă din bunuri de schimb, piei şi cai, după ce puseseră la cale sau făcuseră pariuri la diverse jocuri. Ieri, de pildă, au înscris-o pe Phemie într-o rundă de alergări în care concura împotriva mai multor indieni Cheyenne din sud. Negresa noastră impunătoare ne-a oferit tuturor, caucazieni şi

sălbatici laolaltă, o teribilă surpriză, în momentul când a pornit spre linia de start purtând, precum bărbaţii, doar o bucată de pânză peste şale.

— Doamne-Dumnezeule, Phemie, i-am zis de îndată ce am văzut-o, eşti aproape goală!

Adevărul este că aveam la ce ne uita – picioare lungi, negre, strălucitoare şi atletice, ca ale unui mânz, şi sâni mici şi tari ca ai tinerelor fete.

Phemie a râs cu poftă.

— Bine te-am găsit, May! a spus ea, întâmpinându-mă călduros, căci nu o mai văzusem de la întoarcerea mea. Da, când eram de-o şchioapă, mă întreceam mereu la alergat cu ceilalţi copii, tot goală. Eram cel mai iute copil de pe plantaţie. Mama îmi spunea că aşa aleargă şi luptă neamul nostru, în Africa. De ce să duci cu tine şi greutatea hainelor, dacă te încetineşte?

— Că bine zici, Phemie, spuse Meggie Kelly. Umblă vorba că flăcăii irlandezi din vechime de-asta luptau dezbrăcaţi.

— Da, şi fiindc-aşa băgau groaza în sufletu' duşmanilor, a completat-o Susie. Şi care dintre voi, curajoase doamne, vrea s-alerge cu fetiţa asta?

Mai mulţi războinici se apropiaseră deja de linia de start. Printre indienii din sud erau câţiva care vorbeau acceptabil engleza, dat fiind că această ramură a neamului a fost mai apropiată de albi decât a noastră. Folosindu-se de ajutorul lor în calitate de translatori, surorile Kelly se tocmeau cu celelalte persoane care pariau în privinţa posibilului rezultat (un concept nou pentru sălbatici).

— Da, însă vezi matale, ea-i o biată fată, explica Meggie graţie tălmaciului. Aşa-i că nu-i tocmai corect să concureze cu şanse egale împotriva unor bărbaţi mari şi vânjoşi? Din pricina numitului dezavantaj, toţi care pariază pe Phemie trebuie să pună doar jumate din cât pun ăia care pariază pe flăcăi. Noi vă zicem cine are cele mai mari şanse, dacă pot să zic aşa.

— O să intru şi eu în jooocul vostru, netreeebnice ce sunteţi, interveni Daisy Lovelace. Nici nu mă intereseaaază dacă e fată sau nu. Tăticul meu spunea mereu că nimeni nu poate întrece un negroteeei. Tăticul zicea că au picioarele astea lungi de la atâta alergat prin junglă, că sunt urmăriiiţi de lei şi alte jiviiine. Aşa că pun rămăşag pe draga mea prietenă Euphemia Waaashington.

Apoi s-a dat semnalul şi au pornit, iar pasul lui Phemie făcea cât doi ai oricăruia dintre sălbatici. Alerga la fel de iute şi de graţios ca o antilopă şi a câştigat cursa cu uşurinţă, fapt ce a condus la o nouă provocare, urmată de o rundă ferventă de pariuri. Phemie a câştigat şi a doua oară, şi toţi ceilalţi

participanţi au îndurat ruşinea de faţă cu prietenii şi familiile lor, zeflemisiţi din toate părţile.

Este interesant de observat că femeile Cheyenne au fost la fel de mândre ca noi de victoria lui Phemie, scoţând un fel de triluri ciudate atunci când a trecut linia de sosire înaintea celorlalţi. Prin urmare, chiar dacă au existat momente vădite de tensiune şi invidie de la sosirea noastră aici, în acea clipă, reuşita lui Phemie ne-a adus parcă pe toate mai aproape, într-o nouă comunitate de femei. Şi-acesta nu poate fi decât un lucru bun.

3 iunie 1875

Momentele de sărbătoare pregătite pentru sosirea indienilor din sud şi începerea expediţiilor de vânătoare din timpul verii au continuat… Ieri după-amiază a avut loc o întâmplare uimitoare, care m-a determinat pe mine, o „necredincioasă“ – dacă ar exista aşa ceva –, să cântăresc din altă perspectivă discuţia avută cu Helen Flight despre magie.

Surorile Kelly organizau pariurile pentru întrecerile de tras la ţintă cu arcul şi săgeata, dar şi cu puşca, când o fetiţă a pătruns în cercul unde era organizată competiţia. Copila ţinea de mână un bătrân cu ochi lăptoşi, care părea complet orb; era uscăţiv şi împovărat de ani, purtându-şi părul fin în cosiţe subţiri şi albe. Fata a vorbit încet, sfioasă, cu unul dintre indienii din sud, care, la rândul său, i-a tradus totul lui Meggie Kelly.

— O, Doamne Isuse, a exclamat Meggie către sora ei. Drăgălaşa asta mică zice că bunicu' ei vrea să se-ntreacă cu Lupu'-Negru la concursul de tras la ţintă.

Lupul-Negru este un tânăr războinic năvalnic, căsătorit cu noua prietenă a lui Phemie, Femeia-care-Ia-Puii-de-Bizon-de-pe-Drum, ea însăşi luptătoare Cheyenne. El era considerat de marea majoritate cel mai bun ţintaş din tabără şi îi învinsese cu uşurinţă, până în acel moment, pe toţi cei împotriva cărora concurase.

— Io n-am mai auzit un lucru ca ăsta, Meggie, a spus Susie pufnind în râs. Şi cine-o să pună rămăşag pe bietu' bătrân? Uită-te la el! E orb de-a binelea.

— Copila spune că bunicu' ei are puteri de şaman, Susie, a insistat Meggie. Nu-i aşa că-i grozav? Zice că familia pariază doi cai pe bătrânu' ăsta nebun.

Susan s-a apropiat şi a cuprins bărbia fetei în palma ei.

— Of, copilă, ştii tu ce ne ceri? a întrebat-o. Bunicu-tău e bătrân şi nici măcar nu mai vede ţinta.

— Ei, că doar nu te-ai înmuiat acu', Susie Kelly! a exclamat sora ei. Dacă familia fetei vrea să ţină pariu', io n-am de gând să le stau în cale. O să pun chiar o parte din câştiguri pe Lupul-Negru. Ce, nu câştigăm noi şi cai la pariurile astea?

— Ba câştigăm, Meggie, asta-i drept, a aprobat-o Susan. Da' e ca şi când ai lua bomboane de la un copil, nu crezi? Nu-mi place să fur de la o fetiţă care crede în bunicu' ei bătrân şi drag.

— Păi, atunci aşa, ca să te simţi tu mai bine, Susie, a zis Meggie, o să spunem că n-au nici o şansă. Ce-ar fi să punem în joc şase cai contra celor doi ai lor? E mai bine aşa? Asta ţi-ar mai linişti preţioasa conştiinţă?

Apoi s-a stabilit o ţintă ca un cerc, decojind scoarţa unui plop; în mijloc a fost desenat în cărbune un rotund de culoare neagră şi au fost măsuraţi paşii până acolo. Lupul-Negru, care este un tânăr extrem de încrezător în propriile forţe, a început primul. Concura cu o puşcă nouă-nouţă şi folosea cartuşe drept muniţie; arma îi aparţinuse unui indian din sud şi o câştigase într-o competiţie desfăşurată mai devreme. Şi-a fixat ţinta relaxat şi a tras rapid şi sigur, iar glonţul s-a oprit înăuntrul cercului. Privitorii au scos un „*hou*" aprobator.

Bătrânul s-a apropiat atunci de linia de tragere. Îşi ţinea palma strânsă, iar când a desfăcut-o, am putut vedea unul dintre acele de cusut ale croitoresei noastre, Jeanette Parker. S-a auzit acelaşi „*hou*", însă de data aceasta de uimire.

— Meggie, ce face nebunu' ăla bătrân? a întrebat Susie. Unde naiba e puşca?

Bătrânul ţinea palma întinsă în dreptul buzelor. A îndreptat-o în direcţia ţintei, şi-a strâns buzele şi a suflat cu greu, şuierător, o gură de aer ce n-ar fi putut să mişte nici măcar o frunză. Acul dispăruse însă pe neaşteptate din palma lui, iar fetiţa a arătat spre ţintă. Au mers cu toţii să o cerceteze îndeaproape; acul era prins exact în mijlocul cercului – o lovitură nimerită din plin!

— Asta nu se poate, Meggie! a zis Susan. Ce-o fi făcut şarlatanu' ăsta bătrân?

Adevărul este că nici unul dintre noi nu mai văzuse vreodată aşa ceva.

— E vreo şmecherie afurisită la mijloc, Susie, a spus Margaret. Atâta lucru e sigur. Treaba-i cumva aranjată.

Gemenele au trimis un băiat să le aducă caii ca să poată plăti pariul, iar în

vremea cât acesta a fost plecat, s-au sfătuit între patru ochi. Pentru că nu acceptau să fie bătaia de joc a nimănui, au pregătit momentul unei noi confruntări între Lupul-Negru şi bătrân, al cărui nume era, potrivit tălmaciului, Cel-care-se-Uită-la-Soare. De această dată, au stabilit o ţintă diferită, pe un alt copac, aflat chiar mai departe, pe care l-au verificat cu toţii, ca să nu aibă unele semne făcute dinainte. Mulţi dintre sălbatici – de altfel, nişte indivizi cum nu se poate mai superstiţioşi – fuseseră cuceriţi de puterea magică a bătrânului, drept pentru care stabilirea pariurilor a fost mult mai ferventă. În ce le privea, gemenele au dublat miza rămăşagului, socotind însă şanse egale pentru concurenţi; au ţinut, totodată, şi evidenţa celorlalte pariuri. Voiau să obţină iute un câştig consistent şi, ca să fie sigure că bătrânul nu va face încă o dată aceeaşi şmecherie, chiar înainte de a începe întrecerea, au cerut în plus ca Cel-care-se-Uită-la-Soare să folosească de această dată un alt obiect decât acul de cusut. Fete deştepte, cele două gemene.

Lupul-Negru a fost din nou primul. A fixat ţinta mai atent înainte să tragă, iar glonţul a ajuns foarte aproape de centrul cercului.

Bătrânul s-a aplecat şi i-a şoptit ceva nepoatei sale. Copila a smuls un ghimpe de porc spinos – sălbaticii folosesc ghimpii drept ornamente – de pe rochia ei frumuşică şi l-a aşezat cu mare grijă în palma deschisă a bunicului. Gemenele îl urmăreau îndeaproape, suspectând orice mişcare neaşteptată a mâinii.

Bătrânul a ridicat din nou palma spre gură şi, ajutat de nepoată, a îndreptat-o spre ţintă. Şi-a strâns buzele şi a suflat uşor, scoţând un sunet abia auzit, un fel de „pffftt". Fata a arătat iarăşi spre punctul final şi au mers cu toţii să verifice, avându-le în frunte pe gemenele Kelly, dornice să se asigure că nu vor fi încă o dată victimele unei farse. Era de necrezut, însă ghimpele stătea înfipt chiar în centrul cercului.

— Pe toţi dracii, Susie! strigă Meggie. Bătrânu' şarlatan ne-a păcălit iar! Asta-i pungăşie pe faţă!

Eu nu mă gândeam decât la cuvintele lui Helen Flight, întrebându-mă dacă nu cumva credinţa fetei în bătrânul ei bunic a făcut vraja posibilă…

În orice caz, ne-am amuzat bine cu toţii pe seama gemenelor Kelly şi nimeni nu părea deranjat de faptul că, iată, au pierdut şi ele un pariu!

4 iunie 1875

Am avut astăzi o întâlnire tulburătoare… Surorile Kelly au transformat-o pe Gretchen Fathauer într-o veritabilă mină de aur, căci îi poate provoca pe cei prezenţi să-şi măsoare forţa braţelor. Fata e puternică ca un taur şi nici un bărbat nu a învins-o până acum!

Azi-dimineaţă stăteam, împreună cu Martha, pe marginea cercului, privind-o pe Gretchen cum biruie, fără greutate, încă un biet adversar. În momentul acela, am auzit o voce cunoscută în spatele meu, care mi-a dat fiori reci:

— *Je t'ai dit, salope,* mi-a şoptit la ureche Jules Seminole cu suflarea sa fierbinte şi urât mirositoare. *Je vais t'enculer a sec!*

Mizerabilul m-a speriat cumplit de tare, iar duhoarea lui m-a umplut de greaţă, aşa că m-am răstit la el furioasă:

— De data asta nu sunt singură, i-am spus, şi dacă pui mâna pe mine, soţul meu, Micul Lup, o să te omoare!

— Dumnezeule, May! a zis Martha, înspăimântată atât de reacţia mea, cât şi de personaj în sine. Cine este?

Seminole a râs, arătându-şi dinţii stricaţi şi negri. Purta o cămaşă murdară aparţinând armatei americane şi o pălărie de cavalerist pe care şi-a dat-o jos, lăsând să i se vadă părul încâlcit, ce se revărsa în bucle soioase pe spate şi pe piept.

— Jules Seminole, *Madame,* s-a prezentat el, înclinându-se spre Martha. *Enchantée!*

— Martha, mergi şi caută-l pe soţul meu chiar acum! Iar lui Seminole i-am zis aşa: Dacă-i povestesc Micului Lup mizeriile pe care mi le spui, o să te omoare.

— *Non, non, ma chère,* a zis el, dând din cap cu prefăcută tristeţe. Nu înţelegi. Un indian Cheyenne nu poate ucide un membru al propriului său trib. Este cel mai mare păcat ce poate cădea asupra cuiva. Şi dacă ar vrea să facă asta, Micul Lup n-ar putea să mă omoare, pentru că mama mea a fost indiancă Cheyenne, iar eu sunt căsătorit cu nepoata lui. N-ar putea să mă omoare indiferent ce am să-ţi fac. Este legea acestui neam.

— Atunci o să-şi încerce cu siguranţă biciul pe pielea ta, i-am zis, înroşindu-mă de mânie. Ţine-te departe de mine! Am să-i povestesc toate mizeriile pe care mi le-ai spus.

— Mai ai multe de învăţat despre noul tău popor, draga mea *salope*, a

răspuns Seminole. Nu există luptător mai neînfricat decât soţul tău în neamul acesta, însă Micul Lup este căpetenia Iarbă-de-Leac. Trebuie să pună mereu interesele poporului mai presus de socotelile lui personale. Legile tribului său îi interzic să ridice mâna împotriva mea, fiindcă atunci ar da dovadă de egoism. De ce crezi că nu m-a lovit cu biciul la iazul cu apă caldă? Crezi că nu ştia ce intenţii am în ce te priveşte? Crezi că nu mi-a văzut şi *vetoo-tse,* care, într-o bună zi, nu peste mult timp, o să te despice aşa cum despică toporul ramura unui copăcel?

Seminole le-a strigat apoi pe gemenele Kelly.

— *Oui*, eu, Jules Seminole mă voi lua la întrecere cu vaca germană! Pun în joc un butoi cu whisky.

— Whisky, carevasăzică? s-a mirat Meggie Kelly. Şi noi cu ce să contribuim la acest pariu, stimate domn?

— O să iau vaca la mine în cort după ce înving, a zis el.

Seminole a vorbit apoi iute, în limba indienilor Cheyenne, către soţul lui Gretchen, care privea de pe margine. Acesta era, de altfel, un individ mai degrabă caraghios, cunoscut sub numele de *Vonestseahe* – Cap-Sec. Metisul a scos o sticluţă din buzunarul cămăşii, i-a îndepărtat dopul şi i-a dat-o lui Cap-Sec, care a luat o înghiţitură zdravănă şi a scos o strâmbătură. După asta a zâmbit, a dat din cap şi a vorbit din nou cu Seminole.

— *Les jeux sont fait, mesdames,* a spus Seminole. *Vonestseahe* ţine pariul cu Jules Seminole, punându-şi în joc nevasta cea albă contra unui butoiaş cu whisky, într-un concurs în care ne măsurăm forţa braţelor.

— Nu face asta, am spus. Nu e nevoie, Gretchen. Nu se poate să-şi pună nevasta rămăşag. Susie, Meggie, faceţi ceva! Să meargă repede una din voi şi să-l aducă pe reverend.

— Ce fel de soţ eşti tu la mine? a întrebat Gretchen, apropiindu-se de Cap-Sec cu mâinile înfipte în şoldurile ei largi.

Bărbatul părea deja uşor ameţit de la înghiţitura aceea de whisky.

— Pariezi pe nevastă-ta la afurisită de întrecere? Ce bărbat face aşa lucru?

Gretchen a apucat atunci nasul soţului ei între degetul arătător şi cel mijlociu, răsucindu-l până ce bărbatului i-au dat lacrimile şi a căzut în genunchi, chinuit de durere. Toată lumea râdea.

— *Ja*, bine, a zis Gretchen, eliberându-i nasul, asta-i tot ce crezi la mine, domnule? Păi, în cazul ăsta, am s-o fac. Ia vino-ncoa', franţuzule! Gretchen şi-a

suflecat mâneca rochiei: Hai, vino, să ne luăm la întrecere.

— Nu face asta, Gretchen, am implorat-o. Îl cunosc; e un om rău şi o să te rănească.

— Va trebui să-nvingă la mine, May, a spus Gretchen. Nu-ţi face tu grijă. Ai văzut la mine să pierd? Când eram mai mică, fraţii mei veneau la sora lor ca să scoată afurisiţii de boi de la noroi, la fermă, pentru ca eram cea mai puternică din familia mea. Îi bat pe toţi dacă ne măsurăm la forţa braţelor. Nu pierde la mine niciodată, stai liniştită. Vino acu', franţuzule! Stăm jos aici, pe pământ; o să-ţi arăt cum se face la noi, elveţienii. Susie şi Meggie o să fie arbitri, *ja*? Bine? Dacă înving la tine, dai butoiaşul de whisky. Dacă învingi la mine, stau eu pe pieile de bizon, la tine.

Gretchen a ridicat în aer arătătorul ei gros: O dată. Nu aparţin la tine, nu stau la tine, nu sunt soţie la tine. S-a-nţeles? O dată.

— *Oui*, căzu de acord Seminole, aruncându-i o ocheadă încărcată de răutate. *Une fois*. O singură dată aş suporta o vacă germană grasă ca tine.

— Elveţiană, domnule, l-a corectat Gretchen. Sunt elveţiană. Şi nici la tine nu visează fetele, nu eşti bărbat la felul acela. Ai o putoare ca la un afurisit de porc.

Am implorat-o din nou pe Gretchen să nu meargă până la capăt, dar nu a vrut să mă asculte. Ea şi Seminole s-au aşezat pe jos, luându-şi poziţia potrivită şi încleştându-şi mâinile. Pe margine se puneau pariuri în ritm ameţitor.

— Ştii, a zis Gretchen, nu e tocmai un concurs cinstit, fiindcă la mine se poate să leşin de la răsuflarea franţuzului chiar înainte să începem.

Susie Kelly a dat apoi semnalul şi lupta a început. Gretchen era foarte atentă, încercând să controleze situaţia, iar braţul ei părea la fel de viguros şi de neclintit ca stâlpul unei porţi. Noi o încurajam în continuare, ceea ce făceau şi femeile Cheyenne, scoţând trilurile lor ciudate, pentru că toate o îndrăgeam pe Gretchen, eram îngrozite de nemernicul de Seminole şi nu i-am fi dorit nici unei femei o asemenea soartă.

Jules Seminole era însă un bărbat puternic, cu braţe scurte şi negricioase, groase ca ale unui urs. Gretchen dădea semne de istovire, încetul cu încetul, iar el îşi întărea poziţia treptat, hotărât, implacabil. Chipul ei se înroşise vădit în vreme ce se opintea să-i reziste; venele braţului şi ale gâtului îi ieşiseră în relief ca nişte şnururi. Dosul palmei îi ajunsese foarte aproape de pământ. Doamne-Dumnezeule, avea să piardă…

— Ziceai că răsuflarea mea *est dégoulas*, nu, vaca mea urâtă? a spus Seminole. *Alors*, aşteaptă pân-ai să ajungi cu limba ta de nemţoaică grasă peste fundul meu.

Din pieptul lui Gretchen ieşi un muget de parcă ar fi murit atunci un bizon uriaş, un sunet ce împletea, în egală măsură, frica şi furia. Susţinut parcă de o putere supraomenească, braţul ei a început să recâştige terenul pierdut, puţin câte puţin. Sudoarea curgea pe fruntea de maimuţă a lui Seminole, avantajul său dispăruse şi, în scurt timp, braţele le erau încleştate din nou în punctul de sprijin iniţial, ca atunci când începuse concursul. Neîndoielnic, nici unul din ei nu mai putea rezista prea mult, aşa încât acesta era momentul în care avea să se hotărască soarta înfruntării. Gretchen vorbi, cu faţa umflată ca un cârnat cu sânge de porc, mai degrabă în şoaptă, de parcă nu i-ar mai fi ajuns aerul pentru toate cuvintele.

— Elveţiană ţi-am spus, porc francez, sunt elveţiană! a şuierat ea.

Pe urmă, cu un ultim răget, de astă dată triumfător, a trântit braţul nemernicului la pământ, iar mâinile lor prinse strâns s-au prăbuşit cu o bufnitură, stârnind un rotocol de praf, precum o piatră care cade. Toată lumea a strigat de bucurie când Gretchen s-a ridicat în picioare şi şi-a şters ţărâna de pe rochie. Şi-a făcut apoi drum printre cei care o aclamau, îndreptându-se spre soţul ei.

— *Ja*, mergi acuma, i-a zis ea. Mergi şi ia-ţi whisky-ul, bărbate, da' la cort la mine să nu te mai întorci.

Apoi, nefericita şi viteaza noastră Gretchen, cu inima ei mare sfâşiată, a privit în jur la mulţimea de oameni şi a adăugat:

— Cineva să spună la acest om ce am zis mai devreme. Spuneţi la el să nu se mai întoarcă acasă la mine.

5 iunie 1875

Seara asta este ultima din seria celor dedicate jocurilor, distracţiei şi dansului, care a marcat sosirea indienilor Cheyenne din sud. E drept că nimic nu le place mai mult sălbaticilor decât să găsească un motiv de petrecere. În ciuda eforturilor noastre de a-i opri, războinicii vor porni mâine lupta împotriva indienilor Crow, iar ceilalţi vor pleca la vânătoare.

Împreună cu Martha, am stabilit o întrunire pentru după-amiaza asta, în

adăpostul onorabilului Hare, alături de soţii noştri, Micul Lup şi Plete-Încurcate, care este, totodată, căpetenia grupului de luptători Câinele-Turbat. Scopul întrevederii a fost să ne folosim de ajutorul reverendului, în calitate de translator şi arbitru moral, într-un ultim efort de a-i convinge pe bărbaţi să nu înceapă războiul împotriva triburilor vecine.

Femeia-Câine, adică *he'emnane'e*, a pregătit aşezarea locurilor în cort. E un bătrânel care ţine la formalităţi, aşa că abia când totul a fost gata, a aprins o pipă ce a trecut de la un bărbat la altul. Ca de obicei, femeilor li s-a cerut să stea în afara cercului ocupat de bărbaţi – un obicei păgân jignitor, din câte se pare, mai ales că reuniunea de faţă fusese ideea noastră, din capul locului. Presupun că situaţia nu se deosebeşte prea mult de felul în care sunt tratate femeile în lumea civilizată. Bineînţeles, nu ni s-a oferit nici ocazia de a fuma pipă.

Mai întâi, mi-am exprimat, prin intermediul reverendului, îngrijorarea referitoare la faptul că soţii noştri urmau să plece la război. După ce s-a tradus, atât Micul Lup, cât şi domnul Plete-Încurcate păreau amuzaţi, ba chiar au şi râs pe înfundate.

— Draga mea soţie, a spus Micul Lup, ale cărui cuvinte erau tălmăcite de reverend, de expediţiile ce au în vedere furtul de cai de la duşmani se ocupă tinerii, şi nu „bătrânele“ căpetenii, aşa cum suntem noi.

— Atunci trebuie să-i sfătuieşti pe cei tineri să nu plece, i-am zis.

— Nu pot să fac aşa ceva, a răspuns căpetenia.

— Dar tu eşti şeful, am spus. Poţi să-i îndrumi după cum crezi de cuviinţă.

— Expediţia asupra tribului Crow este organizată de grupul Vulpilor-Tinere, mi-a explicat Micul Lup. Eu conduc grupul Elanilor, iar Plete-Încurcate pe cel al Câinilor-Turbaţi. Nu putem să ne amestecăm în treburile Vulpilor-Tinere. Aşa sunt legile noastre.

— Vulpi-Tinere, Elani, Câini-Turbaţi! am repetat, exasperată. Parcă sunteţi nişte copii.

— Asta nu pot să traduc, a spus reverendul Hare.

— Şi de ce nu? am întrebat.

— Pentru că e o insultă adusă gazdelor noastre, a zis el.

— Aşa cum remarca chiar Luminăţia Ta, scopul nostru aici este să îi ajutăm pe sălbatici să se acomodeze în rezervaţie. Sunt convinsă că începerea unui război împotriva vecinilor nu reprezintă un pas în această direcţie.

— Doamnă, poziţia oficială a administraţiei centrale în această chestiune,

m-a lămurit reverendul, este ca păgânii să fie împiedicaţi să pornească un eventual conflict cu populaţia albă. Totuşi, orice neînţelegere între triburi îi încurajează pe cei care ne simpatizează să devină cercetaşi, lucrând împotriva celor ce ne sunt potrivnici.

— Înţeleg, am zis. „Dezbină şi stăpâneşte."

În acel moment, am început să îmi dau seama că nu ne confruntam doar cu obstacolul firii vădit războinice a sălbaticilor, ci şi cu ipocrizia propriilor noştri reprezentanţi.

— Şi în numele cui vorbeşti, părinte? Al executivului sau al bisericii? l-am întrebat.

— În acest caz, ambele au un ţel comun, mi-a răspuns reverendul.

— Atunci, vă rog să-mi îngăduiţi să-i vorbesc soţului meu doar în calitate de soţie, şi nu ca împuternicit al bisericii dumitale sau al guvernului nostru.

— Şi ce-aţi dori să-i spuneţi soţului dumneavoastră, doamnă? a întrebat Marele Iepure Alb, încuviinţând condescendent din cap.

— Aş vrea să-i spun: „Vulpi-Tinere, Elani, Câini-Turbaţi! Parcă sunteţi nişte copii".

Reverendul mi-a zâmbit binevoitor.

— Sunteţi o tânără aprigă, domnişoară Dodd, a comentat el, şi adesea agasantă.

— N-ar fi mai nimerit, părinte, să vă adresaţi cu apelativul „doamnă"? i-am adus eu aminte. Şi nu cumva rolul dumitale aici este să ne fii translator, nu cenzor?

— În măsura în care sunt şi eu de acord, doamnă, a spus el. Trebuie să înţelegeţi că avem interese de protejat în cadrul acestui demers delicat; există reguli ce trebuie urmate în toate negocierile cu aceşti oameni. Credeţi-mă, am mare experienţă în asemenea chestiuni. Se cere diplomaţie; nu se dau ordine, se fac doar sugestii; nu se proferează insulte, se aduc doar complimente şi se spun amabilităţi.

— Doamne-Dumnezeule, onorabile, vorbiţi mai degrabă ca un politician, nu ca un om al bisericii, am zis eu.

— Vă avertizez că alunecaţi spre blasfemie, tânără doamnă, mi-a răspuns el tăios.

— Atunci, daţi-mi voie să reformulez afirmaţia anterioară dintr-o perspectivă mai apropiată de politică. Probabil îi veţi traduce soţului meu

următoarele: „Am fost trimise aici de Marele Părinte Alb…“ Nu, staţi că o iau de la capăt, am oroare de cuvintele astea ridicole… „Am fost trimise aici de Guvernul Statelor Unite, ca ofrandă. Tu însuţi ai cerut darul acesta, ca să vă învăţăm cum să trăiţi atunci când bizonii nu vor mai fi. Noi încercăm să vă cunoaştem felul de trai şi, în schimb, să vă transmitem obiceiurile omului alb. Acum a venit vremea să începeţi să le învăţaţi. De aceea am venit aici, să-ţi fiu soţie. În calitate de căpetenie, este datoria ta să-i lămureşti pe tineri că trebuie să renunţe la ideea de a porni război împotriva vecinilor“.

Reverendul a tradus (sau, cel puţin, aşa cred). Şeful de trib a rămas aproape nemişcat, ascultând cu atenţie. A tras prelung din pipă, în timp ce părea să-mi cântărească cuvintele. În cele din urmă, a vorbit.

Reverendul Hare a zâmbit satisfăcut de sine, după cum îi era felul, iritându-mă.

— Căpetenia ar dori să ştie dacă nu cumva şi oamenii albi duc războaie împotriva duşmanilor, a transmis el.

— Păi, duc, sigur că duc, am răspuns, frustrată, căci îmi dădeam seama încotro se îndrepta discuţia.

— Şeful de trib ar vrea să ştie ce diferenţă este între indienii Cheyenne care pornesc război împotriva duşmanilor şi oamenii albi care pornesc război împotriva celor ce le sunt vrăjmaşi.

— De unde ştiu că traduci corect? l-am întrebat furioasă pe episcopalianul cel gras.

— Vă rog, doamnă, a zis reverendul, ridicând o mână palidă şi durdulie în semn de avertisment hotărât în faţa izbucnirii mele, nu împuşcaţi mesagerul.

— N-ai putea să-i spui soţului meu că, pur şi simplu, Dumnezeu nu vrea ca indienii Cheyenne să meargă la război împotriva celor din tribul Crow? l-am întrebat. N-ar fi oare o interpretare echitabilă a rolului Celui de Sus în această chestiune?

Reverendul s-a uitat la mine, iar sângele a început să i se ridice spre chipul rotund, rozaliu şi complet lipsit de păr, făcându-l să se întunece. Mi s-a adresat cu voce joasă:

— Doamnă, îmi permit să vă reamintesc că a stabili ceea ce doreşte sau nu doreşte Dumnezeu pentru aceşti oameni nu ţine deloc de domeniul activităţii dumneavoastră.

— A, sigur că nu, am continuat, dând din cap. Ţine de biserică şi de

armata Statelor Unite, aşa-i?

— Vă previn, tânără doamnă, m-a avertizat reverendul, îndreptând spre mine un deget tremurător şi dolofan, vă previn o dată pentru totdeauna că puteţi atrage mânia Domnului, iar mânia Sa e cu adevărat teribilă.

— Martha, am strigat, întorcându-mă spre prietena mea în căutare de sprijin, te rog, nu fi aşa sfioasă. Vorbeşte! Spune-i soţului tău să-i determine pe tineri să renunţe la luptă.

— Puteţi relua convingerile doamnei când vă adresaţi soţului meu, i-a zis Martha reverendului. Şi eu sunt de aceeaşi părere.

Reverendul i-a comunicat lui Plete-Încurcate cele spuse, primind un răspuns foarte concis.

— Soţul dumneavoastră zice că problema trebuie discutată cu şefii Vulpilor-Tinere, ne-a informat el. Mă tem că nu mai are nimic de adăugat în această chestiune, ceea ce este valabil şi pentru mine.

Iată cu ce ne confruntăm, de fapt… Tare mi-e că John Bourke avea dreptate în multe privinţe… că întregul program a fost o idee proastă, sortită eşecului… şi că suntem cu toţii nişte pioni neajutoraţi, mânuiţi de puteri înalte… însă, evident, nu suficient de înalte.

Scriu în grabă aceste ultime rânduri în ajunul participării noastre la încă o zi de festivităţi, cea din urmă, sper. Sunt încântată să notez că nu gătim „acasă“ în seara asta. Mai exact, am primit invitaţia de a lua cina în cortul unei importante căpetenii a indienilor Cheyenne din sud, un bărbat numit Cel-care-Coboară-pe-Nor, după care vom dansa… Invitaţiile la petreceri îmi amintesc de perioadele de efervescenţă mondenă din Chicago; în seara asta, cinăm la familia Celui-care-Coboară-pe-Nor, tot aşa cum mama şi tata erau invitaţi la reşedinţa familiei McCormick. Mâine o să fac o descriere completă a evenimentului…

7 iunie 1875

Doamne-Dumnezeule! Lejeritatea rândurilor scrise acum două zile nu lăsau să se întrevadă groaza atotstăpânitoare din noaptea ce a urmat… ca şi când am fi trecut prin iad… Firava noastră încredere în această misiune a fost spulberată cu totul… grupul nostru este în cumplită neorânduială şi multe femei au jurat că vor pleca de aici şi se vor întoarce de îndată la siguranţa oferită de civilizaţie – o siguranţă care, cel puţin pentru moment, ne este refuzată.

Daţi-mi voie să povestesc, cât de limpede voi putea, faptele care ne-au adus în situaţia asta disperată. Împreună cu soţul meu, am luat parte la petrecerea amintită, ţinută în cortul Celui-care- Coboară-pe-Nor. La sosire, m-a cuprins spaima zărindu-l printre ceilalţi cinci sau şase invitaţi prezenţi pe Jules Seminole în persoană, metisul acela dezgustător, alături de soţia sa, o fată înfricoşată şi, neîndoielnic, tare chinuită, căreia i se spune Femeia-care-Urlă… Este oare de mirare? Probabil că sărmana fiinţă e schingiuită de ticălosul ăsta nenorocit până ajunge să strige…

Când l-am văzut pe Seminole, mi-a îngheţat sângele în vine. Mă privea cu coada ochiului, afişând aceeaşi expresie respingătoare de presupusă familiaritate, ca între doi oameni apropiaţi. Mi se face pielea de găină numai când mă uit la el. Soţul meu nu părea să fi observat ceva; în orice caz, nu a scos un cuvânt. Era adevărat ce mi-a spus Seminole cu privire la devotamentul desăvârşit al Micului Lup faţă de poporul său, acum sunt absolut sigură.

Pentru că voiam să plec cât mai repede din preajma nemernicului, imediat după petrecere i-am transmis soţului meu prin limbajul semnelor că nu îl pot însoţi la dans şi că trebuie să mă întorc în adăpostul nostru. Totuşi, nu am putut pleca imediat, căci nimeni nu poate intra sau ieşi din *tipi* atâta vreme cât bărbaţii fumează din afurisita lor de pipă (o altă „regulă“ între nesfârşitele canoane ale sălbaticilor).

În vreme ce fumau, ca de obicei, fără să se grăbească deloc, Jules Seminole a adus o sticlă de whisky. În ciuda faptului că pierduse o parte din licoare în urma pariului cu Gretchen, se lăuda că mai are câteva butoiaşe pline, procurate din prăvăliile întâlnite în drum spre noi. Le-a îngăduit tuturor bărbaţilor prezenţi să ia câte o înghiţitură, trecând de la unul la altul o cană din cositor. Am fost scârbită văzând că şi soţul meu a acceptat să bea, atunci când i s-a înmânat cana. După înghiţitura luată de Micul Lup, Seminole m-a privit şi mi-a şoptit:

— În seara asta, draga mea.

Toţi au vrut de îndată să mai ia câte o înghiţitură, însă Seminole le-a râs în nas, spunându-le că prima încercare a fost gratis, dar de acum încolo vor trebui să plătească.

Niciodată nu am mai văzut nişte bărbaţi care să se schimbe întru totul atât de repede. Căpitanul Bourke a avut dreptate şi în privinţa asta – sălbaticii devin sclavi ai whisky-ului, căci au o rezistenţă ridicol de mică la această băutură. Mulţi dintre ei păreau beţi chiar după prima înghiţitură „gratuită“, arătându-se

imediat agresivi şi gata să se încaiere. I-am mai spus soţului meu încă o dată că mă întorc în cortul nostru; nu-mi mai păsa dacă au terminat sau nu de fumat şi am început să mă târăsc spre ieşire. S-a auzit un puternic „huuuoo" dezaprobator din partea bărbaţilor în faţa necuviinţei mele, iar Micul Lup, purtându-se dintr-odată mai brutal decât îi era felul, m-a prins de călcâi şi m-a tras înapoi. Tuturor celor de faţă li s-a părut teribil de amuzant; se zguduiau de-a dreptul, printre hohote de râs.

Soţul meu m-a privit ca niciodată până atunci, cu o expresie în care se vădea degradarea, şi mi-a îngheţat sângele în vine. Dintr-odată, nu mai ştiam cine este bărbatul din faţa mea. M-am smuls din strânsoarea lui, am ieşit de acolo cât am putut de repede şi am fugit în adăpostul nostru.

La scurt timp a început şi muzica de dans, însă suna diferit şi oarecum strident. Auzeam, stând în cort, tot felul de înjurături şi strigăte ascuţite. Bătrâna de la noi din *tipi*, Nas-Coroiat, s-a uitat la mine, a clătinat din cap şi a spus: „*ve'ho'emahpe*". Apoi a făcut cu degetul mare semnul pentru „a se apuca de băut".

Îngrijorată pentru ceilalţi, am hotărât să ies din nou, dar când am încercat să plec, cotoroanţa mi-a blocat drumul cu bâta.

— Vă rog, am spus, şi am făcut semnul pentru „prieteni" şi pentru „căutare". Vă rog, lăsaţi-mă să trec.

Bătrâna a părut să înţeleagă; a mormăit într-un fel neplăcut, însă, în cele din urmă, a dat ciomagul la o parte.

Am dat ocol locului în care se ţinea dansul şi am stat suficient cât să observ că Seminole aranjase un fel de bar improvizat, unde se afla un butoiaş cu whisky; la coadă stăteau bărbaţi, dar şi femei, care aveau asupra lor diverse recipiente pentru băutură şi bunuri pe care să le dea la schimb. Între acestea se numărau arcuri şi săgeţi, carabine, piei, pături, obiecte de gospodărie, mărgele, îmbrăcăminte şi încă multe altele. Aveam impresia că, până la sfârşitul nopţii, nemernicul va pune stăpânire pe întreaga tabără!

Chiar şi de la distanţă, puteam vedea că băutura îşi lăsase deja amprenta asupra celor prezenţi, iar *he'emnane'e* pierduse controlul asupra evenimentelor, căci dansul, supus de obicei unei anume orânduieli, se transformase într-un fel de rotire nebunească. Cei care fuseseră îndeajuns de prevăzători şi nu băuseră alcool, se retrăgeau iute spre corturile lor, iar rudele se grăbeau să le elibereze pe tinerele fete, care sunt legate între ele la astfel de evenimente de o singură

frânghie – un ciudat, dar eficient obicei păgân, având scopul de a nu le permite să plece de lângă foc, atrase de tineri al căror elan romantic e stârnit de muzică şi dans. Sau de diavolul numit whisky, aşa cum s-a întâmplat în seara aceea.

Am plecat în grabă mai departe, hotărâtă să o găsesc mai întâi pe Martha, iar apoi pe celelalte femei, cât mai multe cu putinţă, ca să ne refugiem în cortul reverendului Hare, aşa cum căutăm de obicei adăpost la biserică. Tabăra este foarte întinsă şi vedeam oameni dansând în mai multe locuri în vreme ce o străbăteam, însă băutura părea să-i fi subjugat pe toţi.

Am ajuns la cortul Marthei şi am găsit-o singură, aşa cum mă aşteptam, într-o stare vecină cu panica.

— Doamne-Dumnezeule, ce se întâmplă acolo, May? m-a întrebat. E nebunie curată!

Am mers împreună cu ea la adăpostul reverendului. Totul în jur arăta din ce în ce mai rău, ca şi când lucrurile ar fi scăpat complet de sub control. Pretutindeni ardeau focuri uriaşe. Se auzeau focuri de armă şi încăierări zgomotoase; se dansa în cele mai deşucheate feluri, pe o muzică nebunească, ivită parcă din adâncurile iadului. Ne-a cuprins greaţa văzându-i pe bărbaţi cum îşi târau soţiile şi fiicele care ţipau, ca să le dea în schimbul unei înghiţituri de whisky. Ne temeam însă pentru vieţile noastre şi nu am îndrăznit să ne amestecăm.

Când am ajuns la cortul reverendului, am descoperit că o parte dintre femei erau deja acolo; cele mai multe stăteau strânse laolaltă, ţinându-se în braţe şi plângând de spaimă. Femeia-Câine, *he'emnane'e*, se afla undeva în spate, încercând să-l aline şi să-l îngrijească pe reverend, care părea să treacă printr-o adevărată criză; era nespus de tulburat şi se ghemuise sub pieile de bizon precum un copil uriaş care tocmai se trezise, după un vis urât. Se legăna înainte şi înapoi, cu o privire sălbăticită, şi transpira întruna.

— *Qu'est que se passe avec le Reverend?*[17] l-am întrebat pe hermafrodit. *Il est malade*?[18]

17. „Ce se întâmplă cu reverendul?“, în fr., în orig.

18. „Este bolnav?“, în fr., în orig.

— *Il a perdu sa médecine*[19], a răspuns bărbatul/femeia cu tristeţe.

19. „Şi-a pierdut harul“, în fr., în orig.

— *Comment*?[20]

20. „Cum aşa?“, în fr., în orig.

— *Sa médecine, elle est partie*[21], a repetat Femeia-Câine.

21. „Da, l-a pierdut pur şi simplu“, în fr., în orig.

Vraciul era cuprins de compasiune şi a trecut o bucăţică de salvie fumegândă pe la nasul părintelui, probabil cu scopul de a-l ajuta să-şi redobândească harul pierdut (sau curajul, dacă mă întrebaţi pe mine).

Am îngenuncheat lângă uriaşul şi tremurătorul preot îmbrăcat în alb.

— Onorabile, sunteţi bolnav? am zis în şoaptă. Spuneţi-mi, vă rog, ce se întâmplă? L-am apucat de braţul cărnos şi l-am zguduit. Vă rog, femeile astea au nevoie de dumneavoastră.

— Îmi pare rău, domnişoară Dodd, a zis, ştergându-şi fruntea şi încercând să se adune, nu mai există speranţă, este cel mai rău lucru care se putea întâmpla. Am mai stat printre sălbatici şi altădată, când au băut whisky. E unealta Satanei, făcută să le subjuge sufletele; îi transformă în nebuni. Nici nu vă puteţi imagina grozăviile de care sunt în stare; nu vă puteţi închipui. Nu se dau în lături de la nimic. Singura speranţă, singura apărare este să dispari complet de sub ochii lor.

— Doamne-Dumnezeule, omule, am spus. Acum nu-i momentul să-ţi pierzi credinţa. Vino-ţi în fire. Nu vezi că femeile astea au nevoie să fii puternic?

— Ascunde-te, m-a sfătuit reverendul, trăgându-şi peste cap o piele de bizon. Ascunde-te. E singura şansă.

Chiar dacă era limpede că onorabilul nu era în stare să le apere, femeile sosite deja au ales să rămână acolo, iar în scurt timp li s-au alăturat altele, aşa încât, la un moment dat, locul devenise aproape neîncăpător. Toată lumea era mult prea îngrozită ca să se mai aventureze încă o dată prin haosul ce se dezlănţuise pretutindeni.

Se aflau acolo Jeanette Parker şi Marie Blanche, mica franţuzoaică, împreună cu tăcuta şi strania Ada Ware, înveşmântată ca de obicei în negru, cu

aceeaşi perspectivă întunecată asupra lumii, ce părea acum să prindă contur.

— Avem mare noroc că biserica l-a trimis aici pe reverend să aibă grijă de noi, nu credeţi? a zis cu un aer sumbru. Mă simt mult mai bine ştiindu-l aici.

Atunci a intrat în cort Narcissa White, despletită şi mormăind ceva de neînţeles, ca într-un acces de isterie ce o privea numai pe ea.

— Vedeţi, le-am spus eu, iar noi am dat greş. Diavolul stăpâneşte în noaptea asta, le-am spus, le-am spus… repeta ea.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce le-ai spus, Narcissa? am întrebat-o.

— Le-am spus să-l dea afară pe necuratul din inimile lor, a explicat ea. Le-am spus să nu se împreuneze cu păgânii decât atunci când biserica îşi va fi îndeplinit misiunea, iar nefericitele lor suflete vor fi ajuns sub oblăduirea Domnului. Se uita la mine ca şi când m-ar fi văzut pentru întâia oară. Nu-i aşa? a întrebat. Nu v-am spus c-aşa o să fie? Acum priveşte, uită-te la ce-ai făcut, târfă fără Dumnezeu. De-acuma eşti unealta Satanei… şi ăsta-i rezultatul!

Şi-a ridicat rochia şi am văzut un fir subţire de sânge coborând de-a lungul coapsei. Neîndoielnic, soţul Narcissei hotărâse, probabil sub influenţa băuturii, să-şi exercite totuşi drepturile conjugale.

— Narcissa, îmi pare rău, am zis eu. Îmi pare rău cu adevărat, dar nu înţeleg cu ce sunt eu de vină, sau oricine altcineva, pentru ce ţi s-a întâmplat. Le-ai văzut pe celelalte femei? Pe Phemie ori pe Daisy Lovelace? Gemenele Kelly? Gretchen? Micuţa Sara?

— Nişte păcătoase, toate, mi-a răspuns Narcissa, scuturând din cap. O să ardeţi în focul iadului.

— Priveşte în jur, a zis Ada Ware. Suntem deja acolo.

Îngrijorată pentru celelalte femei şi pentru colocatarele mele, am decis să mă întorc la adăpostul familiei. Martha, teribil de înspăimântată la gândul că voi pleca singură, m-a însoţit. Am mers cât de repede am putut, ocolind locurile unde se dansa, fără să ne uităm la chipurile celor din jur, străduindu-ne să trecem neobservate.

Mi-am găsit vecinele de cort stând ghemuite peste pieile de pe jos. Aşa cum bănuiam, Micul Lup nu se întorsese. Fata căpeteniei, Cea-care-Merge-Frumos, o fată încântătoare, cu doar câţiva ani mai tânără decât mine, luase şi ea parte la dans, prinsă de frânghia ce o lega de celelalte fete. Din fericire, fusese eliberată şi se lipise strâns de mama ei, plângând uşor. Soţia cea tânără şi prietena mea, Pană-pe-Cap, îşi strângea neliniştită pruncul la piept. Am

îngenuncheat lângă fata speriată şi am încercat să o liniştesc. Bătrâna Nas-Coroiat şedea jos, cu picioarele încrucişate, în locul ei obişnuit de lângă intrarea în cort, ţinându-şi vigilentă ciomagul în poală. De astă dată, am fost tare bucuroasă să o văd stând acolo de pază.

Urlete şi tânguieli neomeneşti se ridicau deasupra taberei; erau focuri de armă, ţipete sălbatice, plânsetele înduioşătoare ale nevestelor şi copiilor. Cât de îngrijorată eram pentru femeile noastre!

— Trebuie s-o găsesc măcar pe Sara, am spus. Să ştiu că e în siguranţă. Martha, rămâi aici, i-am zis. La noi o să fii la adăpost.

Însă când am încercat să plec, Nas-Coroiat şi-a aşezat din nou bâta de-a curmezişul intrării, arătându-mi că nu se va lăsa înduplecată. I-am cerut stăruitor să mă lase să trec, dar, în cele din urmă, mi-am pierdut răbdarea şi i-am spus în engleză: Ei, bine, vrăjitoare bătrână ce eşti, fă ce vrei, dă-mi în cap. Eu plec să-mi caut prietenii.

Am dat ciomagul la o parte şi am ridicat acoperitoarea de la intrare. Imediat am simţit cum inima îmi sare din piept, căci în faţa intrării stătea Jules Seminole. Am auzit-o pe Martha ţipând în spatele meu, în vreme ce Seminole m-a apucat cu brutalitate de braţ şi m-a tras afară. M-a apucat de faţă şi mi-a apropiat-o de a lui cu o strânsoare de fier… şi apoi… apoi m-a lins ca un căţel. Vârful limbii lui mi-a intrat într-o nară… era ca un vierme care se târa spre trupul meu… eram convinsă că aveam să vomit.

— Da, şi acum arată-mi limba, mica mea *salope*, a spus el. Dă-mi limba ta.

— Ah, nu, am scâncit, încercând să mă eliberez. O, Doamne, te rog, nu.

În momentul acela, Nas-Coroiat i-a tras nemernicului o lovitură grozavă peste ureche cu ciomagul ei. S-a auzit o trosnitură, de parcă ar fi despicat un dovleac. Seminole s-a prăbuşit la pământ, aproape lipsit de suflare, iar sângele îi curgea întruna din ureche.

— Doamne, l-ai omorât, i-am zis babei, însă cu sentimentul victoriei.

Martha, complet pierdută în spaima ei, plângea în hohote, în timp ce Nas-Coroiat şi cu mine apucasem fiecare câte un picior de-al lui Seminole. L-am târât cu multă trudă la oarecare distanţă de cort şi l-am lăsat să zacă în ţărână. Dumnezeu să-mi ajute, mi-aş fi dorit să fie mort, însă când m-am aplecat asupra lui, mi-am dat seama că respira încă, iar urechea începuse să i se umfle ca o ciupercă.

După ce am intrat din nou în *tipi*, am luat-o pe bătrână de braţ; era tare şi vânos ca rădăcina unui copac secular.

— Mulţumesc, i-am spus. Mi-ai salvat viaţa, îţi mulţumesc.

Nas-Coroiat îşi arătă zâmbetul de cotoroanţă fără dinţi, strângând din pleoape. Apoi a dat din cap şi a făcut semnul pentru „aşteaptă“, după care a cotrobăit în geanta ei de piele de la capul patului, până când a scos de acolo încă o bâtă mai mică, cu măciulia de piatră. Era limpede că baba îşi lua misiunea în serios şi era bine înarmată în acest scop. A învârtit ciomagul prin aer şi mi-a spus ceva în limba lor, apoi mi l-a dat. Ştiu exact ce mi-a spus: „Dacă te mai supără cineva, dă-i în cap cu asta“. „*Hou*“, i-am răspuns eu, ca să-i arăt că înţelesesem mesajul.

— Te rog, May, nu pleca din nou, mă imploră Martha. Rămâi aici cu noi.

— Am să mă întorc, Martha. Trebuie să văd ce e cu fata.

Dacă există un iad pe pământ, ieşind în tabără pentru a treia oară în acea noapte, a fost ca şi când i-aş fi străbătut cotloanele. Câţiva dansatori încă se împleticeau pe lângă focurile mocnind. Unii căzuseră, într-o îngrămădeală de trupuri, alături de jăratic; alţii se chinuiau să se ridice în picioare, în timp ce o parte din ei zăceau pe pământ, zvârcolindu-se. O mulţime de sălbatici beţi, bărbaţi şi femei, mă îmbrânceau când încercam să-mi fac loc printre ei. Cupluri goale se împreunau pe jos, ca animalele. Păşeam peste ei, îi dădeam deoparte pe cei care veneau spre mine şi, când era nevoie, îmi făceam drum învârtind bâta. Era ca şi când lumea toată căzuse în dizgraţie, iar noi fuseserăm abandonaţi aici, să fim martorii deplinei sale ruine. Niciodată nu mai resimţisem atât de puternic nesiguranţa împrejurărilor în care ne aflam; niciodată nu-mi mai fusese atât de frică. M-am gândit la John Bourke, la tot ce-mi spusese, la cumplitele sale avertismente. Ar fi trebuit să-l ascult cu mai multă atenţie. Cât mi-aş fi dorit să mă strângă din nou în braţe, să mă poarte înapoi spre civilizaţie, departe de oroare…

Cea mai înfiorătoare privelişte dintre toate mi se înfăţişă dinaintea ochilor abia atunci. Era vorba despre Daisy Lovelace, înconjurată de un grup de bărbaţi; stătea întinsă pe burtă, plină de sânge, iar rochia îi era ridicată în jurul taliei. Părea că sălbaticii profitaseră de ea, unul câte unul. Am strigat şi m-am repezit la ei, în vreme ce un altul se lăsase peste Daisy. Am învârtit ciomagul din toate puterile şi i-am tras bărbatului o lovitură zdravănă peste ceafă. A scos un geamăt

şi a căzut moale peste ea, dar înainte să apuc să-l dau la o parte, altcineva m-a prins de spate şi mi-a smuls bâta din mână. Apoi m-au trântit la pământ, încercând să-mi fixeze braţele cât mai bine. M-am zbătut cum am putut, lovind, muşcând, zgâriind şi scuipând. Mi-au rupt rochia. Am strigat din nou. Dintr-odată, am auzit plesnitura unui bici, pe urmă încă una, iar unul dintre sălbaticii care se lăsase în genunchi lângă mine şi-a prins gâtul cu mâinile şi a scos un fel de gâlgâit, în timp ce era tras pe spate precum păpuşa din cârpe a unui copil.

Apoi am auzit o voce familiară sau, mai curând, o tonalitate cunoscută, dar fiindcă vorbele erau rostite în limba indienilor Cheyenne, nu am recunoscut-o imediat. Câteva momente mai târziu, când am auzit cuvintele în engleză, mi-am dat seama cine era.

— Ia, jos naibii de pe ea, păgâni nemernici şi-mpuţiţi!

Era vocea vechiului meu prieten Jimmy, vizitiul, adică Dirty Gertie, salvatoarea mea.

În acelaşi timp, alte două persoane mi-au sărit în ajutor. Încă unul dintre sălbatici a fost ridicat de pe mine şi atunci am auzit-o pe Gretchen vorbind.

— Am să omor la tine, porc afurisit şi beat! spuse ea. Nu mai eşti soţ la mine, jur la Dumnezeu că te omor!

Pe urmă a început să-l lovească din nou; bărbatul băuse prea mult ca să se mai ţină pe picioare şi se târa pe jos, sprijinindu-se în mâini şi genunchi, încercând să scape de furia ei. Gretchen îl urmărea însă fără milă; îşi calcula bine ţinta, iar piciorul ei greu îl trimitea mereu la pământ.

— Beţiv nenorocit, ticălos ce eşti, ce crezi că faci? Omor la tine. Om rău, nemernic, beţivan beat criţă… Omor la tine, canalie!

Între timp, Phemie smulsese ciomagul de la sălbaticul care mi-l luase, reuşind, totodată, să-l lovească cu dosul palmei pe traiectoria desăvârşită a unui semicerc, lipindu-i nasul de obraz într-un şuvoi de sânge. Biciul a pocnit din nou, iar bărbaţii rămaşi se împingeau, încercând să scape de izbucnirea furioasă a femeilor, pe care tot ei o provocaseră; se poticneau nerăbdători, străduindu-se să se târască mai departe, aşa beţi cum erau.

— Eşti bine, May? mă întrebă Phemie cu o voce atât de liniştită, încât părea desprinsă din altă lume.

M-a ajutat să mă ridic în picioare.

— Eu sunt bine, Phemie, dar ce ne facem cu Daisy?

Cu toată agitaţia din jur, uitasem complet de biata fată. Atunci am observat

că zăcea încă cu faţa în ţărână, acolo unde am zărit-o la început. Am îngenuncheat lângă ea. Mormăia ceva, dar nu reuşeam să înţelegem ce spunea.

— Trebuie să o ducem în adăpostul ei, zise Phemie.

Gretchen îl prinsese de păr pe soţul ei cel beat şi îl târâia aşa cum un copil trage după el o păpuşă din cârpe, în vreme ce bărbatul se tot opintea să se ridice.

— Pare tare rău la mine, May, pentru toată lumea, spuse ea. O vedeam cum plânge cu lacrimi grele de furie şi durere. Da, pentru toată lumea, zise ea din nou. Acum duc acasă pe afurisitul ăsta de porc beat şi ticălos. Ne vedem mâine, *ja*? Pare tare rău pentru voi toţi.

— Ei, uite o femeie pe care n-aş vrea s-o supăr, a spus Gertie cu admiraţie. Pun rămăşag că bărbatu' ăla al ei o să se gândească de două ori înainte să mai ia vreo duşcă de whisky.

— Dumnezeu să te ţină sănătos, Jimmy, i-am zis eu recunoscătoare. Nu puteai să ajungi într-un moment mai nimerit.

— A, poţi să-mi spui Gertie, scumpo, sau cum naiba-ţi place. S-a aflat totu'. M-au descoperit în tabăra Robinson. Un altu' care mâna catâri m-a prins, la fel ca tine, când mă aplecam să-mi golesc vezica. M-a dat în vileag de-a binelea, da' acuma n-am ce să mai fac, nu?

— Ce faci aici, Gertie? am întrebat-o.

— Căpitanu' tău m-a trimis, drăguţă, mi-a răspuns Gertie. Am veşti pentru tine. Da' hai să terminăm mai întâi cu toată harababura asta. Îţi dau o mână de ajutor pe-aci, şi-apoi vorbim. Lucrurile par să se liniştească de-acum. Ei, da' erau aşa prinşi cu distracţia când am ajuns, că am intrat călare în afurisita asta de tabără fără să mă observe nimeni. Cred că-s ai naibii de norocoşi, că puteam să fiu un indian Crow venit să le fure poneii… Păi, o să trebuiască să fiţi mereu pregătiţi de-acuma, cât mai ţine afurisita asta de vară…

Gertie avea dreptate.

Peste aşezare începuse să se lase liniştea. Cei mai mulţi dintre dansatori şi petrecăreţi fie îşi pierduseră cunoştinţa, fie se întorseseră pe la corturile lor sau se târâseră spre sălciile de lângă râu ca să tragă un pui de somn. Gertie, Phemie şi cu mine am sprijinit-o pe Daisy până la cortul ei. Îşi mai venise în fire şi putea, în sfârşit, să-şi tragă încet picioarele.

— Nici un cuvânt lui tăticu' despre aaasta, a mormăit ea. Domnul Wesley Chestnut nu s-a comportat ca un gentlemaaan şi a profitat în aşa fel de o fată uşor ameţiiită… Nici un cuvânt lui tăticu', vă implooor.

Bătrâna din cortul lui Daisy ne-a întâmpinat la intrare, iar noi am dus-o pe biata de ea înăuntru şi am aşezat-o uşor peste pieile de bizon. Baba îi curăţa încet sângele de pe faţă cu o pânză înmuiată într-un vas cu apă, scoţând un cloncănit difuz în tot acest timp. Micul pudel francez, Fern Louise, lătra ascuţit şi alerga neliniştit în cerc, pe lângă capul lui Daisy.

Soţul ei, Picior-Însângerat, a revenit în *tipi* la câteva momente după sosirea noastră. Micul câine părea să se fi împrietenit cu noul său stăpân, căci i-a ieşit înainte bucuros. Spre lauda sa, omul nu băuse şi îi spunea lui Gertie în Cheyenne că îşi căutase soţia prin tabără toată noaptea. În ciuda numelui său dezagreabil, era un bărbat arătos şi fusese într-adevăr îngrijorat pentru Daisy. Nu i-am povestit ce se întâmplase cu ea, dar era limpede că îşi dădea şi el seama.

Se iviseră deja zorile când Gertie, Phemie şi cu mine am plecat, în cele din urmă, din cortul lui Daisy. Cu promisiunea de a ne revedea mai târziu, Phemie a plecat spre adăpostul ei, în timp ce eu şi Gertie ne întorceam la cel care îi aparţinea Micului Lup.

O tăcere ciudată coborâse peste tabără. Aerul era răcoros şi nu se simţea nici măcar o adiere de vânt; fumul de la focurile ce mocneau încă în corturi se ridica în linii subţiri şi drepte. La orizont, unde se ivea deja lumina, se zăreau contururile neclare ale malului stâncos de peste râu, iar păsările îşi începeau cântecul de dimineaţă, mai timid la început, şi apoi plin de vioiciune. Ca de fiecare dată, zorii zilei revărsau o lumină proaspătă asupra lumii; o speranţă nedefinită reînvia. Totul părea înconjurat de linişte şi pace, de parcă pământul ar fi fost o corabie care, în largul mării, reuşise să restabilească cursul după furtună.

Ne-am apropiat de corturile familiilor din tabără, grupate în semicerc, unde se mai aflau câţiva petrecăreţi căzuţi la pământ, cu faţa în jos, nemişcaţi precum cadavrele. Temându-mă de tot ce putea fi mai rău, m-am oprit la adăpostul Sarei, spre care pornisem cu atâtea ceasuri înainte. Am zgâriat uşor acoperitoarea de la intrare şi am strigat-o. Spre marea mea uşurare, fata şi-a făcut apariţia în prag, cu faţa încă umflată de somn. Când m-a văzut, a zâmbit.

— Mi-am făcut griji pentru tine, am spus. Am tot încercat să ajung aici noaptea trecută. Am vrut să văd dacă eşti în siguranţă.

Sara a dus vârful degetului mare de la mâna dreaptă în mijlocul pieptului, făcând semnul pentru „eu“, pe urmă a întins mâna stângă, cu palma în sus, drept înainte, aşezând vârful arătătorului de la mâna dreaptă, în poziţie verticală,

în centrul palmei stângi, acesta fiind semnul pentru „siguranţă“. „Sunt în siguranţă“, anunţau gesturile.

Am aruncat o privire înăuntru, în cortul slab luminat, şi l-am văzut pe tânărul ei soţ, Lupul-Galben, dormind neîntors pe pieile de bizon. Copila mi-a zâmbit din nou şi a mişcat mâna dreaptă, cu palma pornind de la piept în afară, ca şi când ar fi tăiat ceva, adică semnul pentru „bun“. Cred că voia să-mi transmită că soţul ei este bun.

— Asta-i minunat, draga mea, am zis. Mi-am făcut griji pentru tine, atâta tot. Mergi la culcare; ne vedem mai târziu.

Am pornit mai departe împreună cu Gertie.

— Cum se face că vorbeşti Cheyenne, Gertie? am întrebat-o.

— Fir-ar să fie, drăguţo, nu ţi-am zis că am stat cu ei un timp, când eram mai tinerică? Nu cu ăştia de-aici, da' pun pariu că pe unii dintre ei îi ştiu. Aveam şi-un prieten Cheyenne. Da, dom'le, un băiat tare bun, şi mai era şi chipeş; îl chema *He'heeno,* adică Mierla-Neagră… Cred că m-aş fi măritat cu el, da' a fost omorât de armata lui Chivington[22] la Sand Creek, Colorado, în '64. Noi nu făceam nimic, doar ne opriserăm pe-acolo.

22. John Milton Chivington (1821–1894) a fost colonel în cadrul corpului de voluntari ai armatei Statelor Unite. Numele său este legat de Masacrul de la Sand Creek, Colorado, din anul 1864, când s-a aflat în fruntea trupelor armate care au ucis şi mutilat locuitorii unei mici aşezări de indieni Cheyenne şi Arapaho, marea majoritate fiind femei şi copii.

Începuse deja să se audă mişcare prin adăposturile din jur. Câteva neveste şi bătrâne au ieşit ca să evalueze situaţia, şi, în unele cazuri, să lămurească identitatea celor care zăceau la pământ, în faţa corturilor. Unele dintre femeile în vârstă loveau trupurile cu piciorul, scoţând ţipete ascuţite ca nişte cloşti furioase, ca să îi forţeze să plece de acolo, dacă nu aparţineau familiei respective. Altele le aruncau peste faţă apa rămasă în castroanele din *tipi,* fapt care îi aducea la viaţă, făcându-i să scuipe şi să geamă.

— O să fie ceva indieni nevolnici care-o să bolească astăzi pe-aici, observă Gertie. Dom'le, whisky-ul ăsta o să le vină de hac, putem să punem şi pariu, surioară. De unde l-or fi luat?

— Indienii Cheyenne din sud au venit să ne vadă, am spus. Un metis din tabăra lor, pe nume Jules Seminole, a adus băutura.

Gertie a dat din cap îngândurată.

— Jules Seminole; îl cunosc, sigur că îl cunosc, mi-a zis. E soi rău omul ăsta, foarte rău. De oameni ca el, drăguţă, e bine să stai cât se poate de departe. Crede-mă pe cuvânt.

Am râs, însă fără tragere de inimă.

— Da, am descoperit şi eu.

— Că doar nu ţi-o fi făcut vreun rău, drăguţo, zise Gertie îngrijorată, oprindu-se ca să mă vadă mai bine.

— Nu, am răspuns, nu chiar. Atunci însă am simţit cum mi se umpleau ochii de lacrimi, ca şi când toată groaza nopţii trecute se pogorâse deodată asupra mea. Of, Gertie, am zis şi am început să plâng cu suspine, fără să mă pot opri.

Era prima dată când plângeam, de la începutul întregii nenorociri, şi nu puteam să mă mai opresc. Am căzut pe jos în genunchi şi mi-am îngropat faţa în palme.

— Nu-i nimica, drăguţo, mă linişti Gertie, aşezându-se lângă mine şi cuprinzându-mi umărul. Dă-i înainte şi plângi pe săturate. N-are cine să te vadă, în afară de bătrâna Dirty Gertie, şi ea n-are de gând să spună nimic.

— Zi-mi mai bine ce veşti mi-aduci de la căpitan, Gertie, am rugat-o printre lacrimi.

— Sigur, drăguţă, mi-a spus, însă am simţit o reţinere în voce. Când ne întoarcem în cort, îţi povestesc tot.

— S-a însurat cu tânăra Bradley? am întrebat-o, încercând să-mi revin. Spune-mi acum, Gertie.

— Ei, că straşnică fată mai eşti! Şi-mi place asta. O să-ţi spun pe şleau. Nunta-i aranjată pentru luna viitoare.

— Bine, am spus, dând din cap şi ştergându-mi lacrimile. E bine. O să fie o soţie bună pentru căpitan.

— Scumpo, nu ştiu exact ce s-a-ntâmplat între voi doi, da' am eu nişte bănuieli, a zis Gertie. Doar pentru că el avea un angajament, la fel ca tine, nu înseamnă că nu se poate întâmpla nimic. Ştiu eu cum se petrec lucrurile astea. Simţi că stai chiar pe marginea lumii şi eşti gata să cazi, şi-atunci vine cineva cum e căpitanul, un om puternic şi cumsecade, aşa că te prinzi şi ţii strâns de viaţă. Şi doar fi'ndcă o să se-nsoare cu altcineva, asta nu-nseamnă că nu visează cu ochii deschişi, ca un puştan îndrăgostit, de când ai plecat.

— Şi de ce te-a trimis aici, Gertie? am întrebat eu, întremată. Cu

siguranţă, nu ca să-mi spui lucrurile astea.

Mergeam mai departe una lângă alta, pe acelaşi drum.

— M-a trimis ca să te previn, drăguţo. N-avea încredere în nimeni din armată, fi'ndcă ce-am eu să-ţi spun l-ar fi băgat în mare bucluc. M-a trimis pe mine pentru că te cunosc, pentru că vorbesc limba şi am ceva relaţii pe-aici.

— Şi de ce anume voia să mă prevină?

— Poate că înainte să ajungi aici, ai auzit zvonurile despre aurul ce s-ar găsi în munţii Black Hills, spuse Gertie. Ei, bine, guvernul a cedat terenul de-acolo indienilor Sioux şi Cheyenne în 1868, prin tratatul semnat la Fortul Laramie; totu-i scris şi parafat, după litera cărţii. Câtă vreme indienii îi lasă în pace pe albii care trec pe-acolo, întreg ţinutu' dintre Black Hills şi Yellowstone e-al lor, ca să-l locuiască şi să vâneze, pentru totdeauna. Chiar aşa se spune şi-n acte: pentru totdeauna. Ei, da' acum a apărut zvonu' că în munţii ăia ar fi aur. Săptămâna trecută, armata l-a trimis pe generalu' Custer în fruntea unei expediţii, în care-au mers şi câţiva geologi, să vadă exact cum stă treaba. Unii dintre tovarăşii mei se ocupă de catârii lor şi-aş fi fost şi eu cu ei, de nu s-ar fi descoperit că-s fată. Umblă vorba că, în cazu' în care Custer se-ntoarce la sfârşitu' verii cu desagii plini de aur, continuă ea, o să se pornească o năvală în toată regula. De fapt, a şi-nceput deja, şi totu' numai din zvonuri. Şi-atunci căutătorii, oamenii care-o să vină aici, negustorii, târfele şi toţi ceilalţi ce-o să urmeze goana asta după aur, o să aibă nevoie – da' o să şi ceară – protecţie armată împotriva indienilor, care, vezi tu, încă mai cred că pământu' e-al lor. Şi de ce n-ar crede? Că doar le-a fost dat pe drept. Locul ăla e inima ţinutului Marelui Leac şi n-o să le placă să vadă mereu albi agitându-se pe-acolo, trăgând cu arma şi speriind vânatul. Acuma, din câte-a auzit căpitanul, oamenii lui Grant vor să-ncheie tot programu' cu miresele, din mai multe motive. În primu' rând, atunci când s-o porni nenorocirea asta, nu le-ar conveni să le stea-n drum nu ştiu câte femei albe, dacă se răfuiesc cu indienii. Şi e al naibii de sigur că n-o să vrea să ajungă-n situaţia în care păgânii să vă folosească drept ostatice, că atunci o să afle toate ziarele de încurcătura asta afurisită. Şi cum crezi c-o să-i pice preşedintelui Ulysses S. Grant? Aşa că, până la alte ordine, voi sunteţi prima tranşă, şi, după cum se pare, ultima, din plata pentru indieni. Numai că totu-i neoficial, mă-nţelegi? Căpitanu' ştie secretele astea fi'ndcă-i aghiotant al generalului Crook, aşa că lucrurile-s complicate în ce-l priveşte. Acuma, dacă indienii află că Marele Părinte de la Washington renunţă, o dată, la afacerea cu

miresele şi are de gând, a doua, să ia munţii ăia înapoi, atunci să ştii că o să plouă cu rahat. Căpitanu' nu vrea ca tu să ai de-a face cu toate astea. Vrea să te-ntorci cu mine în tabăra Robinson, chiar acum. După ce tragem un pui de somn, putem să şi plecăm.

— Toate? am întrebat eu. Să plecăm acum?

— Drăguţo, dac-aţi încerca s-o ştergeţi toate-odată, zise Gertie, în vreo cinci minute, afurisiţii de indieni v-ar da de urmă şi v-ar aduce înapoi. Şi să ştii că nu le-ar pica bine. Vezi tu, ei cred că le-aţi fost date, iar pentru un indian înţelegerea-i înţelegere. Nu, de data asta, scumpo, o să fim doar noi două. O să ne strecurăm şi-avem şanse bunicele să ne iasă, mai ales după noaptea trecută. Mi-e cunoscut ţinutul şi, oricum, s-ar putea ca Micul Lup să te lase să pleci. N-ar da bine ca tocmai căpetenia să alerge după nevastă ca un prăpădit de amant părăsit, dacă-nţelegi ce vreau să spun.

— Gertie, ştii foarte bine că nu-mi pot lăsa prietenele aici, am zis, mai ales după tot ce s-a întâmplat.

— Io i-am zis căpitanului că ai să spui fix asta, a răspuns Gertie, da' el mi-a zis să-ţi transmit că guvernu' o să facă în aşa fel, încât să le scoată şi pe celelalte de-aici. E doar o chestie de timp, da' măcar tu ai să fii în siguranţă.

— Da, iar pe guvern ne putem baza, am zis eu în derâdere. John Bourke mă vede cam prostuţă, dacă-şi închipuie că o să cred aşa ceva; sau ca pe o laşă, care-şi lasă prietenele în urmă.

— Nici una, nici alta, drăguţo, mi-a răspuns Gertie. Tu o ştii, iar el s-a gândit că merită o încercare. Dacă te gândeşti că noaptea trecută a fost rău, lucrurile o să meargă încă şi mai rău, înainte să se-ndrepte. Aburii băuturii o să treacă, da' odată ce indienii-o să se prindă, şi asta se va-ntâmpla repede, când o să vadă atâţia oameni oprindu-se în Black Hills, locul ăsta n-o să fie deloc potrivit pentru o fată ca tine. N-ai să mai fii în siguranţă aici.

Am râs.

— Nici acum nu suntem în siguranţă. Transmite-i căpitanului Bourke să vină cu un detaşament şi să ne conducă în linişte acasă, ca un gentleman, am spus.

— Cum ţi-am mai zis, scumpo, asta nu se poate. Este militar. Ar ajunge în faţa Curţii Marţiale dacă superiorii lui ar bănui măcar că m-a trimis aici să te previn.

— Aşadar, care-i situaţia, oficial vorbind? am întrebat-o. Nu suntem decât

pioni de sacrificiu? Un interesant, dar nereuşit experiment politic? Misionare rămase la datorie? Sau, cine ştie, încă şi mai uşor de explicat, nişte femei albe dezechilibrate care-au venit să trăiască cu sălbaticii de bunăvoie?

— Da, cam aşa ceva, drăguţo, zise Gertie. Ia-o cum vrei. Ţi-am mai spus doar, o să se gândească la un plan ca să v-aducă înapoi, da' până se-ntoarce Custer cu raportu' complet despre aur şi până găsesc ei o soluţie, toată lumea stă pe loc. Şi doar ştii, drăguţo, că asta le iese guvernanţilor cel mai bine.

— Să le fie ruşine! am spus. Chiar nu le este deloc ruşine?

— Ăsta-i al doilea lucru care le iese foarte bine, scumpo, zise Gertie zâmbind amar. Habar n-au ce-i aia ruşine.

Am ajuns şi la adăpostul nostru, la adăpostul Micului Lup… la casa mea.

— Cred că eşti frântă de oboseală, Gertie, şi înfometată. Ce-ar fi să mai stai puţin aici, să mănânci ceva şi să te odihneşti?

— Nu m-ar deranja deloc, drăguţo, spuse ea. Da' mai întâi trebuie să-mi priponesc catârul; l-am lăsat legat undeva la marginea taberei.

— Micul-Îngrijitor-de-Cai o să se ocupe de asta, am zis eu. E treaba lui şi e foarte priceput.

— *Whooo-eee!* a exclamat Gertie. Pe cuvânt dacă nu eşti stăpâna casei! Ia te uită, ai şi servitori care să-ţi rezolve treburile!

Toată lumea din cort era încă în pat, în afară de bătrâna Nas-Coroiat, care, din câte văd, nu doarme deloc. M-a luat de braţ cu degetele ei precum ghearele de vultur şi mi-a zâmbit ştirb, ceea ce însemna, probabil, că se bucura de întoarcerea mea acasă. Gertie s-a prezentat şi au schimbat câteva vorbe în şoaptă, în limba indienilor. Nu m-a surprins faptul că Micul Lup nu se întorsese încă în cort; poate că marele conducător zăcea pe undeva împreună cu tovarăşii de pahar din acea noapte.

M-am dus lângă patul Micului-Îngrijitor-de-Cai şi am îngenuncheat lângă el. Lumina dimineţii ajungea încă slab înăuntru, dar am putut vedea că ochii copilului erau deschişi, reflectând scânteierea uşoară a tăciunilor în privirea sa cu sclipiri metalice. I-am mângâiat fruntea, iar el a schiţat un zâmbet. Mi-am aşezat palmele desfăcute de o parte şi de alta a urechilor şi-am început să le mişc, acesta fiind semnul de bază pentru „catâr“. Băiatul a chicotit văzându-mi strâmbăturile şi a crezut, probabil, că încercam să-l fac să râdă. Gertie a venit şi s-a aşezat lângă mine.

— Spune-i băiatului unde ţi-ai legat catârul, am zis eu. O să-l ia de acolo şi o să aibă grijă de el.

Gertie i-a vorbit flăcăului, care a sărit de îndată în picioare, complet treaz şi dornic, ca întotdeauna, să-şi îndeplinească sarcinile. Începeam să înţeleg câteva cuvinte din ce spuneau, dar nu îndrăzneam încă să vorbesc.

— Doamne, Gertie, ştii cât te invidiez? Mă descurc tare greu în limba lor.

— Ţi-am zis că eu am învăţat-o când eram o copilă. E mai uşor de învăţat când eşti mai mic. Da' în timp, ai să te descurci. Să nu uiţi că totul e în ordine inversă, în comparaţie cu noi. Să zicem că vrei să spui ceva ca, de pildă, „Merg la râu să fac o baie". Asta în Cheyenne ar fi: „Baie, râu, merg, eu". Ai înţeles? E invers.

Se trezise pe nesimţite şi Cea Liniştită, ca să mai pună lemne pe foc şi să încălzească un mic vas cu carne. Apoi a ieşit să umple urciorul cu apă. Sălbaticii au ciudatul obicei de a vărsa apa rămasă de cu seară – îi spun apă „moartă" – , aşa că îşi umplu urcioarele în fiecare dimineaţă cu apă „vie" de la pârâu.

S-a întors iute şi a turnat o parte din apă într-o mică tingire de cositor obţinută la schimb, peste care a presărat o mână plină de cafea. Pe urmă, a pus vasul pe foc ca să fiarbă. Cafeaua e un bun preţuit de păgâni şi era limpede că o servea în onoarea oaspetelui, fără să ştie şi fără să întrebe cine este acesta; generozitatea îi defineşte, de altfel, ca popor. Şi iată că, în ciuda încercărilor de peste noapte, viaţa mergea înainte…

Tabăra era, la momentul acela, foarte bine aprovizionată. În afară de băutura adusă de Seminole, indienii din sud veniseră cu trei dintre mărfurile cele mai apreciate de sălbatici: tutunul omului alb, zahărul şi cafeaua. Toate fuseseră obţinute la schimb, în prăvăliile de pe drum, şi aduse în dar, cu toate că era foarte posibil ca o mare parte să fi fost risipite în cursul nopţii, pentru whisky.

I-am pregătit lui Gertie un pat din piei de bizon, lângă al meu, şi i-am adus un blid cu carne şi o cană din cositor, cu cafea, în care se afla şi o bucată mare de zahăr.

— Să fiu a naibii, scumpo, dacă-i rău aşa, spuse ea, sprijinindu-şi confortabil spatele de rezemătoarea pe care i-o pregătisem. Totdeauna mi-a plăcut să dorm în corturile indienilor. E comod, nu? Te simţi în siguranţă aici.

— Asta credeam şi eu, până noaptea trecută, am zis. Am trăit într-un azil de nebuni, Gertie, dar n-am văzut niciodată nebunie mai mare.

— E din cauza băuturii, scumpo, a spus. Atâta tot. Pentru ei, e otravă

curată; îi sminteşte complet.

— Cât timp ai stat printre ei, Gertie?

— Oo, nici nu mai ştiu, să vedem… să tot fie vreo opt ani, zise ea. Am fost furată dintr-un convoi de căruţe când eram de-o şchioapă şi am rămas cu ei chiar şi după ce-a fost la Sand Creek. O să-ţi povestesc tot într-o bună zi… când n-am să fiu aşa sleită de oboseală. Da' pe legea mea, mi-a plăcut să stau cu oamenii ăştia. N-am vrut să plec. De, la o adică, nici nu-i greu să te obişnuieşti cu traiul lor, înţelegi ce spun? Şi-n afară de ieri noapte, scumpo, cum ţi s-a părut aici?

— N-am stat îndeajuns de mult ca să-mi dau cu părerea, am mărturisit. Nici nu prea am avut timp să mă gândesc la asta, aşa de preocupate am fost să lucrăm şi să învăţăm, să le deprindem obiceiurile şi să încercăm să le transmitem o parte din ale noastre. Acum că ai adus vorba, îmi dau seama că în ultimele săptămâni nu m-am întrebat mai deloc dacă sunt sau nu fericită aici… Mă resemnasem cu ideea… Însă după evenimentele de noaptea trecută, probabil o să văd lucrurile altfel…

— Ei, da' nu cred că-i cazul, scumpo, spuse Gertie, dând din mână dezaprobator. Ţi-am zis că ieri-noapte a vorbit numa' băutura. O să le treacă; o să-ţi treacă şi ţie. Eram a naibii de sigură că n-ai să te întorci cu mine. I-am zis şi căpitanului că tu nu trişezi. Să ştii că ai parte de oameni buni aici. E drept că printre indienii din sud sunt şi soiuri rele; au stat prea mult pe lângă albi, da' orişicât, dacă oamenii de-aici sunt lăsaţi în pace, o să vă meargă bine. Dacă albii nu mai vin peste ei, nu-i mai mint şi nu le mai dau whisky, o să fie bine.

— Şi dacă nu le mai dau mirese albe, am adăugat eu.

— Păi, aşa e când te bagi unde nu-ţi fierbe oala, a încuviinţat Gertie. Da' partea bună în viaţa indienilor e tocmai asta: n-ai de ce să stai şi să te gândeşti dacă eşti fericit sau ba. Din câte înţeleg eu, e vorba despre-un fel de-a fi al omului, da'cam preţios, născocit de albi, tot aşa cum au făcut şi cu băutura. N-ai de ce să te gândeşti la asta mai mult decât un pui de urs, o antilopă, un lup ori o afurisită de pasăre. Ai un acoperiş deasupra? Ţi-e cald? Ai îndeajuns de mâncare? Ai destulă apă? Ai un om bun? Ai prieteni? Ai cu ce să-ţi ocupi timpu'?

Am dat din cap în semn de încuviinţare la toate întrebările.

— Şi zi, drăguţo, un nume de-al lor ţi-au dat? se interesă Gertie. Am uitat să te-întreb pân' acum. Al meu era *Ame'ha'e*, adică Femeia-care-Zboară, fi'ndcă

o dată am sărit de pe-un cal care fugea în galop ş-am aterizat direct într-un afurisit de copac. Indienii au crezut toţi că puteam să zbor. Mie mi-a plăcut mereu numele ăsta.

— Pe mine m-au botezat *Mesoke*, am spus.

— Adică Rândunică, a zis Gertie. Da, e-un nume tare frumuşel. Păi, mie-mi pare că ai tot ce-ţi trebuie pentru un trai cumsecade. Pe legea mea, scumpo, ia zi-mi, ce altceva mai vrei?

M-am gândit la întrebarea ei o clipă, iar apoi am spus:

— Siguranţă… linişte… dragoste, poate.

— Păi, la naiba, scumpo, spuse Gertie amuzată, dacă primele două erau aşa de importante pentru tine, astăzi n-ai fi fost aici. Ai fi rămas în continuare la azilul ăla de care-ai pomenit. Iubirea? Da' pe legea mea, asta-i partea uşoară! O vezi pe bătrâna care stă pe vine lângă foc? m-a întrebat ea, arătând spre Cea Liniştită. Crezi că-şi trece timpul gândindu-se îngrijorată dacă e sau nu fericită? Poate tu îţi închipui că, cine ştie, n-o fi avut parte de destulă dragoste în familia asta a ei, lângă soţ şi copii? O să-ţi spun ceva. Ştii când ai să-ţi dai seama dac-ai fost fericită aici? După ce-ai să pleci. Atunci o să ai suficient timp ca să priveşti în urmă.

— Mi-e dor de copiii mei, Gertie. Asta e partea cea mai rea. Ştiai că am doi copii? Pentru ei m-am înscris în program, ca să-mi câştig libertatea şi să le pot fi alături, într-o bună zi. Mă gândesc la ei mereu, încerc să-mi imaginez ce fac şi cum arată acum. Asta mă ajută să merg mai departe. Îmi place să-mi închipui cum ar fi dacă ar veni să trăiască cu mine aici şi să crească printre sălbatici.

— A, păi ar fi grozav de încântaţi, drăguţo, zise Gertie. Dacă trecem peste chestia legată de whisky, locul ăsta e nemaipomenit pentru copii. Şi eu am crezut c-o să mor atunci când m-au luat, da' după ceva timp i-am uitat pe ai mei. A fost ca şi când aş fi trăit o afurisită de poveste. Cum ţi-am spus, basmu' se termină iute de tot când dai din nou peste lumea omului alb. Asta ai păţit tu noaptea trecută; asta am păţit şi eu la Sand Creek.

— Gertie, dacă îţi dau o scrisoare pentru copiii mei, am întrebat, ai putea să o pui la poştă când te întorci în fort? Nouă nu ne dau voie să luăm legătura cu familiile înainte de a pleca de-aici, dar poate că tu ai să reuşeşti să o trimiţi în locul meu.

— O să-ncerc, scumpo, mi-a promis ea. Fii sigură că o să-ncerc. Apoi râse.

Nu prea ajunge poşta pe-aici, aşa-i?

— Gertie, dacă ţi-a plăcut viaţa asta aşa mult, de ce te-ai întors în lumea albilor? am întrebat-o. S-a întâmplat pentru că prietenul tău a fost ucis la Sand Creek?

Gertie a rămas tăcută mult timp, şi mă gândeam că poate adormise.

— Pe de o parte, da, mi-a răspuns într-un târziu, dar a fost şi din cauza faptului că n-am putut să uit că sunt albă. În chestia asta n-ai cum s-o dai cotită, scumpo.

Apoi am tăcut amândouă, căci oboseala de după încercările nopţii trecute se făcea simţită. M-am ghemuit în aşternutul meu, aflat lângă cel al lui Gertie. Mă simţeam ca o fetiţă care invitase o prietenă să rămână peste noapte şi m-am simţit tare recunoscătoare că era lângă mine în dimineaţa aceea. E drept că era o femeie cam aspră şi că i-ar fi prins bine o baie, însă avea o inimă mare, aşa că ce altceva aş putea să mai spun?

Soarele răsărise, iar tabăra se trezise la viaţă, dar în *tipi* nu ajungeau toate zgomotele şi mă simţeam în siguranţă. Lumina blândă a dimineţii pătrundea uşor printre pieile de bizon, iar focul pâlpâind încălzea aerul rece din zori. În cort se amestecau mirosuri înţepătoare de trupuri omeneşti, fum, cafea şi carne pusă la gătit, piei de animale şi pământ, însă nu mă mai deranjau, căci mi se păreau cumva familiare; aparţineau casei mele.

În câteva clipe, Gertie a început să sforăie, tare şi cadenţat, fapt ce se potrivea perfect cu Jimmy, personajul ce mâna catârii, însă nu mă incomoda deloc… În scurt timp am adormit şi eu.

15 iunie 1875

A trecut mai mult de o săptămână de la noaptea aceea înfiorătoare. N-am mai scris nimic; am reînceput, împreună cu ceilalţi, traiul de zi cu zi, încercând, pe măsură ce reparam cumplitele stricăciuni de atunci, să reumplem şi fântânile golite ale sufletelor.

Gertie a plecat singură azi-dimineaţă spre tabăra Robinson. Ducea cu ea doar scrisoarea pentru copiii mei şi un mesaj destinat căpitanului Bourke, în care îi mulţumeam pentru grija privitoare la siguranţa mea şi refuzam propunerea reîntoarcerii alături de Gertie. I-am urat toate cele bune în noua viaţă ce îl aştepta, asigurându-l că sunt cât se poate de mulţumită cu traiul meu…

Cât despre veştile pe care le primisem de la el, n-am scos nici un cuvânt. Poate greşesc procedând astfel, poate ar trebui să-i las pe cei din jur să hotărască singuri ce au de făcut, dar nu văd de ce le-aş speria pe celelalte femei pomenind de întâmplări asupra cărora nu au nici un fel de putere. Dacă le provoc şi mai multă nelinişte, acum când sunt toate greu încercate, situaţia ar putea deveni mai disperată şi mai dramatică. Chiar dacă am început acest proiect în calitate de voluntare, evenimentele din urmă ne arată că suntem, de fapt, prizoniere.

Aşa cum mă temusem, sub oblăduirea Narcissei White – care, după noaptea dezmăţului cu băutură, când fusese violată de soţul ei, decisese, din câte se pare, să renunţe la misiunea de aici –, o parte dintre femei au căutat să părăsească tabăra chiar a doua zi. După cum intuise Gertie, bărbaţii le-au găsit foarte uşor, aducându-le înapoi la corturile lor în câteva ceasuri. Oricum, n-ar fi ajuns prea departe; poate şi-ar fi găsit sfârşitul în prerie ori ar fi fost prinse de vreun alt trib.

— Dac-ar fi dat peste ele indienii Crow sau Blackfoot, a spus Gertie, şi-ar fi dat seama cât de plăcută e viaţa aici, în tribul Cheyenne.

Soţul meu, Micul Lup, nu s-a întors în cortul nostru vreme de trei zile şi trei nopţi şi nici nu a fost de găsit prin tabără. A stat departe în acest răstimp, singur în prerie, fără adăpost, hrană sau apă şi a dormit pe pământ. Cred că era felul lui de a se căi pentru ceea ce făcuse şi, poate, căuta îndrumarea divină a Dumnezeului său.

Când a revenit, în cele din urmă, era urmat de un lup de prerie bolnav. Toată lumea l-a văzut şi a vorbit despre asta, deşi numai nouă, femeilor albe, ni se părea un lucru tare straniu. Începem să ne dăm seama că lumea sălbaticilor presupune şi o reprezentare a materiei diferită de a noastră, dar nu ne este deloc uşor să o înţelegem.

Lupul era slab, iar părul îi cădea în mănunchiuri; a dat târcoale adăpostului nostru încă trei zile, însă ţinându-se mereu la oarecare distanţă. Animalul mă speria, şi atunci când îl alungam se mişca iute într-o parte precum un crab, scoţând un şuierat bizar. De fiecare dată când Micul Lup ieşea din cort, lupul îl urmărea, păstrând mereu aceeaşi distanţă. Din motive numai de ei ştiute, câinii din tabără nu îl necăjeau în nici un fel – se poate să-i fi ştiut boala – şi lăsau impresia că nici nu vor să se apropie de animal.

La fel, Micul Lup nu vorbea niciodată despre el şi părea că nu-i observă prezenţa; era tăcut şi cufundat în gânduri, de parcă ar fi dus de unul singur o

luptă teribilă. A refuzat să schiţeze până şi semnul pentru „a vorbi“ , iar când am încercat să-i spun ceva în engleză, aşa cum făcusem în excursia noastră din luna de miere, în loc să-mi răspundă în limba lui, după cum obişnuia, nu mi-a dat nici un fel de atenţie. În tabără circulau o serie de presupuneri referitoare la starea lui.

Şamanul Taur-Alb i-a spus lui Helen Flight că lupul era animalul tămăduitor al căpeteniei, iar boala animalului era şi boala omului, dar şi a tuturor celor care băuseră; dacă lupul avea să moară în tabără, atunci însemna că veneau vremuri grele pentru întregul trib. Însă după trei zile, animalul a dispărut – dimineaţa nu mai era de găsit şi nici nu s-a întors – , iar Micul Lup a început să-şi revină treptat.

Între urmările acelei nopţi se numără şi faptul că un bărbat numit Cel-care-Fuge-de-Indienii-Crow, căsătorit cu mica noastră franţuzoaică, Marie Blanche, a fost omorât de un ins cu numele de Elanul-care-Fluieră – împuşcat drept în inimă. Biata Marie a avut multe de îndurat, căci amândoi părinţii îi fuseseră ucişi la Chicago, iar de această dată şi soţul. Fata este copleşită de durere, pentru că ţinea la el. Fratele lui mai mic, Un Urs, s-a oferit să o ia de nevastă, după obiceiul locului (un lucru civilizat, de altfel, dacă mă întrebaţi pe mine). Din puţina mea experienţă, ştiu că franţuzoaicele sunt firi practice, iar Marie Blanche, în ciuda faptului că-şi jeleşte soţul, se gândeşte totuşi la propunerea făcută. Va avea nevoie, cu siguranţă, de cineva care să aibă grijă de ea şi de copilul ei.

Din păcate, autorul crimei, Elanul-care-Fluieră, este căsătorit cu Ada Ware, de parcă sărmana fiinţă înnegurată n-ar fi avut şi aşa destule motive de tristeţe. Incidentul reprezintă un fapt extrem de neplăcut pentru indienii Cheyenne, dat fiind că uciderea unui alt membru al tribului este considerată cea mai gravă fărădelege pe care o poate săvârşi o persoană din comunitatea lor, iar astfel de evenimente s-au petrecut rareori în trecut. Ucigaşul, alături de acei membri ai familiei care sunt de acord să-l însoţească, este izgonit şi trebuie să trăiască singur, în afara satului. Făptaşul va rămâne pentru totdeauna un proscris şi nu va mai fi primit în trib. Oamenii încetează să-i vorbească sau să ţină cont de prezenţa lui, fiindu-i interzisă, de asemenea, participarea la activităţile comunităţii. Cu alte cuvinte, ajunge o fiinţă invizibilă.

Soţului surghiunit al Adei i-a fost schimbat şi numele, primind apelativul de Carne-Putredă, căci indienii Cheyenne sunt încredinţaţi că cel care ucide un

membru al tribului începe să putrezească mai întâi pe dinăuntru, şi apoi la exterior. Potrivit legii tribale, Ada este liberă să-l părăsească fără să aibă nevoie de vreo încuviinţare formală a divorţului, însă, cel puţin pentru moment, a ales să plece împreună cu el. Pentru că nu se face vinovată de nici o nelegiuire, ea are dreptul să se întoarcă şi să stea împreună cu noi. Cu toate acestea, în calitatea sa de soţie a unui criminal, este socotită a fi întinată de apropierea acestuia, drept care nu are voie să atingă persoane sau lucruri aparţinând membrilor comunităţii. Oalele şi vasele din care mănâncă, în corturile altora, trebuie sparte sau aruncate, de teamă că ar putea fi contaminate. Nu mai este nevoie să adaug că această superstiţie nu o transformă pe Ada într-un oaspete sau un invitat aşteptat la masă în adăposturile din tabără.

— Când doctorii de la spital îmi puneau întrebări despre boala mea, ne-a spus sărmana nefericită la întrunirea noastră de alaltăieri, le-am răspuns că mi s-a părut insuportabil să fiu măritată cu un om care mă înşela, mai ales în iernile lungi şi cenuşii din Chicago. În acea perioadă a anului simţeam cu precădere întreaga greutate a câinelui negru ghemuit peste pieptul meu, gata să mă sufoce. Aşa se face că, în iarna aceea, doctorii m-au închis într-o cameră întunecoasă dintr-un azil de nebuni, unde câinele negru mi-a fost singurul tovarăş. Soţul meu a profitat de boala şi de absenţa mea îndelungată – adică de plata păcatelor sale – ca să divorţeze şi să se căsătorească cu amanta. Cu toate astea, doctorii nu mai conteneau cu întrebările: De ce eram atât de tristă? De ce mă îmbrăcam mereu în negru? Cărui fapt i se datora suferinţa mea?

Acum m-am trezit măritată cu un ucigaş pe nume Carne-Putredă, care, din câte se pare, putrezeşte mai întâi pe dinăuntru, şi apoi pe dinafară… şi iată-mă surghiunită încă o dată din cauza nelegiuirii lui. Mai este cineva printre voi care se-ntreabă de ce port mereu negru? Există oare şi un capăt pentru suferinţa unei femei pe pământul ăsta?

Până atunci, Ada nu mai vorbise niciodată atât de mult şi nu ne spusese mare lucru despre ea.

— Ei, da' ia să ne uităm şi la partea bună, Ada, o încurajă Meggie Kelly. E drept că eşti măritată c-un ucigaş, numai că el acuma-i izgonit, aşa că, cel puţin, nu-ţi mai faci griji că nemernicu' ar putea să te-nşele; nu se mai atinge nimeni de el!

Am râs toate. A zâmbit până şi Ada, căreia nu-i lipseşte simţul umorului, chiar dacă e vorba, de obicei, de umor negru.

— Meggie are dreptate, întări sora ei, Susie. Apoi să ştii, drăguţo, că şi pe mine mă mai lua posomoreala la Chicago, cât ţinea iarna, da' trebuie să recunosc că-i mult mai mult soare aici în prerie, la vreme de vară, decât a fost la Chicago în orice iarnă. Fac prinsoare c-o să fie prea cald pentru câinele ăla bătrân şi negru în ţinutu' ăsta. Nu cred c-ai să-l mai vezi pe-aici.

Şi uite-aşa încercam să ne încurajăm una pe cealaltă.

Îmi vine tare greu să notez încă un fapt trist: o parte din femei – atât băştinaşe, cât şi din grupul nostru – au fost siluite în noaptea aceea de păgâni care băuseră. În unele cazuri, aşa cum s-a întâmplat cu Narcissa White, propriii lor soţi au fost autorii faptei. Daisy Lovelace a devenit tăcută şi retrasă din cauza acelei experienţe cumplite, iar noi suntem nespus de neliniştite în ce o priveşte. Din fericire, are un soţ blând şi răbdător, care pare să o înconjoare cu multă atenţie.

Dar poate cu adevărat dezastruos este că faptul că nenorocitul care poartă răspunderea acelei nopţi înfricoşătoare, Jules Seminole, se află încă printre noi, nepedepsit, şi, din câte se vede, complet lipsit de remuşcări. În afară de urechea încă umflată, pare să-şi fi revenit după lovitura dată de Nas-Coroiat, şi s-a apropiat deja de câteva ori de cortul nostru ca să-mi arunce priviri furişe şi să-mi vorbească în felul său murdar, imposibil de reprodus… Încerc să-mi ascund frica faţă de el, dar individul mă îngrozeşte de-a dreptul, aşa că fac tot ce-mi stă în putinţă să nu plec din adăpost neînsoţită.

Şi Micul Lup a observat mişcările lui Seminole şi interesul lui bolnăvicios în ce mă priveşte, dar a reuşit până acum să-şi ţină firea, la vederea lui. Pentru că este căpetenia Iarbă-de-Leac, soţul meu nu poate face altceva decât să vorbească la sfatul tribului împotriva lui, pentru faptul de a fi adus băutura în rândurile poporului. Dincolo de propria decădere, provocată de aceeaşi sursă, Micul Lup îşi respectă îndatoririle în chip monastic… şi cu o lipsă de egoism mai degrabă hristică.

17 iunie 1875

Helen Flight a venit să mă vadă azi-dimineaţă şi să mă invite la o seară de dans, unde ea era oaspetele de onoare. Grupul Vulpilor-Tinere s-a întors ieri din expediţia organizată împotriva indienilor Crow. Pentru că au avut înţelepciunea de a nu cădea pradă băuturii în noaptea aceea infernală, şi-au organizat propriul

dans războinic, de cealaltă parte a râului, iar în dimineaţa următoare, au pornit la luptă, potrivit planului. Toţi purtau pe trup nemaipomenitele feluri de păsări pictate de Helen, aşa cum sălbaticii, ale căror talente grafice se limitează la redarea unor simple figurine din linii, nu mai văzuseră niciodată.

Atacul a fost încununat de succes; ieri, luptătorii din grupul Vulpilor-Tinere au intrat strigând în tabără, cu alaiul obişnuit, aducând o herghelie întreagă de ponei ce aparţinuseră indienilor Crow. Războinicii noştri reuşiseră nu doar să captureze o mulţime de cai, dar să se şi întoarcă nevătămaţi.

— Tare mi-e teamă, *Mesoke*, mi-a zis Helen azi-dimineaţă, că Vulpile-Tinere îmi acordă, până la urmă, întregul merit pentru reuşita operaţiunii. „Femeia-Pasăre-Tămăduitoare“, adică m-au şi botezat „*Ve'kesohma'heonevestsee*“, un nume teribil de lung, nu ţi se pare? Aşa că am să te rog să foloseşti, ca şi până acum, varianta scurtă – Pasăre.

— Bineînţeles, *Ve'ese*, am răspuns. (O parte dintre noi depunem eforturi susţinute pentru a vorbi limba indienilor, iar numele sunt un bun punct de pornire.)

— Da, uite că unul dintre ei a venit deja să-mi aducă trei dintre caii luaţi de la indienii Crow şi să-mi spună povestea grozavei lui izbânzi în expediţia asta, zise Helen. De fapt, a fost mai mult cântec şi dans decât poveste. Sunt convinsă că vei avea ocazia să vezi spectacolul din nou diseară, dacă ai să fii de acord să mă însoţeşti. Îi pictasem pe corp o becaţină, iar el mi-a arătat cum a reuşit să se strecoare, împreună cu bidiviul, printre gloanţele şi săgeţile duşmanului, imitând zborul păsării; aşa a scăpat de orice rană. Tot timpul cât şi-a dansat şi cântat povestea, a ţinut braţele ca pe nişte aripi îndoite, scoţând sunetul tipic becaţinei atunci când îşi apără teritoriul. Formidabil, aş putea spune. Poate chiar înfricoşător… n-am mai văzut niciodată aşa ceva. Adică scotea nişte sunete atât de asemănătoare păsării, de parcă ar fi fost el însuşi o becaţină.

— Helen, cred că ar trebui să-mi revizuiesc părerea despre puterea magiei tale, am spus eu. S-ar putea să încep să o iau în serios.

Legat de acest subiect, uluitoarea pierdere a credinţei reverendului Hare în noaptea aceea de pomină, sau trista dispariţie a forţei lui „tămăduitoare“, a dus la scăderea considerabilă a influenţei sale atât printre femeile din grupul nostru, cât şi printre sălbatici, care dispreţuiesc laşitatea mai mult decât orice. Potrivit judecăţii lor, în situaţia în care forţa spirituală a reverendului se dovedeşte aşa de

slabă în confruntarea cu principalul său duşman – Satana, zeul cel rău –, împotriva căruia rosteşte adesea predici, atunci cât de mare ar putea fi puterea Marelui Spirit Alb al Părintelui? Oricât de copilărească ar părea, viziunea teologică a sălbaticilor pleacă de la un sâmbure de logică elementară. Pentru că acţiunile zeilor trebuie să fie pe măsura reprezentanţilor pământeni, magia lui Helen Flight pare să aibă, în acest moment, cea mai mare influenţă dintre toate…

În tabără se vorbeşte că mâine vom pleca în expediţiile vânătoreşti ale verii. Nu ştiu unde mergem sau cât timp vom sta… nu ştiu dacă John Bourke, Gertie sau armata vor putea să ne urmărească mişcările. Plecarea aceasta inevitabilă ce ne poartă spre traiul nomad se arată mai degrabă ca o nouă despărţire sau ca un pas înainte spre inima sălbăticiei… un moment ce nu ne apropie, ci ne îndepărtează, din câte se vede, de ziua întoarcerii noastre…

Cum nu am avut menstruaţie luna asta, sunt cât se poate de sigură că voi avea un copil. Gândul de a fi din nou mamă mă umple de bucurie şi nelinişte. Acum trebuie să am grijă de amândoi…

AL CINCILEA CAIET
O viaţă de nomad

Iată că plecăm din nou, iar copitele cailor alunecă pe pantele colinelor, urmându-i pe oameni, care îi urmează pe bizoni, care merg după iarbă, care răsare din pământ.

(Din jurnalul lui May Dodd)

7 iulie 1875

Suntem pe drum de săptămâni întregi. Slavă Cerului că am adus un calendar pe care să însemn zilele, altfel aş fi pierdut complet noţiunea timpului. Evident, sălbaticii nu au calendare, iar vremea trece altfel în lumea lor – nici nu am cum să explic… de parcă aici nu există timp.

Am călătorit mai mult spre vest, şi uneori spre nord (de lucrul ăsta sunt sigură), vânând şi ţinând urma cirezilor de bizoni.

Călare pe calul meu, Soldat, stau pe o mică movilă, privind câmpiile verzi dimprejur. Copilul acela drăgălaş, Micul-Îngrijitor-de-Cai, uşor ca o pană, cu pielea cafenie şi caldă ca un biscuit care a stat la soare, merge lângă mine în şa, cum face adeseori. Băiatul mi-a devenit încă şi mai drag. Este micul meu bărbat şi protector, iar eu sunt ocrotitoarea lui.

Unele femei călătoresc în grupuri; în cazul de faţă, este vorba despre mine, Martha, Phemie, Helen şi Pană-pe-Cap. Timpul petrecut în expediţie este cel mai prielnic, iar în unele cazuri, singurul prilej de a ne vedea şi a ţine legătura, dat fiind că în tabără avem o mulţime de treburi de făcut.

Din acest motiv, o să încerc să ţin acest modest jurnal pe toată durata călătoriei; am hotărât să-mi prind caietul cu însemnări pe spate, iar atunci când voi avea câteva momente de tihnă, am să pot nota îndată câte ceva. Acum mi-am sprijinit foile pe spatele micului bărbat din şa şi scriu în continuare.

Privim cum întreaga adunare, adică în jur de două sute de corturi, împreună cu indienii din sud, se deplasează de-a lungul preriei, alături de cai, câini şi căruţe mici. Unii merg pe jos, alţii călare, iar războinicii care stau de pază apar din când în când la orizont, pentru a dispărea din nou în văile dintre dealuri precum vapoarele printre valurile mării (întreaga privelişte e cu adevărat impresionantă!). Câţi dintre albi, mă întreb, mai pot spune că au fost martorii unui astfel de exod? Sau că au luat parte la ceva asemănător?

Indienii Cheyenne sunt un popor bogat şi, mai ales după expediţia împotriva indienilor Crow, avem o mulţime de cai. O parte dintre femei şi copiii mai mari merg pe lângă bidiviii care ne transportă lucrurile sau pe lângă cei înhămaţi la căruţe, pocnind uneori din bici, ca să-i mâne mai departe. Alţii călătoresc chiar peste bagaje – câte două sau trei fetiţe pe un cal; se joacă şi sporovăiesc ca puişorii în cuib. Unii dintre copiii mai mici încalecă peste câinii uriaşi din tabără, iar alţii călăresc ponei. De îndată ce încep să meargă, copiii din trib se obişnuiesc repede în spinarea cailor, iar poneii lor de prerie, având

capetele în formă de ciocan – destul de diferiţi, de altfel, de cei pe care îi ştim noi –, sunt cât se poate de liniştiţi, bine dresaţi şi ascultători. O parte dintre cei în vârstă, mai cu seamă dacă sunt bolnavi ori suferă de vreo infirmitate, alături de copiii foarte mici, care trebuie supravegheaţi de adulţi, călătoresc în cotigile de care am pomenit, în vreme ce sugarii stau în suporturi prinse de spatele mamelor. Uneori, suporturile acestea sunt atârnate de şeile cailor de transport ori de o parte a căruţelor, mişcându-se uşor, potrivit cu pasul animalelor, spre plăcerea şi bucuria celor mici, care surâd şi gânguresc, iar atunci când nu dorm, urmăresc tot ce se întâmplă, cu ochii larg deschişi. Absorb astfel viaţa de nomad din prerie la fel de firesc ca lumina soarelui. Copiii băştinaşilor plâng rar. Sunt nişte fiinţe minunate, desăvârşite şi mititele (dar care copii nu sunt aşa?). De-acum, mă gândesc mereu la pruncii noştri, căci multe dintre celelalte femei au anunţat că sunt însărcinate. Se prea poate ca guvernul să-şi fi pierdut încrederea în misiunea noastră, dar este oare posibil ca o viitoare mamă să nu privească înainte cu infinită speranţă?

Astăzi sunt binedispusă. Drumul neîntrerupt din ultimele săptămâni, deşi plin de greutăţi şi mai degrabă obositor, îmi prieşte. Îmi dau seama, ca răspuns la discuţia pe care am purtat-o mai demult cu căpitanul Bourke, când el mă întreba, retoric, unde este acel Shakespeare al sălbaticilor, că se prea poate ca motivul pentru care indigenii nu au contribuit substanţial la arta şi literatura lumii să fie faptul că sunt, pur şi simplu, prea ocupaţi să supravieţuiască – se mută dintr-un loc în altul, vânează, muncesc –, fără a dispune de luxul unor clipe de răgaz, în care să facă însemnări asupra celor întâmplate sau măcar, aşa cum mi-a dat de înţeles Gertie, să se gândească la viaţa lor. Uneori mi se pare că nu e un lucru atât de rău… şi totuşi, iată-mă, încercând să fur câteva minute, ori de câte ori am ocazia, pentru a nota cât mai exact faptele zilei.

Profit de prilej ca să ne analizez pe noi patru drept reprezentante ale grupului nostru, ca să spun aşa. Ce mai, o adevărată adunătură! Arătăm aproape la fel ca băştinaşele şi e din ce în ce mai greu să ne deosebească cineva de femeile Cheyenne, mai ales că ni s-a înnegrit şi pielea (bineînţeles, Phemie este încă mai neagră!). Până şi chipul meu alb a devenit cafeniu precum o castană, deşi am totuşi grijă să mă dau des cu unsoarea aceea colorată.

Atunci când e vreme bună, Phemie poartă, la fel ca bărbaţii, o pânză pe şolduri şi cam atât, căci şocul de a o vedea cu sânii goi a trecut demult.

Pentru că se făcea tot mai cald, Helen a renunţat la nădragii ei groşi care se

strângeau sub genunchi şi a rugat-o pe croitoreasa noastră, Jeanette Parker, să-i facă un costum din piele de cerb, compus dintr-o bluză franjurată şi pantaloni. Este, fără îndoială, o ţinută excentrică pentru o doamnă, însă lui Helen i se potriveşte de minune. Arată ca un bărbat care trăieşte la frontieră, mai ales cu nelipsita-i pipă prinsă între dinţi.

La fel ca mine şi prietena mea, Pană-pe-Cap – cealaltă tânără soţie a Micului Lup –, Martha poartă rochia simplă şi lejeră din piele de antilopă, preferată de băştinaşe.

Dar iată că plecăm din nou, iar copitele cailor alunecă pe pantele colinelor, urmându-i pe oameni, care îi urmează pe bizoni, care merg după iarbă, care răsare din pământ.

14 iulie 1875

Oricât am fi umblat în ultimele săptămâni dintr-un loc în altul, totul s-a petrecut în bună rânduială. Tabăra se organizează şi se deplasează cu o eficienţă surprinzătoare, reamintindu-mi de poveştile mamei despre ţiganii din Europa. Acum înţeleg, desigur, de ce cortul de la nuntă a fost strâns (mi-ar fi fost imposibil să fac acelaşi lucru de una singură). Aici este vorba despre viaţa trăită în comunitate, în forma sa cea mai pură. Toată lumea contribuie la binele general, precum un stup de albine ori o colonie de furnici.

Femeile se ocupă de pregătirea genţilor pentru transport, strâng corturile, aranjează şi încarcă poneii şi căruţele, iar la sfârşitul zilei, când ne oprim, reaşază tabăra exact cum a fost. În adăpostul nostru, bătrâna Nas-Coroiat supraveghează totul, ţipând ascuţit ca o coţofană supărată, în vreme ce agită, la cea mai mică abatere, o nuia de salcie din arsenalul ei de arme. În prima dimineaţă a călătoriei, m-a plesnit din spate, peste picioare, cu odioasa ei biciuşcă. Se pare că nu împachetam lucrurile cum trebuie.

— Au! am urlat, sărind din cauza usturimii. Mă lovise suficient de tare ca să-mi lase o urmă. M-am întors furioasă spre bătrână, care, recunoscându-mi pe dată furia, începu să facă câţiva paşi în spate. M-am dus spre ea, arătând-o cu degetul; mi-am lipit de gât palma făcută căuş, am îndreptat iarăşi degetul în direcţia ei şi i-am spus: Se prea poate să te ocupi de supraveghere, scorpie bătrână, dar să ştii că dacă mai faci aşa ceva, îţi sucesc gâtul ăla de cotoroanţă afurisită! I-am vorbit în engleză, bineînţeles, şi, în acelaşi timp, în limba

universală a femeilor, aşa că bătrâna m-a înţeles întocmai. Nu a mai ridicat vreodată nuiaua asupra mea.

Bărbaţii se dedică vânătorii, iar diversele grupuri de războinici asigură paza taberei şi protecţia noastră pe timpul călătoriei. Până acum nu ne-am întâlnit cu duşmanii şi nici n-am văzut vreo urmă lăsată de ei, în afară de câteva locuri pe unde fuseseră ridicate tabere. Am aflat că am intrat de curând pe teritoriul indienilor Crow şi Shoshone, observând cu toţii o creştere sporită a vigilenţei din partea luptătorilor noştri.

În ansamblu, chiar dacă mi-am acceptat mai mult sau mai puţin condiţia de femeie, trebuie să recunosc că diviziunea muncii printre sălbatici este echitabilă. Departe de a fi un prilej de relaxare ca oricare altul, cum se întâmpla în cazul tatălui meu şi al prietenilor lui, vânătoarea reprezintă, pe drept cuvânt, o chestiune de viaţă şi de moarte; o îndeletnicire teribil de grea şi adesea periculoasă. În vara asta unul dintre bărbaţii din trib a fost călcat în picioare şi ucis fiindcă a căzut de pe cal în timp ce vâna. Altul a fost adânc străpuns de coarnele unui bizon, dar a supravieţuit (numele i-a fost schimbat în Bizonul-nu-l-a-Ucis), iar al treilea a fost grav rănit după ce poneiul său a călcat, în plin galop, într-o vizuină de bursuc şi şi-a rupt piciorul (omul e cunoscut acum drept Calul-care-îşi-Rupe-Piciorul). Totuşi, nu mi-a scăpat faptul că bărbaţii pornesc la vânătoare cu mai mult entuziasm decât cel pe care îl arătăm uneori noi, femeile, atunci când ne ocupăm de treburile zilnice sau de mutarea taberei, chiar dacă toate acestea sunt, de obicei, îndeplinite în spiritul bunei-dispoziţii şi al cooperării.

Spre lauda ei, dar şi a sălbaticilor, negresa noastră, Phemie – *Mo'ohtaeve'ho'a'e*, un nume cu traducere interesantă: Femeia-Albă-Neagră – îi poate însoţi pe bărbaţi la vânătoare. Deşi femeilor nu le este îngăduit să facă parte din sfatul tribului, indienii Cheyenne se arată surprinzător de receptivi în privinţa recunoaşterii unui talent deosebit, iar Phemie a făcut cu prisosinţă dovada abilităţii sale de a vâna.

Totodată, femeile din comunitate deţin o influenţă considerabilă în privinţa treburilor de zi cu zi şi, de obicei, li se cere părerea în legătură cu toate situaţiile referitoare la binele poporului. Spre exemplu, chiar soţul meu, Micul Lup, pune mare preţ pe sfatul unei bine-cunoscute femei cu puteri tămăduitoare, Femeia-care-Merge-contra-Vântului, având mai multă încredere în ea decât în toţi ceilalţi şamani. De asemenea, cu toate că arareori este de acord cu mine în toate

privinţele, îmi ascultă totuşi opiniile cu multă consideraţie. Poate că societatea din care venim ar avea câte ceva de învăţat de la sălbatici despre relaţiile dintre sexe.

Iscoadele au găsit mai mereu cirezi mari de bizoni, cam prin toate locurile prin care am trecut, aşa încât bărbaţii au avut noroc din plin la vânătoare, iar acum cămara e plină. La carnea de bizon s-a adăugat apoi cea de elan, căprioară, antilopă, mai multe feluri de vânat mic şi păstrăvi. Apele din apropiere abundă în peşte în aşa măsură, că o persoană îndemânatică îi poate scoate pe mal cu mâna; cu alte cuvinte, încă o îndeletnicire pentru femei şi copii. Am adunat deja o grămadă de piei, atât pentru asigurarea confortului în trib, cât şi pentru a le schimba mai târziu la prăvăliile din rezervaţie. Astfel obţinem bunuri foarte apreciate, precum cafeaua, zahărul, tutunul, stofele, praful de puşcă, gablonţurile, ustensilele de gătit şi orice alte mărfuri deosebite ale omului alb, care reuşesc să atragă atenţia sălbaticilor.

Sunt zile când sper ca cei plecaţi la vânătoare să nu găsească nimic, căci abundenţa vânatului ne dă mult de lucru tuturor. Pe seama mâinilor mele, care încep să semene, mult înainte de vreme, cu cele ale unei bătrâne, am devenit iscusită în toate activităţile legate de jupuitul, tăiatul, curăţatul şi argăsitul pieilor, uscarea cărnurilor şi gătitul la foc de lemne, deşi, cât priveşte ocupaţia din urmă, nu toţi membrii familiei mi-au apreciat pe deplin eforturile culinare.

Totodată, am încheiat un armistiţiu destul de fragil cu nevasta bătrână, Cea Liniştită. Nu s-ar putea spune că suntem în relaţii prieteneşti, dar îmi acceptă prezenţa şi nu mă mai tem pentru viaţa mea în preajma ei. Oricum, încă se arată ursuză de fiecare dată când stărui să mă lase să văd de foc, pentru că are, neîndoielnic, senzaţia că încerc să acaparez poziţia de primă soţie şi bucătar-şef. Sincer vorbind, sunt de părere că ar trebui să-mi fie recunoscătoare, de vreme ce nu fac altceva decât să-i uşurez munca.

Şi, dacă eu apuc să mă plâng uneori de treburile zilnice, alte femei din grup ocolesc cu totul îndeplinirea îndatoririlor ce le revin. După nereuşita tentativă de „evadare", Narcissa White le-a explicat clar gazdelor/celor care o capturaseră că se afla acolo împotriva voinţei sale, refuzând astfel orice formă de conlucrare. Uriaşele perspective ale eforturilor depuse ca misionară au fost reduse corespunzător. Dat fiind că renunţase, în bună parte, la salvarea sufletelor păgâne, pe care le-a evaluat drept mult prea necoapte şi necizelate pentru a fi creştinate cum se cuvine, şi-a îndreptat apoi atenţia asupra felului în care îi putea învăţa pe

sălbatici să fie slujitori supuşi ai viitorilor stăpâni albi.

— Mai întâi, vrea să-i înveţe cum să fie sclavi, a remarcat Phemie. Apoi, aşa cum a făcut şi poporul meu, se vor întoarce spre Dumnezeul albilor pentru izbăvirea spiritului. În felul acesta şi-au asigurat dintotdeauna cuceritorii forţa de muncă.

Pentru atingerea scopului propus, Narcissa a luat două tinere păgâne sub aripa ei, încercând să le transmită deprinderi legate de anumite activităţi domestice din lumea „civilizată" – să facă reverenţe şi să-i ducă ele lucrurile personale, să spună „Da, doamnă" şi „Nu, doamnă", împreună cu alte obiceiuri ce par comice, poate chiar uşor nebuneşti, în mijlocul sălbăticiei.

Mare parte din membrii tribului au ustensile de bucătărie – cratiţe şi tigăi, vase de aramă şi chiar oarece tacâmuri luate de la prăvăliile unde se face schimb de mărfuri, deşi unii dintre ei mănâncă în continuare cu degetele.

— După ce se vor stabili în rezervaţie, ne lămureşte Narcissa, învăţăturile mele în aceste privinţe o să le fie de folos. Astfel, vor putea să găsească oricând de lucru prin forturi, în casele ofiţerilor, dar şi în oraşele şi aşezările albilor, ce se vor înmulţi, odată ce graniţa nu va mai fi deloc supusă asaltului păgânilor, aşa încât civilizaţia îşi va întinde nobilele-i hotare fără a se mai teme mereu de infamele lor atacuri. (Fiindcă a venit vorba, Narcissa nu şi-a iertat niciodată soţul pentru consumarea „involuntară" a căsătoriei lor; nu îi îngăduie să vină în cort şi nu vrea să spună dacă este sau nu însărcinată.)

Nu pot să-mi dau seama de ce acceptă „servitoarele" ei un astfel de tratament; poate din simplă curiozitate sau, cine ştie, din politeţe, căci sălbaticii sunt şi curioşi, dar şi amabili, cu asupra de măsură. În orice caz, aş putea prezice că, în general, din rândurile acestui popor nu vor ieşi decât nişte servitori jalnici.

Am ajuns la destinaţia stabilită pentru amiază, aleasă de iscoadele aflate înaintea noastră şi anunţată de bătrânul crainic al taberei, care merge călare de-a lungul şi de-a latul convoiului ce se întinde, la sfârşitul zilei, pe o distanţă de câteva mile.

Indiferent dacă rămânem o zi sau mai multe în locul unde ne oprim, femeile aşază tabăra exact la fel de fiecare dată, astfel încât fiecare familie şi fiecare adăpost să se afle în aceeaşi poziţie prin raportare la întreg. Cercul complet al tribului se deschide întotdeauna spre răsărit, acolo unde se iveşte soarele, după cum se întâmplă şi cu cercul de adăposturi al unei familii sau al intrării fiecărui

cort. Motivul este atât de natură religioasă, cât şi practică, pentru că oamenii se trezesc primind căldura primelor raze ale dimineţii, iar odată ce intrarea în cort rămâne deschisă, soarele luminează, încălzeşte şi împrospătează întregul *tipi*. Simetria şi ordinea sunt, mai degrabă, încântătoare – un fel de formă de artă.

Cu destulă vreme înainte de asfinţit, întregul sat e aşezat aşa cum trebuie, de parcă ar fi fost acolo de săptămâni sau luni întregi. Focurile ard, mâncarea e pusă la gătit, copiii se joacă, bărbaţii fumează şi stau la sfat, şi, ca întotdeauna, femeile muncesc…

1 august 1875

În ultimele şase zile, tabăra a rămas aşezată lângă Tongue River. Aceasta a fost cea mai lungă perioadă în care am stat într-un singur loc, din momentul plecării. Este un ţinut minunat, aflat într-o depresiune de la poalele munţilor, unde suntem bine protejaţi de vânt şi intemperii. Mica vale e verde şi bogată în vegetaţie, cu destulă iarbă pentru cai, străjuită de coline şi stânci, iar de o parte şi de alta a râului se întind plopi uriaşi, ale căror frunze foşnesc uşor la cea mai blândă suflare de vânt.

În fiecare dimineaţă, odată cu ivirea zorilor – acel moment al zilei care îmi place cel mai mult –, merg la un iaz de pe râu, înainte ca toată lumea să se trezească, şi iau apă proaspătă. Pitulicile abia-şi încep cântecele vesele de dimineaţă, iar lăcarii scânteiază ca lumina unor flăcări galbene şi strălucitoare pe ramurile verzi ale sălciilor. De multe ori, atunci când mă apropii, raţele, gâştele sau cocorii îşi iau zborul; uneori, câte o căprioară cu puiul ei sare de pe marginea apei, iar cozile li se zăresc apoi prin frunziş. Pe malul râului, rândunelele se avântă din cuiburi spre stâncile nisipoase ca să culeagă din zbor insecte, iar păstrăvii din iaz, ridicându-se deasupra apei, lasă în urmă cercuri concentrice. Cobor vasul pântecos în apa rece, care curge la vale şi trage după ea urciorul, pe măsură ce se umple. Simt că sunt o parte a acestei lumi, trasă în jos precum vasul acela, ca să mă umplu de viaţă.

Este cel mai potrivit moment pentru a face însemnări în jurnal – câteva minute furate începutului de zi, înainte să înceapă forfota şi agitaţia vieţii din tabără. Stau pe o piatră de unde pot vedea heleşteul şi râul. Aerul e liniştit şi rece, iar malurile stâncoase se pierd în umbră, căci soarele încă nu a urcat deasupra lor. Până şi nelipsitele adieri ale vântului de prerie sunt acum

departe…

Uneori, în zori, vine şi Helen Flight alături de mine, pe piatră, ca să deseneze păsări. Dacă nu facem zgomot, cocorii suri şi albi se întorc pe iaz, alături de stârcul albastru şi stârcul-de-noapte, raţe şi gâşte de variate feluri. Helen îşi ţine caietul cu schiţe deschis pe genunchi, pipa prinsă bine între dinţi, iar sprâncenele ridicate, ca întotdeauna, în semn de plăcută aşteptare, de parcă în jurul ei s-ar petrece lucruri cu totul ieşite din comun. La răstimpuri, când mă opresc din scris, îmi ia uşor caietul din poală şi creionează iute câte o pasăre pe margine – o rândunică ţâşnind după insectele de la suprafaţa apei ori un pescăruş pe creanga unui copac, cu un peşte în cioc.

— Cine ştie, *Mesoke*, îmi spuse ea, înapoindu-mi caietul, poate noi două ar trebui să ne gândim la o colaborare. *Viaţa unei femei printre sălbaticii din preriile de vest*, cam aşa ar suna titlul; autoarea textului, doamna May „Rândunică“ Dodd Micul Lup, cu ilustraţii ale doamnei Helen Elizabeth „Femeia-Pasăre-Tămăduitoare“ Flight Mistreţ.

— Splendidă idee, Helen! am răspuns eu voioasă. Cu siguranţă va ajunge o lucrare de referinţă a literaturii de frontieră!

— Din nefericire, nu prea mă pricep să desenez oameni, zise Helen. Vreau să spun că m-am simţit mereu în largul meu redând animale şi, mai cu seamă, păsări. Odată am pictat un tablou ce o înfăţişa în întregime pe amica mea, doamna Ann Hall of Sunderland, care, privindu-l întâia oară, a exclamat: „Vai, de mine, Helen, arăt exact ca un lopătar roziu!“

În afară de Helen, dacă rămân pe piatra mea mai mult timp, ni se alătură Gretchen, Sara, Martha, Daisy sau Phemie. Aşa se face că o parte din noi ne regăsim adesea aici, ca într-un club de dimineaţă al fetelor, al cărui preşedinte autoproclamat sunt eu.

Din fericire, Daisy şi-a revenit în bună măsură după noaptea aceea de coşmar, când căzuse pradă păgânilor beţi, devenind, totodată, mult mai înţelegătoare. În chip straniu (deşi, având în vedere situaţia în care ne aflăm, ce ar mai putea fi straniu?), după noaptea „accidentului“, s-a împrietenit cu Phemie.

— Aţi auzit veştile despre draga mea prietenă, Euphemia Washington? ne-a întrebat Daisy azi-dimineaţă, ţinându-şi pe genunchi micul pudel, Fern Louise. Tocmai i s-a propus să se alăture grupului de războinici Câinii-Turbaţi, iar aşa ceva nu s-a mai întâmplat până acum. Şi vreau să spun că nu au chemat-o

să oficieze primirile pe la diverse evenimente, ci ca să fie cu adevărat o femeie-războinic. E priiima daaată în istoria tribului când unei femei i se acordă astfel de onoruri – şi încă ce femeeeie! Nu-i aşa că avem de ce să fim mândre? Fern Louise şi cu mine suntem tare mândre. Ce zici, scumpeeete? Noi credem că e o mare onoare pentru toată lumea, şi vine firesc, dată fiind iscusinţa domnişoarei Phemie la concursuri şi la vânătoaaare.

Mica Sara e toată numai zâmbet şi vorbeşte întruna în limba indienilor, glumind împreună cu Cea-care-Merge-Frumos, fiica Celei Liniştite şi a Micului Lup, care mă însoţeşte adesea ca să aducem apă. Băştinaşii îi spun Sarei „Mica-Fată-Albă-care-Vorbeşte-Cheyenne“, pentru că a fost prima dintre noi care a reuşit să le vorbească fluent limba. Ei nu pot înţelege pe deplin ironia faptului că, înainte de a vorbi Cheyenne, fata nu vorbea deloc! Acum a înflorit ca un trandafir sălbatic sub soarele preriei; e mai fericită şi mai sănătoasă decât am văzut-o vreodată. Îmi vine tare greu să cred că ea e copila firavă şi temătoare care se agăţa de mine cu atâta deznădejde în lunga noastră călătorie cu trenul către vest. Ea şi zveltul său soţ, Lupul-Galben, sunt de nedespărţit, parcă făcuţi unul pentru altul (nu ştiu doi oameni mai îndrăgostiţi decât ei).

Că tot a venit vorba, draga noastră Gretchen, *Moma'xehahtahe*, cum i se spune acum, adică Picior-Mare, s-a împăcat cu soţul ei cel prostuţ, Cap-Sec, pe care îl ţine cu fermitate sub papuc – ori sub picior – din noaptea aceea întunecată, de pe la începutul verii, când s-a băut whisky.

Este un om nepăsător, vanitos, despre care toată lumea spune, pe drept cuvânt, că abia e în stare să-şi întreţină familia. De multe ori, Gretchen e nevoită să-l împingă afară din cort, cu instrucţiuni precise: „Să aduci de mâncare acasă, prostovan mare şi leneş!“ În numeroasele ocazii când Cap-Sec se întoarce de la vânătoare cu tolba goală, asistăm la un spectacol bizar, deşi nu complet lipsit de amuzament. Un grup de membri furioşi ai familiei, având-o în frunte pe Gretchen, urmată de mama respectivului şi de copiii care se află prin apropiere, îl urmăresc pe nefericit prin tabără cu beţele.

— *Ja!* Idiot mare şi tembel ce eşti, urlă la el Gretchen, roşie de furie elveţiană, plesnindu-l peste şezut şi lovindu-l peste cap şi umeri cu băţul, în vreme ce copiii îl băteau peste picioare. Cum vrei să ţii familie, dacă nu poţi aduce la noi carne să punem pe masă? Suntem legaţi de afurisitu' de frate-tău şi de alţi prieteni ca să hrănească şi să îmbrace la noi. Eu nu stau la milă! Eu munceşte greu ca să trăiesc şi nu iau pomeni! Nătărău, tont şi nerod! Uită-te la

tine, moţat cum eşti, ferchezuit, nu eşti în stare să aduci carne acasă nici dacă afurisitu' de bizon cade la picioare! Mare prostănac!

Bietul Cap-Sec se împleticeşte prin tabără, încercând să scape de piciorul mare al lui Gretchen, în timp ce se fereşte de ploaia de lovituri a celorlalţi, până când, într-un final, se împiedică şi cade la pământ, unde este atacat de copiii cei mai mici, care îl plesnesc cu beţele lor scurte şi îl strigă în tot felul, râzând cu mare veselie în tot acest răstimp. Aşadar, nu s-ar putea spune că viaţa unui vânător în prerie este tocmai uşoară.

Şi, totuşi, în momentele mai liniştite, când ne întâlnim, ca acum, pe stânca ce dă spre iaz, în tihna dimineţii, Gretchen, blajină precum o vacă de lapte, ne împărtăşeşte afecţiunea ei pentru acelaşi bufon. E vorba, cred eu, de recunoştinţa de a avea, în cele din urmă, un soţ, şi de dorinţa de a-l ajuta să facă ceva cu viaţa lui.

— Recunosc că nu-i cel mai isteţ bărbat din lume, e drept asta, spuse Gretchen luându-i apărarea. Dar înainte să apară copiii, o să învăţ la prostovan să fie soţ bun şi stâlp la familie. Ştiu că eu nu sunt frumuşică; cu toate astea, muncesc totdeauna din greu şi am grijă la casă, pentru familia mea, fie că-i făcută din indieni sau din albi, nu contează la mine. Sunt harnică, ordonată şi o să fiu mamă bună la copiii mei şi soţie bună la soţu' meu. Aşa am învăţat la mama mea. Drept să spun, fetelor, o fi el cel mai mare nerod din trib, dar e totuşi bărbatu' meu… ştiţi voi, şi place la mine… *ja!* Apoi îşi acoperi gura şi chicoti. Place la mine mult, a adăugat, lovindu-se cu palma peste pieptul voluminos. Îi plac ţâţele mele mari! Tot ce vrea să facă el e să se rostogolească cu mine peste pieile de bizon!

Izbucnim toate în râs. Dumnezeu s-o aibă în pază.

Tabăra începe să se trezească la viaţă; pe malul apei vin şi alte femei ca să-şi umple urcioarele. Bărbaţii, membri ai Clubului de Îmbăiere al Sălbaticilor, sosesc pentru scăldatul de dimineaţă; îi auzim plonjând în apă, în susul sau în josul râului, pe când păsările îşi iau zborul, speriate de venirea atâtor oameni pe teritoriul lor. Se aud şi sunetele profunde ale sutelor de aripi ce bat de-a lungul apei, ţipetele ascuţite ale zburătoarelor, ca într-o orchestră stridentă a naturii, care ciripeşte, cârâie, se tânguie, fluieră şi se pierde în depărtare, pentru a lăsa în loc vocile femeilor, copiilor şi bărbaţilor. În tabără, se aude deja crainicul… face anunţurile cu voce înaltă şi sonoră, punând capăt acestor momente de linişte, cele mai grozave din întreaga zi…

Uneori, o trimit înapoi cu urciorul pe Cea-care-Merge-Frumos, în vreme ce eu rămân să scriu ori să stau cu prietenele mele… Este o fată minunată, iar băieţii abia îşi pot lua ochii de la ea – zveltă, cu picioare lungi, ca tatăl ei, are în mişcări graţia unui dansator, fără a fi moştenit firea posomorâtă şi bănuitoare a mamei. E un copil curios, deschis, cu o privire scânteietoare şi inteligentă. Îi place compania noastră, a femeilor albe, iar noi am învăţat-o câteva cuvinte în engleză; ea, la rândul său, ne ajută să vorbim în limba ei. În general, nu mai suntem aşa nesigure cu privire la felul în care ne exprimăm, şi ne putem face înţelese la nivel rudimentar, iar lucrul acesta ne este de ajuns, dat fiind că aceşti oameni nu au predilecţie pentru complicate discursuri filozofice. Cea-care-Merge-Frumos ne-a fost de mare ajutor în această privinţă şi ne-am simţit foarte bine alături de ea, deşi tare mi-e că acest început de prietenie nu se bucură de acordul deplin al mamei sale.

Am ocolit subiectul care urmează din cauza faptului că depăşeşte graniţele bunei-cuviinţe, însă trebuie să îl notez, pentru că reprezintă una dintre cele mai importante modificări pe care le-am adus stilului nostru de viaţă. Este vorba despre closete. Din fericire, tribul nostru ţine la curăţenie, ceea ce nu e însă valabil pentru toate triburile. Vă puteţi închipui ce putoare înfiorătoare s-ar răspândi într-o tabără de două sute de persoane, dacă toată lumea şi-ar face nevoile la întâmplare, prin tufişuri. În ultimele călătorii, am dat peste locuri de popas lăsate în urmă de alte triburi. Duhoarea le anunţa prezenţa de la câteva mile depărtare.

Indienii Cheyenne au găsit o soluţie oarecum igienică, chiar dacă nu oferă prea multă intimitate. În fiecare tabără se stabileşte o zonă principală, astfel încât vântul să nu bată spre sat, unde toată lumea îşi rezolvă necesităţile. Băieţii tineri au datoria de a păzi aceste latrine publice şi de a se asigura că excrementele sunt îngropate de îndată. Este prima slujbă a unui băiat, după care, odată ce împlineşte o anumită vârstă, trece la păzitul cailor. Paza latrinei şi acoperirea fecalelor se îndeplinesc nu doar din considerente sanitare elementare, dar şi pentru că în tabără sunt mulţi câini, şi, dacă au ocazia, câinii pot… vă rog să mă iertaţi, subiectul este, într-adevăr, dezgustător… să se rostogolească pe-acolo şi chiar să mănânce aceste resturi.

Cât despre noi, femeile albe, am adus anumite îmbunătăţiri acestui sistem. Mica Marie Blanche, franţuzoaica grupului (care, în cele din urmă, s-a „măritat“ cu fratele soţului ucis), a fost destul de îngrozită de întreaga organizare. Pentru

că francezii nu au obiceiul de a face baie regulat, au inventat o mulţime de mijloace inteligente pentru asigurarea unei compensaţii igienice. Marie Blanche a insistat, aşadar, ca nişte vase cu apă având rol de „bideuri“ să fie amplasate acolo şi întreţinute de „băieţii de la curăţenie“, cum le spunem noi. Prin urmare, în acest domeniu – limitat, desigur, însă esenţial pentru o femeie –, aş putea spune că i-am învăţat pe sălbatici ceva folositor. Dar iată că am spus, cu siguranţă, destule pe marginea unui subiect ce nu are nevoie de reprezentări grafice…

În ciuda faptului că m-am împăcat cu soarta care ne-a adus aici, şi chiar în ciuda unui anume sentiment de mulţumire, în ultima vreme m-a urmărit o premoniţie urâtă – undeva, dincolo de buna mea dispoziţie, se ascunde o nelămurită senzaţie de apăsare. În vreme ce mă străduiesc să cuprind cu privirea pagina de jurnal în lumina argintie, abia mijită, a dimineţii, mă întreb cine va mai citi oare aceste rânduri, dacă s-ar întâmpla ceva care să mă împiedice să mă întorc în lumea civilizată? Ce s-ar alege de scumpii mei copii, Hortense şi William, dacă n-aş mai putea să mă întorc la ei? Mă rog ca scrisoarea pe care a luat-o Gertie să ajungă la ei, dar am oare siguranţa că mama şi tata le-o vor arăta atunci când vor fi îndeajuns de mari ca să o poată citi? Gândurile acestea mă nelinişteesc cumplit. Indiferent ce se va petrece cu mine, aş fi tare uşurată să ştiu că pruncii mei vor putea afla, într-o bună zi, câte ceva despre viaţa mamei lor printre sălbatici, şi poate vor înţelege că, indiferent cât de excentrică ar fi fost ea (căci se putea dovedi încăpăţânată, nesăbuită sau impulsivă), nu a fost niciodată nebună…

7 august 1875

Premoniţiile mele întunecate din ultimul timp s-au adeverit într-un chip mult mai groaznic decât aş fi fost în stare să-mi închipui, căci o catastrofă cum nu se poate mai înfiorătoare s-a abătut asupra noastră. În această zi, cea mai neagră de până acum, eu şi câteva dintre tovarăşele mele ne-am trezit într-o situaţie fără ieşire.

Ziua a început la fel de liniştit şi de senin ca oricare alta. În zori, stăteam pe piatra mea care dă spre iazul de pe Tongue River, din apropierea taberei noastre, şi mă pregăteam să-mi desprind caietul de la spate. Helen Flight stătea alături, aşteptând momentul când lumina avea să fie potrivită pentru schiţele

sale. De cealaltă parte, şedeau Martha, Sara şi mica mea prietenă, Cea-care-Merge-Frumos. Ni se alăturaseră şi gemenele Kelly, care stăteau în genunchi, pe malul apei, pregătindu-se să arunce în iaz o undiţă cu un cârlig la capăt, ca să prindă păstrăvi pentru micul dejun. Gretchen mergea apăsat spre pârâu, aducându-şi urciorul, şi tocmai se lăsase pe vine lângă apă.

Cred că am simţit toate, în acelaşi timp, că ceva nu era în ordine, căci păsările ce-şi începuseră deja cântecul de dimineaţă au amuţit dintr-odată, iar momentul acesta de linişte a fost întrerupt de câteva zeci de raţe şi gâşte care s-au ridicat deodată de pe apă, puţin mai jos de noi. Nici n-am apucat bine să ridicăm privirea, lăsând deoparte ceea ce făceam, că, într-o clipită, am fost atacate. Nişte mâini mizerabile ne-au astupat gurile, punându-ne la gât lame de cuţit, iar perechi de braţe ca nişte chingi de fier ne-au imobilizat. Singurele zgomote care s-au auzit mai tare decât bătăile de aripi ale păsărilor ce îşi luau zborul au fost lovitura surdă a unei bâte zdravene şi urletul teribil al prietenei noastre Gretchen, care s-a prăbuşit la marginea apei.

Răpirea noastră a fost pregătită atât de bine, încât acum, când privesc înapoi, am bănuiala că atacatorii ne urmăriseră, poate timp de câteva zile, pentru a-şi da seama când venim şi când plecăm, evaluând, totodată, forţa brută necesară operaţiunii. Gretchen, mare şi puternică cum era, le-a părut, probabil, mai greu de stăpânit de unul sau chiar doi bărbaţi, drept care au recurs, numai în cazul ei, la violenţă.

Anihilarea noastră s-a petrecut cu atâta repeziciune, calm şi hotărâre, încât ne-a fost imposibil să ne opunem. Ştiam că, dacă am fi încercat să ne împotrivim ori să ţipăm, ne-ar fi tăiat imediat gâtul, aşa că ne-am trezit toate, neajutorate şi paralizate de teamă, când târâte, când luate pe sus, în josul râului, de unde veniseră probabil răpitorii. Un individ de-a dreptul mătăhălos, cu înfăţişare înspăimântătoare, a ridicat-o pe Gretchen pe umăr şi a cărat-o de parcă ar fi fost un sac de cartofi. Nu mi-am dat seama atunci din ce trib făceau parte, însă erau, în general, mai înalţi şi aveau pielea mai deschisă la culoare decât indienii Cheyenne. O parte erau îmbrăcaţi în cămăşi de flanelă confecţionate de albi, iar alţii purtau pălăriile negre specifice armatei americane, având calotele tăiate, iar borurile acoperite de pene şi fâşii colorate de cârpă.

În josul râului, într-un vad cu apă puţin adâncă, ne-au cărat pe celălalt mal, unde câţiva flăcăi mai tineri ne aşteptau într-o pădurice de plopi, alături de un grup de cai, între care am recunoscut şi bidivii de-ai noştri. Acolo, ne-au legat

mâinile şi picioarele cu fâşii subţiri de piele neargăsită, iar peste gură ne-au prins căluşuri de cârpă. Apoi ne-au aruncat cu brutalitate pe oblâncurile şeilor, ca şi când am fi fost cadavrele unor căprioare ucise de curând. Sălbaticii noştri răpitori s-au urcat pe cai lângă noi, în partea din spate a şeii.

Nu ştiu cât timp am călătorit astfel; cred că a fost vorba de câteva ore bune, dar ni s-a părut că a durat mult mai mult, atât de dureros şi de chinuitor a fost drumul. Eram convinsă că o uciseseră pe Gretchen, fiindcă nu-şi recăpătase cunoştinţa şi, din câte puteam să văd întorcând capul, mi se părea că zace în şa, lipsită de viaţă. Cred că abia după o oră, ce a trecut tare greu, am răsuflat uşurată, auzindu-i din nou geamătul.

La capătul unei călătorii obositoare şi încărcate de nelinişte, în care n-am putut face altceva decât să ne gândim, deznădăjduite, la situaţia în care ne aflam, am ajuns, în cele din urmă, la o tabără mică, formată din vreo cinci sau şase corturi improvizate – ceva mai mult decât nişte acoperişuri rudimentare, sprijinite pe stâlpi acoperiţi cu pânză. Neîndoielnic, un loc provizoriu de popas al unui grup de vânători sau de războinici, căci nu vedeam nici o femeie prin preajmă, doar alţi câţiva bărbaţi tineri, care au apărut în momentul când am intrat în tabără. Şi la sosire au dovedit aceeaşi cruzime; am fost aruncate de pe spinările cailor şi lăsate să ne rostogolim în ţărână. Întreg peisajul le-a stârnit însă râsul şi pofta de glumă. Vorbeau într-o limbă necunoscută.

În cele din urmă, ne-au dezlegat mâinile şi picioarele, apoi ne-au scos căluşurile. Al meu fusese prins aşa de strâns, că aveam răni, iar colţurile gurii îmi sângerau. Odată eliberată, m-am târâit în mâini şi în genunchi ca să o ajut pe Cea-care-Merge-Frumos, cea mai tânără şi mai speriată dintre noi. Copiii indienilor Cheyenne cresc cu poveşti legate de capturări asemănătoare din partea altor triburi – cum sunt basmele cu omul negru în lumea civilizată –, aşa că cel mai urât coşmar al fetei devenise realitate.

— *Ooetaneo'o*, se tânguia ea, înfiorată. *Ooetaneo'o*.

Era atât de înspăimântată, că nu mi-am dat seama ce încerca să-mi spună, până când m-a lămurit Sara.

— Crow, mi-a tradus ea. Zice că oamenii ăştia sunt indieni Crow.

Abia mai târziu am realizat că a fost prima şi ultima oară când am auzit-o pe Sara vorbind în engleză.

Ştiam toate că indienii Crow sunt cei mai mari duşmani ai tribului Cheyenne. Altminteri, o adunătură de netrebnici, cu îmbrăcămintea pe jumătate

împrumutată de la albi, inclusiv pălăriile ridicole de militari, care îşi dădeau importanţă, semeţindu-se şi glumind pe seama disperării noastre. Biata Martha, cumplit de speriată şi trecând, fără îndoială, printr-o stare de şoc, a început să repete întruna:

— O să ne omoare, o să ne omoare pe toate. Ştiu că o să ne omoare… o să ne omoare pe toate…

În cele din urmă, Meggie Kelly a întrerupt-o brusc.

— Ia mai taci, Martha, zise ea. Dac-ar fi vrut să ne omoare, o făceau până acum. Nu-şi mai băteau capu' să ne care pân'-aici.

— Aşa-i, Meggie are dreptate, aprobă sora ei, cu voce joasă. Nu ne omoară acuma; mai întâi o să-şi bată joc de noi. Uitaţi-vă la ăla de colo, la ce lemn a dat la iveală.

E drept că unuia dintre bărbaţi i se vedea membrul în erecţie în spatele pânzei de pe şale, iar ceilalţi, observându-l, s-au pornit să râdă şi să-l încurajeze.

Ticălosul o apucase pe mica mea Sara de păr şi o trăgea spre una dintre colibele acelea abia încropite. Nu fusese o alegere voită a fetei, ci mai degrabă faptul că stătea cel mai aproape de el.

— Nu, am strigat şi l-am apucat pe agresor de un picior, nu pe ea, te rog, nu pe ea. Ia-mă pe mine!

— Da, milog împuţit, sări Susie Kelly, apucându-l de celălalt picior, sau pe mine! Da' las-o pe fată în pace, la naiba să te ia!

Rugăminţile noastre patetice au adus parcă mai multă veselie printre tovarăşii lui. După o scurtă luptă, sălbaticul a dat-o pe Susie la o parte, iar mie mi-a tras o lovitură de picior peste obraz, aruncându-mă cât colo. Toate femeile din grup, în afară de Martha, mult prea îngrozită ca să facă vreo mişcare, şi sărmana Gretchen, care zăcea pe jos, pe jumătate conştientă, şi gemea, au încercat să ne sară în ajutor, însă păgânii le-au oprit.

Bestia care o târa pe Sara a renunţat să o mai tragă de păr; s-a lăsat deasupra ei, forţând-o să desfacă picioarele. Fata plângea şi se zbătea. N-am să uit niciodată, cât timp voi trăi, expresia forţei tăcute de pe chipul ei tânăr şi lacrimile de amărăciune rostogolindu-i-se pe obraji. În acel moment, mi-am dat seama că avusese parte de aceeaşi inefabilă soartă pe vremea când era doar o copilă, în azilul acela înfiorător, şi că muţenia fusese cea din urmă expresie a puterii ei interioare, dovada ultimă a cruzimii acestei lumi. Imobilizată la pământ de unul dintre ei şi neputincioasă în faţa fărădelegii, am început şi eu să

plâng, să stărui, să implor, să mă rog lui Dumnezeu…

Nu ştiu de unde a apărut cuţitul. Unele femei au spus apoi că îi aparţinea indianului, iar Sara i l-a scos de la cingătoare, altele, că îl ţinuse tot timpul ascuns sub rochie. Am văzut însă lama de oţel lucind în mâna ei şi cum a înfipt-o în gâtul bărbatului, care stătea deasupra. Luat prin surprindere, a scos un gâlgâit, apucând cu disperare mânerul cuţitului. Când a reuşit, în cele din urmă, să scoată lama, un şuvoi de sânge i-a ţâşnit din gât, ca un izvor. Însă cu ultima suflare, înainte să moară şi să se prăbuşească fără simţire, i-a trecut fetei tăişul peste gât. Într-o clipă, am văzut viaţa scurgându-se din ochii dragei noastre Sara.

Se lasă întunericul, iar noi stăm ghemuite pe pământ, într-unul din adăposturile acelea primitive, susţinute de câteva beţe. Încercăm să ne alinăm una pe cealaltă, plângând încetişor şi vorbind în şoaptă. Câţiva dintre tinerii sălbatici stau pe vine în faţa intrării, ca să facă de pază, însă nu s-au mai obosit să ne lege mâinile, căci oricum nu mai eram în stare de nimic. După ce au omorât-o pe Sara, brutele alea mizerabile ne-au violat pe toate, la rând… a trebuit să îndurăm, pe tăcute, siluirea lor ticăloasă… Am reuşit doar să o salvez pe copilă, pe Cea-care-Merge-Frumos, de soarta ce-o aştepta, atrăgându-i atenţia agresorului şi oferindu-mă a doua oară, în locul ei… Am la mine caietul, care a stat tot timpul prins la spate. Îl ţin deschis pe genunchi şi scriu rândurile astea chinuite, probabil ultimele.

— De ce mai notezi în jurnal, May? m-a întrebat adineauri Martha cu voce slabă, deznădăjduită. Mai ajută la ceva?

— Nu ştiu, Martha, am spus. Poate că scriu ca să fiu vie, ca să rămânem toate în viaţă.

Helen Flight a râs amar.

— Da, a zis ea, te înţeleg perfect, May. Pentru tine, scrisul e tămăduitor şi, atâta vreme cât scrii, ai o preocupare, trăieşti. În ciuda a tot ce s-a petrecut, suntem încă în viaţă… desigur, cu excepţia scumpei noastre Sara…

Priveam toate trupul fetei, care stătea acum întins, ţeapăn şi rece, în spatele colibei, unde îl duseserăm noi.

— Nu mai vreau să trăiesc, a zis Martha. Poate că Sara a avut noroc. Moartea e, cu siguranţă, o binecuvântare, după tot ce ni s-a întâmplat… şi o să se întâmple mai departe.

— Of, Martha, da' mai termină cu smiorcăiala asta nenorocită, o dojeni

Meggie Kelly. Eu şi Susie o să facem copii şi avem de gând să fim în viaţă când s-o întâmpla. Nu-i aşa, surioară?

— Aşa-i, Meggie, o aprobă Susie. O să fim mame, să ştii. Flăcăii o să vină după noi, sunt sigură c-aşa o să fie.

— Da, şi eu sunt de aceeaşi părere, a spus Helen. Hai, fruntea sus, Martha! Am fost maltratate într-un fel cumplit, e drept, dar soţii noştri n-o să le permită indivizilor din tribul Crow să plece, pur şi simplu, cu nevestele lor. Bărbatul tău, Plete-Încurcate, este, în fond, şeful războinicilor din grupul Câinilor-Turbaţi; soţul lui May, Micul Lup, este căpetenia Elanilor, secondat chiar de jumătatea mea, domnul Mistreţ – de altfel, un om tare destoinic, dacă-mi permiteţi. Sunt convinsă că flăcăii noştri au pornit deja să ne caute. O să apară dintr-un moment în altul şi o să le arate nelegiuiţilor ăstora ce înseamnă răzbunarea.

Curajoasa noastră Gretchen, care se simţea încă destul de rău după lovitura aceea teribilă de ciomag, dar scăpase măcar de siluirea păgânilor, şi-a ridicat puţin capul din locul de alături, unde stătea întinsă.

— *Ja*, şi nu uitaţi nici la bărbatu' meu, Cap-Sec, spuse ea. O să vină la mine, ştiu că o să vină.

Nu avem voie să facem focul, iar aerul nopţii e răcoros, aşa că ne strângem laolaltă ca să ne încălzim şi să ne alinăm, atât cât putem, una pe cealaltă.

8 august 1875

Da, slavă Cerului! Helen avea dreptate, am fost salvate, suntem în siguranţă, ne-am întors printre ai noştri! Bandiţii Crow – răpitori, ucigaşi, violatori, bestii – sunt morţi. Războinicii Cheyenne i-au omorât chiar şi pe tinerii de acolo… pentru asta îmi pare rău, fiindcă erau mai degrabă nişte băietani. Am însă impresia că unii au scăpat în iureşul ce a urmat…

Atacul a avut loc în zori, la capătul celor mai întunecate douăzeci şi patru de ore din viaţa noastră. E foarte posibil ca paznicii Crow să fi fost răpuşi în taină, căci ceilalţi tâlhari dormeau încă în colibele lor în momentul când curajoşii noştri luptători au luat cu asalt tabăra. Nici n-au apucat bine să iasă din adăposturi, că au fost culcaţi la pământ şi spintecaţi printre propriile ţipete de uimire, amestecate cu strigătele ascuţite ale bărbaţilor noştri, care îţi îngheţau sângele în vine. Micul Lup însuşi, soţul meu, conducea atacul; nu mai semăna

însă cu un om, ci cu un zeu al răzbunării – un animal, un urs, fără să cunoască frica sau mila. Mergea călare, având asupra sa un scut şi o suliţă, şi îi dobora pe duşmani precum mânia lui Dumnezeu însuşi. În acele clipe, a fost, cu adevărat, cavalerul meu în armură strălucitoare.

Noi, femeile, am rămas strânse laolaltă în adăpostul nostru, însă puteam vedea, prin deschizătura de la intrare, carnagiul îngrozitor de afară. Alături de bărbaţi înainta, complet despuiată, în afara pânzei de pe şale, neînfricata noastră Phemie, pe calul ei alb. Răpitorii Crow trebuie să fi rămas împietriţi de teamă la vederea acestei luptătoare care, urlând din rărunchi, ajunsese printre ei şi trăgea cu arcul ca o zeiţă mitică a răzbunării, străpungând inima unui inamic, iar apoi, cu încă un ţipăt înfiorător, plesnind un altul cu bâta. Doamne-Dumnezeule, ce privelişte…

Toţi soţii veniseră după noi, aşa cum intuise Helen; da, până şi Cap-Sec, frumos îmbrăcat pentru luptă, într-o cămaşă de război bogat ornamentată, dar care, sunt sigură, a stat în spate până s-a încheiat asaltul dintâi şi abia pe urmă a apărut ca să-şi ia revanşa asupra duşmanilor deja morţi sau răniţi.

Tânărul Lup-Galben a fost primul care a intrat în adăpostul nostru, şi, când a văzut că iubita lui soţie zăcea acolo, moartă şi rece, a scos un sfâşietor urlet de durere, aşa cum n-am mai auzit vreodată. S-a dus la ea şi a luat-o în braţe, strângând-o la piept. Am început să plângem din nou pentru prietena noastră şi pentru tânărul ei soţ, copleşit de suferinţă.

L-am lăsat pe flăcăul îndoliat lângă soţia lui şi am ieşit din colibă ca să ne căutăm bărbaţii, în haosul acela dominat de agonie şi moarte. Am văzut cum erau luate scalpurile duşmanilor… şi încă alte mutilări… întreaga privelişte părea oarecum ireală, desprinsă parcă dintr-un vis – aproape că nu mai ştiam dacă eram sau nu acolo… Acum facem parte pe de-a-ntregul din rândurile sălbaticilor… atinse de ritualul sângeros al răzbunării… Da, ne-a făcut plăcere să ne vedem duşmanii omorâţi şi schilodiţi şi nu vom mai fi niciodată cum am fost… ne-am descoperit cruzimea din inimi… ne-am bucurat de sângele revanşei… am dansat peste scalpurile răpitorilor… am făcut toate lucrurile astea, Dumnezeu să ne ajute.

Bărbaţii Cheyenne nu-şi arată, în general, dragostea pentru femeile lor, însă când surorile Kelly şi-au zărit cei doi soţi gemeni, au alergat la ei pline de bucurie, au sărit pe cai ca nişte spiriduşi, şi-au prins picioarele în jurul mijlocului lor, îmbrăţişându-le umerii şi sărutându-i nebuneşte pe faţă şi pe gât.

— Domnul să vă ţie, măi flăcăi, spuseră ele, şi să vă aibă în pază. Ştiam noi c-o să veniţi să ne luaţi. Ştiam c-o să vă salvaţi drăguţele de neveste.

Gretchen, destul de întremată după lovitura primită, dar cu pasul încă şovăielnic şi greoi, şi-a regăsit soţul cel caraghios, care descălecase şi îşi ducea calul de căpăstru. Cap-Sec era înfoiat ca un cocoş după victorie şi ţinea în mână scalpul plin de sânge al unuia dintre tâlhari, ca să fie văzut de toată lumea.

Soţul meu stătea călare, liniştit şi calm cum îi este felul, vigilent, privind în jur precum un lup aflat în fruntea haitei sale. Când m-a zărit împreună cu fiica lui, Cea-care-Merge-Frumos, a venit drept la noi şi a coborât de pe cal.

Copila a început de îndată să plângă şi s-a aruncat în braţele tatălui.

— *Neve'ea'xaeme, nahtona,* a zis Micul Lup, ţinând-o în braţe. *Neve'ea'xaeme, nahtona*. Nu mai plânge, fata mea. Apoi a privit peste umărul ei, spre mine. *Ena'so'eehovo, Mesoke?* Au violat-o, *Mesoke?*

Am dat din cap în semn că nu, iar la următoarea întrebare pe care am citit-o în ochii soţului meu mi-am îndreptat privirea în pământ şi am început să plâng.

— *Nasaatone'oetohe, naehame,* n-am putut să-l opresc, dragul meu. *Nasaatone'oetohe.*

Micul Lup mi-a zâmbit blând, a dat din cap, iar când a vorbit, cred că a vrut să ne liniştească pe amândouă.

— *Eesepeheva'e,* a spus el. *Eesepeheva'e.* Acum totul e bine.

Când ne-am întors în tabără, astăzi după-amiază, am fost întâmpinate de trilurile voioase ale femeilor, care alergau să ne reîntâlnească. Însă când familia Lupului-Galben l-a zărit în urma convoiului, ţinând de căpăstru calul ce purta trupul neînsufleţit al lui *Ve'ho'a'o'ke,* s-au auzit tânguieli ascuţite dinspre grupul de femei, ce s-au întins apoi peste întreaga aşezare.

9 august 1875

Azi-dimineaţă am îngropat-o pe Sara cu copilul ei nenăscut. A fost îmbrăcată în rochia ei de mireasă Cheyenne şi învelită într-o piele albă de bizon. Trupul i-a fost acoperit de pietre, într-un mormânt puţin adânc din prerie.

Au fost multe discuţii între persoanele interesate, referitor la înmormântarea Sarei, dezbătându-se dacă avea să fie ţinută după rit creştin sau potrivit tradiţiei autohtone. Bineînţeles, reverendul Hare şi Narcissa White susţineau prima variantă. Însă noi, ceilalţi, eram de părere că unica împlinire adevărată pe care a

cunoscut-o Sara în scurta ei viaţă pe acest pământ a fost posibilă în mijlocul acestor oameni. Ne doream ca sufletul ei să meargă în locul pe care indienii Cheyenne îl numesc *Seano* – Ţinutul Morţilor –, unde se poate ajunge urmând Calea-ce-Coboară-din-Cer, Calea Lactee. Băştinaşii cred că toţi oamenii care au murit trăiesc alături de Creator, *He'amaveho'e*. În *Seano*, vieţuiesc în sate, aşa ca pe pământ – vânează, muncesc, mănâncă, se joacă, iubesc şi merg la război. Toţi ajung în Ţinutul Morţilor, indiferent dacă aici au fost buni sau răi, virtuoşi ori nemernici, curajoşi sau laşi – absolut toţi –, şi, în cele din urmă, în *Seano* se reîntâlnesc cu sufletele celor dragi.

— Raiul lor, i-am spus reverendului Hare, *Seano*, e la fel cu paradisul nostru. E vreo diferenţă, părinte?

— Şi încă una substanţială, domnişoară Dodd, susţinu el. Nu este vorba de un rai creştin, ci de un loc unde orice suflet poate ajunge, fără să se ţină cont dacă a fost botezat sau nu, fără răsplată pentru integritate şi fără pedeapsă pentru păcat. Un astfel de loc nu există, nu are cum să existe, căci n-ar putea fi doar raiul, fără să fie şi iadul.

— Aici, pe pământ, onorabile, există şi paradisul, şi infernul. Nimeni nu ştia asta mai bine decât Sara. Ar trebui să aibă parte de o înmormântare păgână simplă, împlinită de soţul ei.

Reverendul a rămas însă, aşa cum bănuiam, de neclintit cu privire la acest subiect.

— Copila a fost botezată în singura biserică adevărată, a spus el, iar trupul ei trebuie să primească sfânta slujbă, astfel încât sufletul să poată intra în împărăţia Domnului.

Aşa se face că au avut loc două ceremonii – una ţinută de reverendul Hare, iar cealaltă de Lupul-Galben şi familia sa. Ei au purtat trupul Sarei în locul de odihnă veşnică, unde au dus şi calul ei înşeuat, pe care tânărul l-a ucis lângă mormânt, spre uluirea generală. I-a trecut cuţitul peste gât – la fel cum fusese omorâtă soţia sa – , iar calul a căzut în genunchi cu o dureroasă şuierătură a traheei tăiate.

— *Ve'ho'a'o'ke* are nevoie de calul ei, ne-a lămurit Lupul-Galben, în timp ce bidiviul se prăbuşise într-o parte, iar lumina îi dispăruse din privire. Va călători cu el pe Calea-ce-Coboară-din-Cer, spre *Seano*.

În cele din urmă, sufletul Sarei putea să meargă, pe calul ei, oriunde ar fi dorit fata; avea de ales între cele două raiuri, ceea ce ne dădea un sentiment de

uşurare.

11 august 1875

După procesiunea funerară, Lupul-Galben a rămas aşezat, cu picioarele încrucişate, lângă mormântul miresei sale. Vreme de două zile şi două nopţi, am auzit tânguirile de doliu ale tânărului, purtate de vânt.

Nici nu mai e nevoie să spun că a fost o perioadă grea pentru noi toţi… nu doar sfârşitul tragic al Sarei, ci şi siluirea făptuită de indienii Crow, care a schimbat lucrurile între noi, dar şi înlăuntrul nostru; sunt stări pe care, deocamdată, nu le putem înţelege pe deplin.

Dincolo de obişnuitele platitudini, reverendul nu reuşeşte să ne ofere alinare, aşa că suntem nevoite, ca întotdeauna, să ne consolăm una pe cealaltă… şi îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru asta.

Am făcut un pact împreună: să nu vorbim niciodată despre acea noapte ori despre ziua ce i-a urmat, nici între noi, nici cu altcineva. Nu putem schimba ce s-a întâmplat şi trebuie să mergem înainte, lăsând totul în urmă.

Familiile noastre Cheyenne ne-au reprimit în mijlocul lor cu multă căldură, înconjurându-ne cu deosebită atenţie şi bunătate, fără cea mai mică undă de reproş – noţiune ce pare să le aparţină exclusiv câtorva dintre femeile albe. Evident, Narcissa White ne priveşte ca şi când micul nostru grup i-ar fi provocat într-un fel pe indienii Crow să ne răpească, aşa încât, indiferent de umilinţele pe care le-am fi îndurat acolo, totul nu reprezintă decât pedeapsa cuvenită pentru păcatele noastre, dar şi confirmarea virtuţii sale.

După această încercare cumplită, am stat aproape tot timpul pe lângă Micul Lup – căci el este, pe drept cuvânt, salvatorul şi ocrotitorul meu, un bărbat bun şi curajos. Acum mă simt mai apropiată de el decât am fost vreodată, deşi, în chip oarecum bizar, am senzaţia că îi sunt mai degrabă fiică decât soţie. În cele câteva nopţi care au trecut de la întoarcerea noastră, mi-am făcut obiceiul de a mă strecura lângă el, sub pieile de bizon, după ce toată lumea din cort adormea – nu pentru a avea relaţii intime, desigur, ci doar ca să îl simt aproape, să mă cuibăresc la pieptul lui şi să mă liniştesc simţindu-i căldura mângâietoare a pielii şi mirosul ei plăcut, oarecum frust. Bătrâna soţie, Cea Liniştită, a fost nespus de binevoitoare în ce mă priveşte; ştiu că îşi dă seama de vizitele mele nocturne, dar nu mi-a arătat nici un semn de invidie. Bănuiesc că a aflat de

eforturile făcute pentru a-i proteja copilul, pe Cea-care-Merge-Frumos. De altfel, de la întoarcerea noastră, fata a dormit lângă mama ei. L-am văzut amândouă pe omul negru, în carne şi oase, şi ne este frică de el mai mult decât oricând.

20 august 1875

Potrivit calculelor mele, mă apropii acum de a treia lună de sarcină. Nu cred că pruncul a fost vătămat şi sunt recunoscătoare pentru asta. De asemenea, Martha şi surorile Kelly par să nu aibă astfel de probleme; la fel şi Gretchen, slavă Cerului.

Dintre prietenele mele cele mai apropiate, doar Phemie şi Helen Flight nu sunt însărcinate. Helen mi-a mărturisit deja că a minţit la controlul medical în privinţa fertilităţii, pentru a fi acceptată în program.

— Domnul Mistreţ e un tip nemaipomenit, spune ea acum, dar imediat după căsătoria noastră, a devenit extrem de preocupat de prosteasca idee a masculilor, potrivit căreia un soţ trebuie neapărat să-şi lase nevasta grea, căci altfel ar însemna că nu e bărbat adevărat. Mă întreba aproape în fiecare zi dacă eram însărcinată, mângâindu-şi burta plin de speranţă, şi pentru că răspunsul meu era mereu negativ… ei, bine, atunci voia să încercăm din nou! Trebuie să spun însă că toată povestea a devenit grozav de obositoare. Oricum, după răpirea noastră şi întoarcerea acasă, n-a mai făcut nici o încercare în ce mă priveşte. Drept urmare, pot să-mi concentrez eforturile în direcţia perfecţionării talentului meu „tămăduitor“.

Cât despre Phemie, ea poartă încă centura de castitate şi chicoteşte din toată inima.

— La fel ca tine, Helen, am o îndeletnicire, a zis ea. Sunt vânător, şi, mai nou, războinic, ocupaţii nu tocmai potrivite pentru o viitoare mamă. Dincolo de asta, bărbaţii au profitat de mine, oricând au vrut, încă de pe vremea când eram o fetişcană. *Mo'ohtaeve'ho'e*, soţul meu, îmi e tare drag şi probabil că, într-o bună zi, o să facem un copil, dar eu voi decide momentul când o să fiu pregătită.

Noi, celelalte, avem totuşi mângâierea faptului că suntem însărcinate toate în acelaşi timp, aşa încât ne putem împărtăşi experienţele, ne putem susţine reciproc şi ne putem gândi împreună la ce ne aşteaptă. După socotelile noastre, copiii ar urma să se nască în februarie anul viitor, şi, cu toate că ne facem griji pentru o sarcină atât de înaintată în lunile reci de iarnă, sperăm că până atunci ne

vom afla într-un loc de popas oarecum stabil. Am putea să ne oprim chiar într-una din rezervaţii, cu un doctor şi un spital în apropiere, căci, la sfatul tribului, o parte din membri au adus în discuţie această posibilitate, nu cu mult timp în urmă.

23 august 1875

Astăzi a avut loc un incident extrem de neplăcut, ale cărui urmări se vor face simţite multă vreme de acum înainte. Auzind strigătele de durere ale reverendului Hare şi răcnetele pline de furie ale mai multor sălbatici, o parte din noi am pornit repede spre locuinţa sa, unde am fost martorii unei scene uluitoare.

Un bărbat pe nume *Hataveseve'hame*, Calul-cel-Rău, îl dădea afară cu biciul pe reverend, complet gol, din cortul pe care îl împărţea cu Femeia-Câine. Onorabilul – imens, roz şi spân – se tânguia şi încerca să se apere de lovituri, care lăsau pe trupul său gras dungi umflate şi roşii. Se strânseseră destui oameni, între care şi membri ai familiei Calului-cel-Rău. Soţia acestuia, o femeie scundă şi îndesată, purtând numele de *Kohenaa'e'e*, Femeia-care-Cântă-ca-Ursul, a ieşit din adăpostul reverendului ducându-şi pe braţe băieţelul, de asemenea gol, cu toate că, mai ales printre copii, a umbla dezbrăcat nu era un lucru neobişnuit. Faptele erau totuşi clare, căci reverendul, printre sughiţuri de plâns şi cuvinte rostite amestecat în engleză, dar şi în limba păgânilor, încerca să explice că îl învăţa pe băiat principiile religiei creştine. Lămuririle nu au avut însă darul de a-l îndupleca pe tatăl furios, care îl mâna în continuare cu straşnice lovituri de bici.

M-am apropiat de Susie Kelly, sosită în preajma grupului de privitori împreună cu sora ei.

— Ar trebui să facem oare ceva ca să-l ajutăm? am întrebat, pentru că, dincolo de antipatia mea faţă de acest individ, priveliştea pe care o oferea era demnă de milă.

— Asta-i o problemă de familie, May, a răspuns Susie. Bătrânu' ăsta făţarnic a fost prins satisfăcându-şi nevoile pe seama băiatului. Da' să ştii că printre catolici se întâmplă tot timpu'. Când eram cu Meggie la orfelinat, preoţii bătrâni îi chinuiau pe flăcăi până le dădea sângele. Zic bine, Meggie?

— Aşa-i, Susie, şi-i un lucru trist, zise Meggie, fiindcă băieţii care păţesc o

treabă ca asta ajung oamenii duşmănoşi, eu aşa am văzut. Da' nu cred că pe-aici s-a mai întâmplat ceva asemănător. Nici măcar efeminaţii ăştia trecuţi de-o vârstă, cum e colegu'de cameră al părintelui, nu se-ncurcă cu băieţii. Ei spun că bătrânii *he'emane'e* trăiesc singuri.

— E un suflet pierdut, care s-ar putea să nu merite îndurare, dar are totuşi nevoie de ea, am spus, cu gândul la jalnicul părinte.

— N-avem ce să facem pentru el, May, a decis Susie. N-o să-l omoare pe bătrânul pederast, da' o să-i dea o lecţie de neuitat.

Într-adevăr, nu după mult timp, înverşunarea părinţilor mânioşi s-a domolit; familia a plecat spre casă împreună cu băiatul, iar mulţimea s-a împrăştiat. Atunci, gemenele şi cu mine ne-am apropiat de povăţuitorul nostru spiritual, căzut în dizgraţie, care stătea încolăcit în ţărână; nu mai rămăsese din el decât o grămadă tremurătoare de carne roşie, brăzdată de lovituri. L-am ajutat să ajungă în cortul său, unde bătrâna Femeie-Câine, cloncănind plină de grijă, a început să-i oblojească rănile.

Mi-e teamă că ieşirea Marelui Iepure Alb din graţiile băştinaşilor este de-acum definitivă.

Dincolo de faptul că o parte dintre noi ne-am îndeplinit datoria asumată şi am rămas însărcinate, trebuie să spun că nu prea am avut sorţi de izbândă în a-i deprinde pe sălbatici cu foloasele traiului civilizat.

28 august 1875

Pornim din nou la drum. De această dată însă, şi pentru prima oară de la venirea noastră, ne vom împărţi în mai multe grupuri şi vom porni în direcţii diferite. Vânatul s-a răspândit în diverse locuri, iar oamenii vor face la fel, căci un grup de indivizi e mai uşor de hrănit decât o mulţime.

Această despărţire a provocat multă nelinişte printre femeile noastre. Martha e aproape înnebunită de grijă, dat fiind că, împreună cu soţul ei, domnul Plete-Încurcate, face parte din alt grup decât familia mea, drept care nu o să ne mai vedem o vreme – câteva săptămâni… sau poate şi mai mult.

— May, nu pot să plec fără tine, mi-a spus sărmana de ea azi-dimineaţă, când am aflat de iminenta noastră plecare. Of, Doamne-Dumnezeule, ce-am să mă fac fără tine?

— O să fie totul bine, Martha, am încercat eu să o consolez. O să-i ai lângă

tine pe ceilalţi oameni din grup.

— Şi pentru câtă vreme o să stăm departe? m-a întrebat Martha. Nici nu pot să mă gândesc. Ce-o să se aleagă de noi?

— Nu-ţi mai face atâtea griji, i-am spus eu. Te frământi atâta şi, până la urmă, totul se rezolvă, nu?

— Draga mea prietenă, spuse ea râzând, dacă tu numeşti evenimentele din ultimele luni şi, mai ales, ce s-a întâmplat în săptămânile astea din urmă „rezolvare“, atunci să ştii că eşti de o seninătate care-mi este complet străină. Nu pot supravieţui fără tine, fără să-mi insufli tu putere.

— Ei, nu mai vorbi prostii, am încurajat-o eu. Sigur că poţi, draga mea. Ne vom revedea destul de repede.

— De unde ştii, May? m-a întrebat. Cum ştim dacă o să ne mai revedem vreodată?

— Vezi, iar îţi faci griji, i-am zis, încercând să par liniştită. În curând o să fii mamă, şi eu am crezut mereu în adevărul zicalei care spune că mamele agitate dau naştere unor copii agitaţi.

— Bineînţeles, ai dreptate, May, răspunse ea, dar nu pot să mă abţin. Sunt neliniştită de felul meu. N-ar fi trebuit să vin niciodată în sălbăticie… sunt ca un şoricel, mi-e frică de orice…

— Martha, după toate câte ţi s-au întâmplat, am spus, e de aşteptat să fii speriată.

— Da, May, dar tu nu eşti. Aş da orice să fiu ca tine, curajoasă şi hotărâtă. Ştiu că nu trebuie să vorbim de noaptea aceea, dar trebuie să-ţi spun ceva… Trebuie să-ţi spun ce mândră am fost de tine… şi îmi pare rău, îmi pare tare rău că nu te-am ajutat când au ucis-o pe Sara… Martha începu să plângă. Mi-era aşa de frică, May. Am vrut să te ajut, dar nu puteam, nu mă puteam mişca. Poate că, dacă aş fi reuşit să te ajut, nenorocitul ăla n-ar fi omorât-o…

— Nici să nu te gândeşti la asta, Martha, am spus eu, cu asprime în glas. Şi trebuie să respecţi înţelegerea noastră şi să nu mai vorbeşti despre noaptea aceea. Nici una dintre noi n-ar fi putut face nimic ca s-o salveze.

— Da, dar tu ai apărat-o pe Cea-care-Merge-Frumos, a continuat Martha. Eu n-aş fi avut niciodată curajul să fac ce ai făcut tu, May.

— Prostii, am spus. Martha, hai să încheiem discuţia.

Atunci, şi-a prins braţele în jurul meu şi m-a strâns cu toată puterea.

— May, zi-mi ceva ca să-mi dai încredere.

— Îţi mai spun un singur lucru, scumpa mea prietenă, am răspuns eu, după care nu mai revenim niciodată asupra subiectului. Trebuie să-mi promiţi.

— Da, sigur, promit.

— În noaptea aceea, eram la fel de îngrozită ca tine şi ca toată lumea. Am fost speriată încă de la începutul acestui experiment, dar am învăţat să-mi ascund frica. Chiar din prima zi, am luat hotărârea ca, atunci când mă voi teme mai tare pentru viaţa mea, să mă gândesc la copii, la Hortense şi la Willie, şi să-mi găsesc pacea ştiindu-i pe ei în siguranţă. Mă înseninam închipuindu-mi inimioarele lor, care băteau liniştite. La acelaşi lucru m-am gândit şi în noaptea aceea, când m-au siluit sălbaticii. Mi-am dat seama că cel mai rău lucru care mi se putea întâmpla nu era moartea mea, ci a acestui copil pe care îl port. Aşa că m-am supus şi am îndurat. La fel aţi făcut şi voi, tocmai pentru că suntem femei, pentru că unele dintre noi suntem mame sau urmează să devenim mame. Altele, cum este Helen Flight, sunt pur şi simplu puternice. Ţii minte ce-a spus Helen atunci când vorbeam despre leacul potrivit fiecărui războinic? Că atunci când crezi cu tărie în puterea lui e posibil să te protejeze cu adevărat?

— Da, mi-aduc aminte, a zis Martha, iar tu ai spus că e o prostie! O superstiţie şi atât!

— Asta aşa e, am recunoscut eu râzând. Şi pentru ca lucrurile să fie clare, să ştii că nu mi-am schimbat părerea! Dar trebuie să ţii minte, Martha, că şi tu ai supravieţuit acelei nopţi, te-ai supus şi ai îndurat, salvând astfel viaţa copilului tău. Puterea ta ca femeie, ca mamă, e tămăduirea ta; aşa ai scăpat. Caută acolo curajul de care ai nevoie şi nu te teme de separarea noastră. Totul e să crezi că nu va dura mult, că o să fii în siguranţă alături de soţul tău, de familie şi de prietenii care te vor însoţi, iar noi două ne vom revedea la timpul potrivit.

6 septembrie 1875

Grupul nostru se îndreaptă spre sud. Ni s-a spus că ne întoarcem la Fortul Laramie ca să facem schimb de bunuri şi să ne asigurăm astfel proviziile necesare pentru iarna ce vine. Totodată, Micul Lup vrea să discute cu comandantul fortului problema celorlalte neveste albe promise tinerilor săi războinici de Marele Părinte Alb. Nu am încercat nici să-i explic cum stăteau, de fapt, lucrurile, nici nu i-am povestit ce aflasem de la Gertie în această privinţă. În

ultima vreme, au existat nemulţumiri printre indienii Cheyenne cu privire la faptul că, încă o dată, albii nu respectau toate prevederile tratatului, iar restul de mirese întârzia să ajungă (evident, nici nu vor mai ajunge vreodată).

Acesta va fi primul nostru contact cu civilizaţia, din momentul în care am fost predate indienilor, în mai… nu sunt decât cinci luni de atunci, dar parcă a trecut o viaţă întreagă. După toate câte ni s-au întâmplat, mă cuprinde o stranie îngrijorare la gândul reîntoarcerii în fort. Bineînţeles, nu pot să nu mă întreb dacă nu cumva căpitanul Bourke se află încă acolo, împreună cu proaspăta lui soţie. Nu mai ştiu nimic despre el de când a venit Gertie la noi, pe la începutul verii, căci după aceea ne-am mutat mereu dintr-un loc în altul.

Acum, ducem cu noi o mulţime de piei de bizon, şi argăsite, şi neprelucrate, dar şi piei de elan, căprioară şi antilopă, în cantitate aşa de mare, că aproape toţi caii sunt încărcaţi şi din ce în ce mai mulţi oameni merg pe jos. Tinerii vorbesc despre organizarea unui alt atac în urma căruia să fure caii indienilor Crow. Alţii propun să fure bidivii de pe lângă aşezările albilor, în drumul nostru către fort. „Vechile“ căpetenii, cum este şi soţul meu, s-au opus, căci sunt de părere că între albi şi indienii Cheyenne este pace.

Eu merg mai mult pe jos, dat fiind că Soldat, calul meu, a fost deja încărcat de pachete cu obiecte de gospodărie. Nu mă deranjează deloc să umblu alături de el, ca să-i uşurez povara; dimpotrivă, chiar îmi e mai bine, în unele privinţe. Orice s-ar spune despre greutăţile vieţii nomade, toate femeile au o condiţie fizică excelentă. Nici nu mi-am dat seama cât de sedentară şi de slăbită ajunsesem după lunga detenţie la azil. Oamenilor începe să li se pară că lipsa de activitate este un lucru normal şi aproape uită starea de bine pe care le-o aduce mişcarea în aer liber. În primele săptămâni petrecute printre sălbatici, mă dureau toţi muşchii şi toate oasele, iar acum mă simt nemaipomenit. La fel s-a întâmplat şi cu celelalte femei; pe unele dintre ele abia le mai recunosc. Aproape toate au pierdut în greutate, au pielea mai închisă la culoare şi trupul mai zvelt, precum caii de curse. După această experienţă, am ajuns la concluzia că şi femeile caucaziene ar trebui să cunoască avantajele traiului în aer liber şi ale muncii fizice.

Sunt bucuroasă să ştiu că Helen Flight şi soţul ei fac parte din grupul nostru, împreună cu Phemie şi gemenele Kelly. Celelalte prietene apropiate, Gretchen, Martha şi Daisy Lovelace vor pleca în locuri diferite. Sărmana Ada Ware a rămas alături de soţul ei ucigaş şi trăieşte în continuare în apropierea

grupului denumit Cuţitul-Bont, care a plecat deja, Dumnezeu ştie unde. Totul seamănă cu încercarea de a urmări mai multe cârduri de gâşte, şi, chiar dacă nu vreau să o sperii pe biata Martha în această privinţă, nu îmi dau seama când sau cum ne vom revedea.

Nefericitul nostru misionar, reverendul Hare, împreună cu Narcissa White au ales să vină alături de grupul condus de Micul Lup, cel mai probabil datorită faptului că ne îndreptăm spre fort. După căderea în dizgraţie, reverendul ne urmează pe catârul său alb, însă la oarecare distanţă de convoi, ca un exilat ori ca un om care se căieşte. Nu mi-a plăcut niciodată, dar acum îmi este oarecum milă de el. Nu m-aş mira să nu îl mai vedem deloc, după ce ajungem la destinaţie. Cât despre Narcissa, dată fiind evidenta nereuşită a propriei misiuni, este posibilă, la fel de bine, plecarea ei din program.

Majoritatea indienilor Cheyenne veniţi din sud au pornit deja către ţinutul lor de baştină. Numai câţiva dintre ei ne însoţesc la Fortul Laramie, după care îşi vor continua drumul spre casă. Sunt tare neliniştită la gândul că, după o bine-venită absenţă de aproape două luni, ticălosul acela nenorocit de Jules Seminole se află din nou printre noi. Sper ca, odată ce ajungem la Fortul Laramie, să nu îl mai vedem niciodată pe netrebnic, care îşi va continua, cu siguranţă, drumul spre sud, alături de ceilalţi membri ai tribului său. După cele ce s-au petrecut cu indienii Crow, îmi este tare greu să îi îndur prezenţa.

— *Exoxohenetamo'ane*, i-am mărturisit, în cele din urmă, soţului meu, ultima oară când individul s-a apropiat de cortul nostru. Îmi spune lucruri mizerabile.

Chipul Micului Lup s-a înnegrit de furie, dar nu s-a întâmplat nimic altceva.

Având în vedere că suntem mai puţini, ne deplasăm mai repede dintr-un loc într-altul; pornim la drum dis-de-dimineaţă şi călătorim neîncetat până aproape de asfinţit. N-aş putea să spun câte mile străbatem în fiecare zi. Ţinuturile prin care trecem sunt plăcute privirii – pajişti unduitoare, întrerupte, din când în când, de câte un râu cu ape puţin adânci, după o vară de secetă; ierburile verticilate au căpătat deja tonurile galbene ale toamnei. Dinspre nord bate un vânt răcoros, amintindu-ne de apropierea iernii.

Cu munţii Bighorn la vest, ne îndreptăm spre sud luând-o pe la sud-est. Traversăm Tongue River în locul unde se varsă Hanging Woman Creek, ajungem apoi la confluenţa dintre Clear River şi Powder, mergem pe cursul

acestuia din urmă până la Crazy Woman Fork, şi din nou spre est, apoi către sud, până la Belle Fourche. Aşa am identificat eu, cel puţin, cursurile de apă pe harta armatei, deşi numele date de albi nu coincid întotdeauna cu numele folosite de indieni. Dincolo de Belle Fourche, preriile cu iarbă bună de păscut sunt înlocuite de dealuri plate, singuratice şi sterpe, de canioane stâncoase şi de albii de pâraie ce au secat. Traversăm în grabă acest deşert neprimitor, căci apa pe care o găsim aici e alcalină şi sălcie, imposibil de băut.

Într-o bună zi, am putut distinge la orizont, spre est, conturul abia schiţat al munţilor Black Hills; în ziua următoare, ne apropiasem suficient de mult ca să putem vedea versanţii acoperiţi de păduri de pin, care au rămas însă în stânga noastră, în vreme ce ne continuam drumul spre sud, în vecinătatea preriei.

10 septembrie 1875

Un grup de războinici aparţinând tribului Oglala Sioux a coborât călare din munţii Black Hills spre locul unde ne aflam. Din fericire, sunt aliaţi de încredere ai indienilor Cheyenne, iar unii dintre ei au rude în tabăra noastră. Chiar dacă au văzut că le suntem prieteni, luptătorii şi-au făcut intrarea în chip spectaculos, gândit anume pentru a ne impresiona (ceea ce, fără îndoială, au reuşit). Cu feţele pictate ca nişte demoni şi purtând veşminte împodobite cu tot felul de podoabe şi mărgele, veneau chiuind şi îmboldindu-şi caii (nicicând n-am văzut o ceată aşa înfiorătoare).

Am observat că sălbaticilor le plac astfel de demonstraţii şi petrec mult timp îngrijindu-se de aspectul lor, cu atât mai mult atunci când se pregătesc de război. Bătrânul şaman Taur-Alb i-a explicat lui Helen Flight că un luptător trebuie să arate cât se poate de bine înainte de a pleca la bătălie, căci ar putea muri în timpul înfruntării. Nici un războinic nu vrea să se simtă ruşinat din cauză că este prost îmbrăcat în momentul când ajunge înaintea creatorului, a Marelui Tămăduitor.

— Aşa că vezi tu, May, mi-a zis Helen Flight extrem de încântată, aici, visurile artistului devin realitate; îl împodobesc pe războinic nu doar pentru a-i asigura protecţia, dar şi ca să se prezinte onorabil în faţa Marelui Tămăduitor. Cu alte cuvinte, ce altceva şi-ar mai putea dori un artist decât să ştie că lucrările i-ar putea fi privite de Dumnezeu din ceruri?

Nici nu mai este cazul să adaug că Helen, în ciuda apartenenţei declarate la

Biserica Anglicană, este aproape la fel de ireverenţioasă ca mine.

Cu toate că se încheie frecvent căsătorii între membrii celor două triburi, Micul Lup nu vorbeşte limba indienilor Sioux şi nu îi consideră foarte apropiaţi. Soţul meu este de părere că femeile lor sunt lipsite de virtute. Dedicat întru totul tribului Cheyenne, a păstrat o anume distanţă între aceşti aliaţi şi familia sa, procedând asemănător şi în relaţia cu albii.

Totuşi, după ce luptătorii – aproximativ treizeci la număr – au încheiat demonstraţia de călărie, renunţând la alura războinică, căpetenia noastră a ieşit de îndată din cort pentru a vorbi în limbajul semnelor cu cel aflat în fruntea lor, un individ imens cu numele de Cocoaşă, din câte am înţeles.

Desigur că, înainte de începerea oricăror discuţii serioase între cei doi conducători, întregul grup al indienilor Sioux trebuia invitat să mănânce şi să fumeze. Nerespectarea acestui obicei ar fi fost privit drept o lipsă de bună-cuviinţă. Mai multe familii i-au primit pe oaspeţi în adăposturile lor, după care s-a ţinut un mare sfat în Cortul Tămăduirii. Odată ce s-au încheiat toate preparativele şi pipa de ceremonie a fost aprinsă, indienii Sioux au explicat, în cele din urmă, că planul grupului lor de războinici era să pregătească o serie de atacuri împotriva albilor care veniseră după aur şi a celor care se stabileau în munţii Black Hills, invadându-le teritoriul.

Comunicând cu mijlocirea unui tălmaci Cheyenne, Cocoaşă, căpetenia indienilor Sioux, l-a întrebat pe Micul Lup dacă tribul Cheyenne ar dori să li se alăture în lupta împotriva albilor. Munţii Black Hills, spunea Cocoaşă, aparţineau atât băştinaşilor Sioux, cât şi celor Cheyenne; îi primiseră „pentru totdeauna“, după ultimul tratat încheiat cu albii.

Micul Lup i-a ascultat respectuos cererea, iar apoi a răspuns că are cunoştinţă de cele hotărâte atunci, însă, aşa cum puteau observa lesne şi oaspeţii, grupul nostru era restrâns, format mai degrabă din femei şi copii decât din războinici; ne îndreptam spre fort ca să facem schimb de mărfuri, nu spre a începe lupta împotriva albilor care se stabiliseră în munţi.

— Poate că tribul Cheyenne nu se ridică împotriva albilor pentru că armata v-a dat femeile astea palide, a spus Cocoaşă, arătând cu braţul către noi. Poate că femeile albe v-au făcut slabi şi fricoşi.

La auzul acestor vorbe de duh, unii dintre luptătorii Sioux aflaţi acolo au râs pe înfundate.

Chipul soţului meu s-a întunecat şi i-am văzut muşchii maxilarelor

zvâcnind, semn al furiei ce începea să-l cuprindă.

— Tribul Sioux ştie prea bine că luptătorii Cheyenne sunt în stare să poarte un război. Ba chiar putem spune că suntem cei mai aprigi războinici dintre triburile de la câmpie. E un lucru tare nesăbuit din partea tribului Sioux să ne acuze de laşitate. Nu suntem o ceată care merge la bătălie, ci un grup care vrea să facă negoţ. Am vorbit; nu mai am nimic de adăugat în această privinţă.

Micul Lup s-a ridicat apoi în picioare şi a ieşit din Cortul Tămăduirii. L-am urmat, îndreptându-ne spre casă. A doua zi, indienii Sioux nu mai erau de găsit.

14 septembrie 1875

Ieri am ajuns la Fortul Laramie. Nu-mi pot închipui o întoarcere mai tulburătoare în sânul civilizaţiei… Acum trebuie să ne gândim, fiecare dintre noi, cărei lumi îi aparţinem de fapt… dacă îi aparţinem uneia din ele.

Ne-am aşezat tabăra cât mai departe de băştinaşii care bântuie pe lângă fort, ale căror înfăţişare şi comportament ne-au produs un şoc încă mai puternic decât prima dată, mai ales că am trăit printre indienii Cheyenne vreme de câteva luni. Apropierea de lumea albilor nu le-a adus acestor suflete nefericite decât mizerie şi disperare. O parte dintre ei, slabi şi zdrenţăroşi, au venit de îndată la noi, ca să cerşească.

După ce ne-am instalat, Micul Lup însuşi a preluat conducerea grupului care avea să meargă în fort pentru negustorie, mânând într-acolo cai împovăraţi de piei. Doar câteva femei din program au vrut să-şi însoţească bărbaţii în fort; celorlalte le pierise parcă curajul de a da ochii din nou cu lumea civilizată, după atâtea luni petrecute în sălbăticie.

Graţie faptului că au trecut deja douăzeci şi patru de ore, îmi dau seama, când privesc înapoi, că am fost impulsivă şi nesăbuită insistând să merg în fort cu soţul meu. Eram atât de nerăbdătoare să revin în mijlocul civilizaţiei, încât nu am cântărit nici un moment felul în care vom fi văzute de oamenii de acolo. Cred că speram, în adâncul inimii, să-l pot zări pe John Bourke ori să aflu măcar câte ceva despre el.

Phemie şi Helen au reacţionat la fel de spontan, alegând să se alăture grupului de negustori, ceea ce au făcut şi gemenele Kelly, a căror îndrăzneală nu se lasă înfrântă în nici o împrejurare. Trebuie să notez că, atât cele două surori,

cât şi Helen Flight sunt, mai degrabă, femei bogate, după standardele sălbaticilor – primele, datorită câştigurilor necinstite obţinute în urma nenumăratelor jocuri de noroc, iar Helen, graţie talentului său artistic. Helen spera să dea la schimb bunuri ca să obţină praf de puşcă şi muniţie pentru a-şi încărca arma, diverse materiale de pictat şi tot felul de articole „de lux“, produse ale lumii civilizate.

— Am de gând să-i trimit, în sfârşit, o scrisoare scumpei mele doamne Hall! a zis ea, tare încântată.

Şi eu pregătisem o scrisoare pentru familia mea, cu toate că eram sigură că soldaţii din fort nu ne vor îngădui să expediem misivele.

Pehpe'e, bătrânul crainic, le-a anunţat gărzilor sosirea noastră, şi, după un timp, porţile s-au deschis; o companie de soldaţi negri a ieşit în galop ca să ne întâmpine. Cu impresionantă precizie militară, s-au aliniat de o parte şi de alta a micului nostru grup de negustori spre a ne escorta în incintă. În ciuda stricteţii impuse de armată, bărbaţii negri nu-şi puteau lua privirea de la Euphemia. *Nexana'hane'e* – Femeia-care-Ucide-de-Două-Ori –, aşa cum a fost numită după ce ne-a ajutat să scăpăm din mâinile indienilor Crow, mergea pe un cal alb, alături de soţul ei, Bărbatul-Negru, călare pe un ponei bălţat. Era o zi plăcută şi Phemie umbla cu pieptul dezgolit, cum făcuse toată vara; nu purta decât o bucată de pânză peste şale, iar picioarele sale lungi, bronzate şi zvelte erau împodobite, în jurul gleznelor, cu brăţări bătute din aramă. La urechi avea cercei mari şi rotunzi, tot din aramă, şi un şirag de mărgele în jurul gâtului, lăsând, ca întotdeauna, impresia unei ţinute cu adevărat maiestuoase (părea mai neîmblânzită decât sălbaticii înşişi).

Chiar dacă încălca, după toate probabilităţile, regulile impuse de armată, unul dintre soldaţii aflaţi în apropierea lui Phemie nu s-a putut abţine să nu-i vorbească în şoaptă.

— Ce faceţi aici, negrilor, lângă oamenii ăştia? a întrebat-o. Sunteţi prizonieri?

Phemie chicoti amuzată.

— Trăim împreună cu oamenii ăştia, negrule, asta facem, i-a răspuns. Ei sunt familia noastră. Soţul meu este indian Cheyenne şi nu vorbeşte engleza.

— Cheyenne! a spus un alt soldat care stătea în spatele celui dintâi. *Whooo-eeee*, măi femeie! Să ştii că eşti o negresă cam nebună!

Pe măsură ce înaintam, am observat că se strânsese o mică ceată de curioşi,

soldaţi şi civili, care privea la convoiul nostru. Micul Lup mergea în frunte, urmat îndeaproape de o jumătate de duzină de luptători; apoi veneau caii încărcaţi cu bunuri, mânaţi de femei şi de câţiva băieţi. Şirul se încheia cu un alt grup de războinici. Şi eu înaintam pe jos, având grijă de Soldat şi de încă doi cai; lângă mine se afla Helen Flight, cu cei patru bidivii care îi aparţineau. Purtam, ca de obicei, rochia din piele de antilopă, jambiere şi mocasini. Părul mi-l împletesc acum tot după moda indiană, pe care o găsesc mai practică. Cealaltă soţie tânără, Pană-pe-Cap, este foarte iscusită când vine vorba de împletitul părului. Helen îşi ţinea pipa bine prinsă între dinţi; pe cap avea pălăria englezească de vânătoare şi era îmbrăcată cu pantalonii şi haina din piele de cerb, iar arma şi-o agăţase de umăr. Gemenele Kelly veneau hotărâte în spatele nostru, mânându-şi caii împovăraţi de piei.

Este de necrezut, însă abia acum îmi dau seama pe deplin cât de bizar le va fi părut grupul nostru celor prezenţi; încă mai roşesc de jenă când îmi aduc aminte.

Nu ştiu dacă am fi putut avea parte de altă primire. Mândria mea prostească m-a făcut să nu realizez că, departe de a fi priviţi precum exploratorii plini de curaj care se întorc triumfători acasă, am făcut o impresie de-a dreptul comică, dacă nu cu totul caraghioasă.

O parte dintre soţiile soldaţilor se strecuraseră în grupul de curioşi de pe margine; murmurul vocilor mirate ajungea până la noi, transformându-se, în scurt timp, într-o neobosită pălăvrăgeală, în vreme ce ne arătau cu degetul, atunci când treceam pe lângă ele.

— Uite, uite acolo, e perechea de gemene albe cu părul roşu, le-am auzit spunând. Uite ce murdare sunt! Vai de mine, arată exact ca nişte sălbatice!

— Doamne-Dumnezeule, negresa aia e pe jumătate dezbrăcată?

— Ia priveşte cum e îmbrăcată englezoaica, pictoriţa! Nu-i aşa că arată ca un vânător de bizoni?

— Blonda aia cu părul împletit nu era foarte apropiată de John Bourke primăvara trecută? După cum arată, ai zice că s-a sălbăticit complet!

— Ei, stai s-o vadă căpitanul!

Ultimele cuvinte mi-au străpuns inima ca o săgeată. Imediat, mi-am dat seama că nu voiam să-l văd pe căpitanul Bourke… m-am rugat să nu-l văd… Cum am putut fi aşa încrezătoare şi nechibzuită? Obrajii mi s-au înroşit, mi-era cumplit de ruşine şi mi-am lăsat privirea în pământ.

— Creiere mititele, May, spuse Helen Flight, cu obişnuita-i bună-dispoziţie, căci îmi observase îngrijorarea. N-au deloc habar de maniere sau de conduită. Nu merită nici un pic de atenţie. Creiere mici, mici, mititele. N-avem de ce să ne facem griji în privinţa lor, scumpa mea prietenă. Dintre noi toate, eşti cea mai desăvârşită întruchipare a unei doamne! Să nu uiţi ce ţi-am spus. Ţine capul sus, draga mea! Un artist nu-şi pleacă niciodată capul în faţa unor minţi minuscule. E o lecţie pe care am învăţat-o cu mult timp în urmă de la buna mea amică, doamna Ann Hall. Nu te pleca dinaintea creierelor mici!

Aceastea fiind zise, Helen – Dumnezeu să o binecuvânteze – , cu sprâncenele arcuite de încântare, chiar şi-a ridicat pălăria şi a fluturat-o voioasă, spre mirarea adunării de gură-cască.

Cuvintele ei m-au îmbărbătat şi am ridicat din nou capul. Am continuat totuşi să mă rog ca John Bourke să nu fie în fort şi să nu-mi vadă umilinţa ori „sălbăticirea“ .

Apoi, nu ştiu din ce motiv, starea de spirit a celor care ne priveau a început să se schimbe, ca şi când curiozitatea lor duşmănoasă, exprimată suficient de tare ca să poată fi auzită de toată lumea, nu ne pusese la colţ cum se cuvine pentru încălcarea a tot ce era moral şi creştinesc. Ajunsesem aproape de prăvălia unde se schimbau mărfuri, când cineva a şuierat:

— Târfe!

Altcineva a continuat:

— Târfe mizerabile!

— De ce veniţi cu murdăria voastră aici, printre creştinii adevăraţi, cu frica lui Dumnezeu? a întrebat un altul.

Poate pentru că a aflat ce înseamnă intoleranţa şi prejudecăţile de la o vârstă fragedă, imperturbabila noastră Phemie a ştiut exact ce avea de făcut, aşa că a dat glas unuia dintre „cântecele libertăţii“ , cum le spunea ea. Vocea sa pătrunzătoare şi melodioasă s-a ridicat peste cuvintele urâte, le-a acoperit şi, în cele din urmă, le-a redus la tăcere:

Bătută-am fost, scuipată-am fost,
Da, copii, bătută şi scuipată,
Bătută-am fost, scuipată-am fost,
Ştiu c-aşa e, cum ştiţi şi voi că v-aţi născut.

Şi, chiar dacă acum sunt convinsă că mai târziu au fost pedepsiţi, câţiva dintre soldaţii negri care ne însoţeau au cântat împreună cu ea versul următor. Îi unea trecutul aceleiaşi rase şi cunoşteau bine melodia; au cântat atunci de parcă ar fi vrut să protejeze toate femeile aflate în custodia lor:

Necazuri vor mai fi în lumea asta mare,
Da, copii, necazuri vor mai fi,
Necazuri vor mai fi în lumea asta mare,
Necazuri vor mai fi în lumea asta mare.

Cântecul ne-a însufleţit pe toate; am prins curaj ascultând vocile adânci ale bărbaţilor potrivindu-se cu glasul de altistă al lui Phemie, care se ridica deasupra celorlalţi precum glasul unui înger – un înger negru. Ne-am alăturat la ultimul vers, învăţat în nenumăratele nopţi când o auzisem pe Phemie cântându-l în cortul ei:

Credinţa n-o voi lăsa nicicând,
Nu, copii, n-o voi lăsa,
Credinţa n-o voi lăsa nicicând,
Credinţa n-o voi lăsa nicicând.

Între timp, ajunsesem în faţa prăvăliei. Grupul nostru s-a oprit, căci negustorul, însoţit de un tălmaci metis, a ieşit să vorbească cu Micul Lup. În vreme ce aşteptam, am profitat de ocazie, şi, pentru prima dată de la venire, m-am întors spre cei din jur. M-am uitat prin mulţime, oprindu-mă asupra câtorva dintre oamenii care ne întâmpinaseră cu atâta duşmănie. Tăcuseră, dar ne priveau pe sub sprâncene, cu o undă de suspiciune şi… de ură.

Nici n-am apucat bine să le văd chipurile, că ochii mei i-au întâlnit pe cei ai căpitanului John G. Bourke…

AL ŞASELEA CAIET
Inima aspră a civilizaţiei

Cât e de ciudat să-mi aduc aminte că, în urmă cu şase luni, când părăseam Fortul Laramie, eram nişte femei albe neliniştite la gândul primei noastre apropieri de sălbăticie; acum, probabil la fel de neliniştite, plecăm de aici în calitate de neveste care se întorc acasă. Mi-am dat încă o dată seama azi-dimineaţă, pe măsură ce înaintam înfruntând suflarea rece a vântului din nord, că angajamentul meu fusese pecetluit definitiv de mica inimă ce-mi bate în pântec şi că nu aş fi putut să rămân nici dacă mi-aş fi dorit.

(Din jurnalul lui May Dodd)

14 septembrie 1875, Fortul Laramie (continuare)

Ar fi momentul potrivit să încep un nou caiet, fiindcă imediat, la prima privire pe care am aruncat-o spre John Bourke, am înţeles, dincolo de orice urmă de îndoială, că nu-mi mai aparţinea în nici un fel… şi nici eu lui. Trecusem de cealaltă parte, definitiv şi irevocabil, acceptând să locuiesc „în lumea aflată dincolo de ceea ce vedem“, aşa cum numesc indienii Cheyenne universul paralel cu lumea noastră.

Căpitanul nu şi-a putut ascunde oroarea, atunci când ochii noştri s-au întâlnit, şi nici fiorul de repulsie ce i-a străbătut chipul. Ne-am observat atent unul pe altul, vreme îndelungată, până ce el şi-a mutat privirea cu o expresie de uşurare, de parcă s-ar fi convins că greşise şi că nu puteam fi eu persoana la care se gândise.

După asaltul emoţiilor ce m-au copleşit când l-am văzut din nou, nici nu ştiu dacă dezgustul căpitanului m-a durut mai tare decât respingerea.

Încercând să-mi domolesc bătăile inimii, mi-am îndreptat atenţia spre treburile pentru care venisem. Am început să dezlegăm pieile prinse pe cai şi le-am lăsat să alunece la pământ, unde cădeau cu o bufnitură puternică; au urmat un şir de bufnituri şi un nor de praf ce se ridica printre picioarele cailor.

Proprietarul prăvăliei era un francez scund şi crăcănat, pe nume Louis Baptiste, care trecea de la o legătură de piei la alta şi verifica, număra şi nota cifre în rubricile din registrul contabil. Baptiste avea un nas mare şi coroiat, iar ochii îi erau mici şi apropiaţi. Indienii îi spuneau *Pe’ee’ese Makeeta,* Nas-Mare-Om-Mic.

Când Nas-Mare s-a apropiat de Helen Flight, ea îi spuse:

— Eu o să negociez pe cont propriu pentru marfa mea, domnule, dincolo de ceea ce stabiliţi cu bărbaţii. Le împuternicesc pe surorile Susan şi Margaret Kelly să mă reprezinte în această chestiune.

— Nu fac afaceri decât cu războinicii, a zis negustorul, *jamais avec les squaws*[23].

23. „Niciodată cu nevestele“, în fr., în orig.

— Şi aş putea să vă întreb de ce, domnule? s-a interesat Helen cu amabilitate.

Baptiste o măsură din cap până în picioare, iar ochii lui mici se îngustară maliţios; în cele din urmă, rânji.

— *Mais peut-être vous avez une petite squaw*[24] pe sub pieile de bizon, *madame*, *non*?

24. „Dar poate există totuşi o mică nevastă…“, în fr., în orig.

Helen continua să zâmbească.

— Acestea sunt bunurile mele, i-a răspuns ea, pe un ton la fel de calm. Aş fi încântată să le las pe tinerele doamne prezente aici – şi a arătat spre gemenele Kelly – să se ocupe de această afacere în numele meu. Vă mulţumesc tare mult, domnule.

Între timp, Susie şi Meggie ajunseseră în faţă.

— Aşa-i, franţuzule, ai să discuţi cu mine şi cu sora mea, a zis Susie.

Louis Baptiste a ridicat mâinile, ca şi când nu depindea nimic de el.

— *Comme j'ai dit*, *mesdames*, a spus negustorul, fac afaceri doar cu vitejii. *Toujours*. *Jamais avec les squaws*.

— Ei, da, fără îndoială sunt mai uşor de înşelat decât femeile, remarcă Helen fără ocolişuri.

În acel moment am intervenit şi eu.

— Suntem reprezentante ale guvernului Statelor Unite, am spus, trimise oficial de preşedintele Grant pentru a-i învăţa pe aceşti oameni obiceiurile lumii caucaziene. Acum avem o excelentă ocazie de a-i deprinde cu unele noţiuni de economie.

Baptiste scuipă nişte resturi de tutun ce-i căzură la picioare. O parte din secreţia aceea rămăsese însă prinsă de vârful nasului său coroiat şi-i picura pe jos, aşa cum se scurge apa ruginită dintr-un robinet stricat. Scoase un fornăit şi se şterse la nas cu dosul mâinii, pe care începu apoi să o studieze ca şi când ar fi fost un lucru de importanţă capitală.

— *Oui*, ştiu cine sunteţi, *mesdames*, a încuviinţat Nas-Mare. Sunteţi nevestele albe ale indienilor, *n'est-ce pas*? Scutură pe urmă din cap într-un fel ce vădea uimire şi regret. *Moi?* Şi eu am nevastă indiană; din tribul Arapaho. Aduc mai puţine necazuri decât femeile albe. Apoi a ridicat din umeri. Da, e bine, *ça va*. De ce nu? Puteţi intra în prăvălie, dar marele şef încheie afacerea pentru toată lumea. Baptiste a continuat inspecţia şirului de legături de pe jos, tot numărând

şi notându-şi cifre în caiet.

— Un omuleţ cât se poate de antipatic, spuse Helen Flight. Şi obraznic, pe deasupra. Mie nu mi-au plăcut niciodată francezii.

— Nici mie, a zis Meggie Kelly. Da' nici noi nu ne lăsăm cu una, cu două, asta-i sigur. Aşa-i, Susie?

Câţiva ofiţeri, printre care şi căpitanul Bourke, se adunaseră înăuntru. S-au aşezat în spatele lui Baptiste, care şedea la o masă lungă, cu registrul contabil în faţă. Micul Lup se afla de cealaltă parte a mesei, flancat de doi dintre tinerii săi războinici ce aparţineau grupului Elanilor. Neobişnuit cu obiectele de mobilier, şeful stătea ţeapăn pe marginea scaunului. Helen, surorile Kelly şi cu mine ne aflam chiar lângă uşă. Am fost uimită să constat că, după lunile care trecuseră, faptul de a intra într-o clădire îmi dădea un bizar sentiment de claustrofobie.

John Bourke nu se uita la mine şi simţeam că face eforturi să nu mă privească. Mă durea inima când îl vedeam… nu puteam să nu-mi amintesc ultima dată când fuseserăm împreună.

Nas-Mare a început să bată cu creionul în registru, spunând:

— Bine, vă dau patru saci de făină, doi saci de zahăr, un sac cu bicarbonat de sodiu, un sac de cafea, şase pachete de tutun, o pungă de otravă pentru lupi.

Înainte ca tălmaciul, un metis pripăşit prin fort, numit Micul Liliac, să apuce să-i traducă Micului Lup întreaga ofertă, am făcut un pas înainte.

— Prostii, am spus. Pieile astea şi celelalte bunuri înseamnă o vară întreagă de muncă. Ceea ce ne oferiţi la schimb nu ajunge nici pentru o duzină de oameni, timp de jumătate din iarnă.

Căpitanul Bourke şi-a ridicat privirea din spatele mesei, unde stătea, părând la început surprins, iar apoi jenat de intervenţia mea; s-a înroşit şi a lăsat ochii în jos.

— Cererea şi oferta, *madame*, a zis Nas-Mare cu un rânjet hrăpăreţ. Marele şef va înţelege, cu siguranţă. Au fost prea multe piei de bizon anul ăsta. Eu atâta dau; vă convine ori ba.

— Să crezi tu, cerşetorule! exclamă Susie Kelly. Ne iei de proşti, ai? Prea multe piei, pe naiba! N-am mai auzit aşa ceva. Anul ăsta au fost mai puţini bizoni ca niciodată, ştii şi tu la fel de bine ca noi.

— Îmi pare rău, *mesdames*, răspunse Baptiste, ridicând mâinile, eu atâta ofer. Dacă vi se pare prea puţin, vă sugerez să duceţi pieile la prăvălia din tabăra militară Robinson. Cred că acolo, *mon chèr ami*, Jules Escoffey, n-o să vă

propună nicicând un târg aşa avantajos. *Moi?* Pe lângă Jules, eu sunt Moş Crăciun.

— Dar cum rămâne cu praful de puşcă şi muniţia? întrebă Helen Flight. O să avem nevoie de ele la vânătoare.

— *Non, non, madame,* a spus negustorul, scuturând din cap. *Je suis désolé*, îmi pare rău, dar, la ordinul generalului George Crook, nu mai putem da la schimb sălbaticilor muniţie şi praf de puşcă. *C'est vrai, n'est-ce pas, Capitaine?* întrebă el, răsucindu-se spre căpitanul Bourke, aflat în spatele lui.

— Da, e adevărat, a răspuns căpitanul, care se întoarse apoi spre mine şi înclină din cap cu rigurozitate militărească. Doamnă, vă rog să-i explicaţi soţului dumneavoastră că, potrivit hotărârii luate de Marele Părinte de la Washington spre binele indienilor Cheyenne, praful de puşcă şi muniţia nu vor mai fi disponibile la schimb. În locul acestora, Marele Părinte le pune la dispoziţie o gamă variată de unelte agricole la preţuri de producător.

N-am putut să nu râd, uimită, la auzul acestor vorbe.

— Unelte agricole? am spus. La preţ de producător? Nemaipomenit! Da, sigur, o să ne fie de mare ajutor. Păi, de ce-am avea nevoie de praf de puşcă şi de muniţie ca să ne asigurăm vânatul când putem primi „o gamă variată de unelte agricole", care o să ne ajute să supravieţuim la iarnă?

— Da, grozavă treabă! spuse Meggie Kelly. Şi ne-apucăm să plantăm cartofi pân' apucă să-ngheţe pământu' ăsta nenorocit, ai?

— Cât despre grija paternă a Marelui Părinte faţă de binele copiilor săi Cheyenne, am continuat eu ridicând glasul, presupun că, odată ce nu mai avem permisiunea de a da la schimb piei pentru praf de puşcă şi muniţie, dacă am vrea să primim la schimb o butelcă cu whisky de două parale ce ar putea otrăvi întregul trib, nu s-ar împotrivi nimeni.

Francezul şi-a dezgolit dinţii de prădător pe sub nasul imens şi coroiat.

— O, *mais oui, madame,* a spus, pun la bătaie un butoiaş cu cel mai bun whisky, dacă asta îşi doreşte marele şef.

În timpul discuţiei noastre, Micul Lup nu a reacţionat în nici un fel, ascultând traducerea interpretului. Atunci i-am vorbit în Cheyenne şi am rămas surprinsă de fluenţa intervenţiei mele, aşa furioasă cum eram.

— *Vehos* încearcă să ne înşele, i-am zis. Bunurile noastre valorează de zece ori mai mult decât ne oferă Nas-Mare.

Micul Lup a încuviinţat din cap.

— *Pe'ee'ese Makeeta* încearcă tot timpul să ne înşele, a răspuns el, însă oamenii au prins gustul zahărului şi al cafelei. Aceste mărfuri sunt importante pentru noi şi vom încerca să obţinem cea mai bună ofertă posibilă.

— Dar înţelegi că, în urma hotărârii Marelui Părinte de la Washington, nu mai putem primi praf de puşcă şi muniţie? Ne oferă în schimb unelte agricole.

În acel moment, Micul Lup păru cu adevărat surprins. Aşa cum bănuisem, tălmaciul, Micul Liliac, omisese acest ultim detaliu.

— Unelte agricole? a întrebat Micul Lup. Şi ce-o să facă oamenii mei cu ele?

— Nimic, am zis eu, până va veni vremea când se vor muta în rezervaţii şi vor deveni fermieri.

Micul Lup a făcut un semn de respingere cu dosul mâinii, ca şi când ar fi alungat o muscă.

— Noi suntem vânători, a zis el, nu fermieri. Spune-le soldaţilor că nu avem nevoie de unelte agricole, ci de muniţie şi de puşti.

Apoi i s-a adresat lui Nas-Mare:

— De acum înainte, soţia mea, *Mesoke*, împreună cu celelalte femei se vor ocupa de negustorie.

Acestea fiind zise, Micul Lup s-a ridicat de la masă şi a părăsit încăperea cu obişnuita-i gravitate în astfel de ocazii, însoţit de războinicii săi.

Surorile Kelly s-au apropiat de Nas-Mare pentru a-şi susţine punctul de vedere.

— Ei, franţuzule, spuse Susie, uite că nu prea mai ai încotro şi o să trebuiască să faci afaceri cu nevestele, nemernic viclean ce eşti!

Am profitat de ocazie ca să mă apropii de John Bourke, care strângea hârtiile de pe masă, făcând eforturi de a părea extrem de preocupat, tocmai pentru a evita să dea ochii cu mine.

Nu i-am îngăduit acest lux.

— De ce ia parte armata la toată parodia asta, căpitane? Îi ajută la ceva să-i înşele aşa pe oameni?

Căpitanul s-a înclinat politicos.

— Stimată doamnă, a spus el, de parcă ar fi vorbit cu un străin, aceasta nu este o problemă pe care să o pot discuta acum cu dumneavoastră. Bună ziua, a adăugat apoi, ducând un deget la borul pălăriei şi încercând să se retragă.

Înainte să se îndepărteze, l-am apucat de braţ. Ştiu că a fost un gest cam

îndrăzneţ din partea mea, dar nu m-am putut abţine.

— John, am şoptit, gata să izbucnesc în lacrimi din cauza emoţiei ce mă copleşise, pentru numele lui Dumnezeu, John, sunt eu, May. De ce nu-mi vorbeşti, de ce nu te uiţi la mine?

Căpitanul s-a oprit şi m-a privit în ochi, de parcă atunci m-ar fi văzut prima oară.

— Doamne-Dumnezeule, May, a şoptit el.

— La ce te aşteptai, căpitane? l-am întrebat. Credeai că am să fiu îmbrăcată în hainele elegante de duminică? Chiar trebuie să-ţi reamintesc că am trăit în pustietate, printre sălbatici? Îmi pare rău că felul în care arăt te face să te simţi jenat.

— Nu, May, a răspuns John Bourke. Iartă-mă, nu sunt deloc jenat. Doar că eşti… foarte diferită de cum te ştiam. Apoi, ca şi când ar fi fost sfâşiat de o puternică luptă interioară, şi-a încreţit sprâncenele extrem de tulburat şi a spus: Doamnă, vă rog să mă scuzaţi, dar trebuie să plec. Poate că vom avea ocazia să stăm de vorbă altădată.

L-am privit în vreme ce păşea iute spre ieşirea din prăvălie.

În după-amiaza acelei zile, vechea mea prietenă Gertie a venit călare pe catârul ei în tabăra noastră. Am ieşit să o întâmpin în faţa cortului, căci sosirea i-a fost anunţată de gălăgia câtorva copii şi a câinilor care se strânseseră în jurul ei. Era îmbrăcată mai degrabă neglijent, purtând pantaloni de lână şi o haină bărbătească mult prea largă pentru ea. În jurul gâtului avea un batic roşu, iar pe cap, o veche pălărie de cavalerist care nu mai păstra nimic din sobrietatea ţinutei militare graţie frumoaselor pene de vultur ce o împodobeau.

— Să fiu a naibii, scumpo, a zis Gertie sărind din şa, că mare noroc am avut de cureluşa asta care se prinde sub bărbie, altfel îmi pierdeam sigur pălăria. Habar n-am de ce, da' indienii sunt înnebuniţi după pălării. Gertie a dus apoi mâna într-unul din buzunarele hainei şi a scos o mână de zaharicale ce-au fost împărţite copiilor, care sporovăiau bucuroşi, adunaţi în jurul ei. Gata, ajunge, le-a spus ea, daţi-vă la o parte! Vreau să vorbesc cu stăpâna casei în linişte. Nu, ţi-am zis deja, nu-ţi dau afurisita de pălărie!

Gertie şi-a scos pălăria şi a scuturat-o de coapsă, ridicând un nor de praf. Părul îi era transpirat, încurcat şi unsuros; semăna, aşa turtit şi încâlcit, cu sălaşul pe care şi-l face căprioara în iarba înaltă. Pe chip avea urme de murdărie. Nu era prima dată când remarcam lipsa de interes a lui Gertie în privinţa igienei

personale. Avea chiar un miros aparte, foarte apropiat de cel al unui sălbatic nespălat. Cu toate astea, am îmbrăţişat-o din toată inima, căci eram tare bucuroasă să o văd.

— La naiba să mă ia, drăguţo, dacă ţinutu' ăsta nu-i şi la capăt de lume, şi plin de praf! a zis ea. Grozav de urât, pe cuvânt. Prefer pajiştile din nord, unde aţi stat cât a fost cald. Să ştii că m-am ţinut după voi jumate din vara asta afurisită, împreună cu Marele Liliac Pourrier, un cercetaş metis. Nu-i un tovarăş rău, Marele Liliac, dat fiind că-i metis. Se pricepe să ţină urma oricui şi n-a făcut nici o mişcare în ce mă priveşte, dacă-nţelegi ce vreau să spun…

Ultima informaţie nu m-a mirat prea tare, ci mai degrabă prima parte a mesajului.

— Şi de ce-ai făcut asta, Gertie? am întrebat. De ce ne-ai urmărit toată vara?

— Căpitanu' m-a rugat să stau cu ochii pe tine, drăguţo, mi-a răspuns. Era grozav de îngrijorat, mai ales când i-am povestit ce-a fost data trecută, după petrecerea aia cu whisky. L-am încredinţat că tu n-ai păţit nimic. Mi-am închipuit că băştinaşii o să bea tot în noaptea aia. Aşa-i cu pieile-roşii: dacă au ceva whisky, îl dau gata într-o clipită. Dacă s-a terminat şi nu mai au de unde să facă rost, se-ncheie petrecerea. Cam aşa m-am gândit c-o să se întâmple.

Am încuviinţat din cap.

— Şi după ce ne-am oprit lângă Tongue River nu ne-ai mai urmărit, aşa-i? am întrebat-o.

— Aha, mi-am zis că lucrurile merg bine şi m-am întors să-l pun la curent pe căpitan.

— Păi, atunci, Gertie, de vreme ce tot eşti în serviciul permanent al căpitanului Bourke, i-am zis, pot să presupun că ai venit să-mi aduci veşti de la el?

— Da, drăguţă, sigur că poţi, spuse Gertie. Îşi doreşte să te vadă; vrea să vă întâlniţi sub piciorul sudic al podului ce traversează Platte River, în seara asta, după cină. Mi-a zis să porţi hainele de femeie albă ca să nu atragi atenţia, dacă s-ar întâmpla să vă vadă cineva.

Am izbucnit în râs.

— Da, cred şi eu că n-ar fi în avantajul bunului căpitan să fie văzut în compania unei neveste de indian, mai ales dacă e vorba de femeia şefului de trib. Din păcate, Gertie, nu mai am haine de femeie albă; le-am dat pe toate. Îmi

păreau… cum să spun… nepotrivite în situaţia de faţă.

— Da, scumpo, să ştii că-nţeleg exact, a zis Gertie. Apoi a privit în jos spre îmbrăcămintea ei: Ei, ce naiba, cred că ţi-aş putea împrumuta hainele mele. Nu-mi plac mie rochiile, fie ele de femeie albă ori de indiancă, da' sunt gata să fac schimb cu tine.

— E tare frumos din partea ta, Gertie, am spus eu iute, dar n-o să fie nevoie. Deşi fusesem obligată să renunţ la multe dintre cerinţele igienice specifice lumii civilizate, care mi se păruseră cândva lucruri absolut obişnuite, nu eram încă pregătită să îmbrac veşmintele mirositoare purtate de Dirty Gertie: Căpitanul va trebui să se întâlnească cu mine aşa cum sunt îmbrăcată, ca o nevastă de indian. Transmite-i, te rog, că voi fi acolo la ora stabilită.

— Sigur, drăguţă, spuse ea, după care începu să zgârie pământul cu cizma. Da' la naiba, nu mă inviţi să stau jos puţin? Credeam că mai stăm şi noi de vorbă.

I-am zâmbit blând, dându-mi seama că, în buimăceala stârnită de gândul apropiatei revederi cu John Bourke, nu mă purtasem cum ar fi trebuit, tratând-o ca pe un mesager, nu ca pe un prieten.

— Bineînţeles că stăm, Gertie. N-am vrut să fiu nepoliticoasă. Te rog, intră, doamnele o să fie bucuroase să te vadă din nou.

— Scumpo, înainte să mergem înăuntru, a spus Gertie, hai să lămurim un lucru, aşa, între patru ochi. Am eu o bănuială că tu vrei să mă-ntrebi ceva.

— Ce să te întreb? am zis. Are legătură cu John Bourke?

Gertie a dat din cap.

— A rupt logodna cu tânăra Bradley, dacă voiai cumva să ştii ce s-a-ntâmplat. Fata s-a întors la mama ei, în New York.

*

Nici unul dintre puţinii trecători sau vizitii ai vreunei căruţe ce trecea pe drum n-au dat nici cea mai mică atenţie unei indience oarecare, înfăşurată modest într-o pătură Hudson Bay[25], care străbătea vechiul pod de peste Platte River. Când am ajuns în capăt, am aruncat iute o privire în jur, ca să fiu sigură că nu m-a văzut nimeni, şi am coborât, luând-o pe poteca îngustă dintre sălcii, spre malul râului.

25. Hudson’s Bay Company este numele firmei care comercializa aceste pături de lână în America de Nord.

John Bourke mă aştepta deja acolo. Fiindcă nu mă văzuse, m-am oprit să-l privesc o clipă şi să încerc să-mi potolesc bătăile inimii. Se uita la râul unduitor şi leneş, cu mâinile prinse la spate, furat de gânduri. Pentru că n-aş fi putut îndura să-i citesc pe chip dezamăgirea, odată ce-ar fi văzut că nu mă transformasem la loc în tânăra albă, atrăgătoare şi bine îmbrăcată, alături de care recitase la un moment dat din Shakespeare, am vorbit eu întâi.

— Nu te întoarce spre mine, căpitane, am spus.

— De ce-mi ceri asta? m-a întrebat, întorcându-se puţin, după care s-a oprit.

— Fiindcă arăt aşa cum m-ai văzut ultima oară. Sunt încă îmbrăcată ca o sălbatică şi nu pot îndura dezgustul care ţi se citeşte pe chip.

Atunci s-a întors. Profund neliniştit, cu sprâncenele adumbrindu-i ochii plini de vinovăţie, mi-a spus:

— Doamnă, vă rog să mă iertaţi. M-am purtat îngrozitor. A fost un şoc pentru mine să vă revăd după atâtea luni.

Am râs.

— A, sigur, un şoc, am spus. Adevărat! Mai ales că m-ai văzut îmbrăcată în hainele duşmanului. Cât de greu trebuie să-ţi fi fost, căpitane!

— Doamnă, aveţi tot dreptul să fiţi supărată pe mine, a zis el. Ar fi trebuit să-mi închipui că veţi fi îmbrăcată aşa. Oricum, sper să mă credeţi când vă spun că n-am simţit dezgust nici un moment.

— Nu? am întrebat, apropiindu-mă. Şi atunci, ce-a fost, căpitane, dacă nu dezgust?

A venit lângă mine şi mi-a cuprins mâinile într-ale sale. Degetele îi erau aspre şi puternice, însă atingerea lor rămăsese delicată, aşa cum îmi aminteam. Privirea i s-a îmblânzit când s-a uitat în ochii mei, într-un fel care, din nou, îmi era cunoscut.

— Durere, poate, a spus el.

— Durere? am întrebat, simţind cum mi se ridică sângele în obraji. Tare mi-e că nu te înţeleg, căpitane. Durere faţă de trecerea mea la păgânism?

— Nu, May, durere pentru că aparţii acum altui bărbat, a răspuns el, şi altui neam. Odată, preţ de o clipă, ai fost a mea. Te-am lăsat să pleci. Ce ai văzut tu a fost chipul unui bărbat copleşit de căinţă pentru că a dat greş şi căruia

îi e silă de propria slăbiciune.

Atunci l-am cuprins cu braţele, sau poate că m-a cuprins el, cine mai ştie… Cred că nici unul din noi n-a vrut să ajungem aici; în nici un caz el, a cărui probitate morală nu i-ar îngădui să îmbrăţişeze o femeie măritată. Noi suntem însă ca nişte magneţi, aşa că am rămas lipiţi unul de altul, fără să ne spunem nimic… căci n-am fi găsit niciodată vorbele potrivite.

Am ţinut ochii strânşi, ca să nu-mi curgă lacrimile, dar i-au căzut totuşi pe gât şi le-am simţit şi eu pe obraji.

— John, am şoptit, dragul meu John… De unde era să ştim…

— Ai fost a mea, May, a zis el, şi te-am lăsat să pleci. Asta n-o să mi-o iert niciodată.

— Iar eu am plecat, John, am spus. Nu se putea altfel; nu se poate altfel.

Pătura îmi căzuse la picioare şi, cu braţele căpitanului înlănţuindu-mă, nu mai rămăsese mare lucru între pielea catifelată şi moale de antilopă din care era făcută rochia mea largă şi propria mea piele. Ne-am simţit unul pe celălalt… contururile odată familiare ale trupurilor noastre s-au contopit într-o singură formă, o singură fiinţă…

Atunci, în aceeaşi clipă, ne-am desprins amândoi din îmbrăţişare. Am simţit în piept sentimentul cumplit, imponderabil, al căderii în gol.

Căpitanul a vorbit primul, având în glas un fel de cruzime înăbuşită.

— Nu se poate, May. Eşti măritată cu altcineva.

— Bineînţeles că nu se poate, John, am spus, gândindu-mă că inima mea încărcată de emoţie o să explodeze în mii de bucăţele. Port în pântec copilul lui.

La auzul veştii, a zâmbit şi s-a apropiat din nou de mine, ca şi când faptul în sine ne-ar fi eliberat, pentru scurt timp, de legătura care ne unea. Şi-a aşezat mâna mare, cu degetele răsfirate, peste pântecul meu, însă cu atâta blândeţe, încât părea că l-ar fi mângâiat pe copil.

— Mă bucur foarte mult pentru tine, May, a spus el. Te rog să mă crezi.

Mi-am aşezat mâna peste a lui.

— Patru luni, John, aşa cred. Nu-s bizare căile vieţii?

— „Când soarta hotărăşte, toţi oamenii se pleacă“, a recitat el, „Împotrivirea-i fără rost, de vântul şi cu valul te încearcă“ [26].

26. William Shakespeare, *Henric al VI-lea*, Partea a treia, actul IV, scena 3.

— Doamne, cât mi-ai lipsit, May. M-am gândit tot timpul la tine.

— Şi eu m-am gândit, John, i-am răspuns. Dar ce s-a întâmplat cu logodnica ta, Lydia Bradley? Gertie mi-a povestit că ai trimis-o înapoi în est.

— Onoarea mi-a impus ca, în aceste condiţii, să nu mă căsătoresc cu ea, m-a lămurit el. M-am îndrăgostit de tine, May; ai fost a mea.

— Of, John, te torturezi singur cu acest cumplit simţ al onoarei, am spus, şi cu o morală catolică extrem de strictă. Era o tânără destul de agreabilă şi ar fi fost o soţie bună pentru tine. Şi tu, desigur, un soţ bun pentru ea.

— Acum a vorbit firea ta practică, aşa-i, May? Mi-a zâmbit ştrengăreşte, ca odinioară, iar ochii lui adumbriţi s-au îngustat uşor la colţuri. „Destul de agreabilă“ nu înseamnă mare lucru. În orice caz, era mult prea sensibilă ca să devină soţia unui militar cu state vechi, cum sunt eu.

— Ar fi fost cea mai norocoasă femeie de pe pământ, John, am zis.

— Şi tu, May? m-a întrebat el. Cum e cu norocul tău? Spune-mi, îţi iubeşti soţul? Eşti fericită în căsătoria asta „aranjată“?

— Eu cred că sunt trei întrebări separate, căpitane, am spus. La prima, aş răspunde că norocul meu e amestecat. La a doua, aş zice că da, îl iubesc şi îl respect pe soţul meu, Micul Lup. Este un bărbat de ispravă şi are grijă de familia lui. Nu sunt însă „îndrăgostită“, în sensul pe care bănuiesc că îl dai tu cuvântului. Nu îl iubesc cum te-am iubit pe tine… cum aş putea? Cât priveşte chestiunea fericirii, după cum mi-a explicat prietena noastră comună, Gertie, aş răspunde că „fericirea e un fel de a fi al omului, cam preţios, născocit de albi“.

Am auzit atunci din nou râsul puternic şi sănătos al căpitanului, care mi-a frânt inima.

— Iată o cugetare demnă de Bard! a zis. Straşnică femeie Gertie a noastră, nu crezi?

— Ba da, am confirmat eu, şi, în ce mă priveşte, o prietenă adevărată.

— Şi traiul tău printre sălbatici, May? m-a întrebat apoi, pe un ton mai grav. Cum îţi merge? Să ştii că am fost tare îngrijorat în privinţa ta.

— Aşa că ai trimis-o pe Gertie să vegheze asupra mea. Am aflat, John, şi îţi sunt profund recunoscătoare pentru grija ce mi-o porţi. Prima dată a sosit la momentul potrivit… iar a doua oară a plecat puţin prea devreme.

Chipul căpitanului s-a întunecat din nou.

— Ce vrei să spui, May? m-a întrebat. Gertie zicea că eşti sănătoasă şi că te-ai adaptat bine la noile condiţii. S-a întâmplat ceva?

— Ce ţi-a spus ea e adevărat, John, am răspuns, dându-mi seama că a-i povesti despre răpirea noastră de către indienii Crow, hoţii de cai, ar fi însemnat să-l supun la o tortură zadarnică. Atâta doar că, aşa cum ne-ai avertizat, viaţa pe care o ducem alături de aceşti oameni este ciudată şi înspăimântătoare, uneori. Una dintre fete, mica mea prietenă Sara, a fost ucisă într-un accident.

John mi-a atins delicat chipul cu mâna.

— Îmi pare rău, May, a zis el. Ştiu cât de mult ţineai la ea.

— În afară de asta, am reuşit să ne descurcăm, în mare parte, am spus.

— N-am nici o îndoială, mai ales în ce te priveşte. Uită-te la tine, May! Ai o condiţie fizică grozavă şi eşti cafenie ca băştinaşele. Îmi pari chiar mai frumoasă de cum îmi aminteam. Cred că viaţa în aer liber îţi prieşte.

— Recunosc că are unele avantaje, dar şi neajunsuri, am spus. În cea mai mare parte a timpului, John, a fost şi când aş fi trăit într-un vis, iar viaţa adevărată ar fi stat în loc. Dar când am venit aici şi te-am văzut din nou… reveria s-a întrerupt brusc.

— Visul tău nu s-a sfârşit încă, May, a zis Bourke cu un aer grav. S-a întors apoi cu spatele la mine, îndreptându-şi privirea spre râu. Să ştii că te-am chemat aici şi din alt motiv, nu doar pentru că voiam să te văd.

— Aşa mă gândeam şi eu, căpitane, am spus. Gertie mi-a zis că guvernul ne va abandona aici.

— Nu, nu vă abandonează, a răspuns iute Bourke, întorcându-se spre mine. Nu atâta vreme cât generalul Crook mai are un cuvânt de spus în această chestiune.

— Şi *are* generalul Crook un cuvânt de spus în această chestiune? am întrebat.

— May, armata a fost pusă într-o situaţie ingrată, mi-a explicat el. Lucrurile s-au complicat de astă-vară, când a venit Gertie să-ţi aducă veşti. Geologii care au luat parte la expediţia lui Custer s-au întors cu rapoarte strălucitoare privind existenţa aurului în munţii Black Hills. Grupuri întregi de mineri, însufleţiţi de posibilitatea unei îmbogăţiri rapide, se îndreaptă, chiar în timp ce vorbim, spre ţinutul acela. Armata a primit imposibila sarcină de a încerca să-i oprească, pentru a respecta prevederile tratatului încheiat la Fortul Laramie. Bineînţeles, situaţia e dificil de controlat, iar lucrurile nu pot continua astfel. Opinia publică, susţinută de campanii de presă moralizatoare, cere ca aceşti munţi să devină un teritoriu sigur pentru coloniştii albi, iar băştinaşii să

fie alungaţi.

— Alungaţi? am întrebat. Dar ei cred că munţii Black Hills le aparţin – şi chiar aşa este. Luptători din tribul Sioux au venit deja să vorbească cu noi, John. Pregătesc grupuri de războinici ce vor porni împotriva minerilor care le invadează ţinutul. E doar o problemă de timp până li se vor alătura şi oameni de-ai noştri.

— Tocmai din acest motiv, dar şi la recomandarea inspectorului Watkins de la Biroul pentru Relaţia cu Indienii, a spus căpitanul, Departamentul de Război a primit ordin să-i strângă pe toţi sălbaticii aflaţi în libertate, atât din tribul Sioux, cât şi Cheyenne, şi să se ocupe de instalarea lor în rezervaţii. Acţiunea este deja în desfăşurare.

— Acum încep să înţeleg de ce colaborează armata cu francezul ăla pitic şi afurisit, am zis eu. Voi toleraţi jefuirea sălbaticilor la schimbul de bunuri, ca să-i obligaţi, ca pe nişte copii ascultători, să apeleze de îndată la bunăvoinţa Marelui Părinte Alb.

— Exact, a confirmat căpitanul Bourke, încuviinţând din cap. Este o hotărâre menită să aducă pacea şi ar putea fi pusă în aplicare mai repede cu ajutorul tău şi al prietenelor tale, dacă vă încurajaţi soţii să vină de bunăvoie, împreună cu familiile lor, în rezervaţii, în cel mai scurt timp posibil.

— Prin urmare, decizia de a nu le mai furniza arme şi muniţie, am adăugat eu, a fost luată ca măsură de precauţie, în eventualitatea în care noi am da greş?

Căpitanul nu şi-a ferit privirea când mi-a răspuns. A încuviinţat cu un aer mohorât.

— Acum se organizează o campanie sub conducerea generalului Crook, cu scopul de a-i captura pe toţi băştinaşii ostili, care nu se vor fi predat de bunăvoie până la 1 februarie 1876. În calitate de soţie a Micului Lup, te afli într-o poziţie aparte şi poţi ajuta la îndeplinirea planului. De altfel, cred că ai salva multe vieţi.

— Aha, ai ajuns acum la concluzia că programul „Mirese pentru indieni“ este totuşi folositor, am zis eu.

— De la bun început, am avut convingerea, a spus Bourke, că este un program josnic şi imoral, care te-a pus pe tine şi pe prietenele tale într-o situaţie teribil de riscantă. Cu toate astea, a fost pus în aplicare, voi sunteţi în tabăra lor, aşa că, da, acum poate fi de folos.

— Soţul meu trăieşte cu impresia că, atâta vreme cât tribul Cheyenne

rămâne în ţinutul ce i-a fost dat „pentru totdeauna“, în urma unui tratat oficial, nu comite nici o fărădelege, i-am explicat eu.

— Preşedintele Grant a trimis de curând o comisie care va negocia cumpărarea munţilor Black Hills şi a împrejurimilor de la indienii Cheyenne şi Sioux, m-a informat căpitanul.

— Şi dacă nu vor vrea să vândă? l-am întrebat.

— May, aşa cum poate ai observat în călătoriile făcute împreună cu ei, a zis căpitanul, sălbaticii nu sunt foarte uniţi. Chiar şi în interiorul aceluiaşi trib, ca al tău, de pildă, există mai multe grupări diferite şi mai mulţi conducători. Fii sigură că membrii comisiei vor găsi persoane, atât în rândul indienilor Cheyenne, cât şi Sioux, care vor fi dispuse să negocieze vânzarea. Pe urmă, toţi ceilalţi băştinaşi care rămân acolo vor fi consideraţi intruşi de către armata Statelor Unite.

— Doamne, dar e abject, nu-i aşa? am spus cu voce scăzută.

— Însă necesar, se pare, a adăugat căpitanul. Este vorba de cursul inevitabil al istoriei.

— Şi dacă nu reuşim să-i convingem pe membrii tribului să vină în rezervaţie înainte de data stabilită, am întrebat, ai să ne urmăreşti, John? O să devenim duşmani?

— Aşa ceva nu trebuie să se întâmple niciodată, May, a spus căpitanul cu fermitate. Îţi povestesc toate lucrurile astea tocmai pentru a evita o astfel de situaţie-limită. Soţul tău, Micul Lup, a solicitat deja o audienţă la generalul Crook. Poate vei reuşi să-l influenţezi în bine.

— Soţul meu doreşte să discute problema mireselor care nu au sosit încă, potrivit înţelegerii cu Marele Părinte Alb, i-am dezvăluit eu. Indienii Cheyenne sunt păgâni, căpitane, e drept, dar ştiu să numere, iar soţul meu nu a trecut cu vederea lipsa mireselor promise.

— Atunci trebuie să-l convingi pe Micul Lup că, odată ce sălbaticii se vor fi stabilit paşnic în rezervaţie, vor primi şi restul de mirese.

— Acum îmi ceri să mint pentru guvern, John? am zis eu, ieşindu-mi din fire. Să-mi mint propriul soţ ca să acopăr aranjamentele voastre odioase?

— Nu sunt ale mele, May, m-a lămurit Bourke repede, şi nici ale generalului Crook. După cum ştii, guvernul nu ne-a cerut părerea. Dacă ar fi făcut-o, n-am fi aprobat niciodată acest program. Nu o să-mi cer scuze pentru rolul nostru în această chestiune. Am primit sarcina să vă apărăm pe acelea

dintre voi care sunteţi deja în tabăra indienilor şi, prin urmare, în primejdie. Voi face în aşa fel încât generalul Crook să aibă o întâlnire cu soţul tău; superiorul meu este un om de onoare, care a fost întotdeauna cinstit în negocierile cu sălbaticii. Nu îi va promite nimic legat de sosirea mireselor, dar e posibil să folosească această cerinţă drept momeală. Depinde de tine să-ţi convingi soţul să-şi ducă oamenii în rezervaţii înainte de iarna următoare. Acolo vor primi tot ce au nevoie – hrană, un acoperiş deasupra capului, iar copiii lor (şi *ai tăi*) vor fi educaţi de creştini. O să înveţe să scrie şi să citească, o să deprindă munca câmpului, vor ara, vor săpa şi vor supune pământul, aşa cum ne povăţuieşte Biblia. Chiar dacă situaţia politică s-a schimbat, şi se poate, May, să te fi schimbat şi tu, nu uita totuşi că aceasta a fost misiunea voastră de căpătâi: să-i asimilaţi pe sălbatici şi să-i aduceţi la sânul civilizaţiei creştine.

— Ai auzit, probabil, cum a adus dolofanul nostru misionar episcopalian copiii la pieptul lui larg? l-am întrebat.

— Am auzit, a zis Bourke, înroşindu-se, şi am observat că se înfuriase, precum apa ce stă să dea în clocot. Reverendul Hare a fost rechemat de episcopul Whipple, care promite o anchetă amănunţită cu privire la acuzaţiile ce i se aduc.

— Chiar nu este nevoie de o anchetă amănunţită, am spus. Ştim cu toţii ce s-a întâmplat. Ai însă cunoştinţă de faptul că asemenea incidente legate de copii sunt străine culturii indienilor Cheyenne? Nu e vorba că sunt rare; pur şi simplu, nu există. În calitate de etnolog amator, m-am gândit că te-ar putea interesa. Avem ce să-i învăţăm pe barbari, nu-i aşa, John?

— Societatea Misionară a Bisericii încearcă să găsească un preot catolic care să vină împreună cu voi în tabăra indienilor şi să îndeplinească rolul de consilier spiritual. Soţul tău a cerut răspicat, şi foarte înţelept, aş adăuga eu, a punctat căpitanul cu un zâmbet ironic, „o robă neagră“ de această dată.

— Nemaipomenit, am răspuns, deloc impresionată. Băieţii noştri vor fi de-acum în siguranţă.

— Doamne-Dumnezeule, May! a exclamat Bourke, scuturând din cap şi izbucnind în râs. Eşti cea mai insolentă femeie pe care o cunosc! Pe urmă a râs din nou, cu plăcere şi din toată inima. Am râs şi eu împreună cu el.

Ne-am îmbrăţişat iute înainte de a ne despărţi. N-am îndrăznit să zăbovim unul în braţele celuilalt, ca nu cumva să devenim, încă o dată, o singură fiinţă…

18 septembrie 1875

Micul Lup a fost în audienţă la generalul Crook. Noi, femeile albe, nu am avut voie să participăm ori să părăsim tabăra, căci mai mulţi reprezentanţi ai presei, printre care şi domnul Robert E. Strahorn, de la cotidianul *Rocky Mountain News*, din Denver, sosiseră de curând în fort. Autorităţile au considerat că nu ar fi fost de dorit să fim văzute de jurnalişti ori să se stabilească vreo legătură între noi, guvern şi armată. Oricum, după modul în care ne-au tratat locuitorii fortului la venire, cea mai mare parte dintre noi am evitat apropierea de populaţia albă. Nu prea discută nimeni cu voce tare, iar ziarele se feresc de subiect ca de ciumă, dar mai sunt aici femei albe, majoritatea alcoolice, care au ales să trăiască alături de indienii din preajma fortului. Sufletele acestea chinuite au fost etichetate drept „târfe decăzute", iar noi suntem asociate cu ele.

Tot ce ştiu despre întâlnirea cu generalul Crook este puţinul ce l-am putut afla chiar de la Micul Lup şi de la Gertie, care a tras cu urechea afară, sub fereastră. Aşa cum bănuise căpitanul Bourke, generalul nu a dat nici un fel de asigurare referitoare la sosirea mireselor aşteptate. A precizat numai că, în situaţia în care indienii Cheyenne ar fi de acord să vină în rezervaţie înainte de iarna viitoare, problema va fi analizată din nou de autorităţile în drept. Acest fel de a discuta al oamenilor albi îl încurca şi îl înfuria pe Micul Lup, dat fiind că, din punctul său de vedere, situaţia fusese lămurită deja şi se încheiase o înţelegere.

Generalul i-a promis, totodată, că, odată cu stabilirea în rezervaţie, Marele Părinte îi va trata cu toată atenţia cuvenită.

— Da, i-a răspuns Micul Lup, am fost în rezervaţia Red Cloud şi am putut vedea ce înseamnă generozitatea Marelui Părinte. În ţinutul acela nu mai era vânat şi, la fel ca miresele făgăduite tribului Cheyenne, doar o mică parte din proviziile promise au fost asigurate. Aşa se face că indienii Sioux au fost nevoiţi să-şi omoare caii ca să aibă ce mânca. Am trăit în libertate toată vara, pe meleagurile noastre, şi avem carne să ne ajungă întreaga iarnă. De ce am merge în rezervaţie, când avem tot ce ne trebuie şi trăim liberi pe pământul nostru?

Felul de a judeca al Micului Lup, simplu şi copilăresc, este, în acelaşi timp, pe deplin convingător şi implacabil. Până şi generalului Crook, om cu experienţă în negocierile cu sălbaticii, i-a fost greu să-i explice avantajele instalării în rezervaţie înainte de venirea iernii. Aşadar, întâlnirea a luat sfârşit fără rezultate concrete.

În ce priveşte schimbul de bunuri (şi într-o notă mai degrabă optimistă), Nas-Mare-Om-Mic şi-a găsit naşul cu cele două gemene ale noastre. Tocmai lăcomia micului netrebnic pentru pieile aduse de noi a fost cea care i-a compromis firava alianţă cu armata, altfel interesată să ne ştie săraci, aşa că ne-am descurcat până la urmă destul de bine. În acelaşi timp, în afara fortului, se practicau tot mai multe operaţiuni de schimb ilegale, făptuite de neguţători fără scrupule. Micul Lup a obţinut de la aceştia armele, muniţia şi praful de puşcă de care aveam nevoie.

Soţul meu nu e deloc prost şi a înţeles că hotărârea Marelui Părinte Alb de a retrage de la schimb armele şi muniţiile cerute de indienii Cheyenne avea scopul de a-i lăsa fără apărare. Cât priveşte chestiunea mireselor care lipsesc, Micul Lup bănuieşte că ceva este în neregulă. Poate că nu întâmplător, printre muniţiile de contrabandă achiziţionate de grupul nostru de la negustorii din preajma fortului se numără şi o ladă întreagă de carabine noi.

19 septembrie 1875

Ieri, câţiva dintre cei mai importanţi şamani ai noştri au mers în fort pentru a răspunde unei provocări lansate, aşa cum am aflat ruşinată mai târziu, de căpitanul John G. Bourke şi o parte dintre camarazii săi din armată. Indienii îi spun lui Bourke Vraciul-Hârtiilor, căci, în calitate de aghiotant al generalului Crook, notează mereu câte ceva prin registre.

Dacă n-am fi stat departe de fort, noi, femeile albe, am fi aflat mai devreme ce se ascundea în spatele acestei afaceri blamabile şi i-am fi pus iute capăt. Aşa se face că am prins de veste abia când un băiat a sosit în fugă la cortul Micului Lup, spunând că şeful Iarbă-de-Leac trebuie să vină ca să facă faţă provocării ridicate de „cutia tainică“ a omului alb şi că trebuie să ajungă acolo cât de repede, spre a salva onoarea poporului său, fiindcă nici unul dintre şamani nu a putut să-i dea de capăt.

Nu mi-am dat seama despre ce vorbea copilul, însă am hotărât să merg împreună cu soţul meu în fort, ca să aflu. Am sosit la momentul potrivit pentru a fi martorii celei mai recente înfrângeri a unuia dintre şamanii noştri în faţa aşa-numitei „cutii tainice“. Era ceva mai mult decât o veche baterie electrică, pe care soldaţii fără treabă au modificat-o în aşa fel, încât atunci când era activată de o manivelă, trimitea o undă de şoc spre orice nefericit care atingea polii

dispozitivului. Alături, militarii aşezaseră o căldare cu apă pe fundul căreia se vedea un dolar strălucitor de argint.

Se amuzau copios provocându-i pe toţi cei interesaţi să se aplece spre găleată ca să ia dolarul, făcând, bineînţeles, menţiunea ca doritorul să ţină o mână pe baterie.

Unul după altul, şamanii noştri îşi spuneau incantaţiile şi încercau să ajungă la găleată ca să scoată dolarul. În vreme ce soldaţii cântau veseli propria „formulă magică“ – balada irlandeză *Pat Malloy*[27] –, unul dintre ei, anume John Bourke în persoană, învârtea manivela teribilei măşinării, iar descărcarea de curent electric îi făcea pe bieţii sălbatici să se predea de îndată. În felul acesta fusese umilit fiecare dintre şamani în faţa privitorilor. Unii din ei au avut curaj să încerce şi a doua oară, dar s-au dat bătuţi în faţa aparatului.

27. Balada, foarte populară în secolul al XIX-lea, spune povestea unui tânăr pe nume Pat Malloy, care este nevoit să-şi părăsească familia şi ţara natală pentru a-şi câştiga existenţa.

La început, Bourke nu m-a zărit în mulţime, iar eu am încercat să-mi opresc soţul.

— Nu face asta, i-am spus. Aici nu e vorba de vreo „taină“, ci doar de o şmecherie a omului alb. O să fii rănit şi înjosit în faţa tuturor, dacă încerci.

Alţi membri ai tribului l-au îndemnat însă pe Micul Lup să facă proba puterii ce o are iarba de leac, iar el s-a simţit dator să accepte.

Bourke nu mă zărise încă şi, când soţul meu s-a apropiat de maşinărie, căpitanul a spus:

— A, chiar şi căpetenia Micul Lup doreşte să răspundă provocării ridicate de cutia noastră tainică?

Am simţit o undă de răutate în vocea plină de veselie a lui Bourke, lucru care m-a dezamăgit profund.

N-am mai putut să stau deoparte şi am făcut câţiva paşi în faţă.

— Aşa vă distraţi, domnule căpitan? Umilind oameni nevinovaţi? Poate ar trebui să daţi o raită în jur ca să găsiţi nişte pui de căţel numai buni de torturat.

Unii dintre soldaţi au râs, dar erau oarecum jenaţi, ca nişte copii ce fuseseră prinşi asupra faptului.

— Sau de mâncat, cum fac afurisiţii de indieni, a spus unul din ei, râzând pe înfundate.

— Ne distrăm şi noi un pic, doamnă, a adăugat altul. Păgânii sunt cei care vor să-şi măsoare cu noi puterile şamanice. Nu vrem să facem rău nimănui; e doar un joc.

Căpitanul Bourke s-a albit la faţă auzindu-mi vorbele, deşi cred că era mai degrabă surprins de venirea mea acolo decât de mustrarea adusă. Când a vorbit, nu se simţea în glas nici o urmă de părere de rău, ci un fel de sfidare amestecată cu trufie.

— Îi învăţăm pe sălbatici, într-un mod relativ neprimejdios, că superstiţiile lor nu înseamnă nimic în faţa forţelor noastre superioare, m-a lămurit el. Este o lecţie pe care e preferabil s-o înveţe aici, doamnă, şi nu în altă parte, pot să vă asigur de asta.

— Înţeleg, căpitane, am zis. Iar acum vrei să-l înveţi aceeaşi lecţie pe soţul meu, Micul Lup, căpetenia Iarbă-de-Leac, cel mai respectat conducător al indienilor Cheyenne şi un luptător neînfricat. Oamenii lui îşi vor da seama, fără îndoială, cât sunt de neputincioşi în faţa omului alb.

— Doar dacă şeful vrea să-şi pună la încercare puterea, doamnă, a spus căpitanul, sfredelindu-mă cu ochii lui negri.

Micul Lup a pus mâna pe baterie, iar soldaţii au început să cânte *Pat Malloy*. Îl urmăream tot timpul cu privirea pe John Bourke, care răsucea deja manivela şi cânta împreună cu ceilalţi. Micul Lup nu a făcut nici o incantaţie; şi-a atins doar săculeţul cu iarbă de leac, pe care îl purta la piept, ca pe un fel de talisman, coborându-şi mâna spre căldare. În acel moment, căpitanul, care mă privea drept în ochi, cântând tare mai departe, n-a mai învârtit manivela. Soţul meu s-a aplecat peste găleată şi, fără să păţească nimic, a scos dolarul dinăuntru. Toţi cei de faţă l-au aclamat zgomotos, iar eu şi celelalte femei am scos triluri de bucurie.

John Bourke şi-a părăsit locul de lângă maşinărie, mi-a făcut semn din cap zâmbind uşor şi s-a îndepărtat cu paşi mari.

20 septembrie 1875

Vremea a început să se schimbe, iar noi ne pregătim de plecare. Temperaturile blânde de la începutul toamnei, de care ne-am bucurat în săptămânile trecute, au scăzut brusc peste noapte. Întinsă în adăpostul nostru, am ascultat noaptea trecută cum sufla vântul dinspre nord, ale cărui rafale

semănau cu huruitul ameninţător al unui tren de marfă. Cu toate că mi-era cald sub pieile de bizon, am simţit cum frigul iernii îmi pătrunde în oase.

Azi-dimineaţă, prietena mea Gertie mi-a făcut o ultimă vizită.

— Ai auzit veştile despre tovarăşa ta, Narcissa? m-a întrebat.

— N-am auzit, i-am răspuns, dar nu mă mai surprinde nimic.

— Se află la spitalul din fort, a zis Gertie. Se spune că a pierdut sarcina, da' eu o cunosc pe una dintre surori, care mi-a povestit că doctorul i-a scos copilul.

— Cum adică „i l-a scos"? am întrebat. Vrei să spui că a făcut un avort?

— Aşa se-aude.

— M-am înşelat, Gertie, am recunoscut eu. Sunt surprinsă. Nici una dintre noi n-a ştiut că era însărcinată.

— Sora spunea că Narcissa l-a rugat cu ceru' şi cu pământu' pe doctor să facă avortul, pentru că soţu' ei a siluit-o, a continuat Gertie, şi nu putea suporta gându' c-o să nască un copil de păgân.

— Prin urmare, va rămâne desigur în fort ca să-şi revină, am presupus eu, în loc să plece spre nord împreună cu noi.

— Te-ai prins, drăguţo, a încuviinţat Gertie, dând din cap. Concediu medical. Narcissa spune că, oricum, îşi va îndeplini mai bine misiunea dacă va rămâne în fort ca să facă pregătirile necesare mutării sălbaticilor în rezervaţie. Înţelegi cum stă treaba?

— Pe deplin, am răspuns. Un şobolan fuge de pe nava care se scufundă; la asta mă aşteptam. Ştiam toate că e o ipocrită, dar n-am crezut că va merge atât de departe.

— Mai e ceva ce-ar trebui să afli, scumpo, mi-a zis Gertie. Le povesteşte oamenilor că tu şi o parte din femei aţi devenit războinice de-a dreptu', că v-aţi sălbăticit de tot, că aţi luat scalpuri de indieni Crow, poate şi… poate le-aţi tăiat chiar şi alte părţi ale corpului, dacă-nţelegi ce vreau să spun…

— Înţeleg… am zis. Şi cui povesteşte ea toate lucrurile astea?

— Oricărui om din fort care stă s-o asculte, a răspuns Gertie. Vrei poate să stăm de vorbă, drăguţo?

— Nu. Nu pot, Gertie. Vreau doar să-ţi spun că în vremea cât am stat lângă Tongue River, în vara asta, o parte dintre noi am fost răpite de indienii Crow, hoţii de cai. Cred că s-a întâmplat la scurtă vreme de la plecarea ta. N-am vrut să-ţi spun, fiindcă ştiam c-o să te învinovăţeşti că n-ai fost acolo, să ne veghezi.

Tânăra Sara a fost ucisă atunci. Pe noi, celelalte, ne-au salvat soţii; asta e tot ce pot să-ţi povestesc.

Gertie a încuviinţat din cap.

— Da, drăguţo, înţeleg, a zis. Nu te mai întreb nimic. M-am gândit că poate-i bine să afli ce le spune misionara oamenilor. Pentru mine nu contează nici atâtica, să ştii. Am trecut şi eu prin aşa ceva; îmi închipui cum trebuie să fi fost.

— Îţi mulţumesc, Gertie, i-am spus, recunoscătoare că nu-mi ceruse detalii.

— Eu am venit mai mult să-mi iau rămas-bun, scumpo. Ne pregătim şi noi de plecare. Habar n-am încotro, că nu ne zic niciodată nimic. Da' trebuie să fie o expediţie importantă, fi'ndcă mi-au dat slujba înapoi şi pot să mân catârii, iar dacă-s aşa disperaţi că iau cu ei fete pe post de vizitii bănuiesc că au nevoie de toţi catârii şi de toate căruţele pe care pot pune mâna. Ni s-a spus că pornim mâine-dimineaţă. Eu socotesc că generalu' Crook îşi redistribuie o parte din trupe către nord, dată fiind problema legată de Black Hills. Umblă vorba că indienii Sioux, conduşi de şefii lor, Calul-Nebun şi Taurul-care-Stă, i-au atacat pe minerii şi coloniştii de-acolo. Nu ştiu încotro merg oamenii tăi, scumpo, da' eu, dac-aş avea de ales, m-aş ţine departe de locul ăla. Chestia e că atunci când trebuie să facă diferenţa între diferite triburi de indieni, armata nu e în stare să deosebească un rahat de bizon de un muşchi de vită. Nici măcar cercetaşii nativi nu prea reuşesc să se descurce; cel puţin, nu de la distanţă, iar atunci când se apropie, e deja al naibii de târziu. Ca urmare, militarii consideră că toţi indienii peste care dau într-o regiune cu probleme le sunt duşmani; adică-s vinovaţi, până se dovedeşte altceva.

— Căpitanul nu ţi-a dat amănunte, Gertie? am întrebat-o.

— Nu l-am văzut, drăguţo, mi-a răspuns. Da' când vine vorba de mişcări de trupe, s-ar juca cu focul de-ar fi să-i spună secrete din interior unei biete fete care mână catâri, dacă-nţelegi unde bat. Ei, da' să ştii c-am auzit şi de chestia cu bateria, a continuat ea. Ascultă la mine, i-a trebuit ceva curaj căpitanului ca să nu-l prăjească pe bătrânu' şef de trib, când a avut ocazia. A dat înapoi şi asta nu le-a picat deloc bine oamenilor lui.

— N-a dat înapoi, am contrazis-o. N-a învârtit manivela şi gata.

— Pentru soldaţi tot una-i, scumpo, mi-a zis ea. Era şansa lor să-l facă şah-mat pe marele şef, cu magia lor mai puternică, şi să-i dea o lecţie, iar căpitanul i-a dezamăgit.

— Nu era decât o afurisită de baterie, Gertie! am insistat eu. Nimic altceva. O nenorocită de maşinărie electrică!

— Sigur că da, drăguţo, ştiu ce era, da' aşa-s bărbaţii: „Am o baterie mai mare decât a ta". A făcut-o pentru tine, scumpo. Ţi-ai dat seama, nu?

— Da, am recunoscut, şi a fost un gest frumos din partea lui. Dacă-l vezi pe căpitan, Gertie, mulţumeşte-i, te rog, din partea mea. Apoi am râs: Şi dacă chiar are nevoie de confirmări în chestiunea asta, poţi să-i transmiţi că bateria lui nu e cu nimic mai prejos decât bateria căpeteniei.

Gertie mi-a zâmbit larg.

— Păi, asta le place s-audă, nu-i aşa, scumpo?

22 septembrie 1875

Autorităţile nu au reuşit să găsească atât de iute un preot care să ia locul onorabilului nostru Iepure, căzut în dizgraţie, dar ne-au trimis totuşi un călugăr benedictin care să ne însoţească. Habar nu avem de unde a venit individul ăsta ciudat şi nu ştim nimic despre el, dincolo de faptul că a ajuns ieri-seară în tabăra noastră, călare pe un măgar, şi ne-a spus că îl cheamă Anthony. Ne-a lămurit apoi că numele este inspirat de Sfântul Anton cel Mare, călugărul sihastru care a trăit în Egipt, în secolul al IV-lea. A mai adăugat că, la fel ca înaintaşul său spiritual, se afla în căutarea unui loc îndepărtat, în sălbăticie, unde să-şi întemeieze propria mănăstire, şi că, dacă nu avem nimic împotrivă, ar fi încântat să ne însoţească.

— Doamne-Dumnezeule, i-am şoptit lui Helen Flight, care se afla lângă mine, mai întâi ne trimit un episcopalian pederast mai mult decât dolofan, călare pe un catâr, iar acum soseşte un pustnic benedictin slăbănog, călare pe un măgar. Mă gândesc că acum ne putem da seama cum tratează autorităţile nevoile noastre spirituale.

— Hai c-ai ajuns la locul potrivit, dacă vrei să fie departe, frate Anthony, asta-i sigur, i-a spus Meggie Kelly, întâmpinându-l. Eu şi cu Susie suntem două catolice adevărate şi ne bucurăm că vii cu noi, aşa-i, Susie?

— Nici nu mai încape vorbă, a aprobat Susie.

— Întocmai, a întărit Helen. Anthony al Preriei, aşa o să-ţi spunem! Se potriveşte numai bine cu micul nostru grup, dacă mă-ntrebaţi pe mine.

Când scriu aceste rânduri, s-au ivit deja zorii. Urmează să plecăm ceva mai târziu. Încă stau înfăşurată în piei de bizon şi pături, iar Cea Liniştită reaprinde tăciunii.

— *Eho'eeto*, îmi şopteşte, când vede că m-am trezit. *Ninge*.

Strâng cuverturile mai bine în jurul meu. Aş vrea să merg să-mi fac nevoile, dar nu mă îndur să las căldura culcuşului, aşa că o să încerc să-mi abat gândurile scriind câteva rânduri.

Potrivit informaţiilor primite de la Gertie, ieri am privit cum două mari companii de cavalerie, însoţite de convoaie încărcate cu pachete, trase de catâri, părăsesc fortul. Una dintre ele se îndrepta spre nord-est, către tabăra militară Robinson, iar cealaltă spre nord-vest, în direcţia Fortului Fetterman. Nu puteau fi decât trupele generalului Crook, şi căpitanul John Bourke se afla, neîndoielnic, printre cei care plecau. Bănuiesc că generalul şi-a dislocat voit efectivele câtă vreme ne aflam încă în preajma fortului, ca să putem vedea cât sunt de puternice şi să le povestim şi altora.

Sunt oarecum liniştită la gândul că avem înaintea noastră toamna întreagă şi o parte din iarnă ca să ne mutăm în rezervaţie. În privinţa asta, atât căpitanul Bourke, cât şi generalul Crook au fost foarte expliciţi. Vreau să vorbesc şi cu celelalte femei, atunci când ne vom revedea, ca să ne unim eforturile şi să ne convingem soţii şi, poate în egală măsură, femeile din trib, arătându-le că am da dovadă de înţelepciune dacă ne-am preda. Mă tem însă că, după o vară relativ liniştită, într-o perioadă când băştinaşilor nu le lipseşte nimic, va fi destul de greu să-i facem pe oameni să înţeleagă motivele pentru care trebuie să renunţe la libertate şi să părăsească ţinutul care le aparţine „pentru totdeauna" – un cuvânt a cărui definiţie nu e atât de flexibilă în cultura lor, aşa cum e în a noastră.

Sunt îngrijorată pentru femeile din program, mai ales că iarna se apropie şi urmează să dăm naştere unor copii. Ce-i drept, am avut parte, pe timpul verii, de o vreme în general plăcută, aşa încât noi, „miresele", n-am suferit prea mult din cauza mediului potrivnic, cu excepţia vânturilor de prerie ce bat aproape neîntrerupt, pricinuind uneori îngrijorare şi nelinişte, iar în cazul sărmanei Martha, accentuând starea de rău dată de febra fânului. Odată ce-au venit primele rafale de aer îngheţat dinspre nord, am început să mă tem de faptul că vom fi nevoite să stăm izolate. Evident, un adăpost oarecum stabil în rezervaţie – poate chiar o casă adevărată – pare o alternativă plăcută, în comparaţie cu o iarnă lungă petrecută în *tipi*. Cu toate astea, trebuie să mărturisesc că şi corturile indienilor

sunt remarcabil gândite – păstrează răcoarea în zilele toride de vară, iar acum, chiar dacă temperatura a scăzut simţitor, e plăcut înăuntru. Dacă arde şi focul de dimineaţă, se face cald imediat.

În ultima vreme, Pană-pe-Cap împreună cu băieţelul ei drăgălaş, căruia îi spun Willie, la fel ca lui William, fiul meu scump, vin alături de mine sub pieile de bizon. I-am învăţat un fel de joc: uneori, în zorii zilei, când e răcoare, se strecoară la mine în pat, iar eu mă ghemuiesc lângă prunc, care miroase precum prunele sălbatice de prerie. Chicotim cu toţii ca nişte copii, după care noi, femeile, adormim adesea îmbrăţişate ca două surori, cu băieţelul cuibărit între noi. Câteodată ni se alătură şi Cea-care-Merge-Frumos, iar mama ei, Cea Liniştită, nu se împotriveşte apropierii frăţeşti dintre noi. În nopţile din urmă, mai reci, prima soţie şi-a reluat locul cuvenit sub pieile de bizon, lângă soţul ei, iar eu mi-am revenit îndeajuns după spaimele ce mă cuprindeau când se lăsa întunericul, aşa că m-am întors în patul meu. Suntem cu toţii precum o haită de câini ce caută confortul oferit de căldura trupului de alături. Uneori vine lângă noi, sub cuverturi, şi Micul-Îngrijitor-de-Cai, deşi am descoperit de curând că e cam mare ca să se mai cuibărească cu inocenţă în aşternutul femeilor! Alaltăieri, am simţit pe picior că împieliţatul era excitat, aşa că i-am dat un bobârnac peste mădularul tare ca un creion, făcându-l să ţipe ascuţit şi descurajându-i pornirile…

Acum, noi, fetele, şuşotim şi chicotim pe sub pieile de bizon; schimbăm cuvinte şi expresii în engleză printre frânturi în Cheyenne. Sugarul gângureşte între noi. N-am văzut vreodată un copil mai fericit; plânge foarte rar, iar când se întâmplă asta, Pană-pe-Cap îl ciupeşte de nas şi se opreşte aproape imediat. În acest fel, mamele Cheyenne îşi învaţă pruncii să fie tăcuţi precum animalele.

Sub cuverturile noastre e cald şi miroase înţepător. Ne simţim bine împreună şi nimeni nu vrea să se ridice şi să înfrunte aerul rece şi zăpada proaspăt căzută de-afară. Nu vrem să ne împachetăm lucrurile astăzi şi să ne începem călătoria prin frig şi omăt. Îl auzim apoi pe bătrânul crainic şi facem linişte câteva clipe, ca să ascultăm noutăţile zilei:

— În dimineaţa asta ne pregătim de plecare, strigă el. Plecăm în nord, spre tabăra de iarnă. Azi plecăm acasă. Luaţi-vă lucrurile, strângeţi corturile, în dimineaţa asta ne pregătim de plecare.

Şi totuşi, nu ne ridicăm, ci ne ghemuim mai strâns sub pieile de bizon, până când cotoroanţa din *tipi* începe cu ţipetele ei ascuţite:

— Toată lumea se dă jos din pat! E timpul să strângem, azi plecăm.

Dacă şovăim încă, are nuieluşa de salcie la îndemână şi o auzim cum plesneşte cuverturile. De fapt, e un pretext de a-şi folosi arsenalul aflat la dispoziţie. În cele din urmă, Pană-pe-Cap iese din aşternuturi, devenind din nou serioasă, preocupată de treburile adesea obositoare, specifice femeilor tribului, şi care le permit arareori asemenea răsfăţuri matinale. În dimineaţa asta îşi lasă copilul cu mine; ştie că voi avea grijă de drăgălaşul de Willie, aşa că îşi poate îndeplini îndatoririle liniştită. Mai rămân ghemuită câteva minute preţioase lângă prunc, care gângureşte ca un porumbel. Simt însă că trebuie să mă uşurez şi nici nu mai pot îndura cicăleala bătrânei *Vohkeesa'e*, aşa că, fără nici o tragere de inimă, las caietul deoparte şi ies de sub cuverturi pentru a îndeplini munca ce-mi revine. Îl iau şi pe micul Willie şi îl aşez într-un suport sprijinit de patul mamei sale. Nu scoate nici un sunet dezaprobator, dar cred că mă priveşte cu părere de rău, ca şi când ar vrea să-mi zică: „Nu mă lăsa aici, nu mă lăsa, mătuşico".

Când am ieşit din cort, soarele abia se ridicase deasupra orizontului, la est, însă fără a ne lăsa să sperăm că mai târziu se va încălzi. Cred că temperatura a coborât bine sub zero grade, iar zăpada e albă, strălucitoare, neatinsă, cu excepţia unui singur şir de paşi, ce coboară spre râu. Sunt urmele lăsate de Micul Lup, care s-a trezit dis-de-dimineaţă ca să înoate. Atât el, cât şi ceilalţi bărbaţi din Clubul de Îmbăiere al Sălbaticilor păstrează şi acum acest obicei, indiferent de vreme. Merg pe urmele lui şi mă opresc printre sălcii ca să mă uşurez. Lichidul e galben, fierbinte şi topeşte iute zăpada, lăsând să se vadă pământul roşu şi umed de dedesubt. Apoi, cobor spre râu şi mă dezbrac. Îmi scot mai întâi jambierele şi mocasinii, şi abia pe urmă renunţ la căldura pieii grele de bizon pe care o port deasupra, după care îmi dau jos rochia cât se poate de iute. Fără să stau pe gânduri, fără să-mi las nici măcar răgazul de a privi apa ca de gheaţă, intru în râu cât pot de repede. Respiraţia mi se opreşte în gât, mă scufund uşor şi ies la suprafaţă cu răsuflarea tăiată, încercând să-mi adun aerul din pieptul îngheţat. Reuşesc să scot doar un strigăt înăbuşit de uimire! Doamne, cât e de rece!

Ies iute din apă şi mă înfăşor, aşa goală, în pielea de bizon, care păstrează încă ceva din căldura adăpostului nostru. Îmi iau rochia, mocasinii şi jambierele şi alerg înapoi spre cort, cu tălpile goale prin zăpadă, iar picioarele îmi sunt deja amorţite când ajung. Mă reped spre intrare râzând şi scoţând sunete înfrigurate –

brrrrrr! –, spre încântarea familiei mele. Prins în suportul lui, copilul gângureşte vesel după intrarea mea vijelioasă, cu ochii larg deschişi.

— Da, *etoneto*! zic eu în Cheyenne, şi pe urmă în engleză: Rece! Brrrrrr!

Fetele, Pană-pe-Cap şi Cea-care-Merge-Frumos, îşi acoperă gura şi chicotesc în felul lor delicat şi timid, precum unduirile unui izvor de primăvară. Copilul gângureşte mai departe fericit. Cotoroanţa ţipă, dar nici ea, nici Cea Liniştită, rezervată de obicei, nu se pot abţine să nu zâmbească în colţul gurii văzându-mi strâmbăturile…

Aşa începe ziua. Mă gândesc doar la îndatoririle mele. Astăzi plecăm. Sunt o nevastă de indian.

23 septembrie 1875

Pregătirile de plecare au mers mai încet ieri, din cauza frigului, şi trecuseră deja primele ore ale dimineţii când am pornit la drum. Atunci a început să bată şi vântul dinspre nord, aşa că am înaintat toată ziua printre rafalele ce le stârnea.

Din fericire, tuturor celor care au vrut să meargă călare li s-a îndeplinit dorinţa, căci nu mai purtam cu noi cele câteva sute de piei pe care le avusesem la sosire, iar bunurile obţinute la schimb ocupau mai puţin spaţiu.

Am călătorit cea mai mare parte a zilei alături de prietena mea, Helen Flight. Bizarul şi proaspătul nostru îndrumător spiritual, fratele Anthony, ne urma destul de greu pe micul său măgar; picioarele lungi îi atârnau, iar tălpile aproape atingeau pământul. Bietul măgar pornea din când în când într-un trap stângaci, ca să nu rămână prea mult în urmă.

Graţie abilei intermedieri a surorilor Kelly, Helen a reuşit totuşi să obţină şi ceva materiale pentru desen de la „broscuţa cea înfiorătoare“, cum îi spune ea lui Nas-Mare. Se pare că unele neveste din garnizoană au căpătat o anume preocupare pentru artă ca mijloc de a petrece mai uşor nenumăratele zile când soţii le sunt plecaţi în expediţii, aşa că francezul are în stoc materiale de acest fel. Helen şi-a completat rezerva de cărbune şi hârtie pentru desen; a căpătat chiar şi un nepreţuit rulou de pânză pentru pictat. Draga de ea a mai luat şi două caiete noi, pe care mi le-a dăruit. I-am fost tare recunoscătoare, căci umplu paginile într-un ritm ameţitor. S-ar putea ca, în curând, să renunţ la scris cu totul, dat fiind că jurnalele mele sunt deja multe şi greu de transportat.

Helen şi-a ţinut mereu pipa bine strînsă între dinţi, în vreme ce înaintam pe

vântul acela cumplit de rece; deşi nu-i atingea şalul de la gât, nu prea cred că a reuşit să o ţină aprinsă. Eram amândouă bine îmbrăcate. Eu aveam încă o pereche de jambiere şi mocasini tiviţi cu blană şi un fel de manşon mătăsos de castor, ca să nu-mi îngheţe mâinile. Ea purta o pereche nouă de mănuşi şi cizme bărbăteşti, obţinute de la prăvălia din fort, la care se adăugau jambiere specifice băştinaşilor, din piele şi blană. Amândouă eram îmbrăcate cu haine grele din păr de bizon, pentru care îi suntem tare recunoscătoare cusătoresei noastre, Jeanette Parker, care ni le-a făcut încă de astă-vară. Pe cap purtam căciuli căzăceşti de castor, trase bine peste urechi; acestea din urmă fac parte din portul indienilor şi sunt foarte practice. Capul ne era înfăşurat în şaluri de lână, iar mişcările, îngreunate de hainele groase. Conversaţia ar fi fost, în cel mai bun caz, anevoioasă, însă cu vântul care bătea din faţă, devenise imposibilă, căci cuvintele păreau să ne fie împinse înapoi în gât înainte să aibă vreme să iasă. Am încercat să strigăm una la alta, după care ne priveam neajutorate, străduindu-ne să ne dăm seama dacă s-a înţeles ceva. Până la urmă, am ridicat amândouă din umeri şi ne-am mulţumit să călătorim în tăcere, însoţite doar de propriile gânduri, cu spatele aplecat, chinuindu-ne în zadar să ne facem cât mai mici în calea vântului ce bătea fără oprire.

Cât e de ciudat să-mi aduc aminte că, în urmă cu şase luni, când părăseam Fortul Laramie, eram nişte femei albe neliniştite la gândul primei noastre apropieri de sălbăticie; acum, probabil la fel de neliniştite, plecăm de aici în calitate de neveste care se întorc acasă. Mi-am dat încă o dată seama azi-dimineaţă, pe măsură ce înaintam înfruntând suflarea rece a vântului din nord, că angajamentul meu fusese pecetluit definitiv de inima ce îmi bate în pântec şi că nu aş fi putut să rămân nici dacă mi-aş fi dorit.

Nu mai găsesc loc în caiet sau în inima mea pentru alte gânduri legate de John Bourke. Încerc să mi-l scot din minte, ceea ce nu e deloc uşor. Nu pot să îl plasez cu nonşalanţă într-un trecut îndepărtat. E vorba, mai degrabă, de un act de voinţă, un fel de operaţie la care îmi supun singură propriul suflet… cea mai sângeroasă mutilare din câte există. Pentru că l-am revăzut, am rămas în braţele lui câteva clipe şi i-am simţit mâna delicată şi puternică peste pântec, despărţirea noastră a fost mai dureroasă de astă dată… Acum am sentimentul că va urma un altfel de sfârşit.

Scriu aceste câteva rânduri în prima noapte de la plecarea din Fortul Laramie. Se pare că astăzi nu am înaintat foarte mult, ca şi când vântul însuşi

ne-ar fi ţinut pe loc. În ciuda faptului că am fost bine îmbrăcată, la capătul zilei am simţit că îngheţasem până la oase. Vântul de prerie taie ca un brici, indiferent cât de groase sunt hainele, şi căldura adăpostului nostru mi s-a părut, astă-seară, un adevărat lux.

Micul Lup a omorât, în drumul nostru, o antilopă, aşa că diseară vom mânca carne proaspătă de pe coapsa animalului, cea mai fragedă şi mai gustoasă, după părerea mea, dintre toate felurile de vânat. I-am invitat pe Helen şi pe soţul ei, domnul Mistreţ, precum şi pe noul călugăr, Anthony, să ni se alăture la masă. Când recitesc această însemnare, totul pare mai elegant şi mai formal decât era de fapt.

Oaspeţii au bătut cu vârful degetelor peste acoperitoarea de la intrarea în cort, în jurul orei stabilite; i-am aşezat la locul de onoare, lângă foc. Întâi, Micul Lup a binecuvântat carnea ridicând o bucată spre cele patru puncte cardinale, apoi spre cer şi spre pământ, lăsând-o pe o mică farfurie, mai departe de foc, pentru ca *He'amaveho'e* – Creatorul însuşi – să o poată degusta (chiar dacă, bineînţeles, o devorează unul dintre câini şi toată lumea se preface că nu observă). Am început şi noi să mâncăm cu mare poftă. Pentru sălbatici, hrana reprezintă o chestiune serioasă, un fapt ce ţine, poate, de viaţă şi de moarte, drept care nu prea se face conversaţie la masă.

Totuşi, Helen şi cu mine avem tendinţa de a încălca această convenţie (printre multe altele, desigur!), aşa că pălăvrăgim întruna, străduindu-ne să-l facem pe proaspătul nostru oaspete să se simtă în largul lui, în noile împrejurări.

— Spune-ne, frate Anthony, l-a întrebat Helen, îţi place natura?

— Este viaţa mea, a răspuns tânărul benedictin, cu blândeţe şi preţuire în glas. Tot ce a creat Dumnezeu e o binecuvântare pentru mine.

— Splendid! a zis Helen. Vreau să spun că dragostea pentru natură e aproape o condiţie, ca să-ţi păstrezi sufletul viu în sălbăticie. Nu cumva, continuă Helen, dacă îmi e permisă întrebarea, îţi plac activităţile în aer liber?

— Activităţile în aer liber? întrebă la rândul lui călugărul.

— Nu, bineînţeles că nu, spuse Helen, numai că în perioada asta a anului – deşi acum mi se pare că e mai degrabă mijlocul iernii –, adică toamna, am un chef nebun să pornesc la vânătoare. Îmi place să străbat ţinuturile înalte în căutarea prăzii, să aud bătăile asurzitoare de aripi şi pocnetul focurilor de armă! De fapt, aş vrea să vă invit pe toţi cât de curând la mine şi la domnul Mistreţ, când vom pregăti o cină cu carne de pasăre. Îţi place să găteşti, frate Anthony?

— Sunt brutar, a răspuns încet Anthony.

Noul-venit începea să-mi facă o impresie plăcută, datorită felului său de a fi, plin de simplitate şi discretă solicitudine. Cred că prezenţa lui în mijlocul nostru va fi de bun augur; poate va reuşi să ne reamintească tuturor că lucrarea Domnului pe pământ este cel mai bine îndeplinită sub pavăza modestiei.

— Brutar! Splendid! exclamă Helen, iar sprâncenele i se arcuiră de îndată. Vreau să spun că nimic nu mi se pare mai de folos decât un bărbat care ştie cum funcţionează cuptorul. Da, pâinea proaspătă o să ne completeze de minune masa, vorbi ea în continuare. Să ştii că băştinaşii sunt în stare să o ia la fugă peste câmpuri după aşa ceva, nu glumesc deloc, iar acum avem şi făină destulă, şi praf de copt. Da, îndrăznesc să spun că o să gătim lucruri bune toamna asta. Ce zici, May?

Aşa am mâncat carnea de antilopă, pălăvrăgind şi ascultând cum urlă vântul afară. În cort era plăcut, cu focul alături; se auzeau rafalele trecând pe lângă adăpostul nostru, fără ca aerul să pătrundă înăuntru, graţie formei sale rotunde.

Când toată lumea a sfârşit masa, Micul Lup şi-a scos pipa şi săculeţul cu tutun, iar Helen, care nu se teme niciodată de încălcarea convenţiilor, şi-a umplut şi ea mica pipă cu tutun, aprinzând-o cu ajutorul unui beţişor ţinut lângă foc. Pe urmă, s-au sprijinit toţi confortabil de spetezele paturilor, în vreme ce Micul-Îngrijitor- de-Cai şi bătrâna s-au ridicat, întinzându-se pe pieile lor de bizon.

Până şi vorbăreaţa de Helen a devenit rezervată şi gânditoare. În cort nu se auzea decât focul trosnind şi vuietul vântului de afară. Erau momente de tăcere aproape desăvârşită. Am profitat de ocazie ca să-mi privesc pe îndelete familia – Pană-pe-Cap, ţinându-şi în braţe copilul, şi Cea Liniştită, care, de astă dată, nici nu deretica, nici nu gătea, nici nu îşi făcea de lucru prin cort, ci stătea, pur şi simplu, lângă fiica ei, Cea-care-Merge-Frumos, amândouă cu privirile aţintite asupra jarului aprins.

Micul Lup, aşezat cu faţa spre ele, trăgea solemn câte un fum din pipă, pe care i-o dădea apoi politicos, aş putea spune chiar protocolar, lui Anthony, visătorul nostru oaspete, care, la rândul său, o înmâna domnului Mistreţ, soţul lui Helen.

Privind în jur, încercam să-mi închipui la ce se gândeau ceilalţi, la ceas de seară. Sunt sigură că Helen, la fel ca mine, a simţit chemarea civilizaţiei în scurtul timp petrecut în fort. Bănuiesc că ne întrebăm amândouă, acum, dacă

vom fi în stare să ne reintegrăm, când va veni vremea.

Poate că membrii familiei noastre indiene se gândeau la iarna care sosea, sau, în cazul Micului Lup, la viitorul nesigur al oamenilor de a căror bunăstare era pe deplin răspunzător. Poate că nu se îngrijeau decât de călătoria de a doua zi ori de apropiata revedere cu familia şi prietenii.

Călugărul cel nou se ruga, desigur, la Dumnezeul lui, ca să-i arate drumul în lumea ciudată în care ajunsese. Când privirile ni s-au întâlnit, i-am zâmbit spre a-i da de înţeles că se află printre prieteni.

Micul-Îngrijitor-de-Cai privea focul din patul lui, iar ochii strălucitori, cu sclipiri metalice, oglindeau flăcările tremurătoare. Poate că în seara asta rece de toamnă nu se gândea decât la caii lui, căci, în curând, avea să se înfăşoare într-o pătură şi să iasă din cort ca să stea cu ei şi să-i apere de hoţi şi de lupi, înainte de a fi înlocuit, spre zori, de un alt băiat. Ce rasă robustă de oameni! Dumnezeu să-i aibă în pază…

După un timp, Helen şi domnul Mistreţ, care este, la rândul lui, un om tăcut şi impozant, ce pare să o îndrăgească cu sinceritate pe excentrica noastră artistă, s-au ridicat pentru a se întoarce în adăpostul lor. Deşi m-am oferit să-i pregătesc lui Anthony un loc de dormit la noi în cort, m-a refuzat, spunând că avea o pătură şi că era mai degrabă obişnuit să doarmă direct pe pământ. Această hotărâre ţinea, mi-a explicat el, de îndatoririle sale spirituale.

Am ieşit ca să îi conduc pe oaspeţi şi să îmi fac nevoile înainte de a merge la culcare. Având în vedere apropierea iernii, trebuie să-i învăţ pe sălbatici cât de utilă poate fi o oală de noapte – o invenţie inteligentă a omului alb, ce poate fi adaptată traiului în cort!

Cu toate că mă înfăşurasem într-o pătură, am simţit înţepăturile vântului pe obraji de îndată ce am ieşit din *tipi*. Ne aşezaserăm tabăra lângă cotul unui pârâu înconjurat doar de câmpii înalte, fără urmă de arbori – un ţinut anost şi singuratic, unde nimic nu poate ţine vântul în frâu, iar rafalele sale coboară năvalnic din văzduh, luând cu asalt micul nostru grup de corturi, atât de neînsemnat şi de lipsit de apărare. Cât de mărunţi suntem în faţa forţelor naturii! Nu e de mirare că aceşti oameni sunt aşa superstiţioşi când vine vorba de stihii; nu e de mirare că încearcă să îmbuneze zeii celor patru puncte cardinale, alături de cei ai cerului şi ai pământului, spiritele animalelor sălbatice şi forţele naturii, de a căror bunăvoinţă depind. La fel, nu e de mirare că omul alb îşi construieşte aici casele şi fortificaţiile, antrepozitele şi bisericile – biete redute în faţa

imensităţii şi pustietăţii pământului, pe care nu ştie să le respecte, aşa că se străduieşte, în schimb, să le umple.

Îmi trag rochia spre şolduri şi mă aplec lângă o mică tufă de salvie, singura formă de protecţie disponibilă împotriva vântului, neînsemnată, de altfel. Căpitanul Bourke spune că este „cel mai neinteresant tip de vegetaţie“, şi presupun că are dreptate, deşi planta emană, cel puţin, un miros puternic, care mie îmi place. S-a întâmplat să-mi şterg pielea cu frunze, ca măsură de igienă (am putea să o considerăm varianta sălbatică a parfumului franţuzesc).

Luna nu se vede în seara asta, iar vântul a împrăştiat norii; cerul străluceşte deasupra mea. În vreme ce stau pe vine, mă uit în sus, la miliardele de stele şi planete – micimea mea nu mă mai sperie ca altădată, ci îmi dă o stare de linişte, mă face să simt că sunt o parte, oricât de minusculă, a universului desăvârşit şi complet… Când am să mor, vântul o să bată în continuare, iar stelele o să strălucească, căci trecerea mea pe pământ nu înseamnă mai mult decât lichidul pe care îl vărs acum, iute absorbit de ţărâna nisipoasă şi uscat pe dată de nepieritorul vânt al preriei…

28 septembrie 1875

Nu ne grăbim să ajungem în ţinutul scăldat de Powder River, iar drumul urmat e mai degrabă circular. Indienii au un fel aparte de a călători; unui alb i s-ar putea părea că totul se desfăşoară fără un plan dinainte conceput, adică aproape la voia întâmplării. În cazul nostru, iscoadele merg înainte, iar oamenii le urmează, mai întâi spre nord, apoi schimbând direcţia, ca şi când ne-am fi îndreptat, brusc, spre altă destinaţie. Aşa se face că o luăm către est, unde se află dealurile acoperite de păduri de pin, în apropiere de tabăra militară Robinson, punctul de plecare al călătoriei noastre, cu atâtea luni în urmă. De această dată însă, trecem pe lângă ea şi ocolim cele câteva aşezări nou apărute ale albilor. În marea lor majoritate, sunt construite în grabă şi aduc mai curând cu o adunătură neîngrijită de colibe şi barăci cu acoperişuri pline de ierburi, printre străzi noroioase. Nu au pic de fineţe şi, dincolo de aspectul lor sărăcăcios asemănător aşezărilor de la periferia marilor oraşe, ar fi greu de recunoscut subtila amprentă a civilizaţiei sau, în orice caz, o îmbunătăţire adusă cadrului frust în care se alfă.

Pe lângă tabăra militară Robinson au venit şi oameni cu cirezi de vite. Într-una din zile, când ne aflam în apropiere, o parte dintre tinerii noştri au plecat la

vânătoare şi au ucis câţiva boi din cireadă. Am încercat să-i explic soţului meu că animalele le aparţineau oamenilor albi, iar faptul că fuseseră omorâte avea să ne aducă necazuri. Micul Lup mi-a răspuns că acei colonişti alungaseră bizonii şi uciseseră vânatul din ţinut, iar neamul său trebuia să se hrănească în timpul călătoriei. În orice caz, m-a lămurit el, nu i-ar fi putut opri pe tinerii care plecau să vâneze şi găseau vaci în locurile unde trăiau bizonii. Aşa cum se întâmplă de multe ori, mi-a fost greu să găsesc un argument solid, care să contrazică logica de fier a Micului Lup.

Cu toate acestea, la petrecerea ce a urmat vânătorii, mesenii s-au arătat dezamăgiţi, mormăind dezaprobator, odată ce au dat de gustul cărnii de vită. Trebuie să recunosc că, într-adevăr, nu este la fel de gustoasă ca cea de bizon sălbatic, pe care, iată, am ajuns să o prefer şi eu.

Venind dinspre dealurile de lângă tabăra Robinson, ne-am oprit pentru scurtă vreme în rezervaţia Red Cloud, aflată în apropiere, unde Micul Lup s-a întâlnit cu şefii Dakota şi cu Nor-Roşu[28] însuşi. Au discutat despre comisia trimisă de guvern, care se afla atunci în tabăra armatei americane, urmărind să negocieze cumpărarea munţilor Black Hills. Din comisie făcea parte şi episcopul Whipple, superiorul ierarhic al reverendului Hare. Micul Lup nu a vrut să ia parte la întrunirile comisiei, cum nu au vrut mulţi dintre indienii Sioux, din simplul motiv că nici el, nici ei nu aveau intenţia de „a vinde“ Black Hills, chiar dacă ar fi fost împuterniciţi să facă acest lucru, pentru că, evident, nu deţineau acest drept.

28. Bine-cunoscută căpetenie a tribului Oglala Lakota, care acceptă, în urma unui tratat încheiat cu autorităţile americane în 1868, să se stabilească, împreună cu oamenii săi, în rezervaţia care îi poartă numele.

Ca de obicei, indienii aveau păreri împărţite cu privire la noua situaţie. Poate şi datorită faptului că îşi adusese deja oamenii în rezervaţie, Nor-Roşu însuşi părea să fie de acord cu vânzarea, cu toate că tribul lui primise atât de puţin sprijin din partea Marelui Părinte Alb, încât cei aflaţi acolo ne lăsau impresia că ar fi săraci-lipiţi, în comparaţie cu noi. La sfat, Nor-Roşu i-a spus Micului Lup că munţii fuseseră invadaţi de atât de mulţi mineri albi, încât nu mai era cu putinţă să le fie oprită venirea. I-a mai spus că ar fi bine ca triburile să

primească ceva în schimbul pământului, mai degrabă decât nimic, şi că, într-un fel sau altul, albii o să-l ia orice-ar fi, aşa cum au luat tot ce era în jur. După multe discuţii, destul de aprinse uneori, şi după ce au fumat îndelung pipă, nu s-a ajuns la un acord între cei prezenţi. Faptul că sunt dezbinaţi, dar şi incapacitatea de a face front comun constituie, aşa cum remarca John Bourke, unul dintre cele mai mari dezavantaje ale indienilor în negocierile lor cu reprezentanţii Guvernului Statelor Unite.

În timpul scurtei noastre şederi în rezervaţie, am fost vizitaţi de reprezentantul guvernamental de acolo, un individ prefăcut şi alunecos, pe nume Carter, care a venit la adăpostul nostru pentru a înscrie grupul condus de Micul Lup în registrele rezervaţiei. Când i-am vorbit în engleză, a rămas tare surprins, pentru că nu-mi dăduse nici un fel de atenţie, gândind că sunt „doar o nevastă de indian". În mod clar, nu ştia nimic despre programul cu miresele, căci, la început, a presupus că sunt o femeie albă capturată de sălbatici şi s-a oferit chiar să mă salveze! Nelininiştea lui a crescut când i-am explicat că eram soţia căpeteniei şi că mai erau femei albe care veniseră să trăiască împreună cu indienii Cheyenne de bunăvoie. M-a amuzat stinghereala oficialului şi nu mi s-a părut necesar să-i povestesc despre programul care ne adusese acolo.

— Domniţă, sunteţi mult prea drăguţă ca să vă aflaţi în aşa o situaţie, mi-a spus el îndatoritor, presupunând că fac parte din nefericita categorie a „târfelor decăzute", care îşi pierduseră locul în rândul profesionistelor respectabile şi ajunseseră, în ultimă instanţă, să vieţuiască cu băştinaşii. Apoi mi-a zis că ştie o femeie care îşi deschisese de curând o „pensiune" respectabilă în micul oraş Crawford, ce se ivise nu demult pe lângă tabăra militară Robinson. Stabilimentul ei este frecventat de soldaţii din tabără, de lucrători ai poştei, vizitii, mineri şi, în general, de toţi prăpădiţii oploşiţi prin locurile astea îndepărtate, deşi, dacă l-aţi fi auzit vorbind, toţi aceştia păreau o clientelă mult mai rafinată decât sălbaticii pe care suntem nevoite să-i suportăm şi care, m-a asigurat el, nu au voie nici măcar să pună piciorul în casa doamnei Mallory, darămite să se apropie de fete.

Cuvintele lui m-au jignit profund. I-am explicat încă o dată că noi eram soţii, nu femei uşoare, măritate la biserică, cu ştiinţa reprezentanţilor guvernului, şi că ne aflam acolo din proprie voinţă. I-am mai spus, totodată, că obiceiul înjositor al prostituţiei nici măcar nu există printre indienii Cheyenne. I-am pus apoi în vedere că, în cazul în care nu părăsea imediat cortul nostru, i-aş fi

povestit soţului meu despre insultele aduse şi ar fi sfârşit, cel mai probabil, jupuit de viu, drept pedeapsă, şi poate chiar fript deasupra unui foc uriaş, pentru cina noastră de păgâni! Sunt fericită să notez că n-am văzut pe nimeni care să-şi ia picioarele la spinare atât de iute!

3 octombrie 1875

După ce am plecat din rezervaţia Red Cloud, ne-am deplasat spre nord, către Black Hills. Micul Lup voia să vadă cu ochii lui afluenţa albilor în ţinutul acela şi dorea, totodată, să ţină o ceremonie la *Novavose* – Locul Tămăduirii – înainte de venirea iernii. Această porţiune, căreia albii îi spun Bear Butte, este un platou montan perfect simetric, în partea de nord a lanţului Black Hills, iar pentru indienii Cheyenne reprezintă pământ sacru. Pe măsură ce învăţ mai multe despre credinţele lor, îmi dau seama că unul dintre motivele pentru care păgânii nu au fost prea entuziasmaţi în faţa eforturilor onorabilului Iepuraş de a-i converti la creştinism este faptul că au o religie proprie, bine pusă la punct şi pe deplin adaptată felului lor de viaţă. Există un personaj mesianic, numit *Motse'eoeve*, Tămăduitorul însuşi, un fel de profet şi învăţător care nu vine dintr-un loc atât de îndepărtat şi greu de înţeles precum Nazaretul, ci chiar de aici, din *Novavose*, adică din inima ţinutului locuit de indienii Cheyenne. Mai este oare de mirare că nu vor să renunţe la această bucată de pământ?

Potrivit legendei, tămăduitorul li s-a înfăţişat băştinaşilor demult, demult de tot, şi le-a spus că va veni cineva la ei. Această persoană urma să poarte veşminte cusute (aşa numesc indienii hainele omului alb) şi avea să distrugă toate lucrurile de care localnicii aveau nevoie pentru trai. Le-a mai spus că va veni printre ei şi le va lua totul, inclusiv vânatul şi pământurile.

Dacă religia păgânilor abundă în superstiţii, profeţia Tămăduitorului câştigă credibilitate, dat fiind că iată, începe să se împlinească.

Fiindcă a venit vorba de spiritualitate, sihastrul nostru, Anthony al Preriei, devine, aşa cum bănuiam, un om îndrăgit de toată lumea. Indienii l-au acceptat de îndată drept îndrumător spiritual, căci simplitatea şi modestia sunt trăsături pe care băştinaşii le admiră nespus, ceea ce este valabil şi în privinţa slujbelor ţinute de călugăr în fiecare zi; localnicii au o adevărată înclinaţie pentru cântări religioase şi pentru respectarea ritualurilor.

Trebuie să mărturisesc că de-abia aştept ca şi celelalte femei din program

să-l cunoască pe Anthony; mie îmi inspiră o anume siguranţă. E un om liniştit şi pios, dar cu un neaşteptat simţ al umorului. Deşi n-am fost niciodată preocupată de religie, am totuşi sentimentul că a venit printre noi cu un scop anume şi că ne va fi de mare ajutor. Doamne-Dumnezeule… cine ştie, poate că, până la urmă, o să devin credincioasă!

Cât despre munţii Black Hills, pot să spun doar că e cel mai frumos ţinut pe care l-am văzut vreodată; sunt acoperiţi cu pini, brazi şi ienuperi, iar vânat se găseşte pretutindeni. Din fericire, vremea s-a mai îndreptat şi ne bucurăm de zile plăcute de toamnă ce promit să amâne încă puţin instalarea iernii. Starea noastră de spirit s-a schimbat simţitor odată ce afară s-a mai încălzit şi am ajuns în regiunea asta minunată şi necunoscută. Cred că am fost cu toţii întru câtva descurajaţi de scurta noastră vizită în rezervaţia Red Cloud, un loc ce părea tare sărac, iar oamenii de acolo, nespus de mohorâţi. Acesta să fie oare măreţul şi inevitabilul scop al misiunii noastre? Să-i convingem pe oamenii aceştia alături de care trăim să renunţe la un trai în libertate şi prosperitate în favoarea unuia plin de lipsuri şi pasivitate? N-ar mai fi deloc vorba de asimilare, ci doar de constrângere…

De la plecarea noastră din Fortul Laramie am discutat de mai multe ori cu soţul meu despre necesitatea de a-i duce pe membrii tribului într-una din rezervaţii. De aceea, am pomenit de copilul său, pe care îl port în pântec, amintindu-i şi de celelalte femei însărcinate. Am accentuat faptul că, în situaţia în care aceşti copii se vor naşte în rezervaţie, nu vor fi doar protejaţi, ci vor avea şi posibilitatea de a merge la şcoală, lucru ce le va permite ca, la rândul lor, să-i înveţe pe părinţi obiceiurile omului alb.

— Exact asta ţi-ai dorit, i-am spus eu Micului Lup. Asta ai cerut când ai fost la Washington.

Micul Lup mi-a răspuns doar că oamenilor nu le lipseşte nimic, că a reuşit să-i ţină departe de albi, iar el nu doreşte să renunţe deocamdată la traiul acesta plăcut. Cât despre copii, îmi spunea el, vor merge la tribul alb nu peste multă vreme, aşa că ar trebui să aibă ocazia să înveţe câte ceva şi despre lumea taţilor şi despre cum era viaţa sub cerul liber, chiar dacă vor avea parte de această experienţă doar un an din viaţa lor. Mai târziu, vor avea destul timp să deprindă rânduielile omului alb.

— Când vom privi înapoi, la viaţa pe care o trăim acum, a vorbit el cu glas domol, o să ne spunem că nici un popor de pe pământ nu a fost mai fericit

sau mai bogat. Avem corturi bune şi vânat destul, avem cai mulţi şi lucruri frumoase. Nu sunt pregătit să renunţ la toate astea ca să trăiesc după legea omului alb. Nu încă. Va mai trece o toamnă, o iarnă, poate încă o vară… şi-apoi vom vedea.

Indienii Cheyenne văd diferit curgerea timpului. Noţiuni precum termenele-limită sau intervalele bine demarcate pe calendar înseamnă prea puţin pentru ei. Din acest punct de vedere, universul lor este mai static decât al nostru şi nu poate asimila alte repere temporale în afară de anotimpuri.

— Armata nu-ţi va oferi timpul de care povesteşti, am încercat eu să-i explic Micului Lup. Asta aş vrea să înţelegi. Trebuie să-i duci pe oameni în rezervaţie în iarna ce vine.

Mă întreb acum dacă nu cumva şi din această cauză s-a oprit Micul Lup în rezervaţia Red Cloud; mai exact, pentru a întrezări viitorul lipsit de speranţă de care vor avea probabil parte copiii noştri într-un loc ca acela. La drept vorbind, dacă numai la atât ne putem aştepta, libertatea noastră de astăzi, indiferent cât de puţin ne va aparţine, pare mai preţioasă ca niciodată.

5 octombrie 1875

În ciuda strădaniei noastre de a-i ocoli pe minerii veniţi acolo, prezenţa lor se făcea simţită în Black Hills. Am dat peste urmele mai multor convoaie de căruţe ce străbăteau ţinutul şi am descoperit noi aşezări în drumul nostru. Iscoadele ne-au spus că în regiune se aflau şi trupe ale armatei. În urma ordinelor stricte date de Micul Lup, războinicii noştri nu au atacat pe nimeni. Ne-am deplasat atât de uşor, încât mă îndoiesc că albii şi-au dat seama că trecuserăm pe acolo. Totuşi, Phemie mi-a dezvăluit că o parte din tineri, inclusiv soţul ei, Bărbatul-Negru, s-au furişat pentru a se alătura unui grup de luptători Oglala Sioux, care îi hărţuiau pe noii-veniţi. Sunt convinsă că n-o să iasă nimic bun de aici.

8 octombrie 1875

Ne-am oprit câteva zile în apropierea muntelui numit *Novavose*, unde sălbaticii organizează tot felul de ritualuri religioase; ţin sărbători, dansuri şi

aşteaptă viziuni călăuzitoare. Tobele bat aproape tot timpul. Multe dintre ceremonii sunt prea elaborate şi complexe pentru a putea fi înţelese sau descrise de o persoană fără preocupări religioase. S-a ţinut post, au fost aduse jertfe, iar bărbaţii s-au supus de bunăvoie unei serii de chinuri. Tinerii au recurs la tot felul de mutilări trupeşti, de-a dreptul revoltătoare: perforări ale pieptului şi legarea de ţăruşi ori de scuturi pictate (Talentul artistic al lui Helen a fost din nou exploatat din plin!), pe care se apucau apoi să le târască prin locul unde dansau, supunându-se la dureri cumplite. Indiferent cât ne-am străduit să ne acomodăm şi să ne adaptăm la viaţa şi religia lor – şi am făcut destule eforturi –, nici o persoană civilizată nu poate să vadă obiceiul automutilării altfel decât un fapt dezgustător. Cu toate acestea, călugărul Anthony a dovedit un deosebit interes pentru practicile amintite, luând notiţe detaliate cu privire la ritualurile religioase ale păgânilor. Este de părere că acestea ar putea fi relevante pentru credinţa lui ori ar putea pleca chiar de la creştinism. Eu aş spune că se amăgeşte singur, în calitate de om al bisericii, dar, pe de altă parte, mă gândesc că este, până la urmă, treaba lui. Am să adaug, în ce îl priveşte, că face cunoscut cuvântul lui Isus cu mare delicateţe, fără a pomeni, precum reverendul Hare, de focul iadului ori de pedeapsa veşnică, şi fără a recurge la fervoarea bisericească a Narcissei White. Merge de la un cort la altul, dovedind atâta sinceritate, modestie şi generozitate, încât oamenii nici nu îşi dau seama că ar fi vorba, de fapt, de o predică. Cred că el ar putea, cu adevărat, să le salveze sufletele… dacă de salvarea sufletelor au păgânii nevoie.

Ieri, cea mai importantă sfătuitoare a Micului Lup, Femeia-care-Merge-contra-Vântului, a venit în cortul nostru ca să-i povestească marii căpetenii o viziune pe care o avusese. Este o fiinţă tare ciudată, cu părul negru, răvăşit, şi cu o lumină aparte în ochi, ca şi când în privire i s-ar răsfrânge flăcări. Trăieşte singură şi, dată fiind menirea ei spirituală, treburile zilnice sunt îndeplinite de ceilalţi membri ai tribului. Bărbaţii îi aduc vânat, iar femeile au grijă de restul lucrurilor. Oamenii spun că e clarvăzătoare, adică trăieşte cu un picior pe tărâmul celălalt, în „lumea adevărată din spatele lumii noastre". Soţul meu îi preţuieşte tare mult sfaturile.

S-a aşezat cu picioarele încrucişate şi a început să-i vorbească în şoaptă Micului Lup. Eu stăteam cât puteam de aproape, în spatele lor, încercând să aud ce spune.

— Viziunea mi-a arătat corturile oamenilor cuprinse de flăcări, a zis ea. Am văzut cum soldaţii făceau grămezi uriaşe din lucrurile noastre şi le dădeau foc. Totul era năruit, tot ce avem devenise cenuşă. I-am văzut pe oameni plecând goi spre dealuri, unde stăteau ascunşi ca animalele, printre stânci.

În acel moment, femeia şi-a cuprins umerii cu braţele şi a început să se legene înainte şi înapoi, de parcă i-ar fi fost frig. Simţeam şi eu aerul îngheţat adus de cuvintele ei.

— Este cumplit de rece, a continuat ea. Oamenii îngheaţă, mulţi sunt pe moarte, numeroşi prunci degeră, albăstrui ca nişte bucăţi de gheaţă de pe râu, în braţele mamelor…

— Nu! am strigat eu dintr-odată, aproape fără să-mi dau seama. Opriţi-vă! E o prostie! Nu cred în viziunile tale, nu sunt altceva decât o superstiţie. Nu vreau să mai aud nimic! Să se ducă cineva să-l aducă pe fratele Anthony. El o să ne spună adevărul.

De îndată ce am terminat, mi-am dat seama că am vorbit în engleză. Atât Micul Lup, cât şi Femeia-care-Merge-contra-Vântului mă priveau oarecum neliniştiţi, de parcă ar fi aşteptat ca izbucnirea mea să ia sfârşit. Pe urmă s-au strâns mai aproape unul de altul şi n-am mai putut auzi ce-şi spuneau.

10 octombrie 1875

La scurtă vreme după ce clarvăzătoarea a ieşit din cortul nostru, a plecat şi Micul Lup, fără să spună o vorbă nimănui. Mai târziu am aflat că a urcat pe muntele sfânt pentru a dobândi o viziune proprie asupra acestor lucruri. Căpetenia e un om solitar şi, în mod sigur, îl macină destule întrebări. Bănuiesc că a plecat ca să se gândească la ce i-a povestit Femeia-care-Merge-contra-Vântului.

Micul Lup s-a întors în cortul nostru după trei zile şi trei nopţi. Cât despre căutările sale, ne-a explicat simplu:

— I-am adus jertfe Creatorului, ca să îi apere pe oamenii mei de nenorociri. N-am primit însă nici un semn de la el.

14 octombrie 1875

De la Locul Tămăduirii am plecat spre nord, apoi spre vest, deplasându-ne în linişte de-a lungul câmpiilor unduitoare. După aceste câteva zile de ritualuri religioase, oamenii sunt retraşi şi tăcuţi, istoviţi după atâtea ceremonii, dar şi îngrijoraţi cu privire la viitor, căci au văzut cu ochii lor cum pământurile sacre le sunt de-a dreptul invadate de albi. Au aflat de-acum cu toţii despre viziunea apocaliptică a Femeii-care-Merge-contra-Vântului. Mai ştiu, de asemenea, că Micul Lup i-a adus jertfe Creatorului, dar nu i s-a arătat nimic. Sălbaticii spun că nu e un lucru bun.

Nu înaintăm foarte repede după oprirea la *Novavose*, ci ne continuăm drumul şerpuit înapoi, spre ţinutul scăldat de Powder River. Toamna e încă plăcută. Plopii, arţarii şi frasinii de pe malurile râurilor şi-au schimbat frunzişul în galben şi roşu, iar câmpiile se desfăşoară înaintea noastră ca o mare de ierburi în tonuri de auriu şi ocru, cu desişuri de pruni încărcaţi de fructe violet-albăstrui, străjuind văile înguste. Vânat găsim din belşug – sunt cirezi mari de bizoni a căror blană s-a îndesit şi a crescut, trecându-le de pântec, până aproape de pământ, gata să-i apere de iarnă. Antilope se văd cu sutele; căprioarele şi elanii se împerechează toamna, iar chemările celor din urmă se aud peste câmpii ca nişte goarne ale zeilor. Gâştele, raţele şi cocorii trec pe deasupra în stoluri imense ce întunecă văzduhul; aerul e încărcat de ţipetele şi strigătele lor. Întreaga privelişte este, pe drept cuvânt, impresionantă.

— Suntem binecuvântaţi, a spus Anthony, cu simplitatea-i caracteristică, într-una din zile, când priveam cerul.

Îl poate oare contrazice cineva?

Stoluri mari de potârnichi cu coada lungă se ridică dinaintea cailor noştri, răsfirându-se la orizont ca nişte seminţe de toamnă duse de vânt. Helen e din nou entuziasmată fiindcă poate vâna, stârnind admiraţia tovarăşilor noştri indieni graţie talentului ei de a trage cu puşca. Le-a dat o serie de indicaţii câtorva dintre ei, dar mă bucur să văd că nimeni nu o întrece.

Au fost zile frumoase, am călătorit fără dificultăţi şi ne-am bucurat de vreme, iar băştinaşii au cules în linişte roadele bogate ale pământului. Este anotimpul dinaintea iernii şi liniştea dinaintea furtunii despre care se şuşotea la popasul făcut în Locul Tămăduirii.

18 octombrie 1875

Când am ajuns la tabăra de iarnă, a fost ca o adevărată întoarcere acasă. Celelalte grupuri se aflau deja acolo de câteva săptămâni – reveniseră de peste tot, aşa cum spiţele unei roţi se unesc în centru. Unii sosiseră şi plecaseră din nou, dornici să-şi facă tabăra în alt loc; alţii s-au hotărât să meargă în rezervaţii pe timpul iernii, căci, pornind de la iscoade, se răspândise vorba printre indienii Sioux şi Cheyenne că Marele Părinte le dăduse cu puţină vreme în urmă un ultimatum potrivit căruia toţi băştinaşii liberi erau obligaţi să se stabilească definitiv într-una dintre rezervaţii până la 1 februarie. În caz contrar, aveau să suporte consecinţele. Trei-Stele, aşa cum îi spuneau sălbaticii generalului Crook, promisese că cei care se vor supune acestei cerinţe mai devreme vor primi, în schimb, cele mai bune terenuri pentru rezervaţiile lor şi o cantitate mai mare de provizii. Petrecerea iernii în rezervaţie, având hrana asigurată şi celelalte nevoi îndeplinite de Marele Părinte Alb, părea o variantă convenabilă pentru toţi cei care o acceptau de bunăvoie.

La întoarcere, am aflat că unele femei din program împreună cu soţii lor plecaseră, de asemenea, în rezervaţie. La fel ca noi, ajunseseră din ce în ce mai îngrijorate cu privire la perspectiva de a da naştere unui copil în mijlocul sălbăticiei, fără doctori, pe timp de iarnă. Cine le poate oare condamna?

Chiar dacă mai am câteva luni de aşteptat, sunt destul de încrezătoare în ce priveşte apropiata naştere a propriului meu copil. Nu am avut probleme deosebite cu nici una dintre celelalte două sarcini şi am născut acasă, ajutată doar de o moaşă. Cu toate acestea, indiferent ce hotărâre va lua acum Micul Lup pentru grupul nostru, sunt bucuroasă că ceilalţi au decis deja să meargă în rezervaţie. Nu poate să fie decât un lucru bun, iar femeile albe vor fi ca un fel de avangardă ce ne va netezi drumul, atunci când vom sosi – lucru care, trebuie să recunoaştem, nu mai reprezintă decât o chestiune de timp. Sunt convinsă că, înainte de sfârşitul iernii, şi noi vom reuşi să ne convingem soţii să se „predea“ în faţa „inexorabilei evoluţii a civilizaţiei“, aşa cum s-a exprimat, oarecum preţios, căpitanul Bourke.

Aşadar, am ajuns în tabără ieri după-amiază, anunţându-ne sosirea printr-un cântec specific grupului nostru. Toţi oamenii, ba chiar şi copiii mici, intonau această melodie veselă a revederii şi a prieteniei. Învăţasem şi eu cuvintele şi

cântam pe măsură ce ne apropiam, alături de Phemie, Helen şi gemenele Kelly. Ce mai, eram un cor în toată puterea cuvântului!

Tabăra de iarnă fusese aşezată într-o vale minunată, acoperită de iarbă, la confluenţa dintre Willow Creek şi cursul superior al Powder River. Era bine protejată de vânt şi de intemperii, mărginită, pe o parte, de stânci acoperite de pini, ce se întindeau până la poalele dealurilor împădurite, iar pe cealaltă parte, de o întretăiere de văi înguste care urcau treptat spre platourile din prerie. La orizont se întrezăresc munţii Bighorn. Locul pare să ne ofere tot ce avem acum nevoie: iarbă îndestulătoare pentru cai, apă proaspătă şi suficient lemn de plop pentru foc. Câteva cirezi mari de bizoni s-au aciuat în apropiere şi pasc, la fel de liniştiţi precum vacile din gospodării, iarba grasă de toamnă.

Vom rămâne o vreme aici şi ne vom gândi la ce avem de făcut. Va fi cu siguranţă odihnitor, după călătoria aproape neîntreruptă din ultimele luni.

Martha a fost cum nu se poate mai bucuroasă de sosirea noastră. Chiar şi de la distanţă, când intram în tabără şi am zărit-o, am observat că sarcina ei era foarte vizibilă. A fluturat încântată din mână, în vreme ce noi coboram în vale, cântând, iar caii îşi măsurau cu grijă paşii peste povârniş. Martha sărea şi bătea din palme ca un copil. Am privit-o apoi făcând ceva extraordinar: a pus căpăstrul pe capul unuia dintre caii priponiţi lângă cortul ei, l-a apucat de coamă şi a sărit în spatele lui ca un indian! A întors calul şi a pornit în galop ca să ne iasă înainte. Doamne-Dumnezeule, mi-am zis, să fie oare tot prietena mea, Martha, care atunci când a ajuns printre sălbatici prima dată abia putea face un pas fără să se împiedice şi să cadă? Ha! Oare pe ea să o fi numit păgânii Femeia-care-Cade?

A ajuns la noi cu răsuflarea tăiată, ceea ce mi s-a întâmplat şi mie, atunci când am văzut-o.

— May, of, May, a zis ea, nici nu pot să-ţi spun cât de bucuroasă sunt c-ai venit acasă! Începusem să-mi fac griji pentru tine. Unde ai fost? Trebuie să-mi povesteşti pe unde ai umblat. Şi eu am noutăţi, să ştii. S-au întâmplat multe de când ai plecat, dar înainte de toate, spune-mi, te rog, aţi mers până la Fortul Laramie? Aţi luat masa cu ofiţerii? L-ai văzut pe căpitan?

N-am putut să nu observ cât de zdravănă şi sănătoasă părea Martha. Arăta mai împlinită, în urma sarcinii, dar îi stătea bine; de fapt, arăta mai bine ca niciodată. La despărţirea noastră, acum câteva luni, era încă sfioasă şi speriată. Între timp, se făcuse parcă mai drăguţă – obrajii îi erau rumeni, iar braţele, cafenii şi puternice. Am râs, mirată şi fericită.

— Toate la vremea lor, draga mea, o să stăm de vorbă pe îndelete după ce ne instalăm. Şi mie îmi pare tare bine că te văd! Dar, Doamne-Dumnezeule, Martha, uită-te la tine, arăţi ca unul dintre băştinaşi! Şi felul în care te-ai aruncat în spinarea bidiviului, ca un călăreţ iscusit… Să ştii că nu-i tocmai cel mai potrivit lucru pentru o femeie însărcinată!

— Mă simt mai în formă ca niciodată, May. Cred că sarcina şi traiul în aer liber îmi priesc… De altfel, ai avut dreptate, m-am descurcat bine şi fără tine… s-ar putea să fi devenit o indiancă adevărată!

Pe urmă am izbucnit amândouă în râs şi am intrat în tabără una lângă cealaltă, pălăvrăgind ca două şcolăriţe.

AL ŞAPTELEA CAIET
Iarna

Când aveam să ajungem la capătul satului, urma să pornim în galop printre şirurile de tipi şi să tragem în orice ne-ar fi ieşit în cale. Apropiindu-ne de sat, am văzut o ravenă de vreo zece picioare adâncime şi cu o lăţime variabilă, însă media era undeva pe la cincizeci de picioare. Am coborât acolo intenţionat. Pe fundul văii, în spatele unei buturugi, am văzut un băiat de vreo cincisprezece ani, alături de poneii săi. Nu era nici măcar la zece picioare distanţă. Flăcăul şi-a strâns bine pătura pe lângă corp, aşteptând, precum o statuie de bronz, glonţul fatal. Indienii de aici ştiu să moară cu tot atâta stoicism ca şi cei din Orient… Am ridicat pistolul…

(Fragment din memoriile lui John G. Bourke, *La frontieră alături de Crook*)

1 noiembrie 1875

Am ajuns în tabăra de iarnă la momentul potrivit, căci acum două zile a căzut prima zăpadă. Din fericire, până acum am avut parte de două săptămâni de vreme frumoasă, aşa că bărbaţii au putut vâna în voie. Cămara e plină cu tot felul de cărnuri: proaspete, uscate şi afumate. Suntem aprovizionaţi, prin urmare, cât se poate de bine.

Un vânt tare rece, din nord, a suflat o zi întreagă înainte să aducă cu el viscolul. Zăpezile acopereau câmpia precum o armată ce înainta mereu; rafalele o spulberau, mai uşor la început, însă apoi din ce în ce mai puternic, aşa încât până şi ieşitul afară ca să ne facem nevoile devenise periculos, căci ne puteam pierde cu desăvârşire în furtună. Din fericire, locul unde este aşezată tabăra ne fereşte, în oarecare măsură, de vântul aprig sau de troienele purtate peste câmp. După încă o zi, vântul se mai domolise, dar zăpada continua să cadă şi să se depună, până când furtuna a încetat, iar fulgii, mari ca nişte dolari de argint, se cerneau neîntrerupt. A nins astfel vreme de două zile şi două nopţi. Pe urmă s-a întors iarăşi vântul, a curăţat cerul de nori şi s-a oprit pe neaşteptate. Temperaturile au scăzut. Pe cer, stelele străluceau, oglindindu-se în omătul proaspăt, ce fusese aruncat dintr-o parte în alta, formând movile uriaşe, cu varii forme, întinse peste preria unduitoare. Părea că pământul însuşi se transformase odată cu furtuna de zăpadă.

Bineînţeles, pe timpul viscolului am rămas în adăposturi; nu ne-am vizitat vreme de câteva zile. Toată lumea stătea, atât cât era posibil, înăuntru şi, chiar dacă în cortul nostru era cald şi bine, izolarea a devenit, la un moment dat, destul de obositoare. După ce s-a liniştit vântul, m-am aventurat într-o dimineaţă până la râu, ca să fac baie, pentru că, oricât de rece ar fi fost, voiam să păstrez măcar acest obicei, care îmi permite să ies din „casă", fie şi pentru câteva minute.

5 noiembrie 1875

Vremea e tot friguroasă şi senină, dar putem măcar ieşi din adăposturi ca să ne vedem. Trebuie să spun că o trecere în revistă a celor prezenţi în tabără, după întoarcerea noastră de la Fortul Laramie, a scos la iveală faptul că mai bine de jumătate dintre femeile albe au hotărât să se mute împreună cu soţii şi

„familiile“ lor în rezervaţie pe durata iernii (şi-au ales foarte bine momentul plecării, căci întreprinderea unei călătorii acum, după căderea zăpezii, n-ar avea deloc sorţi de izbândă). Gretchen şi soţul ei cel prostuţ, Cap-Sec, sunt încă cu noi. La fel şi Daisy Lovelace, alături de Picior-Însângerat, pe care ea ajunsese să-l îndrăgească şi mai tare.

— N-aş fi crezut niciodaaată, ne spunea, că o să mă îndrăgosteeesc de un flăcău care e şi indian, şi negru, de deasupra, dar tare mi-e că tooocmai asta s-a întâmplat. Nu-mi pasă că-i neeegru ca noaaaptea, îl iubeeesc, şi sunt cum nu se poate de mândră că-i port copiiilul.

După oprirea noastră la Red Cloud, eu şi Phemie suntem în dezacord cu privire la chestiunea stabilirii în rezervaţie şi am avut chiar o serie de discuţii aprinse pe această temă. În ceea ce mă priveşte, susţin că o astfel de hotărâre este inevitabilă şi, mai ales, în folosul oamenilor, în vreme ce ea pune semnul egal între traiul în rezervaţie şi sclavie.

— Am discutat problema şi cu soţul meu, *Mo’ohtaeve’ho’e*, mi-a zis Phemie. El nu-şi aminteşte perioada de sclavie a neamului nostru, căci a trăit cea mai mare parte a vieţii ca om liber. Am decis, aşadar, să nu mergem în rezervaţie. Zilele în care eram roaba oamenilor albi sunt demult apuse.

— Phemie, nu există sclavie în rezervaţie, am pledat eu. Oamenii noştri vor stăpâni acel pământ şi îşi vor câştiga traiul în libertate.

Phemie mi-a răspuns în felul ei impunător, dar cu aceeaşi voce melodioasă:

— Da, înţeleg. Indienii Cheyenne vor fi atunci pe deplin egali cu albii. Aşa crezi tu, May?

— Da, aşa cred, i-am răspuns, după oarecare ezitare, dar Phemie mi-a ghicit lipsa de convingere.

— Păi, dacă oamenii noştri sunt egalii albilor, de ce sunt închişi în rezervaţii? mă întrebă atunci.

— Li s-a cerut să vină în rezervaţii de bunăvoie şi pentru o perioadă de timp limitată. Este un prim pas pentru a-i putea integra în societatea noastră, i-am răspuns, dându-mi seama imediat că păşisem direct în capcana pe care mi-o întinsese.

Phemie a râs din toată inima.

— Aşa deci. Şi dacă nu vin „de bunăvoie“ în rezervaţii? Pot să trag concluzia că vor rămâne în acest ţinut, care le aparţine, unde trăiesc de sute de ani şi unde o parte dintre ei, inclusiv soţul meu şi cu mine, ar fi bucuroşi să stea

în continuare?

— Nu, Phemie, i-am răspuns, descumpănită, şi intrând, fără să vreau, în rolul căpitanului Bourke. Nu mai pot rămâne aici; nici tu nu poţi. Dacă vei încerca să stai mai mult de termenul-limită, 1 februarie, se va considera c-ai încălcat legea şi vei fi pedepsită.

— Legea făcută de albi, a subliniat Phemie, pentru că albii sunt, nu-i aşa, rasa superioară, care dă legile astea pentru a-i ţine în frâu pe indivizii inferiori. Cam asta ar fi definiţia robiei, May.

— Fir-ar să fie, Euphemia! am răbufnit eu agasată. Nu-i deloc acelaşi lucru.

— A, nu? m-a întrebat ea. Explică-mi care e diferenţa.

Bineînţeles, n-am cum.

— Neamul meu a fost îndepărtat prin forţă din ţinutul unde trăia, a continuat ea. Mama a fost luată de lângă familie când era o copilă. Toată viaţa am visat să mă întorc la ea. Acum, printre oamenii ăştia, mi se pare că mi-am îndeplinit într-o anume măsură visul. N-am cum să ajung mai aproape de locul de baştină al mamei sau de familia mea. Şi mi-am promis, May, că, într-un fel sau altul, voi trăi ca o femeie liberă şi voi muri, dacă va fi nevoie, apărându-mi libertatea. Nu le-aş putea spune vreodată acestor oameni să capituleze şi să se mute în rezervaţii, pentru că ar însemna să le răpesc dreptul de a vieţui potrivit firii lor şi să-i transform în nişte sclavi ceva mai înstăriţi.

— Dar Phemie, am insistat eu, de ce te-ai mai înscris în acest program? Eşti o femeie educată. Bănuiesc că ţi-ai dat seama că procesul asimilării, pe care noi îl susţinem, presupune, inevitabil, o transformare în urma căreia populaţia autohtonă, mai restrânsă, este absorbită de cea venită ulterior, mai numeroasă. Este vorba de mersul istoriei, aşa a fost dintotdeauna.

— A, sigur, May, pufni ea râzând, oarecum amuzată de frământările mele. Viziunea *ta* asupra istoriei este specifică omului alb. În mod sigur nu e nici a mea, nici a acestor oameni în mijlocul cărora trăim. Istoria mea şi a mamei mele a însemnat să fim smulse din locul unde ne-am născut, de lângă familie, şi transformate în sclave, într-un ţinut străin. Istoria acestui trib înseamnă alungarea de pe pământurile ce îi aparţin şi măcelărirea membrilor săi, dacă refuză să se supună. Integrare? Asimilare? Nici vorbă. Istoria noastră comună e compusă din furt, crimă şi robie.

— Poate că ai dreptate, Phemie, i-am răspuns. Poate tocmai ăsta e şi scopul nostru aici: să facem în aşa fel, încât istoria să nu se mai repete, să

demonstrăm că există şi o altă cale, o soluţie paşnică ce le va permite ambelor rase să înveţe una de la cealaltă, să trăiască în bună înţelegere. Copiii noştri vor fi cea din urmă dovadă a acestui angajament şi, totodată, adevărata noastră speranţă în viitor. Să spunem, de pildă, că fiul meu o să crească şi o să se căsătorească cu fata ta. Imaginează-ţi, Phemie! Copilul lor va avea ceva şi de la rasa albă, şi de la cea neagră, şi de la amerindieni. Asta înseamnă că noi două suntem pioniere într-un important şi nobil experiment!

— Of, May, zise Phemie cu mare tristeţe în glas. Plantaţiile erau pline de mulatri, adică de oameni cu sângele amestecat, cu pielea mai închisă sau mai deschisă la culoare. Eu sunt una dintre ei. Aparţin pe jumătate rasei albe; tatăl meu era stăpânul. Crezi că asta m-a eliberat? Crezi că aşa am fost acceptată de cultura „superioară"? Deloc, eram tot o roabă. De multe ori, viaţa noastră era chiar mai grea, fiindcă aveam sângele amestecat, nu eram nici albi, nici negri, şi ajungeam să fim respinşi de amândouă rasele. Căpitanul tău avea dreptate. I-ai văzut pe metişii din preajma forturilor. Ţi s-a părut vreun moment că au fost asimilaţi?

— Ei pendulează între cele două rase, am spus, fără prea mare convingere. În cazul lor, mamele făceau parte din cultura asuprită, iar taţii, din cea exploatatoare. La noi este cheia, Phemie, noi suntem mame. Trăim împreună cu indienii Cheyenne din proprie voinţă şi le naştem copiii ca pe nişte daruri aduse ambelor rase.

— De dragul copiilor tăi, sper să ai dreptate, a zis Phemie. M-ai întrebat mai devreme de ce m-am înscris în program. Aşa cum ţi-am spus în urmă cu câteva luni, când veneam încoace cu trenul, am vrut să fac parte din program ca să pot trăi precum o femeie liberă, să nu mai fiu roaba nici unui bărbat şi să nu mai fiu privită ca o fiinţă inferioară. N-o să mai renunţ vreodată la libertate şi voi avea copii doar atunci când voi fi sigură că vor putea trăi ca oameni liberi. Dacă trebuie să lupt mai întâi pentru ca ei să ducă viaţa pe care o merită, aşa să fie. Când te naşti într-o rezervaţie, nu înseamnă că te naşti în libertate.

Am continuat astfel destulă vreme. Eu am susţinut mai departe capitularea paşnică, pentru un viitor lipsit de conflicte – o viziune idealistă, poate, şi fără precedent în istoria umanităţii. Phemie a fost de partea rezistenţei, a intransigenţei şi a luptei. Mai mult, şi-a pledat cauza în faţa soţului şi a grupului de războinici din care făcea parte, refuzând să accepte stabilirea în rezervaţie, sub tutela omului alb şi a militarilor.

Deocamdată, mai avem timp – o iarnă lungă, plină de întrebări – , după care vom hotărî. Ca de obicei, părerile celor aflaţi în tabără sunt amestecate cu privire la traiul în rezervaţie. O parte dintre noi facem deja discrete intervenţii, încercând să ne convingem familiile că aceasta reprezintă cea mai înţeleaptă alegere. Dat fiind că femeile au o influenţă considerabilă în tribul Cheyenne, mi-am îndreptat atenţia asupra celor din familia mea. Le povestesc despre numeroasele şi minunatele invenţii ale omului alb (de unele dintre ele au aflat deja), despre confortul de care vor avea parte în lumea civilizată, despre utilităţile şi foloasele ce ating orice inimă de femeie… căci odată ce inimile lor sunt câştigate, ceilalţi membri ai tribului le vor urma.

10 noiembrie 1875

Astăzi, Gretchen şi cu mine am dărâmat încă o barieră dintre sexe, fie şi pentru scurt timp… Invidiam toate obiceiul bărbaţilor de a merge în „cortul unde transpiră". Este un loc aparte, asemănător unei saune din cultura noastră, cu singura diferenţă că aici pare să aibă şi semnificaţii religioase, iar femeile sunt cu desăvârşire *verboten*, cum zice Gretchen. În centrul cortului este pregătit un foc mare, peste care se aşază pietre. Când acestea devin aproape roşii din cauza căldurii, se toarnă apă peste ele, ca să se facă abur. Întreaga operaţiune se desfăşoară sub supravegherea unui şaman ce scoate o serie de incantaţii specifice şi le înmânează bărbaţilor o pipă, pentru ca aceştia să poată pufăi mulţumiţi. Cei prezenţi stau aşezaţi în cerc, în jurul focului, până încep să transpire. Când nu mai pot să îndure fierbinţeala, ies repede afară şi se rostogolesc prin zăpadă ori sar într-o copcă făcută pe râul îngheţat. Pe urmă, se întorc în cort şi o iau de la capăt. Acest obicei mi se pare deopotrivă sănătos şi igienic, mai ales în vreme de iarnă.

Alaltăieri, am fost să o văd pe Gretchen şi întâmplarea a făcut ca ea să pomenească – cu oarecare jind, după părerea mea – că soţul ei, Cap-Sec, era prezent la ritualul desfăşurat în cortul unde transpiră bărbaţii. Mi-a mai spus că, în ţara ei de origine, oamenii urmau acelaşi obicei în iernile lungi, reci şi întunecoase. Bineînţeles, nu existau conotaţii religioase şi nici interdicţii legate de sexul participanţilor. Membrii familiei au păstrat această deprindere după venirea în America şi au construit o saună la ferma lor din Illinois, pe care o foloseau tot timpul anului.

— Of, May, să ştii la mine că nimic nu-i mai bun ca o baie de aburi, asta-i sigur, a spus Gretchen, dând din cap cu părere de rău.

— Şi noi de ce n-am putea face o baie de aburi? am întrebat-o.

— May, nu se poate, a răspuns ea. Bărbaţii nu îngăduie la femei să vină acolo. Soţul meu mi-a spus asta.

— De ce nu se poate?

— Pentru că e doar pentru bărbaţi, a spus Gretchen. Aşa obişnuieşte la ei.

— Gretchen, ce fel de explicaţie e asta? am zis. Hai să mergem acolo şi să facem şi noi o baie de aburi!

— Of, nu ştiu, May, a spus Gretchen, nu cred că-i o idee prea bună…

— Ba sigur că este. E o idee minunată, am insistat. Gândeşte-te doar ce reconfortant o să fie! E timpul să-i învăţăm pe oamenii ăştia că orice activitate potrivită pentru bărbaţi poate fi încercată şi de femei. Ce-mi place mie s-ar putea să-i placă şi altuia, nu?

— Bine, May, la naiba cu tot! se hotărî Gretchen. Şi ce-ai să pui pe tine acolo, la cort?

— Am să port un prosop, draga mea, i-am răspuns. Ce altceva aş putea pune pe mine într-un cort unde o să transpirăm?

— *Ja*, May, şi eu la fel, a spus Gretchen, aprobându-mă din cap. Asta-i o idee bună.

Mare parte dintre noi am avut la venire prosoape de bumbac, un lux pe care l-au descoperit şi indienii, căci aceste produse se găsesc acum la toate prăvăliile unde se face schimb. Aşa că mi-am luat prosopul din *tipi* şi m-am întors la Gretchen, ca să putem porni asaltul împotriva bastionului masculin al cortului cu pricina.

Trebuie să notez că, odată ce trăim laolaltă cu alte persoane, într-un spaţiu retrâns, cea mai mare parte dintre noi nu mai avem acel sentiment al ruşinii privitor la trup; nimeni nu mai ţine cont de faptul că persoana de alături e complet îmbrăcată ori pe jumătate dezbrăcată. A te plimba cu sânii goi pare un lucru obişnuit. Drept urmare, Gretchen şi cu mine ne-am dat jos rochiile, chicotind ca nişte şcolăriţe ce pun la cale o poznă, ne-am înfăşurat prosoapele în jurul taliei noastre uriaşe de gravide şi am pornit-o prin zăpadă spre cortul unde se transpiră. Am zgâriat cu unghiile acoperitoarea de la intrare.

— Hai mai repede, că îngheţăm aici! am strigat eu în Cheyenne, cât am putut de corect.

Acum mă gândesc că şamanul a fost atât de şocat să audă vocea unei femei care cere să intre, încât a tras acoperitoarea doar puţin, curios să vadă cine avusese curajul să atenteze la această instituţie „strict masculină". Odată ce a deschis, n-am şovăit nici un moment şi am dat amândouă năvală înăuntru, unde aerul era tare plăcut, cald şi umed, iar noi râdeam, încântate de ispravă. La apariţia noastră neaşteptată, printre bărbaţii adunaţi în jurul focului s-au auzit mormăieli pline de îngrijorare. Şamanului însuşi, anume bătrânul Taur-Alb, care mi se pare un preţios plictisitor şi fără haz, nu i-a plăcut deloc intrarea noastră precipitată şi a început să ne vorbească pe un ton grav, agitând o hârâitoare folosită de indieni la alungarea spiritelor rele.

— Voi sunteţi femei, plecaţi! a spus el. Plecaţi de aici imediat! Ăsta e un lucru foarte rău!

— Ba nu-i rău deloc, am răspuns. E cât se poate de plăcut. Şi o să stăm până transpirăm bine de tot!

M-am aşezat apoi, împreună cu Gretchen, chiar lângă foc. Câţiva bărbaţi, tradiţionalişti inflexibili, s-au ridicat şi au ieşit din cort, mormăind şi bombănind indignaţi. Cap-Sec i s-a adresat soţiei pe un ton aspru:

— Ce cauţi aici, nevastă? Mă faci de râs când te porţi aşa. Ăsta nu-i un loc pentru femei. Mergi acasă!

— Ia să nu mai aud nimic la tine, prostovanule! i-a răspuns ea (am remarcat toate că vorbeşte şi în Cheyenne tot cu accent de elveţiancă), făcându-i semn cu degetul. Sânii ei enormi şi goi deveniseră rozii ca nişte purcei de lapte opăriţi, căci aerul dinăuntru era umed şi fierbinte. Nici un bărbat nu vorbeşte aşa la nevasta lui, domnule! Dacă nu-ţi place că vin aici, cu atât mai rău la tine, n-ai decât să mergi acasă!

Omul s-a supus de îndată soţiei şi n-a mai scos un cuvânt, spre încântarea făţişă a celorlalţi bărbaţi din cort.

— *Hemomoonamo!* şuieră unul din ei. E sub papucul muierii!

— *Hou,* spuse un altul, dând din cap. *Hemomoonamo!*

Râdeau toţi pe sub mustaţă, amuzaţi. Umorul situaţiei a avut darul de a-i linişti, iar ceremonia a continuat ca şi când noi n-am fi fost acolo. Mai mult decât atât, cred că bărbaţilor le-a convenit să se prefacă că nu eram acolo. Când am început amândouă să transpirăm puternic şi n-am mai putut îndura căldura din cort, ne-am târâit spre ieşire. Bătrânul Taur-Alb a deschis acoperitoarea şi am fugit goale-puşcă la râu, chiuind ca nişte copii nebunatici. Gretchen alerga cu

paşi greoi, iar sânii ei uriaşi se legănau precum doi desagi bine umpluţi.

Copca era deja acoperită cu o pojghiţă subţire de gheaţă. Am plonjat direct peste ea, cu răsuflarea tăiată, şi am ieşit cât am putut de iute, dând fuga înapoi la cortul cu pricina. Presupun că nu e un lucru tocmai potrivit pentru două femei însărcinate, însă copiii indieni trebuie să fie rezistenţi în faţa intemperiilor.

Bineînţeles că, de data asta, bătrânul Taur-Alb, încuiat cum îi e felul, nu a mai răspuns la strigătele noastre, refuzând să dezlege acoperitoarea de la intrare.

— Îngheţăm afară! am ţipat. Hai, bătrâne, dă-ne imediat drumul înăuntru!

El însă n-a răspuns şi, în cele din urmă, ca să nu îngheţăm de-a binelea, am alergat la adăpostul lui Gretchen şi ne-am uscat acolo, lângă foc.

— Ştii ce-o să facem, Gretchen? am zis eu inspirată. O să construim şi noi un cort la fel, pentru femei. Se pare că va fi o iarnă lungă, avem o mulţime de piei şi timp berechet, aşa că o să ne strângem toate şi o să coasem la cortul nostru, iar când terminăm nu o să le dăm bărbaţilor drumul înăuntru! O să fie ca un club doar pentru fete.

— Ce bună idee la tine, May! mă aprobă Gretchen. A naibii de bună! Toţi bărbaţii să stea deoparte! E doar pentru fete!

Aşa o să ne petrecem iarna. O să găsim tot felul de activităţi, o să ne ţinem de şotii şi o să ne facem de lucru la cortul nostru pentru transpirat sau ne apucăm de orice altceva, numai să nu stăm degeaba. Altfel, zilele, din ce în ce mai scurte şi mai întunecoase, ne-ar părea nesfârşite, dacă am sta, pur şi simplu, în penumbra adăposturilor noastre. Avem, bineînţeles, treburile de fiecare zi – mergem după apă proaspătă dimineaţa devreme şi adunăm lemne pentru foc. Eu le duc la bun sfârşit fără să mă plâng, căci am măcar ocazia să mai ies din afurisitul ăsta de cort. Sigur, avem şi de gătit, de pregătit masa, de făcut curăţenie, de cusut şi alte asemenea munci obositoare ce îi revin îndeobşte femeii. Cu toate astea, îndeletnicirile zilnice îşi au rolul lor, căci nu ne lasă să trândăvim.

Între noi, femeile albe rămase în tabără, s-a creat o legătură şi mai puternică. Dat fiind că nu mai călătorim – nu mai suntem nevoite să desfacem şi să aşezăm corturile, nici nu mai trebuie să împachetăm şi să despachetăm în fiecare zi –, avem mai mult timp să ne întâlnim, la una sau la alta dintre noi, unde povestim dacă am avut sau nu sorţi de izbândă în eforturile noastre de a ne convinge familiile să meargă în rezervaţie înainte de venirea lunii februarie.

În timpul întâlnirilor noastre zilnice urmărim şi stadiul fiecărei sarcini, facem planuri legate de naşterea copiilor şi încercăm să ne susţinem moral una pe cealaltă, atât cât putem. Bârfim, discutăm, râdem, plângem şi, uneori, stăm, pur şi simplu, fără să scoatem un cuvânt, ţinându-ne de mână, privind flăcările şi tăciunii aprinşi şi gândindu-ne la necunoscutul din vieţile noastre şi la ce va urma… ne bucurăm că suntem împreună, căci iarna se anunţă lungă şi plină de singurătate…

Prezenţa fratelui Anthony al Preriei ne aduce alinare şi mergem adesea să-l vedem, în cortul pe care l-a ridicat la marginea satului. E un loc cât se poate de modest, nespus de curat, aşa cum se cade unui călugăr. Ne aşezăm adesea lângă foc şi spunem liturghia împreună cu el.

— Aici am să construiesc la primăvară un schit, ne-a mărturisit Anthony cu glasul său cald şi blând. Dealurile astea de lângă râu sunt o binecuvântare, căci voi găsi acolo tot ce am nevoie. Omului nu-i trebuie multe pentru a se apropia de Dumnezeu. Un adăpost simplu şi o inimă curată sunt de ajuns. Am să încep apoi să ridic schitul cu mâinile mele. Aş fi tare bucuros să mă urmeze aici şi alţi oameni cu inima deschisă şi cugetul neîntinat. Ne vom ruga, vom citi şi vom împărtăşi cuvântul Domnului tuturor celor care vor veni să-l asculte.

E o idee minunată şi rămânem adesea tăcuţi, închipuindu-ne cum va arăta totul. Parcă şi văd schitul fratelui Anthony printre dealuri, pe noi mergând acolo ca să ne rugăm în linişte, pe copiii noştri şi pe copiii copiilor noştri revenind mereu în acest loc… E un gând ce-mi aduce alinare.

În afară de faptul că ne citeşte, ţine slujbe şi ne vorbeşte despre cele sfinte, Anthony ne învaţă pe noi şi pe băştinaşe să facem pâine – o îndeletnicire plăcută pe timp de iarnă, care, de altfel, ne umple corturile cu o aromă îmbietoare.

Vremea e în continuare potolită şi rece. Vântul bate, din fericire, foarte rar, iar când soarele se ridică, revărsându-şi lumina asupra preriei imaculate, priveliştea e cu adevărat încântătoare.

10 decembrie 1875

A trecut aproape o lună de când am scris în jurnal ultima dată. Sigur, timpul nu reprezintă o problemă; e vorba mai degrabă de lentoarea specifică anotimpului şi de lipsa evenimentelor de interes, care m-au făcut să las creionul deoparte şi să păstrez în minte puţinele fapte ce le-aş putea nota. Ar fi tare bine

dacă am hiberna ca urşii! Mi se pare că dau dovadă de multă înţelepciune, alegând să doarmă toată iarna şi să se trezească abia când vine primăvara!

Indienii Cheyenne nu lasă impresia că ar suferi de plictiseală. Au norocul de a fi înzestraţi cu o răbdare fără margini, iar dacă suntem nevoiţi să rămânem în cort zile în şir din cauza viscolului, aşteaptă să se sfârşească urgia fără să se plângă, adoptând un fel de inerţie caracteristică animalelor. Dincolo de câteva jocuri simple şi de faptul că bărbaţii ţin uneori pariuri, nu prea există mijloace plăcute de petrecere a timpului, în afară de povestit – o activitate graţie căreia avem şi noi ocazia de a învăţa câte ceva despre istoria acestor oameni minunaţi. Evident, indienii nu citesc cărţi.

Noi, femeile albe, am citit de nenumărate ori puţinele volume pe care le-am adus aici ori pe care am reuşit să le procurăm în ultima călătorie făcută la Fortul Laramie. Exemplarul din Shakespeare, atât de îndrăgit de căpitan, s-a zdrenţuit vizibil, căci l-am răsfoit mereu. Cu toate că mi-aş fi dorit, bineînţeles, să-l păstrez doar pentru mine, l-am împrumutat ori de câte ori a fost nevoie. În afara vizitelor zilnice la Anthony, un alt prilej de destindere – deşi cam rar, ce-i drept – era să ne întâlnim în cortul uneia dintre noi şi să citim pe rând din versurile Bardului, trecând cartea de la una la alta, în cerc, astfel încât fiecare să rostească un alt pasaj. Lumina este însă destul de slabă în adăposturile noastre, mai cu seamă că zilele au devenit din ce în ce mai scurte.

Cortul pentru transpirat al femeilor a fost instalat şi este funcţional! E o adevărată plăcere, iar noi, femeile albe, am ţinut şi „consfătuiri" acolo. Ha! Le-am încurajat şi pe femeile Cheyenne mai tinere şi mai îndrăzneţe să ni se alăture. Din familia mea au venit Cea-care-Merge-Frumos şi Pană-pe-Cap, foarte sfioase la început. Acum însă sunt chiar încântate. Avem acolo şi o fetiţă care veghează focul şi se îngrijeşte să avem suficientă apă în căldări, ca să o poată turna peste pietrele fierbinţi. Toată lumea e bine-venită (dacă e vorba de femei, desigur!). De obicei, stăm dezbrăcate, transpirăm bine şi, pe urmă, o pornim în fugă spre râu. Helen Flight fumează adesea pipă, iar uneori o trece şi celorlalte femei, imitând comportamentul ceremonios de la întrunirile bărbaţilor. Atunci când ni se alătură, femeile Cheyenne iau fumatul drept un obicei scandalos ori chiar un sacrilegiu, drept care nici nu pun mâna pe pipă, darămite să o şi folosească.

12 decembrie 1875

Sunt enormă! Cât casa! Din întregul nostru grup, eu am cea mai mare burtă! Nici măcar Gretchen, care e o femeie zdravănă, nu pare aşa mare ca mine. Sălbaticul ăsta al meu o să fie un adevărat uriaş! Din fericire, în ciuda greutăţii pe care o port cu mine, am avut o sarcină fără probleme, n-am fost bolnavă şi, dincolo de faptul că sunt nevoită să-mi transport burta enormă peste tot, n-am avut alte neplăceri. Indienii au tot felul de leacuri – de pildă, fierturi din diverse rădăcini, ierburi, flori sau frunze. Unele dintre ele nici măcar nu sunt rele la gust. Ceaiurile acestea sunt băute de femeile însărcinate, atât de atent îngrijite şi protejate de celelalte membre ale tribului, încât uneori ajung aproape să uite că poartă un copil în pântec.

Sunt încă destule animale prin împrejurimi, iar vremea liniştită a fost prielnică vânătorii, aşa încât avem o rezervă consistentă de carne proaspătă. Lucrul acesta înseamnă, totodată, că atât bărbaţii, cât şi femeile au destule treburi de făcut şi nimeni nu prea are timp să trândăvească; trebuie să jupuim animalele, să tăiem carnea şi să argăsim pieile.

Am învăţat să brodez pieile cu mărgele obţinute la schimb şi e o îndeletnicire care îmi place; presupune o muncă agreabilă, îndelungată şi se desfăşoară adesea în tihnă, în compania altor femei. Ne aşezăm în jurul focului, pălăvrăgim, îndrugăm verzi şi uscate, şi timpul trece. Pentru că acum majoritatea femeilor albe se descurcă mult mai bine în limba băştinaşilor, suntem mai apropiate de nevestele din trib. Cu toate că privesc lumea altfel decât noi, mi se pare că, în calitate de femei, avem în comun tot atâtea lucruri câte ne despart prin cultură. Pe zi ce trece învăţăm mai multe una de la cealaltă, iar preţuirea şi respectul dintre noi au crescut. Toate împărţim aceleaşi griji cotidiene, aceleaşi nelinişti şi aceleaşi îndatoriri. Legat de copiii ce urmează să vină – căci şi o parte dintre native sunt însărcinate –, povestim despre ce ne apasă, despre responsabilităţi, dar şi despre bucuria de a fi în curând mame.

De când am început să ne înţelegem mai bine, ne aduce împreună şi simţul umorului. La sosirea noastră în tabără, femeile Cheyenne găseau nesupunerea noastră în faţa bărbaţilor de-a dreptul scandaloasă. Acum, micile noastre glume şi tachinări privitoare la specia masculină în ansamblu par să le amuze şi, în consecinţă, să ne unească printr-o legătură aproape frăţească. Dăm toate din cap în semn de aprobare, spunem şi noi *hou* la fel ca ele, chicotim încântate, în vreme ce, cu puţin ajutor din partea noastră, femeile din trib descoperă… nu, de fapt, nu „descoperă“… vreau să zic că „recunosc“ superioritatea naturală a

femeii asupra bărbatului.

În ciuda faptului că e aşa retrasă, reuşesc uneori să smulg câte un zâmbet sfios şi reţinut chiar şi de la Cea Liniştită. Ca majoritatea oamenilor care vorbesc puţin, observă cu mare exactitate tot ce se petrece în jur. Alaltăieri, spre exemplu, Micul Lup stătea la sfat în cortul nostru, împreună cu alţi şefi de trib, între care bătrânul Cuţit-Bont şi un individ cu numele de *Masehaeke* sau Catârul-Nebun (vecinii noştri Sioux i-au zis aşa, pentru că a sosit o dată la ei în tabără călare pe un catâr, iar cineva de acolo a spus: „Uite că vine un nebun Cheyenne călare pe catâr"). Catârul-Nebun vorbeşte obositor de mult, iar pe mine mă apucă groaza când ia parte la sfat, fiindcă discursul său monoton pare de neoprit. Singurul lucru bun aici ar fi faptul că vocea sa funcţionează ca un fel de poţiune pentru dormit, iar copiii cad pe dată într-un somn adânc. Câteodată îl mai văd şi pe Micul Lup ori pe ceilalţi invitaţi aţipind în vreme ce Catârul-Nebun îşi spune părerea. Oricum, alaltăieri, el vorbea ca de obicei, iar eu am observat că Cea Liniştită mă privea cu aerul rezervat al omului care îi urmăreşte pe ceilalţi de la distanţă. I-am zâmbit şi am ridicat mâna aproape de foc, în aşa fel încât să proiectez o figurină în fundal, chiar peste capul vorbitorului. Îmi apropiam şi îmi depărtam degetele, iar figurina din spate părea că turuie după modelul Catârului-Nebun. Şotia mea a trezit adunarea. Cei care vedeau omuleţul palavragiu din umbră râdeau pe înfundate – până şi Cea Liniştită a zâmbit suficient de larg, încât să fie nevoită să-şi ducă mâna la gură, acoperind-o cu sfială.

În scurta noastră întâlnire de la Fortul Laramie, căpitanul Bourke îmi spunea că singura nădejde de rafinare a sălbaticului ar consta în a-l deprinde să renunţe la adeziunea faţă de trib, pentru a deveni astfel preocupat de propria bunăstare. Acest lucru este necesar, argumenta Bourke, ca să poată funcţiona eficient în „societatea individualistă" a lumii caucaziene. Pentru indienii Cheyenne, individualismul nu înseamnă nimic – nevoile oamenilor, ale tribului şi, mai presus de toate, ale familiei trec totdeauna înaintea trebuinţelor personale. Din acest punct de vedere, felul lor de trai seamănă cu cel al străvechilor clanuri din Scoţia. Lipsa de egoism a soţului meu, Micul Lup, mi se pare, de pildă, impresionantă şi nobilă, fără să aibă nevoie de vreo „ajustare" din partea societăţii civilizate. Pentru a-şi susţine teoria, căpitanul recurge la nefericitul exemplu al indienilor care au fost obligaţi să devină cercetaşi în slujba armatei Statelor Unite. Aceşti oameni primesc o răsplată pentru serviciile aduse,

ca orice cetăţean care respectă legea – au un venit, hrană, îmbrăcăminte şi sunt, în general, protejaţi de stat. Singura cerinţă ce trebuie respectată, dovadă a devotamentului faţă de părintele alb, presupune trădarea propriului neam şi a familiei… Nu prea reuşesc să înţeleg unde e nobleţea sau care ar fi avantajele unei astfel de iniţiative private şi, bineînţeles, individualiste…

18 decembrie 1875

A avut loc un accident cât se poate de neplăcut. Ieri, Cea Liniştită a invitat câţiva oameni la noi în cort pentru a le dărui o parte din pâinea pe care tocmai o copsese. Nu se ştie cum, a confundat punga de arsenic cu cea de bicarbonat de sodiu. Indienii Cheyenne iau otrava de la prăvăliile unde fac schimb şi o folosesc ca să omoare lupii.

Urmările acestei încurcături nu sunt greu de imaginat. Graţie lui Dumnezeu sau, poate, graţie Marelui Tămăduitor, nimeni nu a murit, cu excepţia a doi câini nefericiţi cărora li s-au dat câteva bucăţele de pâine pentru a ne confirma existenţa otrăvii. Între timp, o parte dintre invitaţi se simţeau deja rău. L-am trimis pe Micul-Îngrijitor-de-Cai după Anthony şi alte ajutoare; ne-am străduit să-i facem să vomite pe toţi cei bolnavi. Slavă Cerului, nici eu, nici altă femeie însărcinată nu am gustat din pâine, căci asta ne-ar fi costat viaţa copiilor.

Toată lumea şi-a revenit acum, deşi au avut parte cu toţii de o încercare grea şi dureroasă. Chiar şi Micului Lup i-a fost cumplit de rău. M-am temut grozav pentru viaţa lui şi l-am vegheat toată noaptea. Desigur, Cea Liniştită era cum nu se poate mai îngrijorată, dată fiind contribuţia ei la nenorocirea ce se întrevedea. Eu am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să o mai alin.

Întâmplarea a dus la convocarea unui alt sfat, pentru a discuta problema otrăvirii lupilor – o măsură adoptată de indienii Cheyenne nu cu mult timp în urmă, la recomandarea reprezentanţilor guvernamentali, care le-au explicat că, odată ce otrăvesc lupii, vor avea vânat din belşug. Arsenicul a început să fie folosit de un număr tot mai mare de indieni, care au găsit apoi pe întinsul preriei nu doar stârvuri de lupi, ci şi de coioţi, vulturi, ulii, corbi, ratoni, dihori şi chiar urşi, căci otrava ucide orice animal care mănâncă din carnea contaminată a victimei.

În cortul nostru se adunaseră o mulţime de căpetenii, conducători ai unor grupuri de luptători, şamani renumiţi şi fratele Anthony. Câteva dintre femeile

albe erau, de asemenea, prezente, alături de o parte din băştinaşe, stând, ca de obicei, în afara cercului format din bărbaţi.

După ce a avut loc ceremonia fumării pipei, primul care a vorbit a fost un şaman bătrân, *Vo'aa'ohmese'aestse*, al cărui nume, dacă nu cumva cunoştinţele mele despre limba sălbaticilor sunt mai precare decât credeam, s-ar traduce Intestine-Mişcătoare-de- Antilopă.

— Este tare neplăcut, a început bătrânul, că soţia Micului Lup a încurcat otrava pentru lupi cu bicarbonatul, atunci când făcea pâine. Cuvintele i-au fost urmate de bine-cunoscutul *hou*! aprobator, venind dinspre adunare. Otrava pentru lupi n-are ce căuta în pâinea pe care o mănâncă oamenii, a continuat el, extrem de afectat. Dacă este totuşi folosită corect, e un lucru bun, căci ucide lupii, iar oamenii vor avea parte de mai mult vânat.

Bătrânul a dat atunci din cap cu un aer satisfăcut, foarte încântat de ceea ce spusese, în vreme ce din mijlocul adunării s-a înălţat acelaşi *hou!* plin de entuziasm.

Atunci n-am mai putut să mă abţin, şi, chiar dacă ştiam că încalc regulile şi că mi-aş putea pune soţul într-o situaţie delicată, am sărit de la locul meu şi am spus:

— Dacă e adevărat că vom avea mai mult vânat după ce ucidem lupii, de ce apropiaţii noştri care trăiesc în rezervaţii şi folosesc arsenicul de ceva timp nu mai au ce vâna? (Evident, această intervenţie a mea, tradusă în engleză, se bucură de o fluenţă sporită.)

În acel moment, în rândurile lor se stârni o oarecare rumoare însoţită de mormăieli, semn al dezaprobării generale. Nu ştiu dacă reacţionaseră strict la spusele mele sau îi deranja faptul că o femeie vorbise la sfatul lor.

— *Vehoae*… a zis Micul Lup zâmbind spre cei prezenţi, *eohkesaahetseveoxohesaneheo'o*. Într-o traducere aproximativă, asta însemna că „pe femeile albe… nimic nu le opreşte să spună ce gândesc".

Atunci a vorbit şi „mica căpetenie", anume Lupul-Negru. E un bărbat arătos, cu o fire mai degrabă aprigă, iubitor de război şi recunoscut pentru antipatia sa faţă de albi.

— *Mesoke* are dreptate, interveni el. În loc să folosim otrava pentru lupi, am putea să o folosim pentru oamenii albi. Ar trebui să coacem mai multe bucăţi de pâine otrăvită şi să le împărţim printre albi. Avem destule motive să ne temem mai curând de ei decât de lupi.

— Ei, nu asta am vrut să spun, am încercat eu să mă fac auzită peste strigătele aprobatoare de *hou!*, venite dinspre susţinătorii mai agresivi ai Lupului-Negru, şi mormăielile dezaprobatoare ale oponenţilor. Oamenii noştri au trăit mereu alături de lupi şi de lupii cei mici, adică de coioţi, a continuat Lupul-Negru. E drept că uneori îi doborâm cu puşca ori cu arcul, însă n-am dus niciodată lipsă de vânat. Abia când a apărut omul alb, bizonii şi celelalte animale au început să dispară. Lupii nu sunt duşmanii noştri; omul alb e inamicul.

De astă dată, cuvintele tânărului războinic au fost întâmpinate cu mai multe strigăte de *hou!* decât de mormăieli, ceea ce însemna că fusese convingător.

— Aş vrea să aud şi părerea lui *Maheo'neestseveho'e* cu privire la această problemă, a zis Micul Lup.

Numele pomenit mai sus este unul dintre cele folosite de băştinaşi pentru a-l desemna pe Anthony şi înseamnă Omul-Alb- care-Spune-Lucruri-Sfinte.

Anthony a vorbit cu glas blând (a învăţat să se descurce în limba sălbaticilor într-un timp foarte scurt).

— Christos ne-a binecuvântat cu pâinea cea de toate zilele ca să ne hrănim, nu ca să ne ucidem semenii, i s-a adresat el Lupului-Negru. Privind apoi către adunare, a mai spus: Dumnezeu a aşezat pe Pământ toate animalele, potrivit vrerii sale divine. El dăruieşte fiecăruia dintre noi tot ce-i este de trebuinţă.

S-a lăsat o tăcere prelungă, căci toţi cântăreau cu seriozitate observaţiile simple, dar elocvente făcute de Anthony.

În cele din urmă, soţul meu, Micul Lup, a ridicat mâna şi a vorbit în felul său cumpătat, fără înflorituri sau afectare, logic şi cu bun-simţ.

— *Mesoke*, *Mo'ohtaveo'kohome* şi *Maheo'neestseveho'e* au cu toţii dreptate, a spus căpetenia. Am trăit mereu în preajma lupilor şi e drept că soldaţii albi au ucis mai mulţi oameni din trib decât au făcut-o lupii vreodată. (La aceste cuvinte, s-au auzit câteva strigăte de încuviinţare.) Lupii şi lupii cei mici au venit tot timpul după noi, oriunde am mers; mănâncă resturile de carne şi curăţă oasele pe care le lăsăm în urmă, când sfârşim vânătoarea. Acesta nu-i un lucru rău, căci totul se întoarce în pământ şi nimic nu se iroseşte. E adevărat că lupii omoară uneori pui de bizon, de căprioară sau de elan, dar omoară şi animale bătrâne şi bolnave. Ei au însă nevoie de carne. Dacă Marele Tămăduitor ar fi vrut ca numai oamenii să mănânce carne, de ce i-ar mai fi adus pe lupi pe Pământ? Cu otrava asta nu ucidem doar lupii de toate felurile, ci şi multe alte

vieţuitoare de care suntem legaţi şi care ne-au stat mereu aproape. Am mâncat şi eu din otravă şi am fost la un pas de moarte. Cred că Marele Tămăduitor m-a făcut să gust din otravă ca să îmi dau seama că nu e un lucru bun. Omului alb îi stă în fire să ucidă animalele şi să le îndepărteze. Noi avem alte obiceiuri; am vieţuit aici alături de jivine, am împărţit totul cu ele şi n-am dus lipsă de nimic, până când a venit omul alb. Drept urmare, arsenicul va fi interzis la noi în tabără. Asta mi-e hotărârea.

25 decembrie 1875

E dimineaţa de Crăciun! M-am trezit cu gândul la copiii mei şi m-au năpădit amintirile… despre Crăciunul trecut şi din vremea când eram eu copil, iar de ziua asta se legau atâtea făgăduieli… Moş Crăciun în sania lui trasă de reni pe acoperişul casei noastre… îmi aducea o păpuşă şi bomboane… Am petrecut doar două Crăciunuri cu scumpa mea fiică, Hortense, şi unul singur cu dragul de Willie, înainte să fim despărţiţi…

Dimineaţă, când m-am trezit, mi-am jurat că, într-o bună zi, vom fi din nou împreună, iar eu le voi povesti copiilor despre viaţa mea şi despre întâmplările prin care am trecut.

A început să ningă din nou, dar acum suflă şi vântul, aşa că suntem nevoiţi să stăm în *tipi*. Pentru că era ziua de Crăciun, n-am vrut să rămân înăuntru. M-am ridicat încetişor, m-am îmbrăcat bine şi am ieşit din cort înainte să se trezească cineva. Dormim cu toţii mai mult din cauza frigului, a zăpezii şi a zilelor din ce în ce mai scurte – presupun că, într-un fel, hibernăm şi noi. Mi-am luat caietul, l-am prins pe spate şi am plecat să o văd pe Martha, în dimineaţa de Crăciun.

Vântul bătea cu putere, iar eu mă îndreptam spre adăpostul ei. Zăpada mă învăluia într-un iureş alb, care îmi tăia răsuflarea. Abia puteam să văd la doi paşi. La un moment dat, n-am mai ştiut unde eram sau încotro să o apuc şi am simţit cum mă cuprinde panica. Am fost, preţ de o clipă, prizoniera vântului alb. Pe urmă, zăpada spulberată s-a domolit cât să pot recunoaşte cortul Marthei, dat fiind că toate adăposturile sunt pictate cu desene diferite.

La intrare m-a întâmpinat chiar Martha, surprinsă să mă vadă aşa devreme, pe viscol.

— Crăciun fericit! am strigat la ea, însă nu mă putea auzi din cauza

vântului. Crăciun fericit, am repetat apoi, cu răsuflarea tăiată, când am intrat.

Înăuntru era întuneric, cald şi plăcut ca într-un cocon. Mi-am scuturat zăpada de pe haina de bizon, iar Martha m-a ajutat să o dau jos. Cum stăteam faţă în faţă, semănam cu două proptele identice pentru cărţi, căci burţile noastre uriaşe, acoperite de rochiile din piele de antilopă, se atingeau.

— Crăciunul? a zis ea. Doamne, May, am uitat complet. Crăciunul… Vino să stai lângă foc, o să fac cafea.

Soţul Marthei, *Momehexaehe,* dormea încă la locul lui, alături de foc. Am ajuns să-l cunosc destul de bine, pentru că am petrecut mult timp împreună cu Martha şi, în ciuda părului său teribil de încâlcit, este un om agreabil şi degajat.

M-am aşezat pe piei, lângă Martha, sprijinindu-ne de spetezele paturilor, lucru care, având în vedere starea în care ne aflam, s-a dovedit destul de confortabil. Gazda a pus câteva lemne pe foc şi un vas de cafea la fiert.

Îi pregătisem Marthei un mic cadou – o pereche de mocasini pentru copil, pe care i-am cusut chiar eu, dintr-o delicată piele de antilopă.

— Ţi-am adus ceva de Crăciun, draga mea prietenă, i-am spus, oferindu-i încălţările mititele într-un săculeţ brodat, din piele de căprioară.

— Un cadou? s-a minunat Martha cu voce joasă şi tristă. May, eu n-am pregătit nimic pentru tine. Uitasem cu desăvârşire de Crăciun!

— Nu contează, Martha, am spus. Lucrul cel mai important este că suntem astăzi împreună, în siguranţă, sănătoase şi la căldură.

Biata Martha începu să plângă încetişor; plângea întruna, şi eu nu ştiam ce să fac ca să se oprească şi nici cum s-o alin.

— Ce s-a întâmplat, Martha? am întrebat-o. De ce plângi?

Ea a scuturat doar din cap şi a plâns în continuare, fără să fie în stare să-şi tragă răsuflarea ca să poată scoate câteva cuvinte printre suspine. Într-un târziu, după ce s-a mai liniştit, mi-a răspuns cu glas slab, înecat de lacrimi:

— Îmi pare rău, May, nu ştiu ce mi-a venit. Când am aflat că astăzi e Crăciunul, mi s-a făcut un dor cumplit de casă şi m-am simţit tare singură. Nu spun că nu sunt fericită alături de soţul meu, pentru că nu e aşa, însă uneori mi se face dor de casă. Tu nu-ţi doreşti să fii la tine acasă, May? Te gândeşti vreodată la asta?

— În fiecare zi, Martha, am recunoscut eu. Nu trece zi să nu mă gândesc la copiii mei. Eu însă nu mai am altă casă, cu excepţia celei de aici. Deschide-ţi cadoul, Martha.

Ea se supuse şi atinse uşor cu degetele mocasinii pregătiţi pentru copil, mângâind emoţionată mărgelele cusute.

— May, sunt de-a dreptul minunaţi. Sunt cele mai frumoase încălţări pentru copii din câte am văzut vreodată. Îţi mulţumesc; îmi pare rău că eu nu pot să-ţi dăruiesc nimic de Crăciun.

Apoi s-a pornit din nou pe plâns.

— Ei, gata, i-am spus. Mă bucur că-ţi plac, scumpa mea, dar te rog să nu mai plângi.

— Crezi că Moş Crăciun ar putea intra în *tipi* pe sus, pe unde iese fumul? a întrebat Martha, zâmbind şi ştergându-şi lacrimile cu dosul palmei.

— Bineînţeles! i-am răspuns. De ce n-ar putea? Nu ni s-a spus mereu că Moş Crăciun ajunge la copiii din toată lumea, indiferent unde locuiesc? Anul viitor o să vină şi la copiii noştri, Martha! Imaginează-ţi numai! Primul lor Crăciun!

— May, aş vrea să mergem împreună în cortul unde nasc femeile, a zis Martha, şi să naştem în acelaşi timp. Dacă nasc înaintea ta, promiţi să vii şi să stai lângă mine?

— Sigur că da, am asigurat-o. Şi dacă nasc eu prima – ceea ce, judecând după burta mea imensă, e mult mai probabil –, trebuie să-mi promiţi că ai să fii acolo.

— Promit, a zis ea. May, mi-ai fost mereu o prietenă adevărată. Crăciun fericit!

— Crăciun fericit şi ţie, Martha, am spus, la rândul meu. Hai să cântăm un colind împreună, vrei?

Am început să cântăm amândouă… Afară viscolul mătura totul în cale, vântul urla şi gemea ca o fiinţă omenească, iar zăpada dansa în jurul cortului, se lovea de el cu putere şi trecea mai departe, aşezându-se peste nămeţii din prerie.

Martha şi cu mine stăteam la căldură, lângă foc. Aveam destule motive să fim recunoscătoare, căci în dimineaţa aceea de Crăciun cântam din toată inima, privind cu speranţă şi curaj către viitor:

O, veniţi voi toţi cei credincioşi,
Veseli şi triumfători,
O, veniţi voi, veniţi la Betleem…

Scriu aceste rânduri lângă focul din cortul Marthei, în vreme ce ea moţăie liniştită alături. Domnul Plete-Încurcate doarme mai departe; la fel şi bătrâna de lângă intrare. Înăuntru e plăcut şi cald, iar noi suntem în siguranţă… cred că o să adorm şi eu…

23 ianuarie 1876

Am făcut un lucru de-a dreptul prostesc, punându-mi în pericol nu doar propria viaţă, ci şi pe cea a copilului meu nenăscut, ca să nu mai vorbesc de a celor care au ieşit să mă caute pe viscol. A trecut aproape o lună de la „accident“ şi abia acum sunt îndeajuns de întremată ca să stau rezemată şi să scriu. Doamne, cum am putut fi atât de nechibzuită?

După ce am stat cu Martha în dimineaţa de Crăciun, am aţipit şi eu, aşa cum am notat ultima dată. Când m-am trezit, Martha şi ceilalţi dormeau încă. Nu ştiam dacă e noapte sau zi. M-am târâit până la intrarea în cort şi am privit afară. Chiar dacă vântul nu se potolise, era încă lumină. M-am hotărât să mă întorc în cortul meu înainte să se lase întunericul. Am rupt o foaie de hârtie din caiet şi i-am scris Marthei câteva rânduri, după care m-am înfăşurat în haina de bizon şi am ieşit pe viscol.

Furtuna se înteţise, dar eu m-am încăpăţânat, zicându-mi că adăpostul meu nu era departe şi că, odată ce aveam să merg încet, în linie dreaptă, l-aş fi găsit cu siguranţă. Până la urmă, dimineaţă mă descurcasem. Însă doar după câţiva paşi, s-a întâmplat un lucru ciudat şi înfricoşător – vârtejul de vânt şi zăpadă m-a învăluit în lumea lui haotică. Dintr-odată, n-am mai ştiut unde sunt, unde erau estul, vestul, nordul sau sudul, stânga şi dreapta, nici măcar în sus ori în jos n-aş fi putut să o iau. Eram cu desăvârşire pierdută. O să mă întorc, mă gândeam disperată, n-am ajuns prea departe; mi-am dat însă seama că nu mai ştiam drumul înapoi. Simţeam cum panica pune stăpânire pe mine. Am încercat să o înfrunt şi să înaintez pas cu pas, dar în starea confuză în care mă aflam, până şi asta părea greu de făcut. Zăpada îmi înţepa faţa şi ochii, ca şi când minuscule lovituri de bici s-ar fi abătut asupra mea, străpungându-mi parcă şi haina de bizon, până la piele. Simţeam dorinţa cotropitoare de a sta jos ghemuită, ca să mă încălzesc puţin, până se domolea viscolul, deşi, în ciuda tulburării care mă cuprinsese, îmi dădeam cumva seama că aş fi murit fără doar şi poate. Mă împleticeam, întinzând mâinile înainte ca o femeie oarbă, în speranţa de a da

peste un cort, orice cort. Am încercat să strig, însă abia puteam să-mi aud propriile cuvinte dincolo de mugetul vântului. Lacrimi de groază şi durere, stârnite de zăpada şfichiuitoare, mi se prelingeau pe chip şi îmi îngheţau pe obraji. În cele din urmă, am ajuns să răsuflu greu din cauza vântului şi a propriei mele nelinişti; nu mai puteam să fac un pas. M-am lăsat neajutorată în genunchi, în zăpadă, mi-am cuprins umerii cu braţele şi am început să mă legăn înainte şi înapoi.

— Iartă-mă, copilul meu, i-am şoptit pruncului nenăscut, iartă-mă.

M-am lăsat într-o parte, m-am ghemuit şi am simţit somnul morţii dându-mi târcoale. Am ştiut că voi muri… pe neaşteptate, am simţit că e cald şi bine şi am avut un vis cu totul neobişnuit.

Am visat că străbăteam frumoasa vale a unui râu, în vreme de primăvară. Plopii înverziseră, trifoiul galben înflorise şi iarba din prerie era verde precum cea de pe pajiştile din Scoţia. Urmam o fată care mergea înaintea mea (am recunoscut-o pe dată; era scumpa mea Sara). Am început să plâng de bucurie când am văzut-o şi am încercat să iuţesc pasul. Sara s-a întors şi mi-a făcut cu mâna; am observat că şi ea era însărcinată. Mi-a zâmbit, vorbindu-mi apoi în limba indienilor Cheyenne: „*Mesoke*, e minunat în *Seano*“, mi-a spus. „O să nasc aici. Mai târziu, o să vii şi tu. O să te aştept şi o să-ţi arăt drumul pe Calea-ce-Coboară-din-Cer. Acum însă nu e vremea ta. Trebuie să te duci înapoi.“ Apoi s-a întors şi a mers mai departe.

„Sara, aşteaptă “, am strigat. „Aşteaptă-mă, draga mea, te rog…“ N-am putut însă să o ajung din urmă, iar fata s-a pierdut în zare…

Nu ştiu cât de mult am dormit, dar, într-un târziu, când m-am trezit, eram în pat, la mine în cort. Micul-Îngrijitor-de-Cai, micul meu bărbat, stătea alături de mine. I-am simţit mâna de copil, caldă ca un fursec proaspăt, atingându-mi obrazul. Am întins mâna ca să mă conving că era aievea şi i-am mângâiat, la rândul meu, obrazul.

— *Mo'ehnoha hetaneka'eskone*, i-am şoptit.

Băiatul m-a privit cu un aer grav când a văzut că deschisesem ochii, iar apoi mi-a zâmbit.

— *Mo'ehnoha hetaneka'eskone*, am şoptit din nou.

— *Mesoke*, mi-a răspuns el.

Pe urmă s-au strâns şi ceilalţi în jurul meu, emoţionaţi, iar eu am fost surprinsă să o descopăr printre ei pe Gertie, vechea mea prietenă.

— *Name'esevotame*? am întrebat, fără să-mi dau seama că vorbisem în Cheyenne.

— Copilul e bine, scumpo, m-a asigurat Gertie, da' a avut mare noroc; şi tu la fel. De ce naiba ai ieşit la plimbare pe viscol? Sau te pomeneşti că eşti nebună?

Am zâmbit uşor.

— Ei, asta mi s-a mai spus. Cum am ajuns acasă? am întrebat-o.

— Te-a găsit micul tău prieten, a zis Gertie, arătând spre Micul-Îngrijitor-de-Cai. Erai pe jumătate acoperită de zăpadă şi a tras de tine singur, până acasă. Nici nu-mi dau seama cum de s-a descurcat pişicheru' ăsta slăbănog, mai ales că tu mai duci cu tine pe cineva.

Gertie şi-a lăsat uşor mâna peste burta mea, mângâind-o încetişor.

— Ai avut copii, Gertie? am şoptit eu abia auzit. Nu mi-ai spus niciodată.

— Nu, drăguţo, a răspuns ea, nu m-am dat în vânt după nemernicii ăştia mici. Mi-am dat seama că nu vorbea serios. Da' Micu'-Îngrijitor-de-Cai e-n regulă. El ţi-a salvat fundu' ăla de om prost.

— E micul meu bărbat, am spus.

Am zăcut zile întregi, mai mult sau mai puţin conştientă. Făcusem pneumonie, aveam febră şi deliram. Mă trezeam şi adormeam la loc, fără să-mi dau seama cum trece timpul. Mi-i amintesc totuşi pe oamenii care s-au perindat pe la patul meu şi pe bătrâna Nas-Coroiat, care îi supraveghea pe vizitatori precum o asistentă-şefă cât se poate de severă.

Micul meu bărbat, Micul-Îngrijitor-de-Cai, era aproape mereu lângă mine, şi uneori se ghemuia pe pieile de bizon şi adormea alături. Vracii rosteau incantaţii şi-mi dădeau pe la nas cu salvie fumegândă, iar pe deasupra capului îmi treceau hârâitori şi alte totemuri. Anthony îmi citea din Biblie, prietenii şi familia îmi erau aproape – chipurile cunoscute se schimbau tot timpul. Martha, Gertie, Pană-pe-Cap, Helen, Euphemia, surorile Kelly, Cea Liniştită, Gretchen, Daisy şi Cea-care-Merge-Frumos mi-au fost toate alături. În vise o vedeam şi pe mica mea Sara.

Uneori, femeile îmi cântau, cu voce joasă. Pană-pe-Cap şi Cea-care-Merge-Frumos glăsuiau în limba lor, iar femeile albe şi băştinaşele învăţau cântece una de la cealaltă, aşa încât împrejurul patului meu răsunau melodii pline de voie bună, până când cotoroanţa îi alunga pe cântăreţi cu băţul ei.

Odată ce toţi ceilalţi plecau, soţul meu, Micul Lup, rămânea lângă mine,

nemişcat şi tăcut ca o statuie. Când mă trezeam, nu eram niciodată singură şi, văzându-l pe el, mă simţeam mereu în siguranţă, fiindcă ştiam că nu se poate întâmpla nimic rău, nici mie şi nici copilului, atâta vreme cât Micul Lup era acolo să ne apere. Dacă îmi era frig şi începeam să tremur din cauza febrei, se întindea lângă mine şi mă lua în braţe, ca să mă încălzească.

Dormeam şi mă trezeam, ştiind că n-o să reuşesc să-mi ţin ochii deschişi mai mult de câteva minute.

După un timp, febra a trecut şi am început să-mi recapăt puterile. Îmi simt copilul mişcându-se şi îmi spun că totul o să fie bine.

Acum, stau sprijinită de speteaza patului şi scriu aceste rânduri la lumina palidă a focului. Pană-pe-Cap a rămas alături de mine, în tăcere… pleoapele-mi devin din ce în ce mai grele…

26 ianuarie 1876

Doamne-Dumnezeule, nici nu-mi vine să cred câte s-au întâmplat…

După ce-am scris în jurnal ultima dată, am adormit, sprijinind caietul de burta mea uriaşă. Câteva ore mai târziu, am simţit o împunsătură (neîndoielnic, începeau primele dureri ale naşterii). „Nu se poate“, îmi spuneam. „E mult prea devreme.“ Ştiam că lucrurile nu merg cum ar fi trebuit. Micul Lup se afla alături, iar Micul-Îngrijitor-de-Cai stătea ghemuit în faţa mea. Am atins umărul copilului, care s-a trezit de îndată, iute ca o vietate sălbatică.

— Te rog, i-am şoptit, fugi şi adu-o pe Martha. Apoi i-am vorbit soţului meu: E copilul…

Femeile au sosit în grabă ca să mă aşeze pe pat şi să mă transporte în cortul unde aveau loc naşterile. Acolo se născuseră toţi copiii din trib şi, din fericire, totul era pregătit, căci aveau să urmeze multe naşteri.

În vreme ce mă purtau spre cort, am văzut că cerul era senin, iar noaptea, liniştită şi rece. Stăteam întinsă şi, luată pe sus de cei din jur, priveam direct spre milioanele de stele. O stea căzătoare s-a aprins atunci pe cer; eu mi-am zis că e un semn bun şi m-am rugat să nasc un copil sănătos şi puternic.

În cort fusese aprins deja focul, vegheat de Femeia-care-Merge-contra-Vântului. Adăpostul era tare curat şi frumos pregătit, cu pături şi piei delicate, proaspăt argăsite şi minunat brodate. Pereţii fuseseră împodobiţi de curând cu diverse simboluri şi câteva splendide desene de păsări, pictate de Helen Flight.

— În felul acesta, ne spunea ea în timp ce lucra, fiecare dintre voi îşi va putea alege o pasăre protectoare pentru copil.

Eu am ales o pitulice încântătoare – *ve'keseheso*, adică pasăre mică –, pentru cântecul ei plăcut, hărnicie şi curaj.

Femeile m-au aşezat încet pe pat. Femeia cu puteri tămăduitoare s-a apropiat ca să mă examineze, ca şi când ar fi fost cu adevărat doctor.

— *Eanetano*, vorbi ea către femeile din jur.

— Da, urmează să nasc! am zis. Copilul e bine?

— *Etonestoheese'hama?* a întrebat ea, întorcându-se spre Martha.

— De ce nu vorbeşti cu mine? i-am cerut eu socoteală. Şi eu pot să-ţi spun cât de înaintată e sarcina, la fel de bine ca ele.

— *Enehestoheese'hama*, a răspuns Martha.

— Nu, Martha, nu-i aşa, am zis eu, pe un ton tăios. E devreme. N-ar fi trebuit să nasc acum.

— Nu e chiar aşa devreme, draga mea, a spus ea, foarte sigură de sine. Tu ne-ai luat-o mereu înainte, aşa că ai să şi naşti prima. Poate că totul se întâmplă mai repede din cauza fierbinţelii.

Eram încă tare slăbită după boală şi mă temeam că nu o să mai am destulă putere ca să fac faţă naşterii. Durerile deveniseră regulate şi ascuţite. Broboane de sudoare mi se prelingeau pe chip. Ştiam sigur că era ceva în neregulă cu copilul.

Femeile îmi ştergeau fruntea cu bucăţi de pânză umezite, mă încurajau şi încercau să mă ajute atât cât era cu putinţă, dar, când a venit vremea, eram deja foarte obosită, sleită de-a dreptul, şi nu mai găseam putere să împing. Simţeam cum mă desprind, îmi pierd cunoştinţa şi alunec din nou într-un vis minunat, ce nu-mi era străin… Îmi doream atât de mult să mă întorc acolo, unde totul era liniştit şi verde, şi să stau cu mica mea Sara…

Mă aflam pe aceeaşi frumoasă vale de râu, tot primăvara, cu plopii înverziţi şi trifoiul galben înflorit pe pajişti. În faţa mea o vedeam pe Sara, făcându-mi semn cu mâna. „Nu încă, *Mesoke* “, a strigat ea. „Trebuie să mai stai puţin; copilul tău are nevoie de tine.“

Venind de la mare depărtare, am auzit glasul Femeii-care-Merge-contra-Vântului.

— *Ena'tseane*, a zis ea calmă. *O să moară la naştere.*

Eu mă întrebam despre cine vorbea. Sara era în faţa mea; zâmbea şi îmi făcea cu mâna. Voiam atât de mult să ajung lângă ea…

— Nu! Nu! N-are cum să moară, a strigat Martha din depărtare. May, ţi se naşte copilul; May, trezeşte-te şi ajută-l!

Sara mi-a vorbit din nou: „N-a venit încă vremea, *Mesoke*. Te iau cu mine în *Seano* altă dată. Acum trebuie să te întorci şi să-i dai naştere fetei tale".

Atunci m-am trezit icnind şi am simţit cum se luptă copilul între picioarele mele ca să iasă la lumină.

— O, Doamne, am spus, răsuflând greu, o, Doamne, *name'esevotame, name'esevotame*…

— Da, May! a ţipat Martha. Da, vine copilul! Împinge, împinge tare, uite, îl văd!

Pe urmă l-am simţit cum iese; capul alunecos şi umed alunecând între coapse, durerea ascuţită, insuportabilă şi plăcuta destindere ce i-a urmat, odată ce Femeia-care-Merge-contra-Vântului l-a prins şi l-a tras afară. Mi-a ridicat fata şi i-a dat o palmă peste fund, iar mica mea Wren a scos un ţipăt puternic de indignare. Slavă Cerului, slavă Cerului…

Încercam din răsputeri să rămân trează, căci simţeam cum mă cuprinde un somn profund, copleşitor, şi îmi era greu să ridic capul, aşa de greu, că nici să-mi văd copila nu puteam.

— *Ve'ho'me'esevotse*, a zis femeia cu uimire în glas. *Ve'ho'me'esevotse*.

— Martha, ce tot spune acolo? am şoptit, atât de istovită, că abia puteam să mai scot câteva cuvinte. Gertie, ce vrea să spună? De ce spune asta? Copilul e sănătos?

— *Ve'ho'me'esevotse*, a repetat Femeia-care-Merge-contra-Vântului, în timp ce ştergea şi înfăşa fetiţa.

Celelalte băştinaşe se strânseseră curioase în jurul copilului şi îl priveau.

— *Hou*, spuneau ele uluite. *Hou, ve'ho'me'esevotse*, v*e'ho'ka'kesoas!*

— Răspundeţi-mi! am strigat eu, cu ultimele puteri. De ce tot zic asta? A păţit ceva copilul?

— Stai liniştită, drăguţo, fata e bine, mi-a răspuns Gertie. Ai un copil zdravăn şi sănătos. Dar, scumpa mea, femeia-vraci are dreptate, asta nu-i odraslă de indian. Este *ve'ho'me'esevotse*, cum a zis ea, adică un copil alb, aşa cum spun şi băştinaşele – v*e'ho'ka'kesoas*. O mică fetiţă albă, din câte văd şi eu.

— Pe cuvânt că-i totu' adevărat, zise Susie Kelly. Fata are pielea deschisă la culoare şi-i roşie-n obraji, de parc-ar fi irlandeză.

— Chiar scoţiano-irlandeză, adăugă ironic sora ei, Meggie.

— Adică vrem să spunem, draga mea, mi-a şoptit Helen Flight, că fetiţa pare să fie caucaziană.

— O, Doamne, am murmurat eu, lăsându-mă biruită de somnul care mă cuprindea şi părându-mi bine că se întâmplă aşa. Doamne-Dumnezeule, e copilul lui John Bourke…

Am mai dormit vreme de două zile. Mă trezeam doar ca să-mi hrănesc copilul, deşi uneori deschideam ochii şi fetiţa era deja la pieptul meu, aşezată acolo de Femeia-care-Merge-contra-Vântului sau poate de altcineva. Era un copil frumos şi, de cum am privit-o, am ştiut cine este tatăl ei (are nasul lui Bourke şi ochii lui ageri şi pătrunzători). N-aveam nici o îndoială, era fiica lui John Bourke.

Femeile mi-au adus supă până când m-am întremat binişor şi m-au îngrijit aşa cum o făcuseră şi până atunci, iar acum pot să stau din nou rezemată şi să notez în jurnal ultimele evenimente.

Cu câteva minute în urmă, soţul meu, Micul Lup, a venit să-şi vadă fata pentru prima dată. M-am temut de acest moment, din motive ce nu au nevoie de vreo explicaţie. Micul Lup s-a aşezat lângă mine şi a privit îndelung copilul pe care îl ţineam în braţe. Puteam doar să-mi închipui la ce se gândea. Mă apăsau remuşcările şi ruşinea, pentru că nu îi fusesem credincioasă acestui om blând şi onest, chiar dacă în momentul întâlnirii mele cu John Bourke nici nu îl cunoşteam.

În cele din urmă, Micul Lup s-a aplecat şi a mângâiat cu mare gingăşie obrazul copilului.

— *Nahtona*, a spus el, dar tonul lui nu avea nimic întrebător; era vorba doar de o simplă constatare.

— *Hou*, am răspuns eu încet, cu glas timid. Da, soţul meu, este fiica ta.

— *Nahtona, emo'onahe*, a zis Micul Lup zâmbind, cu chipul luminat de dragoste părintească.

— Da, este, nu-i aşa? am spus eu. Fata ta e tare frumoasă.

— *Epeheva'e*, a zis el, încuviinţând cu mare satisfacţie. Este semn bun că *He'amaveho'e* mi-a dăruit mie, căpetenia Iarbă-de- Leac, un copil alb care să ne arate drumul. Femeia-care-Merge-contra-Vântului mi-a explicat toate astea. Este aşa cum a prezis călugărul. Acest copil e *vo'estanevestomanehe*, Cel-care-ne-Va-Salva. *Maheo* l-a trimis pe Isus, copilul alb, ca să ne conducă poporul în ţara

făgăduită.

M-a emoţionat felul naiv în care Micul Lup a recunoscut copilul, dar n-am putut să nu zâmbesc, văzând cât de întortocheată se dovedea calea credinţei. După luni întregi în care au ascultat predicile reverendului Hare, iar apoi lămuririle binevoitoare oferite de fratele Anthony, membrii tribului au sfârşit prin a avea o religie ciudată, amestecată, în care propriile convingeri se împleteau cu învăţătura creştină. Poate că aşa trebuie să fie şi, oricum, rezultatul era la fel de coerent ca oricare altă religie.

— Da, soţul meu, am spus cu blândeţe, însă copilul Isus era băiat, nu fată. Şi aici nu e vorba de Cel-care-ne-Va-Salva, ci doar de fetiţa noastră, fiica noastră, a mea şi a ta.

— *Hou*, a zis el aprobator, înţeleg. Cel-care-ne-Va-Salva este acum o fată, iar ăsta e tot un lucru bun.

Am râs şi i-am vorbit în engleză.

— Numai că eu nu sunt tocmai Fecioara Maria, am răspuns, dar dacă aşa vrei tu, soţul meu, fie şi aşa!

28 ianuarie 1876

Şi iată că fetiţa mea, fiica lui John Bourke, este privită în întreaga tabără ca un copil sfânt – *vo'estanevestomanehe*, adică Izbăvitorul dăruit tribului Cheyenne de *Maheo*, Dumnezeu însuşi. Un prunc alb care va conduce următoarea generaţie de băştinaşi spre lumea nouă. Nu sunt puţini cei care vin să o vadă, să se minuneze şi să rostească un „*hou*" aprobator în faţa chipului său alb ca laptele; mulţi îi aduc daruri. Sunt convinsă că John Bourke ar gusta din plin ironia situaţiei.

Nu am vrut să încurajez această neînţelegere, dar nici nu i-am destăinuit soţului meu adevărul din spatele superstiţiilor. Am vorbit cu fratele Anthony despre ce se întâmplase, povestindu-i tot. El este de părere – şi nu e singurul – că a-i dezvălui Micului Lup adevărata paternitate a fetei n-ar sluji la nimic, mai ales că acest eveniment aparte îi poate determina pe indienii Cheyenne care trăiesc încă în libertate să meargă în rezervaţie.

— În împărăţia Domnului nu există accidente, mi-a zis Anthony. Se poate, May, ca fiica ta să fi fost aleasă ca să ducă mai departe lucrarea sfântă pe Pământ şi să facă cunoscut cuvântul lui Dumnezeu printre păgâni.

— Anthony, să nu-mi spui că şi tu crezi povestea asta! i-am răspuns, râzând. Nu s-ar putea să fie fata mea şi atât? Pentru mine e suficient.

Evident, o parte dintre prietenele mele albe, dar mai ales Gertie şi Daisy Lovelace, care au fost întotdeauna mai îndrăzneţe, mă tachinează mereu când vine vorba de copil, chiar dacă tuturor le este foarte dragă fetiţa. Presupunerile referitoare la relaţia mea cu căpitanul, vehiculate odinioară în grupul nostru, au încetat cu desăvârşire. Nimeni nu pare să mă judece şi nici nu cred că am surprins foarte tare pe cineva.

Daisy, şi ea foarte aproape de termen, de altfel, a venit pentru prima dată să-mi vadă copilul. A privit spre fată cu o undă de ironie în colţul ochilor şi mi-a spus, zâmbind ştrengăreşte, cu glasul ei tărăgănat, specific femeilor din Sud:

— Eeei, să mai zică cineva că nu e chiar pruncul Isus. Am auzit atâtea despre tine, draaaga mea; toată luuumea din tabără de tine vorbeşte. Pe urmă scutură din cap amuzată: May, eşti singura faaată, din câte am cunoscut, care, după ce a comis, ei bine, poate nu tocmai aduuulter, dar cel puţin un sălbaaatic şi pasional act de libertinaj chiar în ajunul căsătoriei, este răsplătită pentru păcatele ei, dând naştere unui mic bastaaard alb, despre care toaaată lumea crede că e pruncul Isus. Draga mea, ai un noroooc nemaipomenit. Cum de ai reuşit?

— Sunt norocoasă, Daisy, am recunoscut, râzând. Ce să-i faci, noroc chior!

— Şi n-ai de gând să-i spuuui bunului căpitan că e tătic? m-a întrebat ea.

— Dacă va avea ocazia să vadă copilul, îşi va da seama, am răspuns. Acum sunt soţia căpeteniei Micul Lup, iar în ceea ce mă priveşte, fetiţa este, oficial, fiica lui… Oricum, închipuie-ţi numai în ce situaţie jenantă l-aş pune pe bunul nostru căpitan catolic în faţa prietenilor şi a soldaţilor!

— Nu fac aşa toţi bărbaţii? zise Daisy, lasând să-i scape un râs răutăcios. Nu le trece deloc prin cap că ei au stricat toată treaaaba, nu-i aşa? La fel a făcut şi ticălosul domn Wesley Chestnut… şi eu care credeam că o să ne căsătorim…

— Ai avut un copil cu el, Daisy? am întrebat-o. N-am ştiut.

— Am avut o fetiţă şi am dat-o spre adopţie, mi-a răspuns Daisy, iar apoi mi-a părut rău în fieeecare zi ce-a trecut de-atunci. Şi copilaaaşul pe care-l port acum? Copilaşul ăsta neeegru… ei, pe ăsta o să-l păstrez şi dac-o veni pârjolul ori potopul.

29 ianuarie 1876

Ieri am avut prima dată ocazia, de la însănătoşirea mea, să vorbesc între patru ochi cu Gertie şi să o întreb un lucru care mă macină din seara ce a urmat accidentului meu, când am revăzut-o.

— Gertie, tu vii rar în vizită, am zis eu, trecând direct la subiect. Suntem în miezul iernii şi trebuie să-ţi fi fost tare greu să ajungi până aici. Bănuiesc că este vorba despre ceva important. Spune-mi ce veşti îmi aduci.

— Aşa-i, scumpo. Am aşteptat ca lucrurile să se mai liniştească puţin înainte să-ţi vorbesc. Erai bolnavă… şi-apoi s-a întâmplat să vină şi copilul, aşa cum a fost… poate c-ai uitat, da' voi, oameni buni, vă apropiaţi de termenul-limită dat de armată.

— Am avut altele pe cap, Gertie, am spus.

— Ai avut, drăguţo, a zis ea, de-asta nici n-am pomenit nimic. Am veşti de la căpitan. Ţi-am adus o scrisoare de la el, da' înainte s-o citeşti, am să-ţi povestesc ce mai e nou. Trupele lui Crook au plecat de la Fortul Fetterman la începutul lunii şi vin încoace. Bineînţeles, e şi căpitanul cu ei. Nu se ştie pe unde sunt acum, fi'ndcă vremea-i tare rea şi se poate să se fi oprit pe undeva, da' oricum, nu-s la mai mult de câteva săptămâni distanţă. E vorba de un detaşament mare, scumpo, nu-i de glumă. Au cu ei şaizeci şi unu de ofiţeri, peste o mie patru sute de oameni în subordine şi tot ce le trebuie: patru sute de catâri încărcaţi cu provizii, şaizeci şi cinci pentru transport, o sută şaizeci şi opt de căruţe şi şapte ambulanţe. Şi nu-i doar asta; au mai mult de trei sute cincizeci de cercetaşi indieni cu ei (băştinaşii le zic „lupi", după ce trec în tabăra cealaltă). Ascultă la mine, drăguţo, n-ai mai văzut aşa ceva; o armată întreagă! Au de partea lor grupuri mari de indieni Shoshone, Crow, Pawnee, Sioux, Cheyenne şi Arapaho. Şi, da, sunt acolo şi oameni de-ai voştri. Ia ghiceşte cine-i în fruntea „lupilor" Cheyenne.

— Jules Seminole, am răspuns fără să stau pe gânduri.

— Chiar el, scumpo, a confirmat Gertie. Şi i-a ademenit şi pe alţii, chiar din tabăra asta, oameni care au încă familia aici. Pe unii dintre ei îi ştii; au venit în rezervaţie toamna trecută, împreună cu nevestele lor albe. Ţi-o aminteşti pe mica franţuzoaică care era cu voi, Marie Blanche? Ei bine, soţul ei e unul dintre „lupi", ca şi cel care-a fost surghiunit, individu' ăla însurat cu fata îmbrăcată în negru.

— Ada Ware, am spus.

— Da, chiar ea, iar soţului ei i se zice Carne-Putredă. O să vă găsească

repede; ştiu exact unde sunteţi. Cum ţi-am mai zis, drăguţo, armata trimite aşa multe trupe doar când e vorba de ceva serios. Prea mulţi mineri şi colonişti au fost omorâţi în munţii Black Hills, iar oamenii cer acuma răspicat ca soldaţii să-i apere de indieni. Au trimis petiţii la generalu' Sheridan în Chicago, da' şi la preşedinte, în Washington. Crook a primit ordin să-i nimicească pe toţi care-i stau împotrivă în ţinutul ăsta. Orice indian care n-a ajuns în rezervaţie până la 1 februarie e un indian care-i stă împotrivă, iar asta te priveşte şi pe tine, scumpo.

N-am putut să nu remarc ironia faptului că, din voluntar aflat în slujba guvernului, ajunsesem „un indian care-i stă împotrivă".

— Bine, Gertie, dar pentru că vremea e atât de rea, n-am fi putut ajunge acolo la termenul stabilit nici dacă am fi vrut, am răspuns. Ştii că aşa este, iar în tabără sunt multe femei însărcinate.

— Sigur că ştiu, drăguţo, a zis Gertie. Da' eu încerc să-ţi spun că totu-i hotărât deja. Ascultă-mă bine: o campanie militară, odată pornită, merge înainte orice-ar fi.

— Nu putem pleca acum, am spus. Am un copil nou-născut; celelalte femei urmează să nască. Nu au nici o vină, cum nu are nimeni dintre noi. Nu am greşit cu nimic.

— Scumpo, eu am fost la Sand Creek în '64, mi-a reamintit Gertie. Nici atunci nu greşise nimeni cu nimic. Anu' trecut, căpitanu' Henely şi vânătorii de bizoni au năvălit peste indienii Cheyenne din sud, de la Sappa Creek, au dat foc la tabără şi i-au omorât pe toţi. Au aruncat în flăcări copii mici. Armata o să facă tot ce vrea. Dacă iei o mână de recruţi în toiul iernii şi-i pui să lupte cu un duşman pe care nu-l înţeleg şi care-i sperie de moarte, orice se poate întâmpla, mai ales când au ordine clare.

— Asta-i nebunie curată, Gertie, am zis.

— Ştiu, drăguţo, mi-a răspuns Gertie cu glas scăzut. O ştie şi căpitanu', numai că nu contează, asta tot încerc să-ţi spun. Şi coloniştii pe care-i ucid indienii tot oameni nevinovaţi sunt. Până la urmă, scumpo, ajungem la o singură concluzie, şi-anume că nu-i destul loc în ţara asta pentru indieni şi albi laolaltă. Şi-atunci, de-un lucru poţi să fii sigură: albii n-o să plece niciodată de-aici. Pe urmă, al doilea lucru clar e că indienii n-au nici o şansă să-i învingă.

Gertie îşi duse mâna la piept, sub cămaşă, şi scoase scrisoarea căpitanului Bourke.

— Uite, scumpo, a zis întinzându-mi hârtia, îmi închipui că scrie cam tot

ce ţi-am povestit.

Fortul Fetterman, Wyoming
26 decembrie 1875

Doamnă,

Sper ca scrisoarea mea să te găsească sănătoasă. Am veşti referitoare la chestiuni extrem de urgente, atât pentru tine, cât şi pentru celelalte femei din program, drept care l-am trimis încă o dată la voi pe „Jimmy“, devotatul nostru mijlocitor, ca să aducă noutăţile.

Oamenii din trib trebuie să strângă de îndată tabăra şi s-o pornească cât mai iute spre sud, în direcţia Fortului Fetterman. Este foarte important să arboraţi mereu un steag alb, pentru ca trupele noastre să ştie că sunteţi paşnici, atunci când vă vor întâlni pe drum. Veţi fi conduşi în siguranţă către fort, unde se vor face toate pregătirile necesare mutării voastre în rezervaţie. În vreme ce scriu, generalul Crook este aproape gata să înceapă cea mai mare campanie de iarnă din istoria războaielor cu indienii din Marile Câmpii. Pentru că mă număr printre ofiţerii apropiaţi generalului, şi eu voi călători alături de o mică armată, care include unsprezece regimente de cavalerie aflate sub comanda colonelului Ranald S. Mackenzie. Ţinând cont de capriciile vremii şi de eventualele conflicte cu băştinaşii ostili, am socotit că vom ajunge în ţinutul traversat de Powder River nu mai târziu de mijlocul lunii februarie. Cercetaşii noştri ne-au indicat deja, cu aproximaţie, locul unde se află tabăra voastră şi numărul de oameni de acolo.

Nici nu ştiu cum să subliniez cât mai convingător că nu e nici un moment de pierdut. Sub comanda generalului Crook, colonelul Mackenzie şi ceilalţi ofiţeri au ordin să nu lase picior de indian în porţiunea dintre râurile Bighorn, Yellowstone şi munţii Black Hills. Armata nu va cruţa pe nimeni. Toţi băştinaşii ce vor ieşi în calea trupelor colonelului Mackenzie vor fi consideraţi duşmani, cu excepţia celor care călătoresc spre sud, în direcţia Fortului Fetterman, şi poartă la vedere steagul alb al capitulării. ÎNŢELEGI CE SPUN? Îţi cer insistent să plecaţi imediat. Nu mai zăboviţi nici un moment.

Servitorul dumneavoastră preaplecat,

John J. Bourke
Căpitan, Regimentul 3 Cavalerie, SUA

30 ianuarie 1876

Bineînţeles, veştile aduse de Gertie şi tonul imperativ al scrisorii căpitanului ne-au alarmat pe toţi, căci de data asta le-am arătat şi celorlalţi scrisoarea. Chiar dacă armata va sosi câteva săptămâni mai târziu, din cauza vremii, nici nu poate fi vorba să ne conformăm acestor cereri exagerate.

I-am scris căpitanului câteva rânduri în acest sens şi am stăruit ca Gertie să pornească la drum de îndată, pentru a se întâlni la timp cu trupele colonelului Mackenzie, alături de care se află şi John Bourke. L-am convins şi pe Micul Lup să înalţe steagul alb pe stâlpul unui cort din mijlocul taberei. Presupun că, în ciuda ordinelor şi a cumplitelor avertismente transmise, armata nu va ataca, în miezul iernii, un sat liniştit… un sat în care se află, aşa cum bine se ştie, o duzină de femei albe însărcinate.

17 februarie 1876

Au trecut mai mult de două săptămâni de la plecarea grăbită a lui Gertie. N-am primit nici o veste, însă vremea e cum nu se poate mai rea. Vântul suflă în continuare, iar zăpada e spulberată dintr-un loc în altul. Ca şi când ar fi avut loc o reacţie în lanţ, au început să nască şi celelalte femei, una după alta, aşa încât cortul pentru naşteri este ocupat aproape tot timpul. Martha şi Daisy au născut în aceeaşi zi doi băieţi voinici, frumoşi şi cafenii, a căror paternitate nu necesită prea multe lămuriri de ordin divin. E drept însă că cei doi prunci o fac să arate pe fata mea de origine irlandezo-scoţiană, cu pielea ca laptele, încă mai albă şi mai exotică!

— O, Doamne! a zis Martha când şi-a văzut băiatul întâia oară. Uite, May, a moştenit părul tatălui său!

Era cât se poate de adevărat. Copilul se născuse cu o claie de păr negru, aspru şi încâlcit! Din acest motiv, a primit numele de Plete-Încurcate jr.

După ele au urmat surorile Kelly, care, potrivit firii lor, au simţit primele dureri şi au născut exact în acelaşi timp – câte o pereche de gemene fiecare.

Mamele sunt gemene, taţii la fel, iar acum şi copiii. Iată, aşadar, că gemenii se multiplică. Este ceva cu totul ieşit din comun.

— Ei, e moştenire de familie! a spus Susie.

Fetiţele sunt oarecum neobişnuite, cu pielea lor arămie şi părul roşu aprins…

Toţi copiii par sănătoşi. Am avut nespus de mult noroc, căci nu au existat nici un fel de complicaţii la naştere. Băştinaşii sunt tare bucuroşi de venirea pe lume a copiilor, pe care femeile îi adoră. Pană-pe-Cap o iubeşte pe mica mea Wren ca şi când ar fi fata ei; abia reuşesc să i-o iau din braţe când vine vremea să o hrănesc, atât de mult a îndrăgit-o. Dacă nu aş avea sânii plini de lapte, nu sunt convinsă că fetiţa ar şti care e mama ei. Cea Liniştită pare, de asemenea, încântată de copil, iar Micul Lup se arată, în continuare, un tată foarte mândru.

22 februarie 1876

Nu am primit nici un semn din partea armatei. Ne-am rugat toate ca Gertie să-i poată înmâna căpitanului mesajul meu şi suntem încrezătoare că totul se va termina cu bine.

Micul Lup a ţinut sfat şi majoritatea căpeteniilor ce reprezintă grupurile de luptători aflate încă în tabără au căzut de acord ca, de îndată ce vom putea porni la drum, să ne îndreptăm spre Fortul Fetterman. E drept că hotărârea a fost luată, cel puţin în parte, datorită fiicei noastre. Sunt tare uşurată şi mândră, dat fiind că, până la urmă, ne vom îndeplini misiunea şi vom contribui la stabilirea păcii. Anthony al Preriei, pustnicul nostru, ne-a fost, totodată, de mare ajutor în această privinţă. Oamenii recunosc în el un om cu har divin prin ceea ce face, iar credinţa sinceră şi modestia călugărului, posturile şi privaţiunile pe care şi le impune sunt lucruri pe care indienii Cheyenne le înţeleg bine şi le îndeplinesc ei înşişi pentru a se apropia de Dumnezeul lor.

Anthony ne-a botezat toţi copiii şi i-a povăţuit pe băştinaşi să aleagă calea păcii şi a înţelegerii. Este un om bun şi curat, care l-a primit pe Dumnezeu în inima lui. Am sperat că ne va însoţi la Fortul Fetterman, însă el a rămas fidel promisiunii de a se retrage aici şi de a construi, într-o bună zi, o mănăstire pe dealurile de lângă râu. O să-i simţim lipsa. O parte din mine ar vrea să rămână alături de el, şi am de gând să îl vizitez regulat, după ce ne vom fi stabilit în rezervaţie.

Ieri a născut şi Gretchen. Pruncul e ciudat de mic şi delicat şi pare să nu fi păstrat nimic din masivitatea mamei. Numele creştin al fetiţei este Sara.

24 februarie 1876

Vremea s-a mai încălzit în ultimele zile. Temperaturile sunt din nou plăcute, iar zăpăda se topeşte iute. Iscoadele noastre au reuşit să înainteze mai mult şi s-au întors astăzi cu noutăţi privind deplasarea efectivelor armatei, care se află la distanţă de câteva zile de mers călare, ceea ce înseamnă că va dura cel puţin o săptămână până când grosul trupelor va ajunge aici. Noi am păstrat steagul alb înălţat deasupra Cortului Tămăduirii. Acum am convingerea că Gertie a dus cu bine mesajul la destinaţie.

Spre marea noastră dezamăgire, am mai aflat că o parte dintre tinerii şi energicii războinici aparţinând grupului Vulpilor-Tinere au profitat de încălzirea vremii şi au plecat pe nesimţite din tăbără, spre vest, ca să-i atace pe indienii Shoshone. Surorile Kelly au fost primele care au povestit despre expediţie, căci soţii lor fac parte din grupul respectiv, şi, într-o bună dimineaţă, s-au strecurat afară din cort pentru a se alătura celorlalţi luptători, spunându-le nevestelor că întreaga acţiune fusese pregătită ca să îi sărbătorească pe copii. Numeroşii cai pe care urmau să îi aducă reprezentau daruri pentru cei mici.

— N-am putut să-i oprim pe flăcăi, s-a plâns Meggie. Am încercat, da' se cam înfierbântaseră… Ai zice că-i destul să ai sugari în casă, da' lor le trebuia să plece la furat ponei, ca să arate ce grozavi sunt…

Expediţia asta e nebunie curată, căci indienii Shoshone, la fel ca tribul Crow, nu ne sunt doar duşmani aprigi, ci şi aliaţi ai albilor. Evident, după ultimele discuţii dintre căpetenii, care s-au terminat cu hotărârea de a ne preda, o parte din tineri au simţit nevoia să pornească această expediţie pripită, văzând-o ca pe o ultimă ocazie să meargă la luptă şi să-şi arate iscusinţa de războinici. Prin urmare, iată că spiritul liber al acestui neam şi lipsa unei autorităţi centrale nu le slujeşte nici de această dată interesele.

Cât despre mine, am vorbit de curând cu Micul Lup despre viitorul nostru în rezervaţie. Generalul Crook promisese că indienii Cheyenne vor primi o rezervaţie proprie, imediat ce se vor preda. Pentru că am acceptat în scris să particip la acest program, la fel ca celelalte femei, şi pentru că am fost de acord să rămân aici cel puţin doi ani, încă de la începutul întregii aventuri, adevărata

noastră muncă printre băştinaşi va începe anul viitor, în rezervaţie, când îi vom deprinde cu obiceiurile lumii noastre.

— Unul dintre primele lucruri pe care o să trebuiască să le faci, i-am explicat eu Micului Lup, va fi să renunţi la două dintre neveste. Legea omului alb nu permite decât o singură soţie.

— Dar eu nu vreau să alung două neveste, mi-a răspuns Micul Lup. Sunt mulţumit de toate nevestele mele.

— Aşa obişnuieşte omul alb, l-am lămurit eu. Ar trebui să o păstrezi pe prima soţie, Cea Liniştită, şi să renunţi la Pană-pe-Cap şi la mine. Pană-pe-Cap e încă tânără şi îşi poate găsi un soţ.

— Dar poate nu îşi doreşte un nou soţ, s-a încăpăţânat Micul Lup. Poate că e fericită să trăiască aşa, alături de copilul nostru, în cortul soţului ei de-acum şi al surorii ei, Cea Liniştită.

— Nu are importanţă ce îşi doreşte, aşa e legea omului alb, am zis eu. Un bărbat are o singură nevastă.

— Şi tu, *Mesoke*? m-a întrebat Micul Lup. Vei găsi şi tu un alt soţ?

— Nu ştiu ce am să fac, am răspuns cu sinceritate, dar sunt sigură că nu o să găsesc un soţ mai bun ca tine.

— Poate că vei pleca şi îţi vei duce fiica în lumea albilor, căreia îi aparţine, de fapt, pentru că face parte din tribul mamei, a spus Micul Lup cu mândrie. Dacă Marele Părinte Alb ne-ar da cele o mie de mirese promise, toţi copiii ar aparţine tribului alb, iar indienii şi albii ar deveni un singur neam.

— Generalul Crook a promis că, odată ce vom ajunge în rezervaţie, problema va fi discutată încă o dată cu preşedintele Grant.

— A, da, a spus Micul Lup dând din cap, am văzut eu cum se ţin de cuvânt oamenii albi…

28 februarie 1876

…orori… carnagiu… sălbăticie… nici nu ştiu de unde să încep… poate cu şoaptele lui Meggie Kelly, pline de îngrijorare.

— Of, Doamne Isuse, a zis ea, în vreme ce tânărul soţ dansa mândru în jurul focului, arătându-i trofeele de nedescris pe care le adusese. Of, Doamne Isuse, Dumnezeu să ne aibă în pază… Ce-aţi făcut, măi flăcăi? Ce-aţi făcut?

S-a auzit apoi strigătul înfiorat al Marthei, care mi-a îngheţat sângele în

vine, lăsându-mi o senzaţie de frig atât de puternică, încât nu cred că inima mea se va mai încălzi la loc. John Bourke avusese dreptate…

Vulpile-Tinere s-au întors azi-dimineaţă din expediţia pornită împotriva indienilor Shoshone. Au venit călare, urlând precum spiritele întunericului, mânând o herghelie de cai furaţi de la duşman. Atacul lor nu părea un lucru grav, căci triburile luau cai unele de la altele; totul era mai mult ca un joc între băieţi şi cel mai adesea nimeni nu era rănit ori ucis. Aşa am crezut că a fost şi de astă dată, pentru că bărbaţii s-au întors victorioşi, fără jelanii şi fără să ducă cu ei cai purtând trupurile tovarăşilor căzuţi. Au plimbat prin tabără poneii luaţi de la tribul Shoshone, ca să-i vadă toată lumea, urmaţi de crainic, care anunţa obişnuitul dans de sărbătorire a izbânzii…

Iscoadele noastre au ajuns la scurtă vreme după ei, anunţându-ne că armata este foarte aproape. L-am rugat pe soţul meu să trimită prin curier un mesaj colonelului Mackenzie, pentru a-l asigura de gândurile noastre paşnice. Micul Lup mi-a răspuns că, înainte de a se ocupa, împreună cu membrii sfatului, de alte probleme privitoare la trib, avea obligaţia să onoreze alături de mine atacul Vulpilor-Tinere, participând la petrecerea şi dansul ce urmau să aibă loc în cortul conducătorului lor, un bărbat pe nume Ultimul Taur, un individ agresiv şi trufaş, care nu mi-a plăcut niciodată.

Am plecat, aşadar, la această petrecere obositoare, unde Ultimul Taur a vorbit o grămadă, plin de mândrie. După ce am terminat de mâncat, ne-am aşezat lângă focul de afară, iar Vulpile-Tinere au dansat pe rând în cinstea victoriei şi ne-au povestit despre faptele lor de vitejie.

Noaptea trecută a nins, însă astăzi cerul s-a limpezit şi frigul s-a făcut din nou simţit, iar temperatura a început de îndată să scadă. Oricum, nici măcar vremea rece nu a oprit sărbătoarea mândrilor noştri războinici.

Îmi lăsasem fetiţa în cort, iar Pană-pe-Cap avea grijă de ea. După petrecere, m-am întors să văd dacă totul e bine şi să o hrănesc.

— Mergi la dans, *naveó a*, i-am spus, în timp ce-mi ţineam copilul înfometat la piept. Aş prefera să rămân aici, împreună cu Wren, în noaptea asta.

— Nu, *Mesoke*, mi-a răspuns ea. Trebuie să mergi la dans, alături de copilul şi de soţul tău. Crainicul a spus că toţi nou-născuţii vor fi de faţă, ca să vadă primul dans al izbânzii, organizat în onoarea lor. Micul Lup o să fie nemulţumit dacă nu te întorci cu fiica lui, căci o astfel de faptă ar însemna o lipsă de politeţe faţă de Vulpile-Tinere.

Aşa se face că, fără prea multă tragere de inimă, mi-am luat copilul şi m-am alăturat celorlalţi, în cercul unde se dansa.

Toate proaspetele mame fuseseră invitate, iar surorile Kelly stăteau la locul de onoare. Evident, tinerii lor soţi împliniseră o mare faptă de curaj pentru a onora miracolul naşterii gemenelor şi, desigur, al tuturor copiilor.

Focul era atât de mare, încât izbutea să încălzească aerul rece din jur. Bineînţeles, copiii erau bine înveliţi în pături şi blănuri. Flăcările se înălţau spre cer, iar războinicii au început să danseze, să povestească… şi să ridice la vedere primele scalpuri însângerate, prinse de nişte pari pe care îi ţineau cât mai sus, clătinându-i, în onoarea zeilor şi a celor prezenţi… O parte dintre noi ne-am plecat capetele, amintindu-ne ruşinate sentimentul satisfacţiei oferite de răzbunare, când am asistat la moartea şi mutilarea indienilor Crow, de pe urma cărora suferisem atât… Acum, episodul acela şi finalul său plin de cruzime păreau un vis urât, nu ceva ce se întâmplase cu adevărat sau care ne acuza în vreun fel… nu, pentru că noi suntem femei civilizate…

Soţii gemeni ai lui Meggie şi Susie dansau în faţa lor, în vreme ce ele îşi ţineau pe genunchi copilele bine îmbrăcate. Bărbaţii îşi treceau unul altuia un săculeţ de piele neargăsită, cântându-şi faptele de vitejie:

— Aici se află puterea tribului Shoshone, spunea unul din ei. Noi, *Hestahke*, am furat această putere pentru copiii noştri, iar acum este a lor. Tribul Shoshone nu va mai fi niciodată puternic, căci noi avem acum tăria lor. În seara asta le dăruim puterea copiiilor noştri, pentru ca ei să fie plini de vigoare. Pruncii nevestelor noastre albe sunt viitorul acestui neam. Ei au puterea.

Hestahke ţinea săculeţul la înălţime, scuturându-l, aşa încât nimeni nu îşi putea lua ochii de la el. Cu siguranţă înăuntru se afla o mare comoară, vreun leac nemaipomenit al indienilor Shoshone. Bărbatul dansa şi agita săculeţul prin aer. Apoi i l-a dat fratelui său, care a început să repete acel cântec al victoriei şi, în vreme ce cânta, a deschis săculeţul şi a luat de acolo un mic obiect, întinzându-i-l soţiei sale, Meggie, ca şi când ar fi fost o bijuterie de mare preţ. Încercam să văd ce ţinea în mână, la fel ca toţi ceilalţi, căci toată lumea privea spre ei.

La început nu mi-am dat seama despre ce era vorba. Pe urmă însă, curiozitatea mi-a pierit dintr-odată şi sângele mi-a îngheţat în vene, fiindcă intuiam că era o parte a unui trup omenesc, un înfiorător trofeu al barbariei.

— Of, Doamne Isuse, murmură Meggie Kelly, of, Isuse, Dumnezeu să ne apere pe toţi… Ce-aţi făcut, măi flăcăi? Ce-aţi făcut?

Am simţit cum îmi curgeau lacrimile, ca nişte firişoare reci de-a lungul obrajilor.

— Doamne-Dumnezeule, nu, am şoptit eu.

Am privit în văzduh. Flăcările focului nostru se înălţau spre cerul nopţii, iar scânteile sale deveneau stele.

— Nu, am şoptit, nu, te rog, Doamne, să nu fie…

Bărbatul dansa şi cânta, ţinând sus cu mândrie cumplitul său trofeu. Un uşor „*hou*" aprobator şi un chiuit entuziast venind dinspre băştinaşe se ridicau peste ritmurile tobelor.

— Aici se află mâinile drepte a doisprezece prunci din tribul Shoshone, aceasta este puterea lor, iar acum ne aparţine nouă. Acesta este darul pentru fetele noastre. Copiii noştri au acum puterea.

Ţinea mâna aceea ridicată, iar eu i-am văzut atunci degetele mici şi strânse…

Martha a ţipat. A fost un ţipăt dureros şi acuzator, care a spintecat cerul nopţii cu forţa unei sirene, acoperind sunetul tobelor şi trilurile domoale ale femeilor Cheyenne. Mi-am strâns fetiţa la piept şi m-am ridicat în picioare, plecând de lângă Micul Lup, cu genunchii tăiaţi de greaţă şi spaimă. Soţul meu urmărea netulburat spectacolul…

Lacrimile îmi curgeau în voie, iar eu îmi strângeam pruncul la piept.

— *Me'esevoto!* am şuierat spre el ca o nebună. *Copii!* Oamenii tăi au măcelărit copii! Nu înţelegi? i-am spus, arătându-i scena cu degetele tremurânde. Nu înţelegi că una dintre mâinile astea nevinovate de copii ar putea să-i aparţină, la fel de bine, şi fiicei tale? Doamne-Dumnezeule, ce fel de oameni ar face aşa ceva? Doar barbarii! O să ardeţi în iad! Bourke avea dreptate…

Am plecat, fugind cât am putut de repede, cu fetiţa în braţe. Zăpada rece şi proaspătă scârţâia dureros sub picioarele mele.

M-am întors în cortul nostru, plângând. Am dat buzna înăuntru şi am căzut în genunchi. Îmi ţineam copilul la piept, suspinând şi legănându-l.

— Copilul meu, copilul meu, erau singurele cuvinte pe care le puteam rosti. *Naneso, naneso*…

Pană-pe-Cap şi Cea Liniştită au venit lângă mine să afle ce se întâmplase. Căutând cu disperare un răspuns, le-am întrebat, printre suspine, cum de femeile din trib le îngăduie bărbaţilor să făptuiască asemenea crime îngrozitoare. La început nu mi-au înţeles întrebarea, căci femeile nu întreabă astfel de lucruri.

— *Copii!* am urlat. Bărbaţii au ucis şi au mutilat copii; le-au tăiat mâinile. Puteau să fie pruncii voştri sau ai noştri. Nu înţelegeţi? Au făcut un lucru rău, foarte rău.

Aş fi vrut să spun „greşit“, dar nu există un corespondent în limba lor pentru noţiunea respectivă… de asta poate nu ne înţelegem.

Cea Liniştită mi-a răspuns cu blândeţe:

— Indienii Shoshone au fost dintotdeauna duşmanii noştri, *Mesoke*, mi-a zis ea. De aceea Vulpile-Tinere le-au furat caii şi le-au luat tăria, ca să o dea copiilor noştri. Bărbaţii au făcut în aşa fel încât tribul lor să nu-şi poată folosi puterea salvatoare împotriva noastră şi împotriva copiilor noştri. Ei îşi apără astfel propriul neam şi îţi apără şi ţie copilul, *Mesoke*. Războinicii noştri au luat puterea de la copiii Shoshone şi i-au dăruit-o fiicei tale – *Vo'estanevestomanehe*, Izbăvitoarea – pentru a-i oferi vigoare şi protecţie.

— Chiar nu înţelegi, nu-i aşa? am întrebat-o eu fără speranţă şi mult prea sleită ca să mai pot plânge. Nu e nici o putere într-o mână de copil.

Am desfăcut puţin pătura şi am scos mâna fiicei mele, care îmi apucă de îndată degetul.

— Uite, i-am zis, cât de mică şi de fragilă este. Vezi? Nu are nici un fel de putere…

În noaptea aceea întunecată nu era vreme pentru somn. La fel ca mine, celelalte femei din grup au plecat imediat de la petrecere şi, după cum bănuiam, s-au îndreptat spre adăpostul lui Anthony, aflat la marginea satului. Acolo, alături de călugăr, au sperat să găsească un dram de linişte şi alinare.

Sărbătoarea a continuat şi după plecarea noastră. Ne aşezasem în jurul focului din cortul lui Anthony, ţinându-ne copiii în braţe şi ascultând ritmul tobelor, muzica şi cântecele, căci Vulpile-Tinere îşi vesteau încă marele triumf asupra copiilor.

Ne străduiam să înţelegem ce se întâmplase, să ne uşurăm suferinţa, să găsim explicaţii unor fapte nebuneşti, să lămurim lucruri ce nu puteau fi lămurite. Surorile Kelly erau singurele ale căror soţi făceau parte din grupul Vulpilor-Tinere; bărbaţii lor săvârşiseră crimele, iar gemenele erau cel mai greu de alinat. Neobrăzarea lor sprinţară de irlandeze dispăruse cu desăvârşire.

— Vreau să merg acasă, Meggie, a zis Susie. Nu mă mai pot uita la flăcăi, după tot ce-au făcut.

— Aşa-i, Susie, o aprobă Meggie. N-a mai rămas nimic de făcut, am terminat-o aici, asta-i sigur. Luăm fetele şi plecăm dis- de-dimineaţă. Poate dăm peste trupele armatei şi ne predăm.

Cu toate acestea, împărtăşeam toate sentimentul vinovăţiei şi al deziluziei, şi nici măcar forţa seninătăţii ori sfaturile paşnice oferite de Anthony, împreună cu rugăciunile pe care le-am rostit în jurul focului, n-au reuşit să alunge frigul din inimile noastre îngheţate.

— Ce fel de Dumnezeu ar îngădui astfel de lucruri? l-am întrebat eu pe tânărul călugăr.

— Un Dumnezeu care ne cere să credem, a răspuns el, şi care a renunţat la unicul Său fiu, răstignit pe cruce, pentru ca omenirea să fie salvată.

— Da, şi n-am învăţat nimic de-atunci, aşa-i? a zis Susie Kelly râzând amar. Frate Anthony, Meggie şi cu mine suntem catolice adevărate, da' când vezi ceva aşa îngrozitor, simţi că te cam lasă credinţa.

— Strădania voastră printre păgâni abia acum începe, a spus Anthony. Trebuie să răspândim cuvântul Domnului printre aceste suflete nevinovate.

Se iveau zorile… o parte dintre femei s-au întors la adăposturile lor, iar altele au aţipit puţin, cu pruncii în braţe, în cortul lui Anthony. Pentru că n-am putut să dorm toată noaptea, stau lângă foc, gândindu-mă la faptele cumplite ce s-au petrecut. De-abia aştept să ajungă armata, ca să ne ducă înapoi în lumea civilizată, tefere şi nevătămate…

Se aud încă tobele şi muzica de la petrecere, căci băştinaşii au dansat toată noaptea… o noapte pe care nici una dintre noi nu o va uita. Mă întorc acum în cortul meu…

1 martie 1876

Da, totul s-a sfârşit acum, s-a terminat. Soldaţii au venit în zorii zilei, lovind precum mâna răzbunătoare a celui Atotputernic. Am fost împuşcată, mi-e teamă că am să mor, satul a fost distrus şi arde, iar indienii au fugit goi spre dealuri şi se pitesc după stânci, ca animalele. Nu mai ştiu ce s-a întâmplat cu cei din jur; unii trăiesc, alţii nu. M-am ascuns într-o mică peşteră, împreună cu Pană-pe-Cap, Cea Liniştită şi Martha. Aici ne-am strâns una lângă alta, alături

de copii, în vreme ce satul arde în vale. Totul arată ca un uriaş rug funerar. Soldaţii îngrămădesc toate bunurile noastre, tot ce aveam acolo – piei, blănuri, pături, carne, provizii, şei şi muniţie –, peste grămezile astea aşază trupurile morţilor, iar apoi le dau foc cu torţe aprinse. Dau foc şi la corturile noastre, care se transformă în flăcări, precum copacii într-o pădure arzând. Muniţia şi butoiaşele cu praf de puşcă dinăuntru pocnesc şi explodează ca artificiile… tot ce avem… s-a pierdut… Este viziunea Femeii-care-Merge-contra-Vântului, care, iată, se adevereşte… Omenirea e nebună, suntem cu toţii sălbatici… Ne primim oare pedeapsa pentru copiii mutilaţi? Nu ştiu unde e Anthony, ca să-l întreb. Trebuie să-l întreb… El sigur ştie…

Am fost împuşcată, mi-e teamă că am să mor, răsuflu greu, îmi curge sânge pe nas şi din gură. Nu trebuie să mor… iertaţi-mă, dragii mei copii, William şi Hortense, pentru că v-am părăsit. M-aş fi întors la voi, credeţi-mă, m-aş fi întors… dacă mor, tare-aş vrea ca într-o bună zi să citiţi paginile astea şi să aflaţi adevărul despre viaţa mamei voastre… să ştiţi că v-a iubit şi a murit cu gândul la voi…

Trebuie să scriu repede, căci îmi e aşa de frig, încât abia mai pot mişca creionul pe coala de hârtie. Dinţii îmi clănţănesc, femeile, copiii şi bătrânii s-au împrăştiat printre stâncile de deasupra taberei, Martha e cu mine, dar şi Cea Liniştită, Pană-pe-Cap, pruncii noştri… nu ştiu unde sunt ceilalţi… mulţi au murit…

Atâta vreme cât mai am putere, o să scriu în continuare ce văd în jur…

Azi-dimineaţă în zori, cu câteva ore în urmă, am plecat din cortul lui Anthony. Mi-am dus fetiţa în adăpostul nostru şi am lăsat-o în pat, sub pieile de bizon, alături de Pană-pe-Cap. Apoi am coborât spre râu, unde Micul-Îngrijitor-de-Cai, micul meu bărbat, are grijă de ponei. În sfârşit, muzica de la petrecere se oprise. Toată lumea plecase la culcare, iar liniştea se lăsase din nou peste tabără.

Am auzit caii nechezând agitaţi de la distanţă şi am simţit că s-a întâmplat ceva rău. Am început să merg mai repede, cu un nod de groază în gât, şi mai repede, aproape alergând spre râu…

M-am oprit imediat ce l-am zărit. Micul-Îngrijitor-de-Cai stătea înfăşurat în pătura sa, drept ca o statuie de piatră. În faţa lui, călare şi cu pistolul îndreptat spre băiat precum un călău, se afla căpitanul John J. Bourke. Lângă el, tot călare, stătea un locotenent. Bidiviii lor păreau neclintiţi ca piatra, de n-ar fi fost

aburii pe care-i scoteau în dimineaţa aceea rece. În spatele lor, alunecând precum argintul-viu, pe văi şi pe la trecători, căţărându-se pe stânci, trecând de pietre colţuroase şi diguri, veneau zeci, sute de soldaţi şi indieni călare. Am păşit înainte.

— Ce faci, John? am strigat. Lasă arma jos. E doar un băiat. Suntem pregătiţi să ne predăm. N-ai văzut steagul alb din tabără?

Bourke mă privea de parcă ar fi văzut o fantomă. Pe chipul său am citit tulburare, groază, iar apoi nesiguranţă. Şovăia, ţinând pistolul cu o mână nesigură.

— Doamne-Dumnezeule, May, iscoadele noastre ne-au spus că e satul indienilor Sioux şi al căpeteniei lor, Calul-Nebun, a zis el. Ce faci aici?

— Este satul indienilor Cheyenne, am răspuns. E satul Micului Lup şi al meu. Nu ţi-a spus Gertie? Doamne, John, pune pistolul deoparte. E doar un copil.

— E prea târziu, May, a zis căpitanul. Tabăra e înconjurată, iar atacul va începe. Gertie face parte din alt detaşament. Conducătorul cercetaşilor noştri, Seminole, ne-a asigurat că acesta este satul căpeteniei indienilor Sioux, Calul-Nebun. Fugi înapoi pe drumul pe care am venit noi şi ascunde-te printre dealuri. Te voi căuta mai târziu.

— Împuşcaţi-l pe băiat, domnule, a spus nerăbdător locotenentul de lângă el. Împuşcaţi-l acum, înainte să ţipe ca să-i avertizeze pe ceilalţi.

— Smintiţilor! am strigat eu, focul de armă o să-i avertizeze pe ceilalţi! John, pentru Dumnezeu, nu face asta! E nebunie curată. Aici este satul Micului Lup. Suntem pregătiţi să ne predăm în linişte. Am înălţat un steag alb în tabără.

Căpitanul Bourke privi spre băiat, şi apoi din nou la mine. Ochii săi căprui, întunecaţi, deveniseră negri ca tăciunele.

— Îmi pare rău, May, a spus el. Am încercat să te previn. Suntem în război, iar atacul va porni, aşa cum am primit ordin. Sunt un soldat în slujba ţării mele. Fugi şi caută-ţi adăpost.

Bourke a ţintit cu o siguranţă extrem de bine calculată şi a apăsat pe trăgaci. Micul-Îngrijitor-de-Cai a căzut la pământ ca o cârpă, purtând o urmă de glonţ în centrul frunţii.

Vreme de o clipă nu s-a mai auzit nimic altceva decât zgomotul împuşcăturii, al cărei ecou l-au purtat stâncile uriaşe din jur. Părea că Pământul însuşi încremenise de uimire şi că Dumnezeu din ceruri oprise timpul… John

Bourke ucisese un copil fără apărare.

— Atacaţi! a zbierat locotenentul de lângă el, după care porţile iadului s-au deschis înaintea noastră.

Am alergat, împiedicându-mă, alunecând, căzând în zăpadă. Mă apropiam de cortul nostru în momentul când trupele armatei au intrat în sat, pe ambele părţi. Nu mă puteam gândi decât la copil, trebuia să-mi salvez copilul. Toţi erau deja în picioare la venirea atacatorilor, ai căror bidivii în galop răscoleau tabăra. Se auzeau focuri de armă pretutindeni şi ţipete de groază; oamenii mureau. Soţul meu, Micul Lup, s-a îndepărtat în grabă de intrarea în cort, având carabina la el. Se oprea ca să tragă, fugea, trăgea iarăşi, aşa cum făceau şi ceilalţi bărbaţi, încercând să-i atragă pe soldaţi în direcţia lor, astfel încât femeile şi copiii să poată scăpa prin partea din spate a adăposturilor.

Am alergat înăuntru şi mi-am luat fetiţa în braţe. Cea Liniştită a făcut o tăietură în spatele cortului, ţinând-o deschisă pentru ca Cea-care-Merge-Frumos şi Pană-pe-Cap, care-şi prinsese pruncul în suportul lui obişnuit, să poată ieşi. Înainte de a părăsi şi eu cortul prin deschizătura aceea, m-am întors spre bătrâna Nas-Coroiat.

— Vino, *Vohkeesa'e*, grăbeşte-te! i-am spus.

Ea însă a zâmbit dezvelindu-şi gingiile, a scuturat bâta şi mi-a zis cu glas liniştit:

— Fugi, *Mesoke*, salvează-ţi copilul. Eu sunt bătrână şi pot să mor la fel de bine şi astăzi. Apoi a ieşit prin partea din faţă a adăpostului şi, în vreme ce fugeam prin spate, m-am întors şi am văzut-o răsucindu-şi ciomagul spre un soldat care trecea călare. Omul şi-a pierdut echilibrul, a încercat să se agaţe de ceva şi a căzut la pământ cu o bufnitură, în vreme ce bătrâna se pregătea să-i vină de hac.

M-am întors şi am alergat ca să-mi salvez viaţa. Strângându-mi fetiţa la piept, i-am urmat pe ceilalţi spre stâncile abrupte ce înconjurau satul. În jur era numai prăpăd şi sminteală, ţipete şi focuri de armă, urlete ale soldaţilor, răcnete ale luptătorilor noştri, tânguieli de groază ale femeilor. Am strigat după Martha, Gretchen, Daisy, deşi, oricum, nu ne-am fi putut auzi una pe cealaltă în zgomotul acela asurzitor.

Am zărit-o pe Phemie, călare pe bidiviul unui soldat alb, complet goală, neagră ca noaptea pe fundalul zăpezii din jur, galopând după un atacator fără cal, care încerca să-şi scoată baioneta înfiptă în pieptul uneia dintre femeile noastre.

Phemie avea o suliţă şi a scos un urlet înfiorător, aproape neomenesc, iar când soldatul a privit spre ea, ochii i s-au mărit de groază, în vreme ce era străpuns de lance. M-am întors din nou şi am continuat să fug, urmându-i pe ceilalţi spre dealuri. În vreme ce alergam, am simţit o izbitură în spate şi m-am prăbuşit, de parcă aş fi fost lovită cu forţa unui stâlp. Am căzut înainte, străduindu-mă să-mi feresc copilul de lovitură. M-am ridicat însă repede şi am fugit mai departe.

Era foarte frig, şi multe femei, dar şi copii, fugiseră goi din corturi, fără a avea măcar vreme să-şi pună mocasinii. O parte dintre femei purtau cu ele sugari, pe care încercau să îi apere de frig cu propriile lor trupuri. Bătrânii din tabără, bărbaţi şi femei, stăteau pitiţi, tremurând, printre stâncile de pe dealuri. Toţi căutau văgăuni şi grote în care să se ascundă. Caii noştri, speriaţi, urcau la întâmplare peste pietre, iar tropăitul copitelor răsuna în văzduhul senin şi rece. Unii au reuşit să prindă câţiva ponei, să le taie gâtul şi să le spintece pântecul, ca să-şi afunde picioarele îngheţate printre măruntaiele lor aburinde.

Era atât de frig, că mă temeam pentru viaţa fiicei mele, pe care o ţineam lipită de mine, sub haină. Slavă Cerului, eram îmbrăcată. Într-un târziu, le-am ajuns din urmă pe Cea-care-Merge-Frumos, Pană-pe-Cap şi Cea Liniştită. Împreună, am găsit-o pe Martha, aproape dezbrăcată, ghemuită pe vine, ca un animal hăituit, printre pietre. Îşi ţinea băiatul la piept, legănându-l; copilul se învineţise deja. Am îngenuncheat, l-am luat din mâinile ei şi l-am aşezat sub haina mea. Când mi-a atins pielea, l-am simţit ca pe un mic sloi de gheaţă. Martha era, la rândul ei, atât de înfrigurată şi tremura aşa de tare, că nici nu putea vorbi. Mi-am scos haina şi am înfăşurat-o în jurul ei. Pe Wren i-am dat-o lui Pană- pe-Cap, împreună cu băiatul Marthei.

— Ţine-i lipiţi de piele, i-am spus.

Am scos din teacă cuţitul pe care îl ţinea la brâu Cea Liniştită şi împreună am apucat de coamă o iapă care trecea pe acolo. M-am urcat repede în spatele ei, câtă vreme Cea Liniştită căuta să o domolească. Iapa a alunecat într-o parte, încercând apoi să-şi redobândescă echilibrul. În clipele acelea, m-am aplecat spre gâtul ei şi i l-am spintecat dintr-o tăietură. A urmat un geamăt din rărunchi, căci răsuflarea caldă îi părăsea trupul. Animalul s-a prăbuşit cu zgomot la pământ. Am sărit din spatele ei înainte să se răstoarne. Zăpada pe care stătea era deja înnegrită de sânge. Pe urmă, a căzut într-o parte, respirând greu, în timp ce spaima din ochi i se stingea încet la lumina zilei. I-am despicat pântecul, şi măruntaiele fierbinţi au ieşit afară. A încercat atunci să se ridice, dar s-a lăsat

imediat la pământ, fără suflare. L-am luat pe băiatul Marthei de sub haină, aşezându-l în burta fierbinte a iepei.

— Mulţumesc, i-am şoptit, mulţumesc, mamă.

Împreună cu Pană-pe-Cap, am ajutat-o pe Martha să vină aproape de cal şi să-şi afunde picioarele îngheţate înăuntru. Atunci s-a oprit, în sfârşit, din tremurat şi a putut să vorbească.

— Doamne, May, a spus ea uitându-se la mine, ai fost împuşcată. Ai fost împuşcată în spate.

Abia în acel moment mi-am dat seama ce mă lovise şi mi-am desfăcut caietul din spate; probabil a mai absorbit din forţa glonţului, care trecuse însă prin el şi mi se înfipsese între omoplaţi.

— Vai de mine, May, a zis Martha începând să plângă, ai fost împuşcată. O, Doamne!

— Termină, Martha, i-am spus eu scurt. Trebuie să găsim un adăpost şi să facem focul.

— N-avem cu ce să facem focul, a ţipat ea. Nu, o să murim toate aici, pe stâncile astea. O, Doamne, May, ai fost împuşcată. Copiii noştri, copiii noştri… s-a tânguit ea mai departe.

— Băiatul tău e bine, Martha, i-am răspuns. Uite, micul Plete-Încurcate îşi revine deja în burta iepei, la căldură.

Era adevărat. Copilul era mânjit cu sânge, iar acolo, printre măruntaie, semăna cu un sugar care, în chip ciudat, se naşte din nou. Îşi recăpătase însă culoarea din obraji şi ţipa cât îl ţineau puterile.

— Uite! Vezi cât e de voinic? i-am spus eu. O să mai stea la căldură câteva ore bune acolo, înăuntru. Noi însă trebuie să găsim adăpost.

Am mâinile aproape îngheţate, degetele mă-nţeapă… scriu aceste ultime rânduri într-o grotă strâmtă… n-avem foc… o să degerăm toate aici… respir greu şi mă doare fiecare gură de aer… buzele-mi sunt acoperite de sânge…

Mai jos, flăcările ce se ridică peste satul arzând trosnesc în aerul rece al dimineţii. De sus, de pe stânci, tânjim după căldura lor; vedem, dar nu putem simţi. După ce se va stinge focul, nu vor rămâne decât grămezile de cenuşă fumegând, felurite resturi şi trupurile incinerate ale celor care nu au reuşit să scape. Unele dintre prietenele noastre sunt, cu siguranţă, acolo, alături de copiii lor… Dumnezeu să ne ierte pe toţi… Dumnezeu să-i ierte pe oameni…

De pe pietrele astea reci vedem cum câinii din tabără încep să se strecoare

înapoi, ca să caute printre resturi ceva carne… Aerul încă geros al dimineţii poartă cu el mirosul cărnii arse, al prafului de puşcă, al pieilor de animale şi al trupurilor omeneşti carbonizate… În sat mai sunt încă zeci de soldaţi, aşa că nu ne putem întoarce să căutăm, alături de câini, ceva bucăţele de carne drept hrană şi vreun foc încă aprins pentru a ne încălzi… ori poate vreo pătură.

Militarii adună în continuare grămadă ultimele lucruri din tabără, peste care aşază leşurile morţilor noştri, şi apoi le dau foc… Sunt ruguri funerare ce izbucnesc iute în flăcări, în aerul rece, după care ard mocnit, până când nu mai rămân decât nişte resturi înnegrite.

Din când în când, dinspre dealurile din jur răsună câte un foc răzleţ de armă… Sunt războinicii noştri, dar au puţine arme, iar muniţia nu le prisoseşte deloc.

— Eşti o fată tare curajoasă, May, a zis Martha, clănţănind din nou de frig. Eşti o prietenă bună şi curajoasă, scrii în jurnal mai departe şi ne ţii în viaţă, cum ai făcut şi până acum. Să ştii că mi-eşti tare dragă.

— Şi tu mi-eşti dragă, Martha.

— Totul s-a sfârşit, aşa-i? a întrebat ea încet, cu voce tremurătoare. Totul s-a terminat… Şi la ce bun?

— Avem copii, i-am răspuns. Pruncii noştri trebuie să trăiască. Ei vor întrupa tot ce-a rămas din noi, şi asta va fi de ajuns.

— Hai să coborâm, a zis Martha, şi să ne predăm. Când soldaţii vor vedea că suntem albe, o să ne ia cu ei.

— Ne-au omorât pe toţi, Martha, i-am răspuns, albi şi indieni laolaltă. Dar, cine ştie, poate că setea lor de sânge s-a mai potolit. Mergi tu, dacă vrei. Mergi, draga mea, şi ia-ţi băiatul cu tine. Spune-le soldaţilor cine eşti şi imploră-i să te cruţe.

— O să-l găsesc pe căpitanul Bourke, a spus Martha. O să mă întorc cu el; sigur o să ne ajute. Aşteaptă-mă aici, May.

— Cu bine, Martha.

Am terminat de scris şi trebuie să închid ochii o clipă… sunt tare ostenită… mica noastră prietenă Sara trăieşte într-un loc cum n-ai mai văzut, Martha, lângă frumoasa vale a unui râu, la vreme de primăvară, soarele străluceşte, e cald şi păsările cântă… mergi acum, scumpa, draga mea prietenă… Cea-care-Merge-Frumos, Pană-pe-Cap şi Cea Liniştită o să mai stea cu mine un timp… O să aştept aici să te întorci împreună cu Bourke…

Da, mergi acum, grăbeşte-te… ia-ţi fiul cu tine. Spune-le soldaţilor cine suntem şi ce au făcut. Spune-le că nu e satul căpeteniei Sioux, Calul-Nebun, ci al marelui conducător Cheyenne, Micul Lup. Şi transmite-i căpitanului John Bourke câteva cuvinte din partea mea; o să înţeleagă. Spune-i aşa: „E înţelept părintele care-şi recunoaşte copilul…“

CODICIL

scris de abatele Anthony al Preriei
Abaţia „Sfântul Anton din Deşert“
Powder River, Montana
15 noiembrie 1926

Ce binecuvântare nemaipomenită! Dumnezeu nu se grăbeşte niciodată să-Şi divulge secretele! Ori să-Şi reverse darurile! Are tot timpul din lume!

Vreme de jumătate de secol, am ştiut că aceste caiete există, dar nu am spus nimănui. Cu trei zile în urmă, mi-au fost aduse la abaţie, nu departe de locul unde s-au petrecut evenimentele descrise în ultimele pagini. Mi-au fost înmânate de un tânăr Cheyenne pe nume Harold-Prune-Sălbatice, care trăieşte în rezervaţia Tongue River, aflată în apropiere. Îl ştiu pe Harold de când s-a născut; eu l-am botezat. Este nepotul autoarei acestui jurnal, May Dodd – soţia Micului Lup –, sau *Mesoke*, după cum îi spuneau indienii Cheyenne. Harold e băiatul unei femei pe care tot indienii Cheyenne o numesc *Ve'keseheso*, Wren ori Pasăre-Mică.

S-au scurs mai mult de cincizeci de ani! Cât de diferit e acum vestul ţării faţă de cum arăta în 1876! Sper că sunt un alt om şi că am renunţat, în bună parte, la semeţia tinereţii, aşa încât, odată cu trecerea anilor, am izbutit să mă apropii mai mult de Dumnezeu. Sunt bolnav, aproape orb şi nu mai am mult de trăit. Aştept cu inima plină de bucurie şi iubire ca, în cele din urmă, să plec şi să pot sta, pentru veşnicie, la picioarele Împăratului ceresc, care mă cheamă. Am fost binecuvântat să Îi pot auzi vocea şi să Îi pot vedea lucrarea în toate câte sunt.

Am fost binecuvântat cu un trai desăvârşit, în rugăciune şi muncă, lectură şi studiu. Cu sudoarea frunţii, truda braţelor şi dragostea pentru Dumnezeu am izbândit să ridic această modestă abaţie, pe dealurile de lângă râu. Aici mi-am început viaţa de pustnic, cu mulţi ani în urmă, într-o simplă colibă aşezată pe o colină. Am bucuria de a trăi şi acum în acelaşi loc, împreună cu alţi doisprezece oameni liniştiţi şi umili în cuget, care mi s-au alăturat în decursul vremii.

Mai mult de jumătate de veac, am fost fericit că pot cutreiera aceste dealuri. Am învăţat despre plante şi animale; am dat la o parte pietrele şi am săpat o grădină. Am fost binecuvântat să-mi pot primi oaspeţii cu o masă caldă şi un pat odihnitor şi să le pot oferi o pâine proaspătă pe care să o ia cu ei mai departe la drum. M-am rugat.

Cu cincizeci de ani în urmă, am avut bucuria de a sosi aici, ca tânăr sihastru, împreună cu May Dodd, prietenele ei şi un grup de indieni Cheyenne, conduşi de căpetenia Micul Lup.

— Mama ta e bine? l-am întrebat pe Harold-Prune-Sălbatice în ziua în care mi-a adus caietele. N-a mai venit să mă vadă de luni bune. M-am gândit adesea

la ea în ultimul timp.

— Nu, nu e bine, părinte, zise Harold. O să moară de cancer.

— Voi merge în rezervaţie să o văd, am răspuns. Sunt bătrân şi aproape orb, dar încă mai pot merge, aşa că voi găsi drumul până la ea.

— Nu, părinte, a spus Harold. Mama ar vrea să citiţi jurnalul şi să adăugaţi finalul poveştii în ultimul caiet, care are încă pagini nescrise. Mi-a cerut să mă întorc săptămâna viitoare, să le iau şi să i le duc înapoi.

— Te rog să-mi spui ceva, fiule, i-am zis eu. Am avut bucuria de a o cunoaşte pe Wren, mama ta, din ziua când s-a născut, însă despre acest jurnal n-am mai vorbit niciodată. A ştiut vreun moment că însemnările astea au supravieţuit incendiului din acea zi?

— Nu, părinte, a răspuns Harold. Au făcut parte, în toţi aceşti ani, din comoara sacră a tribului, alături de obiecte ce ţineau de arta tămăduirii. Doar câţiva membri mai vârstnici ai tribului au ştiut de ele. Bătrânul şef de trib, Micul Lup, le-a păstrat la el până a murit, în 1904, dar nu i-a spus mamei mele nimic. A avut grijă de caiete în taină, împotriva legilor comunităţii, vreme de douăzeci şi cinci de ani, după ce a fost surghiunit de oamenii săi pentru uciderea lui Jules Seminole. De atunci a încetat să mai fie căpetenia Iarbă-de-Leac. După moartea lui, caietele au fost aşezate alături de celelalte obiecte tămăduitoare şi abia de curând i-au fost înmânate mamei spre a le citi, dat fiind că trage să moară.

— Aşa se face că, după atâţia ani, mama ta a aflat cine este de fapt tatăl ei, i-am spus lui Harold. Iar tu, fiule, afli cine-ţi este bunicul.

— Da, părinte, răspunse Harold. Acum ştim, iar mama îşi doreşte să scrieţi şi restul întâmplărilor din ziua aceea în acest ultim caiet, neterminat, ca să poată muri cunoscând întreaga poveste.

— Harold, eşti un băiat bun, să ştii, i-am spus eu. Cred că mama ta e foarte mândră de tine. Sunt onorat să-i împlinesc dorinţa. Întoarce-te săptămâna viitoare, atunci o să fiu gata.

Iată, aşadar, cum Dumnezeu, în bunătatea şi înţelepciunea Sa fără margini, mi-a dat să îndeplinesc această ultimă sarcină, aici, pe Pământ, la sfârşitul propriei mele vieţi. Mi-a îngăduit bucuria acestui mare dar – jurnalul de care mă voi îngriji, pentru scurtă vreme. L-am parcurs mai demult, cu mulţi ani în urmă, când bătrânul şef de trib, Micul Lup, l-a adus aici ca să-i citesc, pentru că el nu ştia deloc engleză.

Ca umil scrib ce sunt, voi adăuga un codicil în ultimul caiet, pătat pe una din laturi de sângele uscat al lui May Dodd. Îmi apropii buzele de locul acela, în semn de binecuvântare. Scriu în jurul marginii arse, cafenii, a locului prin care a trecut glonţul, străpungând mai multe pagini, pentru a se opri, în cele din urmă, în carnea prietenei mele.

În ziua când au năvălit soldaţii, nu am fugit spre dealuri, împreună cu cei care au reuşit să plece. Am alergat spre sat, unde am păşit printre oameni ucişi şi ruguri aprinse. Văzându-mi veşmintele de călugăr, soldaţii mi-au cruţat viaţa. Dumnezeu m-a apărat în acea zi aşa cum a făcut de când sunt pe Pământ, şi înainte şi după acel moment, ca să-i pot propovădui învăţătura şi să le aduc darul bunătăţii tuturor celor care vor să-l primească.

Am încercat să-i păzesc de furia atacatorilor pe cei care n-au putut pleca, pe bătrâni şi pe infirmi. Am încercat să-i ajut să se salveze pe cei care fugeau. Atunci când puteam, puneam câte o pătură peste copiii şi femeile care n-aveau haine. Am avut grijă de răniţi; le-am oferit ultima împărtăşanie şi cuvinte de alinare celor aflaţi în agonie. Am păşit pe lângă moarte şi pustiire, printre flăcările iadului dezlănţuite pe Pământ.

În ziua aceea, au murit mulţi în sat, răpuşi de soldaţi. Englezoaica, Helen Elizabeth Flight, o tânără nemaipomenită, a pierit apărându-şi căminul. Ultima dată când am văzut-o în viaţă, stătea în faţa cortului, cu picioarele bine înfipte în pământ şi cu pipa în colţul gurii, încărcându-şi liniştită puşca şi ţintindu-i pe atacatori. Unul dintre soldaţi a împuşcat-o în frunte şi a ucis-o. Ceva mai târziu, toate desenele ei frumoase reprezentând păsări au ajuns pe foc. Pentru lumea artei a fost, desigur, o mare pierdere. Dacă lucrările s-ar fi păstrat, Helen ar fi ajuns, fără îndoială, cunoscută. Tot ce-a mai rămas de pe urma ei sunt cele câteva schiţe cuprinse în caietele de faţă.

Negresa, Euphemia Washington, a murit tot atunci. A pierit luptând, nu fără a ucide mai întâi o mulţime de soldaţi. Era războinică precum un demon şi i-a speriat pe tinerii militari, căci mare parte dintre ei erau mai degrabă nişte băieţi. Euphemia ştia să fie liniştită, dar purta în suflet o mânie cumplită. Bănuiesc că Domnul i-ar fi putut domoli furia, căci era o femeie de spirit; El a avut însă alte planuri în ce o priveşte. Pe Phemie nu mi-o amintesc atât pentru patima ei, cât pentru cântecele învăţate în sclavie, despre bucurie, tristeţe şi libertate, pe care le cânta adesea. Uneori, când lucrez în grădină, coc pâine ori

mă plimb pe dealuri, mă trezesc fredonând câte o melodie de-a ei. Da, mi-aduc aminte cu plăcere de Euphemia – *Mo'ohtaeve'ho'a'e*, Femeia-Albă-Neagră, cum au botezat-o indienii Cheyenne, schimbându-i apoi numele în *Nexana'hane'e*. Băştinaşii pomenesc încă faptele de arme ale Femeii-care-Ucide-de-Două-Ori în ceremonii ţinute după vechile obiceiuri. Mă simt binecuvântat fiindcă îmi pot aminti cântecele ei.

Când am ajuns lângă Gretchen Fathhauer, era încă în viaţă, dar avea răni foarte grave. Îşi ţinea fetiţa moartă la pieptul său uriaş şi gol, plângând de durere. Soţul ei, Cap-Sec, fugise spre dealuri la începutul asaltului, lasându-şi familia să piară. Gretchen a fost un copil iubit de Dumnezeu. I-am acoperit, pe ea şi pe prunc, şi am încercat să-i aduc alinare, atât cât am putut, în ultimele clipe.

— Şi-a lăsat copilul, se tânguia ea. Prostovanul ăla mare a uitat să ia copilul la el când a fugit. Am vrut să o salvez pe mica mea Sara, frate Anthony.

— Sunt sigur, sora mea, i-am răspuns.

Domnul m-a ajutat să le dau amândurora ultima împărtăşanie, dar, în clipele acelea, am izbucnit şi eu în plâns.

— O să fie bine, frate Anthony, mi-a zis Gretchen, încercând să mă liniştească printre suspine amare. *Ja*, o să fie bine. Eu şi fata mea mergem să trăim alături de Sara şi de Dumnezeu în *Seano*. O să fie bine acolo. *Ja*, ai să vezi.

Aşadar, cu toată violenţa şi prăpădul din jur, Domnul mi s-a revelat graţie bunătăţii lui Gretchen şi mi-a dat putere să îndur nenorocirile ce aveau să vină.

Soldaţii îndepliniseră deja, în mare parte, cumplita lor misiune de nimicire a taberei. Dinspre grupul iscoadelor Shoshone se auzeau tânguiri funebre. Descoperiseră hidosul trofeu adus de indienii Cheyenne, anume micul sac în care se aflau mâinile de copii, pe care le-au recunoscut. Strigătele lor de jale erau sfâşietoare. M-am oprit alături de ei şi am încercat să le alin suferinţa. Nu le vorbeam limba, dar am binecuvântat sacul acela şi m-am rugat pentru sufletele copiilor.

O parte dintre locuitorii taberei au supravieţuit, fie că i-au cruţat soldaţii ori au fugit spre dealuri. Ceva mai târziu, în dimineaţa aceea, am întâlnit-o pe Martha Plete-Încurcate, mergând descumpănită prin sat, cu băieţelul în braţe.

— Ajută-mă, frate Anthony, m-a rugat ea când m-a zărit. Copilului meu îi este tare frig.

Adunasem câteva pături din grămezile de lucruri puse pe foc. Am înfăşurat pruncul într-una din ele, iar pe cealaltă am aşezat-o în jurul Marthei.

— Trebuie să-l găsesc pe căpitanul Bourke, mi-a spus ea. Te rog, ajută-ne, frate Anthony. May e rănită. Are nevoie de ajutor. Trebuie să-l găsesc pe Bourke.

— Poţi să-mi arăţi unde este, Martha? am întrebat-o. Am s-o ajut.

— Îi este foarte frig, părinte. A fost împuşcată.

Martha m-a condus spre dealurile de lângă tabără, însă i-a fost destul de greu să găsească locul cu pricina. În cele din urmă, am dat peste el. Era o grotă îngustă, între stânci. Continui să merg acolo şi acum. Domnul m-a ajutat să o transform într-un mic altar dedicat memoriei lui May Dodd. Uneori, eu şi ceilalţi pustnici ţinem înăuntru liturghia ori stăm, pur şi simplu, în tăcere. Indienii Cheyenne cred că orice s-ar petrece într-un loc, fiecare naştere, viaţă sau moarte dăinuie pentru totdeauna acolo, în aşa fel încât trecutul, prezentul şi viitorul rămân mereu ancorate pe Pământ. Şi eu am ajuns să cred la fel. Am strigat-o pe May în dimineaţa aceea îngrozitoare şi rece, dar nu mi-a răspuns nimeni. Când am intrat în grotă, am găsit-o, singură. Murise stând sprijinită de peretele de stâncă din spatele ei. Cea Liniştită, Pană-pe-Cap şi Cea-care-Merge-Frumos plecaseră împreună cu fetiţa lui May, Wren. Acolo i-am dat lui May Dodd ultima împărtăşanie şi i-am luat creionul dintre degetele îngheţate. Caietul ei – caietul pe care am bucuria să-l ţin acum în mână – dispăruse şi el.

Am condus-o pe Martha înapoi, spre satul ce fumega încă, şi am lăsat-o acolo, împreună cu pruncul, în grija căpitanului John G. Bourke. Era prima dată când îl întâlneam, dar am ajuns să îl cunosc bine mai târziu. A venit adesea la abaţie, de-a lungul anilor, ca să se roage; cu ajutorul Domnului, i-am fost alături în momentele de căinţă.

În noaptea ce a urmat asaltului temperatura a scăzut sub zero grade. Dat fiind că toate bunurile le fuseseră distruse de armată, indienii Cheyenne nu se puteau apăra de frig; nici îmbrăcăminte nu mai aveau. Supravieţuitorii s-au retras spre satul căpeteniei tribului Lakota, Calul-Nebun, care se afla de cealaltă parte a muntelui. I-am urmat acolo şi am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să-i sprijin şi să le uşurez chinul.

A fost o călătorie cumplit de grea şi încărcată de suferinţă, care a durat două zile. În prima noapte, unsprezece prunci Cheyenne au murit îngheţaţi, în braţele mamelor, iar în noaptea următoare, au mai murit încă trei. Copiii femeilor albe

au pierit cu toţii, în afară de Wren, fiica lui May.

Poate că o seamă de erudiţi din sfera religiei vor fi ispitiţi să vadă aici o lecţie în care se arată voinţa unui Dumnezeu răzbunător. Cu toate astea, dragii mei, Dumnezeu nu se răzbună. Dumnezeu înseamnă bunătate, lumină şi milostenie fără de sfârşit. Nu El i-a omorât pe copiii din tribul Shoshone şi nici nu i-a pedepsit pe indienii Cheyenne, ucigându-le pruncii. De ambele părţi au existat oameni care n-au gândit limpede atunci când au trimis la moarte copii. Domnul a luat sufletele celor mici în împărăţia Sa.

Daisy Lovelace şi fiul ei, Wesley, au pierit din pricina gerului încă din prima noapte. Am spus o rugăciune şi i-am miruit, sub o lună plină şi rece, iar Daisy împreună cu băiatul au plecat cu inima deschisă, împăcaţi, spre împărăţia Domnului. Căţeluşa ei, Fern Louise, stătea încovrigată, tremurând, lângă trupul îngheţat al stăpânei. Am luat-o sub haina mea şi aşa a supravieţuit. Fern Louise a trăit alături de mine vreme de câţiva ani, după care a murit liniştită în somn, de bătrâneţe.

Gemenele Kelly, Margaret şi Susan, şi-au pierdut perechile de gemene în timpul acelor două zile petrecute pe drum. Spectacolul suferinţei lor era aproape imposibil de privit. M-au blestemat şi pe mine, şi pe Dumnezeu din ceruri pentru că le-a luat fetiţele.

Tare pline de viaţă mai erau Meggie şi Susie! În afară de Martha, sunt singurele femei albe despre care ştiu că au supravieţuit nu doar nenorocirilor din timpul atacului condus de Mackenzie, ci şi momentelor nespus de grele ce le-au urmat. După moartea fetelor, ajunseseră de nerecunoscut. S-au alăturat unor grupuri de indieni Cheyenne şi Sioux care se ţineau de tâlhării şi au luptat ca nişte adevăraţi demoni împotriva albilor, în ultimele zile ale războaielor cu băştinaşii. Se spune că au fost alături de luptătorii indieni atunci când generalul Custer şi oamenii lui au fost ucişi, în vara aceluiaşi an, în apropierea râului Little Bighorn[29], şi că au luat cu ele înfiorătoare trofee de război. Am tot încercat, de-a lungul anilor, să dau de urma surorilor Kelly şi am auzit o mulţime de zvonuri, dar n-am reuşit să aflu, până la urmă, pe unde au ajuns. Dumnezeu să le ocrotească pe amândouă.

29. Bătălia de la Little Bighorn a reprezentat una dintre înfruntările marcante dintre amerindieni şi forţele armatei SUA. Conflictul, desfăşurat în vara anului 1876, s-a încheiat cu victoria clară a indienilor Sioux.

Micul Lup însuşi a fost rănit de şapte ori în dimineaţa atacului. A dat dovadă de mare curaj, căutând să-şi apere oamenii care părăseau tabăra. Într-un fel sau altul, a supravieţuit acelei zile. Împreună cu nevestele sale, Cea Liniştită şi Pană-pe-Cap, şi alături de fiica sa, Cea-care-Merge-Frumos, a condus micul grup de refugiaţi peste munţi, în tabăra Calului-Nebun.

Indienii Cheyenne nu mai aveau nimic. Deznădejdea a pus stăpânire pe ei. Nici o lună mai târziu, mulţi se îndreptau deja spre tabăra militară Robinson, ca să se predea.

Reprezentanţii guvernului au făcut în aşa fel încât femeile albe care merseseră în rezervaţii în toamna aceea, împreună cu familiile lor, să se întoarcă discret în locurile de unde veniseră. O parte dintre ele şi-au luat copiii şi i-au crescut în lumea albilor, altele i-au lăsat alături de indienii Cheyenne, spre a fi crescuţi în rezervaţie.

Martha Atwood Plete-Încurcate, singura femeie despre care se ştie, în mod oficial, că a supravieţuit asaltului condus de Mackenzie, s-a întors la Chicago împreună cu fiul ei, al cărui nume creştin era Dodd. N-am mai revăzut-o pe Martha, dar am corespondat vreme îndelungată. În cele din urmă, s-a recăsătorit şi a mai avut câţiva copii. În afară de faptul că, în prima ei scrisoare, m-a înştiinţat că reuşise să-i transmită lui John Bourke ultimul mesaj al prietenei sale, May, n-a mai adus niciodată vorba de ziua aceea şi nici eu n-am aflat ce înţelegere făcuse cu autorităţile, pentru a păstra tăcerea. Nu e treaba unui călugăr să întrebe astfel de lucruri. În orice caz, ea nu a mai revenit la subiectul cu pricina. Martha a trecut în împărăţia Domnului acum trei ani.

Toată lumea cunoaşte dramatica poveste a ultimilor ani din viaţa Micului Lup. Într-una din zile, la câţiva ani după evenimentele acelei ierni, s-a îmbătat şi l-a împuşcat mortal pe Jules Seminole într-o prăvălie din rezervaţie, pentru o remarcă neruşinată privitoare la fata sa, Cea-care-Merge-Frumos. Din cauza crimei săvârşite, unul dintre cei mai de seamă bărbaţi din istoria indienilor Cheyenne nu a mai fost căpetenia Iarbă-de-Leac, ci a primit numele de Carne-Putredă şi a fost izgonit din mijlocul oamenilor lui.

Micul Lup a trăit astfel încă un sfert de secol, trecând de vârsta de nouăzeci de ani. A petrecut acest timp mai degrabă ca un pustnic. Mergea peste tot pe jos, însoţit de prima şi credincioasa lui soţie, Cea Liniştită. Îi vedeam adesea cutreierând împreună dealurile din jur. Uneori îmi făceau marea bucurie de a-şi instala cortul lângă adăpostul meu. Atunci mi-a dat Micul Lup acest jurnal, ca

să i-l citesc. Pregăteam întotdeauna pâine proaspătă pentru Cea Liniştită, iar căpetenia o tachina uşor, amintindu-i de incidentul legat de arsenic.

Pană-pe-Cap a plecat din familia Micului Lup odată ce indienilor Cheyenne le-a fost interzisă poligamia. La un moment dat, s-a măritat cu un tânăr pe nume Prune-Sălbatice şi au crescut-o împreună pe Wren, ca şi când ar fi fost fata lor. Bineînţeles, oamenii ştiau că acel copil alb, sacru, era fiica femeii albe, May Dodd, şi a Micului Lup. De altfel, în ceremoniile lor tainice, desfăşurate potrivit vechilor obiceiuri, indienii Cheyenne o numeau încă pe copilă *Vo'estanevestomanehe* – Izbăvitoarea. Mai credeau totuşi că, aşa cum afirmase mereu Micul Lup, fata era darul făcut de *Maheo* acestui neam şi că fusese trimisă de Dumnezeu pentru a-i învăţa cum să trăiască după ce bizonii nu vor mai fi.

În ciuda faptului că îi citisem întregul jurnal ţinut de May Dodd, aflând astfel de John Bourke, Micul Lup a rămas neclintit în convingerea sa. Din acest motiv a ascuns caietele şi nu i-a povestit nimic fiicei lui. Înainte de a muri, a stabilit cu păstrătorul tainelor tămăduirii ca jurnalul să ajungă în posesia lui Wren la sfârşitul propriei sale vieţi. Micul Lup a fost un om nemaipomenit. Am fost onorat că l-am cunoscut.

John Bourke a devenit un mare susţinător al drepturilor indienilor, criticând aspru felul în care erau trataţi de autorităţi. Opiniile sale tranşante cu privire la aceste chestiuni l-au costat o serie de avansări în cariera de militar. În cele din urmă, s-a căsătorit, întemeindu-şi propria familie. Sănătatea sa fusese însă puternic zdruncinată în timpul războaielor cu băştinaşii, aşa încât a murit în 1896.

John Bourke nu şi-a asumat niciodată public paternitatea fiicei lui May Dodd, Wren, dar a vegheat-o în taină şi s-a îngrijit de bunăstarea ei atât cât a putut. Ştiu că aceste lucruri sunt adevărate, căci l-am sprijinit mereu în eforturile sale. Eu, Anthony al Preriei, am fost cel care s-a rugat împreună cu el, sfătuindu-l să le ofere indienilor Cheyenne, dar şi lui însuşi, miracolul naşterii lui Wren. May Dodd a avut dreptate… copiii sunt tot ce a rămas în urma acestui grandios experiment, şi nu e puţin lucru.

Binecuvântaţi fie copiii Domnului!

EPILOG

de

J. Will Dodd

Chicago, Illinois

23 februarie 1997

Abatele Anthony al Preriei a murit în dimineaţa zilei de 7 decembrie 1926, la numai două săptămâni după ce terminase codicilul jurnalului ţinut de May Dodd. Abaţia „Sfântul Anton din Deşert", pe care a întemeiat-o pe unul dintre dealurile de lângă Powder River, este deschisă în continuare. Aici mi-am început căutările în chip fericit – poate chiar miraculos, aşa cum ar spune abatele Anthony – atunci când am ajuns pentru întâia dată în rezervaţie, având asupra mea o scrisoare din partea propriei mele familii, singurul lucru care o lega pe străbunica mea, May Dodd, de indienii Cheyenne.

Călugării de la abaţie au fost deosebit de receptivi – şi bucuroşi – odată ce mi-au aflat numele de familie, căci ei ştiu bine legenda lui May Dodd, îşi ţin încă liturghiile ori se roagă în tăcere în peştera unde a murit. Cu ajutorul lor, l-am cunoscut pe Harold-Prune-Sălbatice, în vârstă de nouăzeci şi şase de ani, considerat cel mai bătrân descendent al Micului Lup, dârza căpetenie Cheyenne.

Harold locuieşte împreună cu nepoata lui, pe care o cheamă, deloc întâmplător, May-Rândunică-Prune-Sălbatice, într-un bloc de beton construit de Ministerul Locuinţelor şi al Dezvoltării Urbane, în oraşul Lame Elk, Montana, aflat în rezervaţia Tongue River. Ca multe alte oraşe din rezervaţii, şi locul acesta e trist, lăsând impresia că aparţine mai degrabă Lumii a Treia.

Peste drum de locuinţa lui Harold, pe o clădire părăsită, aproape distrusă, stă inscripţionată cu litere roşii, pictate stângaci cu spray-ul de vopsea, emblema acestui ghetou: *Fuck Tha Police.*

Aflasem deja de la monahi că, în tinereţe, Harold făcuse studii universitare, devenind un bine-cunoscut avocat în comunitatea amerindienilor. A lucrat vreme îndelungată în rezervaţie, reprezentând interesele indienilor Cheyenne în diverse chestiuni, de multe ori fără să fie plătit.

I-am adus lui Harold-Prune-Sălbatice scrisoarea descoperită în arhiva familiei, un document care îmi stârnise interesul şi alimentase, desigur, zvonurile înspăimântătoare din copilăria mea şi a fratelui meu, Jimmy. Era singura scrisoare pe care o mai aveam de la May Dodd şi era adresată copiilor săi, Hortense şi William, aflaţi la Chicago.

Textul era scris cu un creion gros, cu mină de plumb, în bună parte estompat, pe o foaie de hârtie îngălbenită, smulsă dintr-un caiet cu filele legate. Data trecută acolo era „10 iunie 1875", iar dedesubt scria: „Undeva în Nebraska, la nord de râul Niobrara".

Potrivit cercetărilor mele, la data de 10 iunie 1875, Hortense şi William –

bunicul meu – locuiau împreună cu părinţii lui May în casa din Lake Shore Drive, în Chicago. Potrivit documentelor din arhiva familiei, May se afla încă la azilul de nebuni Lake Forest, o instituţie particulară pentru alienaţi, construită într-o zonă rurală, pe malul lacului Michigan, la treizeci de mile nord de oraş. Locul acela încă există; în decursul anilor, şi-a schimbat denumirea pentru a ţine pasul cu vremurile, iar acum se numeşte „Dunele Seninătăţii“. Bineînţeles, nu se mai pot găsi acolo informaţii despre pacienţii internaţi în anii 1870, dar istoria familiei noastre consemnează că May a murit la azil în iarna următoare, fără a se cunoaşte cauzele. Este îngropată alături de familia Dodd, în cimitirul Lake Forest; oricum, piatra sa de mormânt se află acolo. Ca toate familiile vechi şi înstărite din Chicago, şi neamul nostru este numeros, extinzându-se în urma căsătoriilor încheiate. De-a lungul anilor, am fost adesea la cimitir pentru a lua parte la înmormântarea rudelor, incluzându-l aici şi pe fratele meu, Jimmy, care a fost ucis în Vietnam. Mormântul lui nu e departe de cel al străbunicii noastre, May Dodd.

Nici bunicul meu, William Dodd, nici sora lui, Hortense, nu au citit singura scrisoare rămasă de la mama lor decât mulţi ani după ce a fost scrisă. Pentru că nu a vrut să-i sperie pe copii cu misiva ciudată a mamei lor nebune, despre care cei mici nu ştiau mare lucru, dincolo de faptul că murise când ei aveau o vârstă foarte fragedă, familia lui May a păstrat scrisoarea într-o casetă de valori. Copiii au aflat de existenţa ei abia după moartea părinţilor lui May. La acel moment, William şi Hortense erau deja adulţi. Au trecut, prin urmare, douăzeci de ani până ce au ajuns în posesia misivei scrise de mama lor – s-ar putea spune că livrarea s-a făcut cu întârziere, chiar şi pentru standardele acelei vremi. Mesajul e scurt şi pare să fi fost compus în grabă.

Dragii mei copii Hortense şi William,

Am încredinţat scrisoarea de faţă bunei mele prietene Gertie McCartney, bine-cunoscută în preriile din Vest sub numele „Dirty Gertie“ sau „Jimmy Vizitiul“. Nu ştiu dacă scrisoarea asta o să ajungă vreodată la voi, şi, chiar dacă ajunge, nu ştiu dacă o veţi putea citi. În condiţiile date, am senzaţia că încercarea mea de a o trimite seamănă mai degrabă cu strecurarea unui mesaj într-o sticlă pe care o arunc într-o uriaşă mare de iarbă, sperând cu disperare să apară într-o bună zi pe ţărmul vostru.

Dincolo de speranţele mele nebuneşti, mă rog în fiecare zi cu ardoare să fiţi sănătoşi şi să ne reîntâlnim cât de curând. Acum nu e nici locul, nici momentul să vă povestesc tot ce mi s-a întâmplat. Ţin un jurnal detaliat al călătoriei mele aici, ca să puteţi afla, într-o bună zi, întreaga poveste a vieţii mamei voastre. Tot ce pot să vă spun acum, în câteva cuvinte, este că am fost luată abuziv de lângă voi şi internată într-un azil. Dragostea mea pentru tatăl vostru, Harry Ames, a fost considerată „nebunie"; voi sunteţi rodul minunat al iubirii noastre. În privinţa asta, n-am nici un fel de regrete. Nu ştiu ce s-a ales de tatăl vostru. Poate că bunicul ar putea să vă lămurească, dacă va reuşi să găsească curajul necesar.

În momentul de faţă, trăiesc în preriile din Vest alături de un grup de indieni Cheyenne… îmi pot imagina doar cât de nebunesc o să vi se pară lucrul ăsta… sunt căsătorită cu un bărbat pe nume Micul Lup, o importantă căpetenie de trib. Of, Doamne-Dumnezeule, se poate ca, până la urmă, scrisoarea asta să nu fi fost cea mai grozavă idee… s-ar putea să o luaţi drept o confirmare a faptului că mama voastră era „nebună de legat", cum ar zice prietena mea Gertie. E însă prea târziu pentru astfel de griji… Port în pântec copilul Micului Lup, şi-i voi da naştere fratelui ori surorii voastre în iarna ce va veni. Mai sunt şi alţii aici, cu mine – vreau să zic, alte femei albe. Facem parte dintr-un important program al guvernului, despre care veţi afla la un moment dat. Sper ca atunci să fiţi tare mândri de mama voastră. Acum nu pot să povestesc mai multe.

Fiţi încredinţaţi că vă port mereu în inimă, că nu trece o clipă fără să mă gândesc la voi şi fără să tânjesc să vă ţin din nou în braţe. Într-o zi, nu peste mult timp, dorinţa mi se va împlini şi o să mă întorc, dragii mei copii, vă promit. Fiecare părticică a trupului meu trăieşte doar pentru asta.

Vă rog să vă amintiţi de mama voastră care vă iubeşte,
May Dodd

Harold-Prune-Sălbatice era orb, însă ager la minte. May, nepoata lui, i-a citit scrisoarea în vreme ce eu stăteam pe marginea canapelei sale jerpelite şi pătate. Auzind textul citit cu voce tare, am înţeles şi mai bine de ce „a merge în Vest ca să trăieşti cu indienii" ajunsese, în familia noastră, un eufemism pentru nebunie. Era o poveste pentru copiii sensibili şi se prea poate ca, din tot neamul

nostru, numai eu şi fratele meu Jimmy să-i fi dat crezare.

Singurul lucru la care mă puteam gândi, în acest trist apartament de bloc, era faptul că eu însumi, ca vlăstar al unei familii de condiţie bună, mă simţeam aici tare departe de lumea în care crescusem. Probabil ca aşa s-a simţit şi bunica mea când a ajuns în preriile din Vest. Atunci mi-am dat seama, fără nici o urmă de îndoială, că povestea era adevărată.

Harold zâmbea în timp ce i se citea scrisoarea, încuviinţând din cap cele auzite.

— Da, spuse el după ce nepoata termină de citit, sunt cuvintele bunicii. Îi recunoşti scrisul, May?

May e o femeie atrăgătoare, de aproape patruzeci de ani.

— Da, bunicule, confirmă ea. Este acelaşi scris care apare în jurnale; şi hârtia e la fel. Pun pariu că pot găsi şi locul de unde a fost ruptă foaia.

— Aveţi jurnalele ei? am întrebat eu cu voce joasă, plin de uimire.

— May, du-te şi adu jurnalele bunicii. Sunt împreună cu lucrurile legate de tămăduire, îi spuse Harold nepoatei sale. Oaspetele nostru ne este rudă. E nepotul lui Willie, fratele vitreg al mamei. Iată că, în cele din urmă, ne-am regăsit. Harold a privit apoi spre mine cu ochii săi lăptoşi, care nu mai vedeau nimic. De-a lungul anilor, m-am tot gândit să-i caut pe membrii albi ai familiei, a zis el. Apoi ridică din umeri. Am avut însă multe alte lucruri de făcut. Bunicul tău, William, mai trăieşte?

— A murit de cancer acum mai bine de treizeci de ani, am răspuns eu.

— A, da, a zis Harold, dând din cap gânditor. Wren, mama mea, a murit tot de cancer, mult prea devreme. Nu ştiu cum de am trăit eu atât de mult; poate ca să-ţi dau ţie jurnalele astea. Aşa ar fi spus părintele Anthony, a adăugat Harold zâmbind.

— Părintele Anthony ar fi spus, de fapt, că mă bucur de binecuvântarea Domnului, fiindcă eu sunt cel care-ţi dăruieşte jurnalele.

May se întoarse atunci în cameră, aducând un teanc de caiete vechi, legate în coperte de piele crăpată şi prinse laolaltă cu fâşii de piele neargăsită.

— Da, bănuiesc că o să vrei să citeşti jurnalele, Will Dodd, îmi zise Harold.

Cu mare grijă, May-Rândunică-Prune-Sălbatice mi-a aşezat teancul în mâini, dezlegând cu degetele ei lungi şi delicate fâşiile de piele ce îl legau.

Bibliografie

În vederea documentării pentru acest roman, autorul a consultat următoarele lucrări:

Charles L. Blockson, *The Underground Railroad: Dramatic Firsthand Accounts of Daring Escapes to Freedom* (1987).

John G. Bourke, *On the Border with Crook* (1891).

W.P. Clark, *The Indian Sign Language, with Brief Explanatory Notes of the Gestures Taught Deaf-Mutes in Our Institutions for Their Instruction, and a Description of Some of the Peculiar Laws, Customs, Myths, Superstitions, Ways of Living, Code of Peace and War Signals of Our Aborigines* (1885).

William Cronon, *Nature's Metropolis: Chicago and the Great West* (1991).

Thomas W. Dunlay, *Wolves for the Blue Soldiers: Indian Scouts and Auxiliaries with the United States Army, 1860–90* (1982).

Jeffrey L. Geller and Maxine Harris, *Women of the Asylum: Voices from Behind the Walls 1840–1945* (1994).

Brigitte Georgi-Findlay, *The Frontiers of Women's Writing: Women's Narratives and the Rhetoric of Westward Expansion* (1996).

Josephine Stands in Timber Glenmore and Wayne Leman, *Chey- enne Topical Dictionary* (1984).

Gloria Davis Goode, „Get on Board and Tell Your Story", from Jump Up and Say: A Collection of Black Storytelling, *Linda Goss and Clay Goss (1995).*

George Bird Grinnell, *The Cheyenne Indians*, 2 vols. (1925).

———, *The Fighting Cheyennes* (1915).

———, *By Cheyenne Campfires* (1926).

E. Adamson Hoebel, *The Cheyennes: Indians of the Great Plains* (1960).

Robert H. Keller, Jr, *American Protestantism and United States Indian Policy, 1869–82* (1983).

John Stands in Timber/Margot Liberty, *Cheyenne Memories* (1967).

Thomas B. Marquis, *Wooden Leg: A Warrior Who Fought Custer* (1931).

Joseph C. Porter, *Paper Medicine Man: John Gregory Bourke and His American West* (1986).

Peter J. Powell, *Sweet Medicine: The Continuing Role of the Sacred Arrows, the Sun Dance, and the Sacred Buffalo Hat in Northern Cheyenne History*, 2 vol. (1969).

Glenda Riley, *Women and Indians on the Frontier, 1825–1915* (1984). Mari Sandoz, *Cheyenne Autumn* (1953).

Frank N. Schubert, *Outpost of the Sioux Wars: A History of Fort Robinson* (1993).

R.B. Stratton, *Captivity of the Oatman Girls* (1875).

Robert Wooster, *The Military & United Stated Indian Policy, 1865–1903* (1988).